

Lengola: Bible for 1 Corinthians, 1 John, 1 Peter, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 Corinthians, 2 John, 2 Peter, 2 Timothy, 3 John, Acts, Colossians, Galatians, Haggai, James, John, Jude, Luke, Mark, Philemon, Philippians, Romans, Titus

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

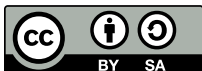
Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Haggai

Chapter 1

¹Mwaka wa mavhili wa bhukota bha Dalio, bhusi bha pikiye bha weli wa libholongu(6),livhiya la Wamasimatopa m'eka anga Agai,nkanga wa Mbali isowa la Yolobhabheli,mona wa Sealitili,nkota wa Yuda, ka la Yosua, mona Yehosadaki, nkota wa Bhakoli bha Mbali, na taa: ²Wamasimatopa wa mavhoka avhiya nataa: Bhanekita bhano bhavhiya nataa: evhumbu indjese ekyane, evhumbu w'ikpela kamo yavhulu ya Wamasimatopa.³Nisowa lao livhiya la Wamasimatopa livhiyana angabho a anyuwa la Agai, nkanga wa Mbali nataa: ⁴nukpaki nata evhumbu eno ileli y'igwala a masumba ma byavhulu bhanu, ka yavhulu ya Mbali si bhitakaliye ? ⁵Wamasimatopa wa mavhoka avhiya vhele keketino nataa: Bonai mbani t'ekima eluvhila yanu ! ⁶n'onakiye t'egi, ka n'okuwakuwe tabuwa,nudhadhiye,ka mbese nata n'ogutuwe, nunyuwanyuwe, ka mbese nata yama y'ibiye, nusakalakiye, ka mbese nata n'okiye bhundja; evhindo la nkobhe la kuwa a semele la etchedhe la l'ibheliye.⁷Wamasimatopa wa mavhoka avhiya nataa: Bonai mbani t'ekima eluvhila yanu! ⁸Kpatai iikulu la ntala, ukai na bhiti, ka kpelai yavhulu: egwaliye ni seiya dyulu lao, ka ebibyaniye,Wamasimatopa avhia dyito. ⁹Nubhakpaliya nata nuvhutulu egi, anga nakovhutula ku ta buwa; Nulumusiya bhima biyo anganu na matombe, nge yavhumba iikulu lawo. Mungusa w'endje? Wamasimatopa wa mavhoka avhiya. I dyulu la yavhulu lio la bhitakala, ka nuwe nukpokpomakiye mushe na mushe na minguso m'itombe mese. ¹⁰Isuwa l'eyo nguvha yanesikila nuwe lobhungi,ka misia masika ivhundusia puma djese. ¹¹Yabhisiya okame a ekita,iikulu la mitala, iikulu la ngano, iikulu la bholulu bha ndengendenge, iikulu la mada, iikulu la bhitopi bhiyo misiya mibha vhundusiya, iikulu la bhushe ka iikulu la tumbu, ka iikulu la mokambo ntopi wa mabho.¹²Yolobhabheli,mona wa Sealitili, Yosua, mona wa Yehosadaki,nkota wa bhakoli,ka bhanekita bhatopa bha bhatikala, bhoka dyoyi la Wamasimatopa, Mbali wabho, ka mavhiya ma Agai,nkanga wa Mbali, iye kanaka na mokambo owo Wamasimatopa, Mbali wa bho. Ka banekita bidjala na bhuwa a pele na Wamasimatopa. ¹³Agai, Muyumbituma wa Wamasimatopa, avhiya na bhanekita, iyekana na minguso miyo Wamasimatopa unsakuwa nataa: Enanu kuwe.¹⁴Wamasimatopa a susumuwa otinga la Yolobhabheli mona wa Sealitili, nkota wa Yuda, ka otinga la Yosua mona wa Yehosadaki, nkota wa Bhakoli,ka otinga la bhanekita bhatopi bha bhatikala. Bh'eka ka bha tatika mokambo a Yavhulu ya Wamasimatopa wa mavhoka, Mbali wabho, ¹⁵masi ma weli makomi ta mavhili na manayi a weli wa libholongu(6), a mwaka wa mavhili wa bhukota bha Dalio.

Chapter 2

¹Masi ma weli makumi ta mavhili n'omoyi, livhiya la Wamasimatopa l'ienikiana anga Agai, nkanga wa Mbali, nataa: ²Unsakuwa Yolobhabheli, mona wa Sealitili, nkota wa Yuda, ka Yosua, mona wa Yehosadaki, nkota wa bhakoli, ka anga bhanekita bha bhatikala, ka vhiya nabho nataa: ³Neni wanu undjo w'ena mono yavhulu eno a bhusumba bhao bha pikiliye? Ka noyenie titani bhuno bhusi? Toku dya, indjese tokuta ema ya tititi a madjo manu? ⁴Yolobhabheli, gwala na lokulu ! Wamasimatopa avhiya dyito, Gwala na lokulu Yosua, mona wa Yehosadaki, nkota wa bhakoli ! Gwala na lokulu ekita ko etubhu ! Wamasimatopa avhiya dyito. Ka kambayi ! Ungusa eenanu ! Wamasimatopa wa mavhoka avhiya dyito. Indjesunyu bhi ami malonga ma ikiya mo nanu dya nuvhunduwa mono a Edjipito, ka lokulu l'ami lu nanu; mbese nuwe iyonduba ! ⁶Wamasimatopa wa mavhoka avhiya nataa: Yatikala evhumbu ta buwa evhandjakiye nguvha ka misiya, dyabha ka n'egula ya kanyi; ⁷Evhandjakiye bhikita bhitopi; bhima bha bhikita bhitopi bhi idjiye, ka y'idjalisiye yavhulu eno na bhusumba, Wamasimatopa avhiya dyito. ⁸Wamasimatopa avhiya nataa: elinge eyami, ka olo lu l'ami. ⁹Wamasimatopa wa mavhoka avhiya nataa: Lokuku la yavhulu ya mbusa lugwaliye egi iyeta la pikiliye; Wamasimatopa avhiya nataa: Ka egula eno mene eyo yavhisiye bhuguwe, ¹⁰masi ma weli makumi ta mavhili na manai a weli wa libho la anse wa ngula(9), mwaka wa mavhili wa bhukota bha Dalio, livhiya la Wamasimatopa lanevhanisiya anga nkanga wa Mbali Agai nataa: ¹¹Wamasimatopa wa mavhoka avhiya nataa: engika mbani anga bhakoli bha Mbali, isuwa la dyulu la Sheriya eno : ¹²Ani mushe avhevha momu wa sadaka a ngombe, ka ani ngombe yese ya bukula mokati, bhima bhiidhiya, mpamba, mada ao tumb'iyomo ya bhima bhiidhiya, bhima bhiyo bhigwali kamo kengo? Bhakoli bha Mbali bhakpetia nataa: Mbese! ¹³Ka Agai ivhiya nataa: ka ani mushe undjo asulumana na mungusa ibukulana na moliyo, id'jidunga bhima bhino, bhindjesulumani ese? Bhakoli bha Mbali bhakpetia nataa: Bisulumaniye. ¹⁴Agai kotiniyo ageiya livhiya nataa: Wamasimatopa avhiya nataa: Bhushe bhano n'ekita yabho bhabho ku endjini apele nami, mekambo ma mabho mabho mese tumba kutemoyi; liyo bhiinduuwe dya, li lisulumane. ¹⁵Bonayi mbani na otinga lutopi iyo yeta mono mpaka sa eno, apele na ibho ikpela libhoyi iikulu la libhoyi a yavhulu ya Wamasimatopa! ¹⁶Dya mushe ubhiikianaka a lito ikogeiya djungu dja ngano makomi tamavhili, ubhigbokagboka ese ku ta bhu; ka dya mushe ubhiikianaka a ekunga ikogeiya mabhombe makomi t'efu ma mpamba, ubhigbokagboka ese ku mabhombe makomi ta mavhili. ¹⁷Inebhudja mo nuwe na bhubhi, ka na ndutu, ka na mbula ya matale; ituka mono mokambo ntopi wa mabho manu. Igwali mbese eto nukpudanu angami, Wasimatopa avhiya dyito. ¹⁸Bonai mbani na otinga lutopi iyo yeta mono mpaka sa eno, mpaka a masi ma weli makumi ta mavhili na manai la weli la libho la anse wa ngula(9), toku eto yavhulu ya Wamasimatopa ikpelana mono, bonai mbani t'ekima! ¹⁹Iku na kukamo bhuku a semele na libhutu? Igwali mbiese bhole bha vinyo, bha figi, bha gelenadine, ka na bha misabhibho, bhindjebhutiliese. Nge itatika bhuno bhusi, yandalisiye totibho tami. ²⁰Masi ma weli makumi tamavhili na manai, livhiya la Wamasimatopa lasakwana mungo wa mavhili anga Agai nataa: ²¹Nsakuwa Yolobhabheli, nkota wa Yuda, ka vhiya nataa: Evhandjakie nguvha ka misia; ²²ekpungbumanisiakiye etoli ya bhukota bha makota, ebhitakiye lokulu la makota ma bhikita, ekpungbumanisiakiye kuku dja bhita ka na bhushe bha bhakpatiliye; bha falasa ka bha bhabhaluvhushiye bhabhudjaniye, tomoyi na asobho wa manganana. ²³Wamasimatopa avhiya nataa: Bhusi bhuwo enegeyi bhiyo, Yolobhabheli mona wa Sealitili, nkambia wami, avhiya Wamasimatopa, ka enengbeliye tokuta linyaa la bhukota(sceau); mungusa enemula mono, avhiya Wamasimatopa wa mavhoka .

Mark

Chapter 1

¹N'tatika lá molondo lá Yesu Klisito, mona wá Mbali. ²Iyekana na liyo li kpaluwá ná á malubhá má Isaya, N'kanga: Ena, yá tuma ápele nayi N'tambiyá wami, undjo utukuliye páki yayi; ³I dyoyi wá mpena wa iseke: tukuliayi paki ya Bhwáná, kpalalisiayi paki djèse. ⁴Yoani udjanila, na idjinisiá á mpena wá iséke, ká na ikokoliya idjinisiá la itikila, lá bhubhi, dyulu lá isameya djambi. ⁵Ekita etopá ya Yudheyam, ká na bhushé batopa bhá Yelusalema, bhúkena angèsé, ká bha tubhu wá djambi djabho, bhúdjinisiana náná á obhingi lá Yolodhani. ⁶Yoani ubhá na ngombé ya bhaódji bhá nganúya, ká na mokábha wá movfá wá tumbú á bhúdjá bhèse. ⁷Ubitua molondo, ta: Ambusa nami wijiye unjo winditi lokulu, ka injami na lokulu lidulua iondakula miniki ma tubokuboku mesé. ⁸Emi, inéjinisia mó nuwe á malivfa; ije, unejisii nuwe na Mpumatima Kengo. ⁹É'vfumbu áo, Yesu ija á Galilaya iesa á Nazareth, k'ijjinana na Yoani á Yolodani. ¹⁰Dyok'uvfunduá á malivf'iyo, ijiena nguvfa iondulana, ka movfufu idulua i kulu lésé tuku ta duga. ¹¹K'anguvfa dyoi l'okáná ta: owe Mona'mi wa buondúsia, angae y'avisia buondúsia

bami butopi.¹²Dyoka, ku movfuvfu inekinisia Yesu á npena w'iseke, ¹³Dyá mangwetisia masi makumi tamanai ichuchana na mugu. Ubia na tumbu ja muluwa, ká bhatambia bubivfulia.¹⁴Dyoka Yoani udungiana, ambusao ku Yesu ikena á Galilaya, ikolondola molondo wa Mbali. ¹⁵Ubivfiya: Evfumbu y'owa, ka bukota ba Mbali buowa chekede. Byai bubi banu, ka jelai molondo wa Mbali. ¹⁶Toku mang'obiluvfa apkangba w'obingi lá Galilaya, amena Simoni ka Andelé, wanya Simoni, baa bubi tua makila ó bingi; mungusa bubia babangia. ¹⁷Yesu abasoa: indikai, ka enekii nuwe babangia ba bushe. ¹⁸Dyoka, nibwitikila makila mabo, ka nibwinemika. ¹⁹Akená domu tabua na dya, amena Yakobo, mona Zebedayo, ka Yoani wanyese, ba bubiya dyokuto asemele na kùkù ka nitukulia makila mabo. ²⁰Dyoka, n'ijibabisia; n'ibwinetika ija'bo Zebedayo á semele na kùkù kuna bushe ba mokambo, ibwinemika. ²¹Bhúkena á Kapelelenauma. Ká, bhusi bhá sabháto, Yesu á tángáná pikiliye á Sinagogi, ká á gulusiya. ²²Bhúsangala na namúna lá ligulusia lèsé; múngusá ubhi gulusia toku n'kota, ngé, mbese toku bha kpalúwá. ²³Ibhiya na mushe tomoyi á Sinagogi yabho undjo ubhiya na movfuvfu wá sulu, ká ubhá vfámaka: ²⁴Indjé mungusó úwo tunaó nayi; Yesu nú na Zaleti? wá idja dyáno itú silisiya. Iné djibhiye tekima: owé n'kéngo wá Mbali. ²⁵Yesu á n'vfamilá, taa: katana, ká esv angá mushe úno. ²⁶Ká movfuvfú wá sulú wá esá angá mushe undjo, na iné tshitshaka ná lokulú ká na ivfáma ta ikpé; ²⁷Bhatopá bhá sangalá, bhá andjá i iyanaka ibhó ngúngú: indje ino, asili wá basi! uvfiye na dyóyi lv bhukóta imbi á mevfuvfu ma súlú, ká bhá mokiye! ²⁸Á evfumbu iyo, lokúkú lèsé lá lagatáná á bhigulá bhitopá bhá n'kpangá wá galiyéya. ²⁹Na ivfundúwá á Sinagogi, bhukená na Yakobho ká na Yoani á yavfúlú yá Simoni ká na Andelea. ³⁰Inya móta wá bhokú wá Simoni undjo wá mwali, ubhiya múlalé na ndútu djá hómá; ká dyokaa bhá n'sowá Yesu dyulu lèsé. ³¹Na iné bhambá, an'túbhúlá na iné dunga á obhó, á evfumbu iyokú iyo, ndútú djá hómá an'tiká. ká á n'kambilá. ³²A idjakoló, ambusa lá ikuwá lá bhusi, bhá n'disilá bhatopá bhaa bhá na ndútú ká na mevfúvfu má bhágu. ³³Ká ndèyi ya dhéne étópá yá kúmanilá á lidjo lá ovfálá lèsé. ³⁴Ubhikisia bhushe bhagi bhaa bhú bhiya na ndútú kuvfikuvfi; úsagá dyokúto ábhugi wá bhágu, ká sa ondéese taa bhágu bhávfé, mungusá bhú ndjibha. ³⁵A kpalá wá bhusi, iyési ku nalivfúwe, útéma ká á kená á egulá yá mpéna wá iséke, dyaa ikó n'vfemá Mbali. ³⁶Simoni ká na bhàa úbhiya nabhó bhubhi n'vfúngala. ³⁷Ká dyàa bhú n'sowá: bhushe bhatopá bhane vfungalie. ³⁸Abhá kpetaniya: tukenayi á bhigulá bha ndeyi djínó, dja nukpangbá dyulu lá tàa igulusia dyokútoi; mungusá yá èká dyánó dyulu lá aó. ³⁹Ká ukéna ikokoliya á bha Sinagogi, á Galilea etópá, ká ú sagá bhágu. ⁴⁰Mushe tomoyi wá ndútú dja bhilindó á èká angese; ká ká an'tshumila malú, ká ansowá na dyoyi lá inén'komula: i tu umanisiya, ani ú onduwe. ⁴¹Yesu, na iné mokila bhukúkú, á nanúlá obhó an'bukulá ká á vfiya: yaónda, tú umana. ⁴²Dyokaa bhilindo bhinetika, ká ú túúmaná. ⁴³Dyokaa kú Yesu iné n'tuma, ká na iné kámisiya na makoko, ⁴⁴Ká an'sowá: mbese iné sowá mushe; ngé kená ikodji vfanisiyá angá nkoli, ká owá sadháka lá itúúmanisiya láyi, iyo Musa ukpaluwa, mungusa igwali bhusamboli angábhó. ⁴⁵Ngé mushe undjo, na ikena lese, á andja ilondulá mungusá uwo na dyoyi ta likali ká ali lagatanisiyá, dyulu lv ao. Yesu sabhá tèse na nàmuna ya ilumila á ndeyi ya dhéne á madjo, má bhushe. Ubhá n'temake á bhovfó, á bhigulá bhá mpená wa iséke, ká bhushe bhú idja angese iyeká á bhigulá bhitopa.

Chapter 2

¹Masitabua ambushu, Yesu owa a Kapernaumu. Bokata wi asemele na yavfulu, ²Ka bakulumanya bushe bagi apele n'ekushe yakokanda kun'egula. Aba gulusi livfiya. ³Bhushe b'eka angese, badilisia mushe wa libunga s'avfevfana na bushe tabanai. ⁴Kúkú bukanda ine kianila, wa dhyulula la dhyombo la bhushe, ba kakula govala wa yavfulu dhj'abia, ka ibo idulusia ndalo bulalisia mushe wa libunga ilago eyo. ⁵Yesu ena ikolia labo, asaku mushe walibunga: Monaami, bubibi bayi bwesa. ⁶Bapkalua baa bab'iyaa, babiwa bajumaneke, h'obo ivfavfia amitima miabo: ⁷Ono mushe ovfútono unguw'enje? Atetanyi. Neni unj'opashi isisia bubi si negual'ese ku Mbali mukuluao? ⁸Yesu, s'ajiba mawazo mabo masemele, abasua: Unguseye nuna mawazo namna máa anganu na mitima? ⁹Injeyo yivée inesua mushe wa libunga ta bubi bwai bw'esa ao inesua: Tema, gieya ndalaw'ayi, ka luvfa y'ayi? ¹⁰Kumbi, ungusa nujibita Mona Mushe ona lokulu li esishia bubia kisi: ¹¹Yanesua, a sakua mushe wa libunga, tema, geiya ndalwayi, ka kena angai na yavfulu. ¹²Kuije itema, igieya ndaloese, k'avfundua apele nabo batopa, ungusa babia batopa bane ghitaka ni biba Mbali, kivfia; Tundimwasu bene yatano. ¹³Yesu avfunduwa káamó á lopasiká lá dyabha lá dhéne. Dyombó litopá lú mikako, ká abhá gulusia. ¹⁴Na iyéta lèsé, ámená Lawi, móna wa Alufayo, nudjumané á yavfúlú yá ivfindisiya kódi. Ansowa: indiká. Lawi atemá, ká á miká. ¹⁵Túko Yesu ubhi dhiya á yavfúlú yá Lawi, bhá Pibilika bhagi ká na bhushe bhá ibhika libhibhi bhubhi dhiya naná ká na bhatende bhese; ngo bhubhiya bhagi bhàa bhumika. ¹⁶Bha kpaluwá ká na bhá Falisayo, dyaa bhú mená súnédhiya na bha Pibilika ká na bhushe bhá ibhika libhibhi, bhansowá bhatende bhésé: mungusá wa éndje odhiye ká onjúwe na bhá Pibilika ká na bhushe bhá ibhika libhibhi? ¹⁷Iyo Yesu wooka, a bha sowa: indjese bhaa bhandji na ndutu bhaa bhavfungali munganga, nge bhaa bhana ndutu. Sidjami iko bhisia bhaa bha endini, nge bhushe bha zambi. ¹⁸Bhatende bha Yohani ka bhafalisayo bhubhi tika kila idhiya. ¹⁹Yesu abha kpetania: bha mbenyi bha mulume bhatikili idhia ka mulume suku nabho? a evfumbu eta iyo uku na bho tuku mulume, bha ndjitikiliabho idhia. ²⁰Amasi maa midjiedyaa mulume utubhulanie, ka dyaa bhatikili idhia a bhusia bhokubhuwo. ²¹Mushe undji sosiaye etati ya ngombèè; kaamo, etati ya ngombe ya basi etukuwe etati ya ngombe ya mbgèè, ka evfundiye katio. ²²Ka mushe andji bhungulu ese engoka yekima a mobho mbe ma mavfundiye; dyikaa, engoka echululuwe a ma bhombe, ka engoka ka na mabhombe ibhitakala; nge yeekpi ye iyavfisya engoka yeekima a mabhombe ma makima. ²³Ya kiana, bhusi tabhu moi bha sabhata, dyaa Yesu ubhi eta a mabhulu ma ngano. Bhatenda bheese, aa paki bhaki a, niye sisiya mabhiyo. ²⁴Bhafalisayo bhasowa: ena, neendje bha kiiye iyo indji kianakie ese aa sabhata? ²⁵Yesu abhakpetania: nubha muanu ta muese bha some toku ibhia daudi, dyaa ubhia kulu ka nioka egwa, idje ka na bhaa mango ubhia na bho; ²⁶Titani ulumila a yavfulu ya Mbali, a evfumbu ya n'kota wa bhakoli Abiatata, ka nidhia mekati mia ilaki, mio mese miowane ku anga bhakoli bhadhi, ka ni owa na bhaa mongo bhia na bho! ²⁷Ambusa abha sowa: sabhata ikiana dyulu la mushe, ka mbese mushe dyulu la sabhato. ²⁸Etuku mona wa mushe umweli wa sabato.

Chapter 3

¹Yesu alumila kamó a synagogi. Ówa ibia na mushe tomoi w'obó momé. ²Alengania Yesu, ungu'siena ani obikinie busi ba sabato: dyulu li na sitaka. ³Ka Yesu asua mushe ndjo ubia mabo wome: tena dhya a katikati. ⁴Abeiya kotio: ekima, busi ba sabato, i kitia busumba ao bubi, ibikisia mushe ao ine mula? lakini batopa ikatana. ⁵Dya aluvfusia madja angabo na busunga, ka na kamo dyukuto wa mpumatima pkigbi abo, asankua mushe'ndjo: nanua omo aye. K'idjinanua, ka omo es'ibika. ⁶Bafalisayi balumilai ikumbe na bushe ba Helode taba mulu. ⁷Yesu idj'ineluta o'bingi na ba tambia bese. Egi ya mushe ya mika iesa a Galilaya; ⁸Na bushe ba yudea, bushe ba Edumu, naiyeta Yolodani ba Tilo na ba Sidona, iyoka abali ese, ibidja angase. ⁹Owa batumba bese ba luvfusiya kuku a kaliba nama mungusa, bese bushe ne kulia amobi. ¹⁰Toku ubikisia bushe bagi, batopa bubieka engese na ndutu djabo, ababikisiya. ¹¹Bagu ba babibi gya bumena biidja inedulusia angese ibota: Owa mona Mbali. ¹²Abasikisia ta mbese ibunense kuma mushe. ¹³Ijikpata a ntala; ababisia ba abonda, ka biidja angese. ¹⁴Aba minula tabu na bamo taba vfili, ba gwali nana, ¹⁵ka bakeni iko kokolia minguso ma Mbali na lukulu a lisaga bagu. ¹⁶bona tabu nabamo taba vfili bamango uba minula: Simoni, undjo bumbisia Petelo. ¹⁷Yakobo, mona Zebedeyi, ka Yoani, wanya Yakobo ba ubuowa linya ta Boaneguele, mana mao tamona nguvfa. ¹⁸Andele, Filipino, Batelemayo, Tomasi, Yakobo, mona w'Alifayo, Tadeyo, Simoni mushe a kanana, ¹⁹ka na Yuda isikaliota ndjo umusia Yesu. ²⁰Bi'kena ayavfulu, bhushie bamijiila kutio, akokosa kotio namna idia! ²¹bushe ba'bubuta Yesu biya nkonogeiya, k'ibo ta: owa na bolenga. ²²Bushe bikwilua ba iduluwa a Yelusalema bavfia: mango na bagu, ubikisaki na ndumanga wa bagu. ²³Yesu ababisia basoa na fumbo: namuna yania kotio Mugu u sagi Mugu? ²⁴Ani bukota bavakana, bogwa; ²⁵Ani yavfulu bavakanya, yogwa. ²⁶Mugu ubikani idje mukulu wo, uvakanya idje bukulao. ²⁷Indese na mushe unjo ulumiye asugwee ya mushe lokulu negeiya, mbese ne nduga mushe wa lokulu; kisha ageya bima bese. ²⁸Yanesowa nuwe angili zambi jitopi jio mushe ukue yaje sisia, lakini iseka Upumatima Kengo anji samehese. ²⁹Etopio iseki Upumatima Kengo anji patiese inesameya: iji fungua na bubi ba masi matopa. ³⁰Yesu avfia unonguso unabagu ba ba bibi. ³¹Beija inyese na bawanya bese, batema abovho, batuma kotialivfiia ba basia. ³²Bushe bazungulikia: Bona ano na bawano ba bovfo bane bisia. ³³Abasoa neninjo wa die neni njo umonema? ³⁴mbushao obona mukutano bushe ba bubia a kalibu nana: bona ona njo adie uno monema. ³⁵maana adie, monema, usali ami ba bakie mapenzi ma Mbali.

Chapter 4

¹Yesu kukamo an;igulusia amkpamba obingi. Bugi babuse ieka angese,idje ikpata ka ijumana a kuku, etulu melo ya bushe babia an'sia. ²Idje ivfia nabo minguso ta migi na mbendo, idje ivfia a igulusia:³okai. Muoni akena ikoona. ⁴Hionakelese esulu tee ;oi yakua apaki: manolo midja, idia. ⁵Imoikua egula ya ;aboi, sibiese na misia egi, yatua, sibiese na migi;⁶hya yhuvfa l'idja, i'senga ka iyoma mungusa ikandi la miika. ⁷Esulu emo t'emoi ikua amibio: mabio m'akpatilia, ka m'ola, ka yatikala mbese ibuta puma.⁸Esulu emo t'e;oi ikua a ansia nki;a: iibuta pu;a djio djabuta kadjoonda, kadjoa puma makomi ta;asaso ;ako;i ikingiandala ka mia t'e;oi anetu t'emoi. ⁹Ambusa idje ivfya: ndjo na matoi mi yoka kiaoki. ¹⁰Dyamang'u bia mukulao, ba bulinga ka na batabhuhu na tama vfili ib'uine mia dyulu dya menu.

¹²mungusa baboni ngo ibona labo igwali mbese'eijiba mungusa banekone basie ka itikila bubi. ¹³Idje ivfia nabo kuka mo: nunje jibianu menu mino? nujibo kotinio menu mitopi tita ni? ¹⁴Muoni aona livfia. ¹⁵Bamo baa b'apaki, dya baona livfia, iboioka ambusa Mugu ieka ibia livfia lio lionana angabo. ¹⁶Bamo hyukuto bavfisias puma aegula ya maboi hya booki livfi'yo bajelia mabani nabu sei. ¹⁷Ngo banja bo na milika a semele nabo, bakanda bukpingbi, ka dya movfuvfu ao mpuli wik'iyu dyulu la livfia, ibiena toku ta mikiaangabo. ¹⁸Bamo idjelia puma aegula ya mabio; ibaa bokie livfia, ¹⁹mungusa y'iekeka minguso mia kisi, na bima ka na kulu djamunguso mimo ma mibibi, si butu, kalamua bukuku. ²⁰Bamo idjelia kan'ibuta puma, makomi tama sasu, makomi ikingia ndala, kamie te;oi e'ti t'emoi. ²¹Avfia kamo: bagiakie lobela ka wavfisias itchi nandalo? ao itchi la meza? mbhese ungusi avfisias ikulu la meza. ²²Indese n'ema w'ekobhe mbhese iyenikana, indhese n'em'hemeyo indhese fomi. ²³Anindjo onamatoy miyoka, aoki. ²⁴Abasua kamo: ngbelai mavfia a manoka. iyano: munguse ndje bhutabhua otinakilie bhangenanai ka bhakonetiniliowe, ka inegbukumia bhiowe akumbo. ²⁵Bhamuwa ondjo onao, ka ondjo djinao bhanagiye kuneyo onao. ²⁶Avfiakamo: bhukota baa Mbali bhu tuku mushe ondjo amulua puma amisias: ²⁷Olali ogweli mbhes'ilala,bhotio nabhusi ,puma djio wona, dji vfundhuese kuvfundhua sombhi owe idjibha. ²⁸Sobhidjibha misia mi bhutakie. Imekubhanene, pikilie bhibhisi, ambusha bhigbotolo , ambusha naokitiyo puma djimo dji topa djio djivfilana na bhigbtolo. ²⁹Na, gya pumadjoluiyo, opkeli kotio sugueye,y'iyavfisias puma. ³⁰Avfia kamo: tuvfulanishie bhukota bha Mbali, n'idje mbhendoayo? ³¹Bha vfilana na lopuma la ngonde ,luo,ani walona amisias,iloluo lubua iyeta puma dja buabua djitopa bhoonakie amisiya, ³²Nghe, dha lonaniyo,latuwa,lowa ta dhene iyeta bhisuka bhitopa,nge ya bhuta kotio mitavfi mia dhene dhene,iyakotio manoli mamikulu nanguvfa midj'ikogwala aligubhu lao. ³³Napaki yatokaka tatugi nanamuneyo obhabhasakakua munguso ta mingi, tuku bhabha toka inemoka. ³⁴Sa bhabha sakakuese mbese tokaka ,nge,na kabunga, obambendo, Batende bhese. ³⁵Busi ibhukubhuo, n'idjakolo ,Yesu abhasua: tukaliayi amoli. ³⁶Abhusha n'ibiganisia ghiombo, abhaluta- asemele na kuku gya moiyo; ibhia maibamo bhakûkû apevfese. ³⁷Yidjakesukisa wa dhene, na malivfa makesukua itangana a semele. kabikabi na-mavfa ihidjala. ³⁸N'idje,sutolo asemele na mwitoese;b'asusumua ,ninesua: na mweli, unditubhoniayi na ligua lio tutoti hiigua lino? ³⁹Dhasusumwa iyo,avfamhila movfuvfu, k'avfia n'obhingi,la gbhali, kataná! gugila ! ka movfuvfu kwiitikala tavfioo,kaku mugue-mhamhawete. ⁴⁰Kaku idje bhasua: ikululedje n'ondua dhyito egi? iswua ledje nundjanu n'idjelia ? ⁴¹Bhowa kotiyo na mbhuwa ta bhugi, kaku ibho,iyeyanaka ibhongungu, ono uneni, djo akatanisia mhovfuvfu n'obhingi ?

Chapter 5

¹Ibho ikina alimo liko lobhingi, e'tuko ya bha Gadalenia. ²Yhuka Yesu suvfuduwe á kuku, ku idje inemena mushe, ivfundua á madjako, ka mwaidjale na movfufuwa bangu. ³Mushe udjo abha na bugwalio bwese á madjako, ká mushe sabitoka èse inesenga imbi inesenga, na miyololo. ⁴Ngo lekeleke ubia na djuka á makuluka ibia usange mabho na minyolo ka savfadja djuka, ká mushe tomoi saba tese na lokulu lá inya boka. ⁵Ubhia mbese, itikila buthio na ásemele na madjako ká ikulu lá mitala, ivfama, ka idje sadjumanila maboi. ⁶Nyha umena Yesu sudomu nana, inebia mavfi, sa dédé ma apele nana. ⁷Ka ivfuma yhoi talikali idje yao emi ka noowe, Yesu, mona wa Mbali wikuku? yanekomo lá na linya lá Mbali, suki bubi. ⁸Ngo Yesu inesua: ésá angá mushe, movfufu wa mugu. ⁹Ka, idja inemia: Linya lai neni? legio lanyá lami, idje inekpetanya, ngo tubangi. ¹⁰Ka idje inefvema ta mbese idje ibasaga ibho kavfo n'eluko. ¹¹Ibhiya nyha m'pasi wa utala, aliga wa ekumbu ya kuluvfe iyo ibiaeta. ¹²Ka baghu inekomola, ivfia: utusaga aseme na kuluvfe, nyhulu yhya tutumila angá angobho. ¹³Idje inedjelia. Ká baghu ivfundua, ilimila asele na kuluvfe, ka ekumbu iwai makuu makpate asemele na obighi: bubiya iyekaka belefutabivfili, idjoikochubia obighi. ¹⁴Iyho petele ikena mavfi, ka idje usumula lokulu asemele na ndei dja dhene ka nasemele na bitatanda. bhushe bukena ikoena iyo ya bakianila. ¹⁵Ibho iene chekede na Yesu, ka iboinemena mugu, ú udhu legio; udjumaná, usalé. Ká hari ya ekima ka sowa na buwa. ¹⁶Bháa bwéena toko yeta ibasumiula inyho ikianekele mugu ka kaluvfe. ¹⁷Kokhu ibiyetu iyeko ine kugila Yesu aesi adei yanho. ¹⁸Kuku ibhi kpata á kuku, udjo ubhia na mugu idje inefvema táa atikala nana. ¹⁹Yesu sajdeliese, nge usowa: kena asemele na yavfulu yai anga bawano, ka abasowa bhitopá tuko Yesu anekilia, ka tuku anogwila bukuku. ²⁰Idje ike na ikokoli asele na Dekapole bhitopa bhiyo Yesu aki nyulu nhese. Ká bhatopa agbita. ²¹Yesu asemele na kuku akpuda kamo á moli, owá gyombo lá bhushe lija ikotulumila. oba á m'kpangba w'obingi. ²²Ka akyana n'dumanga tomoi wa bakota bha Synagogi, linya lese Jairus, áo njiba iyo, ku ije iko n'kuliya á makulu mese. ²³Ku iji inesowa bilibili, na bukuku: monami wa n'seke utoti iyogwa, uka oko kotulia mabho, amba obikie ka nigwala masi. ²⁴Yesu ikene ibo nana. Ká ku dhyombo lá bhushe inemikeka mafi. ²⁵Ango, eba na mwali tomoi undjo oba na ndutu dja manyika okia nao bidjo ta bhúu na bimo ta bivfili. ²⁶Okiya masi ta magi na ndutu á mabho ma bhá kanga, bilinge bhitopa bimibila ká mbese ijibhika, ndutu dja malisia bhusambu. ²⁷A woka ivfia mbino djá Yesu, ku idje idja á dhyombo lá bhushe ambusa ká ku idje idunga ngombe èse. ²⁸Obi vfavfia ta :ani ya dunga mi ngombe ese ka kuyemi ibhika. ²⁹Gyokáa ku manyika itinia, ku idje iyoka á mobhi ese ta abhika na ndutu djese. ³⁰Yesu adjiba sá yokwiyo á mobhiese ta lokulu lese ta lumoi lá vfundua á mobiese; ka ku idje inebasia á Dyombo lá bhushe ku idje ivfuya: Neni ndjo adunga ngombe jami? ³¹Bhatende bhese inesowa: weine Dyombo dya bhushe bha bha bhanekungu, ká ovfi ta neni ndjo idunga? ³²Na kuidje inebonakia amba omeni undjo akya eto. ³³Mwali, owá na búá abilimá mobhi, sadjibha mio meta engese, idja ikukua á makulu mese, ka asowa munguso mitopa ma angu anó. ³⁴Kaku Yesu inesowa: nseke ami, bhudjeli bhae manebikisia, kena ekima ka bhika na ndutu dja. ³⁵Toku ubha kunevfia, ku bhushe bhiidja anga n;kota wa Sinagogi kuminesowa: N'seke aye ógwa; une miaki kamo mweli indje? ³⁶Ka Yesu, sa djeliese minguso mao, asowa n'kota wa Sinagogi: mbesi iyondua, gwala niidjilia. ³⁷Ka asikasia ta mbese mushe t'omoi inemikaka, kasakulu kwa Petelo, Yakobo na Yoane, manya Yakobo. ³⁸Inibikiana á yavfulu ya n'kota wa Sinagogi, ku Yesu iyena dyombo lá bhushe ka na bhushe bha bhabalila ka nivfamaka. ³⁹Alumila, ka abasua: elunda yenje iyo nakii, ka munuso inje nuliliye? mona anjese mogwe, alali tolo. ⁴⁰Ka ku iboine mosakia, kaku, ijivfundusia bushe batopa a bovfo, ku ije inegeya ija mona ka ninya mona, na ba ija nabo, ku ije ilumila gya mona oba iyo. ⁴¹Ku idje inadunga mona o boo, ki idje inesowa: talitha koui, tokuta: mona mwali, tema, ya nesowa. ⁴²Sa yokwiyo ku mona mwali itema, ka kuidja iluvfua, oba na bidjo ta bhuu na bivfili, ku bhushe itikala anyuwa vfomo tu ndji mwasu beneeh. ⁴³Yesu abosowa makoko ta makali, ta mbese mushe idjibi munguso ono, ka abasowa ta bamua mona mwali bhima bhi idhya.

Chapter 6

¹Yesu akena dyua; Ka ikina agula ndeyi yese. Bhatende ba mika Ka. ²Tuku sabato ya Kiana, idj'i asemele na sinagogi. Bushe bagi ba booka bavfia bima bino bamikila nia? indje butumba bua bhunua, ka bisiso bio bikia amabo mese? ³Toku muselemala, mona Malia, wanyinya Yakobo, na Yose, na Yuda ka na Simoni? ka ba ale bese bandabo nasu ano? ka ibia nabo lokoa l'ibhunga ⁴Yesu ababisia kamo: Nkanga angabo ndeyi andji bongio ese angaba Zazi bese, ka asemele na yavfulu. ⁵Dya s'akiese bisisho, yabia ese kughaa ubavfisio mabo, na bamo bandutu ka idjibabikisia. ⁶Ka adjukua na m'upumantina Kpimghi Yesu aluvfa aba ndey, n'ibowa makoko. ⁷Kamo abhisia bha tabhu na bamo taba vfili, ibakenisia tabavfili tabavfili, abhowa lokulu anga mavfilvfa, ⁸Ibasikisia mbese idunga t'ema temoi na lokendo ijese ku intindo; nundjanu na mokati, na mokulu, elinge asemele na mokaba; ⁹Biakai sandala, ka mbese isala kimba tipule. ¹⁰Kama abasua: asemele na bwavfulu bio mulumilie,, nue djumanai tuko nukokenie n'egula iyo. ¹¹Ka, inabigula bimo bhushe bandje mondue na inoka,esai dya, ka tutai suvfu ya bitindi, igwaliangabo tuko sokaka. ¹²Ibo ikena, ka batikaminguso m'asili. ¹³Ibo budjdja bugi ba bagu, ka abatilia mada bandutu ka ibika. ¹⁴Nkota Herodi iyoko ivfiavfia la Yesu, linya lese l'ibia la kpata lokuku, ka idji vfia: Yoani mushe djinisia imwa a ligwa, ka anga bya a vfanisia bisisho. ¹⁵Bamo bavfia Elia ano. Ka bamo ivfia: asemelena bankanga. ¹⁶Tuko Helode, aka dyito, idjevfa Yoane undjo intina, idje umwa. ¹⁷Nghô Helode idje mukulu andinga Yoani, ka n'inesangaka a prizoni, mungusa Helodias, mady Philipi, wanyese, k'ansonga. ¹⁸Ka Yoani idje inesua: indese ekima isonga mwaya wano. ¹⁹Helodias idunga busunga anga Yoani, ka idj'ionda unemula. ²⁰Sabatese na lokulu l'inemula; nghô Herodi ib'inemondua Yoani, s'adjiba ukweli lese menemene ka kengo ungbela, ka, ambusa m'inemokamila na khulu. ²¹Tuku, busi tabomoi inendjulia l'akiana, yokaa Helode, aba na likai l'ibutala lese, idji owa anga ba dumanga bese, ba ukota ba sambo dyolo ka badumaya ba Galileya. ²²Nseka wa Helodiasia idjilumia a sugwe; idjibina, ka iena ibima Helode ka iena. Ukuta ivfia na nseka: ivfema ema iyo w'ondue, ka enowa. ²³Idjivfia kamo ama kiapo wese: etopa iyo uvfemie inonue, iyo isulu ya bukotabami. ²⁴Ivfundua inesoa nyinyese: evfemi indje? ka nyinyese imanyula untue wa Yoani indjinisia. ²⁵Elie ketino ikiana ni iganaka anga nkota, ka inesua lovfemo luu: yondu owe idisia keketino, y'idia ontue wa Yoani batiste. ²⁶Nkota isuma, kani mungusa livfia ka mbese ibo inesikila. ²⁷Ketino ketino ikenisia sindili, mungusa badisia ntue wa Yoani batiste. ²⁸Sindili ikena inendunga Yoani asemele na prison ka abhanba na ntuwe ikulu, na lungu. Idje inemua nseke, ka nseke ikunemua nyinyese. ²⁹Bhatambila, ibho itulana a mbhongo wa Yesu, ibho ine sumula bhitopa bhiyo bhukia ka bhiyo bhitopa bhavfeisia. ³⁰Yesu ibha suwa: ukai aubhongo wa mpenewiseke, ka nuamai tabuwa. ungusa inabhagi bhikena ka ni kpudha, ka bhabhia bho na evfubhu ji dhia. ³¹Ibho ikena akuku, djulu djikena a mbhongo wa pena wiseke. ³²Aghugia bhuse ibhena bha ne bhabha djhibha, kande dja dhene itinika mavfi na makulu ka ibheeta a egula iyo bhukenila. ³³Yhaa bhu vfundua akuku, Yesu ena aliga motumilo, ku idje iowa nabhobu ka na bhukuku nabho, mungusa bhubhia toku mekoko mio mindjese na mombgeli; ka ku idje owa nibha vfanisia abhugiwa bhima. ³⁴Tuku evfubhu yeta, Bhatende bhese inebhamba, ka ibho ivfia: eguleno ümpenawiseke, ka evfumbu yeta; ³⁵Ubha-saga, ubha tikila bha keni abhitanda ka n'andei dja nano bakokulu bhima bhabho bhidhia. ³⁶Yesu ibha suwa: ubhowai-ibhonue-bhima bhi dhia. ka abhasowa: tukenai-ikokula mekati jhulu la miikámá ta mivfili ma bhusa, ka djuwe tu bhowa bhadhi? ³⁷Ka idje ibhasowa: ibhani nunao- dja mikati? kenai kobhonai. ibho idjimana, ka ibho inepketania: teefu, ka titi tepili. ³⁸Iyaa idje ibhasusulia bhabha djumanisia bhitulukulu bhitulukulu ikulu la bhisese, ³⁹Ku ibho idjumanana melulu nkama ka t'efu. ⁴⁰Idj'igeya mekati teefu ka titi tipili ka, atubhula madj'wikulú la nguvfa idje ibhalikia. kihisha, ikisa mekati, ka ni bhowa bantende, ambusa ibho ibhavfakania abhutulumio. ku ibho vfakania titi na ibho bhatopa. ⁴¹Bhatopa idhia kani oguta, ⁴²Ka bhadisia bhikemo ta bhúu na tabhivfili púu bha bhi sulu ma mekati bhio bhitikala kuna titi. ⁴³Bhaa bhu dhia bhubhia elefu teefu bhalume. ⁴⁴APele niyaa, idje ibha susulia Bhatende ipkata akúkú ka ieta apele amoli, ambhongo wa betesaida, hja abhakubhanene subhonani n'etulumelo. ⁴⁵Ambusa ni bhavfadja, idj'ikena ikulu la ntala, iko vfema. ⁴⁶Idjakolo iyowa, kuku ubhia sowaaseleme nobhingi, ka Yesu ubhia kukalesi amisia. ⁴⁷Ka ibho iyenata bhena umpuli niluwa, na mungusa evfuvfuma ibha kunga, iya igisia la manai la motio kandokando, idje ikena a bhibia, suneluvfie aikulu lobhingi, nitota ibheta. ⁴⁸Yhabhu mena iluvfa amalivfa obhingi; ibho ikpalia tabhisio, ibho itubhubhuka ni vfamaka; ⁴⁹Mungusa ibho bhatopa bhumena, ka ibho ikwsika. Mbhusa yhoa Yesu ibha sowa: unekamaniai-nue, üemi. nondui anu! ⁵⁰Iya ku idje kpataa ubhongo wabho asemele nakuku, ka ku movfuvfu übha. Ibho yowabhatopa na bhuwa kani onduwa : ⁵¹Yha augo bhadjelie muabha bhisio bha mekati, mungusa bhubhia mitima kpingbi. ⁵²Ambusa nikalia obhingi, ibho iyenaseleme na zenesaleti, k'bhoibhambha. ⁵³Yhaa bhuvfundua akuku, bhuse, bhadjibhaa apele Yesu, ⁵⁴Ku ibho itinika bhabhatopa a seemuiyo, ka ku nikpekisia idisia bhuse bha ndutu andalo, egula etopa iyoyoka na lokuku. ⁵⁵Abhigula bhio bhitopa bhio bhu kianaka, asemele na ndei ndja bua, asemele na ndei ndja dhene ka na bhitanda; bhubhuavfisakia bhushe bha ndutu a bhigula bha bgamu, ka

ibho inekomola ta kiambiese a bha djelia mbani mbiese bha ukulachia yese yongombe. ka ba bhatopa bha bhubukula bhu bhika.

Chapter 7

¹Bafalisayo na bakwaluwa, bhidja na yelusalema bhakogwala obhongo wa Yesu.²Enandambo ya mbhatende bhese bhanegiya bhima bhabho bhadunga bhima bhabho bhidhiya ombese iyokiya mabho.³Toku bafalisayo na bha yuda bhadjendhadhi yabho ombhese iyokiya mambho, iyekanaka na minuso mabhinyangulu bhabho;
⁴Anibhakiana egula ya bhushe bhagi, bhadjedhiabho kutabhanekengula. bhavfiya kamo namimo minguso mabhinyangulu bhabho,toku iyokiya bhima bhitopi bha bhuka limovfe.⁵Ka Bha Falisayo na bha kwaluwa bhamiya: namuna yaniya bhantende bhadj'ekakiabho munguso mabhinyangulu bhabho,bhadunga dunguwe bhima bhabho bhidhiya na mabho mamabhibhi?⁶Yesu abhakwetania :bhushe bhamakombani,toku Isaya amala iyengeyananu,ka nikpaluwa nanu na malubha: bhushe bhano bidjelakiye na nyuwa ngungu, a mpumantima mabho midhomunani.⁷Bikoma kuluyami ketiti k'ibho bhana mekambo mabho mabhibhi.⁸Natikiya makoko ma Mbali, niekanaka na mabhushu. ⁹Abhasawa kamo nasikaangili makoko ma Mbali,n'udhuyanungu minguso ma bhi nyangulu bhanu. ¹⁰Toku musa avfiya: ukolilya ato n'ano; udjoulakuwe idjidje na inyese upati kazabho wa ligwa.
¹¹Toku nuwe naviya:ani mushe avfiya n'idjidje ka n'inyese:ipati bha faida ya idje na mokambo uyo inekambili yese tokuta yakambila Mbali; ¹²Mbese ta utikibhani simata bhuwa mungusa bato nano, ¹³Nalima mungoso ma Mbali niekanakana na bhabhi nyangulu bhanu. ka na kiya bhima bhimo bhigi iyekanaka na miyo.¹⁴Kamo, abhabhisia dhyombo dhyese ,bietulumelo bhese,indokai,ka idjibhiya.¹⁵Idjese noemeyo itanganiye anga mushe, ka ibhitaka, nge iyo iyo ivfundwakuwe anga mushe, intukuwe . ¹⁶Udjogwali na matoi mioka aoki.¹⁷Dhya mango tangana mono a yavfulu,dhomuna dhyombo, Bhatende bha miya dhyulu dhya livfiya. ¹⁸Abha sauwa, nuwe dhyokuto, nu gwali-umbhese otinga? umbhese nuwe idunga-na ta bhitopi bhiyo bhitanganiye anga mushe bhidje tukuese?¹⁹Ka bhiyo bhitanganaki ampumatima, ngé alila,kayakena anumbga,abhimu bhidhiya bhitopi bhikengulaniye.
²⁰Abhasawakamo:iyo ivfundwakiye angamushe iyo itukakiye mushe. ²¹Ka násemele, na mpumatima á mushe uvfundusakiye minguso mamibhibhi, mavfani,malembhia, iyolanaka, ²²Lobhiya,bhondusia bha bhilinge bha bhibhi,itsangana, iyetanaka na makoko ma kisi, madjo ma mavfoli,ikokanaka, bhisau, tombe. ²³Minguso miyo mitpi mivfianaki asemeke ka iutúkú mushe.²⁴Yesu ,akena,nandei ya tur,na sido. álumia á yavfulu temoi, sondese bhushe bhadjibhi ; nge sagualiese ukobhane.²⁵Mwali tomoi, idja na monese wa mwali ubhia namugu amobhiese, m'angoká dhyoi dhyese aidja ikonekulia na makulu . ²⁶Mwali jo ubha mugiliki, Silo-laphenisia. idja avfema Yesu namuna wisaga mugu anga monese wa mwali. Yesu asawa:²⁷Tika bhana bhógútà;idjese ekima igeiya bhima bhidiya ba bhana, iyowa bhana bha bhabhuwa.
²⁹Avfia kamo: munguso walivfia lio,kena, mugu avfundwa anga monai. ³⁰Dhya, mangopkudha ayavfuluese, akogboka mona olale á ndalo, mugu savfundu' amobhiese.³¹Yesu éesa andei ya tur,ka aiganaka ampasika lobhingi apaki la sido,ikali etuko la dekapole. ³²Bhamidjila na mushe wa luku , na unjo sabivfivia yese, ka abhatulia mabho.³³Abhabhisia ambhongo la dhyombo,atanganisiya bhandala asemeke na matoi, ka abukuwa elame ma na makandu mese mukulao; ³⁴Ka, agidhisia madjo ikulu, ndha ghuvfa avfuma, k'avfia, ephatha, mana- mao, ugulana.
³⁵Natutu matoi mese migulana, ka anyuwa egulana, nidje ivfia ekima.³⁶Yesu abhasauwa ombhese nuwe inasaawa mushe; toku abhasua leli bhamo bhukena, tabho n'ivfania. ³⁷Bhibhiya nidjukuwa ta dhene, ka bhubhivfia : ukia bhitopi na bhusumba; okisiya bhushe bha luku, n'ivfisia meluma.

Chapter 8

¹Busi buo dya amugiya Ghyombo bukumania kamo ka mbese idjibha iyo ba dye, Yesu abisia batende, ka abasua: ²Emavidjale na bukúkú munga Ghyombo lino; wena masi tamasaso bia a kpangb'ami, ka bandabo m'eema ydiya. ³Ani ya bhitisia angabo n'egwa, lokulu libhilie na paki, mungisa katikati nabo bamo gheka domu. ⁴Bhatende bese bansakua: Tughogutusia titani na mokati, yano, egula y'iseke? ⁵Yesu ibheya nuna mekati imbani? bikingia ndala na womo tomoi. Bandjibua ⁶Ka adjumanisia ghyombo amisia, idjidunga mekati bokingia ndala na womo tomoi, ka, ambusa n'idje itubila, atinaka ka abowa bantende bakoba vfakania; ka bakovfakanya á ghyombo. ⁷Babia kamo na tutiti, ka Yesu, akugiuta, bavfakania dyukuto. ⁸Badya ka ibo iyoguta, ka bavfevfa bikemo bokingia ndala na yomo temoi ba batikala. ⁹Bubia iye kanaka mia tinyai. Ambusa awo Yesu ubavfandja. ¹⁰Mungokomoi akpatha á kúkú na bhatende bese, ka ibwikena angambu ya Dalmanuta. ¹¹Bafalisayo bavundua, batuna nganyi na Yesu, ka, bameamema, bamia ebiko temoi ivundu ikutu. ¹²Yesu, ivfama na lokulu a m'upumantina wese avfia, mungusa idjie ngey djino ndji uvfema ebiko? angali ya nesua nue, nde gwali biese na ebiko a ngheyino. ¹³K'aba ká, upkudhaa kúkú, mingi kalia amoli womo. ¹⁴Bhatenda busunua ivfevfa mekata babiabamo mokati ku temoi a kúkú. ¹⁵Yesu, abavfivfania: udjingbelai tekima na magbondaku ma bafalisaya ka magbondoku ma Helodi. ¹⁶Bhatenda biyanaka bakulu bao, ka bavfia: ungusa takanda mekati. ¹⁷Yesu, abadjibisha, abama, unguso indje nianakui unguso uwo nunda nu namekati? nundoa na akili, nundanu badjibe? ¹⁸Nuna mipumantima Kpingbi? na igwala na madjo, nundje eni yanu? gwalayi na matoi nundje akianu? ka nundanu nidjiba ata bua? ¹⁹Dya yatinaka djio mekati ifu enga balume makomi tifu, bikemo imbani bidjala na bisulu na vfevfa? bhu na djimo tipili, bamiya. ²⁰Ka dya yatinaka mekati ikinga ndala tomoi mungusa bushe laki tinyayi, bikemo imbani bio bidjala na bisulu bio na vfevfa? ikingia ndala tomoi, ibo inekpetania. ²¹Ka idje inesua: indjiae mudjibe? ²²Buikena na Bethesaida; k'ighe inefevfila Yesu mushe wa Butiti, bhine lombila n'idunga. ²³Idje inendunga mushe wa buthithi oobho, ka idj'ineluvfu shoa ambhongavandey; k'idjine ntua makandu amadjo, ka idj'ine mia ani wenie ema temoi. ²⁴Idjiba bana, ka ivfia: yeni bhushe, yena tuko biti, ka bineluvfa. ²⁵Yesu ine mavfisya mabho kamo á madjo; ka iyene bima ku vfikuvfi. ²⁶Kamo Yesu inenkenisia a yavfulu yese, idjivfia: sulumia á ndeyi. ²⁷Yesu akena, na bhatende, á ndeyi ya Cezale na Filipi, ka idj'ibeya napaki: mauilio mano: Nenindjo w'indiyie ta emineni? ²⁸Bha manyula: Yoani Batisite; bamo Elie, nabamo, omoi wa nkanga. ²⁹Ka idj'ibeya, mavfia titani emi neni? Petelo inesua: Owe Kilisito. ³⁰Yesu ivfivfania angali ombese ivfia dyito na nana idje mukulu. ³¹Kamo s'andja ibavfa nisáa mona mushe utisakie eghe, k'idji tuana anga bagagulu, na bakoli ba menme. Ka bakpalua kamo, iowa á ligwa, k'idjivfumbua ambusa masi tama saso. ³²Ibasua bima vfololo. Ka Petelo, s'agwala na m'gbongo, idj'iba susaniaka. ³³Anga Yesu, siganaka ka n'ibona bhatende bese, idj'inenkala Petelo, ka ivfia: ambusa m'emi mugu! ani sumgbhelae bima ba Mbali, idj'iena mawazo ma bhushe. ³⁴Kama, ibisia ghyombo ibo na bhatende, bese, idj'ibasua: kani mushe wondue ikiana angami, kia avi idje mukulu na ivfevfa dyoy lese, ka andikaka. ³⁵Ani undjo wondue ibikisia limushe lese kia a kandi, kamo undjo ukandili mushe lese mungusa inidikaka ka na livfia laketetino ubikia. ³⁶Ka mushe temoi ekititani mungusa itaka bhushe tabagi, k'ani s'abadidisia m'upuma ntima wese? ³⁷Idje tunemua indje mushe undja lenganisie m'upumantima wese? ³⁸Kani undjo weni buchoni angami ka na mavfia mami akati na ngheyimalembia ka minguso mibibi, ma, á mushe dyokuto weni buchoni angai, dya ovfivfo la Tita tu kianiye bio ano, na bhatambia.

Chapter 9

¹Abhasakua kamo: yanesua nyue angili, bhamo bhushe bhandjo gwabho, mbhese bhabhene bhukota bha Mbali bhuidjie nalokulu. ²Yeta masi bhukingiandala ,Yesu abhageiya Petelo, Yakobho ka Yoani, abhavfevfa ka kena nabho antala idje nabho. ³Ngombe djese djouwa kengo,usosia tomoi udjo utoki isosa adjese. ⁴Elia ka musa bhaadj'ivfiana na Yesu. ⁵Petelo, adunga livfia ka inesua Yesu, Mweli, itekima ta nuguali djano, ikwelie ya vfulu ti tsaso, ya ngai temoi, ya Musa temoi, ka Eliya temoi. ⁶Adjedjibhiese minguso ovfi leli, ka dja lugue lama dunga. ⁷Ibhiyena ikulu la ghuvfa idjá kubhasiga, ibhiyoka livfia ivfundu'anguvfa: uno monami wa- bhudnusia: umokai! ⁸Dja Bhatende ubhwibhonanaka, bhamene tabho mushe odjomo ku Yesu mukulao. ⁹Dhya bha duluw'antala ,Yesu abha sua bhese nuwe inesua mushe minguso miyo nuwe nena, djhoka mona Mbali uvfumbue aligwa. ¹⁰Ka bhadunga livfia liyo,ibhwiyanaka munguso wivfumbuwa ka ligwa. ¹¹Bhatende bhadja iyanaka livfia: mungusa edje Bakpaluaka bhavfi ta Elia widji pikiliye? ¹²Abha kpetisia: Elia widji apikilie, kakpudhyusia bhima bhitopi. ka munguso edje -bhukaluwa mono ta mona Mbali wenie bhugi bh'umpuli bhameniya wa ketiti? ¹³Yavfia nanu ta Elia udjamonu, ibhonekiya djito bhonda,djito bhukwalua mungusa ese. ¹⁴Dhy' akiana anga Bhatende bhese, idji ena akpakpa wabho dhyombo,ka bhakpaluwa ibho iyamabho. ¹⁵Dhya Ghyombo la Yesu, ibho idjukuwa, ka bhakena mavfi ikonemuwa ishamba. ¹⁶Idji vfia: mungusedje nuiyanakie- nuwenabho? ¹⁷Ka mulume tomoi wa ghyombo idj'ivfia: mweli; yadhusia akpakpa wayimonami, una muguwa moluma. ¹⁸Dhya egulatemoi endungi, kainetuwa na seke,mona adj'ivfundusia ilo, idhia mango,idji uwa ubhibhi, ya bhasua bantende bhai bhalugusia mungu ka bhateke abho. ¹⁹Nuwe bhushe bha utuwe kpinbgi, Yesu avfia.masimbani eguali monanu? masimasimbani esagi mpumatima wami na minguso manu? ²⁰Dhya mona amena Yesu, mugu adigana na lokulu; akuwa ithsi,anebasakia. ²¹Yesu amiya idjidje : yakia masimbani mungusono wa midjilia? masima bhuhutamono,idje ivfia. ²²Sa etopi mugu ubhakosiaka ishala amalivfa mungusa aogu. ani onduwe itukia imatemoi ukakutuvfulia namadjo mabhukuku. ²³Yesu abha sawa: aniwonda,bhitopi angodjo udjelie. ²⁴Dhyoka k'adja mona avfama:ya djelia ukakwivfulia n'ikanda lami lidjelia! ²⁵Yesu, ena dhyombo bhanekena mavfi ikodjodja mugu wa bhibhi, k'avfia mugu wa moluma na wa luku yanesaga nuwe vfunduwai amobhi wa mona ka ombitese igana kamo. ²⁶Ks avfunduwa, n'ivfama na lokulu. ka mona owa tokumoliyo ,dhya bhushe bhagi bha vfunduwa ibhwivfia mona ogwa. ²⁷Ka Yesu adhunga mabho, atemia ka idjitema. ²⁸Dhya Yesu ulumila ayavfulu, Bhatende bakomia n'ubhongo:ungusendje tulubhasu movfuvfu? ²⁹Abbakpeta tano: movfuvfu wa ubhibhi uwo ufvunduese kunitubhila. ³⁰Bhulugwiya, kabakali á Galileya.Yesu s'ondese ta badjibhi. ³¹Efvumbuiyo ibagulisisia Bhatende bese, idjibasakua:Mona mushe okulusianiye amabho mabana ba mushe; ka bamulusiye, ambusa, na masi ta masaso bwinemulisiya,oumwa. ³²Ka Bhatende bamoke'abho ekima aliyo livfia, bhonduwa inemiya. ³³Bakiana a caparnaüme. Dya bhubhiy'aseleme ya yavfulu ,Yesu abhiya: numavfiyaleli titani apaki? ³⁴Ka ibwhitikala guwe, mungusa napaki bubiayanaka nenindjo udumanga. ³⁵A jumana,k'abhabhisia bhabhu na bhamo tabhavfili, k'abhasuwa: ani mushe onda igwala wapikiliye,oguali wa mbhusa wabho bhatopi ka mushe wa mokambo wabho. ³⁶K'agheiya monamusu, amavfisiya apelenabho, k'inedunga mabho,abhasakuwa: ³⁷Untopiudjo udjeliliye alinyalami thomohi wabhanabhasu bhano w'idjeliya emimukulayo,ka udjo w'idjeliye,sidjeliyesekwemi,kaudjo wituma. ³⁸Yoani asakuwá: mweli,tamana mushe tomoyi udjo usagakiye bhagu nalinyalayi ; ka djuwe inesikisiya, mungusa satwekekese. ³⁹N'usikisianu, ka idjese na mushe udjo, okeye ekako temoyi nalinyalami, ka okovfikamo bhubhi bhami. ⁴⁰Udjo utuonduwe udjo satusikéese uwasu. ⁴¹utopaüdjio onouwe nyuwe lungutalimoyi lunghutalumoyi lamalivfa inyuwa nalinyalami,mungusa n'ouwabha kilisito, adje bholisiese ema temoyi. ⁴²Ka, ani mushe tomoyi awalikiya angaomoyi wabhabuwa bhabhidjeliya,ibhongi ekima bhasagila enyi libhoyi la dhene ka bhatu obhingi. ⁴³Ani obho wai ouwa angai ema temoyi ya likiya, outina; iyekima utikala obho utniye, ⁴⁴kiguala namabho tamavfili ka okokeni agehenna,lisala liyo lidjilimanikiese. ⁴⁵Aniokuluwow'angayi likiya, owitina ;ibusumbá ilumiya na libhunga abuzima, ⁴⁶Kegula yowe iguala na mabho ta mavfili ka ba banetua na géhenna, na isala l' iyo lidjilimanakiese. ⁴⁷Kani lidjo layi lowa likiya, esisiya; iekima mene ulumia na lidjo t'alimoi abukota bhwa Mbali k'ósuna lidjo ta limoyi , ngé owigwala na madjo ta mavfili ka otwana a géhenna, ⁴⁸Yhua edi indjogubhiese,ka yhua isala lindje limanakiese. ⁴⁹Mungusa mushe untopi ugualiye toku neli ishala. ⁵⁰Uneli iyema ekima; kani uneli wa kanda bundengendenge buese, idjékotiyi nulenganisiye nao? gualai uneli manuwa bakulubao, ka gualai ta guwe bhamo na bhamo.

Chapter 10

¹Yesu ijikonena dyowa ieta asemele na ndei ya dhene a Yudea ieta a Yolodani. dhyombo lakumania kamo kalibo nana, ka toku ulemania na, baghulusia kamo. ²Bafalisayo bangboka ka bachucha ibunemia ta ani buvfiamota mulume upasie eneludha. ³Iji bajibia: Musa unesua mo nuwe inje? ⁴Musa avfia nobo, nisua lanu la bhunghinghi bonu bhatima Musa unowa monuwe odhyedhyo. ⁵Ka Yesu iji basua: Bupkingbi ba mitima myanu pkinghi uao Musa unowa nuwe mungu'ono. ⁶Ngoo itatiko la iumba Mbali aakamba mulume na muali. ⁷Njoo maana mulume utiki Tita ese na nyinyese, na ijidungana na mualiese, ⁸Ka ta bavfili bowa mobi tomoi, tuku tano bandi tese tabavfili lakini bowa tesa mobi ku tomoi. ⁹Ka mulume umbese ijitikila unjo Mbali usangisa. ¹⁰Toku bulumia asemele na yavfulu bantande ibunemia kkamo dhya ikulu. ¹¹Ijivfia nabo unjo umesisi mualiese ka ijinesonge unjomo, mangakia malembia aa mobiese. ¹²Kani muali antikila mulumese ka iji kosonga na unjomo mangakia nalembia. ¹³Ikunendisia bana babua bua ta abavhisia mabo. Lakini bantende ibubasikisia baa bwija nabo. ¹⁴Yesu, ena ino ijyobea ijibasua tikilai bekü angami bana babuabua, ka umbese nubasikisia mungusa bukota ba Mbali evfetino na baa bavfila na nabo. ¹⁵Yanesua nuwe bukome mushe anjepatiese bukota ba Mbali toku mona wa bua anjilumiese. ¹⁶Ata ka abadunga amobomese, abatulia totika, akwavfisia mabo ikulu labo. ¹⁷Toku Yesu ubaa paki, mulume tomoi akena mavfi ka ijikuwa a magoti apele nana: Mwalimu wa ukima, akovfenya kotio epasiikia titani ekopati busi bhamatopi? ¹⁸Yesu akosua: Inje w'ibisia Mwalimu wa ukima? Ukima wese ku Mbali ije mukulao. ¹⁹Ojibi makoko: unjokiai malembia; unjomuluai mushe; unjoteyai; unjovfiai minguso meebela; unjokiai bubibi anga mushe unjomo; umondua ato na ano ²⁰Ijinejibia: Mwalimu ibona bima bino bitopi tangio budadu bwana. ²¹Yesu, akobona, ijinemunda, ka ijinesua: yanekosa vfese ku ema temoi; kena, kulusia bima byayi bitopi biyo unawo, ubowa ku bhaa bandese mema ka oko gwali na bima ikulula bukota ba Mbali. Ka uka indikai. ²²Lakini, ijiena bubi a mungusono, mushe óno ukena sabunyia utino; ngoo uba na bima bya dhene. ²³Yesu abona apkamgba wese, avfia na ba tambia: Igwali pkingbia bushe ba bima ilumia á bakota ba Mbali! ²⁴Bhatende ba gbita na miyo Yesu avfia. Ka, apkatia, á basua: Bana bami, ipkinagbi á bhushe ba bima ilumila á bukota Mbali. ²⁵Ndese pkingbi Ngamia itangana elagi ya kukuteongi mugumia itangana á bukota ba Mbali. ²⁶Bhatenda ba gbita kamo, ka bauanaka: ka neni njo opashi ibika? ²⁷Yesu ababona, k'avfia: Iyo ipkingbianga bhushe, nge mbese anga Mbali: Ungusa anga Mbali ematemi indese pkingbi. ²⁸Petelo asakakwa; Bona, tatika bimabiasu bitopi, ka tanekeka. ²⁹Yesu apketania: Angili enesaku nyuwe, indese na mushe, unj'otikie nisualami kana butambi bukima, yavfuluyese ao bawanya bese balume, ao bamjinya bésé ba bali, ao nyiny'ésé, ao ijije, ao bana bésé, ao misa mésé, ³⁰opeue mingo mia, evfumbu aikwino, biavfulu, bawanyuya ba balume, babali, banyinya, bana, kanamisia, na mateso, ka, e vfumbu iyo yeki bio buzima b'angali ³¹Bagi bapikilie bagwalie tútútu, ka bagi ba tútútu bagwalie bapikilie. ³²Bub'a paki y'ikena a Yeluzalema, ka Yesu abia apele nabo. Batende bubia balinge, ka bamikaka na bawa. ka Yesu abageiya kama ba buuna bamo tabavfile a upkamgba wése, ka ibasakua miyo mikianilie. ³³Bonai, tupkatai a Yeluzalema, ka mona mushe wakaakanie a mabo na badumanga babakoli ka na bapkalaku. ³⁴Batetanyakia ba vfilie makandu, batunulue mambaka, ka mulue; k'ambusha na masi tama saso, ovfumbue. ³⁵Mona wa Zebedayo, Yakobo, Yoana, ba bamba anga Yesu, ka basakua: Mwelitondue otukia bio jue tunevfemie ³⁶Abasakua: Nondue enekilia nyue ije? ³⁷Utujelia, basua dhyito, tomoi ajmana ilume ka womo adhyali, dhya ogwali biyo a bukota bayi. ³⁸Yesu abasua; Nundejibiani miyo nuvfemie. Nutok'inyua lungu buo enyuwe, ao ijinana na ojino luo eme ejinanie? ³⁹Yesu abasoa ta: nunji jibiya nu imeona phema. Onyu kopo iyo emi onyue, ao utokia ubatizo lue tu tokie, basakua. ⁴⁰Kako oboni ijumana obo w'ilume ao wadhyali, tu tokie. Undibboniese emi, ka yiwami biese kwa baa bubatikila mono. ⁴¹Ba buu, b'ok'eto b'anjda isuma na Yakobo ka Yoani. ⁴²Yesu ababisia; ka abusua: nujibie ta banubeni ta bakota bakisi bailuvfusie na lokulu labokubanene. ⁴³Indes ekime eto anganu. Ani uj'ondue igala nkota anganu, agiavfisia mushwa mokambo wanu, ⁴⁴ka unjo ondue agwali undumanga anganu, agwali ukobe wa batopi. ⁴⁵Ungusa Mona mushe weka mono, mbese ta ba kambila nge akambili ka iyowa butopa gwese ungu'sibikisia bushe bagi. ⁴⁶Bakiana a Yeliko. Ka, dhya Yesu a avfundua, na batende ka na ndy omba, mona wa Timee, Baratimayo mushe wa butitiunjo wi vfemekaka, abia ujumane a upkamgba wa paki. ⁴⁷Oka ta yabia Yesu wa Nazareti, k'atatika ivfanda: Mona wa Daudi, indokila bukuku! ⁴⁸Bagi bavfamila, ungu'sine katanishia; nge avfama kotino na lokulu mingo migi; Mona wa Dauda, ibikisia: ⁴⁹Yesu atema, k'avfia: Ubisiai. Babisia mushe wa butiti, nine suwa: Dulisia upamate, tema, unebisie. ⁵⁰Mushe wabutiti atema ngomb'ese, atumbakaka, eka apele na Yesu. ⁵¹Yesu, ageya livfia, a sakua: inj'eyo wondue t'eki nai? Rabuni, mushe wabutiti apkudusia; ta y'eni kamo. ⁵²Ka Yesu asowa: kena, ikolia la ya lane bhikisia; dyikaa ku idje iena, ka amika Yesu a paki.

Chapter 11

¹Dyaa bhouwa tshekedhe na Yelusalema, ka dyaa bhu bhamba á Bethefage ka na Betania, an'tala wa Mezaituni, Yesuatuma bhatende bhese ta bhavfili, ²Na ibha sowa: kenai á ndei iyo i apele nanu; dyaa nu kiani iyo á itangana, nu gbokie mona wa falasa n'sangili, mushe ta omoi andjese mudjumane á ikulu lese; un'sangulai ka un'sangulai ka un'disiai. ³Ani mushe anesowa nuwe: nakia eto na indje? Kpetaniai: Bhwáná ú nao na kulu. Ka wakati wo kúuwo un'tikilie á dji dyano. ⁴Bhatende, na igwala bhakene, bhugboka mona wa falasa n'sangile á bhovfo tshekedhe na mulango, na ikpudha labho, bhan'sangula. ⁵Bhaamo bha bhubhia dyaa bha bhasowa: nukie indje? mungusa endje na n'sangula nao mona wa falasa undjo? ⁶Bha kpetania toku Yesu ú bhasowa. Ka bha bhatikila ikena. ⁷Bhu disila Yesu mona falasa, bhu avfisya ngambe djabho á ikulu lese, ka Yesu á djumana ikulu láawo. ⁸A bhugi wa bhushe bha alilia ngombe djabho á paki, ka bhamo nutavfi miyo bhutina á mabhulu. ⁹Bhaa bhu bhakena apele ka bh bhaa mika Yesu ambusa bhu dyoma: Ozana! Abalikiwa undjo i idja na linya la Bhwáná! ¹⁰Ibhalikiwa bhukota bhuwo bhu ouwa, bhukota bha Dawidhi, idje wasu! Ozana á bhigula bhio bhi bhiete á ikulu. ¹¹Yesu ú lumila á Yelusalema, asemele na yavfulu ya Mbali. Dyaa úbhona djotungo djitopa, toku ibha wakati sa ete, á kena á Bhetania na bhaa tabhúu na bhamo ta bhavfili: ¹²Kapuma aaó, ambusa nabho ivfunduwa á bhetania, Yesu óuwa na egwa. ¹³Na iyena dhomu eti ya mizaituni na poli, ikena iko bhona ani úgbokie ema, ka, na ióúwa tshekedhe, agboka ése kú poli, mungusa sibhaese edjo ya ikolema la mizaituni. ¹⁴Ageiya kotiyo livfia, ansowa: mbese mushe idhia lopuma lai! Ka bhatende bhese bha moka. ¹⁵Bhukiana á Yelusalema, ka Yesu á lumila á yavfulu ya Mbali: A andja isaga bhaa bhubhi kulusia ka na ikula á yavfulu ya Mbali; akpungbula meza ma bha alenganisia bhilinge, ka na bhigula bha bhakulusia bha ndjiwa. ¹⁶Ka satikilese mushe ivfevfa ema ta emoi á yavfulu ya Mbali. ¹⁷Ka ugulusia ka uvfia: si kpaluane ese: yavfulu yami igwalie ebhisiane yavfulu ya ivfema dyulu la bhikita bhitopa? nge nuwe, nu ikianisia egula ya bhushe bha lobhiya. ¹⁸Bhadumanga bha bhakoli ka bha kpaluwa, na ine moka, bha vfungala namuna ya ine mulusia; ngo bhu monduwa, mungusa dyombo litopa libhia la onda asili wese. ¹⁹Dyaa idjakolo likiana, Yesu avfunduwa andei ya dhene. ²⁰Kapindi, na iyeta, bhatende bha ena eti ya mizaituni iyome mpaka ku a milika. ²¹Petelo. adji djulia na iyo ibha iyete, ansowa Yesu: Labhi, bhona, eti ya mizaituni iyo utunaka ya óma. ²²Yesu ageia livfia, ka abhasowa: gwalai na idjelia anga Mbali. ²³Yanesowa nuwe angili; ani mushe avfia na n'tala úno: esa dyaa ka unekulia á obhingi la dhene, ani mpumatima wese undjese na nganyi, nge djelia taa iyo avfia ikiane, úenie iakisiana. ²⁴Na eyo ya nesowa nuwe: etopa iyo nugwali nao kulu na ivfema anga Mbali, djeliai taa nu udhue ka nu énie iyakisiana. ²⁵Ka, dyaa ugwalie nteme na ikia ivfema lai, ani úna munguso na wano, un'samea, ambusa taa ato undjo ú á ikulu la nguvfa anesamea djambi djai dyokuto. ²⁶Nge ani sun'sameai, ato undjo ú á ikulu la nguvfa andjene samiese áta djambi djai. ²⁷Bhukena kaamo á Yelusalema, ka, dyaa Yesu úbhi lúvfa á semele na yavfulu ya Mbali, bhadumanga bha bhakoli, bha kpaluwa ka bha gagulu, bhu midjila, ²⁸Ka bhun'sowa: na lúúsa ya neni luwo okue bhima bhiyo, ka neni undjo anéowa lúúsa la ikiya? ²⁹Yesu abha manyula: éne éiye nuwe dyokuta: ikpetaniai, ka énénuwe nuwe na lúúsa la neni ékiie bhima bhino! ³⁰Idjinisia la Yoani li idja á ikulu la nguvfa, áo anga bhushe? ikpetania. ³¹Nge bhawaza dyokuto ibho bhakulu bháao: ani tan'kpetania: á ikulu la nguvfa, uvfie: munguso wa endje kotiyo nún'djelianú? ³²Ka ani ta kpetania: anga bhushe bhu onduwa bhushe, mungusa bhatopa bhu ména Yoani toku n'kanga. ³³Ngo, bhan'kpetania Yesu: tundje djibhiasu. Ka Yesu abhasowa: imbi émi, indjene sowe ami nuwe na lúúsa la neni éküe bhima bhino.

Chapter 12

¹Yesu abhasowa kaamo na mbendo. Mushe tomoi úóna éti muzabhibhi. Aikulungila na sib yokako, atshia litshia, ákpela munala, á bhaowa bha kambia ka ákena á ékita iyomo. ²A évfumbu ya ikola, átuma mushe tomoi wa mokambo anga bhakambia, igogeiya séemu ya puma ya muzabhibho djo bhu kola. ³Bha ndunga, bhan'bhitha, bha miganisia mbese éma ta émoi. ⁴Antuma kaamo mushe womo wa mokambo angabho; bhu m'movfula an'tuwe, ka bhan'sekisia. ⁵An'tuma wa masaso, undjo bhu mula; ka na bhamo bhagi, bha bhabhitha na ibhaóla. ⁶Ibhia kaamo na mona monusia, an'tuma wa tútútú angabho na ivfia: bha gwalie na esima anga mona wanu. ⁷Nge bhakambha bhaa bhasowana: úno ú mona wa tiko; ukai, tumulai, ka bhotiko bhu gwalie bhaasu. ⁸Ka bhan'dunga, bha mula ka bhan'tuwa á bhovfo na bhole. ⁹Toku dyaa, mukula bhole ú kiie titani? ú idjie, i ukumuwa bha kambia, ka ú óuwe bhole anga bhamo. ¹⁰Nu someanu makpalua maa: libhoi lio libhia n'tuwani na bha kpelia ya ouwa ya lizima á manganano ma djogubho; ¹¹I na iyonda la Bhwáná iyo likiana éto, ka i musangazo á madjo masu? ¹²Bhu bhuonda bhan'dungu, nge bhubha onduwa dyombo. Bhudjibha taa idyulu labho iyo Yesu uvfia livfia lio. Ka bha mesila, ka bha kena. ¹³Bhutuma anga Yesu bha Falisayo bhamo ka na bha Elodia, mungusa bhan'dungusia na mavfia mese ku bhanene. ¹⁴Ka bha eka ikonesowa: Mweli, tudjibhi taa owe mushe wa angili, ka undje onduai mushe; mungusa undje bhoniai hali dja bhushe, ka ú gulusie paki ya Mbali iyekana na bhuendjini. I muluusiane i lipa áo mbese Kodi ya kaisala? ¹⁵Yesu, na idjibha bhu swele bhabho, abha manyula: munguso wa endje muni djilibhue? idisilai bhilinge bha kodi, iyeni. ¹⁶Bhun'disila temoi; ka Yesu abha iya: i akuvfe wa neni ka likpalua lino? bhankpetania: i ya kaisala. ¹⁷Ngo abhasowa: umuwai kaisali iyo iya kaisala, ka ya Mbali iyo i ya Mbali. Ka bhu bhia bhane sangale. ¹⁸Bha Sadukayo, bha bhubhi vfia taa indjese na iumuwa, bha eka anga Yesu, ka bha miya: ¹⁹Mweli, ena iyo Musa utukpalua: ani wanya wa mushe ougwa, ka atika mwali, na mbese ibhuta bhana, wanyaese un'songie n'kusania, ka ú kenilie na libhoti la wanyaese. ²⁰Ngo, ibhia na bha wanyinya sabha. wapikilie úsonga, ka uogwa mbese itika ta mona. ²¹Wamavfia ansoga n'kusanyia, ka úogwa mbese ibhuta. ibha dyokuto na undjo wa masaso, ²²Ka ta ómoi wa bhaa sabha sa tikese ta mona. Ambusa nabho bhatopa, n'kusanyia úogwa dyokuto. ²³A iumua, mwali úgwali wa neni? mungusa bhatopa sabha bhun'dunga toku mwali. ²⁴Yesu abha kpetania: nundje djibhianu ema ta emoi, mungusa nundje djibhianu makpaluwa, ka na lokulu la Mbali? ²⁵Ngo, á iomuwa la bhaa bhu ogwa, bhalume bhandje songiabho bhali, ka bhali bhandje songiabho meki, nge bha gwalie toku bha tambia á ikulu la nguvfa. ²⁶Naiyo ibhonie iumua ya bhaa bhu ogwa, nu someanu, á malubha ma Musa, iyo Mbali unsowa, dyulu dya tuti ta mpena wa iseke: emi Mbali wa Abhalayama, Mbali wa Isaaka, ka Mbali wa Yakobho? ²⁷Mbali andjese Mbali wa bhaa bhaogwa, nge wa bhaa bha bhabhike. Nu á isinuwa. ²⁸N'kpaluwa tomoi, undjo ubhaoka bhanevfiana, na idjibha taa Yesu úminula ekima bha Sadhukayo, am'bhamba, ka á miya: idje selia iyo ina enu iyeta djitopa? ²⁹Yesu akpetania: ena iyo iieti djitopa: oka, Isalaeli, Bhwáná, Mbali wasu, ú kalesi Bhwáná wasu; ³⁰Ka: umundue Bhwáná, Mbali wai, na mpumatima wai n'topa; na otingalai litopa, na mawazo mai matopa, ka na lokulu lai, lutopa. ³¹Ino i ya mavfili: unemunduwe manganai toko owe ku bhanene. Indjese na selia iyomo ya ieta djino. ³²Nkpaluwa ansowa: Ekima, mwali; wa vfia na angili ta Mbali ú kúomoi, ka indjese na womo ku idje, ³³Ka ine munda na mpumatima wai n'topa, na mawazo mai matopa, na otinga lai lutopa ka na lokulu lai lutopa, ka iyonda manganai toku owe ku bhanene, ietiye sadhaka ya idjelia ligwa ka bha sadhaka bhamo bhitopa. ³⁴Yesu, éna ta ú manyula na otinga, ansowa: undje ái dhomu á bhukota bha Mbali. Ka mushe taomoi sa subhutuese ine miya kaamo. ³⁵Yesu, ákenila na igulusia á kanisa, avfia: mungusa endje bha kpaluwa bhavfie taa kilisito ú mona wa Dawidhi? ³⁶Daudi idje mukulu aao, na lokulu la mpumatima wa kengo, úvfia: Bhwáná uvfia na Bhwáná bhami: djumana á ilume lami, mpaka dyaa ikiie bhabhodhu bhai bha gwali á itshi la makulu mai. ³⁷Dawidhi dje mukulu aao un'bhisie Bhwáná; namuna ya nia ú mona wese? ka dyombo ta dhene la moka na kulu. ³⁸Ubha sowa á igulusia lese: udji ngbelai na bhakpalua bhaa bha onduwe ikpatula bhasale kandjo dja djita djita, ka na igwala bha bhigiane á bhigula bha bhidji bhikiane; ³⁹Bhaa bhavfungalie idjuma á bha ágima bha pele á bha Sinagogi, ka bhigula bhaa pele á bhivfaya; ⁴⁰Bhaa bhadhie bhwavfulu bha bhakusania, ka bhaa bha kiese na ienikiana ivfema ta litaa: Bhagwalie bha ukumuane ta kpingbi. ⁴¹Yesu, ungwale tshekedhe na lito, na ibhona toku bhushe bhubhi kinga bhilinge. Bhagumia ta bhagi bhubhi bhia ta égi. ⁴²I idja dyokuto n'kusania tomoi wa mwali mobhoka, manga á kinga sengi ta épili, lio likia likuta ta limoi. ⁴³Ngo, Yesu, na ibhusia bhatende bhese bhatopa, abhasowa: angili yanesowa nuwe, mwali uno n'kusania mobhoka úowa iéta bhatopa bhaa bhu kinga á lito; ⁴⁴Mungusa bhatopa bhubhia ma iyeta, nge ú owa iyo ibhia ya ékpie, étopa iyo ubhia nao, étopa éyo ubhia nao ya ibhika lese.

Chapter 13

¹Dya Yesu uvfunduwa ya Mbali, tomoi wa bhatende bhese aasuwa: Bwáná, bhona nusu ya mobhoi, ka idje ekpeleya yao! ²Yesu a kpetania: wena aligá wikipelana lino? inde tikaliese na libhoi ikulu la libhoi limo mbese ikuwa. ³Adjuma na ikulú la n'tala wa Mizeutumi, ebhonane na yavfulu ya Mbali. ka Petelo, Yakobo, Yohani ka Andelea bhamiya idje. ⁴Utusowa, na evfumbu ya niya, ekiani bhio, ka na evfaniko yaniya idjibhikyini bhiyo taa bhima bhiyo bhiakishaniye? ⁵Yesu agwala vfe kotiyi na ibhasua: Udjigwelai taa mushe ane neluwé nuwe a bhubhi. ⁶Ngo ta bhagi bhidji bhio na linya lami, nivfia; iiyemi ka bhabholishie bhushe ta bhagi. ⁷Dya nookiye ivfia taa bita ka na elunda ya bita, mbese nuwe ibgebga, ngo ekpiye taa bhima bhiyo bhikiana. Nge idjese ekiyane kamo atútútú. ⁸Ekita etemelie ekita yomo, ka bhukota bhutemeliye bhukota bhumo; egwali na bhaningina bhigula kúvúkúvfi, egwali na egwa taa dhéene. Igwali ese dya ku itatiko la n'upuli. ⁹Udji mbgelai nuwe bhakulu bhao. Bhanekenishi nuwe amasambo, ka nubhitilanie na mambaka asemele na Sinagogi; nuvfanishaniye a pele na bhokota bhatopa dyulu lami, mungusa nubhavfanishia bhusamboli. ¹⁰Yekpiaane pikiliye taa livfia langili likókóliana na bhituko bhitopa. ¹¹Ngo bhanekenishie nuwe dyulu dya nowana, nudyenai apele na iyo ivfiani namu, nge vfia na yokwiyo. Ngo mbese nuwe bhanuvfie, nge Mupumatima wa Kengo. ¹²Wanyinya omuwe wanyese aligwa, ka tita aowa monese bhana bhatemeliye bhabhu tia bhabho, ka bha bholushia. ¹³Nubhiliyaniye na bhushe bhatopa, isuwa la linya lami, nge udjo ubhelie kwa atútútú obhikisha niye. ¹⁴Dya nueniye chukizi ya ibhitaka la enetemila nuwe dya sibhese taa egwali dyito-kiya bha bhasomie bhadjigweli-kaa, bha bhagwalie a Yudea bhakeni mavfi a mitala; ¹⁵Kaa udjo ogwalie sakpata ikulu mbese idje iduluwa ka sakpudu ese iko geiya taa ema temoi angwese na yavfulu; ¹⁶Ka udjo ugwali a bhole sakpudyu tese abhusha ekogeya lokimba. ¹⁷Ekúkú anga bhali bha bhagwali bhiyo na mala ka na bha bhabhu mushe bhiyo amasi maa. ¹⁸Vfemai taa enenekenile bhiyo nuwe wakati wa lugwe. ¹⁹Ngo igwali idiga lakisi liyo linde mwese likiane mpaka seno ka idji vfilani ese tango ikambana lakisi liyo Mbali ukamba idji kiyani bhiese. ²⁰Ka , ani Bwaná sa kokoliye masi, mushe ande bhikiese; nge akokolia dylu la bha ubha minula. ²¹Ani mushe anesuwa nuwe taa: Kilisito odyano, ao: odyo, nudjelai anu. ²²ngo yenekianiya bha Klisito bha ebhela ka na bhakanga bha Mbali angili bha bhu minulana. ²³Tikalai ingwelana lanu, yamala inefanishia nuwe. ²⁴Nge ama si maa, ambusa na idiga liyo, dyuvfa lilimuwe, weli udje nekani tese tiku lienekanaki mono, ²⁵Bhadaduwa bhakuuwe bhiyo iesa ikulu la nguvfa, ka djokulu dji ikulu la nguvfa djidigiye. ²⁶Dya kotiyi tumeniye mona wa mushe idja taa vfolo na lokulu taa lugi ka na obhibho. ²⁷Dya utmuwe bhatambeya bhese ka ni ikulumanishi bha bhuminulana bhese, kwa akisi utopa ka na ikulu la nguvfa litopa. ²⁸Udhayi ivfanishiana la mbendo ya ei: dyokaa mitavfi ma etiyo ma negwata ka poli dja tuwa, djibhayi taa akame lowa chekedhé. ²⁹Idyukuto, kuna nuwe, dya nueniye bhima bhiyo ikiayana, djibhai taa mona wa mushe uchedhé, a mulango. ³⁰Angili, yanesuwa nuwe, lino libhoti lindi ibiese taa ino etopa sikiane. ³¹Ikulu la nguvfa ka na kisi yetiye, nge mavfia mami mande etiese. ³²Iyo itaa a bhuo bhusi ka na saa eyo, mushe andi djibhiese, ibhiese bhatambia bhikulu la nguvfa, imbiese mona wa Mbali, nge ku Mbali idje mukuluao. ³³Udjigwela, gisiai ka vfemai, ngo mundi djibhia mu dya evfumbhu iyo ekianiye. ³⁴Igwali toku mushe akena lokendo, atika a yavfulu yese, owa lokulu anga bhakambia bhese, kila mushe na kipimo we ka ninesusulia udjo wa mulango agishia. ³⁵Gishia kotino, ngo nundi djibhie dya wadjie mukulu wa yavfulu, idjokolo, ao katikati wa bhotiyo, ao nikokolia la eki; ao kapindi. ³⁶Onduwai taa anekiane mbese nuwe idjiba ka anenebgoke nuwe nalala. ³⁷Iyo yanesuwa nuwe, yavfia na bhatopa: gisiai.

Chapter 14

¹Bhusi bha pasaka bhidhia mekati mbese engo ka ibhuaki ambusa na masi ta mavfili Bakoli bha menemene kana bapkalua bhuvfu ngala na univfevfe bha dungu Yesu na busuele, ka ninekia oogu. ²Ngo bhuhuvfia: taa. mbese iigwa eevfumbu yisea evfya, iyaa ine gwale ne lunda anga buse. ³Toku Yesu ubhia á betania, asemele na yavfulu ya Simoni wa bukoma, mwalitomo utangana, á evfumbu iyo ubhia su ne dhia. ubhia na ndiko, iyo isingila malasi ma esombi l'eekali: ka; yhaa upkambgula ndiko, kumwa ndjo ine bhungula ndiko, ku mwali ndjo ine bhungula ao n'tuwe wa Yesu. ⁴Bhatende bheese ivfuna eelimbiya ya bho ni yena ebhibhi : ibho iiyana neendje ituka ibha ekima ituka malasi tuku maa? ⁵Ibha tukulu imbimika mataa misaso, ka bhowa bhabho kaka inesumila undjo mwali. ⁶Nge Yesu ivfia: untikilai, idje. indje emeyo akia yebhibhi ? manga kia ema yekima nayao iyenekana angami na mobhi ; ⁷Ngo nuna bhabhoka masi kumatopa, kanupasi ibkakia bhusumba toku nondu, nge nandji ndudhu anu masi kumatopa. ⁸Manga kia iyo yamaka, manga kpikisia itukulua mobhimi mungusa iyonana. ⁹Ya ne sowa angili egula etopa iyo livfia la likima li londulani bhio, asemele na kisi kotubhu, isumulani yhukuto nidya mwali uno neeyo akia. ¹⁰Yuda isikalioti, tomoi wa bhatende taa bhuuna idje ikena anga bakoli bhangilangili hyulu li bhoo wa Yesu. ¹¹Ambusa na ine moka, ku ibho isea, ka ni nie laka taa bhamu bhilinge. ka Yuda avfungala akuwa n'kima wa inwmua. ¹²Bhusibha kililie bhi dhia mekati mbese engoka, yhaa bhoo ola makoko wa pasaka, bhatende bha Yesu ivfia: wandu tu kenia iko ne chume la pasaka ? ¹³Ka ku idje ituma bhatende bheese ta bhavfili, ka nibha sowa: kenai andei ya dhene, nukumanilie na mulume tomoi sa vfevfa libhombe la malivfa, umikai. ¹⁴Ieta tana ku ibho itangana, nine sowa mukula yavfulu: mukula su avfia: egula iyon ya emi idhia pasaka emi na bhatende bhami ? ¹⁵Ka une vfesie nue sugwetaa dhene yi kulu, ina bhagima ka na bhima bhitopa: yhaa mene nu chumu idhia la pasaka. ¹⁶Ku bhatende ikena, ikiana a ndei ya dhene, ka ni bhoka bhima bhitopa toku a bha sowa: ka nibho ichuma bhima bha pasaka. ¹⁷Idjakolo ikwaka, ku idje iyowa na bha taa bhuu na ta bha vfili. ¹⁸Evfumbu iyo bha ameza bha ka nidhia, Yesu ivfia: yane sowa nue angili, tomoi a semele na nu, undjo tu dhinana, wi kulusie. ¹⁹Ibhoi kpakisia idji iya, ka ni sowa, undjo ambusa na undjomo: ieni? ²⁰Idje ibha kpetania: itomoi a taa bhuu na ta bhavfili, undjo ta samba nana obho a saani. ²¹Mona muse ikena iekana na toko ikpalua na ikulu lese. nge ikuku na undjo muse ya lombaa taa Mona muse aa kulusia! Ibha ekima na undjo muse amba sa bhutale. ²²Dya bhubhi dhiya, Yesu adunga makuti; ka, ambusha ni ubhalika, a ubhuna, ka abho owa, ni ivfia: dungai, ino e mobhi wami. ²³Ageya kaamo lungu; ka, ambusa na ibhalikia, abhoowa, ka bhanyuwa bha topa. ²⁴ka abhasuwa: ino i manyika mami, manyika miyokana, ma midiye ikulu la bhagi. ²⁵Ambusha ni ibhela djumbo, bhake na a n'tala wa mizeutuni. ²⁶Yesu abhosowa: nugwalie nuwe bhatopa bhalugutane; ngo ikpaluana: etunuluwe mbgelia wa mekókó, ka mekókó mivfadjaliye. ²⁷K'ani , ambusha na emi imuwa, yakena na Galilaya. ²⁸Petro idje inesua: ani bhatopa bhatutala na likiya, n'emi indje tutaliye. ²⁹ka Yesu inesua: yanesua angi, owe, bhusubhuno, bhotiyo bhwabhusumbuno, pikiliye naeki ikokolia mingo ta misaso w'ilambuluwe mingo ta misaso. ³⁰Kamo Petroidji vfa na lokulu: kani igwali iyugwa n'owe indje ne lambuluami. ka ibho bhatopa ivfia kutemoi. ³¹Ibho ikena na egula bhabhisiye Getesemani, ka na Bantende: djumanayi dyano, yakena ikovfema. ³²Idje agheya Petro, Yakobho ka Yoane, ka n'iena n'ilula ka nabhukuku. ³³Idje ibhasua: mpumantima wami unabhusungu mpaka ligwa. ³⁴Kama, idjikenapele ta buwa, ka idji kuwa amisia, n'inevfema k'ani, iwezekaniye evfumbu ino igwali nami ta dhomu. ³⁵Idji vfa: Abba, tita, bhima bhitopi inalokulu layi, etisia nami kikombe! mingo na mingo, mbheseeni ndjo yonda, k'igwaliese kuowe. ³⁶Ka ikena anga Bantende, k'idje ibha gboka bhakonelala, kaidji vfa na Petro: Simoni, walale! s'ugwalie ata evfumbu temoi! ³⁷gwalai ta fomu ka vfemayi , mungusa nunekuwa na mayaribo; movfufu yekima na isibhaka, kani mobhi wa dogha. ³⁸Idji bhamba kamo, ka idj'ivfema kamo. ³⁹Abhabhona, ka abhaghoka kutolo; ngô madjo mabho mabhakuna tolo. mbese wa inisua. ⁴⁰I dje iyekakukamo mongo wa masaso, ka idji bhasua: keyetino lalayi, ka amayi! y'etila! evfumbu y'owa; bhana dyano, mona mushe alugwa anga mabho ma bha bhibhi. ⁴¹Temai, tukenayi; vena dyano, undjo w'ikulusiye akiana. ⁴²Kaketino, tuku avfia kamo, Yuda ikhiana umoyi na bhaa tabhu na tipili, kana idja bhiti, iyo bha nkoli bha menemene na bhapkalua ka na bhaghaghulu. ⁴³Undjo ankulusia s'amala leli ibhavfanisia: undjo ibhusue, undungai; ka kenayi n'idje. ⁴⁴Dya bhakiana iyo, idj'djinine kenila Yesu, n'ivfia: Rabbi! kana ibhusua. ⁴⁵Kano bhushe n'inedunga amabho Yesu, ka n'inensanga. ⁴⁶Mushe t'omoi ana bhaa bhadhia, idji luta asobho, n'inemovfula bha kambia bha ndumanga nkoli, ka, idje idisia otoy. ⁴⁷Yesu, idunga livfi, idje ibha sua: nuwe nidja, kuko ambusha mushe wa lokulu, ka nabhasobho ka na ghisulu bha bhiti; mungusa bhatu vfandji n'eni. ⁴⁸Yabhia msikummatopa asemeke na nuwe n'idunga anu. n'ambusha awo mungusa mapkalua m'akikisiana. ⁴⁹Kamo ibho bhatopi b'nentika, ka n'ikena mavfi. ⁵⁰Unongo tomoi anikaka, amobhi wese abha drap. ⁵¹Kamo ibho ine bhiya ngombe yese, ka n'isiga bolumbu. ⁵²Inenkenisia Yesu anga ndumanga nkoli, owa bhakulumanakie bankoli bhatopa, bhagagulu, bha pkalua . ⁵³Perre ine mikaka dhomu na idjikokiana asemele na mbanda ya nkota nkoli; idunga na bambia. ka

bhabhia abhongo w'isala.⁵⁵ Bankoli bakulu ka bhasanhedrin ivfungakala bhusamboli mungusa anga Yesu, bhu mulusia, ka bhenabho ta ema; ⁵⁶kamo, amugi bhvfa bhusamboli bha ebhela angese, k'ani bhusamboli bhudjeliane, ka n'ivfevfa bhusamboli bhudjeliana mbese. ⁵⁷Baamo ibho itema, ka n'ivfevfa bhusamboli bwa bhubhibhi angese, ivfia: ⁵⁸Tamoka ivfia: ekosiye tepelo ino ya kambinana obh wa mushe, ⁵⁹Imbese idyito bhusamboli bwabho budjekiane. ⁶⁰Nkota nkoli, idjitema an'etumelo, ine miya Yesu, ka idji vfa: undjevfiaye? indje bhano bhushe bhavfisya angayi? ⁶¹Yesu idjigwala guwe, ka s'avfiye tabuwa. Nkota nkoli inemiya kamo, ka idje inesua: owe Klisito mona Nbali wa tohibho? ⁶²Yesu idje ibhasua: emadjono. ka nuweniye mona mushe udjumanie a l'ilume anga Mbali wa lokulu, ka w'idjeje ikkulu na nguvfa. ⁶³Nkota nkoli idji vfunda ngombe dyese, ka ivfia: tunakamo na kuluwa samboli? ⁶⁴Nuwe n'oka bha blaspheme. kani nuwe bhatopi? bhatopi inekosisia tuku bha mulu. ⁶⁵Ka bhamo bhanfulia makandu angese, inebulua bhosi0 ka ine bhitila na mangume, n'kho ivfia: engiya! bakambia itoka angese n'imua ivfuma. ⁶⁶Evfumbu iyo Petelo ubha iehi amganda, idji ena nkambia wa mwaliawo wa nkota nkoli. ⁶⁷Idje inemena Petelo uw'isala, idji bhona, ka ivfia: owe dyokuto, wabhiya na Yesu wa Nazareti. ⁶⁸Idji lambula, ivfia: indje djibhiye, indje okiami w'avfia titani. kamo idj'ivfundua n'ikena na ligaga. ka n'iki ikokolia. ⁶⁹Mushe wa makombo, amena, agwala kaomo nivfia anga bhaa bhubhia bheeni kiane: i djono uwa bhushe a bhobhaa, ka manga a lambula kaamo. ⁷⁰Ambusha ta bua, bhaa bhubhia dyokaa bhavfia kamo na Petelo: angili o mushe wa bhaa ngo owe muGalilaya. ⁷¹Akpekisia itelebhana ka alapa: indjidjbhia mi undjo nuvfie. ⁷²Kamo, mungo wa mavfili, eki akokolia, ka ane dyulia na livfia liyo Yesu usowa mono: apele taa eki akokolia mingo tamivfili wilambulu kamo mingo ta misaso, ka ni djuwa liyo, alila.

Chapter 15

¹pindi pindi, Bandumanga wa bankoli bandungamako na bagagulu na bapkaluaka, ka sanhédrin batopa. bushe inesangaka Yesu, bakotika, ka nenevfundishia anga Pilato. ²Pilato amia: owe unkota wa ba Yuda? Yesu asoa: wavfia. ³Bandumanga wa bankoli bako sitaka ma minguso tamighi. ⁴Pilato amia kamo: unjejelie ema? bona minguso mighi besitaka nao. ⁵Yesu sa kovfetese ta nguso, Pilato ako sangala. ⁶Dhymbo bavfema mushe wa munyololo temoi basongola ikila likayi. ⁷Yabia asemele na ngereza mushe temoi linya lese Baraba na bange nana, kani yola na bukubi. ⁸Dhyombo la kwata, banj'ine vfema abakambila kúkú. ⁹Pilato abasakuá: ene sangulita nyuwe ukota ba Yuda? ¹⁰Ajibataano inusuwa la kabebe nga bandungama wa bankoli kaba bia; ¹¹Ka Bandumanga ba bankoli ba batumbikia bushe batopa, ungusa Pilato abogulia mene Barabas. ¹²Pilato avfiakamo: nundu ekile inje, unjonubisie nkota wa ba yuda? Bavfama kutio kamo: kia aeni mpuli. ¹⁴Pilato abasoa: akia inje bubi bwao? bavfama kotio t'egi: aeni mpuli! ¹⁵Pilato onda ikiya basumba bwa dyombo, batikila Baraba; ka, ambushu ninemovfula Yesu mambaka abhowa nabho tha bha mulu. ¹⁶Ba soda bhakenisia Yesu asemele na lokhumbu, eguliyo batinaki minguso, ka bakumanisia dhyombo ta bua la basoda. ¹⁷Ibho inensalia ngombe, ka abha antuwe wese akuma wa mabhiyo iyo yabha inemavfia. ¹⁸Kamo ibho ine tua isamba: isamba, nkota wa ba Yuda! ¹⁹Ka ibho ine novfula antuwe na eti, inentulio makandu angese, ka idje ikongomia lilu, ibhi iko dulua apele na nana. ²⁰Ambusa n'ine vfamilia, ibho inemesisia ngombe, idje inemiganisia ngombe ka inekenisia mungusa akeni a musalaba. ²¹Ibho inekakamia avfevfi musa laba ya Yesu w'ieta undjo w'idja a bhole, Simoni wa Cyrene, tita w'Alexandrio ka ni Rufus; ²²Ka ibho ne kenisia yesu anegula bha bisiye Golgota iyo ibisianiye(ntuwe ebhongo). ²³Ibho ine muwa malivfa minguwa na vinya ilu kama na murhee, idje s'adungbese. ²⁴Ibho ine tika a musalaba, ka n'ivfa kanaka ngombe dyese, n'iluta mungusa bhounawo iyo kila mushe udungue. ²⁵Ibhia mungo wa evfumbu masaso, dya ibho ine tikila a musalaba. ²⁶L'ipkalusia ivfanisia kókó kamo wa makosa bw'ine vfevfilia mavfia: nkota wa Yuda. ²⁷Ibho inemavfisia a musalaba kamo na bushe bha lokulu ta bhavfili, tomoi a bha ilume, ka womo anyese na dyali. ²⁸Tano y'akisiana iya mapkalua ya vfiya : idje bhabhibhi. ²⁹Bhaa bheta bhinensekaka ntuwe, n'ivfia: hé! Owe undyo upkelia na masi ta masaso , ³⁰udjibhisia owe owe kukalesi, n'iduluwa ana musalaba! ³¹Bhadumanga bha bhakanga dyukuto, kuna bhakpaluwa, bhubhi mosakia, ka nivfia: ubhikishia bhamo bhushe, ka adji djibhikieshe ese idje mukuluwao! ³²Kiya idje Kilisito, ukuta wa Isaeli, aduluwa ketetino a musalabha, ambusa taa tueni ka tudjelia! bhaa uogelane na bho a misalabha bhasekaka dyukuto. ³³Saa sita dja dyuvfa djaaka, yakuwa livfuwe a kisi kuutubhu, mpaka saa tisa ya dyuvfa. ³⁴Ka a saa tisa, Yesu avfama na dyoi taa likali: Éloi, Éloi, lama sabakatani? iyo ikpolishi taa: Mbali ami, Mbali ami, idje witikila taano? ³⁵Bhamo tomoi-moi bha bhubhiya dya, bhoka, bhavfia: enai, a bhishia Élia. ³⁶Ka ttomoi wabho akena mavfi iko idjalishia molulu na usoso, ka, bha kpatanyia malulu ma na evfa vfu, ka bha muwa taa abhumu, n'ivfia: tikilaï, tueni ani Élia widji iko nedulushia. ³⁷Nge Yesu, avfama likuwa, anedjilishia. ³⁸Ngo mbe ya yavfulu ya Mbali yavfundia ngambi tiipili, tango ku ikulu mpaka ichi. ³⁹Ukota wa bha sodha, udjo ubhiya ubhonane na Yesu, ena toku ulima na hali iyo, avfia: angili, mushe uno ubha mona wa Mbali. ⁴⁰Ibhiaya dyokuto na bhali bhaa bhubhi bhona ta dhomu akati ya bho ibha na Maliya ma Magadalena, Malia, inya Yakobo idja musu ka na Yose, ka Salome. ⁴¹BHa bhubhimika ka na bha bhubhikambila dya mango ubhiya agalilaya, ka na bhamo ta bhagi bha manga wekana na bho kua Yerussalema. ⁴²Yakiana idjakolo tuka ibhiya matayarisho, ivfia taa, igishia la sabhata, ⁴³akiyana Yusufu wa Arimathaya, utmba wa mavfia wa mavfian udjo ubhi sibhaka dyukuto bhukota bha Mbali. Achucha ikena anga Pilato, ikovfema moliyo wa Yesu. ⁴⁴Pilato ashangala kúkú ogwa mambgalambga; abhishia n'kota wa bhasoda ka amiya ani idje sogwa evfumbu eta? ⁴⁵Toku osuwana na n'kota wa bhasoda, ku idje inemuwa Yosefu moliyo. ⁴⁶Ka Yosefu, abha ssakula sanda, adulusia Yesu a musalabha, a mbinga na sanda, ka adjamisia a bhudjako bhuo bhuchiana a libhoi. Ambusa aenika libhoi a bhudjako. ⁴⁷Maliya Magalena, ka na MAlia, inya Yose, bha bhona dya bhumavfishiya.

Chapter 16

¹Ghy sabato yeta, Malia wa Magadala, Maria, inya Yakobo ka Salome ikula malasi, nyulu la ikena iko nebudjuu Yesu. ²Busi ba Mbali, ikena á budjako, pkala, tuku nyuvfa libieka na ibinua. Buvfishana ku iboo nyungu iiyana? ³Ku ibo ngungu: neni udjo otuenikilie liboi, na chemila la budjako? ⁴Nya atubula madjo, ibo iyena ta liboi, lio laba ta dhyene, laba ilo la enikana. ⁵Ibo ilumila asemele na budjako ibo inemena unongo tomoi udjumani á ilume usale ngombe ya Kengo, ka iboo iyowa na idjuku. ⁶A bavfilia: mbese nuwe idjukuwa; nuvfunga liye Yesu wa Nazareti, udjo bamula á musalaba; idje iumuwa, sikia tese nya: bonai asemele nya bamavfishia kwi iyo. ⁷Nge kenai anga na ivvfia a nga bhatende bese ka Petro udjo akena apele á Galilai: na nyika numeniye, kuku avfie mangovfia; ⁸Bavfundu á budjako ka bakena mavfi. Buwa ka moyeye wabadunga; ka bavfie tabo ta na mushe, nyulu nya buwa bwabo. ⁹Yesu aumuwa kapindi busi bwa pikilie ba Mbali, aonekana mbani anga Malia ma Magadalena, udjo usanga bagu saba. ¹⁰Akena ikotl suwa mbino djao á nga ba munga ubia mono ubia nabo, ka ibo ikena na bukuku ka na ilila. ¹¹Nga nha bamoka idje ikiana, ka idje inemena, na hawaku lalamika tena. ¹²Ambusha na dya, na boshio bumo bwavfavfi na tabavfili kati ya yabo ibo idjiana na paki nyulu likena á etanda. ¹³Ibo iyeka iko badjibishia bamo, babadjibatese. ¹⁴Nhyuka, uone ka anga bata bhu na woomo tomoi, nghaka bubia á epkangulu; ka ku idje ibhabhamba bha bha bhabha mipumatima pkigwi na idje isangula lopuma lantima nyhulu ba djibabo udjo wena iumuwa. ¹⁵Dhuka ku idje inesuwa: kena anga mushe utopa, ka iko kokoli mavfia maki ma anga mushe utopa. ¹⁶Udjo otuwe athima ka idjina mango bikiye, ngee ku udjo undavfishia á utima. ¹⁷Bonai besiso bio bineekiki biyo nuwe udjo utubio áa mpumatima: na linya lami, nusangi baghu; nuvfi rugua la ketetino; ¹⁸Nudhungu bio nyili; anibio nunhu la ligwa, ende neki biese bubi; bavfishi bio mabho anga bhaa bana ndutu, babiki bio. ¹⁹Mukulu ibavfiila, ku idje ipkata ikulu la nguvfa ka idje idjumana a ilume la Mbali. ²⁰Ka ku ibo ikena iko kokolio bigula bitopa Mukulu ubikamba na bo, ka idjelila livfia na besiso.

Luke

Chapter 1

¹Abhungi aa bhudungiana nitunga taa bhodee mbine djio djiakisiana angasu, ²Iyekana toku bhaa bhutukianisila livfia bhaa bhubhia toku bhasungi na madjo ku aitatika ku ibhoo iyowa bakota bha livfia. ³Ibha yhukuto evfilane tekima, ambusa nikia iungakala engakala endjeni a bhima bhitopa ku a ikpe kisia lao, ni nekulia a ikpalua na hali iyeka, ikolia la Théofile, ⁴kanataa odjibhi koko dji vfeisiana lio uvfeiana. ⁵A evfumbu y' Eherode, nkoto wa yudea, ibhia na n'kolitomo, nalinya ta Zakaria, a kalasi ya Abia; mwali ese ubhia mana mwali w'Aoroni, ka abisiana ta Elizabheti. ⁶Batopa tavfafili bhubhia endjini apele na Mbali, bhabhone bhatopa na hali temoi mbese ivfamilana na isusuliana litopa ka djotumo djitopa dja Mukulu. ⁷Bhabiabo na bhana, yhulu yha Elizabheti ubhia ukumba; ka bhubhiya tomoi ka na udjomo ka na ndjomo bhedjo bhalibhoti bheeta. ⁸Ngo,yhaa umala mekambo mese apele na Mbali, iyekana na bu kolia bhweise, abhishiana na ivfindana. ⁹Iyekana na otinga la kiamba, a ilumilaa yavfulu ya Bwana yhulu iyowa malasi. ¹⁰Abhungi wa etu lumilo wa bushe ubhiya a bhovfo na ivfema evfumbhu ya malasi. ¹¹Yhika ku utambia tomoi wa Bwaná iye nika anga Zakaria ka nite ma ilume la ukinda wa malasi. ¹²Zakaria mawazo mavfadjalila nine mena, ka bhuwa bhuwa bhwaghoka. ¹³Nge untambia asowa: sondu wa, Zakaria; ivfema lai libha lidjeliane. Mwaliai one butilie mona mulume, ka omuwe linya ta Yohani. ¹⁴Ogwalie angai tuku ikweki shia la iseya ka na itaongiana ka bhang'i iseya ibhutala lese. ¹⁵Mungusa ogwali dheene apele na Bwana. Andhi yhuese ta enghoka, ta ta enghoka ya isala, ka whidjali na Upumatima wa Kengo kwa alila la nyinyese. ¹⁶Obhodishilie abhungi wa bhana bha Isaraël anga Bwaná, Mbali wa bho. ¹⁷Zakaria avfia na utambia: Titani ekodjibi eyo? Ngo yowa unghá ghulú, ka mwali wami andumanga. ¹⁸Utambia inekpetania: emi Gabriel, yatema apele na Mbali; yatumana nata ene sowa, ka inekokolia makoko ma makima. ¹⁹Ka ena, ogwalie moluma, ka okofvi bia ku buse buo bima bio bikianie, nyhulu nyha sudjelila mavfia mami, ma makisianiyé na evfumbu iyo. ²⁰Yhaa, bushe busibha Zakayo, isangala tuku ubio udjumane evfumbu ta eta asemele na yavfulu ya Mbali. ²¹Yhaa uvfunduwa, sabavfisie tese, ka badjibha taa iba na esiso temoi asemele na yavfulu ya Mbali, idje ibha vfanaka, ka idje itikala moluma. ²²Yhaa masi ma makombo mwetaá; ku idje ikena. ²³Yhaa masi ma makombo mwetaá; ku idje ikena. ²⁴Yhaa masi ma makombo mwetaá; ku idje ikena. ²⁵Yhaa masi ma makombo mwetaá; ku idje ikena. ²⁶Aweli wa sita, utambia Gabriel atumana na Mbali asemele na ndhei ya dhene ya Galilaya, iyo ibisiana ta Nazareti. ²⁷Am'ubhongo wa useke wa likala usongo wa mulume a bwandja bhwa Daudi, na linya ta Yozefu. Linya useké libhia Maria. ²⁸Utambia atangana angese, ka ivfia: ya netuwa isamba,owe udjo lokowa lanekeanila; Bwana onae. ²⁹Mawazo mavfa djalia na livfia lio, Malia

adjiya idje iwezi idjibishia koko ya isamba lio.³⁰Utambia inesowa: sonduwa, Malia; ngo woudha lokowa apele na Mbali. ³¹Ka ena, ovfuwe lila, ka ubutuwe mona mulume, ka umuuwe linya ta Yesu. ³²Ongwali dheene ka obisoheni mona wa ukulu angili, ka Bwana Mbali omuwe obibho la Daudi, idjidje. ³³Olombiye a bwadja bwa masi matopa, ka ilomba lese linde ngwalese na tútútú. ³⁴Malia avfia na utambia: ekianie kitiyo titani, mbese emi sidji mulume? ³⁵utambia inekpetani: Upumatima wa Kengo widjie angai, ka lukulu likulu angili lunekubhuwe na akuvfe wese. Njoo iyaa mona wa Kengo udjo obhutuwe obishaniye mona wa Mbali. ³⁶Ena, Elizabeti, wano, avfua, idje yhukuto, mona mulume na bunga ngulu, ka udjo ubisha taa ukumba ka na weli wese wasita walila. ³⁷Idjese na ya kpi mgi anga Mbali. ³⁸Malia avfia: emi mushe wa makomba wa Bwana; yakisiana toku ya kia na livfia ka utambia inetika. ³⁹Masi mao, Maliya atema, ka akena mangbalangba ikulu gya matopa a ndei temoi ya dene ya ba Yuda. ⁴⁰Alumia a yavfulu ya Zakaria, ka abiga Elizabeti. ⁴¹Gyoka Elisabeti woka Maliya inetua isamba, toku oba na lilá, ku monese isiya ka nibina asemelé na lila lese, ka ku ije iidjala na lokulu la Mbali. ⁴² Ku idjelia na gyoi gya bidjabilo dhenê: ona lokowa a kati ya bali batopa, ka mona unjo unao atima una lokowa. ⁴³Injé byao biyo enao ba ta inya bwaná bwani iji ikwinyunyá. ⁴⁴Ena mbani, kwi yoka gyoi gyi isamba lio wituá, monami aseya ka nibina asemele na lila lami. ⁴⁵Byao na unjo ukoliá, mungusa ta weni bima bio Bwana ulaka iyene kana tá fomû. ⁴⁶Ka Maliya ivfia ta: ntima ami unkolié Bwana, ⁴⁷Ka mpumatima ami wa n'seyá Mbali, N'kota ami. ⁴⁸Mungusenje ená bukuku bami n'kobé esê . Buno busi ka na bidjo bitopa buse bibi sié ta enabyao. ⁴⁹Mungusa ta Mbali mukula khisi itubula, linya lese lilombi ka. ⁵⁰Bukima bese bugwali bidjo na bidjo anga bá . ⁵¹Afvanisia lokulu la oboese; a bafvanjá buse ba mitima mi bhibhi ka ninegeiya. ⁵²A badulusia balombiá a bogima ba bukota, ka abakpatisia ba bankolia Mbali. ⁵³Aba ogutisia, na bima bi diya ba baba na egwâ, ka bagumiá abichisia n'egwâ. ⁵⁴Am'fvulia Isalaele, m'kobêse, ka adjua ikolia lese, ⁵⁵Toku obasowa bidje, basu, anga Abrahama na badjulu bese bidjo bitopa. ⁵⁶Maliya adjuma na anga Elisabeti meli ta misaso. Ka ku idje ichia a ngese. ⁵⁷Efvumbu ya Elisabeti ibuta yaka, chekede, ka kuije ibuta mona mulume. ⁵⁸Bange na na ka na inyese na idjidje a boka ta Bwana ankilia bukuku, ka ba seya nabho. ⁵⁹Busi bwa munane, saso, bidja ikotina mona duda, ka bha mua linya la idjidje Zakaria, ⁶⁰Nge inyese avfia ta: mbese, linya lese li gwali Yoani. ⁶¹Ban'sowa ta: A liboti lai litopa muse tomoi anyese na linya lio. ⁶²Kaku ibo ikomiya ijije na bifvaniko gyule lidjibha linya lio mona obisianie. ⁶³Zakaria afvena ifvafvuo ka akpalua: linya lese Yoani. ka ku buse batopa isangala. ⁶⁴Saa yokwiyo, kaku anyua ese eyo gulana, elami ese iyandja isangwana, ka idje ifvia abiba Mbali. ⁶⁵Bhua bagboka buse batopa bha naa, ka na a mitala mitopa ma Yuda, lifvia loka na bigula bitopa. ⁶⁶Batopa bá boka livfia liyo bangbela angabho na mipumatima, nifvia: Monanjo ogwali neni? ka obho wa Bwaná uba nana. bio ti tani? obo wa Mbali uba anga mona. ⁶⁷Zakaria, idja mona idjala na M'pumatima wa kengo, ka enga, avfia mua: ⁶⁸Ilombi Bwana, Mbali wa Isilaeli, na toku unyu nya, kanibibhia buse bhese. ⁶⁹Ka atudisila Bwaná wa lokulu ayafvula ya Daudi, n'koliese, ⁷⁰toku ofvia monô a anywa wa ba Tambia bese ba bidjo bangbé, ⁷¹Bwana unjo ukotubikésie anga bakodu basu ká na a mabho mabhaa batubilie! ⁷²Wao fvê uwóó afvanisia bukuku bese anga ba tita basu, ka adjuu ilaki la kengo. ⁷³Nilipa lio Abrahama ulapa idjasu, ⁷⁴Yatoa lokulu, ta tu biana mabo ma ba kodu basu, tun'ka Mbali mbese bhua, ⁷⁵Nilufva apele nana na busumbá ka n'ikoliá masi masû ku matopá. ⁷⁶Kô wê, molemba, obisiani na linya la N'tambia wi kulu la ngufva, mungusa ta olufvu apele na bwaná, itukulia paki djese, ⁷⁷Ikulu li yowa buse bese badjibi idjelia ka batikila bubi butopa. ⁷⁸Lokowa na bao ba a bukuku ba Mbali asu na busumba bhua gyufa la fvundua ikulu la ngufva la tue na kamo ikulu la ngufya. ⁷⁹Ibafvanisia bha bâ ba bajumané a lifvue ka na bâ asemele na akufve aligwa, mungusa elufvusia magulu masu a paki ya guwé. ⁸⁰Ngo, mona onda ka nibakaka na mpumatima wa Mbali, a kokika muse asemele na mpena waseke domu na ndei, mpaka masi ma okaene kano apele na Isalaeli.

Chapter 2

¹A evfumbu iyo yenekiana lisusulia la Cesare Ogisto, ibanda ka ni kpalua manya ma bushe ba kisi n'topa. ²Ibanda ka ni kpalua la bushe la pikilie lio edjo ngé Kirinius ubia mo n'kota wa Suria. ³Batopa bukena ikidji pkalushia, kila mushe a ndei yese ya dhene. ⁴Yusufu idje kdjokuto ukpata mo a galilaya, andei ya dhene Nazareti mungusa ikena a yuda, a ndei ya Daudi, ikbishia Bethelheleme mungusa ukbia mo a yavfulu ka na kbwandja kbua dausi. ⁵Mungusa ikodjikpalushia idje na maliese malia, a n'songo ese, úndjo ukbia mo na lila. ⁶na evfumbu iyo kbu kbua mo kdja, na evfumbu iyo Malia utota ibutha youwa. ⁷Idje nem'buta na mona ese n'djapikilie n'djamulume idje ienesiga ngombe, na idje inen'lalishia asemele ya vfulu ya batumbu mungusa si kbua mo na egula yi lala. ⁸Ikbua mo a asemele a yavfulu iyo, kbushe kbisikbaka ka ni lakala a bovfo akbotio isibaka akbugi ya tumbu kbakbo. ⁹Iyenekiana, ya Bwaná, idje ibavfundua, ka na molombo a Mbali ikba kunga ikbo kbatopi idjala na laliga la kbua. ¹⁰Ka ikbasakua mbese nu igwala na kbua; mungusa yanesakua nuwe munguso wan'kima, ugwali mungusa bushe kbatopi na laliga la. ¹¹Kbusi kbuno, a ndei ya dhene ya Daudi; mushe wikbikishia kbushe akbutala, linya lese Klisto, Mulume. ¹²Iyenekiani djio nuwe nu djikbie, nu n'kgboki mona tomoi n'sigake na ngombe ki lala a semele ya yavfulu ya batumbu. ¹³Kdjano na kdjano ba anga idjania akbugi ya kba sua kbi ikulu la nguvfa, inemua Mbali lokulu na ivfiya: ¹⁴lokulu lai owe Mbali a egula yikulu kdomu, na ekima a kisi a kbushe kbaa kba mundu Mbali! ¹⁵A evfumbu iyo ba Batumba Mbali kbukena nichakia ikulu la nguvfa, bushe bisibaka Batumbu ikbuisakua n'djo na ikbo: tukenai a bethelhamu, tu kueni miomyoouwa owa, mio Mbali atuvfaisia. ¹⁶Bu kena mavfi, ka ikokba gboka Maliya na Yosefu, na mona musu ukune lala a yavfulu a batumbu. ¹⁷Kisha ibo inem'mena, ibo ikena ikovfia munguso uwo bubasakua mungusa mona musu. ¹⁸Batopi iyoka ka ibo batopi iggbita na munguso uwo bu basakua bushe kbisibaka batumbu. ¹⁹Maliya isibaka bima bitopa, ki itikala a m'puma n'tima ese ²⁰Ka bushe bisibaka batumbu ibuikbudha, men'tukuza ka ninem' kpatishia Mbali na mio boka ka niena, ka na mio mivfilana mo na livfiya lio bubasakuamo. ²¹Busi bwa, djio mio butota mo inen'tina dhudha ya aka mono, ibo inem'mua linya la Yesu, linya lio Utumba Mbali uvfia mono pikilie n'idje ilimia a n'tima la nyinyese. ²²Ka na evfumbu yi nen'takasa ya aka, ni ssusu lia la Musa, Yusufu na Maliya ibo inen'vfevfa a Yerusalema mu, mungusa inem'vfaishia anga Bwaná. ²³Iyekeka mio bu kpalua mo i susulia la Bwaná: mona mulume n'topa indjia pikilie ugualie mudji nane anga Bwaná; ²⁴Mungusa ao mevfua ma bagugu ta bavfili, na miyo bukpalua mo i susulia la Bwaná. ²⁵Ka ena, ibhiya a Yelusalema mushe tomoi linya lese Simeoni. muse undjo ubha na angili, ni ikolia, ubhisibhaka ikomulana la Isalaeli, ka m'pumatima wa kengo ubha nâná: ²⁶Ubhia sa soana na m'pumatima wa kengo taa undjo ugubhiai ku taa wamena kilisito mona wa Mbali. ²⁷Ku idje udja a yavfulu ya Mbali, na lokulu la m'pumatima wa kengo. Toku bhabhu tia bhuudisia molemba Yesu mungusa wi ikoakisia shelia ya Mbali, ²⁸Idje inefevfá mona a mabho mese aa m'biba Mbali, ka avfia taa: ²⁹Dyaano kotio, bwáná, un'tikila kotio n'kobheai, akeni taa guwe, nisowa la livfia lai. ³⁰Mungusa taa madjo nami meena paki ya ibhika, ³¹Paki yibika iyo ubhongisia apele na bhushe bhatopa, ³²M'pena wa mbгаа wi vfanisia bhushe bhatopa ka na molombo wa Isalaeli etuko yai. ³³Idjidje ka na ninyese ya bha owa mungusa na minguso mitopa miyo bhu bhivfia a m'piti wese. ³⁴Simeoni abha fulia tochibho, aa sowa Malia, inyese taa: Ena monono utumana a kisi iko kosia ka nikotemia yivfakanisia bhushe, ³⁵Ka owe muku lao asobho onebeli bhiyo m'pumatima, mungusa engiko miya m'pumatima ma bhuse taa bhaagi midjibhikama taa foomú. ³⁶Ibhia dyukuto na n'kanga wa mwali, linya lese Ana, n'seke wa fanuele wa etuko ya Azel. obha idje sadumanga, ka okiyaese abhokú ku bhidjo okingo ndala la maavfili (7) ngúngú aa bhuseke bhuese. ³⁷Otikala n'kusania ubhia na makomo bhukingo ndala taa masaso na bhidjo taa bhinaí (84), sa lugwese a yavfulu ya Mbali, ubhi kambila Mbali bhotio na bhusi ikidha bhima bhidhia ka nine vfema Mbali bhukúku bhuese. ³⁸Iidja lese, evfumbu iyokuu iyo, aa bibá Mbali, ka nivfia isowa la Yesu na bhaa bhubhi si bhaka ibhika la Yelusalema. ³⁹Dyi kaa bhumala iyakisia bhutumba bhwa Bhwáná, Yosefu na malia bha kpudhá a Galilaya, aa Nazaleti ndei ya bho ya dhene, ⁴⁰Ngo mona ubhioondá ka nivfuvfuma, ubha na otinga, ka na lokwa la Mbali taa puu. ⁴¹Bha bhutia bha Yesu bhubhi ke kena bhindjo bhidjo bhitopa aa Yelusalema a evfaya ya Pasaka. ⁴²Aa wakisia bhidjo taa bhuu na bhimo ta bhivfili ku ibho ikena kamo, toku bhubhi kena kena aa evfaya. ⁴³Tuku masi mevfaya miaka, kaku ibho úganaká, mona bhó Yesu itikala a Yelusalema, idjidje ka ninyese mbese ibho idjibha. ⁴⁴Bhakpaa taa akena apele na bhange na bho mulungu wa lokendo, ibho ikia bhusi kubhutubhu a paki, inefungala mona anga bhawa nyabhabho ka anga bhange na bho. ⁴⁵Nge, bhamenabho mona, bhatita na Adyie bhakpudha kamo a Yelusalema ikovfungala. ⁴⁶Ambusa na masi ta masaso, bhako bgoka asemele na yavfulu ya Mbali, un'dyumane a bholigogo bhua bhakoli bha minganga, ibho bhaa mokie ka bhaa miyakie. ⁴⁷Bhatopa bhaa bhu bhimokamila ibhe tila na otingaluwo ubhia nao ka na toku ubha manyula. ⁴⁸Dyaa bhabhutia bheese bhuuméná, ibho esangala, nyinyese ine saa: monami, indje wa tukia tano? ena, ato ka na emi, tabha nevfungala na idjena. ⁴⁹A bha sowa: nubhivfungala neendje? djibhi muanu taa yafaa idjowa na minguso müa idjami? ⁵⁰Nge bhadiji bhabho toku mango ubhasua. ⁵¹A dulua nabho

bhatopa akena na bhoa Nazaleti, ka abhooka. nyinyese ambgela mitopa mio aa m'pumatima wese.⁵² Ka Yesu oondá na otinga, Elima, ka na lokowa, apele na Mbali kana apele na bhushe.

Chapter 3

¹Aedjo ya bhuu na bhimo bhidjo ifu a imeta la bhukota bwa tibelio kaisala, évfumbu ya poso Pilato ubhia ndumanga wa bhakota a yudea, heloli ubhiya satabhala a Galilaya, wanyese filipo sa tabhala a itulia ka na misia mia talakoni, lusania satabhala a abhikene, ²Ka na évfumbu iyo ndumanga wa bhakoli a nasi ka kaifa, livfia la Mbali ansua yuani, mona wa Zakalia, asemele na mpena wa iseke. ³Ka idji kena a kisi djitopa ana mikpamgba ma Yolodani, iko ubhilia idjina lüesisia mabhi, kana itikila, ⁴Iyekana na makpalua asemele na kitabho wa livfia la Isaya, nkanga: yesekudyoi la undjo uvfame likwa a mpena wiseke: tukuliayi paki ya Bhwáná, kana égula yese yieta. ⁵Machia matopa masi gana, mitala mitopa ka mitala ma bwabwa mitopa migwali miduluwe k'éyo yelingitanie inanula niye, ka pakigwaliese na makia. itukulianie indegwaliese na makia. ⁶Mushe ntopa undjo una mobhi wenie ibhikisia la Mbali. ⁷Ubhasua bhaa bhibhudja dhyombo isua liko djinisianana: nuwe tumba ya nyili wa lochengu, nenindjo anesua nuwe ikenila bhusungu, bhuo bhukunidja? ⁸Vfanisiyai kotina puma djangili nata natubhua, ka mbese nuwe idjàvfisya nivfia vfiya nuwe ngungu: tuna Abhalayamu tuku idjasu! Ngó yanesua nuwe taa amabhai mano Mbali una lokulu la idjibasia mavfundusia bhana bhaa Abhalayamu. ⁹Kungbe mono livfai liavfisiana a milika djabiti: Éti etopa eyo indibhutu ése puma dja djikima itanie ka ikulia Isala. ¹⁰Dhyombo dyeya, nivfia: tikiye kotino titaniye? ¹¹Idji bhamanyula: undjo una kimba túpili bhavfakana na undjo andes taa nao, ka undjo una bhima bhi dyia akidyokuto. ¹²Idja dyokuto na bhavfindisia mandjandja ikulu la na taa bhako djinisiana, ka ibho inensua: Bhwáná, tukie kotino titaniye? ¹³Idji bha manyula: nuvfemai anu yomo éma éyo bhune luusianuwe. ¹⁴Bha sodha dyokuto bwinemiya: ka djuwe, tukie titanie? idjibha manyula: Mbese nuwe iyenisia mpuli nūaga bhima bha bhushe, ka udjakisianu na bhikubhiyo bhane vfindavfindie nuwe. ¹⁵Tuku bhushe bhubhia ninensibhaka, ka bhatopa bhubhiyei yakia ibho ngungu nataa Yoane andese Kilisito. ¹⁶Idji basua bhatopa: Emi, yanedjinsia nuwe; na malivfa; ngó w'idjie, undjo una lokulu ta lugi inindeta émi, ka indami na lokulu lisangula minyiki ma tobhokúbhokú téese. Idje, unedjinsie nuwe na mpumatima kengo kanisala. ¹⁷Una lungóo lese a obhoo; woluluwe mbanda yese, ka akumanisia ngano djese, asugweye yiafvfisya bhima bhese, ngó uvfambie bhimbhu bhivfavfo asemele n'isala talimoi lio lindelima nuese. ¹⁸Ndjo koko Yuani kpolisia mbino dja djikima anga bhushe, n'ibhasua kamo a bhugi womo wa minguso. ¹⁹Ngó Helotili utabhala, adye dyana na Yuani isua la ntuwa nguso wa Helodiya, mwaya wanyese, ka nisua la bhubhi bhutopa bhuo ubhikia, ²⁰Nigbukumi kamo minguso minguso miyo bhumavfia Yuane a nunyololo. ²¹Mushe ntupa udjidjinsia, Yesu dyokuto widja ikodji djinisia; ka évfumbu iyo, ikulu la nguvfa logulana, ²²Ka mpumatima kengo idulua ikulu lese bhotingo bwivfilana, na n'noli, ka dyoi ta limoi liokana ikulu na nguvfa na livfia lino: owe mona wani wabhundusia wani; angayi yavfisya bhondusia bwami. ²³Yesu ubhia iyekeka bhodjo makomo tamasaso a evfumbu iyo utatika makambo wese, agwalatuku bha bhakpalia, ta mona wa Yozefu, mona wa Eliya, ²⁴Mona wa Matati, mona wa Lawi, mona wa Meleki, mona wa Yanai, mona wa Yozefu. ²⁵Mona wa Matati, mona wa Amosi, mona wa Naumu, mona wa Esili, mona wa Nangai, ²⁶Mona wa Maati, mona wa Matatia, mona wa Semei, mona wa Yozeki, mona wa Yoda. ²⁷Mona wa Yônane, mona wa Lesa, mona wa Zelubadali, mona wa Chealiteli, mona wa neeli, ²⁸Mona wa Meliki mona wa Adi, mona wa Kosamu, mona wa Elima damu, mona wa Eli, ²⁹Mona wa Yesu, mona wa Eliezeli, mona wa Yulimu, mona wa Matati, mona wa Lawi. ³⁰Mona wa Simioni, mona wa Yuda, mona wa Yozefu, mona wa Yonam, mona wa Eliakimu, ³¹Mona wa Meleya, mona wa Mena, mona wa Matata, mona wa Natani, mona wa Dawidi, ³²Mona Yese, mona wa Obedi, mona wa Boazi, mona wa Salumo ni, mona wa Nashoni. ³³Mona wa Aminadabu, mona wa Arni, mona wa Hezroni, mona wa Teresi, mona wa Yuda, ³⁴Mona wa Yakobo, mona wa Isaka, mona wa Habrahamu, mona wa Tera, mona wa Nabori, ³⁵Mona wa Serugi, mona wa Refu, mona wa Pelegi, mona wa Eberi, mona wa Shela. ³⁶Mona wa Kaïnani, mona wa Arpakchardi, mona wa Shemu, mona wa Noa, mona wa Lamiki, ³⁷Mona wa mitusela, mona wa Enoka, mona wa Yaredi, mona wa Mahalalecli, mona wa Kaïnani, ³⁸Mona wa Enoch, mona wa Seti, mona wa Adamu, mona wa Mungu.

Chapter 4

¹Yesu idjala na lokulu la mbali, alugwa a yolodani, ka upumantima w'anluta asemele na mpena w'iseke. ²Dyowa ukena uchuchana na mugu évfumbu ya masi makomi tamanai. S'abhidhiaese masi maa matopa, ka ambusa na masi iyeta, apata égua. ³Mugu inensua: Ani owe umona Mbali basia mabhoi mano magwali mékati. ⁴Yesu ine manyula: ikpaluana: mushe andeishiese isua la bhima bhidhia ngungu. ⁵Mugu, antubhula, inefanisia ta bhua makota matopa m'ikulu na misia; ⁶Ka idjinensua: énouwe lokulu luno lutopi, ka molombo wa makota mano; mungusa bwindua ka emiyowe anga mushe undjo yondue. ⁷Aniwachuma malu apele nami, etopa igwalie yaye. ⁸Yesu inemanyula: ikpaluana: omwabuduwe Bhwáná Mbali waye, kan'oweine nkambela idje kukalesi. ⁹Mugu idjenenluta kamo a Yelusalemu, inekpatisia abhesanga ikulutikongó, ka idjinensua: ka ani omona Mbali, tumba mbani okokuwe dhichi, mungusa ikpaluana: ¹⁰Otindikie bhantambia bhese dyululai, mungusa ikonengbela; ¹¹Ka: bhanevfivfie ikulu la mabho, n'iondua taa okuluwayi inekotutale a libhoi. ¹²Yesu amanyula: kinensua: undjichuchue ta bua Bhwáná, Mbali aye. ¹³Ambusa n'inechucha na paki, djitopa mugu idji kena dhomu naana iko olila évfumbu téemoui yéekima. ¹⁴Yesu, idjala kamo na lokulu la mavfufva ma Mbali iiganaka na Galileya, kana mbino djese dja bhusumba djalatana asemele na bhituko bhitopa bha mibhongo. ¹⁵Ugulusia asemele na Sinagogi ka abibiana na mushe untope. ¹⁶Idji kena a Nazaleti, dya ukiká, ka, dyuto ulemanila, idjitangana asemele na Sinagogi bhusi bha sabato. idjitema mangasomi, ¹⁷Ka ibho inemua kitabho wa nkanga Isaya. undjo bhuhingaka, akogboka ntungo uwo dya bhukpalua: ¹⁸Lokulu la Bhwáná la mavfufva luikulami, mungusa w'itilia madha isua likodjibhisia mbino dja djikima anga bhaa bhukandakanda; w'itindika mungusa ikobhikisia bha bhuhunakala a upumantima, ¹⁹Mungusa ikpola bhaa bhusangianaka bhaa bhatikilana, kana bhutiti bhéeni, n'ibhiganisia tafomu bhaa bhusangiana, bhakolondula édjo ya lokowa la Mbali. ²⁰Ambusa idji bhingaka kitabho, inemua mushe wa mokambo, ka adjimana, bhatopa bhaa bhuhia asemele na Sinagogi madjo mabho mubhia manebhone kwidje. ²¹Kamo idjitatika ibhasua: bhusi bhuno livfia la bhukpalua, éyo nalubwi oka, la kiyana. ²²Ka ibho bhatopa bhagwala bhasamboli bhese; bhuhidjukua na mavfia malokoa maa mubhivfundua angese na anyua, ka ibho ivfia: ombese mona wa Yozefu? ²³Yesu abhasua sombi iyondua, dungai sokaka sino isua lami: Monganga, udjibhikisia owe mukulao; ka nu isua: kia djukuto, antungo wanganu, étopa éyo tooka nata wakia na Kapenaunu. ²⁴Ngó, yagbukumia yanesua nuwe angili, indese na nkanga undjo udjelianie angese na ndei. ²⁵Yanesua nuwe angili: Ibhia na bhugi bha bhali bhaa bhogusia bhalume a Izalaéli évfumbu ya Eliya, iyo ikulu na nguvfa lisigiana na bhidjo ta bhisaso kana mieli okingiondala(6) ka ibhia negwa ta dhene a kisi ntopa; ²⁶Ka imbiese dyito Eliya bhantindikiabho anga mwali tomoi bhaa bhugusia bhalume, Ngó ibhiaese kwa anga mwali tomoi undjo wogusia mulume ubhia andeyi, Selefati, asemele na ékita ya Sidonia. ²⁷Ibhia dyokuto na bhugia bhandutu dja kebhu kebhu a Izalaéli évfumbu ya Elisha, nkanga; ka n'évfumbu iyo tomoi wabho sakengulanese, ibhiese ku namani undjo ukengulana. ²⁸Ibho bhatopa bhidjala na bhusungu asemele na Sinagogi, a évfumbu iyo bhooka bhima bhiyo. ²⁹Ka, bhatema ineluba inefundusia abovfo na ndei ka inenkenisia a pichipichi na ntala dyowa ikpela nandei yabho, mungusa bhankosia untuwe ichi. ³⁰Ngó yesu, éta na bholigogo bhabho, idji kena. ³¹Idji dulua a Kapenaunu, ndei ya dhene ya Galileya; ka idji gulusia, bhusi bwa sabato. ³²Bhadjukua na masua mase migulusia dyia ubhivfia na dyoi la kpingbi. ³³Ugbokiana asemele na Sinagogi mushe tomoi ubhia na lokulu la bhagu bhamavfufva, ka uvfamaka na dyoi ta likali: ³⁴Ah! indje unguso uwo tunanu nao Yesu Nazareti? widja ikotubhungusia. idje na taa owe mona wa kengo wa Mbali. ³⁵Yesu abhavfamila n'inensua: katana kavfundua anga mushe ono. kakumugu inenkulia a bholigogo bwa étulumilo, ka idjivfundua angese, sankiese ta bhuhhi ta bhumoi. ³⁶Ibho bhatopa bhondua, ka ibhiyanaka ibho ngungu: Indjé livfia lino? avfivfania na dyoi la kpingbi ka na lokulu anga mavfufva ka n'ibwiesa! ³⁷Kana mbino djese djavfandjala bhigula bhitopa bha mibhongo. ³⁸Ivfundua lese a Sinagogi, idjikená ayavfulu ya Simoni. Imyamota Simoni undja mwali oka mobhita kpingbi ikoeté, ka bhanvfema abhavfulia. ³⁹Yesu abhamba kalibho nana k'anvfamila ndutu ka ndutu ivfundua. N'aevfumbu iyo manga tema ka n'ibhakambila. ⁴⁰Ambusa n'idulua la dyuvfa idjakolo bhatopa bhaa bhuhia bhagwale na ndutu kuvfikuvfi bhabhadisia angese. Abhatulia obho anga mushe tomoi-moi ka abhabhikisia. ⁴¹Na bhagu dyokuto ivfundua anga bhugi wa bushe n'ivfama ka n'ivfia: Owe mona Mbali. Ngé abhavfamakila ka s'ondese ibhatikila bhavfi, mungusa bhudjibha ta idjé klisto. ⁴²Apindi n'ivfundua la dyuvfa, idjivfundua kan'ikena a égula temoi iyo s'ibhiese na bhushe ghyombo ta limoi la bhushe bhanvfungakalaikiana angese dyia ubhia bhabfunga la bhansigila mungusa bhane kontikile bhaneko bhatike kamo. ⁴³Ngé abhasua: Kiya dyokuto ékovfiye andei djimo dja dhene masua ma makima ma Mbali. Ngé munguso uwo yidjelia mono uwoo. ⁴⁴Akenila n'igulusia abha Sinagoge bha Galileya.

Chapter 5

¹Tuku Yesu ubgokiana oa m'kpambga wa ekuko ya dhene taa Geresaleti, ka toku etulumilo ükpata nisia egula etopa yhulu li iyoka livfia la Mbali, ²Ena a ekulo ya dhene bakúkú ta bhavfiki, aa bha bhangia bhu sika dyuku liokia makila mabho. ³Akpataa tomoi wa bhakúkú bhaa, undjo ubhia wa Simona, ka abha vfema taa abhambi taa bua na misia. Küsa á djunana, ka á kuku avfanisia etulumilo. ⁴Dyaa uma la ivfia, a sowa Simoni: kená a malivfama dhoù, katu wái makila manunu bhang. ⁵Simona akpatania: Bhwáná, ta kamba leli bhotio kubhutubhu mbese idunga ema téemoi; nge, na livfia lai, etuikamo bhokila. ⁶Dyaa bhu tuwa, bhavfuta a bhugi wa titi, ka bhokila bhuavfundi a. ⁷Bha vfana abho anga bhange iko bha vfulia. bheena ka bhaa idjalisia bha kúkú taa vfili, ka libho nilinda. ⁸Dyaa wena eto, Simona Petelo a kuwa a malu ma Yesu, ka avfia: Bhwáná, une luta nami, dyulu djaa emi muse wa zambi. ⁹Ngo asangala nüu dha, idje ka na bhatopa bhaa ubhia nabho, na libhanga lio bhukia. ¹⁰Ibhia namuna ku teemoi anga yakobho na anga Yoani, mona wa Zélédéa, bhangua Simoni. Dyaa Yesu avfia na Simoni: mbese iyondua; tangu bhusi bhuno ugwalie um'bhanga wa bhuse. ¹¹Ka ku ibho isikisia bha kúkú a munge, ibho itikila bhitopa, ka ni bho inemikaka. ¹²Yesu ubhia a ndei teemoi ya ndei dya dhene dhene, ka ena, muse tomoi wa bhuko ma, dyaa umena, a kuwa apele nana, ka a lilila nine vfema: Bhwáná, ani wonduwe, oo pasie inikpudhu sia kengo. ¹³Yesu aa vfáná obho, a m'bukula, ka avfia: Yoonda, gwala kango. Dyika ka bhukoma ilugwa. ¹⁴Ambusa aa dye dya taa susowa muse. Nge, avfia idje-mukulao, kéná kone vfanisia anga n'koli, ka oowa ikulu likengolana laye tuku Musa ulusia, ambusa dyaa anga bho igwali tuku bhusamboli. ¹⁵Lokuku leese la vfandjala ka nibhikisiana na nduu dja bho. ¹⁶Ka idje, a ne luta asemele na m'pena wiseke, iko vfema. ¹⁷Bhusi ta bhumoi Yesu ubhigulusia. bha Falisayo ka na minganga ma bhutumba bhubhia bhadjumane dyi kaa, bhuidja a ndei djitopa dja Galilaya, na dja Yudeya ka dja Yelusalema;ka na lokulu la Bhwáná lenikiana nibhikisina. ¹⁸Ka enai, bhuse, bhaa vfevfa a ndalo muse tomoi ubhia etukúkú, bha vfungala ta bha n'tanga nisia ka taa bha ma vfisia apele náná. ¹⁹Tuku bha djibhe a bho taa bha n'tanganisie nia, dyulula abhugia bhuse, bha kpata a govfala, ka bha bhukula etumba bhapatipaki, ya iyeta na ndalo yese, a bholigogo bha etulumilo, apele na Yesu. ²⁰Aa wena idjelia leese la m'pumatima, Yesu ivfia: muse, zambi djai dje sisiana. ²¹Bha kpalua ka na bha falisayo bhawaza kanivfia: neni kotio uno, un'kufulue Mbali kalesi? ²²Yesu a djibha masua ma bho, a bhakpetania ka nivfia:indje masuwa maa nu nao asemele na mipumatima manu? ²³Yania iyo yetie ekima, nivfia:zambi djai djesisiana, ao ni vfia: ta owe tema, ka luvfa? ²⁴Nge, ta nu djibhi taa mona wa muse wikulu la kisi una lokulu liye sisia mazambi: yane lusia, avfia dyito na etukulu, owe tema, geiya ndalo yaye, ka kená angae na yavfulu. ²⁵Ka, na dyikaa, idje itema apele na bho, ageya ndalo iyo ubhia mulale, ka akena a yavfulu yese, aa bibá Mbali. ²⁶Bhatopa bhu sangala, ka bhaa bibá Mbali; bhidjala na bhuwa, bha vfia: tee na bhusi bhuno bhima bha avfavfi. ²⁷Ambusa dyaa, Yesu ivfundua, ka ame na mupibilika, m'bhisiiane ta Lewi, mudjumane a egula iyo bhubhi vfindaka. idje ine sua: indika. ²⁸Ka, atika etopa, a tema, ka amika. ²⁹Lewi amuwa ema teemoi ya dhene angese ya vfulu, ka bha pibilika bhagi ka na bhamo bhuse bhubhi djia na bho. ³⁰Bha Falisa yoka na bhakpalua bhangúngumáká, ka bha vfia na bhatende bheese: neendje na dyia ka na nyuwa na bha pibilika ka na bhuse bha maisha mabhibhi? ³¹Yesu, avfia, a bha sowa: indjese bhaa bhamebhi kpimbgi bhaa bhana kulu ya munganga, nge bhaa bhana ndutu. ³²Sidjami ibhisia bhuse bheendjini bhatubhua; nge yüdja anga bhaa bha mazambi. ³³Bhaa sowa: bhatende bha Yoani, ka na bha bha Falisayo, bhubhisikaka idyia ka bhubhi salakia mingó na mingó, ngo ibhangae bhabho ku idyia ka ninyuwa saa etopa. ³⁴A bha kpetania: nutokie isikisia idyia bha mbenyi bha mulume a evfumbu iyo mulume suku na bho? ³⁵Masi maa midji bhio dyia mulume wesisiani na bho, a masi maa dyia bha siki bhio idyia. ³⁶A bha sowa dyokuto sokáká ta simoi: muse tomoi andji vfunduese ngombe yese ya basi etati ka alukania na ngombe yese ya mbge; ka a vfundu ngombe ya basi, ka etati ya ngombe ya basi sidjese a ngombe ya mbge. ³⁷Ka muse undji avfisia engoka yekima a libhombé la livfundue; ambusa, engoka yekima evfundu mabhombe, iyo üvfandjala, ka mabhombe ibhunga; ³⁸Nge ekpie iyávfisia engoka ye kima a mabhombe ma makima. ³⁹Ka muse, mbusa ninyuwa engoka ya mbge; andjonduese ya ketetino, ngo uvfie: engoka yambge iyo iekima.

Chapter 6

¹Yakiana, bhusi tabhoi bwa sabato ubhia swetiye asemele na mabhulu na mafaka. batende bese bhubhia bhatinakie bhituko bha nafaka na ibho idyia n'iesisiya bhivfavfo amabho mabho. ²Bhamo bhafalisayo ibho inensua : mungusendje na kia eyo indese yondusiane ikiya abhusi bwa sabato ?³Yesu idjbhamanyula: nundimwanu bhasome éyo Dawidi ukiya, dyia upata égwa, idji kanabgushe bhaa ubhianabho; ⁴tuku tita ulumila asemele na yavfulu ya Mbali, igeya mikate miyo bwavfia adyia ka n'iowa bhaa ubhia nabho mulungo, imbese tuku sibhiese yondanisie na bhakoli idyia? ⁵ka idji bha sua: mona mushe idje ubwaná wa sabato. ⁶Ya kiana, busi bhumo bwa sabato, ngó Yesu alumila asemele na sinagogi, ka ubhigulusia. ugbokiana mushe tómoyi undjo obho wese w' ilume s'oma. ⁷Bhakpalua na bhafalisayo bhine bhono na Yeah, isualiena aniobhikisie bhusi bwa sabato : ibhiya dyo kuto ivfungakala Koko ya inensitaka. ⁸Ngé adjibha ingiko labho, ka ansua mushe undjo obho s'oma: tema, ka tema dyia a boligogo, idjitema, ka itikala nteme. ⁹Ka Yeah ibhasia: ya neiya nuwe ani yondusiwa, bhusi bwa sabato ikia bhsumba so ikiya bhabhu, ibhikisia mushe ao ine moka. ¹⁰Ambusa idjé luvfusua madjo angabho bhathopa, idje ineneua mushe: nanuwa obho waye. idje nanuwa, ka k'obho wese ibhika. ¹¹Kw'ibho ihidjala na bhusungu, ka Kw'ibho iyyana ka isua lidjibha bha yititani anga Yesu. ¹²Evfumbu iyo dyia, Yesu ikena ikulu lantala dyulu livfema, ka idjietisia botio kubhutubhu s'uvfemie Mbali. ¹³Dhya bhusi bhugiya, abhisia batende bese, ka asona angabho ta bhuu na bhako ta bhavfilu bhaa ubhawa linya la bhagega. ¹⁴Simoni undjo umuwa linya la Petelo, andele wanyese; Yakobo, Yoani, Filipo, Batelemi; ¹⁵Matayo, Tomasi, Yakobo, mona wa Alufani; Simoni, Ubhisi na Zelote; ¹⁶Yuda, mona wa Yakobo; Yuda isikaliota, undjo unkulusia mona Mbali. ¹⁷Abulua mulungo temoi nabho, atema na étundulu, Dhya ubho ka dhyombo la batende bese ka ndhyombo la batende bese ka na dhyombo taligi la Bushe bhayuda, bha yelusama, kan'ankpambga was tilo na sidonia bha bwidja ikonemoka, ka m'ieka ikobhika na ndutu djabo. ¹⁸Embi bhaa bhubhiya na ndutu dja mavfufva bhubhika. ¹⁹Ka dhyombo litopa bhoungakala taa bhambukula, mungusa lokulu luwo luvfundua angese lubhabhikisia bhatopa. ²⁰Yesu atubhula madjò éna batende bese atatika ivfia nabho: Seyayi nuwe bhaa nuna ibholua mungusa bhukota bha Mbali bhubhanu. ²¹Seyayi ketetino bhaa nuna éngwa ! Seyayi bhaa nuliliye ketetino mungusa n'ugwaliye bhio asemeleé n'iseya ! ²²iseya lanu ligwaliye dhya bhanebhie nuwe, bhanesangiye nuwe, bhanefvendi nuwe, n'ibhitaka linya lanu n'ivfia mavfia tititi Isuw la Mona mushe. ²³Seyayi bhusibhuwo kanitumbaka n'iseya, mungusa evfumbo yanu igwali ta dhene ikulu nanguvfa, minguso mikumiyo bhidjebhabho bhubhika bhankanga bhabho. ²⁴Ngé bhu khúkhú anganu bhagumusia, ngó nuwe bhagunia nuna évfindo yanu. ²⁵Bhukhúkhú anganu bhaa n'ogutá ngó nugwalie n'égwa bhukhúkhú na bhaa nuna tola ketetino, ngó nugwalie asemeleé ligusia ka na madjoli. ²⁶Bhukhúkhú January bhaa bhushe bhatopa bhavfiye bhasumba ngó bhibjebhanu bhabhivfia lkulu la bhakanga bhá ebhela. ²⁷Ngé yanesua, nuwe bhaa nuindkiye: ondoyi bhakodu bhanu, kiyayi bhusumba Anya bhá bhanebhitiye nuwe. ²⁸Ubhatuliayi tochimbo bhaa bhanabhubhi nanu, tubhilayi isua la bhaa bhanekiye bhubhik. ²⁹Ani mushe anevfula alopanga la lilume unebasia Kuna la dhyali. kani mushe ageya lokimba late sunsikisiya nigeya dhyukuto na dhyasemele. ³⁰Owa mushe ntopa until und vfemiye, ka suvfemi kamo ane kpudusiya. ³¹Eyo wonda bushe bhanekiye ubhakiliya ibho dhyukuto. ³²Ani Honda bhaa bhanonda nuwe nuuda Indje obibo laho? ³³Ani wakiya bhusumba Anga bhaa bhanekiye bhusumba, indje obibo lanu luwo udhuduwé? bakiya bhubhi bhukakiye dhyukuto namuna temoi. ³⁴Kani nowa vfute Anya bhaa nubhakpalie ivfunda Indje obibo lino nuunduwé? bakiya mabhi bha bhakakiye vfute Anya bhakiya mabhi mabhi ikulu la bhubhiganisia dhyukuto. ³⁵Ngé ondayi bbakonda bhanu, kiyayi bhusumba, ka owayi vfute ya mbese lkpalia. ka evfindo yanu ingwaliye ta dhene, ka nugwalie bhana bhaa bhaa ondjo wikulu leete, ngó idje unkima Anya bhaa bhandabho n'ikakiya kan'anga bhakali. ³⁶Kenilayi n'igwala na bhukhúkhú tuku idjanu umushe wa bhukhúkhú. ³⁷Mbese nuwe irina butumba ka bhandje ne tiniliye nuwe butumba ta bhaa; mbese ibhitakisiya ta bhuwa, ka nuwe bhandje ne bhitakisiye ta bhuwa; okiliaye bhukhúkhú ka bhanokiliye nuwe bhukhúkhú. ³⁸Owayi, ka bhano uwe nuwe dhyukuto: bhá bhunguluwe asemele n'ekemo yayi kepimo was nkima until bhakol ne pimiliye bhi naho. ³⁹Abhasua dhyukuto livfia lino: mushe was bhutithi onlutuwe manganana wa bhutithi ? bhande kuwabho bhatopa asemele na lichiya ? ⁴⁰ntende Ande mwetiye yese mweli wese; ntende ntopa undjo agulusiana ékima ukianiye tuku mweli wese. ⁴¹Mungusa indie owe Wana sibisi sio asemele n'alidjo la wano ka okandi iyena sisulu s'asiti sio s'asemele na lidjo laye ? ⁴²ka onensua wano: minimal, itikila ye s'isiya s'ovfoli siyo s'asemele na lidjo laye, k'owe s'undeniaye s'isulu sa s'iti sio s'asemele na laye ? mushe w'ikombaka, esisia mba pimiliye s'isulu sa s'iti siyo s'angaye na lidjo, ka vfia kotino w'eni ketino dhyitani wesisiye s'ovfoli siyo asemele na lidjo la wano. ⁴³Indeed na eti y'ikima iyo ibhutuwe puma djadjibhibhi iyo ébhutuwe puma djadjikima. ⁴⁴Ngó éti étopa édjibhikianie na puma djese. bhandje kolakiye abho masau ikulu la éti iyo inamabhiyo; ka bhandje tinakiye zabibu ikulu la éti ya bhuwa. ⁴⁵Mushe nkima ubhiakiye bhima bhá bhikima a lito la mpumatima were, ngó Mushe mbhibhi ubhiakiye bhima bhá bhibhibhi a lito la mpumatima

were; mungusa anyue ese uvfiye bhima bhiyo bhidjala a mpumatima were.⁴⁶Mungus' endje nuibisakiye bwaná bwaná ! ka nuwe nunde kianu bhima bhiyo enesuwe nuwe ?⁴⁷enevfanisiye nuwe na undjo umuvfelane na Mushe mtopa w'idja angami, w'okiye minguso Mami, ka n'imikambisia. ⁴⁸Avfelana na Mushe tómoy undjo, a kpela yavfulu temoi, achiya, lichiya ta dhohu, ka avfsia bekpra bhá mabhyi.ndjoo temoi idja, ka kesukwa ikuliya yavfulu iyo, s'itokese ibhukuwa, mungusa ikpelana tekima. ⁴⁹Ngô undjo woka, ka umbese idjikambisia, avfilana mushe tómoy undjo akpela yavfulu temoi ikulu na misiya, mbese bekpra. kebhungu ikiyana ikulu laho : s'ilivfiyese kuikuwa, ka mokumango wa ikulu wa yavfulu ya bhá ta dhene.

Chapter 7

¹Ambusa imala ma vfia maa uba vfia n'étulimio la bhushe bhaa bubi m'okama, Yesu itangana na kapernamu.

²N'dumanga tomoi wa ba sudha ubiya na libenye lese lio umunda t'eege, ngee asambe ndutu kali kali niogwa.

³Dyia wooka mbino dya Yesu, abesua ba gagulu ba bayuda bokeni bako nkomula, udji ako n'bikisia n'kobésè.

⁴Evfumbu iyo bakiana anga yesu ka ibuitatika na no ine n'komula t'eege n'ivfia: ikpa on kilia dyokuto,⁵Isua l'indji ondaa ekita yaasu, ka idje endjo utu kpelia sinagoge yasu.⁶Yesu akena nabho mulungu. evfumba iyo bakyana thekeoche na ya vfulu, undjo n'dunuanga wa basudha, an kinishia bambenye beese kulu liinensua: bwâna, su gwaliai na mokonde ketifi indjaani na yeenu liene bisiya angami na ya vfilu. ⁷Nge isua lio edjiena mo n'ota indji tokiaini ikiyana angai. nge vfia livfia tha l'imo, ka mushe a nu wa mokambo ubikie. ⁸Mungusa emi dyo kuto yu ichi la lokulu, ka nyukato ana vfuko laani bhaa bhu ihi na lokuelu lami: ani ya n'sowa wao, kena ka n'ikena! ka wom'on ata uka! n'idjidja, ka n'enu ine n sua nkobe wani nata kiya tano! ka n'idji kia.⁹Evfumbu iyo Yesu oh kamila mavfia maa, agerta ikulu la mavfia maa, ka ane basia ane basia nyomeo diya bushe tha bhaa gi bhaa bhu binuka,avfia: ya ne sua nué imbieze n'instraeli sie n'eami ka sigbokiami mushe wi injilia tuk'uno. ¹⁰Ikpundha labo a ya vfulu, bushe bhaa bhu tindi kiana na n'kota wa bhaa sudhaa ko kon gboka sa bika na ndutu djio.¹¹Kanumaa busi bui ekeka Yesu akena a nolei temoi iyo ba n'ala nain, batende bese ka n'aamugia dyiombo buluvfa n'abho a paki. ¹²Dyia bu kiana kabi kabi n'ekuseya ndu, ena bunvfevfa mushe komoi s'oogua mona mogonda wa mwadyia lotika kubia na bushe ta baagu bhaa ndei. ¹³Bwâna amena Mwali djo, amenela bukuku ka ansua: su lili kaa nio.

¹⁴A bamba, ka abuvfula ndalo ya molio bhaa vfu vfevfa bha thêma avfia: moma mulume ya neswa thêma. ¹⁵Undjo wo ogwa adjumânâ, ka andja ivfia. Yesu amuanishia anginyese.¹⁶Ibo bhatopa boondua, ka balombisia Mbali nubuiivia: nkàngâ dyene avfundua aboli goge asemele bhaasu, ka ako nyunya bhushe buse. ¹⁷Na mbino djimo dja Yesu dja lagana anga bayuda na kisu n'topo wa nibongo.¹⁸Yoane iko oka minguso mio nitppa ioge na biima beese kuna bhushe. ¹⁹Idju bha bhusika bha vfili, ka aba lei shia anga Yesu, mungusa inee miya: o wee ndjo wee kiiyei, ao üku na-woomo undjo tumsi bha kakie? ²⁰Ikiyana labho anga Yesu, bhaa muya: Yoane Botiste atutumbia Angaü, iko n'esua n'ata, oowe endjo yee ao tun sibhaaka wóomon undjo wee kiiye?²¹N'eevfumbu yo kuiyo, Yesu a bikishia bhushe bhaa gu bhaa bhulivfia na nolutu, ka kuna bhaa bhu bhuya na ndutu dja mavfuvfa, mangaa abhaa phudhushia endjeni bhaa bhogwa moo madjo. ²²Ka idju bhaa phudhushia: kenaü kon sua Yoane djio n'ena ka niiyoka: shaa bhoogwa ma djo bhee na, bhu ongwa bha shushu mua bhi thu kulu bhaluvfa, bha nduta djo obhiingi bhoo kiana, livfia la bhusumba livfele là bha bhooka. ²³Suyai owe indjo ogwa liombese ine ko gwale nai tuku mulungo.²⁴Evfumbi oyo bha tindikia bha Yoane bhu kema, Yesu a andja ivfia na lombutu luu osua dya Yoane: indji iyo nee na dya na kena leli amulua? mathike ma mabha nedigana kia na movfufu? ²⁵Indjuyo ko lengishia? mushe undjo asala ngombeekima dja likoli, ka na bugwalo bhaa bhu kima, inkoo bfe bhaa bhaa semele a biavfulu bha bhakota. ²⁶Ka inoyuyo nee na lele? ntanga thamoi ee ya ne sua nue n'ata idje bha thoopa.²⁷Idje endjo wandika, enai, ya dishia mbino djio anga na bhosio, mungi ua othululea paki ya a pele nai. ²⁸Yanesuwa muwe, bhatopa bhaa bhuhhu talana bhali, indeed na ndjo ondumanaga anga Yoani ngo, undjo andadu mu kwete asemele na bhutoka bwa Mbali idje undjo, ondumanga angese.²⁹Ka mushe ntopa undjo umoka ka Kuna bhá vfindisia manjonjo bhabhu vfia njalisia bhiwe ndjine bhá Mbali: ka n'idjinisia a n'indjina la Yoani; ³⁰ngé bha Farisayo ka na bhá bhundjibha bhutumba egi bhushe ka idjina angese, bhenabho angabho ta bhusumba bwa Mbali.³¹Tulu na neni undjo tune kanganisie na bhushe bhá ngeino,ka ni bhá vfilu nisia ? ³²bhavfilana na bhanabhaa bhabhudjumane étulumilo, ka n'unevfilakakia ibho na bhamo, bha vfiya: ta novfulia nuwe mondoli kanu bhinanu; tanebhelia nuwe aligua ka nulhilanu.³³Ngô dyuwa adjinisia dyaa weka, Sa bhadyese ka sanyuwese ka nue inewa ta ona bhagubha mavfuvfa. ³⁴Mona mushe idja n'idhiya ka n'inyuwa ka nuwe inesuwa: ta unyusia ka udyisia, mbenyi wa bhavfindisia manjanja ka na bhushe bhabhá bhibhi.³⁵Nge bhutumba bwenikana anga bhana bhese bhatopa.³⁶Mufarisayo tómói avfema Yesu bhá dyenana. Yesu alumia asemele na yavfulu ya Mufarisayo , ka idje idjuman' n'idya. ³⁷ka bhana mwali tómói akia bhuhhik undjo ubhia asemele na ndei, dya mangoka taa okunedya asemele na yavfulu ya Farisayo, adisia ékulu ya Alubasi ta idjale na mada membua, ³⁸ka adjumana ambusha na makulu,ma Yesu sulhilhie; ka ketetino ovfisua makulu ma Yesu na madjoli mese, ambusha ambulula na ngbilhi djese, ayambia ka ni ne ntilia mada m'embia.³⁹Mufarisayo undjo ubhisia ena eto avfia antima wese ku bnanene: Ani mushe ona subha ukanga, ambadhibha aneni ka omushe wa tita na ono mwali undjo ambulula, amba andjibha ta omushe mbhibhi. ⁴⁰Yesu adunga livfia, ka idje inesua Simoni, inema temoi eyo eneswa idje inemanyula, mwali vfia. ⁴¹bhushe ta bhavfili na umpolo wa mushe tomoi: tomoi na mpolo walaki tifu ka womo makomi tifu. ⁴²Tulu bhabhá nemayine vfinda, idjibhatikila bhatopa bhavfili na umpolowo. anga bhushe bha notabhavfili wanianja amunda ége ? ⁴³Simoni amanyula: yengi ka, ta ondjo atikila nap égi . Yeah asuwa: watina mutumba bhakima. ⁴⁴Ka indje inebasia alopasika la mwali, kidje ne suwa Simoni: wamena mwali no ?

yalumila asemele na yavfulu yae, ka swinduaye malivfa miyokia makulu Mami; ngô indje, avfisia na madjoli, ka nidji bhulula na ngbilhi djese. ⁴⁵swidungiami makulu, ngô idje Tuku yalumila leli, idje andjese mutikile inidunga makulu. ⁴⁶Subhungulai ikulu lantuami; ngô idje, abhungula mada membria a makulu Mami. ⁴⁷Ikulu ladyito, yanesuwa, bhugi bwa bhubhi bhweise yabhutikila: dyulu dyidjionda égi. ngô undjo usamie ta bua ondu ta bua. ⁴⁸Ka avfana mwali: bhubhi bhwayi bhwatikila na. ⁴⁹bhá bhabha ameza nabho bhatatika ivfia ibhongungu: neni uno udjo ulugusie bhubhi ? ⁵⁰ngô Yesu ansua mwali: idjelia late Lane bhikisia, Kena ikima.

Chapter 8

¹Kaamo, Yesu ukena a ndei dja dhene ka na djabhuwa, igulusia ka na ikokolia livfia la likima la bhukota bha Mbali. ²Bhaa bhúú na bhano tabha vfili bhubhia nana, ka na bhali bhamo bhaa bhú bhia bha bhike na mipumatima ma sulu ka na ndutu: Malia, mbisiane wa Magadala, anga udnjo bhagu sabha bhu vfunduwa angese, ³Yoana, madya wa Kuza, angbela bhima bha Elodi, Susana, ka na bhagi bhaamo, bhaa bhun'kambila na bhima bhabho. ⁴Dyombo ta dhene li kumanila, ka bhushe bhu idja á ndei dja dhene angese, ú vfia mbendo ino: ⁵Muonusia tomoi ukena iko ona puma djese. Toku ubhiona, puma djimo dji kua na paki: iletiana na makului ka manoli ma ikulu la nguvfa ma dji dhia. ⁶Djimo dja kuwa á na bhoi: dyaa dji tuwa, dja oma, mungusa sibhaese na misia mya mikima. ⁷Djimo dji kuwa á mabhiyo: mabhiyo ma tulia, ka mabhio ma dji sigila. ⁸Djimo dja kuwa á misia ma mikima: dyaa dji tuwa, dja bhuta puma mingo miyo temoi. Ambusa na ivfia, Yesu avfia ta ikpe: kia undjo ú na matoyi ma iyoka á oki! ⁹Bhatende bhese bhu miya iyo ivfie mbendo ino. ¹⁰A bha kpetania: nu bha bhaowane taa nu djibhi sili ya bhukota bha Mbali; nge anga bhaamo, ibha souwe na mbendo, ambusa na iyena bha enitaabho ka bha okitabho, bha djibhi ta bho. ¹¹Enai iyo ivfie mbendo ino: puma i livfia la Mbali. ¹²Bhaa bha á paki, ibhaa bha bha okie; ka mugu i idja, ka iesisia á mipumatima mabho livfia, na bhuwa bha taa bhane djelie ka bhane bhike. ¹³Bhaa bha ikulu la mabhoi, i bhaa dya bhu okie livfia, bhali dunguwe na isea, nge bhandje abho, na milika, bha djelie na evfumbu, ka bha kúúe á wakati wa madyalibho. ¹⁴Djiyo djibha kena, ka bha litikila lisigilane na mawazo, na bhugumia ka na kulu dja kisi, ka bhandje bhutu abho puma dja djioluwe; ¹⁵Djiyo dji kuwa á misiya ma mikima, ibhaa, na iyoka livfia na mpumatima wa endjini ka na wan'kima, bhu litunga, ka ibhuta puma na ibhelia. ¹⁶Mushe, ambusa na itshuanisia lobela, andje lu sigie ese na yakuku, áo ilu avfisia á itshi la ndalo; nge ú liavfisie á ikulu la yakuku, ambusa taa bhaa bha lumilie bha eni mpena. ¹⁷Mungusa indjese na ya ialiya iyo indje enikianie ese, indjese na sili iyo indje gwaliese mbese idjibhi kiana ka iyenikiane. ¹⁸Bhonai kotiyo namuna eyo na oka. mungusa bha múuwe ku undjo ú nao, nge anga undjo andjese nao bha mesisie kuna iyo ú kpalie taa ú nao. ¹⁹Nyinya wese ka na bha wanya bha Yesu bhu idja iko mena; nge bhatoke abho ine bhamba, dyulu la dyombo; ²⁰Bhan'sowa: ano ka na bhawazo bha á bhovfo, ka bha na kulu wa ine ena. ²¹Nge á manyula: á dyie ka na bha wanyinya bhami, i bhaa bha okie livfia la Mbali, ka ili kambisia. ²²Bhusi ta bhumoi, Yesu udjamila á kuku wa dhene na bhatende bhese; abhaowa: tu etaia moli ú womo waa ekuko ya dhene ka bhukena. ²³Dyaa bhubhi kena, Yesu ubha mulale aligaa wa kesu kwa ú vfundia á ekuko ya dhene, kuku wa dhene ú idjala malivfa ka bhubha kalibho na ilinda. ²⁴Bham'bhamba ka bhan'susumuwa na ivfia: Bhwáná, Bhwáná, tuneke linda! Na isusumuwa, á vfanila movfuvfu ka na kesukuwa á ibha, ka bhuguwe bha ouwa. ²⁵Ka abhsowa: idjelia lanu li niya? Bhaouwa na bhuwa ka bhu sangala, bhadji vfilia bhaa na bhaamo: uno ú kotiyo neni, undjo ú vfanilie movfuvfu ka na malivfa, ka bhwa mesimia? ²⁶Bhusiká a etuko ya bha Garanasia, iye ebhonane na Galilai. ²⁷Dya Yesu udhuluwa a misia ,ena apele nana mushe tomoi wa ndhei ya dhéne, udjo ubhia ulumbe na abhugi bwa bhagu. a evumbhu ta etaa sabhisakala tese ngombe, sabhese na igula ya ilala mbhese sugweye, nge sugweye yese ibhia ese kwa a madjako. ²⁸Dyaka umena Yesu avfama, akuwa amakulu mese, ka avfia na dyoi ta likali: idje yao yangami ka na angai, Yesu, mona wa Mbali wa ikulu la nguvfa? yane komola mbhese ini teta nyiya. ²⁹Ngo Yesu asúsúlia mugu avfunduwa anga udjo mushe, udjo ubhiya sakpela evfumbhu taa eta; bhubhi ngwela usanga ke na minyololo ka na djuka amakulu, nge utinaka bhiyo usangianaka nao, ka ukonetinda na mugu asemele na mipena m'iseke. ³⁰Yesu amiya: linya lai neni? legio, akpetanyi a djuto. ngo abhugi bwa bhagu bhubhiya salumila angese na mobhi. ³¹Ka bhavfema dyoka Yesu mbhese idje ikena ikobhatuwa alichia. ³²Ibhia dya, asemele na n'tala, aliga wa ekumbu ya kuluvfe iyo ibhia etaá.ka na bagu bha n'komola yesu na taá abha lusia bhatangana asemele na kuluvfe djio. Yesu abha lusia bhatangana a kuluvfe. ³³Bagu bhavfuduwa anga udjo mushe, bhatangana anga ba kuluvfe, ka ekumbhu ya kuluvfe ya tinika makulu makpangane ya kochubhia a ekuko ya dhene, ka yalinda. ³⁴Bha bhubhi ngwela kuluvfe, bhéena a emeyo ikiyana, ku ibho ikena mavfi, ka ibho ikena na lokúkú lalivfia liya a ndhei ya dhene ka na asemele na bhitanda. ³⁵Bhushe bhakena ikoena iyo ikiana. bhaena a m'bhongo wa Yesu, ka bhabgoka mushe udjo ubhia na bhangu, udjumanane a makulu mese, usale ngombhe, ka na hari ya bhusumbha, ka bha bhidja ku mebbi ibhalula. ³⁶Bhaá bheéna tuku yeta bhalondola tuku udjo ubhiya na bhangu ubhikishiana. ³⁷Bhushe bhatopa bha ekita epopa ya bha galesenia bhuvfema Yesu aesi angabho, ngo bhubhiya bhidjala na bhuwa ta dheéne, ku yesu ikpata a kúkú, ka ku idje ikhidha. ³⁸Mushe udjo ivfunduwa bhagu angese na mobhi avfema luúsa taa bhatikala nana. nge Yesu asaga, ka na ivfia: ³⁹Kudha angai na yavfulu, ka londola etopa eyo mbhali anakilia. akena, ka na idjibishia na a ndei ya dhene etopa eyo Yesu ukilia idje. ⁴⁰A ikpundha lese, Yesu abhigiana na étulumilo, ngo bhatopa bhu bhi isibha. ⁴¹Ka enai, mushe tomoi, linya lese yailusi, udjo ubhiya n'ukota wa Sinaghogi. akuwa amakulu ka komola taa atangama asemele na yavfulu yese, ⁴²Mungusa ubhia na mona mwali kutomoi. iekika miaka tbu na mino tamivfili udjo ubhiyo sogwa. dya yesu ubhia sukenie, ubhia

ukpwatane na ethulumilo.⁴³Ango, ibhia na mwali thomoi udjo ubhia na iethisia manyuika miaka ta bhúú na mimo tavfili, ka udjo ubhia sabhalishia bhima bhese bhitopa anga nui nganga, toomoi sudhane sewa inebhikishia. ⁴⁴A m'bhambha bhina mbhusa, ka abhukula chiya ya ngombe ya Yesu. ku dyika ietisa la manyika itinyia anga mwali ndjo.⁴⁵Ka Yesu ivfia: neni udjo ibhukula? tuku bhatopa bhilambhula, petelo ka na bha ubhiya na bho: bwana, etulumilo ya nekúumbha ka yane kpatanishia, ka wavfia ta neni udjo ibhula? ⁴⁶Nge Yesu ikpetanya: tomoi ibhukula, ngo yadjibha ta lokulu ta lumoi lese angani na mobhi.⁴⁷Mwali, adjena ta adjibhikana, idja sukpokpumuwe akuwa amakulu mese, ka alondola apele na bhushe tukú abhukula chia yese ya ngombe, ka toku ubhika dyoka. ⁴⁸Yesu asowa: useke wami, ikolia laila nebhikisia; kena ta guwe. ⁴⁹Tuku ubhiya sukunefia kaama, yekaa anga ukota wa sinagogi mushe tomoi ivfia: useke wai ogwa; mbese inetetanyi bwaná. ⁵⁰Nge Yesu, oka eyo, avfia na n'kota wa Sinagogi: sonduwai, dje lie ai ku idjilia, ka idje obhikishanu. ⁵¹Dya ukiana ayavfulu, sondhese mushe itangana nana, ku petelo, yowani ka yako bho, ka na idje ka na inya mona. ⁵²Bhatopa bhubhilila ka na inelabha dyulu la mona. ka Yesu ivfia: nulilia nu; adjese mogwe, nge utolo. ⁵³Ka ku ibho inemosakia, bha djibhe ta ogwa. ⁵⁴Nge adhunga obho, ka avfia na nyoi ta likali: mona, owe-tema. ⁵⁵Ka ku upumatima wa mona ikpudha, ka dyokaa mona itema; ka Yesu abha susulia bhamwa bhima bhidyia. ⁵⁶Bha bhutia bha useke bhasangala, ka bhadyedya muvfia anu na mushe toomoi na eyo yeta ano.

Chapter 9

¹Yesu , akuluma nisia batende bhéese taa bhamo ta bhavfili , a bhowa lokulu u kulu la bhagu bhatopa , na lokulula ibhi kisia bhuse bha ndutu. ²A bha tuma ikokolia bhukota bha mbali , ka ni bhikisia bhasambia. ³Nu geanu ema temoi a lokendo lanu , a bha sowa yhito , taa n'tindo , taa mukulu , taa mokati , tee elinge , ka ta kimba tipili. ⁴Anusu ya bhia vfulu bhio nulumilie gwalai djia; ka ivfe dyia ni-kenilie. ⁵Ka , oni bhuse bhane bhigea nunue, vfundui andei ya dhene eyo , chuchulai suvfu ya bhitindi bhianu , tuku bha samboli bhabho. ⁶Bha kena , ka na ibho ikena andei dja dhene dhene djitopa , ikokolia makokoma makinama alika nibhikisia bhaa bha bha na ndutu. ⁷Herode n'kota ooka ivfana na etopa iyo ibhietia , ka sa djibhe ese iyo ibhietia. ngo bhamo bha vfia taa yo wani aomua a bhogusia ; ⁸Bhamo taa Elia a enikiana ; ka bhamo , taa n'tambia tomoiwbange ungjo omuwa. ⁹Nge Herode avfia: Yowani udu ngiana mono ; nini kotio wao undjo, ao yoki evfia na bhima toku bhuo ka avfungala ameni. ¹⁰Bhate nde , nikpudha labho, bha londola Yesu etopa iyo bhukia. a bha geiya a nelutona bho a m'bhongo, a lopasi ka landei ya dhene iyo ebhi siana taa betesaida. ¹¹Bhitulu milo , bhia nika yesu a bha bhiga , ka abha sowa djulu la bhukota bha mbali ; abhikisia bhaa bhuhbia na kulu ya taa bha bhiki. ¹²Tuku bhusi bhuakpekisia ekpitila , bhatende taa bhuu na bhano ta bha vfili bhaa bhamba , ka bha sowa: kpudhusia etulumilo, na taa bhakeniandei ya dhene ka na abhitanda bhio bhi naa , iko lala ka nipata nanu na yidjia; ngo tu dyiano o m'pena wiseke. ¹³Yesu abha sowa: nuwe bhakulu bha o ubhowai bhidhia. nge bha kpetania: tuasu ku mekati téé fu ka na tititupili , ebhongi mene dju dya bhuse bhano bhatopa. ¹⁴Mungusa bhuhbia iye keka ele tano ya bhuse. Yesu avfiana bhatende bheese; ubha djumanisia molulu tomoi mokomo tee fu. ¹⁵Bha kia djukuto, bhabha djumanisia bhatopa ichi. ¹⁶Yesu ageya mekati teefuka na tititupili, ka, a bho na madjo a ikulula nguvfa, a bhalikia. mbusana djaa, abhuna mekati, ka a bhowa bhatende, taa bha vfakania a etulunio. ¹⁷Bhatopa bha dhia ka ku ibho iyoguta, ka bha disia bhikemo taa bhui na bhino ta bhivfili taa pui bhia bhisulu bhio bhitikala. ¹⁸Bhusi ta bhumoi Yesu ubhi salia aa m'bhongo, ubhia na bhatende bhéese, abhéeyi ngo na vfia tita néemi? ¹⁹Bha kpetania, taa Yoani mubatizai, bhamo taa Elia; bhamo taan'tambia tomoi wambg aomua. ²⁰Ka nuwe, abheya dyukuto, navfia titani téemi neni? petelo akpetania: owekilisito wa Mbali. ²¹Yesu abha dyedya taa mbese nue evfia na muse tomoi. ²²A bguku mia kamo eekpie taa mona muse a eni m'puli taa mugi, agwali n'tuane na bhadumanga bha bhakoli, ka bhadumanga bha bha kpalua, woguwe, ka womuwe bhusi bha masaso. ²³Dyaa ku idje ivfia na bho bhatopa: undjo wondue üdja ambusa nami, ane la mbulambani idje mukulao, ajivfeve idje mukulao musalawese, ka indiki. ²⁴Ngo undjo wondue ibhikisia maisha mese umabholisie, nge undjo ubholisie dyuludyami ubhikisiane. ²⁵Indje yao ya kókó angamuse iyo ovfutue kisi ku n'tubhu, idjitu ka nidjibholisia mukulao? ²⁶Ngo un'topa undjo wenie bhuchoni dyululami kana mavfia mami, mona muse weni bhuchoni nana dyukuto, dya widjie asemele nobiboka a semele na tita ka na a bhu kengo bha bha tambia. ²⁷ya ne sowa nue angili, nuweta lua bhaanu dyano nundjo guanu mbese nuenie bhukota bha Mbali. ²⁸Ieeka masi munane ambusa nivfia mavfia méese, Yesu ageiya na idje petelo, yowani ka na yakobo, ka akpata ikulu laa n'tala dyulu liko vfema. ²⁹Dyaa ubhi vfema, kaliya bhosio bhéese inebasia, ka ngombese iyowa ekengua ne taa pupo. ³⁰Ka bheene, bhuse ta bha vfili suvfisiane nana: ibhia musa ka na elia, ³¹Bhaa bhuene kiana asemele nobibo, ivfia ikena lese lio ubhi kena iko akisia mitopa mio mivfiana a Yelusalema. ³²Petelo na bhangе nana bhuhbia bhakolua na toló; nge, bhuhbi a bha susumua, bheena obibo la yesu ka na bhushe ta bha vfilivhaa mango bha na bho. ³³eevfumbu iyo bhuse bhuvfakana na Yesu, Petelo ansoa: Bwaná, iyekima tugwali yhano; tu kpelai bakpanya ta bhasaso, tomoi wai, tomoi wa Musa, ka tomoiwa Elia. Sadjibhe se iyo mangovfia. ³⁴Toku uvfia eto, akuvfe aeneka na mu bhakumbe; ka batendr bhowa na bhuwa na itangana aseme lena akuvfe. ³⁵Ka ni enikana la akuvfe yhoi lokana, lavfia: ono-monami wisume: umokai! ³⁶Yhaa yhoi yhokana, Yesu adjibgoka kalesi. Batende bhatikala guwe, ka bhakpetia bho muse, eevfumbu-iyu, tomoi sa mesé. ³⁷Apumao, yhaa bhudulua a n'tala, o yhombo la bhamba apele na Yesu. ³⁸Ka iena, asemele netulumilo mushe temoi sufvamie: Bwaná, ya ne komola, temia mba ibhona anga monami, yhulu yha monami tomoi. ³⁹mugu inebhoka, ka yhaa ku idje ivfamaka; ka mugu abutukania na lokulu, ine timbganisia, ka na mekuukukú idjiluta nana, ambusa nine dogisia. ⁴⁰Ikonola bhatende bhaa sagi, ka bhatokiabho. ⁴¹Tumba ya N'tima kpimbgi ka na bhisau, Yesu akpetania, mpaka nia ekenilie bhio nanu, ka nuibhelie? un'disia monae. ⁴²Toku um'bhamba mugu idjikulia a misia, ka mugu inebgo ka na lokullu. Nge Yesu adjodja mugu, abhikisia mona, ka akpudhusia angi idjidje. ⁴³Ka bhatopa bheena bhudhene bhua Mbali. Ango nyikaa tomoi moi sa djelia etopa iyo ibhikiana na Yesu, avfia na bhatende bhese: ⁴⁴Yhulu lanu, o kai tekima ino: Mona wa mushe wakanir amabho ma bhuse. ⁴⁵Nge bhatende bhadjibhe abho livfialio; libhalieta na ke nabho, ambusa bha djibheabho koko ao; ka bhoondua inemia yhulu la koko iyo. ⁴⁶Yhaa idjua la bhidjila am'putima, idjibha asemele na bho neni undjou dhene. ⁴⁷Yesu ena idjua labho la m'pumatima, ageya mona wa musu, a ma vfisia akpambgese. ⁴⁸Ka avfia: Ntopa undjo uudjelie mona uno widjelie emi mukulao; ka n'topa undjo widjelie wa n'djelie un'djowi yumá. Ngo un'djo ubua anganunue bhatopa,

ndjo idje un'djo u dhene.⁴⁹Yoani ageya livfia, ka avfia: Bwaná, tamena muse susagie bhagu na linya lae, ka ta sikisia, mungusa andjotuekeese. ⁵⁰Nusikianu, Yesu abha kpetania; ngo undjo andjinonduese uwae.⁵¹Yhaa evfu, bu ya idje iesa a kisi inetutulia, Yesu adunga muango wikená a Yerusalemá. ⁵²Aena apele nana batambia, bhidjie a paki ka bha lumila asemele na egula teemoi ya bha Samariya, yhulu yha iengika nan egula yilala. ⁵³Nge bha djelie abho mungusa ubhikena a Yerusalemá. ⁵⁴Batende Yakobo ka Yoani, bha ene to, bhavfia: Bwaná, odjelita tu bhisia isala lidulua likulu la nguvfa libhavfambi? ⁵⁵Yesu anebasia angabho, ka abha yheyha, avfia: nundjidjibhianu m'pumatima uwo wane bgoka nue. ⁵⁶Ngo mona muse widja, mbese ibholisia mipumatima bhuse, nge imibhikisia ka ku ibho ikena egula iyomo. ⁵⁷Yhaa bhubia na paki, mushe ine sowa: Bwaná, enekie egula etopa iyo okenie. ⁵⁸Yesu akpetania: Ndikó djina matuka mabho, ka manoli má ikulu la nguvfu ma na mabhoo: Nge mona mushe andjese na egula ya iamisia n'tuwe. ⁵⁹Aasua womo: indika-emi, ka nine kpetania: Bwaná, kiambani pikilie ekomoni molio wa Tita. ⁶⁰Nge Yesu asua: tikila mekila melio mikoni melio; ka owe, kenú kokólia bhukota bhua Mbali. ⁶¹Undjomo avfia: Enekekie, Bwaná, nge kiambani-emi ekenimba ekwa mina bhaa bhaanga mi na yavfulu. ⁶²Yesu akpeta nia: n'topa undjo wa vfiſie obho a saleti, ka ibhona ambusa, undai thuu a bhukota bha Mbali.

Chapter 10

¹Ambusa na djha, Bwaná imula ku kaamo batende makomi saba, ka idja ibhatuma bhushe tabhavfili bhavfili apele nana andei ya dhene bhitoi ka na bhigula bhitopi mio idje kuukalesi utota mo ikena. ²Idje ibhasakua nata bhole idhene, bhushe bhi kamba mokambo bha ta buwa, unvfemai n'kula bhole ibhatuma bhushe bha makambo abhole bhuese. ³Kenai; enai, ya tumatoku bha mokoko asemele na bha poma. ⁴Mbese ivfevfa ema, mbese etihedhe, mbese elato, ka mbese inensalimiya mushe a paki. ⁵Abha yavfulu iyo nulumilie, vfiai mbani, kia guwe iguali a yavfulu iyo! ⁶Ka animona tomoi indjaguwe udjha, bhuguwe bhuanu bhuguali angese, ani indese djhito, ikpudhu anganu. ⁷Gwalai a yavfulu iyo, dhiai ka nyuai bhima bhima bhio bhanoou nuwe, mungusa mushe ya mokambo una bhukome bhuinenlipa, mbese nuwe ike a yavfulu na yavfulu. ⁸Abha ndei bha dhene mio na lumili, ka ani egula iyo bha ne dhiai bhima bhio bhabhu. ⁹bikisiai bhushe bha ndutu bha nu bheni; djha, ka vfai na bho nata bhukota bhua Mbali ya kiana anganu. ¹⁰A bha ndei ya dhene miyo nululie, ka egula iyo bhasiki ibha bhiga kenai a bhapakiaabho ka ivfia nata. ¹¹To vfula bhubhi bha misia bhua ndei yanu ya dhene miyo ibha a makulu masu; djibhai nata a evfumbu ino bhukota bhua Mbali ya bhamba leli. ¹²Yane vfilia nue a bhusi bhuo Sodome inenkamania ta bhua nge nana iyo ndei ya dhene iyo. ¹³Buli angai, chorazi buli angai, betsaida! mungusa abhugi ya bhishisho mio ikiana mo angai ikiana mo djhokuto a Tyro ka na Sidona, abhungbhe ubhia mo nitukulia na Mbali, ni dunga etshedhe ka na mokabha. ¹⁴Mungusa aao, bhusi bwa ukumu, Tyro na Sidona ba bhakii ni bakamanyia ta buwa nge nowe. ¹⁵Ka noowe; Kapernaumu, in'djo bhun'kpatisia mo ikulu la nguvfa, bhanedulusi paka ku abhudjako. ¹⁶Un'djo ubhooki indoka, un'djo ubhasiki isika, ka un'djo wi siki ansika n'djo witumà. ¹⁷Bhushe makomi sabha ibhoikpudha ni sea, ni vfai: Bwaná, bhagu djhokuto ikpokpuma apelenasu mungusssa linya lai. ¹⁸Yesu ibhavfilia: yimena shetani ikua ikulu la nguvfa toku amelimeli. ¹⁹Ena, ya bhoowa lokulu li luvfa ikulu la nyili ka na bha n'kutu ka na ikulu litopi la ka indese na ema iyo ibhakii bushi. ²⁰Mungusao mbese nuwe isea tokubhagu bhukpokpumano apele nanu seayi mene nata manya manu ikpaluana ikulu la nguvfa. ²¹E vfumbu iyo, Yesu ikua ni sea na Upuma tima wa kengo ka idje ivfia: molombo uangai, tita, Bwaná wi ikulu languvfa ka na kisi na ma walia mo anga bha n'tumba ka naya djelia, tita, ya nowa molombo mungusa wonda igwalidjito. ²²Bhima bhitopi bhindua mono anga tita, ka indese na mushe n'djo udjibhi neni n'djo u mona, ani sibhia Tita neni n'djo u Tita, ani sibhie mona, ka na mushe n'djo mona wonda inendjibhisia. ²³Idjenebasia anga batende, idje ibhavfilia: sei madjo meni mio nueni! ²⁴Yanesakua nuwe bha kanga bhogi ka nabhakota bhonda mo iena miyo nuwe nuenie, nge bhene abho, ka nioka minguso nuwe nooka, nge bhooke bho. ²⁵Yoanea mona bhuutumba tomoi atema idje inen'sakua mungusa inentetania: mweli ekititani mungusa idungu ibika la masiku matopi? ²⁶Yesu abhakpetia ka abhasakua asemele na sheria ya kpalua na titani? wasona titani? ²⁷Idje ikpetia ka idje ivfia: umunda Bwaná Mbali wai ampumaaaitopi na lokulu lai lutopi, nidjua lai lutopi; ka inemunda toku owe kukalesi. ²⁸Idje nen'sakua; wakpetia ekima, kia djhokuto ka owe obhikie. ²⁹Ka idjetota idji wanyisia toku Mushe wangili, idje inen'sakua Yesu: mange nami uneni? ³⁰Ka Yesu ikpetia, ka ivfia: Mushe tomoi udulua iyesa a Yerusalemu kiken a Yeriko; idje ikokua abholigogo bha mabho bha bhaola bhushe, ibho inen'bia ngombe djese, ibho inen'bhudja, ibho ikena yabho, ibho inen'tika tchedhe ni yugwa. ³¹Ivfundua mwalimo tomoi idjidulua a iyo paki, idjenemena Mushe n'ndjo idje ikpangba ka iyeta. ³²Ku kaamo djhokuto Mulawi ukiana a egula iyo, idje inem'bona, nge idje ieta na ikpangbo ka idje kena. ³³Nge musamaria tomoi ukena mono alokendo, idje ikiana egulaiyo Mushe ndjo ubha mono; idje ikiana inem'menila bhukuku. ³⁴Idje bhamba apele nana, idje isangaka mikuko meesè, antilia mada na bhuthi, ka idje inemkpatisia ikulu djha tumbu ese, ka inen'kenisia a yavfulu ya bha keni, ka idje inensibhaka. ³⁵Kapuma n'ndjomu idje ivfundua ka ivfindia dinari tipili Mukua yavfulu, ka idje ivfia: n'sibhaka tekima; nabhili nge bhio bhitopi ovfundusi amungusa ese, enevfindi na evfumbu iyo yiganaki. ³⁶Wakpia neni wa bhaa ta bhasaso ubhia mange nana un'ndjo ukua abholigogo bha mabho ma bhaola bhushe? ³⁷Idje ivfia un'ndjo ummenila mono bhuku, ka Yesu inesakua; kena yai, kaki djhokuto. ³⁸Toku Yesu ubhamo apaki na tende bhese; idji tangana andei ya bua temoi, mwali tomoi linya lese libhia mo Malata, idje inem'bhiga ayvfulu ese. ³⁹Ubhia mo na n'sali ese linya lese Malia idja idjumana apele na makulu ma Yesu, idje iyoka minguso mese. ⁴⁰Nge Malata idjigbegha na mekambo migi, idje angese ka ivfia: Bwaná, miyo mandine kiai tema tomoi toku n'sali yami witikilia ikamba mekambo emikulesi, un'sakua mbani na ta ivfulia. ⁴¹Bwaná Yesu inemkpeki sia: Malata, Malata, indje ogbegbi ka ni bhunya m'puma n'tima ikulu la minguso migi; ⁴²Nge ema tomoi ya bhukome; Malia aminula epitchi iyo yekima, iyo indiesi bhiese ange.

Chapter 11

¹Yesu ufvema bhusi ta bhumoi aegula temoi. Dyaa umalisia, tomoi wa bantende bheese asua: bwaná, utu fvanisia ifvema, toku Yoani ubhafvanisia Bantende bheese.²Asua: dyaa nufvemie, fvai: Tita! ngo lnya lai libibaná; nge bhukota bhui bhuidji.³Otowa bhima bhiasu bhidhia bhia masi ku matopa; ⁴Su tubhandila bhubhi bhuasu, toku djuwe tundi bha bhandili mono n'topa undjo utuseki mono; ka sutulumusia a ichuchana.⁵Abha soa kamo: ani tomoi wanu ona mbhenyi, ka akeni akatikati wa bhotio akosua: mbenyi, indua emi, fvute lá mekati tamisaso, ⁶Yuludya tomoi a bhambenyi indidjila, ka indjami na yinemuwa, ⁷Kadyaa, asemele na yafvulu yese, mbenyi akpetia: mbese initetania, ekuse yegilana leli, bhana bhami ka neemi towa andalo, indetemi tami yhulu dya inowa mekati, ⁸Yane sua, imbeiese toku sa temese yhu libhowá mungusa ombenyi wese, atema yhulu dya itetaniana ka umuwe etopa iyo unaokulu.⁹Ka emi, yane sua : vfema , ka bha nouwe; vfungala ,ka wodhuwe ; tuta, ka wogulanie. ¹⁰Ngo n'topa undjo uvfenie wodhue, undjo uvfungalie wo dhuwe, ka wegulanie undjo ututuwe. ¹¹Neni a kati anu toku tita undjo umui monese libhoi , ani avfema mokati? ao , sa vfema n' titi , ka amua nyili egula ya n'titi? ¹²Ao , sa vfema un'vfuma , amua n'kutu? ¹³Ani kotio , bhakali toku nueto , na djibha iyowa bhana bhanu bhima bhia bhikima , amingo inbani nisua lidjasu wikulu languvfa wouwe m'pumatima wakengo anga bhaa bha vfenie.¹⁴Yesu asaga mugu undjo ubhia moluma. djaa mugu uvfundua , moluma avfia , ka etulumilo idjelia. ¹⁵Nge bhano ivfia: iin'kota wa bhagu , mona wa n'kota wa bhagu , undjou sagi bhagu.¹⁶Ka bhamo , dyulu likakilia , bha vfema evfaniko téemai idji mbani aekulu la nguvfa. ¹⁷Toku Yesu udjibha idjua labhola mitima , abha sowa: bhukota bhutopa bhuo bhu vfakanie bhua vfandjala , ka yavfulu ya bhungua ikululimo.¹⁸Ani kotio mugu avfakana idje mukulao , igwali titani bhukota bhuese bhukenela , mungusa na vfia taa esagi bhagu djulula n'kotawa bhagu? ¹⁹Ka ani mi , esagi bhagu nikulula n'kota bhagu , bhana bhanu , ibho bha sagi kotio na neni? na dyito bhagwa liku bhanene bhatumba bhanu. ²⁰Nge , anina muandala wa mbali uwo esagi nao bhagu , bhukota bhua mbali bhueka kotio anganu.²¹Toku muse wagilita ka na livfoka umbgeli ya vfuluese , iyomangonao embgwelie. ²²Nge undjo mitigili ta amika ka inebgoka ,umagie misie mitopa mia bhukali, kaku idje ivfakania bhaa bhudungiana. ²³Undjo andjese na mi oobhibhi angami , ka undjo andjinami egula téemai abhola.²⁴Dyaa um'pamatima wa mugu uvfundue anga muse tomoi , ukeni a bhigula bhia bhione , nivfungala uyama . senese, avfia : yiganakie a yavfulu ami iyo ivfu ndu, ²⁵Ka , ukianie , ubgokie yoluluane ka elolane. ²⁶Dyaa ukema , ka ikogeiya bhamo bhagu sabha bhaa bhubhia bhakali inemita kuna idje ; bhalumila a ya vfulu , bha kuma , katumba ya tutu ya undjo muse yeeta toku ubha pikilie. ²⁷Ya gwala toku Yesu uvfia eto , mwalitomoi , avfama asemele netu lumilo , a sowa: séea bhutuu bhuo bhanevfevfa! séea na mabhali maa uma bhumia! ²⁸Ka akpetania: seae kotio nue bhaa nokie livfiala mbali , kanilimbwela. ²⁹Toku bhushe bhubhia bhakulumanile, á andja ivfia: ngeyi ino i ngeyi temoi ebhibhi; ivfemie ekako; indje owanie ekako yomo ku iyo ya Yona. ³⁰Ngo, i namuna temoi iyo Yona ubhia evfaniko anga bhushe bha Ninawe, i namuna temoi mona wa mushe ugwalie temoi á geyi ino. ³¹Nkota wa mwali wa dyuvfa liteme ú temie, á bhusi bha ukumu, na bhushe bha ngeyi ino ka ubha ukumuwe, mungusa uidja á tútútú dja kisi dyulu la ikooka bhu tumba bhwa Slomono; ka enai i dyano na undjo ú mitie Salomono. ³²Bhushe bha Ninawe bha temie, bhusi bha ukumu na ngeyi iyo ka i ukumuanie, mungusa bha dji bhasie á igulusia la Yona; ka enai, i dyano na undjo ú mitie Yona. ³³Mushe tomoi andje tshuanisiese lobela taa á avfisia á egula ya ekobhane áo aitshi la ekemo, nge bha lu avfisie á ikulu la yakuku, ambusa taa bhaa bha lumie bha eni mpena. ³⁴Lidjolai lobela la mobhi wai. Dyaa lidjolai lilikima, mobhi wai n'topa ú mungale; nge dyaa lidjolai lindjese likima, mobhi wai ú á livfue. ³⁵Ngbela kotiyo taa mpena uwo ú angai sigwali angai livfue. ³⁶Ani kotiyo mobhi wai n'topa i engale na igwala na mbese séemu ta egula etopa, toku ugwalie mu ngale na mpena wa lobela. ³⁷Dyaa Yesu ubhi vfia, mu Falisayo tomoi un'komula taa á kodhie angese. ú tangana ka na idjumana á mesa. ³⁸Mufalisayo aéna na isangala toku sa okiese mabho apele na idhia. ³⁹Nge Bhwáná ansowa: nuwe, bha Falisayo, nu okie ku anu saani ka lungu ku á bhovfo, ka á semele nu bhaidjale na iyaga bhushe ka na bhubhi. ⁴⁰Ú edudu! undjo ú kiie á bovfo á kii dyokuto á semel? ⁴¹Owai mene sadhaka djio bhi gwalie angai túu. ⁴²Nge bhukuku anganu, bha Falisayo mungusa nu vfindie Kodi dja bhilinge, dja paki, ka dja bhi bhisi bhitopa, ka nu eniye bhule bhu endjini ka bhu onduasia bha Mbali: i yio ya bha yanue ikia, na mbese isinuwa, bhima bhimo. ⁴³Bhukuku anganu, bha Falisayo! mungusa nu onduwe idjumana á bha agima bha pele á semele na bha Snagogi, ka na inesalimia nuwe á bhigula bha bhienikiane. ⁴⁴Bhukuku anganu! mungusa nu toku madjako maa mandje enikaniese, ka ikulu laao bhushe bha etie mbese idjibha. ⁴⁵Tomoi wa bhaa bhadjibhi selia sana ú geiya livfia, ka ansowa: mweli, na ivfia eto, i djuwe bhaa utu se kakie. ⁴⁶Ka Yesu abha kpetania bhukuku anganu dyokuto, bhaa nudjibhie selia! mungusa nu vfevfevfe bhushe bha kumbo bha dhidhidhi, ka bhio bhundje bukulu anu ta bhuwa na mwandakala tomoi wai. ⁴⁷Bhukuku anganu! mungusa nu kpelie madjako na bhakanga, bha bha idje bhanu bhu bha ola. ⁴⁸Nu kpudhusie kotiyo bhusamboli bha mekambo mya bha idje bhanu, ka na mi djelia; mungusa ibho, bhu ola bha kanga, ka

nuwe, nu kpelie madjako mabho.⁴⁹Ina mungusa wa eyo bhu tumba bhwa Mbali avfia: ibha tumilie bhakanga ka na bhatende; bhaoluwe bhaamo ka bha enisie bhamo mipuli, ⁵⁰Ambusa taa bha iiye ngeyi ino ya manyika ma bha kanga maa ma idiya tangia kisi ú kambana, ⁵¹Tangia manyika na Abeli mpaka ku á manyika na Zakalia, ú olana a katikati wa n'tuwa na etanda; ya djelia, ya nesowa nuwe, ngei ino igwalie dyokuto i iyane. ⁵²Bhukuku anganu, nuwe bhaa nu djibhie selia! mungusa nu esisia fungula dja otinga; nu lumile anu nuwe bhakulu bha áo, ka nu sikisia i lumila bhaa bhu onda. ⁵³Wakati uwo ú esa dyaa, bha kpalua ka na bha Falisayo bha andja ine vfumakia, ka i andja ine vfisia bhima ta bhigi, ⁵⁴Bhan'levfula milungo, mungusa, bha mpati na mavfia maa mivfunduwe á anyusa wese.

Chapter 12

¹A wakati úwo, bha éléfu bhabhushé bhu kúlú manila, kalibho na iletilána ibhó ngungu, Yesu atatika isowa bhatende bhèse: pikilie, nudji ngbéli na tivfo dja bha Falisayo, iyo i ya ébhéla.²Indjése na ya ékobhané iyo indje éné kaniése, na ya sili iyo indje vfynduwe èse á madjo má bhushé.³I dyulu lá éyo, étopa iyo nu vfiè á livfuwe igwaliè mú énékané, ká ká iyo nuvfiè á otiyi semele na bha sugwèe igwaliè ékokoliè á mitondo.⁴Yanesowa núwe, nuwe bhàa nu bha mbéni nhámi: mbèse nuwe ibha onduwa bhàa bha oluwe mobhi ká, bhàa, ambusa na dyàa, bhandje tokiabho ikià ya iété.⁵Iné vfanisiè núwe úndjo nupasiè i né monduwa: ú monduwai undjo ú, ambusa na i ola, ú nalokulu lá ituwa á gehena; undjo, inésowa nuwe, nú pasiè iné monduwa.⁶Manoli ta éfu bhandje kulusianiabhó na bhilinge ta bhivfili? ká Mbali andje sunúwe èse ta omoi wabhó.⁷Ká imbi ngbili dja n'túwe wai dji djitopa dji bhandané. Mbèse núwe ionduwa: nunayénu iyeta manoli magi.⁸Yanesowa núwe: undjo úvfiè dyulu lámi pele na bhushé, mona wa mushé un'vfiye dyokuto pele na bhatambià bh Mbali; ngé undjo ú ilambúluwe á pele na bhushé ugwaliè n'lambulané pel na bhatende bha Mbali. Ká undjo uvfiè bhushé anga mona wa mushé, úgwaliè musaméané; ngé anga undjo ú sesakiye Mpumatima wa Kengo andje saméané èse.¹¹Dyaà bhané kénisiè á pele na bha Sinagogi, anga bhatumba ká na bha dumanga, mbèse núwe iwaza namuna yaniya nudji bhuwe á màa bha ne iyi núwe; ¹²mungusa Mpumatima wa kengo uné gulusiè núwe á wakati úwokuúwo miyo nupasiè ivfià.¹³Mushé tomoi ansowa Yesu, á pele na dyombo: Mwali, únsowa monima tu vfakana bhotiko bhású.¹⁴Yesu an'kpetania: hoo mushé, neni undjo ú indavfisía n'tumba wànú, ao inévfakania nuwe? ¹⁵Ka abhasowa: udji bhonái ékima na iyonda bhilinge, mungusa ibhika lá mushé indjése dyulu la bhima bhèse, imbiése ta bhigwali bhigi.¹⁶Ká abhasowa mbendo éno: mabhulu má n'gumiya mi bhúta bhigi. ¹⁷Ká awazá idje mukulu aao, na ivfia: ékiiè titani? mungusa indjami na égulá yá i avfisía mavuno mámi. ¹⁸Enà, úvfià, iyo i kiiè: ébhukuluwe bhi kpangulu bhámi, na ikpèla bhá dhéné, i avfisie á semele mavuno mani ká na bhima bhami bhitopá; ¹⁹ká evfiè na mpumatima wami: mpumatima wami, únabhima bhigi bhi avfisía bha bhidjo ta bhigi; áamá, dhià, nyúwa, ká sééà.²⁰Nge Mbali ansowa: édudu! bhotiyo bhaao bhokubhuno mpumatima wai ú geiya niye; ká iyo wa tayalisià, igwa liè ya neni? ²¹I namuna ku émoi undjo ú bhosiè bhima dyulu lèse mukulu aao, ká andjese n'gumià anga Mbali.²²Yesu avfià ka amo na bhatende bhèse: mungusa wá úwo yanénsowa núwe: mbèse iwaza á ibhika lai taa údhiye indje, á mobhi wayi ta ésaliè indje. ²³Ibhika li étiye bhima bhá idhià, k mobhi ú étiye ngombé.²⁴Wazai mbani bha kungulu; bhandje onakiabho ao bhandje kolakiéabho, bhandje abhó na yavfulu ya ingbela bhima ao ékpangulu; ká Mbali úbhá dhiisiye. Mingo imbani nuwe nundje étie ànú manoli na yènú! ²⁵Néni wànú, na mawazo mèse, upasiè igbukumià á bhútá bhése obho tomoi á maisa mèse? ²⁶Ani undjo toki ái bhima bhá buwa, mungusa wa éndje uwaziè mimo? Wazai namuna yaniya mauwa ma óndóndiye: mandje kambiè èse áo mandje lúú èse, nge enesué núwè taa imbi Salomono, á itabhala lèse litopá, sa salé mo èse toku ta limoyi lá ao. ²⁸Ani Mbali á salisia ébisi iyo i bhusi bhuno á mabhulu ká kapuma ikulianiya á libhembé lá isala, i mingo imbani iyo unésalisie nuwe, bhushé bha idjelià ta bhuwá?²⁹Ká núwe, mbèse ivfungala iyo nu dhiyè ká iyo nu nyuwe, mbèse núwe igwala na mawazo. ³⁰Mungusa bhima bhiyo bhitopá, i bha pagano bha kisi bhàa bhabhi vfungaliè. Idje wànú udjibhiè tàa nu nào kulu.³¹Vfungalai pikiliè bhukota bhá Mbali; ká nu owaniè bhima bhiyo bhitopá á ikulu. ³²Sondua tabua, ekimbu ya bua; ngo idjanu wena ekima inowa nuwe bhukota.³³Kulusayi bhiyo nunao, ka bhiyayi mokondjo wa bhukuku. Nuwe kiyayi bhichedhe bhio bhindebhitaka liyese, lito liyo lindjibiese iikulu la nguvfa, dya mushe wa lobhiya andjebhambiese taa ka bhaghululu bhandje bhitakia bho. ³⁴Ngo dya lito layi liiyo, mpumantima wayi ugwaliese dyikaa.³⁵Sangilayi miniki miyo nunisibhaka, ka nu chwanisia djobela djanu. ³⁶Ka nuwe, vflanayi na bhushe bhaa bhasibhakie taa bwáná wabho iganaka iganaka nivfia, taa umugulayi dya ukeniye kaa nikokula.³⁷Seyayi bhakobhe bhaa Bwáná wabho ukianiye niko bhagboka ibha bhakindiliye! Yanesua nuwe angali, usangiliye uniki, ubhadjumanisiye a mesa na ibhabhamba mungusa abhakambila. ³⁸Ani ako bhagboka ékindilo ya mavfili naa masaso, seyayi bhakobhe ani akonebgoka nuwe nukunekinda!³⁹Djibhayi tekima, ani mukulu wa yavfulu subhidji bha taa mushe wa lobhiya widjiye, amba ukinda amba satikese bhabhunu yavfulu yese. ⁴⁰Nuwe dyokuto, gwalai dyokuto avfamba, ikulu la mona mushe widjie na évfumbu iyo nundiengikianu.⁴¹Petelo ansua Bwáná, iyese kundjue bhaa watusua ao na bhamo bhatopa bhaa watusua livfia lino? ⁴²Ka Bwáná avfia: neni ndjo ungbelime ne mene waotinga kani telemela ikulu la bhushe bhamo, mungusa ibhowa bhima bhidhia a évfumbu iyo bho ka na? ⁴³Seya nkobhe undjo, dya Bwáná wese, akiana, ukungbokie sukiiye dyito! ⁴⁴Yanesua nuwe angili, o ma vfiè ikulu la bhima bhese bhitopi. ⁴⁵Ngé nkobhe avfia idje mukulu: Bwáná wami alivfia nikiana, ibha bhitila bhakobhe bhalume na bhali, nidhia, inyuwa, ka nikolua. ⁴⁶Bwáná wa nkobhe undjo widjiye bhusi bhuo sengikiese ka n'évfumbu iyo sadjibiese, ka nine muwa kebhu wese na bhaa bhandabho nidjelia.⁴⁷Mushe wa mokambo, undjo odjibie liondisia la Bwáná wese, savfisiese tema ka sakiese tuku bhondusia, ubhithilanie ta égi. ⁴⁸Ngo undjo neni, ande djibiese, a kia bhima bhikima bhiondisia, ubhithilanie ta bhua. Undjo uvfemiye égi bhamue égi, ka bhasu

lutisie tégi anga undjo bhantikilisia égi.⁴⁹Yidja iko tuwa isala ukulu la Misia, ka éna yikia, kani isala la chuana?⁵⁰Igwalie nidjina liyo yondue idjinana, ka imbani bhio énao ambu sa kia ya kisiana!⁵¹Emitaa, nukpii taa yidja iko avfisia bhuguwe akisi? Mbese, ya nesua nuwe yidja ngó mene ikobhavfa kania.⁵²Ngó itatika bhusubhuno tifu asemele na yavfulu temoi bhagwalie bhacfanie, taa bhasaso bhasikianie na ta bhavfili, bhasikianie na bhasaso. Idje idjisikiana na bhana bha bhalume, ka bhana bha bhalume isikiana na idjabho, ka nyinya idji sikiana na bhana bha bhali, ka bhana bha bhali isikiana na muya monese, ka mwaya mona idji sikiana na inya moto ese.⁵⁴Idji vfia kamo na: dyombo la bhushe: évfumbu iyo nueniye bhodudu ivfundua ikulu na nguvfa dya dyuvfa likolalie nuwe ivfia taa ketetino mbula yo owa, ka iikia na dyokuto.⁵⁵Ka évfumbu iyo nueniye movfufu ivfumba naa medhi, nuwe ivfia: igwaliye na bhundja ta bhugi. Ka ikiana n'igwala dyokuto.⁵⁶Nuna bhusuelé! Nadjibha ilengisia ta té minguso ma misia kana minguso ma ikulu na nguvfa, ngó mungusa indje nundjibhoniye ta té évfumbu ino tunao éno?⁵⁷Ka mungusa indje nundji bhonianu ta té nuwe bha bhakulu bhao unguso uno w'endji ni?⁵⁸Evfumbu iyo nukeni na akodhu naye undjo nunana na unguso apele na bhutumba bha bhadjongu, okanayi na nana napaki nutikilana na nana, mungusa iyonduba anekune livfisiye apele na bhatumba, ka na bhatumba bhane konebhe apele na ndumanga wabho ndumanga wabho wabhatumba, kaa kundumanga wabho ono aneka nekingé asemele na munyololo.⁵⁹Yanesua, taa undjevfunduaye owa sombi ivfinda élinge yaye ya bhua ya tútútú.

Chapter 13

¹Efvumbuú iyo dyiaa, bhushe bhaa bhu bhi iya bhakonsua Yesu mbino djio dji kyiana anga bha Galilaya djio Pilato ulukania manyieka na maa bhu ma mokondjo. ²Idji ibhaya manyula: Nadjeli n'ata bhaa bha Galilaya bha bhiibhi iyeta bhamo bhatopa bha Galilaya? mingusa bhu bhee nishia m'puli wa namuna uo? ³Mbese yanesua nue. ngo ani nune basie ka ni itikila bhu bhii bwanu neeni m'puli tuku ibho dyukuto. ⁴Ao dyiaa bhushe ta bhuu na lokingo ndala la masaso bhaa yafvulu ibha kulia ovyiowa a silamu bhushe bha bhiibhi iyeta bhatopa bhaa bhu bhiya bhagua le a Yelusalemu? ⁵Mbese, yanesua nue, nge aninue nitikile minguso ma mi bhiibhi, nue nu fooli dyukuto. ⁶Idji ibhasua dyikuto sokaka siyo: mushe tomoi ubhiiya na eti yese ya muzabhibho iyo woona a bholi gogo bha bhoole bheese. Iidja iko unga kala puma ikulu leetiyo, ngo sapateisé ta lopume ta lumoi. ⁷Nge ansua musheese wa mokambo undjo ubhii ngbela bhoole bhuo: Ena edjio ya masoso iyo afvioya iko ungala puma iikulu leeti'mo ka sébhokeami teema. Etini etiiyo: mungusa inoyi isigilie misia ketiti. ⁸Mushea mokambo undjo ibhiingbela bhole amanyula dyikuto: Bwanâ, tikila mba kamo edjoo tomoi echia kie ami bhongo mao, ka utulii misia mungusa ibhutula. ⁹Saiyomo eedjo ya mbusa ibhutu puma, ka ani subhuteese, ka owe itina. ¹⁰Yesu agulusia asemele na Synagogi, bhusii bwa sabhato. ¹¹Bhona dya: ibha dya na mwali tomoi ubha na ndutu dja ma fvufva djio dji nkata kisiya mobhi efvumbu ya bhidjo tabhu na lokingo ndala a ma saso ibhiyasa kuku tálá sa bhiloka tiese idji na nua. ¹²Dyia unena, Yesu a fvia na na lifvia ka idjiine nsua: mwali wa bhika na ibhunga lai. ¹³Ka idjiine mafvisia mabo. nee fvumbu yo kuiyo niidji ina nua; ka manga alombishia Mbali na bhusumba buse. ¹⁴Ngo n'dumanga wa synagogi; usuma. Ikulu lá Yesu ibhikisia mushe bhusi bwa sabhato idji ifvia na dyombo: ina masi lokingo nala ma mokambo maa noondu iko dji bhikisia nue iyeka éko djilisia ka mbita ma sa bhusi bwa sabhato. ¹⁵Bhiswele idji ine manyula Bwanâ, anganu nue neni undjo andji sanga kulumono ngombe na falasi djeese iko bha nyushia malifva bhusi bwa sabhato? ¹⁶Ka mwali undjo ubhiano na nseke ka undjo mugu unsangaka taangbe bhidjo tabhu na lokingo ndala la masaso. ¹⁷Dya evfumbu iyo manga avfia dyito, ku bhaa kodhu bèse bhatona ichoo maana nia ka na ka mavfia maa ka dyiombo lioli topa la seiya na bhima bhitopa bhi loomba na bhio ubhikia. ¹⁸Idji vfia kaamo: bhu kota bha Mbali bha vfilana na indje, ka eta kanisa na indjo? ¹⁹Bhu bhu vfilana na lopuma la haldali lio mushe ugeiya ikoona a bhole bheese; na ili tuwa ni onda, li iowa eti ta dheene, ka manoli ma nguvfa bhiidja iko kpela mabho ikulu la mitavfe mao. ²⁰Avfia kaamo: idjee meeyo eka kanisie na bhukota bha Mbali? ²¹Bhu bhu vfilana na magbondoku maa mwali tomoi ka ni ilukania pisie ti tyaso dja bhunga bhaa nkiekie; mungusa ibhingisia libhonga la nkiekie. ²²Yesu uluvfa andei dya dhu dheene ka na dja buwa bweva ni igulusia, ka ikenila a pakiya lopasika la Yerusalemu. ²³Mushe tomoi idji ine nsua: bwáná igwali bhiese ku bhushe la buwa bhaa bha bhikie bhiyo? idji ibha manyula: ²⁴Kiyai lokolu ta luugi mungasa nuliimila a ékuse ya wa. Ngo ya nensua nue, ta bhagi bhoo ngolie ilumila, ka bhandji tokiabho. ²⁵Efvumbu iyo mu kwa yavfulu utemie ka niisiga ukuse, ka nue, nu temie a bhovfo, nu tatikie ni kokula ekuse, niivfia: Bwáná, Bwáná; utu ogula! une manyulu nue: idji ne djibhiami niidjania. ²⁶Ambusa nu vfavfie: tu dyamo ka nié nyuwa apele nai, ku ugulusia asemele na paki djaasu djo bhee dheme. ²⁷Ka a bha manyula nii bha sua: ya ne sua, indji dji miami ani niidja nia, esea apele naami, nue bha topa suue bha kia bhu bhiibhi. ²⁸Dya igwalie ila la ka nikusa manyo, neeevfumbu iyo nu bheenie Abalayama, Isiaaka, ka na Yakobo ka bha kanga bha topa beese, ka nu kulia ni a bavfo. ²⁹Ambusa niiya bhushe bheekie a djo pasika tii nyai dja kisi; dya nyuvfa uvfunda kue, ka niiko kakala, apepe na bhosia ka ambusa na uu kongo. ³⁰Ka bhonai igwali bha tu tutu bha gwali bha pele ka bha gwali bha tututu. ³¹Efvumbu yo kuiyo bhamo bha Falisayo ene midjila ikonensua: keena, eseano, mungusa Herodi ondu ino olá. ³²Idji ibha manyula: kenai ka konsuai: ambusa ondjo: ena ya luba ka nii bhi kishia ka na ka puma, ka bhusi bha masaso emalie. ³³Nge bhusu bhuno, kapuma na bhusi ékeka mungusa indje bho ngiese nkanga mbala aogu abhovfo la Yerusalemu. ³⁴Yerusalemu Yerusalemu ondjo obhoolu mo bha kanga ni ibho vfula mambuo bhaa bhane tindikiya n abhaa, mingevumbani mio yonda ikulu manisia bhana bhae, tuku mwadya eeki ukumanisikie bhana bhese ichi dya mapupa mese ka sooondai! ³⁵Bhoona yavfuluai etikalie, nge ya nensua; undji nd'enitiyai, ku dya kaa nuko vfiyo: tochibho tu gwali anga indjo widja na linya la Bwáná.

Chapter 14

¹Yesu ulumila, bhusi tabhumoi bhá sabhato, asemeleé na yavfulu ya mdumanga tómoy was bhá Farisayo, ikulu likondya bhá Farisayo bhalengisia. ²Ka bhona, mushe temoi wa ndutu ja bhadumu ubhia items apele nana. ³Yesu ageya livfia, ka abhiya bhabhá jibhi bhutumba tekima ka na bhá Farisayo: iyo mdusia nuao umbese, ine bhikisia bhusi bhá sabhato ?⁴kuibo ikatana ta gue. dya ku Yena inanua obho ikulu la mushe ndjo, nine bhikisia, ka one inemiganisia. ⁵Ambusha kw'ijebheya : meni akateanu ndjo monese ao amemésé ukuwa asemele netuko, akandi ikone bhia mangbalangba, isuwa la bhusi bhá sabato ?⁶ka bhatokia bho ine manyula. ⁷Iji bhasua ambusha sokaka ta simoi sa bhushe bhaa bhuhhisiana ampinda bhadjumana abhigula bha bhi kima apele, ka yibhasua : ⁸evfumbu iyo bha ne bhisie nuwe na mushe tomoy ampinda, mbese idjumana n' egula y'apele, n'iondua ta Ani bha bhisia lelhi womo mushe undjo bha mushe inetowe, ⁹ka undjo and bhisia nuwe bhatopa ane kw'inje ikonesuwa umuwa undjo egula y'apele. dhya wenie bhuchoni bhitema nikena ikodjumana egula ya bhusa. ¹⁰Ngô, evfumbuiyo bhane bhisie, Kena kodjumana egula ya thúthúthú, mungusa dhya ,unjo ane bhisia widjie, iko ne sua: mbenyami, giana dyikulu nuwa.dhya amba ya nowa ikolia apele na bhangenai bhatopa anabha a mese. ¹¹Ngô injo udjivfevfi bha ndulusie, ka undjo ujidulusie bhantubhulué. ¹²ije nesua dyukuto unjo abhisia: evfumbu eyo wohuwe bhima bhini dya bhianyuvfa na bhidjakolo mbese ibhusia bha mbenyi bhai, bha wano Bhai,bhatonano na bhaabhanai bhabhá mbane bhagunisia, n'iondua ta dhya bha kone bhisibhiyo bhane ko niganisie bhiyo dyukuto. ¹³Ngô, Ani wa bhiga mpinda bhisia bhá bhanekandi, bhikudha na mulu na bhamabhunga, na bhá bhutiti. ¹⁴Ka oguali n'iseya mungusa bhandiganisé bhiabho dyukuto; ngé iniganili bhiyo who mwala bushes bhakima. ¹⁵Mushe tómoy unyoubhi dyeya, ambusa niyoka mavfia maa, ije nesuwa Yesu: iseya anganjo udyiye bhima bhese bhidya abhukota bwa Mbali ! ¹⁶ka Yesu amanyula; Mushe tómoy wohuwe bhima bhidya ta bhiyo bhidjakolo, ka abhisia bhushe ta bhagi. ¹⁷A evfumbu yidya bhima bhidya bhidjakolo, yenetindikila unkobhese iko bhaduma bhabhu bhisiana: ukai bhidya bhitopa bhibhiya vfiise. ¹⁸Ngô bhatopa namuna temoi bhavfema bhukhúkhú. wapikilhie asuwa: na kula bhole ta bhumoi, ka yonduwe ikobwena; ya nevfema bhukhúkhú, na nekomula. ¹⁹Unjomo avfia angese: ikula ngombe ta bhuu, ka ekenie ikobhachucha; yanevfema bhukhúkhú, ya nekomola. ²⁰Unjomo avfia angese: ka ija ikosonga mwali ketetino ikulu la dyitondi keniami. ²¹Ukobhe, iganaka, ikonesua beans bwese bhima bhitopa bhio wakowa dyaku beans mukulu yavfulu isuma ivfia na nkobhese! kena mangbalangba asemeleé na bhigula ka asemeleé bhá paki jandei ja kidjonga, ka ubhadisia iyano Mushe bhekandi bhuse bhikudha na malu,bhushe bhá bhutiti, ka na bhamabhunga. ²²Unkobhe ivfia: Bwana, who wavfivfania yakiana, ka egula yomo ikuwe. ²³Ka Bwana ivfia na Ukobhe: kena asemele na paki ka na paki ja buabua ka nibhasigila paki bhiji bhalumila, mungusa ya vfuluami oguali tijale. ²⁴Ngô, yanesuwa,tómoy wa bhushe bhaa ya bhabhisia bhandi chuchuabho bhima bhame bhindya bhidjakolo. ²⁵Abhugi was dyombo bhubhi luvfa paki temoi na Yesu. ije nebasia, ka ije ibhasua: ²⁶Ani Mushe ija anganu, ka andise munebhelheye ijije, inyese, mualiese, bhana bhese, bhá wanya bhese ka bhasabhe bhese, ka imbese bhugualo bhese kubhanene, andigualise utendeami. ²⁷Ka utopa unjo andi vfevfiese musalaba wese, ka nambese inendikaka, andigualise utendeami. ²⁸Ngô ani wanganu unjo ondu ikpela yavfulu ky'ajuma pikilie abonni iyo unao Ani imalie mokambo, ²⁹niyondua ta ambusa niya vfiise bhekpra, ka iko Kandi imolisia mokambo, ka bhaabhatopa bhakwenie bhá ne kosikie tola, ³⁰ka nivfia: Mushe no atatika ikpela yavfulu, ka sa malese ?³¹ao nkota wa nia njo, Ani ototi kena ikosiana na nkota Unjomo, ka akandi ijumana mbani mungusa abhoni aniotokie, na bhalume bhabhita bhaa onobho bhelefuta bhuu,ikena ukokumanila bhita na unjo weji iko neshanisia na bhalume bhabhita bhelefu makumi ta mavfili ? ³²k'anianditokiese, dyokaa unyomo ukota ukudhomu, Kia ije atindikila Mushe wivfema makanga mungusa aguali guwe. ³³dyukuto,Mushe njo Andese mutikile mungusi mangbe na bhubhik bhitopa anje gualiese m'thendeami. ³⁴Unili iye mekima, ngô Aniya bholisia bhundengendenge bhese, n'inje emeyo iganisie bhundengendenge ? ³⁵indeed na bhusumba mako amisia, mungusa Indi bhutu sie, ka onjo ona matoiy niyoka Kia aoki.

Chapter 15

¹Bhapibhilika bhatopa ka na bhushe maisha mabhibhi bhubhamba Yesu iko moka. ²Ka Bhafalisayo ka bhakpaluwa bhangu ngumaka, ni ivfia: Mushe uno abhinga bhushe bha maisha mabhibhi, ka adyiya na bho. ³Nge abhasuwa mbendo ino: ⁴Neni mushe wanu, ani ona mekoko miya temoi ka abhoi shia tomoi, atikila bhamo makomo tisa na tisa asemele na upina wi iseke dyulu likovfngala udjo abhala, dyika akome ni iyo? ⁵Dya manga amena iyo, avfevfa amavfeka mese ni iseya. ⁶Ka, nikpudja ayavfulu, abhishia bhambenyi ka bhadjelani bhese, ka abha suwa: seyai-nami, ngo yena mokókó wami uwa wabhola. ⁷Dyukuto, yanesuwa nuwe, egwali niseya taa dhene ikulu la nguvfa dyulu mushe tomoi wa zambi onebashuye, koliko na bha bhakiya makomo tisa dje edjini mbese kulu ya inebashia. ⁸Ao mwali neni, ani ona misanga taa bhúú, ka tomoi obholi, ka asiki ichwanisia lobela ni yoluluwa sugweye, ka nivfungala na uvfevfene, ku idje sena? ⁹Dya manga ena iyo, abhishia bhambenyi bhese ka na bha djelane bhese, ka avfia: seyai nani, ngo yena usanga wami uwo wabhola kolo. ¹⁰Dyukuto, yanesuwa nuwe, eseie dyukutu bhatambia bha Mbali dyulu la mushe wazambi tomoi inebashia. ¹¹Avfia kamo: mushe tomoi abha na bhanongo ta bhavfli. ¹²Idja musu asuwa idjidje: tita ami, induwa isulu iyangami ya bhima iyo yinduwe faida. ka idjidje avfakana nana bhima. ¹³Kisha masi tabhuwa, mona udja unongo idjamusu, ageya bhima bhitopa, akena a etuko ya dhomu, dya uko mala bhima bhitopa na bhali bhamajanyi. ¹⁴Dya bhitopa bhimbila iyo, aliga weegwa alumila a etoko eyo, ka adja iyowa nakulu ya bhima. ¹⁵Ake na iko kambila bushe bha etuko iyo, ka bhatuma a mabhulu iko mbgela kuluvfe. ¹⁶Onda iyoguta na bhivfavfa bhia masongu bhiyo kuluvfe djibhi dhiya; nge mushe winemiwa sabhese. ¹⁷Dya mango ukpudha kubha nene, anevfilia: bhushe bhamokambo imbani bhaa bha Tita bhokunedhiya ka nikochuwa, ka emi, dyano soguwe naegwa! ¹⁸Etemiye, ekeniye anga Tita, ka esouwe: Tita ami, ya bhitaka a ikulu la nguvfa ka na angai, ¹⁹Indi bhongi taami taa ibhishina taa mona ai; ikambishia toku bhushe bhai bhamokambo. ²⁰Ka atema, ka akena amugwa búkúkú, idjidje akena mavfi an'kpanganyia ka na inebhiga. ²¹Mona asuwa: Tita, yakiya bhubhi ikulu la nguvfa ka na angai, idhi bhangi taami ebhishiana taa monai. ²²Nge idjidje ivfia anga bhushe bhese bhamokambo: dishiai ketetino kadjo ya basi, ka usalishiai, osaliai lopete a mwandakala, ka na tobhokúbhokú a makúlú. ²³Dishiai mona wa ngombe udjo usoguwe, ka umula. tudhia ka tuseai; ²⁴Ngo monami udjo numeni uno abha idje sogwa, ka abhika, abha sabhola, ka mange oneka na. Ka bhataka iseya. ²⁵Dya mona idja mwanga suku amabhulu. dya widja ka niyowa chekedhee na yavfulu, oka bhabhiba ka djumbo. ²⁶Abhishia mushe tomoi wa mokambo, ka amiya iyo yeta. ²⁷Mushe wa mokambo udjo inesuwa: wano aiganaka, ka tuku ai ganaka na mobhi taa ukima, ato amulia mona wa ngombe wa usoguwe. ²⁸Ouwa na bhusungu, ka soônde se itangana evfaya. idjidje avfunduwa, ka akomola atangana. ²⁹Nge akpetanyia: idjidje : ena, ina bhidjo tabhingi bhiyo yanekambila, mbese ituka shelia djai, ka udji musai muni nduwe ta bhuwa mona wa ngombe ta eseya mbhani na bhambhenyi bhami. ³⁰Ka dya monai akiana, udjo adhiya bhima bhiai na bhushe kititi, dyulu lese wamuli ya mona wa ngombe wa usoguwe! ³¹Monami, idjidje asuwa, owe vfedjo omasi kumatopa idyana, ka bhitopa bhiyo enao bhivfele bhiai; ³²Nge yabha ekima obhini ka ni iseya, dyulu dja wano udjo omeni úno abha sogwa ka oowa toku manga omuwa, dyulu dya manga sabhola ka mange a enikiana.

Chapter 16

¹Yesu avfia djukuto na bhatende bhese mushe tomoi ungumia ubhia na mushe wese wa makombo nge sa djebhese itukulia makombo. ²Manga bhisia; ka nivfia: indje livfia lio yoka isua loye? phia mboni tweni ibhonda loye undje wezekaniese nowe itelemila bhima bhama kukomo. ³Ingbeliandjo idje ivfia idje mukulu : Ekie tetoni mungusa bwaná wa mokombo indoga ma kambwese? ikamba amisia? indje tokiomi ivfema kaka yoki bhuchoni. ⁴Edjebheye tuku ekiye mungusa egwoli na bhushe bhaa bhidjeliye angabho na bhiavfulu evfumbuyo bhilugusiye amokombo ami. ⁵Ka manga bhisia mushe tomoi bha bhubhia na vfute ya bwana wa mokombo; idje ine sua indje pikiliye imbani ovfendeye anga Bwaná bhomi bha mokombo? ⁶Mobhombe miya temoy ma moda ma mabhenga idje ine ma nyula ka idje inesua geiya evfavfooyi, djumona mangbalomgba ka kpalua mabhombe makomi tifu. ⁷Idje inesua ambusa indjomo: ka owe imboni unao vfute? pisi ja dhene dhene miya temoy dja ngano, idje ine manyula ka idjine sua giya evwavfoaye ka kpalua mokomi lokinga ndala la masoso. ⁸Bwana wa mokambo aa biba na bhubhi bhuwo mongakea bha bhukima nigwala na mavfa na muneyo mongaokia mungusa iibhikisia ibhutrala la bhana bhaa ka na ivfelana na bhana bhamwangua. ⁹Ka oni ya nesua muwe kyayi bhumbeye ne bhagumusia bha bhandjaabho na bhu tumba; mungusa dhene dungu nuwe asemele na tabhanaele ya masi ku matipa; mungusa dyabhidjiyo bhone kone konde nuwe. ¹⁰Indja oni kakiliya bhima bhabua bua akakili dyukuto bhima bha dhene ka indjo adjese enjene a bhima bha buabua anye gwaliese enjini a bhima bha dhenedhene. ¹¹Ani subhaayi ni kakilia asemele na bhugumia bha gilongili? ¹²Ka anisubhayini kakilia asemele na bhima bha mushe nenindjo okonowu bhayi ? ¹³Indese na mushe wa mokambo indjo akamblii bha Bwaná ta bhavfli; mungusa obhili temoyi kana ine munda tomoyi; ao odungeani na temoyi ka nine mena undjomo ketiti. indje ikombelean Mbali ka ni kombela bhugumia. ¹⁴Bhafalisayo, bha bhubhionda bhilinge, dya bhooka mingusomiyo mitopa; kaku ibho ine mosakia. ¹⁵Yesu ibhasua nuwe nufungoli iji vfanisia apele na bhushe; ngo Mbali ajibhi mipumantima mianu; mungusa emeyo yoonduni na bhushe bhakisi e emeyo Mbali obheleye a pele na moja mese. ¹⁶Bhutumba kana bha kanga bhubhiabho mililo miabho kwonga Yohani; ku ngbe kungbe bhukota bha Mbali bhuokaniyo dya bhima bhimo ja ji kima; kaku mushe imtopa ikealukulu lilumia. ¹⁷Ita kpalakpala ikulu na guvfa ka na kisi ietaji nge ingje gwaliese bhutumba bha Mbali buetu sumbi oku temoyi ikeana. ¹⁸Mushe untopa undjo asiki mwaliese ka na isongo womo wa vfavfi akea bhuvfani, ka na mushe untopi indjo osongiye mwalindjo mulumeese asika akea dyukuto mavfani. ¹⁹Ibhia na mushe temoyi ungumia, undjo ubhia ilemanila isala ngombe ja jikima jikima kata jita jita; ka kilasiko ubhia nisia tekima masi kumatopa a bhugwalo bhese, ²⁰mushe temoyi indjo mobhoka ubhivfemakaka ulomba linya la Lazao ubhia ulale a lidjolese la vfala mobhi mitopa na mikuku; ²¹ka woonda iko uguta na bhigholia bhio bhibhi kakalaka iche dya mesa l'ongumia; ka imbiee bhambua bhubhiijija ikonemomba ka omikuko muese. ²²Ku mobhoka ingwa ku bhana bha m'pumantima wa Mbali ine vfevfa ikone mavfia abhongo na Abalayama ungumia lugua dyukuto; ka ibho ikone muna. ²³Asemele na bhujako a tubhula madjomese ilengisia ikulu ubhia sueni umpuli ka umena abalayama ta dhomu na Lazaro abhongoese. ²⁴Idjivfa ma: teta Abalayama indenila bhukuku ka utindi kila Lazaro, alendelia chiese ya mwandakolese asemele na malivfa a kwidhusia elomikambo ela miyomi ya kataka ikulula, mungusa ejena umpuli asemele na libhembe lino l'esala. ²⁵Abalayama ine manyula: munami jua mba nata ndunga bhima ta bhigi avfumbu ya bhugwalio bhaye; ka Lazaro ubhia na bhima bha bhibhi, imbieseto ketitino ye owa ikima ka owe wa tikala iena mpuli. ²⁶Ani wa bhane kimalichia tadhene li lavfisiye a bholigogo bhasu nanu ikulu la nyito bhaa bhesi nya anganu owa idya anganuowa bhanye takiabho ikalia. ²⁷Ungumia ivfia: ya nevfema, teta Abalayama, utindikilia Lazaro asemele na yavfulu ya teta ami mungusa ena bhawanyani tifu. ²⁸Iko bha chucha na bhima bhiyo mungusa bhone kuije nyukuto asemele neguleno ya mpuli. ²⁹Abalayama ine manyula: bha Musa bhabho nyokowa ka na bha kongga bha bho nyokowa; uka bhabhoki ibho. ³⁰Ka ije ivfia: umbuse, teta Abalayama; nge ani mushe wa bhagu akena ongabho iko bha sua bha tikiliye bhubhi. ³¹Ka Abalayama inesua kani bhabho keabho bha Musa na bhakonga bha Mbali bhandiko mokiabho mushenjo o muwa iye sa anga bhagu.

Chapter 17

¹Yesu avfia na bhatende bhese: iweze kanie taa nutulaliye na makiya; nge bhukuku anga undjo ututalie! ²E ekpie nana bha mavfisila á enyi libhoi la isakisia ka bhan'kulia á obhingi la dhene, mungusa aneko tutalisie tomoi wa bhaa bhasu. ³Nudji ngbelai nuwe bhakuku. ani wamo akia djambi, un'dyedy; ani á tubhuwa, un'sameya. ⁴Ka ani anekia bhubhi mingo sabha á bhusi tomoi ka á eka mingo sabha ine vfema na sa maa, na ivfia: ya tu bhuwa; un'samea. ⁵Bhtende bhu vfia na Bhwáná: útu kpukumia idjelia lasu. ⁶Ka Bhwáná avfia: ani nubhia na idjelia toku puma ya Haladali, ambusa na vfia na eti iyo: ogulana, ka kodji oni owe mukulu aao obhingi la dhene ka amba ane esimia. ⁷Neni wanu, undjo ú na n'kambia wabholi ka na wa idhiidhia tumbu, un'sauwe dyaa ú idjie iesa á mabhulu: uka mangba langba, ka ko djumana á mesa? ⁸Undje n'sowai bha idjakoko, sata ngombe yai ya mokambo, induwa bha idhia, mpaka dyikaa edhie ka enyuwe; ambusa na dyaa, owe ódhie ka onyuwe kotiyo? ⁹Onsukulue n'kambia undjo mungusa une kilia iyo un'lúusia? ¹⁰Nuwe dyokuto, dyaa nukia iyo bhune lúusia nuwe, vfia: tu bha kambia bha mbese yenu, tu kia iyo tu bha pasa ikia. ¹¹Yesu, n ikena lese á Yelusalema, ú eta katikati ya Samalia na Galalia. ¹²Toku ubhi tangana á ndei temoi, bhushe ta bhúu bha bhukoma bham'bhamba. bhateme ta dhomu, bhu tu bhula dyoi, ka bhuvfia: ¹³Yesu, Bhwáná, utu ogwila bhukuku! ¹⁴Dyaa ú bha ena, á bha sowa: kenai ko dji vfanisiai anga bhakoli. ka, dyaa bhubhi kena, bhu djiena taa bha bhika. ¹⁵Tomoi wabho, na idji ena taa abhika, á bhuna manya, na ine beba Mbali na dyoi ta likali. ¹⁶Ú kuwa na bhosio á makulu ma Yesu ka á miganisila djokowa. mushe undjo ubhia musamalia. ¹⁷Yesu na idunga livfia, avfia: bhaa ta bhúu bha bhiabho bha bhike bhatopa? Ka bhamo bhaa tisa, bha nia? ¹⁸Sibhie ese ku udnjo ubhia n'keni undjo ú kpudha ka ikone muwa Mbali lokowa? ¹⁹Ka ansowa: tema, kena; idjelia lai lane bhikisia. ²⁰Bha Falisayo bha miya Yesu wakati wania bhukota bhwa Mbali bhu djie, Abha kpetania: bhukota bhwa Mbali bhundje idjiese na idji vfanisia. ²¹Bhandje vfiabho: bhu dyano, áo: ú dyoowa. Ngo enai, bhukota bhwa Mbali bhu anganu. ²²Ka abhasowa bhatende: igwali na masi maa nupati kulu ya iena bhusi ta bhumoi bha mona wa mushe, ka nundje la eni taanu. ²³Bhane saúe, nuwe: li dyano, li dyoowa. Nu kenai owa, mbese nuwe ibha ekeka. ²⁴ngo, namuna temoi ka bhalibhali wa mbula lú ngalie ka lú tshuanie na iyandja mpaka á tútútú wa ikulu wa nguvfa, igwale dyokuto a bhuse bha mona mushe. ²⁵Nge, ekpie pikilie taa áeni mpuli ta mugi, ka agwali mu sikiane na ngbei ino. ²⁶Iyo ikiana á evfumbu ya Noa ikianie namuna temoi á masi ma mona wa mushe. ²⁷Bhushe bhubhi dhiyam inyuwa, isongiane, ka na isongisia bhana bhabho, mpaka ku á bhusi bhuwo Noa ú lumila á kuku wa dhene; mbula ya dhene ya óuwa, ka yabha ólúsia bhatopa. ²⁸Iyo ikiana á evfumbu ya Loti ikiani dyokuto. Bhushe bhubhidhie, bhubhinyuwa, bhubhi kula, bhubhi kulusia, bhubhi ona, bhubhi kpela; ²⁹Nge bhusi bhuwo Loti úvfundua á Sodhomo, isala ta ligi ka na bhilami bha isala djikuwa i ésa á ikulu la nguvfa ka la bha ola bhatopa. ³⁰I gwale namuna ku emoi bhusi bhuwo mona wa mushe ú djanie. ³¹A bhusi bhuo, kia undjo ú gbokanie á govfala, ka ú enie bhivfaniko bha áo á yavfulu, sa dulu ese ibhi geia, ka kia undjo ú gwale á nabhulu sa kpudhu tese á mbusa. ³²Udji djuliai a madya Loti. ³³Undjo uvfungalie ibhika lese ú libholisie, ka undjo ú libholisie, ú lipatie. ³⁴Yanesowa nuwe, á bhutio bhuwo, na bhushe ta bhavfili bhaa bha gwale á ndalo ku emoi, tomoi ú geiyanie ka womo utikalie; ³⁵Na bhali ta bhavfili bhaa bhasakisie egula ku emoi, tomoi ú geiyanie ka womo útikalie. ³⁶Na bhushe ta bhavfili bhaa bha gwali á bhole, tomoi ú geiyanie ka womo ú tikalie. ³⁷Bhatende bhun'sowa: egula ya niya, Bhwáná? ka á kpetania: dyaa mobhi ú gwale, dyaa ndiyo dji kumanilie.

Chapter 18

¹Yesu ábhavfiliya na mbindo, dhyúlú ivfanishiá taa, tuvfemáyi masikumatopa ka mbese itikila. ²Avfia: ibhiya andeyi ya dhene témoi unsamboli tomoyi sa monduwese Mbali ka bushée. ³Ibhiya dyokuto, andeyi ya dhene na mokusanyia undjo widjà ikonsowa: ⁴Ee evfumbu tétá usika. Nge,ambusa avfia idje mukuluwao: imbiese toku indje ne monduwami Mbali ka indje ne monduwami mushe, Tokuito, iyekanaka toku mwali uno mokusanyia itetanyia, enesitakiye, ambhusa anikiliye initulushia n'tuwe. ⁶Bwáná agabukumüya: ⁷Ka Mbali andje ku mbiese butumbá anga bhaa ubhaminula mono, bha bha vfámi mono bhotiyo na bhusi, ka abhatikila bhiyese djo kuto? ⁸Yane sowa nuwe, ubha kiliye mangbala ngba bhutumba. Ngee, djyaa mona wa mushe wi djie, ogboki bhiyo lokowa a kisi? ⁹Avfia kaamo mbendo iyo, mungusa bhushe ibhamó bha djelia taa, bhima bhese bhibhiya endjini, ka sikiyese éma teemoi anga bhámó: ¹⁰Bhushe tabhavfli bhtanga na a yabhiya mufarizayo, ka undjomo ubhia mu pubhicaín. ¹¹Mufarisayo, atema, avfema dyokuto idje mukulaa: Ee Mbali yee, yaneiganishia lokowa tóku indjami tókubhushe bhámó, bhaa bhandja bho endjini, bhushe bha mavfani, ao tóku uno mu publicain; ¹²A pósó temoi eti kakiliye idhia mingotami vfili dyulu daji vféma, -ibhiakiye teemoyi ya bhui ya mekambo mami mitopa. ¹³Mu publika atema ta dhómú náná, satokésé taa ibhona a ikúlú la ngúvfa; Ngee adunga engremba, a vfia: Ee Mbaliee, indugwa bhukúkú, emi mushe wa zambi. ¹⁴Yane sowa núwè, mu pubhika undjo ukpudha angésé na ya vfúlú sa kénguláná, ine mita undjomo undjo (Mafarizayo). Ngo undjo gfengue Mbali undulushie, ka undjo unedulushie, Mbali untubhulie. ¹⁵Bha midjilá dyokwito na bhana bha bhasu taa ábhá basagaa ku nabhaa burdja na bhana bhaa. ¹⁶Ka Yesu abha bhishia, ka avfia: ubha tikilai bheedji angami, ka mbese núwe ibha shikishiá; Ngo bhukotá bha Mbali ibwabho. ¹⁷Ya nesowa nuwe angili, mushe n'topa undjo andje djeliese bhukota bha Mbali toku móna músú andjelumilese. ¹⁸N'kota tomoyi amiya Yesu, ka avfia: Bwáná nkima, eku titani mungusa yo dhui maisha ma milele? ¹⁹Yesu akpetania, namna yaniya wibhishia taa ye-ekima? undjo uwese n'kima ku Mbali mukulaa. ²⁰Udjibie makókó: undje kiyai mavfani taa buwa; undje olúwai mushe, undje teiyai; undje vfai ébhéla, umeshima ató ka ánó. ²¹Ikoliamoto makókó maa tangia bhudhadhu bwami. ²²Yesu oká dyito, ansuwa: yanekanda kaamo kwema tomoyi: kulushia kulushia bhitopa bhio unao, ubha vfakania bha bholuá, ka opatiye lito layi a bhukota bha Mbali. Dya kotiyo, indika. ²³Dya woka mavfia maa, idje iyowa nabhukákú; mungusa ubhia ngumiya. ²⁴Yesu éná taa mango wa na bhukúkú, avfia: ikpingbi anga bhaa bha na bhima taa bha tangana na bhukota bha Mbali. ²⁵Ngo, iwezikanie tumbu toku ngamia atangana eelago ya sindano taa mushe w bhima alumila bhu kota bha Mbali. ²⁶Bhaa bhumoká ivfia: ka néni undjo aku dyito taa abhiki? ²⁷Yesu a kpetanya: Iyo mushe ndei andje tokiese Mbali utokiye. ²⁸Petelo kotiyo avfia: éná, ta tikilá bhitopa, ka taneéka. ²⁹Ka Yesu abha sawa: Yanesawa nuwe angili, indjese na mushe ata omoli undjo, utikila ya vfulu yese, mwali weye, ao bha wanyinya bhese ao bhana bhese nisuwa la bhukota bha Mbali, ³⁰Mushe undjo küye bhiyo bhitopa, upatiyee bhigu evfumbu ino ka iyo ikwidjie, maisha ma masi kumatopa. ³¹Yesu anunula bha tende ta bhuu na bhamo ta bha vfili, ka abha sawa: enai, tukenayi a Yelusaleme, ka étopa eyo ikpaluana na bha kanga isuwa la móna mushe ya kishianie. ³²Ngo, wakaniye anga bha djudhe, wooshiani biyo, usekishiani bhiyo, utuliani bhuyo makandu, ³³Ka, ambusa minebhitila na ma mbhaka, bha muluwe; ka ambusa ya bhusi bwa másáso. Woo muwe. ³⁴Ngee, naiyo étopa, bhatende bha djibiabo mbendo teemoi; ibhia angabho livfia ta likobhane, mavfia maa bha djibhabho koko. ³⁵Toku Yesu owa chekedhe ya Yeriko, mushe wa madjo masigakale, ubhiya undjuimane aa mbhongo wa paki, ka suvfemakakiye. ³⁶Wooká aningi wabhushe ieta, eiya, indjemeyo iyetiye. ³⁷Bha nsowa: Yesu wa Nazareti undjo wetiye. ³⁸Ka, avfama; Yesu, mona David, bili indu gwa bhukúkú! ³⁹Bhaa bhubha kena pele bha dyongila taa akatana; nge, avfamai kotiyo tikpée: móna David, bili nami indugwa bhukuku. ⁴⁰Yesu atéma a sowa bhatende bha bhishia a meni; ka dya ubamba, ⁴¹Yesu a miya: wonda inekumdje? akpetaniya, Bwana yonduwe iyéni. ⁴²Ka Yesu ansawa; éna; ikolya lai lanebhikishia. ⁴³Dyui kaa, kwidji éna, ka amika Yesu, nine bhibha Mbali, bhushe bhatopa bhena dyito, bha bhibha Mbali.

Chapter 19

¹Yesu, na itangana á Yeliko, ú kaliya ndei ya dhene. ²Ka enai, mushe tomoi n'gumiya, nubhisiane Zakayo, n'kota wa bha Pibilika, uvfungala á meni undjo ubha Yesu; ³Nge sabha tokaese, dyulu la dyombo. Mungusa ubhia ta dyele. ⁴Ukena mavfi apele, ka ikpata á eti mungusa á meni, mungusa ibha taa ú etiye dyaa. ⁵Dyaa Yesu ukiana á egula iyo, á tubhula madjo ka ansowa: Zakayo, duluwa mangbalangba: mungusa i ekpie taa egwali bhusibhuno á yavfulu yai. ⁶Zakayo á duluwa mangbalangba, ka an'bhiga na iseya. ⁷Na ieba iyo, bhatopa bha ngungumaka na ivfia: ukena iko gwala anga mushe wa djambi. ⁸Nge Zakayo, na itema apele na Bhwáná, un'sowa: ena, Bhwáná, youwe anga bhabhoka esulu ya bhugumia bhami, ka ani ikiya ema ya ebhibhi anga mushe, emiganisie mingo ta minai. ⁹Yesu ansowa: ibhika la tangana bhuno bhusi á yavfulu ino, mungusa uno ú dyokuto mona wa Abhalayama. ¹⁰Mungusa mona wa mushe ú idja ikovfungala ka na ibhikisia bhaa bhubha bha bhole. ¹¹Bhubha oka mavfia maa, ka Yesu á gbukumiya mbendo temoi, mungusa ubha tshekedhe na Yelusalema, ka bhu kpalia taa dyokaa bhukota bha Mbali bhu djanilie. ¹²Uvfia kotiyó: mushe tomoi wa muesimiane ukena á ekita ya dhomu dyulu la ikosala bhukota, ka ikpudha. ¹³Ubhisia ta bhúú bhaa bha bhakambiya bhese, abha owa bhilinge ta bhúú, ka bhasowa: kiai nao bhu tshulusi mpaka dyaa iko idji bhi iyo. ¹⁴Nge bhushe bhese bhun'bhiliya ka bhutuma tomoi wabho angese inesowa: tundje onduwe asu taa mushe uno á ta bhala á ikulu lasu. ¹⁵Dyaa ú kpudha, ambusa na isala bhukota, á bhisiya angese bha kambia bhaa ubha owa bhilinge, ambusa taa adjibhi namuna ya niya kila mushe ú tshuluza. ¹⁶Wapikilie ú idja ka uvfia: Bhwáná, elinge yai ya owa faidha ya bhilinge ta bhúú. ¹⁷Un'sowa: i ikima, n'kambia wa n'kima: mungusa ubha mukame á bhima ta bhuwa, wa ouwa Guvfelenele wa ndei ta bhúú dja dhene. ¹⁸Wana vfili ú idja ka uvfia: Bhwáná, elinge ya owa faidha ya bhilinge ta efu. ¹⁹Ansowa: owe dyokuto, gwala Guvfelenele dja ndei ta efu dja dhene. ²⁰Womo wi idja, ka uvfia: Bhwáná, ena elinge yai, iyo i ngbela á edili ya ngombe; ²¹Ngo ebha na bhuwa bhai, mungusa owe ú mushe undjo ú n'kali: ogei yakie iyo su tike ai, ka okolakoliye iyo su one ai. ²²Ansowa: yane okumuwa á mavfia mai, n'kambia wa m'bhíbi: udjibha taa emi mushe wa n'kale, undjo úgeiyakie iyo satike ese, ka ukolakoliye iyo sa one ese; ²³Mungusa wa endje kotiyó su avfisieayi elinge yami á yavfulu ya i avfisiaka bhilinge, ambusa taa á ikpudha lami ibhi geya na faidha? ²⁴Kaa avfia na bhaa bhuba dyaa: umagai elinge iyo, ka ú muwai undjo ú na bhiline ta bhúú. ²⁵Bhunsowa: Bhwáná, ú na bhiline ta bhúú. ²⁶Yanesowa nuwe; bha muuwe undjo ú nao, nge anga undjo andjese nao bha magiye imbi iyo ú nao. ²⁷Nge, disia i dyano bha akodhu bhami, bhaa bhaonde abho ta etabhala á ikulu labho, ka ubha olai apele nami. ²⁸Ambusa na ivfia dyito, Yesu á luvfa apele na dyombo, na ikena á Yelusalema. ²⁹Dyaa bhu bhamba Bhetefedya ka Bheteniya, ikenila á n'tala mubhisiane n'tala wa Zaituni, Yesu utuma bhatende bhese tabha vfili, ³⁰Na ivfia: kenai á iyo i apele, dyaa mu lumilie, nu gbokie mona wa falasa n'sangile, anga undjo mushe ta omoi angese mune kpatile: un'sangulai ka ú disiai. ³¹Ani mushe á neiya nuwe: mungusa wa endje nan'sangula? nu n'kpetaniye taa: Bhwáná ú na kului wa ese. ³²Bhaa bhubha bhatumane bhukena, ka bhu gboka bhima toku Yesu ubhasowa. ³³Toku bhubhia bhan'sangulu mona wa falasa bhakulu bhaao bhabhasowa: mungusa wa endje nu sanguluwe mona wa falasa? ³⁴Bhkpetania: Bhwáná ú nakulu wese. ³⁵Ka bhan'disila Yesu mona wa falasa undjo bhu kulia ngombe djabho, ka Yesu an'kpatila. ³⁶Dyaa bhubhi kena, bhushe bhu aliliyangombe djabho á paki. ³⁷Ka dyaa bhubhiya tshekedhe na Yelusalema, á iduluwa la n'tala wa mizaituni, dyombo la bhatende, bhubhi ya na iséea, bham'biba Mbali na dyoi ta ikpe dyulu la bhikako bhiyo bhu ena. ³⁸Agwali mu bhalikie n'kota undjo ú idjie na linya la Bhwáná! bhuguwe á ikulu la nguvfa, ka obibo á bhigula bha ikulu! ³⁹Bha Falisayo bhaamo, a semele na dyombo, bhun'sawa Yesu: Bhwáná, si kisi ya bhatende bhai. ⁴⁰Ka akpetania: yanesowa nuwe ani mbi bhakatana mabhoyi ma dyunuwe! ⁴¹Toku ú bhamba á ndei ya dhene, Yesu, na ena, ulila dyulu labho, ka avfia: ⁴²Ani owe dyokuto, ibhiya á bhusi bhuwo ú owana, ugwali mu djibhe bhima bhiyo bhi bhia á bhu guwe bhai! Nge ketetino bhi ouwa bhi kobhane á madjo mai. ⁴³Igwalie á masi maa i idji angai, dyaa bha akodhu bhai bhane kulungilie toku bhokako, bhane lingiliye, ka bhane sigilie paki djitopa: ⁴⁴Bhane kosiye itshi ka na bhana bhayi á semele na yi, ka bhandje tiki abho angai libhoi á ikulu la libhoi, mungusa su djibheai evfumbu iyo ubhia nu nyunyane. ⁴⁵Alangana á yavfulu ya Mbali, ka á andja i saga bhaa bhubhi kulusakia iyo, ⁴⁶Na ibha sowa: ibhia ekpaluane: yavfulu yami, igwalie yavfulu ya ivfema Mbali. Nge nuwe, na ibhasia egula ya bha aga. ⁴⁷Ubhi gulusia masi ku matopa á yavfulu ya Mbali. Ka bhadumanga bha bhakoli, bha kpaluwa, ka bhadumanga bha bhushe bhuvfungala ta bha mulusia; ⁴⁸Nge, bha djibhe abho namuna ya niya ikiya, mungusa bhushe bhatopa bhubhi moka na kulu.

Chapter 20

¹Ibha bhusi tabhu moyi, toku Yesu ubha gulusia bhuse asemele ya yavfulu ya Mbali ka ni kokolia livfia la likima, bhadu manga bha bhakoli ka na bha kpalua, na bha gagulu bha eka angese, ²Ka bhan'sowa: utusoowa na luusa la neni luo okiye bhima bhio, ka neni undjo anowa lokulu luo? ³Abha manyula: énei ya niya nuwe dyokuto. ⁴Isowai, idjinisia la Yoani ludja mono ukulu la nguvfa, ao anga bhushe? ⁵Nge bha dyuwa ibho ngungu: ani ta kpetania: ikulu la nguvfa, uvfie: mungusendje nun'djelie mwanu? ⁶Ka ani tan'kpetania: ta bhushe, bhatopa bha tukulie mambu, ngo idji bhikiana taa yohane ubha nkanga. ⁷Kaa bhan'kpetania taa bhandje djibhiabho dyaa wi idja mono. ⁸Ka Yesu a bha sowa: emi mbese, indjenesoowami nuwe ta nalokulu la neni luo ikie bhima bhino. ⁹Agwala kaamo ni bha sowa bhushe mbendo eyo: mushe tomoi u'ona eti, a bha tikila bha kambia, ka a kena iko djumana etuko iyomo masi ta magi. ¹⁰A évfumbu yikolisia, an'tuma mushe wese wamo kambo anga bha kambia, nata bha buwa kebhu wa bho bhi kolana. Bha kambia bham'bhitila, ka bha ngbudusia mbese ta ema. ¹¹An'tuma kaamo womo mushe wa mokambo; bha m'bhitila dyokuto, bhan'sekisia, ka bha ngbudhusia ombese tee ema. ¹²An'tuma kaamo wa masaso; bha n'kpitaka ka bhan'saga. ¹³Mukwa bhole avfia: iku titani? en'tumu momami monusia; saayomo bhamokie. ¹⁴Nge, dyaa bha kambia bhu mena, bha nedjulia kuibho ngungu, ka bha vfia: umenai mona tiko; tu-mulai, ambusa taa bhotiko bhutikala a ngasu. ¹⁵Ka bhankulia an-bhongo wa bhole, ka bha mula. Dyaa kotio, u'bhaku indje? ¹⁶Wiidjie, u'bha olue bha kambia bhaa, ka wo-uwe bhole anga bhamo. Dyaa bhoka eto, bha vfia: Mbali sa-ondese. ¹⁷Nge, Yesu a bha bhona, Yesu a vfia: ivfanisi indje iyo ikpaluana: libhoi lio bha kpelia bhu lisika louwa na enu mangano ma djogubho. ¹⁸Un'topa undjo u'kuuwe ikulu la libhoi lio uli bhu nuwe ka undjo libhoi lin'kulie ugbotanie. ¹⁹Bha dumanga bha bhakoli ka na bha kpalua bhavfungala bha n'dungu dyokaa, nge bha-ondua bhushe. Bha djibha taa ibha nikulu labho lio Yesu uvfia mbendo eyo. ²⁰Bha tatika ine lengisia Yesu; ka bha tuma bhushe isowa taa bha endjini taa bha lungila milungo ka niyokamila mavfia maa uvfie, ambusa taa bhan'kenisia anga bhatumba ka anga nkota wande. ²¹Bhushe bhaa bha mia: Bhwáná, tudjibhi taa uvfie ka ni gulusia ta tshuu, ka undje minulai bhushe, nge ugulusie paki ya Mbali iekana na angili. ²²Iebhonge nasu, ao ombese djue ivfinda enu ya kaisala? ²³Yesu, adji bha kulu wabho, a bha kpetania: ivfanisia-mbhani elinge yaao. ²⁴Elinge eyo i evfilane ka ekpaluane titani? Bhwa kaisala, bha kpetania. ²⁵Ka a bha sowa: u'muwa kaisala iyo iya kaisala, ka ya Mbali iyo iya Mbali. ²⁶Bha, iganile ta bho mavfia maa a'pele na bhushe, nge, bha sangala toku Yesu u'bha kpetania, bha gugila. ²⁷Bhaamo bha Sadukayo, bhaa bhu bhi vfia taa indjese na Yesu: ²⁸Bhwáná, ena iyo musa ukpalua nasu: ani wanya mushe ogwa, atika mwali undjo ka u'endelisia libhoti la wanya ese. ²⁹Ngo, bhubhia bha wanyinya sabha, wapikilie u'songa ka ogwa mbese bhana. ³⁰Wama vfili ka wamasaso bha nsonga mogusia undjo; ³¹Ya kiana dyokuto anga bha topa sa bha, bha ogwa mbese itika bhana. ³²Ambusa, mwali iyogwa dyokuto. ³³A'iumua, mwali u'gwali wa neni? ngo bhatopa sabha bhu gwala nabho bhoku. ³⁴Yesu a bha manyula: bhana bha masi mano bha songi bhali ka bha bhali bha songianie méku; ³⁵Nge bhaa bha gbokianie endjoni évfumbu iyo üdjie ka iomua la bho gusia indje gwaliene na masongi. ³⁶Ngo bhandje ogu tabho, mungusa bhagwali bha vfilane na bha tambia, ka bha gwali bháná bha Mbali, bha gwalé bháná bhi umua. ³⁷KIa bhaogusia bha omua, iyo Musa udjibhisia dyaa, a'ndu ya bhiti bha buabua, am'bhisia Bhwáná Mbali wa Abhalayama, Mbali wa Isaka, ka Mbali wa yakobho. ³⁸Ngo, Mbali andjésé Mbali wa bhogusia, nge bhaa bha bhike; ngo iyekanaka nana bhushe bhatopa bha bhabhike. ³⁹Bhaamo bha bhakpalua bha manyula, ninesowa: Bhwáná, wa vfia ekima. ⁴⁰Ka bha mie tabho kaamo. ⁴¹Yesu a'basowa: mungusa éndje bhushe bhavfü náta Kilisito umono wa Dawidi? ⁴²Dawidi idje-mukulaa wa a'vfia a'semele na malubha ma zabhuli: Bhwáná a'vfia anga bhwaná bhami: dyumana-a'obo wami wilume. ⁴³Kudyokaa iavfisie bhakudho bhai utshi la makulu mai. ⁴⁴Dawidi kotiyo am-bhisia bhwaná; isowa- lendje u'bhishiani ta monai? ⁴⁵Lopasika lumo bhushe bhubhi mokañila, avfia na bhatende bhésé: ⁴⁶Nudji ngbélai na bha kpalua, bhaa bhondue ikpatula bha'sala kandjo dja djitadjita, ka niyonda bha bhigwana na bhigula bha bhidjibikiane; bha bhavfungakali bhagima bha péle a'bhwavfulu bha Mbali, ka bhigula bhapele a'bhivfaya, ⁴⁷Bhaa bhadhi mono byavulu bha bhanevfanisie nivfema tééta. Bhasambisianie ta kpingbi.

Chapter 21

¹Yesu , abhona madjo ikulu , ena banghumia iyavfishia mekodjo miabho asemele na echedhée . ²Aena yhukuto mwali tomoi monghushia , udjo wavfishia misanga tavfili . ³Ka avfia : yanesuwa nuwe angili , mobhoka wa mwali uno moghushia abhia iyeta bano bhatopa; ⁴Ngo na bhasau bhiabho-bhio bhavfishia mekodjo asemele na echedhée , nge idje abhiya ya koko, iyo mangho ubhikhikila. ⁵Thuku bhamo-bha bhubhivfia yhulu yha mangele ka na mekodjo mio mikia ilola yavfulu ya Mbali , Yesu avfia : ⁶Mosi ma medji bhiyo na , thoko , moenie , indhu tikali bhiese na libhoi itulu na libhoi nana liyo lindhe ku'uwe . ⁷Bamia : bwana ekianie na evfumbu ya niya , ka na evfako yedje edjibhikanie ta bima bio bhowa? ⁸Yesu apketanyia: udji mbgwelai ta nunekombane. ngo banghi bhekile na linya lami , n'ivfia : iyemi , ka evfumbhu ya bhambha nubhekiaamu . ⁹Dya nookiye ivfia ta bita ka na idju kuli shiana , mbhese nuwe iyonduba , ngo yepkie bhima bhiyo bhikiana apele . nge indhese tutu. ¹⁰Dyaa abhasawa : ekita etelemelie iyomo ekita , ka bhu kota ikulu la bhukota ibhumo; ¹¹Egwalie idiga ta dhenela misiya , ka bingula kuvfikuvfi, ibgebga ka egwa ; bhesiso bhiapkingi , ka na bivfiniko ta dhene ikulu la nguvfa. ¹²Nge , apele na iyo etopa , nudungani na obhoo ka nuolanie, nuakania anga basina gowe , mukulianiye a munyalolo , nukeni shelianiye apale ma bakota ka apele na ba guve nele , na dyulu la linya lami. ¹³Iyo enekianilie bhiyo nuwe ikulu lata nugweli bhasamboli. ¹⁴Udjavfishiai-ko thio asemele na upumathima mbhese nuwe ibholisia imbgwelishia ; ¹⁵Ngo enouwe nunyuwa ka na otinga luwa bhakodhu bhanu bhandibheliaabho ka bhandhilambhulua bho. ¹⁶Nugwalie bhaakane na bhabhutiya bhanu , na bhawanyinya bhanu , na bhaa nunabho bhabhambha ne, ka na bhambhenyi bhanu , ka nusilie ta bhagi. ¹⁷B hatapa bhanebhilie nuwe , djulu la linya lami. ¹⁸Nye idhée bholise talugwili talumoi lai la utuwe wai ; ¹⁹Ikulu la ibhelie lanuu nubhikishie mipumatima mianu. ²⁰Dja nueni Yelusalema ilumushana na bhakali , djibhata itikila na lao lowaa. ²¹Dya , bhaa bhagwali a yuda bhakini mavfi a ni tala , ngo bhaa bhagwali asemele na yelusalema bhavfunduwe , ka bhabhagwali amabhulu bhande tanganiabho andei ya dhene. ²²Ngo egwale masi ma bhusungu , dyulu nya iyakisia yana etopa iyo ikpwaluana. ²³Ekúkú na bhali bhaa bhagwalie na mala ka na bhaa bhabhumusiye a masi-maa! ngo egwale na bhukúkú ta dhéene asemele na etuko, ka na bhusungu anga bhuse bhaa eyo etuko. ²⁴Bhakuwe a bhetu bhwa asobho , bhagwali bhandishiane bhandungana na bhakita bhitopa , ka Yelusalema yenikyaniye iche la makulu ma bhikita , dyuka evfumbu ya bhikita ya akishanie. ²⁵Igwaliye na bhivfaniko asemele na dyuvfa , asemele na weli ka na asemele na bhaduwa ka na ikulu la misia, igwale na mushangozo abhikita bhiyo bhindejibiye , elunda ya obhingi ka bhiyo bhivfita obhingi , ²⁶Bhu she bhabhunye umupumatima na bhuwa nisibha iyho égbokia niye amisiya ; dyulu la djokulu la ikulu la nguvfa ludhigiye. ²⁷Dya twenie monawa mushe widji na umpena na lokulu ka na molombo ta dhéene. ²⁸Dya bhima bhiyo bhikpeki shanie ikiana , one nanulai ka temia mituwe , nyulu la ibhia na lanu lowa chekendhée. ²⁹Ka abhasuwa na ivfanishia talimoi: enai ethi , ka na bhimo. ³⁰Nyika bhituwa , nudjibiye nuwe bhakulu bhao, n'ibhona, ta edjo ya bhambha. ³¹Namuna themoi , ya nueniye bhima bhio ikiana , djibhai ta bhukota bhwa mbali bhowa chekedhée. ³²Yanesuwa nuwe angili angili , ta ngei ya yono endhe etiese, ta etopa iyo sikikiane. ³³Ikulu la nguvfaka n'ichi lietiye , nge mavfia mami mandhe etiese. ³⁴Udjimbegelai nuwe-bhakulubhao , nabhuwa bhuwo mipunatina minebhunge na ietisia idhia ka nikoluwa, ka na mekalanganya mia ibhika , ka bhusi bhuyombhese enedjukusia; ³⁵Ngo idjiye toku bhokila anga bha bhatopa bha bhagwale apele na bhosi bhwa kisi utopa. ³⁶Susumwasi kothiyo ka vfemai evfumbu etopa , nata nuodhu lokulu libhika na bhima na bitopa bhiyo bhikiani , ka ni eyenikiana bhateme apele na mona muse. ³⁷Na bhusi , yésu avfanishia asemele na yavfulu ya mbali , ka ubhikena iyetisia bhotiyo an'tala ubhishane taa n'tala wa bha oliliviye. ³⁸Ka mushe utopa , ku ya pindi , ikena angese asemele na yavfulu ya mbali iko moka.

Chapter 22

¹Evfáya yá mekátí ma mbèsé tivfó, ébhisiané Pasaka, ibhia tshekedhè. ²Bhadumangá bhá bhakoli ká na bhá kpalúwá bhúvfungálá namúna ya inémúlúsia Yesu; ngó bhíbhú ónduwa bhushé. ³Angó, múgú ú lúmila anga Yúda, nubhisiané Esikaliote, úndjo ubhiya á esábho ya bhaa ta bhúu na bhámó ta bhávfilí. ⁴Ká Yúda úkena iko ókana na bhá dumanga bhá bhakoli ká na bhá dumanga bhá bhasindili, na namúna ya iné múlúsia. ⁵Bhú sééa ká bhá ókáná na namúna ya inémuwá bhilinge. ⁶Ambúsa na iyókana, úvfungala namúna ya ékima ya inékulusia Yesu na mbèse étulumilo idjibha. ⁷Bhusi bhá mekati bhá mbèsé tivfo, bhúwo bhúpásá iné tshindja móna mokoko, ikiyana, ⁸Ká Yesu abhá túmá Petelo na Yoani, na ibhá sówá kénáyi kotáyálisiayi nású Pasaka, na tàa tú dhiye. ⁹Bhá n'kétaniya: ú ondúwe tuko tayalisia niya? ¹⁰Abhá manyúlá: énayi, dyàa nutángáníe á ndéyi ya dhéné, nú kumaniliye na mushé tomoyi muvfévfé ndiko ya malivfa; ú mikáyi á yavfulú iyo ú tanganiye, ¹¹Ká núsauwe mukúlú wa yavfulu: mweli anésowá taa: égula yániya iyo mangá údhiye pasáka na bhatende bhése? ¹²Ká únévfansiye núwe súgwééé témoyi ya dhéné ya ikúlú, iyo i na bhitopá: i dyàa nutayalisie Pasaka. ¹³Bhúkéná, ká bhugbóká bhima tóku mangá úbhásowá; ká bhú tayálisiya Pasaka. ¹⁴Dyàa yóuwá wakátí wá aó, á djumáná á méza ká na bhatendé idjé nabhó. ¹⁵Abhá sowá: yaóndá sána idhiya Pasaka inó nànú, ápele na émi iénisiana mpúli; ¹⁶Ngó, yané sowá núwe, indje li dhiye tabhi ámi, mupáka dyikáa i ákisiani bhiyo á bhukota bhá Mbali. ¹⁷Ká, á geya lúngú ta lúmoyi ká á kpudhusia djókówa angá Mbali, ávfiya: geiyai lúngú lúno, ká vfakánakáyi núwe ngúngú; ¹⁸Múngusá, yanésowa núwe, indje nyúwe tabhi ámi éngoká yá puma djá vinyo, mupáka wakátí úwo bhukota bhá Mbali bhú idji bhiyo. ¹⁹Ká amó úgéiya mokátí; ká, kiisha ikpudhusia djókówa angá Mbali, á úbhúná, ká abhá owá, na ivfiya: ino i mobhi wámi, úwo ú owáná dyúlú lánú; kakiayi tanó dyúlú lá ini djúwaka. ²⁰Ágeiyá dyókúto lúngú, ambúsa na idhiya, ká abhá owá, na ivfia: lúngú lúno lú lá iyókana lá basi na mányiká mámi, màa má idiye dyúlú lánú. ²¹Na dyito énáyi, obhó wá úndjo windulúsie ú mudjumané námi á meza á mókumino. ²²Móna wá mushé á kéná. iyekána na tóku i lakáná. Ngé ikúkú angá mushé úndjo ú mulúsia! ²³Ká bhá ándjá i iyanaka ibhó ngúmgú neni á kátí yabhó úkiye iyo. ²⁴Nkakanyi wa andja ituwáná angá bhatende: Neni á kati yabhó upasiye igwálá n'dumángá? ²⁵Yesu abhá sowá: bhakóta bhá bhikita bhabhá tabhaliye, ká bhàa bhabhá tabhaliye bhá bhisianiye bhá kiyá bhudúmbá. ²⁶Si gwalièsé namuna témoyi angánú. Ngé kia úndjo igwali tóku n'dumángá angánú agwali tóku n'dadú, úndjo ú tabhaliye agwali tóku úndjo ú kambiliye bhá amó. ²⁷Ngo neni úndjo ú n'dumángá, úndjo ú á méza, áo úndjo úbhá kambiliye? ká émi, n'a tóku, i á bholigogo bhánú tóku úndjo únekambiliye núwe; ²⁸Núwe, nú bháa bhú bhéliyá námi á mipúli námi; ²⁹Ina dyito yá avfisiya bhukotá bhá ikúlú lá ngúvfá dyúlú lánú, tóku Tita ú avfisiyá dyúlú lámí, ³⁰Ambúsa tàa nú dhiye ká núnyúwe á méza mami má bhukotá, ká tàa núgwali bhá djúmané á bhá agimá bhá bhukotá, mungusá wá iúkúmúwa kabhila ta bhúú na djimó ta épili dja Isalaeli. ³¹Bhwáná avfia: Simoni, Simon, múgú ú ondúwe iné péta núwe tóku ngáno. ³²Ngé ivféma Mbali dyúlú láyi, mungusá idjéliya láyi liné kuwé; ká owé dyàa ú idji káamo iyo ubhá kamisiyá bhá wanó á idjéliya. ³³Bhwáná, Pétole ánsowá, étayali ikéna nàyi, á mudyalóló ká á ligwa. Ká Yesu avfia: Petelo, yanésowá, mulúme wa éki andje kokolièsé bhusi bhúno mbèse owé sunilambulé mingo ta misaso tàa úndji djibhiai. ³⁵Bha sua kamo: Dyaa ya ne kenisia mono nue mbese echedhe, mbese mukúlú ka mbese to bhókúbhókú, indje-ema iyo ya ne kandá nué? bhaa kpetania mbese ema. ³⁶Ka a bha sowa: ketetino, ambusa, undjo una echedhe ageya ka undjo una mokulu ageya dyukuto, ka undjo andjese na asobho akulusia lokimba lese ka akulu asobho. ³⁷Ngo, yanesuanue, yeekpie taa livfia liyo likpaluna la kikisiana angami: Ubhandana toku mushewa ebhelá. ka etopa eyo etoti inibgoka echedhe nükiana. ³⁸Bha sua: Bwana, ena bhasobho taa bhavfilí. ka abhasua: iyo yaaka. ³⁹Ambusa nivfundua, a kena, tuku ulemanila, aa n'tala wa Olivie, bhatende bheese bhamika. ⁴⁰Dyaa ukia na a egula eyo, abha sowa: Vfemai, taa nune kuwe a bhubhi. ⁴¹Kaa abhamba taa dhomu nabho egula iyo lombuo lundji kiani ese, ka achúmámálú, avfémá, ⁴²avfia: Tita, ani wonda iesisia nami lúngú luno! ani ya gwala, bhondusia bhuami sikiaese, nge ani yagwala bhuai ekiana. ⁴³Ngo n'tambiya Mbali tomoi aa djanila a ikulu la nguvfa, dyulu kine bgagisia. ⁴⁴Dyaa owa taa onekolima, avfema ni tinaka, ka etawe yese yowa toku ma toii ma manyika, mubhi popa a misia. ⁴⁵Ambusa ni vfema, atema, ka akena anga bhatende, a bha bgoka ibho bha lala na bhúkúkú, ⁴⁶Ka abha suwa: indje nu lali eto? temai ka nu vfemi, na taa nune kuwe a bhubhi. ⁴⁷Tuku ubhia suku nevfia, éná, etulumilo ya bhuse ya kiana; ka undjo ubhisiana taa Yuda, tomoi wa taa bhuuna bhamo taa bhavfilí, ubhi luvfa apele na bho. a m'bhamba Yesu, ine bhusua. ⁴⁸Ka Yesu asuwa: Yuda dyulu li busua liyo wowuwe mona wa mushe! ⁴⁹Bhaa bhubhia na Yesu, bheena iyo iidjie, bha vfia: Bwáná, tu bha ovfula asobho? ⁵⁰Ka tomoi wa bho aa movfula n'kobhé tomoi wa n'kota wa bhakoli, ka a n'tina otoi wa ilume. ⁵¹Nge Yesu, atatika livfia, avfia: tikila, tema! ka, adunga otoi wa undjo mushe, idje ine bhikisia. ⁵²Yesu avfia kamo anga bhadumángá bha bhakoli, anga bhakota bhambgelia bha yavfulu ya Mbali, ka na bhagágulú, bhaa bhu idja na liyá nana: nue nidja, toku emi mene aaga bhushe bhima, naa bha asobho ka mambáká. ⁵³Ya bha nanu masi ku matopa asemele na yavfulu ya Mbali, ka mabho manu midungese emi. nge dyano yowa evfumbu

yanu, kana lokulu la livfue.⁵⁴ Ambusa nine dunga Yesu, ibho inedia, ka bha kenisia asemele na yavfulu ya n'dumanga wa bhakoli . Petelo ubhia subhoni taa dhomu.⁵⁵ Bha melia isala aa mbanda, ka bhádjúmáná. Petelo adjúma ná nabho.⁵⁶ Mushe tomoi wa mokambo wa mwali, améná un'djumane iisala, aa m'bhóná Petelo, ka nivfia: mushe uno ubha niidje dyukuto.⁵⁷ Nge alambula nivfia: mwali uno, indje n'djibhiami.⁵⁸ Mbasa tabua, womo, aa méná, avfia: owe dyukuto owe mushe wabho. ka Petelo ivfia: mushe uno, indjami wa bho.⁵⁹ Iyekeka ambusa na evfumbu teemoi, womo aa n'kakamia, nivfia: angili mushe uno ubha dyukuto náná, ngo idje mu Galilaya.⁶⁰ Petelo akpetania: mushe uno, indjidjibhiami iyo ovfie. dyokaa ubhivfia kamo eto, n'eki ikokolia.⁶¹ Bwáná, anebasia, aa m'bhóná Petelo. ka Petelo adjua livfia lio bwáná un'sua: apele na eki ikokolia bhusi ku bhúno, wilambuluwe mingo tamisaso.⁶² Kaa avfundua, aalilá na bhoobú.⁶³ Bhushe bhaa ndunga Yesu bhaa mosakia idje, ka bha m'bhiti.⁶⁴ Bhaa n'siga bhosio, ka bhamiakia, nivfia: kpola neni undjo anovfula.⁶⁵ Ka bha dyongela teegi ka nine sekisia.⁶⁶ Dyaa bhusi bhugia, etulumilo ya bhagagulu bha bhushe, bhadumanga méné bha bhakoli ka na bhakpalua, bha kumanila, ka bhakenisila Yesu asemele na Sanedelina ya bho.⁶⁷ Bhavfia: ani owe Kilisito, utu sowa. Yesu a bha kpetenia; ani ya ne sowa nuwe, nu ndji djelie anu.⁶⁸ Ka ani ya niya, undji kpetaniaye.⁶⁹ Dyikaa mona wa mushe agwalie un'djumane a ilume laa lokúlú la Mbali.⁷⁰ Bhatopa bhavfia: owe undjo oo mona wa Mbali? ka abha kpetania: na vfia leli, emi djokuno.⁷¹ Ngo bha vfia: tukaamo nakulu wa bhusamboli? tooka djuwe bhakulu bhao na anyuwa wese kubhanene.

Chapter 23

¹Bhatopa bhasusumuwa, bhakenishia Yesu apele na pilato. ²Bha sitaka, nivfia: takobgoka mushe uno susuliye bhushe bha etuko yasu bha tomboka, niisikishia bhushe bhavindie fvuti yakaaisala, ka n'ifvia idje mukulao ta idje KRistu n'ukota. ³Pilato amiya, akoko djino: owe ukota wabha Yuda? Yesu akpetanyia: wamala ifvia. ⁴Pilato afvia anga bhadumanga bha bhakoli ka na etumilo: sibgokeami ema etemoui ya ebhibhi anga ono mushe. ⁵Nge bhukakamiabho, ka n'ifvia: idje udjo osusuli bhushe, na ifvanishi a etuko etopa ya Yuda, iyadja kua Galilai, a utatika, umupaka nyikano. ⁶Dyaa Pilato aka ivfiana ta kuna a Galilaya, ku idji iya ani mushe uno odyukuto mu Galilaya, ⁷Ka dya manghooka ta ubhia wa sehemu ya Herode, idje inekpudhushia anga Herode, udjo ubhia ma masi ku a Yelusalema. ⁸Dya Herode umena Yesu, aseya taa egi, Ngo tangio mbge, ubhionda ameni, nyulu la iyo ubhioka ifviana ikululese, ka ubhikpalia taa umeniye ka akilia bha bhesiso. ⁹Amiya t'engi, nge Yesu sakpetanyiese ta bhuwa. ¹⁰Badumanga bha bhakoli ka na bha bhakpaluwa bhuhbia dyaa, ka na inesitaka na lokulu. ¹¹Herode, na bhasindili bhese, bhabhitila na mabhela, ka na inemosaki idje ka na inesalishia ngombe ya ifvunda kale, bhakpudhushia kamo anga Pilato. ¹²Bhusi bhuka bhuo, Pilato ka na Herode ibho iyowa bhambenyi, ka ibho bhuhbia pikiliye bhwakodhyu. ¹³Pilato, akulumanishia bhadumanga bha bhakoli, bhatumba, ka na bhushe, abhasuwa: ¹⁴nidhishila mushe uno taa idje udjo otombokishie bhushe. ka enai, ya miya leli apele nanu, ka sibgokemi na ema te emoi a bhiyo nasita ka. ¹⁵Herode sabha t'ese, ngo atukpudhushia nana, ka enai, mushe uno sakiye ese ema temoi ta agwali moogushia. ¹⁶Yatikila vfami, kisha inibhitila na mambhaka. ¹⁷A evfaha etopa ibhiya ekpiye udhugiana tomoi aowana. ¹⁸Bhatopa bhadyuma: kiya idjono aogu, uthikila nasu balabasa. ¹⁹Mushe a djono abhaukigiane a mudyalolo yhulu dya liya lio ukia a ndei ya dhene, ka na iyola mushe. ²⁰Pilato ibhasua kamo, akulu ya inetikila Yesu. ²¹ka ku ibhoidyuma: agogilana, agogilana amusalabha! ²²Pilato abhasuwa mungo wa masaso: idje bhuhbi bhuo akiya? si bgokiami angese munguso wata aogu. etikili kotiyo, kisha idje ibhitilana na mambhaka. ²³Nge bhalibha ka ka na idyuma na lokulu, bha vfema ta agogilana amusalabha. ka bhadyumata abhowa: ²⁴Pilato avfia ta iyo navfima ekiyana. ²⁵Atikila udjo ubhiya amudjalolo na liya ka na iyola bhushe, ka udjo uvfemana nabho, ka abhowa yesu iyakishana na kuluabho. ²⁶Tuku uwowana, ageyana tomoi na linya la Simon wa silene, ni idjidja lese la mabhulu, ka uvfulia musalabha, gwala abhusa na yesu. ²⁷Abhugi wa bhushe bhuhhu mikaka, ka na bhali bhuhbi ovfula bhi ngumba ka nine kanya idje. ²⁸Yesu ane basia anga bho, ka avfia: baseké bha Yelusalema, nu lilai ya nu dyulu dyami; nge lilai dyulu lanu kana bhana bhánú. ²⁹ngo bhonai, masi maa müdjie dyaa livfianie: sei bhakumbha, sei malá maa mudha nese malá maa mabhiese na bhana, ka na mabhali maa ma bhumu siese! ³⁰Ngo bhagwala ni vfia na mitála: Utukulia! ka mitála mia buabua: mitúkumbù! ³¹Ngo, ani bhakia bhima toku bhio a eti yee bhisi, igwalietitani ae tiya yoome? ³²Bhubi lu vfusia dyukuto a evfumbu iyo bhushe ta bha vfili bha bha bhibhi, bha bhuhbia taa bhogu na Yesu mungo tomoi. ³³Dyaa bhukiana a egula iyo ibhisiana taa dyalo la n'tuwe, bhangogila a musa labha, kana bhushe ta bhavfili bha bhibhi, tomoi a obho wúlume, undjomo a obho wa dyali. ³⁴Yesu ivfia: Tita, ubhougwa bhukúkú, ngo bha ndji djibhia bho iyo bhakia. ka ibho ivfakana ngombe djeese, ni luta a misia. ³⁵Bhushe bhutema dyaa, ka bha bhoná. bhakoli bha bha tumba bhuhbi mosakia Yesu, ni vfia: ubhikisia bhamo bhushe; kia adyibhikisia idye mukulao, ani idje ukilisito, undjo ukpolana na Mbali! ³⁶Bha sudha bhu bhi mosakia idje; bhaa m'bhamba ka bha mua n'sósó, ³⁷Bha vfia: ani owe n'kota wa bha Yuda, udji bhikisia mba owe owe muku lao! ³⁸Ibhia ukulu leese mano ma kpalua: uno uun'kota wa bha Yuda. ³⁹Tomoi wa bhushe bha bhabhibhi undjo ubhia a musalabha aa seka, nivfia: undjai kilisito? udji bhikisi a mba owe owe mukulao, ka utubhikisia djuwe dyukuto! ⁴⁰Nge undjomo aa ma nyula, ka avfia: undje mondua ye Mbali, owe undjo wengimáná na azabho undjo? ⁴¹Angasu, yeendjini, ngo dyuwe too udha iyo tengimana na mabhi masu; nge ono sakiese ta bhuhbi ta bua. ⁴²Ka avfia na Yesu: owe ini dyua emi, dyaa widji bhiyo nana bhukota bhaye. ⁴³Yesu akpetania: yanesowa owe angili, bhusi bhuno ogwali na mi asemele na Paladizo. ⁴⁴Ibhia ta dyaa dyuvfa la tema a bholigógó, livfu lakua kisi n'topa, ya kokiana ku idjakolo. ⁴⁵Dyuvfa la limwá, ka ngombe ya n'tuwá wa yavfulu ya Mbali ya vfundia a bho ligogo. ⁴⁶Yesu avfama likuwá ta likali: Tita, yi ganisia m'pumatima wami amabho mai. ka, nivfia mavfia maa, ane djilisia. ⁴⁷N'dumanga wa bhasudha, eena eyo ikiáná, abiba Mbali, ka nivfia: ibhulie mushe ono uu bhaa endjini. ⁴⁸Ka bhaa bhatopa bhukiana nituluma a munguso uwo, ambusa ni yena iyo ikiáná, bha iga naka, ni ovfula bhingumba. ⁴⁹Bhatopa bhaa bhudjibha Yesu, ka na bhali bhaa bhuu mikáká kua Galilaya, bhu tema taa dhomu ka nibhona iyo ibhieta. ⁵⁰Ibhia na mushé tomoi wa makókó, na linya kaYozefu, mushe, taa n'kima ka endjini, ⁵¹undjo sakiane se ta likumbe la méyéyé wa bhámó; ubhia wa Alimatea, ndei ya dheene ya bha Yuda; ka ubhisibhaka bhukota bha Mbali. ⁵²Mushe undjo akena a nga Pilato, ka oko vfema molio wa Yesu. ⁵³Aa n'dulusia a musala bha, aa n'kumba na molekani, ka akoon'dulusia asemele na bhudja ko bhuo bhukamba asemele na libhoi, aa mushe tomoi sa bhiese monane. ⁵⁴Ibhia bhusi bhuwo bhu bhongisiana, ka taa sabhato itatikiana. ⁵⁵Bhali bhaa bhu idja na Yesu mulu ngo iesa a Galilaya bhamika

Yozefu, iko ena tuku bha avfisie molio wa Yesu a bhudjako, ⁵⁶Ka bha iga naka, iko avfisia bhikulu bhia malasi ka ibho iya ma bhusi bhua sabhato, toku shelia ivfia.

Chapter 24

¹Bhusi bwa kwanza bwa posho, ibho ikena a bhudjako kapindipindi; nivfevfa mada ma embia djio bhu tayarisha mo. ²Ibho ikogboka libhoi livfunduwe apele na bhudjako; ³Ka ibho ilumia, bhagbo keabho mobi wa bwana Yesu. ⁴Toku bhadjibhe abho ngé ni djuaka mio, ka ibhena, bhalume ta bhavfili idjania, na ngombe dja melimeli. ⁵Ibho ikua na bhua, ibho idulusia masio mabho a misia ibho ibha sowoa: mungusendje nuvfungakali mushe n'ndjo andese mu ugue asemele na bhushe bha bhogwe? ⁶Andese djhano, asusumwa leli djuai mbani mio ubhasakua mono, na evfumbu iyo ubhia mo kukamo a galilaya, ⁷Ka uvfiano, na lokuli ngé mona mushe idungiana a mabho ma bhushe bha djambi, idji ituana ikulu la musabha, ka idje isusumwa a bhusi bhuahaso. ⁸Ka ni ibho idjua livfia la Yesu. ⁹Nikphudha labo a bhudjako, ibho ivfia minguso mitopa anga bha bhuna tomoi, ka na ibhamo. ¹⁰Mushe n'ndjo uvfiano munguso uwo anga bhanafunzi ibhiamu malia n'ndja magdala, jeanne, malia, nyinya yako bho, ka na bhaa bhu bhia no nana. ¹¹Udunga mo minguso miabho toku losio, ka bha djelie abho bhali. ¹²Nge Petelo itema, idje ikena mavfi á bhudjako. idje idulua idje ena ese ku ngombe á misia, ka idje ikena angese, na isangala iyo i kiana. ¹³ka iyena busi bhuobhuo, bhanafunzi bhukena mo a ndei ya bhua ibhisia gmaüs, dhomu na yerusalema kilometele makomi sita; ¹⁴Ibhoisakuana munguso owo weta mo, ¹⁵N'a evfumbu iyo bhuhbavfavfia ka ni tuana nganyi, yesu ibhamba, ka idji ikena nabho. ¹⁶Madjo mabho musigalamo na mungusa ine n'ndjibha. ¹⁷Ka idje ibha vfilia: musigalano endje aewo numa mavfiamavfia ni livfa? mungusa nuwe bhatopi igwala na bhua? ¹⁸Tomoi anga bho, ibhishiana cléopas idje idjelia ka nivfia: owe mushe tomoi n'ndjo andidjibhiese mugomio uwa masimano djhano a Yerusalema? ¹⁹I'ndje? idje ibhavfilia ibho idjelia ka ni nen'sakua: mio miyouwa mono mungusa Yesu n'ndja Nazareti, n'ndjo ubhia no profota n'ndja lokulu la minguso ka na mavfia apele ya Mbali ka na apele ya bhushe batop, ²⁰Ka mungusedje bakonga ba mbali basu ibho n'nendungu mungu mekia wi ne m'mula ka inentua a musabha. ²¹Tu kpiamo nata idje n'ndjo ubhikisi Israel; ka na djitopa ma, ena ku masi ta masaso ma mio minguso nganeta nono. ²²Iku angili na bhali ta bhamoi angasu bhutudjuku sia no ta pkingbi; bhukena mo kpala a bhudjako. ²³Ka bhugbokeabho mobhi wese, bhuidjamo ikovfia ngé ba malaika bhuhbhadjana mo ka ibho vfia nata ukuwe. ²⁴Bhushe tamoi bha tubhamo nabho ibhoikena abhudjaka, ka ibho ikogboka ese ku munguso uwo bhali bhu vfia mo; ka idje, bha m'mene abho. ²⁵²⁶²⁷Conflict Parsing Error ²⁸Evfumbu iyo bhowa bhebhele na ndei iyo bhubhikena, owa makulu yikena ta dhomu ekweté. ²⁹Ngô bhasosomila ninesuwa nataa tikala nasu, mungusa bhusi bhowa ijakolo, bhune kw'idha. ³⁰Evfumbu iyo ubhindya nabho a Musa, ageya mokati, ka, ambusa nifulia tochibho, atinaka, ka abhowa. ³¹Dya madjo mabho mogula na ka bhanjibha; ngé kw'ijilinda apele nabho. ³²Ibho tema n'evfumbwa yokw'iyoy, kw'ibho ikpudha a Yerusalema, ka lbho ikokpoka bhaa tabhu na womo tomoi, ka na bhubhia nabho, egula temoi. ³⁴Ka ibho ivfia nata: Bwana angilangili omuwa, ka avfundila Simoni. ³⁵Ka ibho ilondula iyo ibhokianala na paki ka natitani bhukojibha evfumbuyo mangotinaka mokati. ³⁶Dya bhabha vfia mbino jio, kw'ijemuku ijivfanisia abhaligogo bhabho, ka ni bhasuwa: gualai na bhuguwe! ³⁷bhowa ma bhuwa ka n'yondua, bhakpiya toa bhena mavfuvfa. ³⁸Ngé ijibhasua: mungusenje nondua nivfisias bhekaa kanga ka mungusenje enge ka tukuiyo ya kiana amitina mianu? ³⁹enayi mabho mami ka na makulu makulu mami, yese kwemi; ibhubhaika bhonai: upumatima undese na momu ao dyalo, tuku nuwo nwindenie enao. ⁴⁰Ka nivfia lio ovfia dyito, niji bho vfanisia mabho mese ka na makulu mese. ⁴¹Tuku, bhubhia asemele ni seya labho, bhabha kpalhia tabho teema, ka bhubhia asemele ni je kuwa, ijibhasua: nw'iyano kuna ema yibhiyo iyano? ⁴²Ibho ine mua esulu ya momu yatitika n'engba ya bhugi. ⁴³Adunga, ka niyi dhia apele nabho. ⁴⁴Ambusa iji bhasuwa: eyo ebhinesakakua mono nue evfumbuyo ebhia mono sikunami, kia yakisiana etopa eyo ikpaluana mono nisuwa lami asemele na bhutumba bha Musa, asemele na bhakanga, ka n'asemele na Zaburi. ⁴⁵Dya kuiji bhasangulhia otinga labho, mungusa bhajibhi ta fomufomu ma kpalua. ⁴⁶Ka ijibhasuwa: nata eno ikpaluana ta kilisilo weni upuli, ka ta umuwe anga bhagu abhusi bha masaso, ⁴⁷ka nisuwa libasia mitima ka na bilibili wa mabhi bhaa maguali molondo isuwa la linya akisi utopa, itatika a Yelusalema. ⁴⁸Nubha samboli bha bhima bhino. ⁴⁹Ka ena, enetindikili bhinuwe Ikulu lanu eyo ijamu ulqka; ngé nuwe; tikalai asemele na ndei ya dhene kwa tunga ya nw'isala lokulu likulu. ⁵⁰Yibhaluta alotunga la Betania, ka, atubhula mabho mese ikulu yi bhafulia tochibho. ⁵¹Evfumbu iyo ubha fulia tochibho, iyi vfakana nabho, ka ku iji tubhuana ikulu languvfa. ⁵²Ibhó, ambusa na iné mábuduwa, bhú kpúdhá na isééa ta ligi á Yelusalema; ⁵³Ká bhubhiya masi kumatopá á yavfulu ya Mbali na iné biba Mbali na djumbo.

John

Chapter 1

¹A'itatiko ibhia livfia, ká livfia libhia na Mbali ká livfia libhiá Mbali. ²Libhá a' étatiko na Mbali. ³Iehima bhitopa bhituku liana, bhitukulianésé mbésé idje. ⁴Angésé ibhia ibhika, ká ibhika ibhia mpéná wa'bhushé. ⁵Mpéná wenikia ná a'livfue, ká livfue libhá tésé. ⁶Ibhá na mushe tomoi utumáná na Mbali: linya lésé libhia Yoani. ⁷Manga éká tokú nsamboli, mungusa isambolia mpéna, ambusa táá bhatopá ban'djélia. ⁸Sabhésé mpéna, ngé wiidja iko sambolia mpéná úwò. ⁹Mpéna uwa ubhia mpena wá ménéméné, uwò, nieká a'kisi, nisowa lá mushé ntopá. ¹⁰Ubhia a'kisi ino ká kisi ukambana nana, ká kisi san'djibhésé. ¹¹Uidja angabhó, ká angabhó bhandjéliabho. ¹²Nge á bhatopá bháa, bhu ndjelia, á bháa bhudjelia á linalesé, ubhoa lokulú libhisiana bhana bhá Mbali, bháa bhuhutálá, ¹³mbésé na manyiká, mbhésé ni yonda lá mobhi, mbhésé niyonda lá mushé, ngé lá Mbali. ¹⁴Ká livfia lané bhasia mushé, ká á djumana naasu, liidjale na lokoa ká na angili; ká tá lengisia lobibo lésé, lobibo tokú lú bibyana mona wésé wabhukalesi undjo wiidja ángá Titá. ¹⁵Yoani un'sambolia, ká a'vfámá: uno ú undjó évfia nata: undjo wiidji a'mbusa námi úbha ápele nami, ngo u'bhia a'pélé nami. ¹⁶Ká djuwe bhatopá taidjálá nalokulu ká nalokóá ikúlú lá lokóá. ¹⁷Ngo selia yaowana na Musa lokóá ká na ángili biyowana na Yesu klisto. ¹⁸Mushe taomoi. saménésé Mbali tá bhuwa, mona wa bhukalesi undjo wa éngumbha ya Tita, u'undjo ukia tá adjibhikiana. ¹⁹Enai bhu samboli bhá yoani, dyáa bha yuda bhutúma á Yerusalemá bhakóli ká bhá lawi, iko ne miya: owe, owé neni ? ²⁰A'djeliá ká sá lambulésé, a'djelia tá sabhiésé Klisto. ²¹ká bhá miá, indje kotiyo? owé Elia? ká avfia: mbésé emi owé n'kangáa? ká a'bha kpetania: mbésé. ²²Bhá mia káámo: owe neni ? ambusa táa túko bhasowa iyo watu' kpetania anga bháa bhá tútúma. owé kubhanene wa vfia titàni ? ²³Emi, idjé avfia, émi i dyoi lá undjo u'tubhilá a'mpena wi iséké: tókúliai paki ya Bhwáná, tókú uvfia nkanga Isaya. ²⁴Bhaa bhubhia bhatumané bhubhia bha falisayo. ²⁵Ka bha miya: mungusendjé udjinisie kotiyo; ani undjai Klisito, ao Elia, ao nkanga? ²⁶Yoani a bha kpetania: emi, ya djinisia a malivfa, nge asemele nanu ina mushetomoi undjo nundje djibhianu, widjie ambhusa nami. ²⁷Indje tokiami tá bhuwa isangala miniki mese mya bhilato. ²⁸Bhima bhio bhibhi éta a bhetania iundha yolodani dyoowa Yoani ubhi djinisia. ²⁹Kapuma aao, a mena Yesu iidja a ngese, ká avfia: Enai mona mokolo wa Mbali, undjo uesisie djambi dja kisi. ³⁰I idje undjo evfia: ambusa nami ina mushe undjo wiidja a pele nami, ngo ubhá a pele nami. ³¹Si indjibhé mwami, nge ambusa yaenikiana a Isalaeli idje undjo widji iko djinisia na malivfa. ³²Yoani a sambolá: yéena mpumatima kengo iidja ikulu ya nguvfá tokú ndjiwa ka a dhuluwa ikulu lese. ³³Si indjibhé mwami, nge undjo wituma idjinisia a malivfa, idje undjo isowa: undjo omenie angese, i idje undjo udjinisie na M'pumatima Kengo. ³⁴Ká yéena, ka ya sambolia táa umona wa Mbali. ³⁵Kapuma aao, Yoani ubha kaamo idje sukudyaa, idje na bhatende bhese tabhavfili, ³⁶Ká, nine mena Yesu su etiyé, a'vfia: Enai mona wa mokoka wa Mbali. ³⁷Bhatendé bháa tabhavfili, bha oka mavfia máa, la bha mika Yesu. ³⁸Yesu anebhasia, ka éná taa bha mikie, abhasowa: numungali neni? bhan'kpetania: Labhi(iyo ivfitaa Bwaná), ogwagwali niya? ³⁹Ukai, a bhasowa, ka énai. Bhakená, ká bheena dyáa ubhia un'gwalé; ka bha osala nabho bhusi bhuo. Ibhia iekanaka ná sáa tabhuu. ⁴⁰Andele, wanya wa Simoni Petelo, ubhia omoi wa bhatende bháa tabhavfili bháa bhooká mavfia ma Yoani, ká bháa bhumiká mavfia ma Yoani, ka bháa bhumiká Yesu. ⁴¹Ibhia kú idjé undjo bhú kumana pikilie na wanyese wsimoni, ka ansowa: tá m'mena Masia(iyo ivfitaa Klisito). ⁴²Ká bha nkenisia anga Yesu. Yesu anbhona, avfia: owe Simoni, mona wa Yona; ogwali m'bisiané Kefa(iyo ivfitaa Petelo) ⁴³Kapuma aao Yesu ubhiondà ikena á Galilaya, ká bhá kumana na Filipino, ansowa: indika. ⁴⁴Filipo ubha mushé wa Betesaida, ndei yadhené ya bha Andelea ka na Petelo. ⁴⁵Filipo a kumanila na Natanaeli, ka ansowa: tá mena undjo Musa ukpalua á selia ka na undjo bha kanga bhvfia dyulu dyese, Yesu wa Nazareti, mona wa Yusufu. ⁴⁶Natanaeli ansowa: iwezekanie ipatikiana emaya ekimá a Nazaleti? Filipino a'kpetania: úka, ka ena. ⁴⁷Yesu, ena natanaeli iidja angese, ávfia duyulu lese: éna mu Isalaeli wa méné undjo andjese wavfetaka. ⁴⁸Natanaeli a mia Yesu: wiidjibha mono niya? Yesu an'kpetania: ápelé taa Filipino anébhisia dyaa ubhá ni itshi lá éti, inééna. ⁴⁹Natanaeli ankpetania ká ansowa: Labi, owe mona wa Mbali, owé n'kotá wa Isalaeli. ⁵⁰Yesu ankpetania mungusa émi inesowa taa i nééna i itshi la éti, wadjelia; weenie bhima bya dhéné i éta bhino. ⁵¹Ká ansowa: angili, angili, nueni kotiyo ikúlú la nguvfá li ogulanié ka bhatambia bha Mbali bha bhinué ka bha dulue iikulu la mona wa mushé.

Chapter 2

¹Ambusa na masi tamásaso, ibha na bhivfaya bha masongi a Kana ya Galilaya. Inya wa Yesu ubhia dyaa. ²Ka Yesu dyokuto na bhatende bhes bhu bhisiana a bivfaya bhiyo. ³Engokaye ibha, inya wa Yesuansowa: bhandje taabho na engoka. ⁴Yesu anketania: Mwali ino, enééndje angai? evfumbu yami indjese yaake. ⁵Inyese ansowa bhushe bha mokambo: kiai eyo unesúú nuwe. ⁶Ngo, ibhia dyaa na ndiko dja mabhoi dyio djibha na koko yitshubhula bhayuda ka a semele ibhilumakila mabhombé ta mavfili ao tama saso. ⁷Yesu a bhasowa: idjalisiai ndiko djio na malivfa? Ka bhiadjalisia ta púú kwa manyo. ⁸Túkai ketetino, a bhasowa, ka kenisiai anga mukula wa evfa ya. Ka bha kenisia. ⁹Dyaa mukuwa evfaya u tshutshá malivfa maa munebhasia engoka, na mbese idjibha owa engoka eyo iidja, anga bhushé bhamokambo, bhaa bhutuká malivfa, bhudjibha tekima, an'bhisia mulume wa bhokú. ¹⁰Ka an'sowa: mushe ntopa anyuu mbani engoka iono ya ekima, ambusa iyo ya ebhibhi, o'kodisia dyaa bhushe bha kolue; owe wa'alia leli engoka ya ekima mpaka sa eno. ¹¹Bhiyo bhhibhiya bhikako bhapikilie bhio Yesu ukia a Kana ya Galilaya. Avfanisia obibo lese, ka bhatende bhes bha ndjelia. ¹²Ambusa na iyaa, a kena a Kapernaumu, na nyinyese, bha wanyabhese ka na bhatende bhes, ka bhadjumana masi ta djaa. ¹³Pasika ya bha Yuda ibhia tshekedhé k&a Yesu a kpata a Yerusalema. ¹⁴A kpoka a yavfulu ya Mbali bhanékulusia tumbu dja Ngombee, dja mekoko ka na bha ndjiwa, ka bhalénganisia bhilinge bhadjimane. ¹⁵A tukulia bhumbaka bhwa pako, a bhasaga bhatopa a yavfulu ya Mbali, kuna mekoko ka bha Ngombee; a'vfandja bhilinge bha bha lenganisia, ka a kpunbgula meza mabho; ¹⁶Ka abhasowa bhakulusia bhandjiwa: esisiai ino dyano, nu kianu yavfulu ya Tita yavfulu ya mokokoma. ¹⁷Bhatende bhes bhudjuwa nata ikpaluana: kabhebhé ya yavfulu yai yi ivfenda. ¹⁸Bhayudha, bhageya livfia, bhansowa: indje ekako iyo watu vfeishia, nikia dyito? ¹⁹Yesu a bha manyula bhukulai yavfulu ya Mbali ino, ka a mbusa ya masi tamasaso eitemie. ²⁰Bhayuda bha vfia: yavfulu ya Mbali ino ikpelana na evfumbu ya bhidjo makomo tama nai na bhimo ikinga ondala, ka owe, a masi tamasaso oitemia! ²¹Nge ubhivfia na ya vfulu ya Mbali iyo ibhia mobhi wese kubha nene. ²²Nadyito, dyaa womua anga bhogusia, bhatende bhes bhudjua nata uvfia mono eto ka bhadjelia ma kpalua ka alivfia lio Yesu uvfia mono. ²³Dyaa Yesu ubhia a Yerusalema, a evfaya ya Pasaka, bhagi bhudjelia na linya lese, niyena bhikako bhio ubhikia, ²⁴Nge Yesu sadjowese nabho, mungusa ubha djibha bhatopa, ²⁵ka toku sabha ese na kulu ta bhansaambolia na mushe temoi; ngo udjibha idje mukuluwao iyo ibhia anga mushe.

Chapter 3

¹Nge ibhia na mushe tomoi á semele na bha Falisayo, mu bhishiané Nikodema, n'kota wa Bhayuda, ²Úndjo éeka, idje, anga Yesu, bhotio, ka ansowa: Labhi, tu djibhi taa, owe ndumanga wabha minganga undjo éeka á nga Mbali; ngo mushe toomoyi andje kiése bhikakó miyo úküé, ani Mbali á ndjése nai. ³Yesu an'kpetama: angili, angili, yanesowa, ani mushe tomoi sabhutale kaamo, andje eniese bhukota bhwa Mbali. ⁴Nikodema ansowa: namna yania mushe o'pasi ibhutala nidje souwa ngagulu, opasi kaamo iiganaka á lila la nyingèse ka á bhutala? ⁵Yesu á manyula: angili, angili, yanesowa, ani mushe undjai mubhutale na malivfa ka na mpumatima, andje lumiese á bhukota bha Mbali. ⁶Iyo ibhutala na mobhi i mobhi, ka iyo ibhutala na mpumatima i mpumatima. ⁷Mbése igbita na eyo yanesowa: úyondane taa obhutala kaamo. ⁸Movfuvfu o'vumbakue dyaa woonduwe, ka wookie idyoma láao; nge undje djibhiyai owa wi idjie ao nia úkenie. Itoku mushe úndjo á bhutala am'pumatima. ⁹Nikodema ansowa: iyo ekiani titani? ¹⁰Yesu a'manyula: owe ndumanga waminganga wa Isalaeli, ka undje djibhiyai bhima bhio. ¹¹Angili, angili yanesowa: tuvfie iyo tu djibhie, ka tu sambolie na eyo tu ena; ka nundje odhuanu bhusamboli bhwasu. ¹²Ani nu djelianu dyaa ya nene sowa nuwe bhima bhi itshi, igwali titani dyaa inesou nyuwe bhima bhi ikulu ya nguvfa? ¹³Indjése na mushe indjo úkpata iikulu la nguvfa, ani indese kú undjo údhlukua mónó ikulu la nguvfa, mona wa mushe undjo wu ikulu la nguvfa. ¹⁴Ka toku Musa útubhula nyili á mpena wa iseké, ye ékpie namuna kwemoyi taa móna mushe agwali n'tubhulané, ¹⁵Ambusa taa n'topa undjo un'djelie á odhu ibhika lá masi matopa. ¹⁶Ngo Mbali wa onda kisi egi woowa monese wa bhukalesi, ambusa taa n'topa undjo un'djelie andje oguèse, nge kia á odhu ibhika la masi matopa. ¹⁷Mbali, na eto, san'tumèse mona wèse á kisi nata a'sambisia kisi, nge á bhikisia kisi. ¹⁸Úndjo an'djelie andje sambiése; nge undjo a'ndje djeliése úsambisiana, mungusa sa djeliése linya la mona wa bhukalese wa Mbali. ¹⁹Ka bhutumba bhuo bhu taa, m'pena uwo wi idja á kisi, bhushe bhaonda livfue ieta mpena, mungusa mekambo mabho mibhia mibhibhi. ²⁰Ngo ntopa undjo úkia bhubhi a'bhilia m'pena, ka andje onduèse mine eni kiane; ²¹Nge úndjo úkiie niye kana na angili uonduwe m'pena, ambusa taa mukambo mèse migwali mienikiane mikiana mono na Mbali. ²²Ambusa na dyaaa, Yesu, mulongo na bhatende bhèsè, á kena á Yudeya; ka dyaa, á djumana nabho, ka á djinisia. ²³Yoani dyokuto úbhi djinisia á Ainoni, tshekedhe na Salimu, mungusa ibhia dyaa na malivfa ta magi; ka bhubhi idja ikodji djinisia. ²⁴Ngo Yoane sa bha mbèse mukingiané á mudyalolo. ²⁵Ngo, bhatende bha Yoani bha kiana nkakanyi na Bhayuda nisowa laminguso nu kengulana. ²⁶Bheéká ikongboka Yoani, ka ninesowa: Labhi, undjo ubhia nai dyaa á Yuludhani, ka úndjo owe wan'sambula, éna, á djinisia ka bhatopa bha kena angèse. ²⁷Yoani a'kpetania: mushe úpasi iudha iyo uowànà ikulu la nguvfá. ²⁸Núwe bhakulu bha aó nú bhasamboli bhámi na eyo yavfia: indjámi Kilisito, nge étumana a'pele nàna. ²⁹Úndjo mwali ú wèsè, ú mulume; nge mbeni wa mulume, undjo u'ntemé dyaa ka undjo ú mokie, ú niséa ta ligi nisowa la dyoi la mulume: kaamo iseà lio, lilami, lákiànà. ³⁰Ee kpie ta áondi, ka emi èkubhu. ³¹Úndjo wu idja ikulu, ú ikula la bhitopa; undjo ú wa kisi. Undjo ú idjá ikulu la nguvfa uikulu la etopa, ³²Ú sambolia étopa eyo úéná ka na io úoka, ka mushe sa djeliése bhusamboli bhèsè. ³³Undjo ú udha bhusamboli bèsè udjelie ta Mbali ún'kima; ³⁴Ngo undjo Mbali ún'tuma úvfie mavfia ma Mbali, mungusa Mbali samuwe èse mpumatima na kepimo. ³⁵Tita ónda móna ka aowá bhima bhitopa a'mabho mèsè. ³⁶Undjo un'djelie móna ú nibhika la masi kumatopa; undjo andje djeliése móna andje enièse ibhika, nge bhusungu bha Mbali bhu gwalie ikúlú lésè.

Chapter 4

¹Bwáná údjibha taa bha Farisayo bhú-óká taa úbhikia ká ni djinisia bhatendé bhagii iyetá Yoani. ²Nge Yesu sabhi djenisiakiese, nge ibhá bhatende bhésé. ³Na-eto atiká Yudeya ká á kpudha á Galilaya. ⁴Tókú ibhia ekpié ta á-éti á Samalia, ⁵akianá á ndei ya dhéné ya Samalia, ébhisiané taa Sukali, tshekédhé na bholé bhúó Yakobho úmuwá mona wésé Yozefu. ⁶Dyaa ibhia étukó yá Yakobho. Yesu, n'dhogé na lokéndó, ibhia ni yekáná na sáá tiifú n'ikingia n'dala. ⁷Mwali tomoi wa Samalia iidjá iko túká malivfa. Yesu ansowa: indhuá mi inyuwa. ⁸Ngo bhatende bhésé bhukena ándei ya dhéné iko kula bhi idhia. ⁹Mwali musamalia an'sówa: tuku indje owé undjo O'múyúda wi ivfemie ma inyua, emi undjo e mwali musamalia? bha Yúda, na eto bhandje okanakia abhó na bha Samalia. ¹⁰Yesu an' kpetania: áni úbha djibha liwá lá Mbali ká i undjo ane sowa: induá ma inyua! amba owé mukulu aao obhá mune owé malivfa ma ibhika. ¹¹Bwáná, mwali an'sowa, undjo na éma ya ituka ká étukó i dhooú, údha kotio malivfa máá ma ibhiká? ¹²O'kotio dhéné inémita idje wasú Yakobho, undjo ú túowá étuko éno, ká undjo u'nyua idjé mukulu aao na bhana bhésé ká na ékumbú yésé ya mekoko? ¹³Yesu an'kpetania: n'topa undjo únyue malivfa mánó adjioki bhié káámó yáma. ¹⁴Nge undjo u'nyue máá émi é mùuwe andje okii ta bhiésé yaama ká malivfa maa é muúwe ma gwali angésé un'tuwe wa silangá úwo ukpalalie á ibhika lá masi matopá. ¹⁵Mwali ansowa, Bwana indua malivfa mao, ambusa n'ata enoke tabhiami yama, ta n'átá ene kuidje bhi kaamo ikotuka malivfa ano. ¹⁶keena, Yesu ansowa, kom' bhisia mulumai, ka uka dyano. ¹⁷Mwali am'kpetania: indjami na mulume. Yesu an'sowa: wa avfia angili nata indjami na mulume. ¹⁸Ngo wuudha bhalume tiifu, ka undjo nunana keteetino andeese mulumai. neeto wavfia angili. ¹⁹bwána, an'sowa mwali, yee n'ata owe n'kaanga. ²⁰Bhiibje bhasu bhubhi koma kula a n'tala wo kuuno; ká navfia, nue, bhanu eegula ya ekpie yiikomula a Yelusalema. ²¹Yesu, an'sua mwali, idjelia, evfumbu ya kiana iyo indi gwaliese a n'tala uno ao a Yelusalema dya nu n'komulu bhi Tita. ²²Nukomulue iyo nundi djibhianu; djue, tukomulu undjo tu djibhie, ngo ibhika liidjie anga bha Yuda. ²³Nge evfumbu yoowa, ka yowa mono kungbe, dya bha komula bha menemene bha n'komulu bhi Tita a mpumantima ka n'angili, ngo ibhobhaa bha bha komulu bha Tita abha vfema. ²⁴Mbali u M'pumantima, ka Eekpie bha bha n'komulue bha n'komula a mpumantima ka n'angili. ²⁵Mwali ansowa: édjibhi n'atá Masiya meekie undjo bha m'bhisia n'atá Klisto; dya wiidji bhio, utu kpolisi bhio bhiima bhitópá. ²⁶Yesu ine n'sua: Emiidjono, evfi nai. ²⁷Dyáa ikulu bhatende bhukiáná, bhubhia bhá sangale na éyo úbha vfi na mwali tomoi. Ka amó tóomoi sa vfie: O'mü neni? ao: nuvfi náná andje? ²⁸Dyaa mwali, átiká ndiko yèsé, ákéná á ndei ya dhéné, ká á bha a'vfia na bhushe: ²⁹Úkái komenai mushé tomoi úndjo wisowá bhitopa bhio ekakie; indjésé Kilisito undjo? ³⁰Bhéésá á ndeyi ya dhéne, ká bhá kéná á'ngésé. ³¹Á évfumbu yokwiyo, bhatende bhá súsula ta manga á dhü, bhavfia: Labi, dhia. ³²Nge a'bhásowa: éna bhi idhia bhio nundje djibhianu. ³³Bhatende bhansosa na ibhó nabhó: mushé tomoi andhisia lili bhima bhi idhia? ³⁴Yesu a'bhásowa: bhimabhami bhüdhia bhiése kú ikia bhoondusia wa undjo witúma, ká niakisia mokambo wése. ³⁵Núvfie ánú taa yatikálá meli taminai tukiana na evfumbu yi kólá? Éna, yanesowa nuwe, tubhulai madjo, ká bhonai ma bhúlú maa mooluwá ni kóla. ³⁶Undjou'kolié upatie musalala, ká úbhásie pumá djübhi ka lá masi ku matopa nisowa taa undjo aamá ka undjo a'kólá bha bhaséa bhatopá. ³⁷Ngo na iyono iyo bhavfie angili woomó ú undjé oona, ká woomó undjo kolie. ³⁸Inétuma nuwe iko kólá iyo nu'kambeanu; bhaamó bhá kambá, ká núe ná tángáná a'mokambho wabhó. ³⁹Bhá Samalia bhagi bhá ndei ya dhéné iyó bhá ndjelia Yesu nisowa lá livfia lá bhusumbá ya mwali: mitopa miyo i-kiá. ⁴⁰Dyokútó, dyaa bha Samalia bhééká ikon'gboká, bhámvfemá taa ágwali angá bhó. Ka úgwalá dyaa masi tamavfli. ⁴¹A'bhugi bhaamó bhú djelia nisowá lá livfiá lésé; ⁴²Ká bhán'sowa mwali: indjésé nisowa lá iyó wavfia ta ta'djelia; ngo ta móká djue kubhanéné, ká ta djibha taa úm'bikisia angili wa kisi. ⁴³Ambusá ma masi ta'mávfli, Yesu éésá dyáa, nikéná a'Galilea; ⁴⁴Ngó úvfia idjé ku bhanene taa nkanga andjé bibianiése a'ndei yésé ku bhanene. ⁴⁵Dyáa manga ukiana á Galilea bhú bhuga ta ékima, bháa bhúená mitopá miyo úkia mono a'Yelusalela á évfumbu ya evfaya; ngo ibhó dyokútó bhúkéná á évfaya. ⁴⁶A'kpudhá kotio á Kana na Galilea, dyoowá úbasia malivfa éngoka. ibhia mono á Kapelenaumi n'dumangá tomoi wa bhasudhá bhá nkota, undjo mona wese úbhia na ndutu. ⁴⁷Ooká tá Yesu ééká á Yudea ká ákianá a' Galelia, an'kenila, ká ánkumulá natá bhákeni ká anbhikisia móna wésé, undjo úbhia kalibho ni-ugwa. ⁴⁸Yesu ánsowa: áni nuéneanú bhékakó ká bhivfanyiko, nundje djelianu tá bhuwa. ⁴⁹N'dumanga wa bhasudhá bhá nkota ansowa: Bhwáná, dúlúá á péle na monami i ugwa. ⁵⁰Kená, Yesu ansowa, monai a'bhika. Ká mushe undjo a'djelia livfia eyo Yesu u'nsowa, ká á kéná. ⁵¹Tókú manga ubhia su dhulúwé, bhushé bhésé bhámokambo bháko kumáná náná, bhásowa livfia lio: mónai a'bhika. ⁵²A'bhéiyá, na saa yania oká ekima; ká bha'nsowa: ikóló, a'sáa ya sábhá, hómá liibhá. ⁵³Idjidjé a'djelia nata ibhàa a'saa yókwiyó Yesu unsowa: monai a'bhiká. Ka a'djelie, idjé na bhwandja bhésé bhutopa. ⁵⁴Yesu a'kia ekakó yésé ya mavfli dyaa weeká a'Yudeya nikéná a'Galilea.

Chapter 5

¹Ambúsa na dyaa, ibhiya na evfaya teemoi ya bhayuda, ka Yesu akena á Yelusalema. ²Ngó, á yelusalema, tshékedhé na ékusé ya mekòkò, ébhá na ékúkò iyo ibhisianie na ki Ebalania, Bhetesaidha, ka tubhikuse ta ifu. ³Iitshi la tubhikuse bhio á bhugi bwa bhushe bha ndutu bhubha bha lalé, bhushe bhá bhutiti, bhushe bha mabhunga, bhitukulu, bhaa bhubhisibhaka inedigania la malivfa; ⁴Ngó ntambia tomoi ubhi dhula kúa évfumbu étopa á semélé na ékuko ka adigania malivfa; ka undjo utshubhie mushe wa pikilie ambusa na malivfa ine digania, ubhá m'bhike, igwali mbiése ndutu na muna ya nia. ⁵Dyáá igbokiana mushe wa ndutu tomoi undjo ubhá na ndutu bhidjo makumi ta masasó na bhimo munane. ⁶Yesu, áménà n'lalé, ka á djibha taa ubha na ndutu evfumbu ta eta, ansowa: Woonduwe ubhiki? ⁷Mushe wa ndutu an'kpetania: Bhwáná, indjami na mushe úndjó wikulie á ékúko dyaa malivfa má digi iyo, ka, dyaa étoti, ikéna, woomo mushe idhulua á pele námi. ⁸Téma, Yesu an'sowa, geiya ndaló yai ka luvfá. ⁹Dyo káá mushé undjo ábhiká; ágéyà ndaló yèsè, ka á lúvfá. ¹⁰Ibha bhusi bha sabhato. Bhayuda kotiyo bhansowa undjo ubha m'bhiké: i bhuisi bha sabhato; subhá ai na lúúsa livfevfá ndaló yai. ¹¹A'bhá kpetania: úndjo wibhikisia, wisowa: geiya ndaló yai ka luvfá. ¹²Bhá miyà: mushe aao neni úndjo ánésowa: géiya ndalo yai, ka luvfa? ¹³Ngé úndjo ubhika sadjibhésé táá ibhá neni; ngo Yesu ubha sa limúa á etulumito, eyo ébhá á egula éyò. ¹⁴Tangia dyáá, Yesu an'kpoká á yavfulu ya Mbali, ka ansowa: éna, óbhá m'bhiké, sikii táá djambi ka amó, na iondua taa enékoné kianilé ka amo éma ya kpingbi. ¹⁵mushe undjo á kénà, ka á kókólia anga Bhayuda táá ibhá Yesu undjo un'bhikisia. ¹⁶Na étó Bhayuda bha mika Yesu na bhubhi, mungusa ubhú kákia bhima bhio kúna bhusi bha sabható. ¹⁷Nge Yesu ábhákpétània: Titá úkákíe ukunékia mpaka bhusi bhuno: émi dyokútò ya kia. ¹⁸Nisowa lá dyitò, Bhayuda bhá vfungala ka amó iné múlúsià, mbésé ku táá ni isika sabhato, nge niné bhisia Mbali taa u-idjidjé, ká nidjinékia taa úendjini na Mbali. ¹⁹Yesu á vfia kaamó, ká á bhasowa: angili, angili yanésowa nuwe, móna andjekiesé idjé mukúlu aao, úkiesé ku eyó uénie anga Tita; ká étópá éyo titá úkiiè, mona dyokuto úkiiè na muna ku émoi. ²⁰Ngo Tita ú múndu móna ka vfanisiek mikambo madhéné iyéta éno, ambusa taa mugwali na isangala. ²¹Ngó, tókù Tita woomusie bhogúsià ka na ibhowa ibhika, idyokútò móna wooúwè ibhika angá úndjó úmundúwè. ²²Tia andji sambhisiesè mushé, ngo wooúwa isambisia ángá mónà, ²³Ambusa táá bhatopá bha m'bibi mónà tókú bhu m'bibá Tita. Úndjó andjé m'bibiesè mónà andjé! bibiesè Tita úndjo ún'túma. ²⁴Angili, angili yanésowà núwé, úndjó wookié livfia lámi, ká úndjó ún'djeki úndjó wi túmá, ú na, ibhiká la masi matopá ká andje isambisia niésè, nge éétá á ligwa ná iibhiká. ²⁵Angili, angili yanésowa núwe, sáá yá kiànà, ká ya kiana léli dyáá bha ogusia bha okie dyoi dyá móna Mbali; ká bháá bhá liókiè bhá bhikie. ²⁶Ngo, toku Tita u nalibhika kubhanene, na dyokuto uowa anga mona libhika lese ku bhanene. ²⁷Ka umuwa lokulu la bhutumba, mungusa u mona wa mushe. ²⁸Ombese nuwe isangala na eyo; ngo wakati wa ouwa dyaa bhatopa bhaa bhá asemele na madja ko bhaoki dyoi lese, ka bha vfundue bhio. ²⁹Bhaa bhukia mono ekima bha umuwa na ibhika, nge bhaa bhukia mono ebhibhi bha umu bhio na isambisana. ³⁰Indje kii ami ema te emoi emi ku bha nene: iyekana na eyo yaoka, ya sambisia; ka isambisia lami li endjini, mungusa indje vfungaliami iyonda lami ku bha nen, nge iyonda la undjo wi ituma. ³¹Ani i émi undjo éné samboli kubha néné, isambola lami lindjese likima. ³²Ina womo undjo u samboli isowa lami, ka edjibhie taa isambola liyo a kia na isowa lami lilikima. ³³Nuwe nuni tuma anga Yoani, ka idjé u sambola angili. ³⁴Angami indjese anga mushe ta ya odhu bhusamboli, nge yavfia ino, ambusa ta nubhiki. ³⁵Yoani libhia lobela lutshuané ka lu énikane, ké nu onda mono nusea saa temoi nam'pena wésé. ³⁶Emi, ena bhusamboli ta dhene bhu été bha Yoani, ngo mekambo miyo titá wa indua wi akisia, mekambo miyo é kiié, misambolie angami taa i Titá undjo wi ituma. ³⁷Ká Tita undjo wiituma isambola kubha néné. Nú oke anú dyoi lese ta buwa, nu éné ta bhosio bhésé, ³⁸ka livfia lésé lindje gwaliese anganu, mungusa nundje djelianu undjo manga un'tuma. ³⁹Nuvfungalie makpalua, mungusa nú wazié a makpalua máa i ibhika la masi ku matopa: i makpalua máa ma isambolie. ⁴⁰Ká nundje ondúanu i idja angami ta nu odhu ibhika! ⁴¹Obibo lami lundje idjiésé anga bhushe. ⁴²Nge édjbhi taa nundjanú na bhu ondua anga Mbali. ⁴³Ya éká na linya lá Titá, ka nú idjelianu; ani wa ómó iidjà na linya lésé kubhanéné, nu úndjelie. ⁴⁴Namna yania núdjelie, núwe bháá nú udhue lobibo lanu anga bhamo na bhamo, ká mbésé nuwe ivfungala lobibo lúo lú idji anga Mbali kalesi? ⁴⁵Nuwazai yanu táá emi énesitakinue apele na tita; úndjo únesitaki nuwé, i mUSA, úndjo nú kapalía. ⁴⁶Ngo ani nubhi idjelia Musa, amba nu idjelia dyokuto, mungusa ukpalua ikulu lami. ⁴⁷Nge ani nudjelie anu makpalua mese, namuna yania nudjelie mavfia mami?

Chapter 6

¹Ambusa na dyaa, Yesu ákénà ámolí na obhingi la Galilaya, ya Tibhelia. ²Abhugi wa bhushe bhumika, mingusa bha éná bhikako bhio úkia angá bhushé bha ndutu. ³Yesu ákpata n'tala, ka dyaawá ádjumana idjé na bhatende bhèsè. ⁴Ngo, pasaka ibhia tshekedhé, évfaya ya bhayuda. ⁵Atubhúlá madjo, ka éna á bhugi wa bhushe iidja angésé, Yesu avfia na Filipo: Túkúlú mekati niya? nata bhushe bhano bha pati idhia? ⁶Úvfia éyo táá an'tshutshu, ngo udjibha iyo ibhia taa úküé. ⁷Filipe an'manyula: mekati miyo mibha táá mioúdhane na miya ta épili dja bhilinge dji ndji akiése ta kila músha apati átá ta bhua. ⁸Tomoi wa bhatende bhésé, Andhele, wanya Simoni Petelo, an'sowa: ⁹Iná dyano n'nongo tomoi undjo únamekati ta éfú ka na titi ta épili; iyo iindji á bhugi wa bhushe bhano? ¹⁰Yesu ávfia: ùbha djumanisiai: ibhá na égula éyo bhibisi ta bhigi. Bhadjumáná kotiyò bha bhandané éléfu ta éfu bhalume. ¹¹Yesu ágéià mekati, ámigánisia Mbali líkówá, ká ámi vfakania anga bhaa bhubhia bhadjumànè; á bha ówà ku natiti tókù bhúóndá. ¹²Dyaa bhubhá bha ógutá, ávfia na bhatende bhésé: bhosai bhisulu bhio bhatikala, ambusa taa ta émoi éné bhólé. ¹³Bhá bhibhósá kotio, ká bha, idjalisia bhikémó taa bhúú na bhimó ta bhivfili na bhisulu bhio bhitikalá bhá mekati mio ta éfú, ambusa na bhatopá idhia. ¹⁴Bhushé bhàà, na iyena ékako éyo Yesu ákia, bha vfia: úno ú angili n'kanga úndjo úpasi iidja á kisi. ¹⁵Ká Yesu, ádjibhá taa bhubhi tótá ieka ikon'geiya ta bhá kii n'kotá, anélútá kaamó an'tala idje kálèsi. ¹⁶Dyaa yóúwá idjokolo, bhatende bhèsè bha dulúá an'kpangba wa óbingi la dhènè. ¹⁷Bhá kpata ákúkú, bhakalia óbhingi la dhènè mungusá bhá kéní á Kapelenaumu. Ibhia sa óúwa bhotio, ká Yesu sabha èsè kaamó mubhá gbòké. ¹⁸Ibhia na évfufuma ta dhène ká óbhingi lá dhènè lubhia na kesukúa. ¹⁹Ambúsa na ilua iekaka kilometele ta éfú ao sita bha mènà Yesu n'luvfé iikulu la obhingi la dhène ka sune bhamba á kúkú. Ka bha éná bhuwá. ²⁰Nge Yesu á bhasowa: iemi; mbésé núwe igwala na bhúwá! ²¹Bhubhi tótá kótio iné djamisia á kúkú, ka ku dyikáá kúkú isika aliko lio bhubhi kenila. <<<<<<< HEAD ²²Dyombo la bhushe lio litikala á moli úimo la obhingi la dhène, bhwénà taa itikala èsè kúkú tomoi á liko, ka dyaa sa djamile èsè á kúkú undjo na bhatende bhésé, nge bhúkena abho ibhó ngúngú. ===== ²³Nge bhakúkú bhamó bha dhène bhukiana à Tibhelia tshekede na égula éyo bhúdhia mokati, ambusa na Bhwáná i iganisia lokowa. >>>>>>> refs/heads/new ²⁴Dyáa bhushé bhá dyombo bhuéná tàa imbi Yesu, imbi bhatende bhèse bhabhabho dyoa, bhú djamila à bhakuku bhàa ibho bhakulu bhaao ká bhu kénà á Kapelenauma, ikon'vfungala Yesu. ²⁵Bhun'gboka à moli wómó wa obhingi la bhène ka bhun'sowa: Labhi, ú kiana dyano wakati waniya? ²⁶Yesu abha kpetania: angili, angili, yanesowa nuwe, nu ivfungaliye, mbèse mungusa ya núwe i éná bhikako, nge mungusa nú dhià mekati ká nubha bha oguté. ²⁷Kambai, mbèse dyulu lá bhima bha idhia bhiyo bhi vfolie nge dyulu la bhiinabha idhia bhio bhilivfie dyulu lá ibhika lá masi ku matopa, iyo itáa mona wa mushé úné ouwe núwe; mungusa i idje undjo titá Mbali úmavfisía linyá lésé. ²⁸Bhusnsowa: tukiié titani taà tukambi mekambo má Mbali? ²⁹Yesu abhá kpetania: iyo i mokambo wa Mbali, i táa nun'djélia angá undjo ún'tuma. ³⁰Indje ékako iyo úkii kotiyò, bhun'sowa, ambusa taa tu méní? ka indje mokambo úwo o kiie? ³¹Bha idje bhasú bhu bhia mana à mpéna wa iseke, iyekan ana iyo i kpaluana: ubha owa ya idhia mokati uwo wiidjá á ikulu wa nguvfá. ³²Yesu abhá sowa: angali, angili, yanesowa nuwe, indjèse Musa undjo únéowa nuwé mokati wa i idja a ikulu wa nguvfa, ngé i Tita undjo un'owu nuwé mokati wan'kima uwo wiidjie a ikulu la nguvfa; ³³mungusá mokati wa Mbali, i undjo u dhuluwe a ikulu la nguvfa ka undjo u ouwé ibhika á kisi. ³⁵Yesu abha sowa: Emi, é mokati wa ibhika. Undjo ú idjie angami andje okièse égwa ta buwá; ká undjo wi idjèlie andje okièse yama ta buwa. ³⁶Nge énésowa nuwe: nu indé na , ka nu idjeliéanu. ³⁷Etopa iyo Tita wi induuwe i idjiè angami, ka indje n'tuwami undjo ú idjiè angani. ³⁸Mungusa iduluwa i ésà à ikulu lá nguvfá dyulu lá ikiya, mbèse iyonda lami, ngé iyonda la undjo wiitúma. ³⁹Ngo, ino i iyonda lá undjo wiituma: mbèse émi ibholisia, ta éma à bhitopa bhiyo, ú induwa, ngé táá ébhi umusia á bhusi bhá tútútú. ⁴⁰Enai, na ééto, iyonda lá Tita: kia n'topa undjo úmenie mona ka na inen'djelia à udhu ibhika lá masi kumatopá; ká é mumusiè á bhusi bha tútútú. ⁴¹Bha Yuda bhu ngungumaka dyulu lèse, mungusa uvfia: émi, é mokati uwo ú duluwa i ésá á ikulu la nguvfa. ⁴²Bhuvfia: únó andjese Yesu, mona wa Yosefu, idje undjo tu djibhie idjidje ka na nyinya wèse? indje kotiyò uvfiè: táa émi i duluwa i ésá á ikulu la nguvfa? ⁴³Yesu abha manyula: mbèse nuwe i ngungu maka. ⁴⁴Ta omoi andje idjièse angami; ani Tita undjo wi ituma san'luté; ká é mumusie a bhusi bha tútútú. ⁴⁵Ikpaluana n abha kanga: bhá gwaliè bhatopa bha gulusiané na Mbali. Ntopa undjo ú moká Tita ka ipata igulusiana lèse aidji angami. ⁴⁶Indjese tàa mushé ú idja anga Mbali; idjé ú ména Tita. ⁴⁷Angili, angili, yanesowa núwe; undjo ú idjèlie ú na ibhika la masakumatopa. ⁴⁸Emi, é mokati wa ibhika. ⁴⁹Ba idjé bhanú bhú dhia mana á mpena wa iseke, ká bhu ogwa. ⁵⁰I dyano mokati uwo ú duluwa i ésá a ikulu lá nguvfa, ambusa taa undjo ú lu dhiè andje oguwe èse. ⁵¹Emi, é mokati wa m'bhiké uwo u duluwa i èse a ikulu la nguvfa. Ani mushé adhiya mokati uwo, ú bhikiye masakumatopa, ka mokati úwo i ouwé, i mobhi wámi mungusa wa ibhika la kisi. ⁵²Bha yuda bhu bhikiana ibho ngungu ká bhavfia: namuna yaniya mushé uno u pasiè itu owa mobhi wèse taa to dhie? ⁵³Yesu abhasowa: angili, angili, yenésowa númè, ani nu dhiyé mobhi wa mona mushé, ká ani nú nyuwé manyika mèse, nundje anu na

ibhika anganu.⁵⁴Undjoudhie mobhi wami, ka na inyúwa manyika mami ú na ibhika lá masikumatopa, ká énumusie à bhusi bha tútútú.⁵⁵Mungusá mobhi wami ú angili bhimabha idhià ká manyika mámi ma angili étuko.⁵⁶Undjo udhiè mobhi wami ka inyúwa manyika mámi úgwaliè angiliè angami, ká émi angése.⁵⁷Toku Tita undjo ú mubhiké wiitumá, ká toku é mubhiké na Tita, i dyokuto undjo ú idhiè ú bhikie dyulu lámi.⁵⁸I dyano mokati úwo ú duluwa i ésa á ikulu lá nguvfa. Undjese toku úwo bha idje bhanu bhú dhià: bhú ogwa. Undjo udhie mokat uno ubhikiye masikumatopa.⁵⁹I iyo Yesu uvfia ngo ugulusià á Sinagigi, á Kapelenauma.⁶⁰Ambúsa na inémoka, á bhugi wa bhatende bhèse bhuvfia: livfiá lino likpingbi, néni undjo ú pasie ili djibha? ⁶¹Yesu na idjibha idje mukulu aao taa bhatené bhuhá ngungumaka isowa lá livfia liyo, abhasowa: livfia liyo yané tshuna nuwe?⁶²Ká ani na ména mona wa mushé ikená dyaa ubhia pikilie? ⁶³I mpumatima úwo ú bhikisakiè; mobhi undje kiieèse éma. Mavfia maa inésowa nuwe ma mpumatima ka ibhika.⁶⁴Nge i nabhaamo anganú bhaa bha ndjé djelieabho. Ngo Yesu udjibha kú á itatika taa ibhia na bhaa bha djelieabho ká ibhia na undjo unkulusie bhiyo. ⁶⁵Ká úvfia: i na dyito énésowa núwe taa mushé andje pasièse i idja angami, ani sá owané èse kú na Tita.⁶⁶A wakati úwo dyaa, á bhugi wa bhatende bhèse bhunéluta á mbusa ka bhu tikala ikená náná. ⁶⁷Yesu avfia kotiyo na bhaa tabhúu na bhamo tabhavfili: ká núwè, nundje onduwe anu dyokuto ikéna? ⁶⁸Simoni Petelo an'kpetania: Bhwáná, tukeniè anga néni? unamavfia ma ibhika la masikumatopa. ⁶⁹Ká tu djelia, ka tu djibha taa i owé Klisto, wa kénge wa Mbali. ⁷⁰Yesu abhá manyula: indjèse émi undjo inéminula núwe ta bhúu na bhamo ta bhavfili? ka tomoi wánú ú mugu! ⁷¹Ubhi vfiá dyulu lá Yudha; mona wa Simoni Isikalioti; mungusa ibhia idje undjo ibhia taa ún'kulusiè, idjé wa tomoi wa bháa tabhúu na bhamo tabhavfili.

Chapter 7

¹Ambusa na dyaa, Yesu á kena á Galilea, ngo sa onde ese iyosala á Yudea mungusa Bhayuda bhubhi n'vfungala ta bha múlú. ²Ngo evfaya ya Bhayuda, evfaya ya Tabelenekele, ibhia tshekedhe. ³Ka bha monima bhese bhunsowa: ésæ áno ká kena áyudhea, mungusa bhatende bhai bha eni dyokuto mekambo miyo okiie. ⁴Mushe ta omoi andje vfiese n'kobhané, dyaa úondue idjanila: ani ókie bhima bhio, undji vfanisia owe mukula aao á kisi. ⁵Ngo bha monima bhese bhandjeli abho. ⁶Yesu abhasowa: saa yami undjèsè múouwé, nge saa yanganu imasi ku matopa. ⁷Kisi andje nu bhilièse múwe; émi, wiibhilie, mungusa esambolie á kisi n'no mekambo mèse ma mibhibhi. ⁸Kénai, núwe, á evfaya iyo, angami, undje kenaimi, mungusa saa yami indjèse káámó muàké. ⁹Ambusa naibhá sowa eyo, átikalá á Galilea. ¹⁰Dyaa bhamonimá bhèse bhukénà á evfaya, ákená dyokuto idje mukulu aao, mbèse na bhushe inéménà, nge tókù n'kobhané. ¹¹Bhayuda bhubhi i'vfungala wakati wa évfaya, ka bhavfia: Úmia? ¹²Ibhia a'semele na dyombo, mengúngúmo ta dhène dyulu lèsè. Bhamó bhúbhi vfia: mushe umo ún'kima. Ka bhaamo bhuvfia: mbèse, Ú nubholé dyokano á dyombo. ¹³Mushe ta omoi, savfièse na uhulu, dyululèse, na iondua Bhayuda. ¹⁴Dyaa évfayaikianá á katikati, Yesu á tama ka ákpata á yavfulu ya Mbali. Ka à gulusia. ¹⁵Bhayuda bha sangala, na ivfia: namna yania adjibha ma kpalua, idje undjo sa somé èse? ¹⁶Yesu abha kpetania: asili yami andjèse wámi, nge i wa úndjo wiitumá. ¹⁷Ani mushe úondue ikia iyonda lèsè, údjibhie taa asili ami iwa Mbali, aao evfie ikulu la nkota wámi. ¹⁸Undjo úvfie ikulu la nkota wa èse úvfungalie obibò lèsè ku bhanéne; nge undjo uvfungalie obibo la indjese na iyo iékande endjini angese. ¹⁹Musa sanoúwe mwese núwé selia? Ka ta omoi wánú andjé esimièse selia. Na éndje nuvfungali ini ndúla? ²⁰Dyombo la kpétania: úna múgú angai ná mobhi. Nénì undjo úvfungali taa ánéólú? ²¹Yesu ábhá manyula: ékii mokambo, ká núè bhatopa nú bhasangalé. ²²Musa únoowá núwe dhúdhá, mbèse taa iidjá angá Musa, ngo yeidjá anga bha inyangulú, ka nan'tina mushe dhúdhábhushi bha sabhato. ²³Ani mushe tomoi átinisiana dhúdhá bhushi bhá sabható, náisowa taa selia ya Musa inebhuniè, mungusa wa éndje nú isumilie na dyaa ébhikisia mushe ku n'tubhú bhúsi bhási bhá sabható. ²⁴Sú sambisia na iyekànà na úndjo ú énekanie, nge sambisia iyekànà na éndjini. ²⁵Bhamó bhàà bhúbhia bha gwalé a'Yelusalema bhúvfia: indjèsè úndjo bham'vfungala taa bha múlú? ²⁶Ka énai, úvfie na úhúlú, ka bhansowa bhó ta éma! E ángili taa bhakota bhúndjibhá taa ú Kilisito? ²⁷Tókù ito úno, tudjibhie dyaa ú iyo; nge Kilisito, dyaa ú idji iyo; mushe andje djibhièse dyaa manga ú idjie. ²⁸Ka Yesu á gulusia á semele na yavfulu ya Mbali, á tubhula dyoi: nùni djibhie, ká nú djibhie dyaa ya idja! si idjiami émi mukúlu ááo: nge úndjo úitumá únkima, ká núndje n'djibhianu. ²⁹Emi, éndjibhie; ngo ye idja angèsè, ká idjé úndjo úitumá. ³⁰Bhúvfungala kotio bhán'dhungu, ka mushe san'dúngèsè, mungusá, sàà yèsè sibha èse móuwé. ³¹Bhági á dyombo bhúndjelia, ka bhúvfia: Kilisito, dyaa úidji iyo úkú bhikakó bhigi inémita únò? ³²Bha Falisayo bhaóka bhanengungumaka isowa la bhima bhio. Ngo dyaa bhadumanga bhá bhakoli ká na bha Falisayo bhá tumá bhushe bhá mokambo ta bhan'dungu. ³³Yesu ávfia: émbá kú nanú évfumbu ta djàà, ambusà ekénie anga úndjo ú ituma. ³⁴Nú ivfungalie bhiyo ká núndji ndeni ta bhi ánú, ká núndjé tokianu ikuàna dyàà égwali bhio. ³⁵Ikúlú éto Bhayuda bhá sowana: Úkeni nia, ta tundjé méniasu? úkenié anga bhàà bhuvfandjala angá bha Giliki, ká ú gulusie bhá Giliki? ³⁶Livfia lio manga vfia kókó ááo indje: nu ivfungali bhiyo ká núndje indeni ánú, ká núndje tókianu ikiana dyaa égwali iyo? ³⁷Bhushi bha tútútú, bhushi bhwa dhène bhwa évfaya, Yesu, átemá, á tubhulá dyoi: úndjo ú na yàmà, kia áédji angami, ká únyúwè. ³⁸Úndjò ú idjeliè, tu lánagá ta malivfa na ibhika tukpalalie angèse na n'tima tókù makpalua múvfia. ³⁹Avfia éyo em'pumatima ta bha ódhú bháà bhúndjelia; ngo mpumatima subhièse kaamo, mungusa Yesu sabhièse mbani múbibané. ⁴⁰Bhushé bhá dyombo, na iyoka mavfia náá, bha vfia: úno únkanga mènèménè. ⁴¹Bhaamó bhú vfia: i Kilisito. Ka bhaamó bhúvfia: Eébhongé ta Kilisito úèkie á Galilaya? ⁴²Makpalúa mavfièse ta ubhoti la Dauda, ka na ándei ya Bethelèmu, dyaa Daudu, úbhia mono, dyàà Kilisito ú pasie ièká? ⁴³Ikúlú lèsè, ivfa ka naka louwá kotiyo á dyombo. ⁴⁴Bha ámó bha ónda ta bhán'dungu, nge mushé san'dungèsè. ⁴⁵Na éto bhushé bhá mokambo bhakpudha angá bha dumanga bhá bhakoli ka nabha Falisayo. Ka ibho bhábhásowa: na éndje nú idjiànú nabho? ⁴⁶Bhushé bhá mokambo bhá kpetania: tá bhúwa mushé úno. ⁴⁷Bha Falisayo bha bhai bha iganisia livfia: núè dyokuto, núbhá bha kómbané? ⁴⁸Ibhia na bhakota aó bhaFalisaya bhaa bhúndjelia? ⁴⁹Nge dyombo lio lidjibhaèse selia bhú tunànà! ⁵⁰Nikodhema, úndjo úkiàna bhatio angá Yesu, ká úndjo úbhá na bhó, a' bha sowa: ⁵¹Selia yaásu édungu mushe a'pèlè ni né moká ká na idjibha iyo a'kia? ⁵²Bha n'kpetania: owé údyo kuto Mugalilea? Bhónà, ká úénie taa á Galilea indje vfundu ta mono èse bha kanga. ⁵³Ká kila mushé a'kpudhá angese na yavfúlú.

Chapter 8

¹Yesu akena an'tala wa Mizeituni. ²Nge, kuya pindi, á kena kaamo á yavfulu ya Mbali, ka bhushe bhatopa bha idja angesse. A'djuma na, ábha gulusia. ³Ngo bhakpalua ka nabha Falisayo bhaudisila mwali tomoi undjo bhun'dunga na mulume wa mushe; ⁴Ka, bhan'temia á peteno bhushe bhan sowa Yesu; mweli mwali uno ubhan'dunga'ne na mulume wa mushe á ndalo. ⁵Musa, naelia yese, utulusia iyovfula Bhali namuna bhano mambhuo; owe kotio, wavfia titani? ⁶Bhuvfia eyo dylu dya ine tshutsha, isowa laine sitaka, Nge, Yesu, agbalia, ka ákpalua na mwandakala wese á misia. ⁷Toku bhubhi kenila inemiya, á tema ka á bhubhi kenilana inimiya, atema ka ábha sowa; kia undjo onganu andji na djambi á tatika inrkulia ombuwo. ⁸Ka ugbalia kaama, ukpalua á misia. ⁹Dyaa bha oka dyito dyoi dya mpumatima wabho ya bhan'sowa, bhane luta tomoi moi, iyondjo ku bhadumanga mpaka lu bha dadu. ka Yesu atikala kalesi na mwali undjo ubhia á bhaligogo labho. ¹⁰ngo atema kaumena tese ku mwali, Yesu anbowa; mwali, ibho bhobhani bhaa bhane sitaka? mushe ta omoi sane wkuesee? ¹¹Á mwali on'kpetania; mbesi, bhwana. ka Yesu ansowa; sine okumuami ta bhua; kena, ka sukii djpmmbikaamo ¹²Yesu abha sowa kaamo; ka avfia; emi npena wakisi uno; undjo wa indikie anje luvfu taese á livfue, nge upatie mpana wa ibhika. ¹³Ikulu la ao bha Falisayo bhun'sowa; wadji sambala bhumdjesse bhabhukima. ¹⁴Yesu abha ma nyula; imbi toku ya nesambola ku bhanene, bhusamboli bhwami bhu bhukima, ngo edjibhie dyaa iidja ka dyaa ekenie, nge nuwa, nundje djibhianu dyaa ya idjo ao dya ekenie. ¹⁵Nusambisie iyekene na mobhi; emi indje sambi siami mushe. ¹⁶Ka nai esambisie, isa mbisa lami ilalikima, ngo indjami kalesi; nge tita undjo wiitu ma unami. ¹⁷Ibha ekpalua á selia yanu taa bhusa Mbali bha bhushe tabhavfili ibha bhukima. ¹⁸Ya kia bhusouboli bhwami eemi mukulu aao, katita undjo wiituma á kia bhu sauboli bhwami, ¹⁹Bhansowa kotiyo: ato unia? Yesu amanyula: nundje nu idji bhi anu, imbitita. Ani nubhi idji bha amba na ndjibha dyokuto tita. ²⁰Yesu avfia mavfia maa, na igulusia á yavfulu ya Mbali, á egula uyo ibhia na lito: ka mushe sa moke ese mungusa saa ya ese sibhia ese kaamo ekiane. ²¹Yesu abhasowa kaano: ya kena, ka nu ivfu ngolie, ka nuogue asemele na djombi djanu; nundje tokianu ikiana dyaa ekeni oowa. ²²Ikulu ya eyo bhayuda bhavfia; udji olue idje mukulu aao, mungusa avfia; nundje tokianu ikiana dyaa ekeni oowa? ²³Ka abha sowa: nuwe nubha itshi; emi, waikulu. nuwe nubha bha kisi á djno; emi indje ami wakisi aa djono. ²⁴Ma ana maa yanesowa uwe taa nu uguwe á semele na djambi djanu; ngo ani nudjelie toku etno, nu ogue á semele na djambi. ²⁵Owe neni? bhan'sowa. Yesu abha manyula; eyo yanesowa nuwe i itatika. ²⁶Ena bhima bhigi ya inesowa nuwe ka na bhi okumua ánganu; nge undjo wiituma uniki ma, ka iyo yaoka ongesse, yavfia á kisi. ²⁷Bha djibhi abho taa ubha sowa dyulu la tita. ²⁸Yesu kotio ábhasowa: dyaa nun'tubhuluwe mona wa muhe, ngo nunidjibhie ka taa indje kuami ya emi mukulu aao, nge evfie iyekana na iyo tita wiigulusisa. ²⁹Undjo wiituma unami; andjenitikiliese emi kalesi, mungusa ekie masakumatopa iyo iekima angesse. ³⁰Toku Yesu ubha ivfia eto, bhagi bhan djelia. ³¹Ká avfia na bha Yuda bhaa bhu'ndjelia: ani nalivfia á livfia lami, nu angili bhatendebhami; ³²Nudjibhie angili ka angili ini avfisie nuwe na uhulu. ³³Bha n'kpetania: djue tu ibhutala la Abalayama ka tu bha mwa asu bha kobhé bha mushe; namna yania wa vfia: nugwalie na huhulu? ³⁴Angili, angili, yanesowa nuwe; Yesu á bhakpetania, n'topá undjo údji disié á djambi ú n'kobhé wa Djambi. ³⁵Ngo, n(kobhé andjetikakaliese masi kumatopa a yavfulu; ùona utikalie masi na topa. ³⁶Ani kotiyo mona ané avfisia núwé na uhulu, nugwalie na uhulu la angili. ³⁷Idjibhi taa nu ibhutala la Abalayama; nge nuvfungali taa nu indulu, mungusa livfia lami lindjenelumiliese nuwe. ³⁸Yavfia eyo ya éná anga Tita; ka nuwe, nukii iyo no oká anga idje wanu. ³⁹Ibho bha n'kpetania: idja asu, i Abalayama. Yesu abhasowa: ani nubha bhana bha Abalayama, nubhakia mekambo ma Abalayama. ⁴⁰Nge ketetino nuvfungali taa nu indulu, émi undjo yanesowa nuwe angili indjo yooká angá Mbali. Iyo, Abalayama sa kie moese. ⁴¹Nukiie mekambo ma idjé anu. Ibho bha nsowa: tundje asu bhana bha makani; tu asu kubha idje tomoi, Mbali. ⁴²Yesu ábhasowa: ani Mbali úbhá idja anú, ambá nuni ndundue, ngo i anga Mbali dyaa ivfundua ka dyaa yi idja. Si idjie ami ku bha nene, nge idje undjo wi itúmá. ⁴³na éndje nundje djibhi anu livfia lami? mungusa mundje pasianu, ioka livfia lami. ⁴⁴Núnà idja anú mugu, ká nuondúe nu akisia kulu dja idje anu. Ubhia á ola bhushe ku á itatika, sabha ese na angili, mungusa angili indjese a ngese. Dyaa uvfie ébhéla, uvfie iyo iidji angèsè ku bhanene; ngo ú na ebhela ka tita wa ebhelá. ⁴⁵Ká émi, mungusa yavfia angili, nundji djelie anu. ⁴⁶néni wanú wi sitakie na djambi? ani yavfia angili, mungusa endje nundji idjelianu? . ⁴⁷Úndjo u wa Mbali, ú okie ma vfia má Mbali; Núwé nundje okianu, mungusa nundjanú bha Mbali. ⁴⁸Bha Yuda bhan'kpetania: tundjasu na selia ya ivfia taa owé musamalia, ká ona mugu? ⁴⁹Yesu amanyula: indjami na Mugu; ngé ém'bibie tita, ka nunisekisié. ⁵⁰Indje vfungaliami abibo lámi; i natomoi undjo ú vfungalie ka usambisie. ⁵¹Angili, yanesowa nuwe: undjo úokie livfia lami andje enibiese ligwa. ⁵²Ketétino, bha Yuda bhansowa, tudjibhi taa owe ú ngbeli mavfia mami andjé eniese ligwa tá. ⁵³Owe ú dhènè iné mita idje àsu Abhalayama undjo ogwa? bhakanga dyokuto bhu ogwa. Wadji vfanisia kubha néné toku neri? ⁵⁴Yesu a manyula: ani ya ne bibisia émi mukulu, obibo lami indjèsè na éma. Ititá úndjo nuvfi nata agwali Mbali wa ánú, ⁵⁵Ká dyaa nundje djibhianu. Angami, é ndjibhie; ka, sibhivfia mono na taa indje djibhiami, amba ivfilana nanu, mushé wa

ébela. Nge éndjibhie, ká yangbela livfia lèsé. ⁵⁶Abhalayama, idje wanú úkpokpuma ni isea na undjo úèniebhio bhusi bhami: mango éna ka ásséa. ⁵⁷Bhayuda bhansowa: undjiai mú akisie bhidjo makumi te éfu, ka ú ménà Abhalayama. ⁵⁸Yesu abhansowa: angili, angili yanensowa nuwe; ápele na Abhalayama ibhutala, ebha. ⁵⁹Dyáá kotio, bhageiya ma mbúo bhankulia; nge Yesu a kobhana, ka avfundua á yavfulu ya Mbali ka ni edje ikena.

Chapter 9

¹Yesu éna, niéta, musheé tomoi wa bhutiti bhú ibhutala, ²bhatende bha miya: Labhi, neni undjo ukia djambi, i mushé uno ao bha bhutiabhese nata a bhutala na bhutiti? ³Yesu a kpetania: indjese ta idjé ao bhabhútia bhese bhaa bhukia djembi; nge itá ambusa mekambo ma Mbali migwali mienikiane angese. ⁴É ékpié taa ékii, mekambo ma undjo wi i tumá mi kiana na bhusi, dyaa bhatiyo bhú idjieyo mushé andji kambi ta èse. ⁵Duaa éko a kisi, émi mpana wa kisi. ⁶Ambusa nivfia éto, atua makandu a misia, ka a bhudjua masovfo na makandu mèsè. ka atilia masovfo maa amadjo ma mushe wa bhutiti; ⁷ká ansowa: kéna ka konokia a etekelé la ya Silaomo iyo koko aao i nata ituma; ú kéna, ànokia, kà a kpudha muené fomu. ⁸Bha djilani ka na bhaa bhundjibha a pele kotu mushe wa ivfemakaka bha vfia: indjese ku idje undjo ubhi idjumanaka ka nivfemakaka? ⁹bhaamo bhuvfia: i idje ka bháamo bhúvfia: mbese, nge an'vfla. ka idjé mukulu ao úvfia: i-émi. ¹⁰Bhansowa kotiyo: madjo mai musangu lana titani? ¹¹Akpetania: mushé undjo bhabhisitaa Yesu ukia masovfo, itilia madjo, ka isowa: kéna a etékelela ya Silaumu, ka nokia, ká eikenila, ya nokia, ka ya éna. ¹²Bhansowa: mushe undjo ú nani? akpetania: indjé djibhiami. ¹³Bhan'kenisia úbhia na bhutui angá bha Falisayo. ¹⁴ngo ibhia bhusi bhwa sabhato bhwo Yesu kia masovfo, ka ansangula madjo. ¹⁵Ka amo, bha Falisayo dyokuto bhámiya namna yania ú éna. Ka abhasowa: manga ú itilia masovfo á madjo mami, ya nokiá, ka yééna. ¹⁶Ikulu la ao bhaamo bha falisayo bhavfia: mushé úno sa idjése anga Mbali, ngo andje ési miese sabhato. Bhamo bhavfia: namna yanua mushé wa djambi úkie bhékako toku bhino? ¹⁷Ka bhowa ni vfakana ibho ngungu. Bhavfia káamo na mushé wabhutiti: owé, wavfia titani ni sowa lese, na éyo ané egula madjo? a'kpetania: un'kanga. ¹⁸Bhayudha bhándjelia bho tá bhua ta ubha na bhutiti ká á megula madjo dyii káa bhu bhisia bha bhotia bhese. ¹⁹Ka bha bheiya, na ivfia: úno ú mona wanu? undjo na vfia taa ubhutala na bhutiti? namna yania kétéfino éna? ²⁰Bha bhutia bhése bha manyula: tudjibhi taa ú mona wasu ka ubhutala na bhutiti; ²¹nge namna yania éna kétéfino, ao néni undjo á mogula madjo, iyo tundje djibhiasu. Úmiai idje mukuluao, ákika mushé, uvfie iyo im-bhonie. ²²Bha bhutia bhese bhuvfia éto ni ondua bha okana taa, ani undjo undjibha Yesu ta Kilisito, úlubhanie a Sinagogi. ²³Na dyito bha bhutia bhese bhu vfia: akika mushe, umiayi idje mukulao. ²⁴Bhafalisayo bha m'bhishia mingo wa mavfili mushe undjo ubhi yana bhutiti, ka bha nsua: umua mbali obibo; tu djibhiye na taa mushe uno una dyambi. ²⁵Akpetanyia: ani una djambi, indje djibhiani; edjibhiami ku ema temoi, na taa ebhia mbesiená ka ketetino yéna. ²⁶Ibho inensua: ane kia indje? ane sangula madjo titani? ²⁷Idje ibha kpetanyia: ya mala ine nsua nuwe, ka n'okeanu; munguso wa indje nu ondu iyoka kamo? nu ondu dyukwito nu gwali bhatende bhese? ²⁸Ibho ine nseka ka nivfia: owe undjo uku n'tende wese; djuwe tu bhatende bha Musa. ²⁹Tu djibhie na taa Mbali uvfia na Musa; nge uno, tundje djibhie ya su uwa niya. ³⁰Mushe undjo abha kpetania ishangaza taa nundje djibhie anu uwaniya; ka otungo lumu isangula madjo. ³¹Tu djibi taa Mbali andji'ibh'okokiye ese bhushe bha djambi, nge, ani mushe amaka ka n'ikia bhu ondushia; bwese idje undjo umokiye. ³²Ta tundji mwasu bhooke taa mushe tomoi usangulamadjo ma mushe undjo ubhutalu na bhutiti. ³³Ani mushe uno sa idjese anga Mbali, amba sa tokiyese ikia ema. ³⁴Ibho ine nkpetanyia: ubhutala a semele na djambi, ka ototi itu yulusia! ka ibho ine saga. ³⁵Yesu oká taa bha nsaga; ka, ibho ikumana nana, idje ine nsua: wa un'djelia mona Mbali? ³⁶Idje ikpetania, uneni, bhwaná, taa in'djelia? ³⁷Wa mena, Yesu a nsua, ka, mushe undjo uvfi nayi yesekwiidje. ³⁸Ka idje ine nsua: ya djelia, bhwaná, ka idje igbalia apele nana. ³⁹Ambusa Yesu isua: ya idja a kisi ino mungusa wa bhutumba, na taa bhaa bhandje eniye bha eni, ka, bhaa bhe eniye bha gwali mbese iy'ena. ⁴⁰Bhafalisayo ibhamo bhaa bhubha na bho dya, bho akamila maa mavfia, bha nsua: djuwe dyukwito, eniye asu? tuugwa madjo? ⁴¹Yesu ibha sua: ani nubha kanda iyena, amba nubhanu na djambi nge ketetino na vfia taa: twa ena isua lao djambi djanu dja tikala.

Chapter 10

¹Angili angili yane sowa nuwe, undjo úlumilie á mokumba wa mekoko mbèse ieta á mulango, ú mushe wa lóbiya ka á aga bhima. ²Nge undjo ú lumilie á mulango úngbeli wa mekoko. ³N'gbeli wa mulango á ogula mulango ka mekoka bha óka dyoi lèse; á bha bhisia na manya mábhó, ka ábha vfundusia á bhovfo. ⁴Dyaa úbhiá mekoko mèse kubhanene, aeta ápele nabho; ka mekoko mya mika, mungusa bha djibhie dyoi lèse. ⁵Bhane mikiabhó undjo bhané n'djibhiabhó; nge bha keni dhomú nana, mungusa bhandje djibhiabhó dyoi dya bhamó bhushé. ⁶Yesu abha sowa na mbendo, nge bha djibhé abha iyo úvfia. ⁷Yesu ábha sowa kaama: angili angili yanésowa nuwe, émi mulango wa mekoko. ⁸Bhatopa bhaa bhuidja ápele nami bha na lobhia ka bha ága bhima. Nge mekoko mibhoké ábho. ⁹Emi mulango. Ani mushe á lumila anganu ugwalie mubhiké; úlumilie ka úvfundúe ka upatie bhima bha tumbu idhia. ¹⁰Mushe wa lobhia ú idjièse ku ikoteiya, itina milinga ka ituka; Emi, ya idja na isowa la taa mekoko mipati ibhika, ka ta mivfúlú. ¹¹Emi n'gbeli wan'kima, ngbeli wan'kima úákakie ibhika á mekoko mèse. ¹²Nge n'vfukania, andjese n'gbeli, ka úndjo mékoko mindjese miese, ena ambuwa wan'kali údja, átikila mekoko, ka ákena mavfi; ka ambuwa wan'kali á ma aga ka á bha vfandja. ¹³N'vfukania á kena mavfie, mungusa idje igwala n'vfukania, ka andje tesekiese isowa la mekoko. Emi n'gbeli n'kima. ¹⁴Idjibhie mekoko mami ka imo mi idjibhie. ¹⁵Toku Tita wa idjibhie, ka toku emi endjebhi Tita; ka yaówá ibhika lami á mekoko mámi. ¹⁶Kaamó na mekoko mimo, mio mindjese ma mokumba áuno; bhaa, ékpie taa ébha disia; miokie dyoi lami, ka bha gwalie ékombo téémoi, ka n'gbeli tomoi. ¹⁷Tita indunda mungusa yaowa ibhika lami, ambusa ta limiganilie. ¹⁸Mushe andje idhagiese, nge yaóowa ku bhanene; enalokulu la iowa, ka enalokulu la igeiya kaamo: ino i lúusa lúo youúda anga Tita. ¹⁹Ibhia kaamo, isowa la mvfia maa, ivfakanaka la Bhayuda. ²⁰Bhagi angabho bhuvfia: ú na múgú ú na tombe; nú mokie mungusa wa éndje? ²¹Bhaamo bhuvfia: indjese mavfia ma undjo ú na múgú; múgú úpasi iégula madjo ma bhaa bha na bhútiti? ²²A'yelusalema, ibhia na evfaya ya ine biba Mbali na djumbo, ibhia á evfumbu ya lúgwé. ²³Ka Yesu úbhikpatula, á semele na yavfulu ya Mbali n'tuwa wa Salomoni. ²⁴Bhayuda bhan'kungila, ka bhan'sowa: mpaka wakati yania údhulusie mipumatima nyasu? Ani ówe Kilisito, útúsoowa fomu. ²⁵Yesu abha kpetania: ine sowa nuwe, ka nu djelie anu. Mekambo miyo ékiie na linya la Tita ma isambola. ²⁶Nge nundje djelianu mungusa nundjanu mekoko mámi. ²⁷Mekoko mami miokie dyoi lami; émüdjibhie ka imo ma indikie. ²⁸Ya bha owa ibhika la masi matopa; ka bhandje úguabho ta bhuwa, ka mushe andje bha agièse á mabhó mámi. ²⁹Tita, undjo indua nabho, údhené iéta bhatopa ka mushe andje tokiese ibha ágá á obhó wa Tita. ³⁰Emi ka Tita tu omoi. ³¹Ngo Bhayuda bha geia mambúo kaamó na ine n'kulia. ³²Yesu abha sowa: éné vfeisia nuwe abhugi wa mekambo miyo ma idja anga Tita: dyulu la éndje núikulie mambúo? ³³Bhayuda bhan'kpetania: mbese mungusa mokambo wan'kima úwo tunekulie mambúo, nge dyulu la inésésaka Mbali, ka ówé, undjo ú mushe, wa dji kia Mbali. ³⁴Yesu ábha manyula: indjese ékpaluané á selia yanú: ivfia: nú tu Mbali? ³⁵Ani ibhisia taa tu Mbali i anga néni livfia la Mbali libha kianila, ka ani makpalua mandje pasièse iletilana, ³⁶Úndjo Tita ún'kengula ka an'tuna á kisi, nan'sowa: ún'sesáki Mbali! ka eyo mungusa évfia: émi mona wa Mbali. ³⁷Ani endje kú ami mekambo ma Tita, mbese nuwe ine idjelia. ³⁸Nge ani emi kúe, imbièse toku nundji nidjelianú, djeliai mekambo mèse; ambusa taa núdjibhi ka nuné djulia taa Tita ú angami ka émi á semele nana. ³⁹Dyaa kotiyo, bha vfungala kaamó ine dunga, nge á lemúwá á mabho mabho. ⁴⁰Yesu ikéná kaamó iyéta Yolodhani á égula éyo Yohani ú djinisia pikilie, ka á djumana. ⁴¹Bhushe bhagi bhúmidjilá, ka bhúvfia: Yoane sa kieèse ékako ta émoi; nge mitopa miyo Yoani úvfia dyulu la mushe úno ibha angili. ⁴²Káo, á égula éyo dyaa, bhagi bhun'djelia.

Chapter 11

¹Ibha mono mulume tomoi undjo ubhia nandutu, linya lese Lazalo, wa Betania, ndei ya Malia ka na n'sale wese Malata,²Ibha mono Malia undjo un sabia Bhwáná mada ma embia, ka ambuluwa makulu mese ka amgbili djese, ka ibhiya na wanyese Lazalo undjo ubha na ndutu.³Bhasale bhese bhaa n'tumia dyoi bha kovfia Bhwáná Yesu: boona, undjo umundue una ndutu.⁴Na evfumbu iyo Yesu u oka, idji ivfia: bhu sambia bhuno bhundjese bi iyo gua nao; nge imene a Obebo la Mbali,⁵Ngo, Yesu ubhi unda munda ishuwa taa mona wa Mbali a bhi bhiana nidje. Malata, ka na nsale wese, ka Lazalo.⁶Na evfumbu iyo wooka na taa Lazalo una ndutu, atikala masi ta mavfeli ku kaamo na evfula eyo ubha,⁷Ka avfia ku kaamo na bhatende bhese: tu iganaka kaamo a Bhuyuda!⁸Bhatende bhan'sowa: Labhi, Bhayuda, ketetino bhane vfungalie nni nn'ola, ka otiti ikpudha kaamo a Bhayuda!⁹Yesu abha pktia: indjese na saa ta bhuu ka na djimo tepili a bhusi? Ani mushe aluvfa na bhusi andje tu talie ese, mungusa wenye m'pena wa kesi uno;¹²Bhatende bhansowa Bhwáná, ani utolo, ubhikie.¹³Yesu avfia mono n'isowa la ligwa lese nge ibho bhu kpaa mono nataa avfia na iyama lese dya tolo.¹⁴Ngo Yesu ako bhasowa fomu: Lazalo ogua.¹⁵Ka, nisowa lanu, ambusa taa nudjeliai, ya seya na tokhu sibha muani iyo. Nge tukena angese.¹⁶Nge Thomasi, undjo bha bisie taa Didima, avfia na bhangе nana bhatebde: tukenai dyokuto, ambusa taa tu ogu nana.¹⁷Yesu, nikiana lese, a gboka taa Lazalo owa masi ta manai a bhudjako.¹⁸Ka, toku Betania ibha tchekedhe na Yelusalema, iekanake na Kilometele ta bhuu na ifu,¹⁹Abhugi wa Bhayuda bhu idja anga Malata ka Malia, iko bha kindisia a ligwa la wanyabho.²⁰Dyaa Malata woka taa Yesu akiana, alikitia a pele nana, dyaa Malia utikala n'dyumane a yavfulu.²¹Malata asowa Yesu: Bhwáná, u'bhigwala mono ano, amba monima sogwe moese.²²Nge, ketetino, edjibhiye bhitopa bhiyo uvfemie anga Mbali, Mbali une ouwe.²³Yesu an suwa: wano u' umue.²⁴Idji bhie, Malata a' kpetia u' umue a iumua la bhushe a bhusi bha tututu.²⁵Yesu ansuwa: emi vfe iumuwa ka na ibhika, undjo widjelie, u'bhikie, imbi undjo u moogwe;²⁶Ka n'topa undjo um'bhike ka ni djelia angami andjogwse wadjelia iyo?²⁷Ansowa: yadjelia, Bhwáná, yadjelia taa owé ú Klisto, mona wa Mbali, undjo ubhia ú idjié á kisi.²⁸Na ivfia éto, á kéné. Ká am'bhisia Malia na sili, n'sali wese, ka ansowa: Bhwáná ú dyano, ka úné bhisie.²⁹Dyaa Malia ú óká, u téma mangbalangba, ka úkéné angése.³⁰Mungusa Yesu sabhiесе kaamo mulumilé à ndéi, ngé ubhia à égulá iyo Malata u n'gboka.³¹Bhayudha bhaa bhubhiá na malia á Malia á yavfula ka bhaa bhúko n'kindisia, na inéménà itémà mangbalangba ka ivfunduwa, bhúmika, na ivfia: ákena á bhudjako, dyulu likolilá!³²Dyaa Malia úkiana dyaa Yesu úbhia, ká á méná, á kuwa, ani ubhi gwala dyano, ambá monimá sa ogwé èse.³³Yesun, na iné ména su ne lilá, idjé ka na bhayuda bhaa ú idja nabho, útutala á mpumatima, ká adyéná.³⁴Ká avfia: nú mavfisia niya? Bhwáná, bhan'kpetania, úka ka uéni.³⁵Yesu álila.³⁶Dyulu la dyito bha Yudha bhuvfiá: énai toku úbhi mundá.³⁷ka bhaamó bhabhó bhuvfia: idje undjo ú égula madjo m bhushé wa bhutiti, andjé pasise ikiá dyokuto taa mushé úno sa ogú?³⁸Yesu na itutala á mpumatima kaamó idje mukulu aao, á bhudjako. Ibhá á élago ya libhoyi, ká libhoi talimoi libhia liavfisiyé á pelé nao.³⁹Yesu avfia: esisiai libhoyi. Malata, n'sali wa undjo u ogwa, ansowa: Bhwáná, aouwa na émbiya ya ivfola, mungusá ya éta masi tamanai màa ú dyaa.⁴⁰Yesu ansowa: si né sowé ámi taa; ani wa djelia, ú énie obibo lá Mbali?⁴¹bu ésisia kotiyo libhoi. Ka Yesu a tubhulá madjo à ikulu, ká avfia: Tita, yané kpudhusiá lokowa na toku wi indoká.⁴²Angami, idjibhié taa owé uni ndoka kiye masikumatopa; nge evfié dyulu lá dyombo liyo li linikungilé, ambusa taá bha djelia táa i owé undjo ú ituma.⁴³Na imala ivfiá éto, avfáma na dyoi ta likáli: Lazalo, vfunduwa!⁴⁴K undjo ogwá á vfunduwa, makulu ká mabho ma sangaké na bhidili bha melekani, ká bhosio bhu sigalé na édili ya ngombe. Yesu abha sowa: un'sangulai, ká ún'tikilái á keni.⁴⁵Bha Yuda bhagi bháa bhu idja angá Malia, ká bhaá bhu éná iyo Yesu ukia, bhun'djélia.⁴⁶Nge bhamo bhabho bhukéna iko bha gboka bha Falisayo, ká na ibhá sowá iyo Yesu úkia.⁴⁷Ngo bha dumangá bhá bhakoli ká na bha Faalisayo bhu kumanila likumbé, ká bhuvfia: Tu kiié indje? mundusa mushé uno akia bhikako ta bhigi.⁴⁸Ani ta n'tikila ikenila náo, bhatopa bhan'djelié, ka bha Loma bhá idjié iko tuka ndei yasu ya dhène ka na ékita yasu n'topa.⁴⁹Tomoi wabho, undjo ubhia un'dumanga wa bhakoli à édjo iyo, Kayafa, abhasowa: nundjé okie ànu tá éma;⁵⁰núndje wazeanu taa ifaidha yanu taa mushé tomoi à úgú dyulu lá bhushé, ká ékita étubhu éné ogwe.⁵¹Ngo, andjé vfié ese iyo na idje mukulu aao: nge na igwala n'dumanga wa bhakoli á édjo iyo, ú éngá táa Yesu úpasie i ogwa dyulú lá ékita.⁵²Ká sibha èse kú dyulu lá étuko; ibhá dyokuto dyulú lá ikumanisiá á mobhi táomoi bháná bhá Mbali bháa bhú vfandjala.⁵³Kú á bhusi bhúwo, bhu dunga mwángo wá iné mulusiya.⁵⁴I na éto Yesu sané vfanisie ta èse vfololo angá bha Yudha: nge údji lútá á m'bongó ú wómó wá mpena wá mpena wá iseke, á ndei ya dhène ébhisiané taa Efulaima; ká dyáa ú gwálá na bhatende bhése.⁵⁵Pasaka ya bha Yudha yowa tshekedhé. Ká bhushé bhagi bhá, ékita bhukéna á Yelusalema á péle na Pasaka, mungusa bha gwali túú.⁵⁶Bhubhi n'vfungala Yesu, ká bhubhivfiisiana ibho ngungu á yavfulu ya Mbali: nu wazi titani? andje idjiése á évfaya?⁵⁷Ngo, bhadumanga bha bhakoli ká na bha Falisayo bhú owa lúusa táa, ani undjo ú iyo, ambúsa táa bha n'dungu.

Chapter 12

¹Masi tiifu ni kinga ndálá, ápele na Pasaka, Yesu ukema a Betania, egulaiyo Lazaro ubha mono umuwá ká umesisia aligwa. ²Dyaa bhukambisia nána bhima bhii dhia bhii djakolo. Martha a vfakania, ká Lazaro ubha umoi wa bháa bhu dhumane ikulu dya meza. ³Malia a geya ekulu ya mada membua ya likoli likoli, unsabia Yesu mada a makulu mese káa ngbili djese, ká yavfulu iidjálà na embia ya maba ma embia. ⁴Omoi wa bhatende bhesé Yuda Eskariota mona wa Simoni, undjo unekakilia ni ne kulusia uvfia: ⁵Mungusa wendje mada maembua mono bhusika ikulusia na likoli labhilinge mikama ta misaso ká bha ko bhoowa bhá bhóbhóká? ⁶uvfia dyito mbese nisowa dya taa, uménéā mushe wa bhobhóká bhukuku, nge tókú ubha mono na lobhia ká udunga étchédhé, ká agéya bhitopi bhiyo ibhamono na semele. ⁷Nge Yesu ivfia: utikiayi aavfishia mada ma embia maa abhusi bhami bha ligwa. ⁸Tókú una bha bhobhoka masi kumatopi angai, yeni na taa nundjanu nami egula tomoi. ⁹Dyombo dya bhaYuda bháa bhuvfia nata Yesu ubha Bethania; ká bháa bhéná ombese kwisowa dyese ngee, nata bha komeni Lazaro undjo uumua mono. ¹⁰Bhadumanga bha bhakoli bha kena ekumbe taa bha mulu Lazaro; ¹¹bhamó bhagi bha bha Yuda bha kenayabho na munguso wese, ka bhá kokolia Yesu. ¹²Kapuaao, itulumelo bwidja bhu kokiana evfaya iyó bhuoka ivfianata Yesu uiganakie a Yelusalema. ¹³Bhalólomisía mangalala mpaka apele nana, ká bha kpatisia dyoi: Hozana, Totchibho anga undjo uidjie na linya la Bwana, n'kota wa Israeli. ¹⁴Yesu abgoka Ngamia tomoi ká adjumana ikulu dyese, dyito ikpluana mono: ¹⁵Ombese iyondwa nseke wa Sayuni; n'kota wai akiana, adjumana ni ikulu ya mona ngamia. ¹⁶Bhatende bhesé bha djibhe mwabho munguso miyo wiidja nao; nge evfumbu iyo Yesu ukolia, bha djuwa kotio nata minguso miyo mikpalwana mono ká menekana ikulu dyese. ¹⁷Bhatopa bháa bhúbhá mono na Yesu evfumbuiyo, ubhishia Lazaro ta adjelia ka uumusia apele na bha samboli; ¹⁸Ka itulumelo bhooka mono n'apele nana, tokú bhooka monataa ukakú bekákò. ¹⁹Bha Farisayo bha vfia ibho ngungu: neena dyito mutoke mwanu, bhonai tókú kisi n'topi ya mika kwidje. ²⁰Bhaamo bha Griki bháa bhu kpata mono ikokolia evfumbuye evfaya. ²¹Bhako sowa Filipo Andei ya Betesaida a Galilea, ká uvfia nabhó ta buwa; djuwe tuondue tumeni Yesu. ²²Filipo ikema ikovfia na Andrea ká Andrea ibho na Filipo bha bhakovfia na Yesu. ²³Yesu abha kpetiá: evfumbu youwa iyo mono mushe ubibanie. ²⁴Angili angili yanesowa nuwe; ani lopúma la ngano lakua amisia, indje ugwuésé, itikali kalesi; ngé ani yogwa, ibhutu puma ta djigii. ²⁵Mushe undjo ondu ibhika lese ubholisie, ka undjo usikie ibhika lese a kisi ino, usibhakie ibhika dya masi matopi. ²⁶Ani mushe wikambia, indikaka; ka dyaa egulaeyo igwalie, dyaa dyokuto, ugwali mushe wa mokambo. Ani mushe undjo wikambilie, Tita um'bibie. ²⁷Ketetino, mpumatima wanu wa gbegba ká emi evfia titani? Tita indavfishia obo ne vfumbuino? nge, nisowa lio yako kiana na evfumbu ino. ²⁸Tita, linya libhibiana! ka dyoi dyai idulu dya nguvfa: ya libibisia, ka elibibisie kukamo. ²⁹Etulu melo lio libhamo dya, ka bha bhookamo mokuma. bhamo bhu vfiamo: avfia nana. ³⁰Yesu avfia: dyoi dyoi dyokana sibhaese mungusa omi; ngé dyulu lanu. ³¹Ketetino youwa evfumbu ya bhutumba akisi ketetino n'kota wa kisi uno utuoanie abhovfo. ³²ka emi, dya egwalie n'tubhule ikulu la kisi, etulu la kisi, elutu bhio bhushe bhatopi angami. ³³N'ivfia nata, indje ligua lio ogu bhio. ³⁴Etulumelo dyankpetania: djuwe tooka a sheria nataa klisto odjumani masi ka matopi tii a tututu wa kisi; wavfia thitani: igwali nata mono mushe utubhulani? neni kotio undjo ü mona mushe? ³⁵Yesu abha sakua: m'pena umba kunanu evfumbu ta bhua a bhaligogo bwanu. livfia dyoka nukumena m'pena, mungusa livfuwe linekunesigile nuwe: undjo uluvfu a livfu andjedjibhiese nia ukeni. ³⁶Evfumbu iyo nuna mpena djeliai m'pena, mungusa nuguali bhana. Yesu abha sakua miyo, ka idje ikema, ka idje ibha kobhanila. ³⁷Imbiese toku abhavfanisia abhugi bhikako, bha ndjelie mo abho. ³⁸Mungusa ilondula livfia la Isaka, n'kanga, lio uvfia mono: Bwana, neni undjo udjelia mo minguso miasu? ka, neni undjo Bwana umavfisia mo obho? ³⁹mungusaa bhatoke mo abho idjelia, mungusa Isaya uvfia kukaamo: ⁴⁰ABasiga madjo mabho, akpingbimanisia mipumatima n'puma n'tima mabhó mungusa bhanekoidje ikoena na madjo mabho ngé bhanekodjibhe a m'puma n'tima, bhanekobhasie ka emi ibhabhikisia. ⁴¹Minguso miyo Isaya uvfia, na obibo iyo wena mo, ka idje ivfia nana. ⁴²Ka, bhamo bha kota bhu n'kolia mo nine n'djelia, ngé isowa la bha Firisayo bha bhusika inendjelia, na bhua li bhasaga a sinagogi. ⁴³Mungusa bhundu ikolia la bhushe ieta ikolia dya Mbali. ⁴⁴Ka, Yesu ivfama: un'djo w ikolie andi ikoliese emi ngé un'koli n'djo wi tuma mono; ⁴⁵ka n'djo wi ndeni am'mena un'djo wi tuma mono. ⁴⁶Yidja mono tuku mpena a kisi, mungusa un'djo wikoli andedjumaniese a livfu. ⁴⁷Ka mushe n'ndjo okoli minguso mami ka ombese idunga, mbende emi n'djo en'tumbu; mungusa sidje mo ami ikotina bhutumba akisi, ngé ikobhikisia kisi. ⁴⁸Un'ndjo wi tuuwe ka na n'ndjo usiki ibhiga minguso mami una n'tumba lese; mungusa uwo yavfie leli, uwouwo mungusa un' tinili bhutumba atututu a kisi. ⁴⁹Mungusa uwo sivfie mo ami na bhuondusia bwami, ngé la Tita, un'ndjo wi tumā, wi ndua makoko ma minguso miyo evfie ka ni bhasakua. ⁵⁰Ka edjibhie nata makoko mese makotio ibhika djaa masi ku matopi, ma minguso miyo yavfia toku Tita wi sakua mono.

Chapter 13

¹Napélé na évfaya yá Pasaka, Yesu udjibanàtà anga idjidje ya kiana, toku ubhonda mónò bha bhèsè bha bhamo na kisi, ubhondamono kwa tututu. ²Nidhia dhyi idjakóló, angu mugu umala mono itanganishia mupuma ntímà wabhubhi anga Yuda eskariote mónà Simoni, mungusa winé kulushia Yesu. ³Toku Yesu adjibha taa idjidje umuwa bhima bhitopa amabho mese, toku udjibha taa manga ékà anga Mbali, ka ukénièse kwa anga Mbali, ⁴Imálá idhia yi djakolo, iyitémà, iyi bhiyà ngombé, iyi géiyà edili ya ngombe kaa idjisanga abhudja. ⁵Na kààmó abhungula malivfa asààni ya dhénè, ni dju tátikà ibhókya bhatende bhèsè makulu, na idjè ibhà bulakwa na edili ya ngombèyo udha na na bhudja. ⁶Ikiana lèsè anga Simoni Petro, Petro a miyà:<< Bhwáná, uni ndokiemi makulu. >> ⁷Yesu amiganishia: Iyo eküè, undje djibiayi ketitino, ngo oko djibi na mbusa. ⁸Petro ansawa: ombese, undji ndokiayi makulu. Yesu amiganishia: aniwasika eminokiya, undje gwaliayi na egula angami. ⁹Simoni Petro ansawa:"bhwáná, ombésé ku makulu, ngó kuna mabhó na ntuwe." ¹⁰Yesu ansawa: mushe undjo a mala iyokiya mobhi andje tese na kulu kwi yokiya makulu mungusa agwali kengo kubhu thubhu, nu kengo, ngo ombese nuwe bhatopa, ¹¹Nisowa manga dhjibha mono undjo ukulusie, ukovfia sito sa djibho koko: nuwe bhatopá mundjanu kengo. ¹²Imala dhyubokiya makulu, indj sola, idji kpudha idjumanana a meza, na idjee ibha sawa: mudji bhiye énu iyo yanekiya nyúwe? ¹³Nyúwe munibhishie taa "mwalimu" na bhwáná, idyókwito, navfià angili. ¹⁴Tókù emi Mwalimu na bhwana, yanókiya nuwe ,makulu, na nuwe dyokwito okianayi; ¹⁵Tókù ya nevfanishia nuwe évfaniko mungusa muku tókù ya nekiya. ¹⁶Angili angili, ya nesawa nuwe: mushe wamokambo andje mitieyese múkúlà mokambo, ka ntende mbésé ine mita n'koli. ¹⁷Nubha djibha bhimàbhiyo ka na nuwe ikambishia, amba museiyè. ¹⁸Livfia lino lindjese, láánu bhatopa; ibha dji bhie bháá ibha minyula. ngo bhio bhü kpalúwáná bhi kiana: Okundjo tu dhü nana mokati undulushie. ¹⁹Kététino yane saw nyuwe, pikiye ema éyo ikokiana, dya ikianiyo, nudjibhie tókimono. ²⁰Angili angili yane sawa nyuwe: undjo umpokiye mushe indjo inéntu muwe, ipokiye emi, na idjoo impoke èmi, impokea undjo wü tùmà. ²¹Imala yésé igbegba idji vfiá nata: angili angili ya nésàwà núwe tomoi wanú wikulushie. ²²bhatende bhaandja ibhonanaka, ombese idjibha nata ibha isawa la neni. ²³Tomoi wa bhatende, undjo Yesu ubhamunda, ubha ndjumanane tchedhe na Yesu. ²⁴Néétò, Simoni Petro amiya Yesu: ovfi mbiye isawa la neni? ²⁵Na ntende undjo iyekima na engumba ya Yesu nine muya: bhwana, émbé neni? ²⁶Yesu imanyula: undjo inemuu eshulu ya mokati iyo itanganishia a kibhakuli. Na idju málá itanganishia a kibhakuli, idjene muwa Yuda eskariote, móna wa Simoni. ²⁷Dyo kaa moka wowáná, na mugu itangana na mpumatima wa Yuda. Yesu ansawa: iyo ukuye, kiya mangbalangba. ²⁸Ngo tomoi wa bhaa ubha nabhó a mesa, kókó eyo, avfia eto, ²⁹Dya bhámó bhatende bhu kpaa ta, tókù Yuda undjo únà lito lábhó, Yesu ábhá ko sawa nata: akúlú bhitopa bhiyo tu nao na kúlú mungusa evfaya, ka, bhubha kpaa ta ansawa Yuda abhóówa bha kéisa isè ema. ³⁰Yuda, dyaa manga úmala igéyà mokati ka ni djee ivfunduwa mangbalangba, mungusa ibha bhusi bhéidha. ³¹Dya Yuda uvfunduwa abhovfo, na Yesu ivfia: kététino, mona mushe abhibhà na, ká Mbali úbhibhana angese. ³²Ani mó Mbali ubhibhaná ni sowa dyésé, Mbali okútó udji bhibhie kubhanene, na unbhibhanie kététino, ³³Bhàná bhámi, yatikala nanu evfumbú ta buwa. Nunivfungalie bhiyè na tókù evfiya mono na bha yahúdi: munde kianianu òwà ikiniye, yane sawa kotiyo nyúwè. ³⁴Ya nowá nyuwe makókó ma basi: ondanayi nuwe bhakulu bhaao; tókù inóndha, mo nuwe, nyúwè dyokútó ondánái. ³⁵Nikiya dyútò, bhushe bhatopa bhá djibü nata mu bhatende bhámi, ani nóndana núwe bhakulu bhááò. ³⁶Simoni petro ansawa: ukeni niya? Yesu amiganishia: undje ni ndikákiayi ówà ikeni kététino, ngó, okwindikáki biye. ³⁷Petro ansawa. bhwáná indjenékakiye kététino mungusendjé? üguu isówá dyái. ³⁸Yesu amanyulá: uuguwe angili angili isáwá dyami, yane sawa, eki andjé kókóliesè ombèsè swilambúwè múngó ta misásò.

Chapter 14

¹Ombese m'pumatima wai igbegba djelia Mbali ka neemi. ²Ayavfulu ya Tita, ina bhigula bhigi bhi djumana. ani iyo sibhese dyito, amba yanesowa nuwe. yakena iko tukulia nanu egula. ³ka dyaa ikeni bhiyo, itukulia nanu egula iidji ka inegeya nuwe, na mungusa dya igwalie nuwe nugwali dyo kuito. ⁴Nudjibhie dyoowa ikenie, ka nudjibhi ku napaki. ⁵Thomasi ansowa: Bwana, tudje djibhiasu dyuwa okenie, tuko djibhi paki titani ? ⁶Yesu ansowa: emi paki, angili, ka emi kuntubhu tomoi andje keniese anga Tita nge kwa ngami. ⁷Nubhi djibhia mono emi amba nu ndjibha mono Tita. ka ketetino na n'djibha ka na mena. ⁸Filipo ansowa: Bwana utu vfanishia na Tita, ka dyaa ituakiye. ⁹Yesu ansuwa: na bhungbé bhuno tumó nanú, ángó nundjé mwanu nunedjibhe? Filipo ! undjo windenie, amena Tita; toku titani wavfia taa enevfanishia Tita? ¹⁰undje djibhiyai taa emi asemele na Tita? ká, Tita w'asemele nami? mavfia maa inesuwa nuwe, ombese emi mukulao, Tita undjo w'asemele nami idje mukuláo. ¹¹Idjelia emi, mungusa emi asemele na Tita ká, Tita w'asemele nami, djeliai mekambo mino. ¹²Angili, angili, ya nesowa nuwe, okundjo midjelie, ukiiye mekambo dyokuito emi ikiiye ká mangokiye bhi bhigi ietá, mungusa ikenie anga Tita; ¹³na bhitopa bhio nu vfemie bhiyo na linya lami, ikiiye, mungusa Tita abhibhiana anga mona. ¹⁴Ani na vfema ema na linya lami, inouwe. ¹⁵Ani nindundá, ngbelai mami. ¹⁶ká emi ivfemie angá Titá, anedisilie nuwe umpumatima wa kengo undjo nugwali bhi nabhó masimatopa, ¹⁷Umpumatima w'angili, undjo kisi andji patiese, mungusa andje meniese, ká andje n'djibiese, ngó nuwe nundjibhiye mungusa udjumani nanú egula temoi, ka ugwalie nanu. ¹⁸Indjenetikianu nuwe bha shana, yekie anganu. ¹⁹Káámo evfumbu yatikala ta buwa, kisi indji ndeni tese, ngó nuwe nuindenie mungusa ekuwe na nuwe nugwali dyokuto. ²⁰Na bhusi buwo nudjibhi taa emi anga Tita, ka nuwe nu angami, ka emi anganu. ²¹Undjo una makoko mami ká n'ingbela undjo uindunduwe ka undjo w'indunduwe Tita umundu dyokuto; inemunduwe ka inevfanisie angese. ²²Yuda undjo mbese Iskariota, ansowa: Bwana livfia lio loówe idji vfanisia angasu, ká mbese a kisi? ²³Yesu amanyula: ani mushe indunda, ungdellie livfia lami, ka Tita umundú bhiye tu ekie angese, na tukiie bhugualo kwasu angese. ²⁴undjo ani ndunduese andji ngbeliese mavfia mami. ká mavfia maa nuokie indjese mami, ngó ma Tita undjo wituma mono. ²⁵Inesowa mónó bhima bhiyo dyaa lbhi gwala mono nanu. ²⁶Ngee, ungbeli mpumatima wa kengo, uwo Tita udishie na linya lami, une gulushakie bhi nuwe bhima bhitopá ká uneigaishie nuwe mavfia matopa maa inesowá mono nuwe. ²⁷Ya netikila nuwe bhu guwe, ya noowá nuwe bhu gúwé. sinowami nuwe tokú kisi wouwe. ombesé mpumatima mánú igbegba ká ombese nuwe igwala na bhùwá. ²⁸Nóókà mono toku inesowa nuwe: yakena ká y'idjie angonu kààmo. ani nubhindunda mónó, bhuhà bhushe bhii seya tokú ya kena anga Tita mungusa Tita uun'dumángá ini ndeta émi. ²⁹Kétetino yane sowa nuwe bhimá bhiyo pikiye ibhi ikokiana, na mungusa dyaa, ukokiani yoó, nudjelia. ³⁰Indje vfii taami nanu kaamó, n'kotá wa kisi ino akiyana. andjese nalokúlú angami, ³¹ngéé, kisi idjibhi taa ine mundu Tita, ká ekiie tókú Tita winduwa, temai, twesi dyano.

Chapter 15

¹Emi etimo menemene, ka Tita n'kambia. ²N'tavfi ntopi uwo wangami,ka mbese ibhuta puma ya faa itina;ka miyo mi bhutu puma, ya faa ili limia mungusa ibhuta kaamo puma djigii³Dyaa mowa tuu, isowa la livfia liyo ene kokolia mono nuwe. Gwalai angami, ka egwalie anganu. ⁴Toku n'tavfi undjipasiese ibhuta puma, ani undjese mudungane ne eti, dyo kwaito nuwe nundje bhutuanu ani mugwa leanu angami. ⁵Emi etimo, nuwe mitavfi. Undjo ugwali angami ka emi angese ubhutu puma dji giii, ngo, asinge emi mundje, kii anu ema temoi. ⁶Ani, mushe sa gwaliese nami, untuwani a bhovfo, toku n'tavfi, ka woomi; ka bha lokotue mitavfi, bhakulia iisala, ka mi, ka mavfia mami anganu, vfemai iyo nu onduwe, ka bha nowa nuwe. ⁸Ani mwabhuta puma djigii, ka Tita ubibianie, ka mugwalie bhatende bhami. ⁹Toku Tita windunda, Inonda mono nuwe dyokwito; Gwalai na bhundusia bhami. ¹⁰Ani mwa ngbela makoko mami, mugwalie nasemele bha bhundusia bhami, namna temoi ya ngbela makoko ma Tita, ka yagwala asemala na bhundusia bhese. ¹¹Inesowa mono nuwe bhima bhino, nisowa taa isea lami igwali anganu, ka isea dyanu igwali la angili. ¹²Makoko mami mano: ondanai nuwe ngungu toku enonda mono nuwe. ¹³Indjese na bhundusia bha dhene iyo ye etie idjelia ligwa mungusa bha mbeni. ¹⁴Nubha mbeni bhami, ani nakia eyo yane sowa. ¹⁵Indjene bhishia mi nuwe bha kambisia mungusa nkambia andje djibhiese miyoMweli ukiie; ngee enebhishia nuwe bha mbeni, nisowa taa enevfanishia nuwe mitopa miyo yoka mono anga Tita. ¹⁶Ombese nuwe bhaa nuiminula, nge emi, en nuwe ka yane temia, mungusa mukani, ka mubhutio Puma, ka Puma djani dji djumana, mungusa eyo nufemi anga Tita na linya lami, unouwe nuwe. ¹⁷Iyo yoonda nuwe ikia, iii: ondanai nuwe ngungu. ¹⁸Ani kisi anebhilianuwe, djibhai taa wibhilia mono apele nanu. ¹⁹Bhubha gwala mono bha kisi, amba kisi onda iyo yangese; nge toku nundjianu bha kisi, ka toku eneminula mono a kisi, yao eyo kisi, anebhilia nuwe. ²⁰Unedjuliai na livfia liyo enesowa mono nuwe: Nkambia andje metiese Mweli. Ani bwindenisia mpuli, bhanenisie nuwe mpuli dyokwito; ani bhu ngbelia livfia lami, bha ngbelie dyokuto ilanganu. ²¹Nge, bhane kiiye nuwe bhima bhiyo bhitopa nisowa la linya lami, mungusa bhadje ndjibhiabho undjo wituma. ²²Ibhigwala ombese emi iidja ka nibha sowa, amba bha patabho bhubhi; nge, ketetino bhandja bho na bhukuku nisowa dyaa bhubhi bhabho. ²³Undjo wibhilie, anbhulia dyokuto Tita. ²⁴Ani sikie mwami bheenu angabho toomoyi wabho sakiese, amba bha gwalabho na bhubhi; ngee; ketetino bhena, ka bha bhilia emi ka na Tita. ²⁵Nge eyo ikiana taa ya akisiana livfia lio likpaluana na a selia yabho: bhwi bhilia ombese koko. ²⁶Dyaa widji Mpumatima wa Kengo undjo initumili nuwe, idje idja anga Tita, Umpumatima wangili, uwo wiidja anga Tita, ugwali unsamboli wami; ²⁷Ka nuwe dyokwito, mugwalie bha samboli, mungusa nubha nami kwa itatiko.

Chapter 16

¹Yané sowa mono nuwe bhima bhino, nisowa taa muneko kuwe. ²Bhané bubu nuwe asemele na sinagogi; ká evfumbu iyo ikianiye mushe unoolu nuwe ni kpaa unkambilie Mbali. ³Ká, bha kiie dyito nisowa taa bha ndje djibhiabho Tita ao emi. ⁴Ené sowwa mono nuwe bhima bhio, nisowa taa, dya evfumbu yeekiye nunedjulie toku inesowa mono nuwe. Sibhá mwali enesowe nuwe pikie, mungusa ibhá mono nanu egula temoi. ⁵Ketetino, yakena anga mushe undjo wituma mono, ká, indjese na mushe toomoyi winindiya: ukeni niya? ⁶Ngé, mungusa inesawa mo nuwe bhima bhiyo, bhu kuku bha neidjala nuwe a mipumatima. ⁷Ngó, yanesowa nuwe angili: ibha bhusumba anganu taa ekini, ngo, ani sikenie, Mpumatima ya Kengo indje ni idjiliese nuwe; ngé, ani yakena, inetumili nuwe. ⁸Ká, dyaa wiidjie, idjibhishia kisi isowa lá: bhubhi, ya angili, ka na ya bhutumba: ⁹nisowa la bhubhi, mungusa bhandje ni djeliabho emi; ¹⁰Angali, nisowa taa yakena anga Tita, ka mundje ni ndeni bhyanu kaamo; ¹¹á bhutumba, nisowa taa mona nkota wakisi ino éta a bhutumba. ¹²Ina bhima bhigi bhine sowa nuwe, ngee mundje djibhi anu ketetino. ¹³Dyaa Mpumatima wa angili unevfanishi nuwe minguso ma angili; ngo, andje vfiese idje mukulao; nge uvfie mitopa miyo wooka mono, ka une kokolie nuwe minguso miyo mi idjie. ¹⁴Wi bhibhie nisowa taa, manga ugeiye mavfia mami, ka abha kokolia. ¹⁵Bhitopi bhiyo Tita unao, inao dyokwito; mungusa, ivfia mono taa, ugeiye mitopa miyo inao, ka manga unekokolie nuwe. ¹⁶Kaamo evfumbu ta bhuwa, ka mundjeni ndeni tanu; ka, ka, kaamo kotiyo, evfumbu ta buwa; munindeniyé, nisowa taa ikeni anga Tita. ¹⁷Dyaa, bhatende bhese bhaamo bha sowana ibho ngungu: indjeyo atu sowa? : kaamo nevfumbu ta buwa nundje nindenitaa; ka, kaamo kotiyo, na evfumbu ta buwa, ka nunindeniyé? ka: mungusa ikenie anga Tita? ¹⁸Bhuvfia natá: kamo nevfumbu ta buwa? tundje djibhiasu miyo avfia. ¹⁹Yesu, adjibha taa bha toti inemiya, abha sowa: neiyana nuwe ngungu miyo ivfia mono: kaamo evfumbu ta buwa, ka mundji ndeni tanu; ka, kaamo na evfumbu ta buwa, ka, nunindeniyé. ²⁰Angili, angili, yane sowa nuwe, nu lilie ka nutelebhanie, ka kisi iseiyé: mugwalie na bhukuku, ngé, bhukuku bhanu bhu bashianiyé ni seeya. ²¹Mwali, dyaa ubhutakiiyo, ugugwalie na bhukuku, nisowa taa evfumbu yese ya kiana; ngee, ambusa nidji bhuta mona, andje djuú tese mpuli wibhuta nisowa lata yasea ibhutala la mushe a kisi. ²²Nuwe kotiyo dyo kwito a evfumbu ino, muna bhukuku; ngee, inenie nuwe kaamo, ka mipumatima manu mi seie, ka indjese na mushe undjo unaagie nuwe iseya lanu. ²³A bhusi bhuo, nundjo ndiitanu ema teemoyi. Angili angili, yanesawa nuwe, iyoo muvfemie anga Tita, mango no uwe na linya lami. ²⁴Mpaka saa ino, mundjanu bha vfeme ema tee moyi na lina lami. Vfemai, ka bha nouwe, mungusa iseya lanu likambisiana. ²⁵Yane sawa mono nuwe minguso miyo na mbendo evfumbu yakiana eyo indje ne sauwe taai nuwe na mbendo, ngee, inesawu nuwe abari ya Tita na bheeto. ²⁶Bhusi bhuo, mu vfemie na lina lami, ka indje nesawami nuwe taa ivfemie Tita mungusa anu; ²⁷ngo, Tita kubhanene anonda nuwe, mingusa nuwe mwindunda mono, ka nudjelia mono taa iidja anga Mbali. ²⁸Yeeka mono anga Tita, ka, yiidja a kisi ino, ketetino yeesa akisi, ka yakena anga Tita. ²⁹Bha tende bhese bhansowa: weena, toku wa vfi na bheto, ombese na mbhendo. ³⁰Ketetino tadjibha na taa wadjibha minguso mitopi, kaa, undjaayi na kulu ya mushe iniya; nisowa taa takolia taa weeka anga Mbali. ³¹Yesu ubha kpetania: na kolia kotiyo? ³²Anai, evfumbu ya kiana, kaa yakiana leli, dyaa nuwe mugwali bha vfandjalé, kila mushe ikena opasika lese ka munitikiye kukalesi; ngee, indjami kalesi, ngo, Tita u nami. ³³Inesawa mono nuwe bhima bhiyo nisowa taa nugwali guwe angami. Nueni mpuli a kisi ino, seyai, toku itoka kisi.

Chapter 17

¹Dyaa amalivfia, Yesu atúbhulá mádjo ikúlú la ngúvfa, ká avfia: Tita evfumbu yakia na! um-bibá monai, mungusa monai anébibi dyo kwito, ²tokú umwamono lokulu ikulu ya bhushé bhatopá, nisowa a bhoowa bushe ibhika lá masi matopa, bha umuwa nabho. ³Ngo, ibhika la masi matopá, ibhaa bhanedjibhiye, owé, kubha néné Mbali wa angali, ká na undjo untimá, Yesu Kilisito. ⁴Iné biba mono a kisi ino, ya mala ikamba mokambo éyo winduwa, ⁵ka ketitino, Tita, ibiba emi na owe mukulao na obibo luwo ibha monao apele na kisi ino. ⁶Edji bhishia liná, láí anga bhushé bhatopa nhaa windua mo nabho a kisi. Bhubhia bhái, ka owe winduwa nabho; ka bha ngbela livfia lai. ⁷Dyano, bha djibha taa mitopi miyo winduwa meeka angai. ⁸Ngo, ibhoowa mavfia maa winduwa mono, ka bha lipokeya, ka bha djibha angali taa yeeka angái, ka bha djelia taa owe undjo wituma. ⁹Isowa labho lio ya vfema. Indje vfemiami mungusa kisi, nge, mungusa bhaa winduwa mono nabho, nisowa ta bhaa bha bhái; ¹⁰Etopi iyo i yami i yai, ka eyo i yangangai, i yami; ká, emi ya bibiana angabho. ¹¹Indje taami a kisi ino, ka, ibho bhaa bha akisi, ka yeeka angai. Tita, wa kengo, ubha ngbela na linaja láí bhaa winduwá mo nabho mungusa bha gwali omoi toku djúwe. ¹²Dyaa ibha monabho a kisi, ibha ngbelá na linya lai. Ingbela mono bhaa winduwa, ka ata omoi wabho sá bhungese, mpaka undjo wa bhu baba, mungusa miyo mukpalua na miakisiana. ¹³Ka ketetino ekini angai, ka ya vfiá bhimá bhino a kisi, ambusa egwali angabhio isea lami la angili. ¹⁴Ibho owa livfia lai, ka kisi abha bhilia, isowa la taa bha ndjabho bhushe bha kisi ino, tokú emi indjami mushe wa kisi ino. ¹⁵Siné vfemami taa ubhesisia a kisi ino, ngee ubha ngbela a bhubhi. ¹⁶Ibho bha ndjabho bha kisi, toku emi indjami wa kisi ino. ¹⁷Ubha kengula na mavfia mai ma angili: livfia lai li la angali. ¹⁸Toku dyito wituma mono a kisi, emi dyokuto ya bha tuma a kisi. ¹⁹Ká, isowa labho yane kengula emi ku bha nene, mungusa ibho dyokwito bha ne kengula na mavfia mai má-angili. ²⁰Ombese, ku munguso wabho uo inefemie, nge bhaa bhi djelie na mavfia mabho. ²¹ambusa taa bhatopa bha gwali tomoi, toku owe Tita, wa angami, ka toku emi inasemele nai, mungusa ibho dyo kwito bha gwali mushe tomoi asemele nasu, mungusa kisi adjelia taa owe undjo wi tuma. ²²Obibo luo winduwa ya bhoowa dya kwito, nata bha gwali mushe tomoi toku djuwe; ²³emi nabho, ka owe nami, ambusa bha gwali bha liane mushe tomoi, ka kisi idjibhie taa owe undjo wituma ka wa bhoonda toku windunda. ²⁴Tita, yonduwe bhaa winduwa mono nabho bha gwali dyokuto nami, mungusa bheeni obibo lami, obibo luwo winduwa, mungusa windunda apel yowe ikambishia kisi ino. ²⁵Tita wa endjini, kisi sanedjibese, ngee, emi enedjibha, ka bhano bhu djibha taa owe undjo wiituma. ²⁶Emi ebha djibhishia linya lai ka ebha djibhishie ambusa taa bhusumba bhuo windunda bugwali angabho ka, egwali angabho.

Chapter 18

¹Dyáá úvfia bhimá bhio, Yesu akéná na bhatende bhesé a moli wa dyabhá la Kidurani, dyaa ibhia na bholé, dyaa bhutángana idjé ká na bhatende bhesé. ²Yuda, undjo un'kulusia, udjibha egula éyo, mungusa Yesu ká na bhatende bhesé bhubhi kumanakila dyaa. ³Yuda kotio ageya dyombo lá bha askari, ká bhushe bhá mokamba bhaa bha dumunga bhá bhakoli bhúbhá tu má ká na bha Farisayo, iidja na djobélá, ká na mbámbá dji tshuana ká na mishié. ⁴Yesu, udjibhá mitopi miyo mibhinkyanila, abhá bhámbá ká ni bhasowa: nunvfungúngali neni ? ⁵bhaá munyula: Yesu wa Nazareti. Yesu abha sowa: emi djono. ká Yuda, undjo un'kulusia, ubhá nabhó. ⁶Dyaa Yesu umala ibhá sowa: emi djono, bhané tútúlia ambusa ká bhá kúwá á misiá. ⁷A bha éyá kaamo: nunvfungali neni ? ká bha vfia: Yesu wa Nazareti. ⁸Yesu á kpetánia: yasowa nanú taá émi djono. ani kotio kwemi undjo nunvfungalie, ubhá tikilai bhánò bha keni. ⁹Avfia étò, nisowa látaa livfiá lio uvfia lá akisiana: sibholi siami toomoi abhaá winduwa. ¹⁰Simoni Petro, undjo ubhia ná kpúma, á luta aegbotolo, a movfula mushé wa mokambo wan'dumanga wa bha koli, ká aantina otoi wilume. Mushe wamokamba undjo ubhisiana taa Malko. ¹¹Yesu avfia na Petro : kpudhusia kpúma yai asemele na egbotolo. indje nyuami kilongi undjo Tita induwá ta ényu? ¹²Dyombo lá bha asikari na undjo n'dumanga abho, ká bhushe bha mokambo bhá bha Yuda, bha n'dunga Yesu ká bhá nsangá. ¹³bhá kénisia pikilie anga Anasi; ngo ubhia inyamoto wa Kayafa, undjo ubhia un'dumanga wa bha koli áedjo éyò. ¹⁴Ká Kayafa undjo obhówá bhá Yuda makoko maa: yeekpie taa mushe tomoi ooláná nisowa lá bhushé. ¹⁵Simoni Petro, na wómó n'tende, bhá miká Yesu. n'tende undjo ubhia undji bhikiane na n'dumanga wa bhakoli, ká bhá tangana á bwandja bhá nkota wa bhakoli; ¹⁶Nge Petro atikalá ábovo ankpángbá we kùsé. ntende undjomo, undjo ubhiá undjibhikiane na n'dumanga wa bhakoli, avfundua, ansowa Sindili, ká alumusia Petro. ¹⁷Ngo, mushe wa mokambo, Sindili ansowa Petro: owe dyukuto undjai á bhatende bha mushé uno? avfia: indjami wááò. ¹⁸Bhushe bha mokamba ká na bháámó, bhaá, bhubhiá dyaa bhá melia isálá; ngo ibhya na lugwe, ká okániá dyokuto. ¹⁹N'dumanga wa bhakoli amiá Yesu nisowa lá bhatende bhesé ká tókú u gulusakie. ²⁰Yesu an'kpetania: evfia mono tá vfólóló á kisi inò; ébhi gulusia á sinagogi ká ná yavfúlú ya Mbali, dyáa bha Yuda bhubhá bhakumanile, sivfie mwami ékobhé. ²¹wiendie naendje? indiya nikúlú lá bhio ebhá sowa: ²²Na mavfia maa, tomoi wa bhushe bha mokambo, undjo ubhia dyáá, a'movfulá Yesu ebhágá, nivfia: édyitò tókú omanyulue n'dumanga wabha koli? ²³Yesu ansowa: Ani yavfia ebhibhi isoowa iyo yavfia ya ébhibhi; ká ani yavfia ekima, windovfula nendje? ²⁴Anasia, anenisia, n'sangaké anga Kayafa, n'dumanga wa bhakoli. ²⁵Simoni Petro ubhia dyaa, ká Sokanie isala. bhaa nsowa: owé dyokutò, undjai a'bhatende bhaa? a'lambulá, ká avfia: indjami iyo. ²⁶Tomoi wa bhushe bha mokambo bha n'dumanga wa bhakoli, m'bhutia wa undjo Petro untiná ótóí, avfia: Sinénámi owé nana a'bholé? ²⁷Petro a'lambula kaamó. ká dyokáá éki ikokolia. ²⁸Bha kenisia Yesu iesa anga Kayafa ká nine kenisia, áalaitolio: ibhya pindi. bhalúmile taabhó ibho bhakulu bhaao a' Palaitolio, ambusa nata bhané gwalé súlú, niena taa bhá toti idhia Pasaka. ²⁹Pilato avfundua kotiyo ni bhá kénila, ká avfia: indje bhubhi bhúó neena anga mushe uno? ³⁰bha kpetania: Ani sbhiese mushe wa'bhhibhi amba tunédisilású nānā. ³¹Naeyo Pilato abhasowa: un-geiyai nuwe bhakulu bhááó, ká un-sambisiai iye kanaka na bhutumba bhwanu. Bha Yuda bha nsowa: tundjasu nalokúlú tá lúmoi liné mulusia mushé. ³²Ibbia na taa ya akikisiana livfia lio Yesu uvfia mono, dyaa ubhi vfanishia indje ligwa lio mango ugúé. ³³Pilato igánaká á Palaitolio, am-bhisia Yesu ká ansowa: owé nkota wa bha Yuda? ³⁴Yesu ankpetania: ii owé mukulao undjo wa vfia étó, ao bhámó bháa bhane sowa, ikulu lámi? ³⁵Pilato a'mqnyula: Emi, mu Yuda? ekita yai ká bha dumanga bhá bhakoli bhané kulusia angami: ukia mono endje? ³⁶Bhukótá bhami bhundjese bhá kisi adjono, Yesu akpetania. Ani bhukota bhami bhubhá gwala bha kisi uno, ambá bha kambia bhami bhusianila, ukulu lámi nataa enegwaliani n'kulusiane ángá bha Yuda; nge bhukota bhwami bhundjese bhwichi ano. ³⁷Pilato ansowa: owé kotiyo nkóta? Yesu ansowa: wa vfia, emi nkota. ébhutala á kisi ká yeeka á kisi evfanisia bhusamboli bwa angili. Undjo waasemélé na angili wokie dyoi lámi. ³⁸Pilato ansowa: angili iindje? ambusa na idjé evfia étò, avfundua kaamo nikena ikobhena bha Yuda, ká abha sowa: sénéami bhubhi ta bhúmoi angaese. ³⁹Nge, tókú asiliwaanganu iii taa inowa nuwe mushe e'vfaya ya Pasaka, noondúwe enowa núwe nkota wa bha Yuda? ⁴⁰ká kukáámo bha topá bha dyómá: Mbese, mbésé idje, nge Balabasa. ngo, Balabasa úbha aaga bhúshé bhimá.

Chapter 19

¹Ká ná Pilato an-geya Yesu, ká bha bhitilá na ma mbaka. ²Bha soda bhaluwa dyuguma la mabhio, bha n'salisia an'tuwe, ka bha n'salisia kandjo ya dhü ya ngula ngula; nine bhamba. ³Bha vfia: ishamba, nkota wa bhayunda! ka bhwiné movfakula bhimbhaga. ⁴Pilato avfundua kaamo, ka avfia na bhayuda: Énai, yam-bhiya nanu a bovfo, nisowa taa nudjibhi taa, sigbokiami bhübhi ta bhúmoyi angésé. ⁵Yezu a vfunduwa kotiyó a bhovfo, n'sale dyúgúma la mabhio ka na kandjo ya dhu ya ngulangula. ka Pilato ábhá sowa: Énai mushe n'no. ⁶Dyaa bhadumanga bha bhakoli ka na bhushebha mokambo bhúmèná, bha dyomá: Agogilana! agogilana! Pilato abha sowa: un'geyai nuwe bhakulu bhao; ka kon'gogilai; ngo emi, sieniami bhubhi ta bhumoyi angésé. ⁷Bha Yuda bha manyula: Tuna selia yasu, ka, iyekana na selia yasu, o kpéié ligwa, mungusa úndji bhisia mónà Mbali. ⁸Dyaa Pilato woka livfia lio, bhuwá bhésé bha gbukumiana. ⁹Aiganaka a Palatalio, ka ansowa Yezu: owé mushe wania? nge Yesu san'kpetanie tésé. ¹⁰Pilato ansowa: undje vfiai nami? undje djibhia na taa émi ena lokulu ninólisia, ka éna lokulu linétikila? ¹¹Yesu a kpetania: undjai na lokulu taa lúmoi angami, ani soowanai kwi kulu la nguvfá. asinge kuu undjo ikulusia angai akia djambi témoi ta dhene. ¹²Na evfumbu yokwiyo, Pilato avfúngálá inetikia. Ngee bhayuda bha dyoma: ani wántikila undjai mbeni wa kaisala úndjo adji bhisia taa úú n'kota an'siká kaisala. ¹³Dyaa Pilato oká mavfia máá, an'vfundusia yezu a bovfo: ka adjumáná a agimá wa bhútumbá, a égula éyo ebhisiana taa égulá ya mabhoi, naki Balania Gabnata. ¹⁴Ibhá iandja libhongisia Pasaka, ka ibha iyekanka nü témá lá dyúvfá. Pilato avfia na bhayuda: un'geyai n'kota wanu. ¹⁵Ngee bha dyóoma: un'bhia, un'bhia a gogiláná! Pilato a bha sowa: émenisia mpuli nkótá wánu? bha dumanga bha bhakdinbha kpetania: Tuwású na n'kotaku kaisala. ¹⁶dyaa abhowa nabho taa bha kon'gogilá. Bha geya kotio Yesu, ka bha kena nabho. ¹⁷Yesu á vfevfa musalabha wésé, bha kianá á égula eyo ebhisiana taa dyaló la un'tuwe iyo ibhisianie na ki Balania Gologota. ¹⁸Ibha dyaa bhu n'gogilá ka na bhámó ta bha vfili. yezu a bholigogo bhamó ta bha vfili a pámbá djésé. ¹⁹Pilato a kpalua livfia lio a bhambisia ikulula musalabha lio livfiana taa: Yezu wa Nazareti, nkota wá bhayúda. ²⁰Bhayúda bhàgü bhééná ékpalua lio, mungusa egula éyo Ysu wógwá ibha tchedhé na ndei ya dhénè: ibhia ekpáluané na Kibalanía, Kigiliki ka Kilatini. ²¹Bhadúmángá bhábhakoli bha bhayuda bha vfia na Pilato: mbésé ikpalua itò: N'kotá wa bhayuda. Ngee kpalua tókù avfia: Emi n'kota wa bhayuda. ²²Pilato a kpetania: éyo ékpalúa, yákpálúa. ²³Bhasudha ambusa niné múlá Yesu, bha gia ngombe djésé, ka bha vfakana kebhu túnyai, kila sodha na kébhu ésé. Bha géya dyokwito kándjo eyésé eyo sibiésé iyandja ikulu mpaka itchi. Ka bhavfia ibho ngungu: ²⁴Mbésé dyuwe ivfunda na, nge tuengai bhu kanga ani néni undjo wóodhue. Éyo ya kiana ambusa taa ya a kisiana livfia la ma kpalia: bhu vfakana ngombe djami, ka bheenga bhukanga bha kandjo yami. Enai eyo bhasudha bhukia. ²⁵Atchedhe na musalabha wa Yezu, bhubhia bhatémé inyésé ka na wányá inyésé wa mwali, Malia, madja Kolopasa, ka Malia ma Magadala. ²⁶Yesu, a méná inyésé, ka na m'bhongo wa nyinyésé, ntende undja u-bhi munda, avfia na nyinya wésé: Mwali, un'no u-mona wai. ²⁷Kaamo, ansowa ntende: un'no u-anó. ka dyokáa, n'tende kéná náná angese. ²⁸Ambusa ni yaa, Yesu, undjo udjibha taa étopá ya mala iyakisia, avfia: ambusa taa ma kpaluwa ma akisiana : éná yámá. ²⁹Ibhia dyaa lungu ta lumoi liudjale na n'soso. Bha sudha bha ovfusia malulu na n'soso, ka, bha kpatania malulu an'kálámbá, bha m'bhambisia áanyuwa. ³⁰Ka dyáa Yesu ubhúma n'soso, avfia: Étopa ya a kisiana. ka ádhulusia n'tuwe, ka ni tiná mpúma n'tima. ³¹Nabhua taa mebhi minokotikale a musalabha bhusi bha Sabható, ngo ibha bhusi ta dhène bheévfa, bhayuda bham-vféma Pilato taa bha bhúnáká makúlú mabho bhao bhubha gogilá ka bha bhá esisia. ³²Bha sodha bhiidja kotiyó, ka bha bhúná mabháá tabhavfili bhao bhubha olá nana. ³³Núbhamba anga Yesu? ka bha mena sogwa leli, bham-bhuné taa bho makulu. ³⁴Nge sodha tomoyi an'kpita n'sie a lopamba, ka dyo kaa manyika ka na malivfa ivfundua. ³⁵Undjo ú méná á sambulá, ka adjibha taa ú vfia angili nataa mudjelia dyokuto. ³⁶Bhima bhio bhikiana nataa, makpalua ma-akisiana: dyolo lésé á malomésé lindje bhunaniésé. ³⁷Ka égula iyómó ikpalua lavfia kaamó: Numenie úndjo bhun'kpita. ³⁸Ambusa niyáá, Yozefu wa Limataya, undjo ubhia n'tende wa Yezu, nge taa nkobhané ni ónduwa bhayuda, avféma Pilato lúúsa lü géyá mobhi wa Yesu. ka ágeya mobhi wa Yesu. ³⁹Nikodema, úndjo ukéna pikilie bhotiyó ikoné ména Yezu, éká dyokuto, ádisia mokondjo wésé iekana na bhilinge mia témoi ka na malasi. ⁴⁰Bhágéyá mobhi wa Yesu, ka bha m'bhingaka n melekani, ka bha midúlá malasi, toku ibha asili ya bhayuda ya iyona bhushe. ⁴¹Angó ibhia na bhole na égula eyo Yesu ubhia un'gogilane, ka á bholé ibhá na bhudjako bha basi, dyáá mushe toomoyi sabhésé mu-onané. ⁴²Ebhá dyaa bhu muná Yesu nisowa li itukulia la bhayuda, mungusá bhúdjako bhi bhia tchedhé.

Chapter 20

¹Bhusi bho otátikó bhá pósó, Malia Madelena ukena kpálá á bhudjáko bhusi bhù kena livfue, ká manga éná libhoi bhá lugushia ikúlú lá bhúdjako. ²Akéna mavfi anga Simoni Petro ká anga n'tende omoi undjo Yesu ubhii múnthà ká abha sowa: bha mbia Bwana asemélé na bhudjako, ká túndji djibhiasu egula eyo bha mavfishia. ³Ká Petro na n'tende wómó bha kena á bhudjako. ⁴Ibwikena mavfi ibho ta bha vfili; ká n'tende undjomó amita Petro na mavfi, akiáná a pele á bhudjako; ⁵Idji ibgalia, kidji bhónà na semele, idji éná ngombe ya melekani miyo bhumúnà nao, satanganésè. ⁶Simoni Petro, idjikiana ká atángáná na sémélé ya bhúdjako, éná ngombé yamelekani iyavfisie á misià, ⁷ká étati ya ngombeyo bhu avfishia na ntuwese ibha iavfishie kuvfi. ⁸Ká n'tende undjo, ukiana a pele na Petro a bhudjako, idjiena, ká idji djelia. ⁹Mungusá bhá djibhabó iyo ikpaluana taa Yesu ú umúwè. ¹⁰Ká bha tende bhiganaka angabho. ¹¹Ngee, Malia ubhià un'teme á bhovfó na nkpnghá bhudjako idje suliliè, tuku ubhi lila, idje ibgalia, idji bhóna asemele na bhudjako; ¹²Ká nidjiénà bha tambia ta bha vfili bha sala ngombe ya mpémbé, bhadjumane egula éyò bhu malilia Yesu; undjomo opasiká lá ntuwe, wómó á makulu. ¹³Bhine sowa: Mwali, ulili indje? idje ibha manyula: mungusa bhá lugushia Bwana bhámi, indjé djibhiamu egula éyò bhakò mavfishia. ¹⁴Dyaa manga mala ivfia mavfia mää, idje inebashia, idje sumena Yesu n'témé ombésé idje idjibha taa Yesu undjo. ¹⁵Yesu ausowa: Mwali, olili indje? unvfungali neni? idje akpaa taa ubhá n'kambia wa mabhúlú, idjé ine sowa: Bwáná, oni owe undjo wá géyá, insowá egula éyò wako mavfishia, ká ekó géyá. ¹⁶Yesu ansowa: Malia! idjé ine bhashia, ká idji vfi nana na ki hebrania: labuni maana maa, Mwéli. ¹⁷Yesu ansowa: ombésé ini bukula, mungusa indjami mu bhinué anga Tita; nge kená anga bha monima bhami, ukó bhá sowa: ya bhinua anga Tita, ká nidjaanú; anga Mbali wámi ká na wanu dyo kútò. ¹⁸Malia Madelena akéna ibhá djibhishia bha tende bhatopá nataa, manga méná Bwáná, ká manga sowa maa mavfia matopá. ¹⁹Idjakolo lá bhusi bhuò, bhubhá mono bhusi bwi tátika posho, bhikuse bha yavfulu bhio, bhatende bhubha mono bha kobhane, bhibhá bhe egilané nisowa lionduwa bha Yuda; Yesu ibha djanila ká atémá á bhaligogo bhabho idji vfi nabho: bhuguwe bhu gwali nanu. ²⁰Ká dyaa manga amala ivfia ètò, idje ibha vfanishia mabhó mészé ká lopambá lészé. bhatende bha séà ni néméná Bwáná. ²¹Yesu abha sowa kaamo: bhu guwé bhu gwali nanú, tókù Tita wituma, emí ya ne tindikila nuwe dyo kwitò. ²²Ambusa na mavfia maa, idje ibha vfumbila ká ibha suwa: udhai mpumantima wa kengo. ²³bhatopa bhaa ubha eshishie bhubhi, bhi eshishianie, ká na bhaa mubha sangie bhubhi bha sangilanie. ²⁴Tomasi ubhibhisiana taa Mupacha, umoi wa bhatende sabise nabho dyaa uhba djanila. ²⁵Batende bhamó bha sowa Tomasi taméná Bwáná. nge, abha kpetania: ani sienéami bhi pii bha misumali á mabhó mészé ká ani sikinge mwandakala wami, ká, nikinga óbhó wami alopamba lészé, indje djeliamu kuna táá bhua. ²⁶Ambusa na masi éfú nikinga ndala ta bhisaso (8), bhatende bha Yesu bhabha kaamo na yavfulú bhegilane, dyaa, Tomasi ubha nabho. Yesu abha djanila, bhikuse bhubhá kú bhegiláné, atdma a bholigogo bhábhó ká avfia: bhu guwe bhu gwali nanu. ²⁷Yesu ansowa Tomasi: disia evfandakala yae ká bhóná mabhó mami, ká disia obho wae ká ombésé igwálá mbese idjelia, nge, gwala ni djelia. ²⁸Tomasi aukpetia: bwáná ká na Mbali wami ! ²⁹Yesu ansowa: mungusa owé ini ndena, wa djelia. bhusumba bhábháá djelie ombese, iena. ³⁰Yesu ukia kaamó ápélé, na bha tende bhésé bhékákó bhimó bhigii bhió bhi kpaluaniésé na ma lúbhá mano. ³¹Nge, minguso minò mikpaluana ni sowa taa nu djeliá taa Yesu uu klisto, monà Mbali, ká ni djelià, nupati ibhika na linya lészé.

Chapter 21

¹Ambusa na dyaa, Yesu akodji vfanisia kaamó anga bhatende a nkpanga wa dyabha la dhéné Tiberia. Ena toku manga adji vfanisia. ²Simoni Petelo, Tomasi, undjo bhá bhisie mupacha, ká na Natanaeli undjo wa Kana na Galilea, bhána bhá Zebedayo, ka bhatende bhámó ta bhavfili bha Yesu bhúbhá egula temoi. ³Simoni Petelo abha sowa yakéná iko bhanga makila. bhá sowa: tukeni nanú bhatipa. ibhó ivfunduwa ká ikpata a khukhu; ka abhotiyo bhúwō bhōle abho teema. ⁴Kapindi dyaa bhusi bhá giya, Yesu ubhá ntémé na n'kpangbá dyabha, ngé, bhatende bhá djibhé taa Yesu undjo. ⁵Yesu abha sowa: bháná, nundjanú na émā yii dhia? kwibhó ine manyula taa, mbésé. ⁶Abha sowa kúliái bhokilá na óbhó wilúmē wa khukhu, dyaa nuuolue. bha kúliá, ká bhá tokéabhó iluta bhókilá nisowa lá bhugi bhá titi. ⁷Káá, n'tende undjo Yesu ubhimúnda múnđā mónó egi ansowa Petelo: idje vfee Bwaná, dya Simoni Petro akodjibha taa ibhaa Yesu undjo, asala ngombé yésé, asangila mokabha mungusa ubhá bhólumbo, ká anekulia a dyabha. ⁸Bhámó bhatende bhéká na khukhu wa buwa niluta bhókilá bwidjálé na nigi watiti tókū bhabha mwabho dhomu, makulu matemoi na mungé. ⁹Evfumbu iyo bhu duluá khukhu a mungé, bhéena makoko machúané, titi dji anie ká mekátí ikulu dya ao. ¹⁰Yesu abha sowa: disiai titi dji noolá. ¹¹Simoni Petro atangana a khukhu, ká alútá bhokila a munge, bhokilá bwidjálé na titi dya dhene dhene miyo temoi na mokomi teefu na másásō. imbii tókū bhokilá bhúbhá na titi dji igii, bhu vfudiésé. ¹²Yesu abha sowa: ukai, kadhiai. ká n'tende tomoi sámiésé: owe neni? nisowa taa bhudjibha nata ubha Bwáná. ¹³Yesu abha bhámbá, ká ageya mokati na titi abhowa. ¹⁴Ibhá kotio mulungu wésé wamasásō Yesu iyinikana na pele na bhatende bhese, ambusa na iumuwa dyésé. ¹⁵Ambusa n'ibhó imala idhia, Yesu an'sowa Simoni Petro: Simoni, mona wa Yona, windunduwe iyeta bhano? Simoni amanyula: iná, bwáná, udjibhi na taa ine onduwe. Yesu an'sowa: dhiishia bháná bhami bha mekoko. ¹⁶Ansowa kaamo: Simoni mona Yona, wi ndundue? Petro ankpetia: iná, Bwáná, udjibhi na taa inondue; Yesu ansowa: ngbélá mekókó mámi. ¹⁷Ansowa kotio mulungu wa masásō: Simoni mona wa Yona, wi ndundue? Petro akúlúmānā na miyo an'sowa na mulungu wa masásō: unindundue? ká manga amanyula: Bwáná, udjibhi mitopi, udjibhii taa ine ondue. Yesu an'sowa: dhiishia mekókó mámi. ¹⁸Angili, angili yanesowa, dya ubha mono unongó, ubhi idji salia mono ku bha nene, na ikena bhigula bhio ubhi onda mono, nge dya ukiani bhiò ungagúlú uvfanaki tabhiai kumabhó, ká mushe undjomo unesalisie ngombe, ká unekenisie egula eyo su ondai. ¹⁹Uvfia étò ni ne vfanisia Petro paki ya ligwa lio li bibie Mbali. dyaa amala ivfiá mavfia maa, an'sowa: indiká, ²⁰Petro anebasia, amena untnde undjo Yesu ubha munda mono, undjo wekimá mono Yesu na engumba, na evfumbu ya bhima bhidhiyabhii idjakolo, ká un'sowa mono, Yesu: Bwáná, neni undjo une kakilibhii naye? ²¹dyaa Petelo aménā Yesu an'sowa: igwali bhii titani na mushe ónó? ²²Yesu an'sowa: aní ibhondusua bhami taa manga ugwalie túkú ekwidjie bhiyo indjene bhaniésé. owé, indiká. ²³dyaa livfia lino la vfandjálá anga bha mónimá taa undjo n'tende andjé uguu bhiése, tókú dyito Yesu sa vfié mwésé na Petro nata n'tende undjo andje oguese; nge: ani yonda taa ugwalie mpaka ku evfumbu iyo iyeki bhio, indje ne bhoniése? ²⁴ibhá na n'tende undjo ubhá sambolia maa mavfia, ká áma kpalua. ká, tadjibha taa bhusamboli mbēsé bhubha bh'angili. ²⁵Ibha na mimó minguso migi miyo Yesu ukia, ani ma kpaluana mitopa, too moi moi, ya kpaátá, kisi ivfisia, yi ngbela malubhá mano.

Acts

Chapter 1

¹Teofilo, yivfia, a bhukú bhwakwanza, na etopa iyo Yesu utatika ikiya ka nigulushia ku a itatiko, ²Ku a bhusi bhuwo ugeyana ikulu la nguvfa, ambhusa na ibhakamisia, na umpumatima wa kengo, na bhatende bha ubhaminula. ³Ambusa na idje iyena m'puli, a bhavfundila m'bhike, ka a bhowa bha evfaniko alama taa bhagi, adjivfanishia anga bho masi makomi tamanai, ka nivfia bhima bhiyo bhibhoniye bhukota bwa Mbali. ⁴Tukú ubhiya na bho, abhasikishia taa mbese ibho ikena dhomu na Yeluzalema, nge ni isibhaka iyo tita ulaka, iyo ene kokolia mono nuwe, abhasuwa; ⁵Ngo Yohani udjinishia na malivfa, nge nuwe a masi ta bhuwa, nu djishaniye na m'pumatima wa kengo. ⁶Ka bhatende bhakulumanila ni ne miya: Bwáná, evfumbhu ya yo kuino otemiye bhukota bha Isalaeli? ⁷Abha kpetanyia: Idhese anga nu taa nudjibhi evfumbu ao saa djiyo tita wengeka na bhuko bwese kubhanene. ⁸Nge n'udhuwe loku kula talumoi, m'pumatima wa kengo widjie ikulu lanu, ka nugwalie bhasamboli bhami a Yeluzalema, Yudea kuetubhu, a Samalia, ka na atútú wa kisi. ⁹Ambusa nivfia eto, atubhulama ibho bhalengishie, ka m'pena wavfevfa a madjo mabho. ¹⁰Ka toku bhubhiya madjo mabhone ikulula nguvfa dya ibhikena, enai, bhuse ta bhavfili bhasale ngombe dja m'pembé bhabha djanila. ¹¹Ka bhavfia: bhushe bha Galilaya, idje nutemiye na ibhona ikulu la nguvfa? Yesu, udjo abha utubhulane ikulu la nguvfa a bholi gogo bwanu, widjiye na tumba kuta emoi toku numena mono a ikpata la nguvfa. ¹²Ngo bha kpudya a Yelusalema, a n'tala uwo

abhishia na wa bha Oliviera, uwo uchedhe na Yelusalema, iyekanaka na paki ya sabato. ¹³Dya bhukiana, bha kpata a sugweye ya ikulu ka bhadyumana, bhubhia Petelo, Yohani, Yokobho, Andelea, Philipo, Tomasi, Bhatelemini, Matayo, Yakobho mona wa Alpheyo, Simoni wa Zelote, ka Yuda na wa Yakobho. ¹⁴Bhatopa niyokana talimoi bhalivfia, kuna bhali, ka na Malia, inya Yesu, ka na bhawanyinya bha Yesu. ¹⁵A masi-maa, Petelo atema a bholigogo la bhawanyinya, bhusi bhotopa bha bhukulumanila bhubhia iyeekana na bhushe miya na mokomo tamavfili ka avfia: ¹⁶Bhamonima bha bhalume, ikpiya taa yakishiana iyo m'pumatima wa kengo, asemele na ikpaluana, ukókólia apele, na a Yuwa wa Dawidi, udjo uvfanishia idungana la Yesu. ¹⁷Ubhiya ubhandane na súú, ka audha kebhu a mokambo namona kwemoi a bhukoli. ¹⁸Mushe udjo, ukula bhole na evfindo ya ligwa, akuwa, abhunyiya abholigogo bwa mobhi wese, ka bhima bhise bhiatima bhivfadjala. ¹⁹Ima iyo ibhiya edjibhikane na bhushe bhatopa bha Yelusalema taa bhole bwa manyika. ²⁰Nge, ya kpaluluwana asemele na bhuku bwa Pusome: Ka bhungwalia bwese bhou m'pena w'iiseke, ka mushe too omoi! Ka: woomo adungu egula yese! ²¹Ye ekpiyane taa, akati ya bhaa bhabha nasu mulu ngo evfumbu etopa iyo bwáná Yesu abha na sumugwale, ²²Ku ibhanda la idjina la Yohani kwa abhusi bhuo ubhiya n'geyane a bholigogo kwasu, ibhiya na tomoi udjo n'gamane nasu toku n'samboli a iyomuwa lese. ²³Bhadjivfanishia ta bhavfili: yesefu n'bhishane taa Balasaba, linya lese la mavfili taa Yusuto, ka na Matiasi. ²⁴Ambusa bhavfema: Bwáná, owe udjo odjibhiye mipumatima mia bhushe bhatopa, vfanishia udjo waninula a bhano taa bhavfili, ²⁵Ambhusa na iudha mokambo wese ka na a bhutende, bhúúwo Yuda ukanda na idje ikena a egulese ku bhanene. ²⁶Bhe enga bhukanga a misiya, bhukanga bwa djelia Matiasi, udjo ugamana na bhatende tabhu na woomo tomoi.

Chapter 2

¹Bhusi bha Patekote bhatopa bhatopá bhasangane asemele negula temoi. ²Mungo tomoi kw'ivfundua elunda ikulu la nguvfa tuku ya movfufvu wa sumbu, ka ku iwijala asemele na ya vfulu etopa dya bhubhia bha djumane. ³libhembe livfelane na mbamba jisala, la bhajanila, la vfakanaka anga tomoi moi, ka la dulua a kila mushe wabho. ⁴Ka ibho bhatopa bhijala na upumatima wa kengo, ka ku ibho ivfia mavfia mavfilane ibhiamu, iyokana na upumatima ubhowa livfia libho a vfia. ⁵Ngô, ibhia amasi bhaa a Yelusalema na Yuda, bhaa bhomondua Mbali a bhikita bhitopa bhio bhichi na nguvfa. ⁶Elunda iyo yokano eguleyo, abhugi wa moi ka malukanake mungusa utopa unjo ubhoka ivfia ubhoka asemele na livfia labho ku bhanene. ⁷Bhubhia bhatopa asemele n'ikpita ka n'ijukuwa, ka bhubhisuwanaka ta bhamoi ni bhamo: enai, bhushe bhano bhaa bhavfie bhanda bho bhatopa bha Galilaya? ⁸Ka namuna ya nia tubha oki na luga lasu kubhanene, ka naluga lasu la ibhutala? ⁹Bha Paliti, bha Medi, na bha Elamu, bhaa bha bhagwale á Mezopotania, Yudea, Kapadokia, Ponto, Azim. ¹⁰Filigia, Damifilia, Misili, ndei ya Libia tshekedhe na Kulene, ka bhaa bhu idja á Loma, Bhayuda ka bha Geusi, ¹¹Bha Kelete ka bha Alabhu, namuna ya ni ya tubha okie ivfia na luga lasu mio mi mikima ma Mbali? ¹²Bhubhia bhatopa bha sangale, ka bha djibhe ta abho ya iwaza, bhu bhivfia bhaa na bhaamo: ino iindje? ¹³Nge bhaamo bha osia ka bhuvfia: bha kolua na bhingoka. ¹⁴Ngo Petelo, átema na bhamo tabhúú na womo tomoi, átúbhula dyoi ka ábha sowa dyitano: bhalume bha Bhayuda, ka nuwe bhatopa bhaa nu osala á Yelusalema, djibhai ino, ka okai mavfia mami! ¹⁵Bhushe bhano bhandjabho bhakolue toku nuwazie, ngo i saa ya másásó ya bhusi. ¹⁶Nge ilivfia lio livfiana na nkanga Yoweli: ¹⁷A'masi matútútú, Mbali úvfia, évfandjie mpumatima wami á mebhi mitopa, bha nongo ka bhaseke bhanu bha engi makanga, bhana bhanú bha énisianie, ka bhagagulu bhanú bhalotie. ¹⁸Yadjelia, ikulu la bhushe bhami bha mokambo bhalika bhalume, A'masi maa, evfandji mpumatima wanu; ka bha engi makanga. ¹⁹Edjanisie bhima bha isangala bhio bhi idjie á ikulu la nguvfa ka na bhikako aidji la kisi, manyika, isala, ka movfufvi wa n'nolio; ²⁰Dyuvfa linebasie livfue, ka wéli á manyika, ápele la bhusi bha Bhwáná ikiana, bhusi bhuo bha dhène ka na bhwa obibo. ²¹Ngo ntopa undjo úbhisie lina la Bhwáná úgwali m'biké. ²²Bhushé bha Isalaeli, okai mavfia mào! Yesu wa Nazaleti, mushé undjo udjeliana na Mbali á pele nanu na bhikako, ma adyabho ká bhivfaniko bhiyo Mbali úkià nàna anganu toku nudjibhiè núwe bhakulu bhaao; ²³Mushé undjo muowané iyekana na mawazo maà mudungianà na Mbali, nu mulusia na ineng'gogila á musalabha na obho wa bhushé bha djambi. ²⁴Mbali ú mumusia, na inen'sangula á mniki ma ligwa, mungusa sibhia èse éwezekane taa agwali mutikisiane nao. ²⁵Mungusá Daudi pele nami masi kumatopa, mungusá ú ilume lami, ambusa taa énégwale mu digé á idjelia. ²⁶enà mungusa uwo mpumatima wami waséá ká elami yami i á iseya; ká imbi mobhi wami ú amiyè na ikpalia; ²⁷Mungusa undje tikiliai mpumatima wami á Adheza, ka undjé n'tikiliai wai undjo ú kéngo á éni mpuli. ²⁸Wi vfanisiá paki dja ibhika, úi ndidjalisiè na iséya á pele nai. ²⁹Bhamonima, kia éluusiana inesowa núwe ta fomú; dyúlú la inyangulú wasu Daudi, undjo ú ogwá, undjo ú onáná ká bhudjako bhese bhuku kaamó angasú mpaka bhusi bhuno. ³⁰Toku ubhia n'kanga ká udjibha ta Mbali un'lapisiya taa an'djumanisia tomoi wa libhoti lèsé agima wese wa bhukota. ³¹Utayalisa á mavfia mèse i omuwa la klisto undjo, na éto, sabha èse mutikilané á adheze ka mobhi wese su énéèse mpuli. ³²I Yésu, Mbali ú mumusiá; djuwe bhatopa tú bhasamboli. ³³Utubhulana na iluma la Mbali, u údha angá Tita mpumatima wakengo úwó ú lakiana ká úwo uvfakania, tóku na ú éná ká na ú oka. ³⁴Mungusa daudi sa kpaté ése á ikulu lá nguvfa, nge uvfiá idje mukulu aao: Bhwáná avfia angaBhwáná bhami; djumana á ilume lámi, ³⁵Mpaka dyáa ibha kiè bha akodhu bhai bha gwali á itshi lá makulu mai. ³⁶Kia yavfulu ya Isalaeli étopa idjibhi kotiyo angili tàs Mbali un'kià Bhwáná ka Kilisito i Yesu undjo nun'gogilá á musalabha. ³⁷Ambusa na iyoka iyo, bhu tutala á mpumatima, ká bhuvfia na Petelo ká na bhatende ibhaamó: bhamonima, tu kiie titani? ³⁸Petelo a bha sowa: udji bhasiai, ka kia kila tomoi wanu á djini na linya la Yesu klisto, dyulu lá isaméana djambi djanú; ká nú patiye liowa lá Mpumatima wa Kengo. ³⁹Mungusa ilaki li anganú, anga bhana bhanu, ka anga bhatopa bhàa Bhwáná Mbali wasu ubha bhisie. ⁴⁰Ká, na mavfia mámo tamagi ú sambola ka na ibhakomola na ivfia: udjibhikisai na ngéi ino ya ébholé. ⁴¹Bhaà bhudjelia livfia lèse bhudjina; ká á bhusi bhuwo dyaa, ésabho ya bhatende ya gbukumiana eyekana na éléfu ta itshaso. ⁴²Bhubhià bha livfie á igulusiana na bhatende, á ikumanila lá liwanyinya, á ibhuna lá mokati ká na ivféma anga Mbali. ⁴³Ká kila mushé á ouwa na bhuwa, ká bhatende bhu kia ma adya bho ka bhivfaniko tabhigi. ⁴⁴Bhatopá bàa bhu djéla bhubhiá égula ta émoi ká bhubhia bhatopa namuna kú émoi. ⁴⁵Bhubhikulusia bhimà bhábho ká na bhitopa bhiyo bhibhià bhyabho, ká bhushivfakanaka, iyekana na kúlú wa kila wabhó. ⁴⁶Bhubhià kila bhusi ibho bhatopa á yavfulu ya Mbali, na iyokana, bhubhi bhunaka mokati á bhyavfulu ká bhubhi dhá dhiya na iséya na iseya ká na mpumatima mu duluwé; ⁴⁷Bhubhi n'bibá Mbali ká bhúu udhá lokowa anga bhushé bhatopa ká bhwáná ubhi gbukumakiá kila nhusi á yavfulu ya Mbali bhaà bhubhi djelakiya.

Chapter 3

¹Petelo ka Yoani bhukena égula temoi a yavfulu ya Mbali, ikonenvfema: Ibhia asa tisa.²Ibhia na mushe temoi ubha na libhunga la ibhutala nao, bhuhvivivfefakia ka n'inelavfisya masi kumatopa apele nékuse ya yavfulu ya Mbali bhubhi bhisia ta Ekima, isua livfemakaka mokondjo anga bhaa bhalumakiye aseme na yavfulu ya Mbali.³Mushe undjo, éna Petelo ka Yoani bhukena ta bhalumila, idjibhavfema mokondjo.⁴Petelo, dyokuto na Yoani, ibho inebhona idje, ka ivfia: utubhona djuwe.⁵Ka idje ibha bhona na kulu ntopa, n'isibhaka nataa uudhuwe éma.⁶kamo petelo idji nensua: indjami taa élinge, taa woolo; ngé éyo énao, énouwe: a linya la Yesu kilisito muna zaleti; tema kaluvfa.⁷Ka andunga a obho wilume, nidje tema. A evfumbu iyo, makulu mese ka na mango mese miowa tekima; ⁸nitumba mungo ku omoi nitema, ka idji luvfa. Idji lumila nabho a yavfulu ya Mbali; n'iluvfa, n'itumba, ka abiba Mbali.⁹Bhushe bhatopa bhamena idji luvfa ka bha biba Mbali. ¹⁰Bhu djibha nata yesekwidje undjo ubhudjumanaka mokondjo, ka bhidjala niseya ka na éyo étopa ibha kianila.¹¹Tuku sabhatikese Petelo ka Yoani, bhushe Salomono avfia. ¹²Petelo, éna dyito, ivfia na bhushe: bhalume bha Isalaeli, mungusa indje nuwe nushanga lie ito? mungusi w'indje nutubhonie bgayi, tuku sibhiese na lokulu lasu kubhakulu ao na musamboli ngo takia iluvfusya mushe uno?¹³Mbali wa Abalayama, Isaka ka na Yakobo, Mbali wa bha tita bhasu, a biba Yesu Kilisito, undjo nuwe nubhiya ka nine kenisia anga Pilato, ubhia na kulu wa inentikila. ¹⁴Nuwe nakulumanisia bhaa na bhukengo ka na bhaa na indjini, ka nuwe na vfema taa bhanoa lokowa la undjo wogwa.¹⁵Nuwe na mula nkota w'ibhikisia, undjo Mbali a umusia a ligwa; djue tu bha samboli, bha unguso uwo. ¹⁶Nidjelia la M'pumatima ma isua la linya lese kamo linya lese lansiga undjo nuwe numenie ka nudjibhie, yese kwidjelia lese ku mukulao éyo yamua mushe uno ibhikisia na langili, apele nawe bhatopi. ¹⁷Ka ketétino, bha munima, édjibhie na taa nuwe nasuma nisua la sombi djibha, anga bhakota bhanu. ¹⁸Ngé Mbali a akilkisia tuku dyito iyo avfia pikiliye a anyuwa wa bhankanga bhatopa bhabho, isua ta kilisito wenie mpuli. ¹⁹Nuwe tubhuaye ka nune basia, mungusa bhubhi bwanu bwesisiana, ²⁰ambusa na évfumbu yiwaza ya kiana isua la Bwáná, ka idji ne tumikila undjo nuwe mukpola, Yesu Kilisito. ²¹Kia ikulu la nguvfa idjelia dyokaa a évfumbhu iyo igwalie na bhima bhitopi bhiyo Mbali avfia kuungbé a anyuwa wa bhankanga bhakengo bhese. ²²Musa avfia: Bwáná Mbali wanu uumuwe anga bhamonima bhave nkanga tomoi tuku émi, nuwe umokai na étopa iyo uvfie. ²³Ka undjo andje mokiese nkanga wesisianie asemeka nabhushe. ²⁴Bhakanga bhatopa bhaa bhuekanaka na livfia, tatika Samueli, bhukpolana kumasikumaa. ²⁵Nuwe nu bhana bha bhakanga ka ilonganisia anga Mbali n'iyokana na bhatita bhasu, nivfia na Abalayama: Mabhoti matopa mio mia misia mafulianiye tochibho kwa atututu. ²⁶Yese ku pikilie ngo Mbali, ugwali nine umusia mushe wese wa mokambo, undjo antuma mungusa anetulia nuwe tochibho, ni basia umoi na nuwe neyo indese yidje itika.

Chapter 4

¹Á namúna yomo Petelo káoani bhu bhivfia na bhushe, bhakanga bhu djanila, n'dumanga wa kanisa ká na bha Sadhukayo, ²Na mbéso isééya na iyo bhubhi gulusia bhushe, ká bhubha kókoliya dyúlu lá Yesu iúmúwa, lángá bhàa bhúogwa. ³Bhubha dunga, ká bhubha tuwa á nudyalóló mpáka kanima ááo; mungusa ibhiya sa ouwa idjakolo. ⁴Na iyo, bhagi bhàa bhúóka livfiya lá Mbali bhúdjeliya, ká ésabho ya bhushe itubhulana iyekanaka na éléfu ta éfú. ⁵Kapúma ááo, bhakota, bhagagúlú ká na bha kpalúwá, bhú kúmanila á Yeluzalema, ⁶Ká na Ána, n'dumanga wa bhakanga, Kayafa, Yoani, Alegizandele, ká na bhatopa bhàa bhú bhiya na tumbá ya bhakanga. ⁷Bhubhá avfisiya Petelo ká Yoani á bholigogo bhabhó, ká bhú bheiya: Na luúsa lá neni, áo na linya lá neni iyo nukiya miyo? ⁸Na dyàa Petelo, nuidjálé na mpumatima wa kengo, abhasowá: núwe bhakóta, ká na bhagagúlú bhá Isalaeli, ⁹Mungusa tú iyána bhusi bhúno dyulu lábhusumba iyo tu owá á mushe tomoyi wa ndutú, mungusa tuvfi namúna yaniya ubhiká, ¹⁰Djibháyi núwe bhatopa, ká na bhushe bhatopa bhá Isalaeli bhadjibhi, I á linya lá Yesu Kilisito wa Nazaleti, undjo nú n'gogila á musalábha, ká undjo Mbali ú mumúsiya angá bhàa bhú ógwá, i dyúlú lesé liyo mushe únò á énikana na mobhi ta n'kima ápele nanú. ¹¹Yesu ú libhoyi liyo núwa bha kpéliya nu likuliyá, ká liyo lióúwa lá likima á mángano má ya vfúlú. ¹²Indjese na ibhika angá womó; mungusa indjése na linya lino á itshi lá ikulu lá nguvfa liyo liowána angá bhushe, á liyo tu gwaliye bhabhiké. ¹³Dyàa bhú éna angili tàa Petelo ká na Yoani, bhú sangálá, na idjibha tàa bhubhiya bhushe bhá mbese otingá, ká bhubhá djibha tàa bhubhiya mulungo na Yesu. ¹⁴Ngé tókú bhú éna kalibho nabhó mushe undjo ú bhiká, bhabhá tabhó na, ya ikpetaniya. ¹⁵Bhabhá lúusiya bhávfundúwá á ntúwá, ká bhá andjá i uyanaka ibhó bhakúlú bhááo na ivfiya: tu kúye indjé angá bhushe bhánó? ¹⁶Mungusa i edji bhikané na bhushe bhatopa bhá Isalaeli tàa ekákó ta émoyi iyo ivfanisiana, ikiyáná na bhushe bhàa, ká tundje pasie asú ilambúlá. ¹⁷Ngé, naisówa tàa mbino iyodjine lagatane anga bhushe, tubha si kisiayi na ibha vfanila tàa mbi téésé ibhi ikpola linya liyo ká amo anga mushe tá omoyi. ¹⁸Ká na ibhá bhusiya, na ibhasikisiya tàa bhavfie ká bhagulusiyá linya lá Yesu. ¹⁹Petelo na Yoani ubha kpétania: i endjini, ápele na Mbali, tuné ésimiya núwe kólikó Mbali; ²⁰Màama djúwe tundje tikiléasu ivfiya miyo tú éna ká tú oká. ²¹Bhubhá vfamilya káamó, ká na ibhatikila, na mbése idjibha paki yaniya ibháowá azábho, dyúlú lá bhushe, mungusa bhatopa bhúm'biba Mbali na iyo ikiana. ²²Mungusa mushe undjo úbhiká na ekákó iyo ubhiya na myáká iéta makomo ta maámoyi. ²³Ambúsa na ibhó itikiláná, bhukéna anga bhàa bhabhó, ká bhúbhá sowá mitopa miyo bha dumanga bhá bhakanga ká na bhagagúlú bhúbhá sowá. ²⁴Dyàa bhúóká miyo, bhúkpatisiya ibhó bhatopa dyóyi lábhó angá Mbali, ká bhuvfiya: Bhwáná, owé undjo úkiyá ikúlú lá ngúvfá, kisi, obhingi lá dhéné, ká na bhitopa bhiyo bhi á semele, ²⁵I owé undjo úvfiya na mpumatima wá kéngo á anyuwa wa idja wasú, n'kambiyá wáyi Daudi: mungusa wa éndje bhikita bhitopa bha óúwa na moyeye, ká na mawázo má tititi angá bhushe? ²⁶Bhakótá bhá kisi bhúsumá, ká bhána bhá bhakota bhú kenila Bhwáná ká Kilisito wesé ikumbé. ²⁷Dyúlú lá iyo, Elodhe ká potiyo Pilato, na bhàa bhá kéngo na bhushe bhá Isalaeli, bhúkulu manila á ndéyi ino dyúlú lá n'kambiya wáyi wá kéngo Yesu undjo ún'tiliya mádá, ²⁸Múngusá bháku étopá iyo obhó wáyi ká na bhukókó bháyi bhuvfiya tangia ngbé. ²⁹Ká ketetino, Bhwáná, éna ivfámá lábhó, ká owá bha kambiya bháyi lokulú lá ikokoliya livfiya láyi na m'vfevfene n'topá, ³⁰Na inanulá obhó wáyi, mungusa úbhikisiya, ú kú bhikako ká na ma adyábho, na linyá lá n'kambiya wayi wá kéngo Yesu. ³¹Ambusa na imála inévfema Mbali, egúlá éyo bhubhiya bha kulumanile ya diganiana; bhaidjalá bhatopa na mpumatima wa kéngo, ká bhú kókoliya livfiya lá Mbali na nvfevfene. ³²Bhagi bha bhàa bhú djeliyá bhubhiya ku mobhi ku tomoyi ká mpumatima ku tomoyi. Tá omoyi savfiesé tàa bhima bhiyo bhi byése ku bhanéné, ngé bhibhiya byabhó ibhó bhatopá. ³³Bhatendé bhubhá sambola nalokulu ta lugi i umuána lá Bhwáná Yesu. Ká lokówa ta dhéne lú owana angabhó, ³⁴Mungusa sibhiesé angabhó na mobhóka toomoyi: bhatopa bhàa bhubhá na mabhúlú áo na byavfúlú kulusia, bhudisiyá bilinge bhá bhima bhiyo bhúkulisiyá, ³⁵Ká bhuliavfisía á makulu ma bhatende; ká bhubhi vfakaníyá iyekána na kúlú ya kila mushé. ³⁶Yusufu, m'bhisiané na n'tendé Bhalanabha, iyo ivfie tàa móna wa ikomulana, Mulaniwi, mushe wa Kipolo, ³⁷Ú kulusiya bholé bhúwo ú bhiya náo, udisiya bhilinge bhá aó á makulu mà bhatende.

Chapter 5

¹Ngé mulúme tómoyi mubhisiané Ananiya, na mwali wésé Safila, bhú kulusiya sehému ya bhima bhàbhó, ²Ká bhú avfisiya á m'bhóngó sehému ya bhilinge, mwali wesé ú djibha, ká úgéiya sehému yomo ká ák'owá angá bhatende. ³Petelo ansowa: Anania, mungusa wa éndje múgú ané lúmilá á mpumatima wáyí, tàa ovfétáká mpumatima wa kénge, tàa wa aliya sehému yomo ya bhilinge bhá bholé? ⁴Ani bhi kulusianiésé, bhitikaliésé angayi? mungusa wa éndje wa avfisia mawazo màa á mpumatima wáyí? Suvfétaki áyi bhushe, ngé Mbali. ⁵Ananiya, na iyoka mavfiya màa, uogwa úkuwa, ká. Bhuwá ta dhéne yabhá gbokv bhatopá bhàa bhuóká. ⁷Ambusa na sàa ta itshásó, mwali wésé atánganá, na mbese idjibhà iyo ikianá. ⁸Petelo á miya mwali: isoówa, i alikoli liyo ná kulúsiyá nao bholé? ya djeliya, iyese ku á likoli likuliyo. ⁹Ngo, Petelo ansowa: mungusa wa endje nuókana tàa nu tshutshu mpumatima wa Bhwáná? Enà, bhàa bhú múná mulúme wayi bhá á mulango, ká bhané geiye ku na owe. ¹⁰Á wakati uwókuúwo, ákuwa á makulu mv ntende, kv aógwv. Bhanongó bhàa, bhv lumilv, bhá ngboka idje sa ógwa; bhangeiyá kv na ikoné múná á m'bhóngó wa mulúme wésé. ¹¹Bhuwá ta dhene ya gboká etulumilo etopá ká bhatopá bhàa bhú óká miyo. ¹²Bhikako ká na ma adyábhò màgi bhikianá angá bhushe na iyetila bhatende. bhutéma bhatopá v bhalása bhá Salomono, ¹³Ká bháamó bhapaté ta abhó namúna ya ibhá gboka; ngé bhushe bhuhá bhéliya djúmbo na dyóyi ta likáli. ¹⁴Esabho ya bhàa bhú n'djéliya Bhwáná, bhalúme ká bhali djá gbukumiyáná; ¹⁵Namúna tàa bhuhá disiya bhàa bhubhiya na ndutu á paki ká bhuhá avfisiya á ndalo ká ábhigeligele, namuna tàa dyàa Petelo ú étiye iyo, akúvfé wésé isigilá tàa bhkáamo. ¹⁶Dyombo dji idja ká ndeyi dja dhéne dja bhushe bhá ndutu ká na bhàa bhá bha dungiane na mipumatima má sulu; ká bhatopá bhú bhika. ¹⁷Na éto, ndumanga wa bhakoli ká na bhatopa bhàa bhubhiya náná, na bha Sadukayo, bhutéma bha idjalé na kabhébhé, ¹⁸Bhá dungá bhatende, ká na ibhá kúliya á nudyalolo wa bhushe bhatopá. ¹⁹Ngé n'tambiyá tomoyi wa Bhwáná, na iégula bhikusé bhá nudyalolo bhotiyo, úbhá vfundusia, ká abhá sowá: ²⁰Kenáyi kotimayi á kanisa, ká kokoliayi bhushe mavfiya matopá má ibhika. ²¹Na iyóka éto, bhalumilá ku pindi á kanisa, ká bha andja igulusia. Ndumanga wa bhakoli ká na bhàa ubhiya nabhó na idjanila, bhú kulumanisiya bhushe bhá bhalása ká na bhagagulu bhatopá bhá Isalaeli, ká bhúbhatuma iko bhá géiya bhatende á nudyalolo. ²²Bhushe bhá mokambo bhàa bhuhá túmá á nudyalolo, na ikianá labhó bhabhá gboké t'abhó á nudyalolo. Bhú iganaka ká bha owá mbino, ²³Na ivfiya: tugboka nudyalolo nu égilane ta ékima, ká na bhá sindili bhàa bhubhiya á nulango; ngé, ambusa na djúwe i égula, tugboké àsú mushe ta omoyi á sémele. ²⁴Dyàa bhúóká mavfiya màa, ndumangá wa itulumilo ká na bhadumangá bhá bhakoli bhv djibhé abhó tàa bhá kiie indje dyúlú lá bhatende, ká na tútútú wa múnguso úwo. ²⁵Mushe tomoyi éká iko bhásowa: Ena, bhushe bhàa nubhá túwá á nudyalolo, bhá á sémele na kanisa, ká bhá kunegulusiya bhushe. ²⁶Ngó ndumanga wa étulumilo ákena na bhushe bhá mokambo, ká na ibhá kenesiya na mbése bhukáli mungusá bhuhá na bhuwá tàa bhushe bhané bhakuliyé mambúwo. ²⁷Ambusa na ibhá kianisiya ápele na n'dumangá wa bha sudhá, n'dumanga wa bhakoli abháéiya tàa: ²⁸Tunésikisiye mwá anú nuwe taa nu gulusia na linya liyo? Ka enayi, na idjalisiya Yelusalema na igulusia lánú ká nú ondúwe, nú idi manyiká má mushe úno á mituwe màsú! ²⁹Petelo ká na bhatende bhá kpetaniya: Eekpiye tàa úmesimiyái Mbali koliko bhushe. ³⁰Mbali wa bhidje bhású ú mumusiya Yesu, undjo nú nulá, na iné gogilá á musalábha. ³¹Mbali ún'tubhulá á ilúme lèsé tóku móna wa n'kota ká m'bhikisia mungusa wa iyowá á Isalaeli itikila ká na isameya djambi. ³²Tu bhasamboli bhá bhá bhima bhiyo, na mpumatima wa kengo dyókuto, tàa Mbali ú owá angá bhàa bhú mesimiya. ³³Bhupáta bhusungu na mavfia màa bhúóká, bhú ónda bha bhoólù. ³⁴Ngé mu falisayo tomoyi na lina lá Gamalieli, Dokotolo wá seliya, nuésimiané na bhushe bhatopá, ú téma ápele na bhalása, ká á lú usiya tàa bhatende bha vfundúwá evfumbu ta buwá á bhovfo. ³⁵Ká abhá sowá: Bhushe bhá Isalaeli, udji ngbéláyi na mitopá miyo nutoti ikiya bhushe bhóno. ³⁶Ngó, indjese elivfiye Teudha údjanila, udji owá á éma témoyi, ká na eyo, kalibho bhushe muya ta inyai bhú miká: bhú múla, ká bhushe bhatopa bhàa bhú miká bhuvfandjálá ká bhabhá tabhó na énú ta émoyi. ³⁷Ambusa naná, adjanilá Yuda nú Galiláya, á wakati wa ibhanda, esábho ya bhushe, ká bhushe bhagi bhú mika: ú ógwá dyókuto ká bhatopá bhàa bhú miká, bhú vfandjala. ³⁸Ká ketetino, yenésowa nuwe mbese núwe iyekanaka na bhushe bhàa, ká ubhatikiláyi bhá keni. Ani mokambo úwo wi idjá angá bhushe, itukianiye, ³⁹Ngé ani wa éka angá Mbali, nundje toki anu iutúka. Mbese núwe ituwa ngányi tàa nú sianisiye Mbali. ⁴⁰Bhudjeliya mawázo mèse. Ká na ibhá ovfulá ma mbáká, ká bhabhá sikisiya ikpola linya lá Yesu, ká bha bhátikila bhákéni. ⁴¹Bhatende bhadjiluta á bhalásá, bha séeei na igwala bhasambisiané na itshépúana dyúlú lá linya lv Yesu. ⁴²Ká kila bhusi, á kanisa ká á byavfulú, bhatikilé abhó igulusia ká na ikokoliya livfiya lá likima lá Yesu Kilisito.

Chapter 6

¹Á wakati úwo, esabho ya bhatende igbukúmaná, bho Yunani bhú ngúngúmaká dyúlú lá bha Hebalania, múngusá bhali bhasiana bhabhó bhú bhiyo bhaénékáné bhúle á bhima bhiyo bhubhi vfakanakiya masi matopá, ²Bhaa tabhú na bhamo ta bhavfili, bhu bhisia bhámo bhatende bhagi, ká bhúvfia: indjese ékima taa tutikilá livfia lá Mbali ká ikambila, méza. ³Ina éto, bhamónimá, minuláyi á kati yanú bhushe sábhá, bháa bhabha samboli ékima tàa bhá bhaidjalé na mpumátima wa kengo ká na bhútúmbá ká tu bha owa mokambo uwo. ⁴Ka djúwe, tú keniliye na ivfema angá Mbali ká na mokambo wa livfia lese. ⁵Mawazó màa má fulaisiya étulumilo ku étubhú. Bhú minula Setefano, mushe muidjale na idjeliya ká na mpumátima wa kéngo, Filipino, na Polokolo, na Nikanola, na Timoni, na Palemena, ka na Nikolao, undjo ú basiya Atiokiya. ⁶Bhúbha vfanisiya ápele na bhatende, bhàa ambusa na ine vfema Mbali, bhu avfisiya mábhó mábhó á mituwe mábhó. ⁷Livfiya la Mbali lidji liya ivfandjala, esabho ya bhatende ya ongezeke egi á Yelusalema, ká ali gàa wa dyombo dja bhakanga bhúésimiya idjeliya liyo. ⁸Setefano, muidjale na lokówa ká na lokulu, ubha kiya ma adyabho ka na bhukako bha dhéné angá bhushe. ⁹Bháamo bhushe bhá Sinagogi bha bhushiané Walibheletino, bhàa bhá Kulene ká bhàa bhá Walesanduliya, na bha Yuda bhá Kilikiya ká bhá Aziya, bhú andjá i iyàna na Setefano; ¹⁰Ngé bhátoké abhó ibhéliyá á bhutúmbá ká á mpumátima úwo úbhi vfia naó. ¹¹Na éyo bhúówa bhushe makókó má mabhibhi màa muvfia: Tú n'óka súnevfiya mavfia má inésesaka Musa ká na Mbali. ¹²Bhú gbegbisiya bhushe, bhagagúlú ká bha kpalúwá, ká bhá n'kuliya á mobhi, bha n'dunga, ká bhankenisiya á n'túwá. ¹³Bhan'samboliyá á bhubhi na ivfia: mushe úno andje tikiese isesáká égulá yá kéngo ká na seliya; ¹⁴Múngusa ta móka ivfiya tàa Yesu, mushe wa Nazareti, útukúwe egula ino, ka ubhasiye asili iyo Musa utu owa. ¹⁵Bhatopa bhaa bhu bhiya á semele na n'tuwá na inébhóna Setefano, bhú éna bhoisiyo bhèse evfilane na wa n'tambiya.

Chapter 7

¹N'dumanga wa bhakoli avfuya: bhima bhino bhu dyito? ²Setefano á kpetaniya: bhamonima bha bhalume ká bha Tita, okayi! Mbali wa lobibo un'djánila idjá wasú Abhalayama, dyaa manga ubhiya á Mezopotania, ápele na idjé iko djumaná á Halani; ká an'sowa: ³Tika ékita yáyi ká libhoti layi, ká kena á ékita iyo énevfansiye. ⁴Aésàa vfele kotiyo á ikita yabha Kaladayo, ká áko djamana á Halani. Dyàa ám'búsa na ligwa lá idjidje, Mbali ún'kenisia á ékita iyo nu bhadjumané masi máno; ⁵Sá núwe ése mamuláká ta mámoyi á ekita iyo, imbi tàa egula ya iyavfisiya okulu, ngé á laká iné nuwá mamuláká, ká na libhoti lésé ambusa náná, imbi toku sa bhiese na móna. ⁶Mbali uvfiya dyitaa: libhoti lésé liko gwaliye á ekita ya bhakeni bhá énisianiye mpuli ká bha tesekiyèe bhidjo miya ta inyayi. ⁷Ngé á ekita iyo bha énisianiye mpuli i émi undjo undjo éyi okunuwe, Mbali avfiya. Ambusa na, dyàa, bhá vfundúwe, ká bhá nikambiliye á egula á yoku iyo. ⁸Ká amo Mbali á muwa Abhalayama iyokana dyúlú la dhúdha; ká na dyàa, Abhalayama na ine bhuta Isaka, an'tisiya dhúdha kisa masi munáne; Isaka an'bhuta Yakobho á bhúta bhinyangulu ta bhúú na bhamo ta bhavfili. ⁹Bhinyangúlú bhàa, bhá mugwa Yosefu liya bhú n'kulisiya ká bhá n'kenisiya á Edjipito. ¹⁰Ngé Mbali úbhiya náná ká ú mesisiya á mipuli miyo mitopa; ú múwá bhutumba ká á udhá lokówa ápele na Falao, nikota wa Edjipito, undjo ú mavfisiyá Guvelenele wa Edjipito ká wa yavfulu yésé etopá. ¹¹Egwa ta dhéne i kiana á Edjipito etopa, ká kuna á Kanana. Monyéno ubhiyá ta dhéne á ndeyi; ká bhatitá bhasu bhapate abho namuna ya idhiya. ¹²Yakobho á óká táa ibhiya na ngáno v Edjipito, ká abhá tumábha Tita bhasu mungo wa kwánza. ¹³Ká á mungo wa mávfili, Yosefu udji bhikiyana na bhawanyinya bhèsé ká Falao udjibha libhóti lésé. ¹⁴Ká, Yosefu ú tuma bhá kongeyá idje wesé Yakobho ká na libhoti lésé litopa, liyo libhiya na bhushe makomo sabha na táno. ¹⁵Yakobho úkiana á Edjipito, dyàa úko ogwa, na bha idje bhásu; ¹⁶Ká bhubha vfevfá mupáka á Shekemu ká na ibha óna á madjako màa Abhalayama ú kùlà, na likoli ta likáli, anga bhána bhá Amuli, Tita wa Shekemu. ¹⁷Evfumbu ya óúwa tshekedhé iyo ibhiya yá akisiana iláki lá Mbali anga Abhalayama ta ligi á Abhalayama lá bhutilá ta ligi á Edjipito, ¹⁸Mpáka dyokaa n'kota undjomo úko énikáná, undjo san'djibhé ta ése Yosefu. ¹⁹Nkota úndjo, ubha na liyá na kabhila yasú, na ibhá énisia mpúli bhatita bhasu ká na ilúusiya táa bhabhá túú ká na ibhá óla bhána bhá bhasú, mungusá bhané kenilé na ibhútala. ²⁰Á evfumbu iyo, ibhútala Musa, undjo úbhiya n'kima á mádjo má Mbali. ubhiya mú isiye èsé ku méli ta misáso á yavfulu ya idjidje; ²¹Ká, dyàa ubhiya mutuwáné, n'seké wa Falao úména ká an'geyá, ká an'kiká tóku móna wesé. ²²Musa úkikisiyana na asili wa bhá Edjipito, ká ubhiya na lokúlu á mavfiya ká á mekambo. ²³Ubhá sá akisiya myáka makomo ta manayi, dyàa upáta mawazo á mpumatima wésé má iko nyunya bhá wanyinya bhèsé, bhána bhá Isalaeli. ²⁴Aéná tomoyi sune énisiana mpuli, ká, an'vfamila, ká an'vfila undjo ubhá énisiana mpuli, ká am'bhudjv mu Edjipito undjo. ²⁵Ukpáliya tàa bha wanya bhèsé bhá djibhie táa Mbali uha óúwe ibhika lábho á mabho mese; ngé bhá djibhé abhó. ²⁶Kapúma aaó, abhá djánila dyàa bhuhásiana, ká abhá komólá bhá gwali na bhúgúwe: bhalúme, abhá sowá, nubha wanyinya; na éndje nu enisiniye mpúli núwe ngungu? ²⁷Ngé undjo ubhi menisiya wanyaése mpuli á nuniká, na ivfiya taa: néni undjo uné avfisiya nkota ká n'tumbá wású? ²⁸Ú ondúwe ini ndúla tóku wá mulá iloko mu Edjipito. ²⁹Na iyóka livfiya liyo Musa ákená mavfi ká ákena iko djumana á ékita ebhisiané Midiyani, dyàa ubhúta bhána bhá bhalume tábha vfili. ³⁰Ambusa na myaka makomo ta má nayi n'tambiya tomoya an'djanilá, á n'talá wá mpená wá iseke wá Sinayi, á elámi yá isala liyo itshúwána á bhiti. ³¹Musa, na iyéna iyo, á sangála toko iyo i enikianá á madjo mèse; ká toku ubhiya sú bhambiye iko éna, dyoyi lá Bhwáná lá okáná: ³²Émi Mbali wa bha idjé bhánú, Mbali wa Abhalayama, wa Isaaka, ká wa Yakobho. Ká Musa, na iyándja ibhilima, sá toké ta èsé ibhóna. ³³Bhwáná an'sowó: bhiya bhiláto bháyi, mungusá egulá iyo owé ú n'témé, i egulá yá kéngo. ³⁴I éna mpúli wá bhushe bhámi bhàa bhá á Edjipito, yá óká ndila djábhó ká ya éka iko bhá bhikisiya. ketétino, kéná, enétumúwe á Edjipito. ³⁵I Musa idjokundjo, undjo bhú n'lambúlá, na ivfiya táa: néni undjo uné avfisiya nkota ká n'tumba? i undjo Mbali úntumá toku n'kotá ká m'bhikisiyá na lokulu lá ntambiya undjo un'djanilá á bhiti bhá isala. ³⁶I idje undjo ubha lugusiyá á Edjipito, na ikiya ma adyábho ká bhikako á ékita ya Edjipito, á obhungi lá dhéne lá ngúla ngúla ká na á m'pena wa iseke, á bhidjo makómó ta manayi. ³⁷I, i Musa undjo uvfia na bhána bhá Isalaeli: Mbali ú tubhuluwe ánganu n'kanga tomoyi toku emi. ³⁸I idjé undjo, á etúlumilo lá mpéna wa iséke, úbhiya na n'tambiya undjo ubhi vfiya náná á ntalá wá Sinayi ká na bhá idje bhásu, ú údha mavfiya má Mbali máa mu kolianá na bhakanga, dyúlú lá itú owá. ³⁹Bha idjé bhasú bha óndé abhó iné mesimiya, bhúsi ka inémóka, ká mawazo má ikpudha á Edjipito mabhá gboká, ⁴⁰Na ine sowa Aloni táa: útu kiliya tú mbali tuwo tú gwalie ápele nású; mungusa Musa únó undjo útú bhiyá á Edjipito, túndjé djibhiye ta asu ani óúwá neni. ⁴¹Ka, á masi màa, bhú mûla móna wa ngombé, bha owá sa dháka á mosilo, ká bhá séeá na makambo má mabhó mabhó. ⁴²Ngo Mbali abhá tuliya nkongo, ká abhátikilá mungusa bhú abúdúwá ká abha owá kotino á mábhó má bhasudhá bhá ikulu lá nguvfá iyekana toku ikpáluwáná á malubhá má bhakanga: nu induwá liowá lá libhiké ká liowa lángá Mbali á bhidjo makómó ta nayi á mpéna wá iseke, Eee yavfulu ya Isalaeli? ⁴³Nuvfévfa étanda ya Moloki ká na aduwáduwá wa

simbali sánú Lafaniya, bha ákuvfé bhàa nú kambá dyúlú lv núwe i abuduwa! Dyokúto iné kenisiye núwe i éta Bhabhilon⁴⁴Bha idjé bhásu bhubhá á mpena wá iséke, na etandá ya bhusamboli, túko ú lúusiya undjo unsowá Musa tàa akii iyekana na háli iyo ú éná. ⁴⁵Ká bha idje bhásu bhún'dha ka bhali tangánisiya mulungo na Yosuwá á ndeyi dja bhikita bhiyo,ká Mbali ú bhá ságá ápele na bha idje bhásu mpáka ku á masi má Dhaudha. ⁴⁶Dhaudha ú údhá lokowa anga MBali ká uvfemá taa ákpeli Kanisa ya Mbali wa Yakobho, ⁴⁷Ká ibhá Solomono undjo ú kpela kanisa iyo. ⁴⁸Ngé Mbali andjé gwagwaliese á semele na yavfulu iyo ikpeláná na mabhó má bhushe, toku nkangv úvfiyá: ⁴⁹I kulu lá nguvfá i egulá ya iyavfisía mákulu mámi. indje yavfulu iyo nu ikpeliye; Bhwáná avfia, ká egulá ya niya iyo igwaliye yá iyama lámi? ⁵⁰Indjèsé mabho mámi màa nú kambá bhima bhino bhitopá?⁵¹Nuwe bhàa nusiká idjeliya, bhadjudhe bhá mipumátima ká bhá matoyi! Núwe bhàa nu bhatuwá nganyi á mpumatima wa kéngo. Núwe nú tóku bha idje bhánú. ⁵²Bhatende ha niya bhaa bha énisianéabhó mpuli na bha idjé bhánú? Bhubhá óla úndjo wa éndjini, undjo nú mulusiyá máno masi, ká i núwe bhàa nu mulá, ⁵³Nuwe bhaa nu udhá seliya iyekaná na ukumu lá bha tambiya, ká nuli ngbélé anú!⁵⁴Na iyóka mavfia màa, bhubhiya na bhusungu á mipumatima myabhó ká bhú máta bhandjiki dyulu lèsé. ⁵⁵Ngé Setefano, mu idjalé na mpumatima wa kéngo, ká nubhóné á ikulu lá nguvfá, ú éná obibo lá Mbali. ⁵⁶Ka avfiya: énáyi, ya éna ikulú lá nguvfá li ogulané, ká móna wa mushe nutemé á ilúme lá Mbali. ⁵⁷Bhúvfá màta ikpé, na isiga matoyi mábhó, ká bhatopá bhá n'kenila, ⁵⁸Bhan'lutá á bhovfó na ndeyi ya dhéne, ká na ine móvfula mambúwo. Bha samboli bhú avfisiya ngombé djabhó á makulu má n'nongo tomoyi mubhisiané Saulo. ⁵⁹Ká bhú movfúla Setefano mambúwo, undjo ubhá n'vfema Mbali ká na ivfia tàa: Bhwáná Yesu, pokéya mpumatima wámi! ⁶⁰Ká á tshumá malú avfámá na dyóyi djabhó! ká ambúsa na mavfiya màa, idje ilálà.

Chapter 8

¹Saúlo úéna ékima Setefano aógu; bhusi bhúwo ibhiya na mpúli ta dhéne á kanisa ya Yelusalema; ká bhatopá, iyesisia esé ku bhatende bhú vfandjalá á mibhongo ma yudéya ká na ya Salali8a. ²Bhushe bhá bhakamé bhú múna Setefano, ká bhá n'lila ta égi. ³Saúlo, á namúna yèse, avfandja kanisa, atangana a bhya vfulu, abhiya na lokulu bhali ká bhalume, ká na ibha kuliya á nyudyalolo. ⁴Bhàa bhuvfandjalá bhúkena bhigulá na bhigulá, ikókoliya livfia lá likima lá Mbali. ⁵Filipo, ú tanganá á ndéyi ya Samalia dyàa ukókoliya Kilisito. ⁶Dyombó litopa libhiya linémoké na mitopa miyo Filipo ubhivfiya, dyàa bhú oká ká iyena bhikako bhiyo ubhi kiya. ⁷Ngó mipumatima masúlú mivfunduwá angá abhugi wa bhágu na ivfámaka ta ikpé, ká abhugi wa bhàa bhu bhiya na mabhunga ká na bhitúkulu bhubhika; ⁸Ká ibhiya na iséa ta dhéne á ndéyi ya dhéne eyo. ⁹Ibhiya pikiliye á ndéyi ya dhéne iyo mushe tomoyi mubhisiané Simoni, undjo undji vfanisiá tóku mushe tomoyi wa maá na, undjo ubhi ka kiya tu bhikako ká ibhisangazaka bhushe bhá Samalia. ¹⁰Bhatopá, iyándja wa músú mpaka ku wa mwangá, bhubhi móka ta ékima, bhú bhivfia: únó ú lokulu lá Mbali, iyo ibhisianiye taa ya dhene. ¹¹Bhubhi mokakila ta ékima, mungusá ubhi bhá sangazisaka évfumbu ta étà natumé kambo tèsé ta bhikako. ¹²Ngé, dyàa bhú djeliyá Filipo, undjo ubhá kokoliyá livfiya lá likima lá bhukotá bhá Mbali ká na linya lá Yesu Kilisito, bhali ká bhalume bhá djeliyá idjina. ¹³Simoni idje mukulu aao údjelia, ká, ambusa na idjé idji na sa ése tesé angá filipo, ká ubha éna na isangala bhikakó ká námá adyábho bhiyo bhi bhikianaka. ¹⁴Bhatende, bhàa bhubhiya á Yelusalema, na iyo ka taa ndeyi ya Samalia ú údha livfiya lá Mbali, bhabhátumá Petelo, ká Yoani owá. ¹⁵Bhobháno, na ikiyaná anga bhá Samalia, bhuvfema Mbali dyúlú lábhó mungusa bha páti mpumatima wa kéngo. ¹⁶Mungusá su bhiya esé nudhuluwe angá tá omoyi; bhubhiya abho ku bhadjinisiané na linya lá Bhwáná Yesu. ¹⁷Ngo Petelo ká na Yoani bhubhá avfisiya mabho á mituwe, ká na ibho ipáta mpumatima wa kengo. ¹⁸Dyàa Simoni úená taa mpumatima wa kengo ubhiya mú owáné na iavfisiana lá mabhó á mitúwe na bhatende, ubhá owá bhilinge, ¹⁹Na ivfiya: induwáyi ntopá undjo éné mavfisiye obhó á n'tuwe apáti dyokúto mpumatima wá kengo. ²⁰Ngé Petelo ánsowa: kiya bhilinge bhayi bhibhitakvla kú na owé, mungusa uwáza taa liowá lá Mbali li kulánakiye na bhilinge! ²¹Indjèsé angá yi taa kebhú, ao sehému á múnguso únó mungusa mpumatima wayi undjese endjini ápele na Mbali. ²²Udji basiyá vfele kotiyo na bhubhi bháyi, ká ú nvfemv Mbali mungusa mawázo má mpumatima wvyi mvgwali ma sameane, ani iweza kaniye; ²³Mungusá ya ena taa ú asemele na idyena ta ligi ká ú á nudyalolo wá bhubhi. ²⁴Simoni ákpetaniya: ú nvfémáyi núwe bhakúlú bhá aó Bhwáná dyúlú lámi, mungusa mini gboké mitopa miyo nuvfíyá. ²⁵Ambusa na isambolá livfiya lá Bhwáná ká ambusa na ili gulusiya, Petelo ká Yoani bhá kpudhá á Yelusalema, na ikokoliya livfiya lá likima á ndeyi ta djigi dja bha Samaliya. ²⁶N'tambiyá tomoyi wa Bhwáná, ánsowa Filito na ivfia: téma ká kena opasiká lúwodyúvfa litémakiye, ápaki iyo i iandjé á Yelusalema mpaka kú á Gaza, iyo i mpéna wa iséke. ²⁷Utéma ká ákená. Ká éna, mushe tomoyi wa Etshopiya, mutowási, n'kambiya wa dhéne wa Kandake, n'kóta wa mwali wa Etshopiya, ká mungbeli wa mato matopá, ú idja á Yelusalema iko abudúwá, ²⁸Na ikpúdha lèsé, nudjumané á gamiyo yèsé ká ubhi soma malubhá má nkanga Isaya. ²⁹Mpumatima wa kéngo wa andowa Filipo: kená, ká bhambá á gamiyo iyo. ³⁰Filipe úkena mavfi ká úmóka mushe wa Etshopiya undjo ubhi sowa malubhá má Isaya. Ánsowa: udjibhiye iyo usómiye? ³¹An'kpetaniya: edjibhiye titani, ani mushe si ivfanisiye? Ká adjumáná náná. ³²Livfiya liyo ubhisóma ibhiya li lino: ubhiya mukenisiané toku móna wa mokoko á egululá yá iko kulusiana. ³³Á idji dhulusia lèsé, okúmu lèsé lú esisiana. Ká neni undjo ú eleziye libhoti lèsé? Mungusá ibhika lèsé li esisiana á kisi. ³⁴Mutowási ánsowa Filipo: yané komola dyúlú lá neni n'kangá úvfie tanó? i dyúlú lèsé ku bhanéné, áo dyúlú lá undjomó mushe? ³⁵Ngo Filipo, á andjá ivfiya atatika na livfiya lino, á nkokoliya livfiya lá likima lá Yesu. ³⁶Tóku bhubhi kenila na paki yabhó, bhá gboká malivfa. ká Towasi avfiya: Éná malivfa; indje esikisiye taa egwali mbèsé idjina? ³⁷Filipo avfiya: ani wá djeliya na mpumatima wáyi ntopá, iyo iwezé kaniye. Towasi á kpetaniya: ya djeliya taa Yesu Kilisito ú móna wa Mbali. ³⁸Bhútémiya gamiyo; Filipo ká Towasi bhu dluwa ibho tabhá vfili á malivfa; ká Filipo ándjinisiya Towasi. ³⁹Dyàa bhú vfunduwá á malivfa, mpumatima wá Bhwáná un'géiya Filipo, ká Towasi sáméné ta ésé. Dyokáa, mu sééé, á kenilá lokendo lèsé, ⁴⁰Filipo úkò énikana á Azoto, dyàa ubhi kená mupáka á Kaisalia, na ikokoliya á ndeyi djá dhéne djitopá dyàa ubhiya mu été.

Chapter 9

¹Ibhia Saulo, sukunene ka langanya ka niwaza káamo m'puli ka na ligwa dyulu la bhatende bha Bhwáná, á kená anga n'kota wa bhakanga, ²Ka avfema ma kpalua dyulu la bha Synagogi bha Damasi, na taa, ani ubgokie bhaa bha djelia ketetino, bhalume ao bhali, á bha disia bhasangake á Yelusaleme. ³Tuku ubhia na paki, ka sune kokiana á Damasi, dyukaa ku m'pena wa vfololo údja ikulu la nguvfa wa enekana égula étopa dyaa ubhia iyo. ⁴Akuwa á misia, ka oka dyoi ta limoi liyo lisowa: Saulo, munguso we ndje windenisie m'puli? ⁵Akpetania: owe neni, Bhwáná? ka na Bhwáná ivfia: emi yesu undjo windenisi m'puli igwali nae kpimbgi taa otoki dyaa ya kpatana iyo. ⁶Abhilima toku mogusia avfia: Bhwáná wonda eki titani? ka Bhwáná asowa: owe tema, lumi la andei ya dhene; ka bhane sowa iyo okie. ⁷Bhuse bhaa ubhi luvfa na bho mulungo bhusangala; bhooka ekima dyoi, nge bhenabho mushe. ⁸Saulo á tema amisia, ka imbi tuku madjo mese mubhi á megulane. sabhi ena teese; bhadunga á obho, ka bha kenisia á Damasi. ⁹Agwala masi ta masaso mbese iena, ka mbese idhia ninyuwa. ¹⁰Ango, ibhia na n'tende tomoi na linya la Ananiasia, Bhwáná aasowa á bhiloti: Ananiasi! á kpetania: emi djono, Bhwáná! ¹¹Ka Bhwáná asowa: owe tema, kena á paki ya dhene iyo yebhisiane ülume, ka vfungala, asemele na yavfulu ya Yuda, um'bhisiane Saulo wa talase. ¹²Ngo á salia, ka ena na bhiloti mushe tomoi linya la Ananiasi, ilumila ka su mavfisie mabho ambusa na taa aeni. Ananiasi akpetania: ¹³Bhwáná, yooka na bhushe bhagi mavfia matopa maa mushe undjo ukia anga bha kengo bhae á Yulusalema; ¹⁴Ka udyano na djokulu, ka kebhu wa bhandumanga bha bhakoli, mungusa á bha sangaka bhatopa bhaa bha kpolaki linya laye. ¹⁵Nge Bhwáná á sowa: kena, ngo mushe uno ú ema iyo ya minula, dyulu livfevfa linya lami apele na bhituko, apele na bhakota, ka apele na bhana bha Isalaeli; ¹⁶Ka enevfanisie bhatopa bhaa bha emi m'puli dyulu la linya lami. ¹⁷Ananiasi ivfundua; ka, dyaa ukiana á yavfulu, aa mavfisie Saulo mabho, nivfia: Saulo, manima, Bhwáná Yesu, undjo unevfanisia á paki iyo ubhi idja, útuma taa weeni ka taa ugwali mu idjale na m'pumatima wa kengo. ¹⁸Aevfumbu iyo, ya kuwa á madjo meese toku mbasa, ka mange ena. atéma, ka adjima; ¹⁹Ka ambusa ka idje idhia, á udha djokulu, Saulo atikala masi mabhandane na bhatende bhaa bhubhia á Damasi. ²⁰Ka dyukaa alondola á Synagogi taa Yesu umo na wa Mbali. ²¹Bhatopa bhaa bhumoka bhu djukuwa, ka nivfia: indjese djokundjo ubhi enisia m'puli á Yelusaleme bhaa bhubhi kpolaka linya laa lokulio, ka sidje mwese iyano dyulu li bha disia bhasangake apele na bhadumanga bha bhakoli? ²²Tuku Saulo ubhia sune kamisie mingo na mingo, ka ibha vfanisia bha Yuda bhaa bhubhia bha djumane á Damasi, ibha vfanisia taa Yesu ú Kilisito. ²³Ambusa na evfumbu ta bua, bha Yuda bha momana isowa line mula, ²⁴Ka ikumbe labho Saulo adjiba. bhubhi mbgela bhikuse bhotio na bhusi, taa bha mulu. ²⁵Nge, bhotio bhuo dyaa, bhatende bhan'geya, ka bhan'dulusia á logubho, ka bhamalea á gobhe. ²⁶Dyaa ukiana á Yelusalema, Saulo avfungala taa á kumanila nabho; nge bhatopa bhubhi mondua, m'bese ine djelia taa un'tende. ²⁷Ngo Balanaba, an'geya, á kenisia anga bhatende, ka ni bha sumula tuku tilani Saulo umena Bhwáná na paki, tuku usuwa, ka tuku á Damasi eto ugulusia tavfololo linya la Yesu. ²⁸Ukena ka údja na bho á Yelusalema, ka adjidjibhisia angili na linya la Bhwáná. ²⁹Avfia dyukuto ka n'kakanyi anga bha Helenisite; nge ibho bhavfungala taa bha mulusia. ³⁰bhawanyinya, bhooka, bhakenisia á sezale, kanine kenisia ku á Telase. ³¹Yavfulu ya Mbali ibhia na bhuguwe á Yudea etopa, na Galilea ka na Samalia, bhanedulusia ka bhaluvfanine mondua Bhwáná, ka bha bhakaka isua la m'pumatima wa kengo. ³²Toku Petelo ubha bhona bhatopa bhaa bha kengo, akena dyukutoanga bhaa bhubhia bha djumane á Lideya. ³³An'bgoka mushe na linya taa Enea, mulale á ndalo bhidjo munane, ka etukulu. ³⁴Petelo asowa: Enea, Yesu Kilisito ane dyikaa idje etema. ³⁵bhushe bhatopa bha lideya ka na bha Salonia bha mena, ka bhadjibasias anga Bhwáná. ³⁶Ibhia á yopa, n'tende tomoi, mwali tomoi um'bhisiane taa Tabhita, iyo ivfi taa Dolokasi: ukia mekambo taa migi ma mikima ka na mekondjo. ³⁷Asamba ndutu á evfumbu iyo, ka oogwa ambusa nine mokia, bha mavfisie a sugwee ya ikulu. ³⁸Tuku Lidiya echedhe na yupiya, bhatende, bhoka taa Petelo ú dyaa, bha tumila bhuse tabhavfli angese, iko kumula á idji angabho mbese ilivfia. ³⁹Petelo á tema, ka akena na bhuse bhaa. dyaa ukiana, bhaa kenisia á sugwee yi ikulu. bhoogusia bhalume bhatopa bhaa kungila nine lila, ka na inefanisia kandjo ka na ngombe djio Dolokasi ukiya dyaa ubhia na bho. ⁴⁰Petelo abhia bhuse bhatopa, achuma malu ichi, ka avfema; kaamo, anebhonela anga molio, avfia: Tabhita, owe-tema! manga ogula madjo meese, ka idje ine mena Petelo, n'djumane. ⁴¹Amuwa obho, ka an'temia. a bhisia bhaa bha kengo ka na bhaa bhoogusia bhalume, ka abha vfanisia sa bhika. ⁴²Iyo ya djibhikiana a yupia kwetubhu, ka bhaagi bhaa djelia Bhwáná. ⁴³Peutelo a djumana evfumbu taadja á yopia, anga atukulia bhiwa um'bhisiane Simoni.

Chapter 10

¹Ibha a' Kaisalia mushe tomoi na linya la Kolonelio, n'dumanga wa miya temoi bha bhasudha bha Italiano.

²Mushe undja ubhi vfema égi ka na inemondú wa Mbali, na bhwandja bhésé ku bhutubhu; ubhi disakia mekondjo migi anga bhushe ka ni névfema Mbali lekeleké. ³A'saatisa ya bhusi, éna fomú a'bhlóti ntambia tomoi wa Mbali a'djanila angésé, ka ansowa: Kolonelio! ⁴An'bhona údje ta theé, ka oka bhuwa, an'kpetania: indje- iyo, Bhwáná? ka ntambia ansowa: mavfemi mai ka na mekondjo nyai myia kiana a'pele na Mbali, ka a nidjuwa.

⁵Tu'maketetino bhushe a Yopa, ka bha disia Simoni, u'bhisiane Petelo; ⁶U'mungbalie anga Simoni, undjo nkambia wa bhiwa, undjo ya vfulu yésé i an'kpangba wa obingi la dhéné. ⁷Dyi kaa ntambia undjo a'mala inensowa kwidji kéná, Kolonelia a'bha bhisia bha kambia bhésé ta bha vfili, ka na sudha undjo u'bshivfema Mbali undjo ubhia m-bhambane nana; ⁸Ka, ambusa ni bha sowa mitopa, a'bha tuma a'yopa. ⁹Kapuma aao,toku bhuhbia na paki ,ka bhouwa tshekedhé na ndei ya dhéné eyo,Petelo a'kpata ikulu la govfala,na saa sita ya djuvfa dyulu dyi kovfema.

¹⁰Oka égwá, ka manga onda idhia. Wakati uwo bhabha tshuma nana bhima bhi idhia a'kua na pavfa. ¹¹Ena ikulu la nguvfa loogulane, ka ema temoi evfilane na egumbi ya dhéné eliane djopasika djitopa tünay, si dhuluwe ka ni bhamba a'nusia, ¹²Ka dyaa igbokia na tumbu djitopa dja makulu ta manai ka dji dhadha a'nusia ka manoli mikulu la nguvfa. ¹³Ka dyoi ta limoi lansowa: Théma-owe, Petelo, ola ka dhia. ¹⁴Nge Petelo a'vfia: Mbésé, Bhwáná, ngo indjemwami mudhie ya súlú ao ya ebhibhi. ¹⁵Ka na mungo wa mavfili dyoi la Mbali lokana angese sulu. ¹⁶Iyo ya kiana mpaka mingo ta misaso, ka na dyokaa, ema eyo yaneluta ikulu ya nguvfa. ¹⁷Na dyito Petelo sadjibésé ku bhanene enu ya bhlóti bhiyo u'ena, enai, bhushe bhaa bhutumana na Kolonelio, dyaa bhuhba djibhisia ya vfulu ya Simoni, bha kiana ekuse. ¹⁸Ka bheiya tukpe ani idyano Simoni u'bhisiane Petelo u'ngbalie. ¹⁹Ka tóku Petelo u'bha munekalanganie dyulu la bhlóti bhiyo, mpumatima wa Mbali wansowa: ena, bhushe ta bha saso bhane vfungalie; ²⁰Tema, dhulua ka kena nabho ombese bhuwa, ngo iemi undjo yabha tuma. ²¹Petelo kitiyo a'dhulua, ka avfia na bhushe bhaa: enai, emi undjo nuuvfungalie, indje koko iyo yanedishia nuwe dyano? ²²Bha kpetania: Kolonelio, ndumanga wa bha sudha, mushe undjo u'endjini ka u'mondue Mbali, ka undjo etuko kwetubhu ya Bhayuda bhan'sambolie, u'bha nsowane na ntambia tomoi wa kengo nata ukiana angese na yavfulu ka wooki mavfia mész. ²³Petelo kotio a bha bhigha ka a' bha gbalisia. Kapuma aao, a'tema, ka a'kena nabho. bhaamo bhawanyinya bha yopa bhakena nabho mulungo. ²⁴Bhu kiana á Kaisalia kapuma aao. Koloneli ubha sibhaka ka ubhisia bha bhutia bhese ka na bha mbeni bhese bhaa ubha onda egi. ²⁵Dyaa Petelo ú tangana, Koloneli, ubhia mukene apele nana, á kuwa á makulu mese ka á tshuma malu. ²⁶Nge Petelo an'temia na ivfia: tema; emi dyokuto, é mushe. ²⁷Ka bhuvfisiana nana, á tangana, ka á gboka bhushe bhagi bha kumanile. ²⁸Nudjibhie, abhasowa, indjese elúúsiane na muyuda agwali muliane na n'keni, áo á lumila angese; nge Mbali isowa ta mbese i éna mushe ta omoi toku ú sulu ka andjese túú. ²⁹I na eto si sike ami i éka, mungusa nu ibhisia; yane iya nuwe mungusa wa endje nu ibhisia: ³⁰Koloneli avfia: ya eta masi ta manai, á saa yoku ino, ebha vfema á yavfulu yami, á saa ya tisa; ka ena, mushe tomoi ansale ngombe ya engale á enikiana apele nani, ka avfia: ³¹Koloneli, ivfema lai libha liokane, ka Mbali une dyulia na sadhaka djai. ³²Tuma kotiyo á Yopa, ka un'disia Simoni, Petelo; ú mugwali a yavfulu ya Simoi, n'kambia wa bhiwa bha tumbu, tshekedhe na obingi la dhene. ³³A wakati wokuuwo, etuma angai, wakia ekima toku wa idja. Ketetino kotiyo tu bhatopa apele na Mbali, dyulu la iyoka mitopa miyo Bhwáná ane lúusia taa útusowa. ³⁴Ngo Petelo, á egula anyuwa, avfia: angili, edjibhie taa Mbali andje minule ese bhushe, ³⁵Nge á bhikita bhitopa undjo ú monduwe ka undjo ú luvfue endjini, ú angese n'kima. ³⁶Utuma livfia anga bhana bha Isalaeli, na ibha kokolia bhuguwe na Yesu Kilisito, undjo ú Bhwáná wa bhatopa. ³⁷Nudjibha iyo i kiana á Yudheya etopa, ambusa na ikiana á Galilaya, dyulu la idjinisia lío Yoani ú kokolia; ³⁸Nudjibhie namuna iyo Mbali un'tilia mada na mpumatima wa kengo ka na lokulu, idje Yesu wa Nazaleti, udnjo ukena bhigula bhitopa ikia bhukima ka na ibhikisia bhatopa bhaa bhuhbia á itshi la okumu la mugu, mungusa Mbali ú bha nana. ³⁹Tu bha samboli á bhitopa bhio ukiya á bhikita bha bha Yuda ka áYelusalema. Bhu mula, na inegogila á lombao. ⁴⁰Mbali ú mumusia bhusi bha masaso, ka ú lúusia á enikiana, ⁴¹Mbese anga bhushe bhatopa, nge anga bhasamboli bhaa bhu minulana apele na Mbali, anga djuwe bhaa tu dhia ka tu nyuwa nabho, ambusa taa á gwali nu omuwe anga bhaa bhu ogwa. ⁴²Ka Yesu útu lúusia taa tu kokolia anga bhushe ka na isambola taa i idje undjo ubhia mu lúúsiane na Mbali agwali n'tuma wa bhaa bhabhike ka na bha bhu ogwa. ⁴³Bha kanga bhatopa bhun'sambola taa b'topa undjo un'djelie ú odhuwe á linya lese iesisiana la djambi. ⁴⁴Toku Petelo ubhivfia kaamo mavfia maa, mpumatima wa kengo uduluwa anga bhatopa bhaa bhubhi oka livfia. ⁴⁵Bhagbega bhatopa bha bhakane bhaa bhu idja na bha Petelo bhu sangala na iyo liowa la mpumatima wa kengo libhia dyokuto liake kuna anga bha pagano. ⁴⁶Mungusa bhu bha oka bhanevfia na luga ka na ine biba Mbali. ⁴⁷Ngo Petelo uvfia: tupasie ibha sikila malivfa ma idjinisia anga bhaa bhu udha mpumatima wa kengo namuna temoi toku djuwe? ⁴⁸Ka ú owa lúúsa taa bha gwali bha djine á linya la Bhwáná. Dyulu la eyo bhun'komula agwali mbani nabho masi ta buwa.

Chapter 11

¹Bhatende ka bha monima bhaa bhu bhia a Yudeya bhu oka taa bha pagano dyokuto bhu udha livfia la Mbali. ²Ka dyaa Petelo ukena a Yelusalema, bha ngbega bha bha kame bhun'dyedya, ³Na ivfia: ú lumila anga bha djudhe, ka udhia nabho. ⁴Paulo ú andja ibha sowa bhodhe bhodhe iyo iyeta. ⁵Avfia: ibhia á ndei ya dhene ya Yopa, ka dyaa ibhi vfema, ikuwa etutu ka ya ena bhiloti: ema titi, etungiane á mibhongo maa ta minai, iduluwa i esa á ikulu la nguvfa ka mpaka ku angami. ⁶Madjo mabhona á ngombe eyo, ebhona ta tee, ka ya ena tumbu dja makulu ta manai dja kisi, tumbu dja muluwa, tumbu dja ilanda, ka na manoli ma ikulu la nguvfa. ⁷Ka ya oka dyoi ta limoi lio lisowa: tema, Petelo, ola ka dhia. ⁸Nge evfia: mbese, Bhwáná, ngo mbese ta emoi ya sulu ka na mbese ya tuu indjese mu tangane anganu na anyuwa. ⁹Ka á mungo wa mavfili, dyoi la okana á ikulu la nguvfa: iyo Mbali ú vfia taa i tuu mbese iena toku i sulu. ¹⁰Iyo iyokana mingo ta misaso; ka bhitopa bhineluta á ikulu la nguvfa. ¹¹Ka enai: bhushe ta bha saso bha tumane anganu iesa á Kiaisalia, bhouwa wakatiwo kuuwo apele na mulango wa yavfulu iyo ibha. ¹²Mpummatima wa isowa ekeni nabho mbese i sita. bhano bhalume sita bhaa ebha nabho yakena nabho mulungo, ka ta lumila á yavfulu ya Koloneli. ¹³Mushe atu sumula namuna eyo ú ena á yavfulu ese n'tambia údji angese ka na ivfia: tuma á Yopa, ka un'bhisia Simoni, Petelo, ¹⁴Undjo une souwe bhima bhio bhine bhikisie, owe ka na Bhwandja bhai bhutopa. ¹⁵Dyaa ya andja ivfia, mpumatima wa kengo ú duluwa angabho, toku angasu á itatika. ¹⁶Ka ya dji djulia na livfia liyo la Bhwáná: Yoani ú djinisia na malivfa, nge nuwe, nugwalie bha djinisie na mpumatima wa kengo. ¹⁷Ngo, mungusa Mbali ubha owa liowa namuna ku emoi toku djuwe bhaa tu djelia anga Bhwáná Yesu Kilisito, epasie, emi, ikanganie na Mbali? ¹⁸Ambusa na iyoka iyo, bha katana, ka bha biba Mbali na ivfia: Mbali kotiyo udjelia i esisia dyokuto djambi anga bha pagano, ambusa taa bha udhu ibhika. ¹⁹Bhaa bhu bhia bha vfandjale na mpuli uwo ú idja á paki ya Setefano, bhukena mupaka á Foiniki, á semele na esanga ya Kipulo, ka á Atiokia; ikokolia livfia ku anga bha bhamo. ²⁰Ibhia dyokuto angabho bhushe bhamo bha Kipulo ka bha kulene, bhaa, bha kiana á Atiokia, bha vfia dyokuto anga bha Giliki, ka na ibha kokolia livfia la likima la Bhwáná ubha nabho, ka bhushe bhagi bhu djelia ka bhune bhasia anga Bhwáná Yesu. ²¹Obho wa Bhwáná ubha nabho, ka bhushe bhagi bhu djelia ka bhune bhasia anga Bhwáná. ²²Elunda ikiana á matoi ma bhushe bha kanisa ya Yelusalema, ka bhun'tuma Bhalanabha á Atiokia. ²³Dyaa ukiana, ka uena lokowa la Mbali, ú séea, ka á bha komola bhatopa bha gwali na mpumatima tomoi nsime n'dungiane anga Bhwáná. ²⁴Mungusa ubhia mushe n'kima, mu idjale na mpumatima wa kengo ka na idjelia. Ka dyombo ta dhene la bhushe la gbuku miana anga Bhwáná. ²⁵Bhalanabha ukena kaamo á Talaso, ikon'vfungala Saulo; ²⁶Ka, na ine n'gboka, an'disia á Atiokia. A edjo ku etubhu, bhu bhiku manakila á etulumilo ya kanisa, ka bhu bhigulusia bhushe ta bhagi. I bha á Atiokia iyo, mungo wa pikilie, bhatende bhubhia bha bhisiane bha Kilisito. ²⁷A wakati uwo, bha kanga bhuesa á Yelusalema ikena á Atiokia. ²⁸Omoi wabho, mbisiane Agabho, á tema, ka á kokolia na mpumatima wa kengo ta igwalie na egwa ta dhene á kisi n'topa. egwa eyo ikiana á masi ma n'kota Kolode. ²⁹bhtende bhu dunga mwango wa ituma, kila mushe iyekana na iyo ú nao, musaadha anga bha wanyinya bhabho bhaa bhu bhia á Yudheya. ³⁰Bhu bhakianisila bha gagulu iyetila mabho ma Bhalanabha ka Saulo.

Chapter 12

¹Á evfumbu iyo, nkota Helode ándja ienisia mpuli bhamó bhushe bha kanisa, ²Ka á mula na asobho Yakobo, wanya wa Yoani. ³Na iyena taa iyo ibhia ekima anga Bhayuda, un'dunga kaamo Petelo. Ibhia masi ma mekati mbese tivfo. ⁴Ambusa na ine dunga ka, inekúlia á mudyalóló, á mavfisía un'ngbele na bhasudha ékumbhu tabhinai iyo ibhá na bhasudhá ta bhanai, nakulu ya iné sambisia á pele na bhushe ambusa na pasaka. ⁵Paulo kotiyó ùbhá ngbelé á mudyalolo; ka kanisa sitiki lèse ivfenia anga Mbali dyulu lèse. ⁶Bhotio bhúo bhubhia á pele na bhusi bhúò Helode úbhata un'sambisie, Petelo, n'sangilane na mudyalolo ta nuvfili, úbhia n'lalé á bholigógó la bhasudha ta bhavfili; ka bhasindili bha ngbelé á ékusé ya mudyalolo. ⁷Ka éna, n'tambia tomoi wa Bhwáná á djanilá, ka mpená wa èni kianá á semele na mudyalolo. N'tambia an'susumúa Petelo, na ine mogbelangba! Medyalóló na sangulana á mabho mèse. ⁸Ka n'tambia ansowa: sálá mokabha wai ka na bhilóló bhai. Ka á kia dyokúto. N'tambia an'sowá kaamó únékúmba na kotiyai, ka indika. ⁹Petelo ávfundua ká n'tambia, na mbese idjibha taa iyo n'tambia úbhikia ibhia angili ká úkpalia taa ibhiloti. ¹⁰Dyaa bhú étá égula éyo ya bhasundili ya pikilie ambusa ya mavfili, bha óuwá á pele nàbho; bhavfundua ka kéná á mokobha tomoi. Dyokáa n'tambia an'tika. ¹¹Adjigboka idje mukulu áaó, Petelo ávfia: ya èná kotiyó namuna ya ángili taa Bhwáná an'túmà n'tambia wèse, ka undjo indesisia á òbhó wa Helode ka na bhitopa bhio Bhayuda bhúbhá sibhaka. ¹²Ambusa na idje iwazá, á kéná á yavfulu ya Malia, inya wa Yoani, úndjo úbhisiana ta Malako, dyóowá bhushe ta bhagi bhubhia bhakumanilé ká na ivfema. ¹³Á kokúlà mulangó, ka mushe wa mokambo tomoi wa mwali, na linya la Lodha ábhqmbá ihokamila á mulángò. ¹⁴Áné dyulia taa idyoi lá Petelo; ka, na iseyà lèse, égulá ya taa á égulá mulangó, á kéná mavfi ikokókólia taa Petelo ú á pele na mulángó. ¹⁵Bhan'sówá: únà tómbé. Nge ákenilá na ivfia taa iyo ivfie i angili. ¹⁶Ka bha vfia: in'tambiá wèse. Dyaa Petelo sukuné kena na ikókula mulango. Bha égulá, ka bhúbhia bha sangalé na iné ménà. ¹⁷Petelo, ábhá kia évfániko na óbhó ta bhá kataná, ábhasumula namuna éyo Bhwáná am'biya á mudyalolo, ka ávfia: am'biyá á mudyalolo, ka avfia: úbhá djibhisiai Yakobho ka na bha wanyinya. Ambusa ávfundua ka á kéná á égulá iyomó. ¹⁸Dyaa bhùsi bhú giyá, bhasudhá bhubhia na ilelúà ta dhène, dyulu la idjibha taa Petelo ubha titàni. ¹⁹Helode, á andja ine n'vfungalá ka sindili, ka aowá lúúsa ta bhabháowá a zabho. Kaamó á kéná á Yudeya ya Kaisalia, ikoósalá. ²⁰Helodhe udunga miango ma mibhibhi mio mibhonie bhushe bha Tilo ka bha Sidhona. Nge á kobha gboka na mawazo ku mamoi; ka, ambusa na igwala na bhu mbeni na Bhalasito, mongbeli yavfulu ya Helodhe, bha vfungala bhu guwe mungusa etuko yabho ibhia ebhike na bhima bha idhia ya bha ndei ya n'kota. ²¹Bhusi ta bhumoi bha kiana, Helodhe, n'sale ngombe djese dja bhukota, ka á djumana á agima wese wa bhukota á bhasowa á pele na bhushe. ²²Bhushe bha dyoma: dyoi la mbali, mbése la mushe! ²³Wakati wa ókuuwo, ntambia tomoi wa Bhwáná á movfula, mungusa sa óndéese ine biba Mbali. Atina mpumatima, bha idi bhan'dhia. ²⁴Nadyokaa livfia la Mbali la vfandjala mingo na mingo, ka ésábho ya bhatende ya gbukumiana. ²⁵Bhalanabha ka na Saulo, ambusa na imala igulusia, bha kpudha á Yelusalema, bha idja mulungo na bha Yohane, undjo úbhisiana Malako.

Chapter 13

¹Ibhia á semele na yavfulu ya Mbali ya Atiokia, bha kanga ka bha Dokotolo: Bhalanabha, Simeoni m'bhisiane Nidjeli, Lukio wa Kulene, Manani, undjo ubhia bha dhisiané na Helode nkota, ka Saulo. ²Dyaa bhubhi n'kambila Bhwáná á mokambo wa kengo wa vfia: indavfisilai Bhalanaba ka Saulo an'bhongo dyulu la mokambo úó ébha bhisia. ³Ngo, ambusa na ifunga ka na ivema, bha bha avfisia mabho á mitúé mabho, ka bhabha tikila bha keni. ⁴Bhalanabha na Saulo, bhatumane na mpumatima wa kengo, bha kena á Seleukia ka dyaa bhudjamila kúkú mpaká á ésanga ya Kipulu. ⁵Dyaa bhukiana á Salami, bha kókó lia livfia la Mbali á semele na Sinagogi djitopa dja Bhayuda. Yoani úbha nabho ibhavfulia. ⁶Na ikalia esanga iyo kwetubhu mpaka á Pafu, bhun'gboka nkanga wa ébhéla, undjo ubha muyuda, na linga la Bhala-Yesu, ⁷undjo ubhia na Guvfelenele Selegio Paulo, mushe wa otinga. únó úbha bhisia Bhalanabha ka Saulo, mungusa ubha na kúkú ya iyoka livfia la Mbali. ⁸Nge Elema, úndjo nkanga wa ébhala, ngo ibha maana ma linya lese, bha vfungala á bhasia idjelia dyokuto la Guvfelenele. ⁹Ngo, Saulo, m'bhisiane dyokuto taa Paulo, mú idjale na mpumatima wa kengo anbhona idje, ka avfia: ¹⁰Mushe nú idjale na tumba djitopa dja bhelúwé ka na makombaki, móna wa múgú, á kodhú wa pitopa bhio bhi endjini, undje tikili bhiai ibhasia paki dja bhwáná tshúú?¹¹Ketetino éna, obho wa Bhwáná ú ikulu lai ugwali na bhutiti, ka na évfumbu ta bhua undje éni taai dyuvfa. Wakati aao wa okuwo lobhundji bhundji ka na livfúe lan'kulia, ka avfungala, na ibhubhaka, bhushe bhine luvfusia. ¹²Ngo Guvfelenele, na iyena iyo ikiana, á djelia, tókú ubhia n'tokeané na asili ya Bhwáná. ¹³Paulo ka na bhaa ubhia na bho mulungo, bha djamila á kúkú ikena á Pafu, bha kèna á Peliga mpaka kú á Pamefilia. Yoani á vfakana nabho, ka á kpudha á Yelusalema. ¹⁴Iyesa á Pelega, bha eta, ka bha kiana á Atiyokiya ya Apisidia. Na itangana labhó á Sinagogi bhusi bha Sabhato, bha djumana. ¹⁵Ambusa na isoma malubha ma Sinagogi bh bhatuma bhavfi: bhalume bha mónaima ani muna ya inekomula Mbali dyulu dya bhushe, vfiai. ¹⁶Paulo atema, ka akiya avfaniko na obho, avfia: bhushe bha Isalaeli, ka nuwe bha numondue Mbali, okai! ¹⁷Mbali wa bhushe bha Isalaeli uminula bha tita bhasu avfisia bhushe bhano na ikolia dya bhubhia bhosale á etuko ya Egipito, ka abhabhia na obho wese wa lokulu. ¹⁸Ubha dyishia bhidjo makomo tamanai asemele na n'upena wa iseke; ¹⁹Ka, atuka bhituko sabha bhia kanana, ka abhowa misiya tuku bhakulu bhao. ²⁰ambusa na dya, yalivfiya bhivfumbu miya thünyai na bhidjo makamo tüfu, abhaowa bhatumba, mpaka anga ukanga samuele. ²¹Bhavfema kotiyo n'kota tomoi. Ka Mbali abhowa, á bhidjo makomo tamanai, Saulo, mona wa kisi, á kabila ya Benyamina; ²²Kaamo, amesisiya, atubhula Daudi dyulu la bhukota, udjo uvfia na inesambola: yigboka Daudi mona wa Isaya, mushe wi iyekana na upumatima wami, udjo wakisiye bhitopa bha bhoondusiya bhaami. ²³Iá libhoti la Daudi liyo Mbali, iyekana na ilaki lese, atubhula Isalaeli mubhikisiya, udjo uu Yesu. ²⁴Apele na idja lese, Yoani ubhia sa londola idjina la itikila djambi anga bhushe bhatopa bha Isalaeli. ²⁵Ka dya Yoani umala iluvfa lese, uvfia: idjami udjo nuwaziye; nge enai, ambusa na emi wi idjiye udjo indji bhongi ami isangula minyiki miese mi bhilato. ²⁶Bha monima bha bhalume, ngô bha tumba ya Abrahamu, ka nuwe bha nu mondua Mbali, dyulu, lanu lio livfia lino liidja. ²⁷Ngô bhushe bha Yelusalema ka na bhakota bha n'djibhabho, Yesu, ka, bhandunga, bháákisia mavfia ma bhukanga ma madjua nakie mono kila Sabato. ²⁸Tukosi ibhokianese angese iyo ibhia ta manga t'augu, bhavfema Pilato ta bhamulu. ²⁹Ka, nimala minguso mitopa miandikanamidse, bhadulusia a mumusia a ligwa. ³⁰Ngee Mbali a mumusia a ligwa. ³¹Enikiana masi ta magi na bha mangoluvfa na bho a Galilea a Yelusalema, ka bhaketetino bhasamboli a madjo ma bhushe. ³²Ka djuwe, djuwe tanekokolia nuwe lio lilakana, likianie na bhidjé bhasu, ³³Mbali akisia angasu bhana bhabho, niyomua la Yesu, iyekana na livfia lio landikiana a zuburi mavfli: ó monami, yane bhuta bhuno bhusi. ³⁴Neni undjo umumusia a ligwa, na halina, nibona nata aniganake a bhubhi, mio ovfia nata: enou nuwe lokowa la kengo luo bhulaka Daudi, dyokowa dja tiko. ³⁵Ndjo tuku uvfia kamo abhigula ibhimo: undedjeliayi paki ya kengo ibhitakala. ³⁶Ngô, Daudi, ambusha ninekambila Mbali evfumbu Yesu, ka ogwa, ukumanila na bhidje bhese. ka ena bhubhi. ³⁷Ngee undjo Mbali omumusia senese bhubhi. ³⁸Djibhai kotio, bhana bha wanyinya, ta ikulu lese, liyo ikomula la bhubhi bhunekolia nuwe, ³⁹matopa andjo udjeliya uchunguzi uwe na bhima bhitopa bhiyo subhayi ta bhanechunguwe na shelia ya Musa. ⁴⁰Udjingbelayi ta inenekianele nuwe iye ivfiana na bhakanga bha Mbali: ⁴¹Enai, bha bhandi minguso, gualai isangala ka nuvfandjala; ngô ekili amasimano idjukolia, lio nundje djelianu iyo bhane saku nuwe. ⁴²Gia hivfundua, ivfia la sabato tokota ya tatikana ikulu la bhima namuna kwemoi; ⁴³Ka, abhusi bhe etulumilo, abhugi ya bha Yuda ka na Proseluto ya bha tuma inemika Paulo ka Barnaba, bha bhubhiokana nabho, ka bhabhasakua itikila bhalivfiye a lokowa la Mbali. ⁴⁴Sabato yomo, ndei ya dhene kwetubhu ikumanila nikoka livfia la Mbali. ⁴⁵Bha Yuda, bhena etulumilo, bhu idjala na kesimbi, ka bha sika na mitopa mio Paulo obhavfia, nikalambisia ka inesebaka. ⁴⁶Paulo ka Barnaba ibhasakua na bhukome : la bhamune anganu pikiliye ta livfia la Mbali likokoliana mbani; tokota na sika livfia la Mbali, ngé, toko na sika, ka tokunadjiana nuwe (bhakulubhauta) nundjebhongianu nibika lamasi kumatopa, enai, djuwe tane bhasia anga bha pagano. ⁴⁷Ngô dyukuto towa na Bwana: ya nekia nuwe n'pena wakisi, dyilu likianisia idjelia livfia la Mbali

akisi kutubhu.⁴⁸Bha pagano bha kumanila.⁴⁹Dya bhoka eto, bha bhiya livfia la Bhwáná, ka na bhatopa.⁵⁰Bha bhumulana ibika la masi kumatopa bhadjelia, bhagiyagiya bhali bhasiki iminula ni djelia ka bhadumanga bha ndei ya dhene, bhabhakolua ka ni bhasikisiya Paulo na Barnaba, ka ni bhasaga, angabho netuka.⁵¹Paulo na Barnaba ka bhachuchulia suvfu ya makulu mabho ka bha kena ikonía.⁵²Dya bhatende bhidjala ni seya ka na upumatima wa kengo.

Chapter 14

¹Á Ikonio, Paulo ka Bhalanaba bhulumila mulungo á Sinagogi ya bha Yuda, ka bhuvfia na namúna iyo abhúgi wa bha Yuda ka na bha Giliki bhú djeliyá. ²Ngé bha Yuda bhàa bhá djelie abhó bhusúsúlia ka ikiya taa mipumatima má bhapagáno miówù mikali á mavfiya mábhawanya bhabhó. ³Bhútikala évfumbu ta éta á Ikonio, na ivfiya na inédulusiya, bhasukiané á Bhwáná, undjo ú sambola á livfiya lá lokowa lésé ká i luúsiya tàa ikiyáná na mábhó mábhó maadjábho ká na bhikáko. ⁴Bhushe bhá ndeyi ya dhene iyo bhú vfakana: bhámó bhúóká bha Yuda, ká bhamó bhá óká bhatende. ⁵Ká toku bha pagano na bha Yuda, á ikumbé lábhó na bhakóta bhabhó, bhú andja ibhá sekisiya ká na ibhá kúliya mambúwo, ⁶Paulo ka na Bhalanábha, na ipáta abháli úndjo, bhúkéna iko kóbhana á ndéyi dja dhéne dja Lisitala, ká Dhelebhe á ndéyi ya Likaonia, ká á ndéyi dja mibhóngó. ⁷Ká bhú andja ikokolia livfia lá likima lá Mbali. ⁸Á Likitala, ibhiya n'dumáné mushé tómoyi mu úgwé makúlú, na nubhúngé makúlú tangia ibhútala, ká undjo sá luvfé mwese tàa bhúwà. ⁹Ú móka Paulo súnévfiya. Ká paulo, ubhiya munébhoné ká ú éna tàa ubhiya na idjeliya tàa úbhikiye, ¹⁰Avfámá na dyoi ta likáli: téma ta tshúú na makúlú máyi. Ká atémá dyókáa ká na idjé iluvfa. ¹¹Na iyéna iyo Paulo úkiya, dyombo lá bhushe bhútúbhulá dyoi, ká bha vfiya na lúga lá Likoania: mbáli na háli ya bhushe bhú dulúwá angású. ¹²Bhú bhá bhisiya Bhalanabha tàa Zeuzi, ká Paulo tàa Melekulio, múngusá ibhá idjé úndjo ubhiya na livfiya. ¹³Nkangá wa Zeuzi, undjo kanisa yésé ibhiya á itángana lá ndeyi ya dhéné, udisiya túmbú dja ngombé bha sale bha avfuvfu bhá maúwa á milango, ká ubhi ónda, namúna témóyi tàa dyómbó, tàa idje dyókuto abhu sadháka. ¹⁴Bhatende Bhalanabha ká Paulo, dyàa bhú óka dyito, bhúvfundaka ngombé djabhó, ká bhú kena mángbálángbá ilúmila á dyombo, ¹⁵Na ivfáma: óhóo bhalúme, múngusa wa éndje nákiyá tanó? djúwe dyókuto tu bhushe bhàa bhá tóku núwe; ká, tané disiya núwe livfiya lá likima, tanékomúla núwe tàa nútikila bhima bhá tititi bhiyo nutoti ikiya ká tàa nudji basiya angá Mbali wa mubhiké, úndjo úkiya ikúlu la nguvfa, kisi, obhingi lá dhéné, ká na bhitopa bhiyo bhú bhigbokané á kisi. ¹⁶Mbali úndjo, á masi màa mu étá, utika bhikita bhitopa iyéká paki djabhó ku bhanéné; ¹⁷Imbi tóku sá dogéésé na isambóla tóku uu. na ikiya bhúkima, na inéowá núwe mbúla iéa á ikulu lá nguvfá ká na bhivfumbú bhá itukuliya misiyá ma mikima, na inéowá nuwé bhima bha idhiya na bhodyèe ká na iidjalisiya mipumatima nànú na iséea. ¹⁸Na iyóka mavfiya màa, tubhá na bhuwá bhá isikisiya dyombo bhá owá sadháka yabhó. ¹⁹Dyo káa idjanila iésá á Atokiya ká á Ikonio bha Yuda bhàa bhubhiya bhagi á dyombo, ká bhàa ambúsa na inémóvfula Paulo mabhoyi, bhú lutá á bhovfó na ndeyi, na ikpalia tàa óúgwa. ²⁰Ngé, bhatende, dyàa bhú n'kúngilá, utéma, ká átángáná á ndéyi ya dhéné. Kapúmá óaó, ukéna á Dhelebhe ibhó na Bhalabha. ²¹Dyàa bhúmalá ikókoliya á ndeyi iyó ká na ipáta núsu ya bhatende ta bhagi, bhú iganaka á Lisitala, ká á Ikonio ká á Atiokiyo, ²²Na ikámisiya mipumatima ma bhatende, na ibhá komula tàa bhá bhá bhéliyá á idjéliya, ká na ivfia tàa i á mipúli ta migi miyo mikiiye tàa tu lúmilá á bhukota bhá Mbali. ²³Bhú témiya bhagagúlú á kila kanisa, ká, ambúsa na ivféma Mbali ká na itikila idhiya, bhu bhá ká bhisiyá á mábhó má Mbali, úndjo bhú ndjeliyá. ²⁴Na ikaliya Pisidiya, bhá tangana á Pamufilia, ²⁵Bhú kókoliya livfia á Pelega, ká bhú duluwá á Atalia. ²⁶A dyàa, bhudjamila kúkú mpáká á Atiokia, dyàa bhu lúúsiana bhá gwali na lokówa la Mbali iyékana na mokambó úwo bhú akisiya. ²⁷Ambúsa na ikiana lábhó, bhá kulú manisiyá kanisa, ká bhú elezá étopá iyo Mbali úkiyá nabhó, ká namúna iyo ú égula mulangó wá udjeliya á bhikita. ²⁸Ká bhúgwala dyàa évfumbú ta éta na bhatende.

Chapter 15

¹Bhámo bhushé, bhaà bhú éka á Yudheya, bhú gúlusia bha wanyinya, na ivfià: ani subhià mutinané dhúdhà iyékana na asili wa Musa, undje pasiayi igwala m'bhiké. ²Paulo ká na Baalanabha bhushé nabho na ikángana ká na ituana nganyi; ká bhá wanyinya bhú dunga mwángo tàa Paulo ká na Bhalanabha, ká bhámo bhábho, bákéniè á Yelusalema angá bhatende ká bhagagúlu, ikotukulià múnguso uwo. ³Ambusa na ikéna mulungo na kanisa, bhá kénilá lokendo labhó iyétila á Foenike k na Samalia, isumulá ibasianá lá bha pagano, ká yoow iséa ta dhène angá bha wanyinya bhatopa. ⁴Ikiana á Yelusalem, kanisa ya bha bhigá, bhatendé ká na bhagagulu, ká bha sumulá etop iyo Mbali ukià nabho. ⁵Ngo bhámo bh bha Falisayo, bhaà bhú djélià, bhatémá, na ivfia tàa ibhá ekpiè tàa bha pagano bhá kúu dhúdhá, ká iésimiya seliya ya Musa. ⁶Bhatende ká na bhagagulu bhakúma nila dyulu lá ibhóna ékima munguso úwo. ⁷Aligàa wa makangányi akpekisiana, Petelo átéma ká abhá sowá: bhalúme bha mónima, nudjibhiè toa tangià ngbé Mbali ú minula anganu, ambusa taa, na anyuwa wámi, bhá Paganó bhá óki livfià lá Mbali ká bhádjelia. ⁸K Mbali, undjo udjibhá mipumatima, ubhásambula, na ibhá owá mpumatima, ubhásambúla, na ibh ow Mpumatima wa kéngo toku djuwe; ⁹satu étanisièse djúwe nabho, na ituumanisià mipumatima mabhó na idjelià. ¹⁰Ketetino kotiyo, mungusa wa éndje nutshutshúwe Mbali, na i avfisia a kúmbo á bhinyi bhá bhatende úndjo imbi bhidje bhasú imbi djuwe ku bhanene tupasie àsú ivfévfa? ¹¹Ngé i ku dyúlú lá lokowa lá Bhwáná Yesu luwo tu djeliè tàa tubhikiè namuna ku émoi toku ibhó. ¹²Etulumilo étopá yákatánt, k na ibháoka Bhalanabha ká na Paulo, bhaà bhuhá súmúla bhikako k madyabho matopa màa Mbali úkiya na paki yabhó angá bha pagano. ¹³Dyàa bhúmálá ivfià, Yakobho á géià livfià ká avfià: bhalúme bha mónima, indokai! ¹⁴Simoni ú sumula tóku Mbali úbhona á bhikita mungusa á minula bhikita bhiyo kabhila iyo igwaliè na linya lèse. ¹⁵Ká na iyo ya éngima ná mavfià má bhakanga iyekana na iyo ikpaluwáná: ¹⁶ambusa na éyo, i idjiè, ká étémiè kaamo yavfulu ya Dawidi, étukuliè iyo ikuwá ká éibhongisiè, ¹⁷ambusa tàa bhushé bhàa bhutikala bhan'vfungalá Bhwn, ká na bhikita bhitopá dyao linya lmi li likpolané, Bhwáná úvfià, undjo ukiè bhimabhiyo, ¹⁸k angá bhàa bhá bhadjibhikiane tangia itatika lá kisi. ¹⁹Naéyo ya djelià taa mbèse djuwe ibhá koluwa bhapagani bhàa bhadji bhasià angá Mbali, ²⁰ngé tubhá djibhisià tàa mbèse ibho idji owa á mesiló, á mávfanyi, á tumbú dja bhesengá ká dja mbèse i idàn mánýika. ²¹Ngo, tangià ngbé, Musa ú, á kilá ndéi ya dhène, na bhushé bhàa bhá kokoliè, mungusá bha lisomiè masi kú matopá má sabhato á ma sinagogi. ²²Ngo igwalè bhusúmbá angá bhatende ká na bhagagulu ká á kanisa étopa, iminula angabhó ká itúma á Atokia, na Paulo ká na Bhalanabha bhushé bhaà bhudjibhikiana tóku bha wanyinya, Yuda mubhisané Bhalanabha ká na Sila. ²³Bhubhá owá malubhá makpaluané tàa: bhatende, bhagagulu ká bha wanyinya, angá bha wanyinya bhaá bhá bhapagano, bhaà bhá Atokia, á sulia, ká á kilikia Ishamba! ²⁴Na iyoka tàa bhushé bhamo, bhaésa angasu, k bhàa tubhá ow asu luúsa talumoyi, bhune sumbúlá nuwe na mavfia mabho ká bhubholisià mipmatima mànú, ²⁵túéna ékima tàa, ambusa na djuwe bhatopa ikumanila, iminula bhushé ká na ibhatúma na bha ondusià bhású Bhalanabha ká Paulo, ²⁶bhushé bhàa bhú owá maisha mabhó dyúlú lá linyà lá Bhwáná bhasú Yesu klisto. ²⁷Tubhá túmà kotiyo Yuda ká na Sila, bhaà bhanékokoliè núwe na anyuwa wabhó bhima namuna kutémoi. ²⁸Ngó iénikana ékima á Mpumatima wa kengo ká angasú na mbèse inévfevfià núwe akumbo womo, kú undjo wa kókò, ²⁹idjibha, mbèse idhià tumbu djio dji owaniè milimo, dja mbèse i idana manyiká, tumbu dja bhesengá, ká dja mavfanyi, bhima bhiyo nupasiè idji ngbéla naó. Kénai angili. ³⁰Ibhó kotiyo, na iéa á kanisa, bhúkéna á Atokiya, dyaà bhú owá malubhá á bhi túlumilo. ³¹Ambusa na inásomà, bha wanyinya bhú sééà na mvfevfene úwo malubhá mubhá disiyá. ³²Yudha ká na Sila, bhaà bhubhiya kubhanenen bhakanga, bhuhá komola ká na ibhá kámisiya na mavfia ta magi. ³³Ambusa na evfumbu ta djaa, bha wanyinya bhuhatika na bhu gúwe, na ikpudhá angá bhàa bhuhhatumá. ³⁴Dyikaà, Sila éna ékima itikala. ³⁵Paulo ká na Bhalanabha, bhútikala á Atokiya, na igulusia ká na ikokolio, na bhamo bhagi, livfia l likima lá Bhwáná. ³⁶Ambusa na mási ta djaa, Paulo ansowa Bhalanabha: tukpudhu iko nyunya bhá monima á ndéi dja dhène djitopa djio tukókólià livfià la Bhwná, iéna hali iyo bhá naó. ³⁷Bhalanabha ubhá onda dyokuto bhakéni na Yoani, mbisiané Malako; ³⁸nge Paulo áéna ékima mbèse ikéna na bhaà bhuhatika tangià á Pamifilia, ká bhaà bhaondéabhó ibhávfulia mokambo wabhó. ³⁹Ka nganyi djio djákià tàa bhátikilaná undjo na undjo womo. Ká Bhalanabha an'geyá Malko, bhá djamilá á Kuku wa dhène na ikéna á esángá ya Kipulo. ⁴⁰Paulo á minula Sila, ká bhákéna, bha luusiané na bha, wanyinya na lokowa la Bhwáná. ⁴¹Bhu éta á Sulia ká Kilikia, ikamisia ma kanisa.

Chapter 16

¹Akena pikiye a Delebha ka a Lysitela. Ka enayi, ebhiya dya n'tende tomoi na linya la Timoteo, mona na mwali wa bha Yuda umonduwa Mbali ka idjidje mu giliki. ²Bhana bhema bha bha Lysitela ka na bha Ikona bha muwa bhusumba bhusamboli bwa bhukima. ³Paulo onda ikena nana; ka, angeya, antina dhudha, dyulu la bha Yuda bha bhuhhiya egula eyo, ngo bhatopa bhudjibha nata idjidje obhiya Mugiliki. ⁴Niyeta a ndei djadhene, bha vfema anga bha wa nyinya bhabhoni tekima munguso ma bhatende ka na bha gagulu bha Yelusalema. ⁵Bhiavfulu bha Mbali bhinekamisia ni idjelia labho, ka ya gbukumiana bhusi na bhusi ibhanda. ⁶Nisikisi yana labho na upumatima kengo ta bha koliabho livfia a Asia, bha kalia a Pilijia kana etuko ya Galatia. ⁷Bha kiana a chekedhe na Mysia, bha netukulia ilumila a Bitima; ngee upumatima wa Yesu wa bha sikisia. ⁸Bha chanisia a Mysia, ka bha duluwa a Toloasa. ⁹Wakati wa bhotio, Paulo ena bhiloti: Masedonia tomoi avfundila akilia lio: eta a Masedonia, otuvfulia! ¹⁰Abhiloti bha Paulo bhio, ta vfungala dyito tokeni a Masedonia, ikomala taa Bwáná atubhisia ikolondula livfia la likima. ¹¹Nikena a Toloasa, bhamala teena dyoka a samatolasia, ka kapumau taa sika a Neapolisia. ¹²Dyakaa takena a Filipi, iyo endei ya dhene ya pele ya disitiliki ya Masedonia, a ndei ya bha Loma. Tetisia a masita bhuwa a ndei ya dhene eyo. ¹³Bhusi bha Sabhata, ta kene, abhovfo neekuse, eyekaka silanga, dyia ta pkaliya ta ina egula temoi yi vfema. Dyuwe ta dyumana, ka ta vfia na bhale bha bhuhhiya bhakumanile dyia. ¹⁴Tomoi wa bhali bhao, abhisiana na lenya la Lydia, obhiya akulusia ngula, a ndei ya dhene ya Tiatela, obhia mwali undjo obhomondua Mbali, ka obhiya mokee. Bwana omogula upumatima, na iguala iyoka mitopa miyo Paulo obhivfia. ¹⁵Dya odjina, na bwandja bhese bhutopa, atuvfema: animwindene ta yekima anga bwana, tanganai asemele na yavfulu yami, ka tikalai ka atudjibhisia minguso miya bhukota bhese. ¹⁶Tokota tubhi kena egula yivfema, mushe wa mokambo wa mwali ubhiya na upumatima wa nyili, ka undjo, nikiya, obhudhusia bhakota bhese bhamokambo faidha. ¹⁷Ka atika mutweke, Paulo tee egi, idjee apele nasu, ka agwala mituwee Paulo ka na dyuwe, avfama likuwa: bhuse bhano abhakambiya wikuli bha Mbali, ka bhanelondula nuwe paki yidjelia. ¹⁸Okiya eto masi taa magi Paulo nidoga igamaka, ka avfia na upumatima uwo: ya nesusuliya na linya la Yesu Kilisito, vfinduwa angese ka avfinduaevfumbu iyokuyo. ¹⁹Bha kota bha mwali undjo, bhena ilimwa la faidabho, bha bhadunga Paulo ka na Sila, ka bhabhasigila egula yee djibhikiane na bha tumba. ²⁰Bha bhavfanisia anga vfanisia anga bhakota, nivfia: bhusha bhano bhatuka ndei Yasu ya dhene. ²¹Bha bha Yuda, bha bhalondoluwe minguso maasili nio nundje towese ni djelia na iyeka, angasu dyuwe bha tu bha Loma. ²²Etulumilo ya suma kotio na bha, ka bha kota, bha bhabhiya ngombe djabho, bha bhasusulia ibhabhitila na mambhaka. ²³Ambhusa ni bhabhitila teegi, bha bhakulia a mudyalolo bha giegia mongbeli abha ngbeli angili. ²⁴Mongbeli wa mudyalolo, oka adyedyo luwe, abhakuliya amudyalolo wa semele, ka abha sangaka mikulu a makulu. ²⁵Wakati wa bholigogo bha bhotio, Paulo idje na sila bha bhisia Mbali ka nibhela djumbo djine bhibha Mbali, ka bhusha bha mudyalolo bhuhhibhoka. ²⁶Sikokenese dhomu, ya kiana bhoni ngina bha misia, nata epkesia la djogu bho dja mudyalolo bhivfandjala, na dyoka, bhe kuse bhitopa bhiogulana, ka mikulu ma bhuse bhatopa bha midyalolo bhasanguana. ²⁷Mongbeli mudyalolo asusumwa, ka, dya ena bhekuse bhitopa bhiya mudyalolo bhiogulane, ageya Pkuma ka akena ta adjolu, ipkalia nata bha bha semele na mudyalolo bhakena mavfi. ²⁸Ngee Paulo avfama likuwa ta likali: mbese inekiliya bhuhhi, djiwe tu bhatopa kuwe. ²⁹Ngo mongbeli mudyalolo, avfema lobela, alumila mavfi, ka akonetikila ni pkopkoma a makulu ma Paulo ka na sila, ³⁰Abhabhiya, ka avfiya: bha bwáná ekititani ta ebhilu? ³¹Paulo ka sila bha pktanya: n'djeliya bwáná Yesu, ka obhikiye, owe kana bwandja bhaye. ³²Ka bha kokoliya livfia la bwáná, na bhatopa bhuhhiya asemele na yavfulu yese. ³³Ageya na idje, awakati uwoko wa bhotio, okuya mikuko mabho, ka dyoka bhadjina, idjekana bhese bhatopa. ³⁴Abhabhisia angese na bwandja, ni bhowa bhima bhidhia, ka aseya na bwandja bhese bhutopa bhuo bhudjeliya anga Mbali. ³⁵Dya ya kiana pindi, undumanga wa mudyalolo atuma bha bha bhiaki bhuse bha suwa mongbeli mudyalolo: itikila bhuse bha. ³⁶Ka mongbeli mudyalolo akokoliya Paulo emeeyo: bhadumanga bhavfia nata bha netikila nuwe; ketetino vfunduai, ka kenai ta guwe. ³⁷Ngee Paulo avfia anga bhakota: ambusa itubhitila na mambaka apele na bhuse ka mbese itusambisia, djuwe bha tubha Loma, bhutukulia a mudyalolo, ka keketino dyito. kiya bhidji kotubhi ibho bhakulu bhao. ³⁸Bhusha bha mokambo bhakobhasua bhakota bhabho mavfia maa, bha bhilima, ni iyoka nata bhuhhiya bha loma. ³⁹Ka bheka ibhasuwa, ka bhabhowa paki, ni bha komula nata bhesi a ndei ya dhene. ⁴⁰Dya bhuvfunduwa a mudyalolo, bha lumila anga Lydia, ka, ambusa nibhena ka ni bha kamisia, bhakena.

Chapter 17

¹Paulo ka Silas, bhweta á Amifipoli ka á Apolamia, ka bha kiana á Tesalonika, dyaa bha Yuda bhubha na yavfulu abho ya Mbali. ²Paulo ú tangana, iyekana ma aili wèsè. Iyeta sabhato titshaso, á tuana nkananyi nabho, iyekana na makpalua, ³Avfanisia ka á bha gulusia taa Kilisito ubha mwene mpuli ka á omuwa anga bha-ugusia. Ka Yesu undjo inekokoli nuwe, avfia dyito, idje undjo u-Kilisito. ⁴Bhaamo angabhó bha djelia, ka bhabha bhambha paulo ka Sila, ka na aligaa la dyombo la bha giliki bha mondwa Mbali ka na bhugi wa bhali bha bhakima. ⁵Nge Bhayuda na liya bha geya dyokuto bhamo bhushe bha bhakali ka bha moyeye, bha kumanila ka bhadisia moyeye á ndei ya dhene. Bha kena á yavfulu ya Yasoni, ka bha vfungala Paulo na Sila, mungusa bhabha vfanisia ápele na bhuse. ⁶Tókù bhabha gbokeabho, bhan'dunga; yasoni na bha wanyinya bhese bhabha kenisia anga bhatumba bha ndei ya dhène ni dyoma: bhushe bhano bhaa bhutuka kisi, bhi-idja dyokuto dyano, ka-Yasoni á bha bhiga. ⁷Bhasika bhatopa mingusa ma kaisala nivfia taa ina womo nkota, Yesu. ⁸Na mavfia maa ma lélusia etulumilo ka na bhatumba; ⁹Bha bha tikila ikena Yasoni ka na i-bhamo ambusa ni bha vfindisia amande. ¹⁰Evfumbu ta bhuwa, bha monima bha kena bhotio Paulo Sila á yavfulu bhu kianiyo, bha tangana á yavfulu ya Mbali ya Bhayuda. ¹¹Bhayuda bhaa bhubha ni djelia tekima i-yeta bha Tesalonika; bha djelia livfia na kúlú ta egi, ka ni bhona masi kumatopa ma kpalua, ni yena taa eyo bhabha sowa i-endjini. ¹²Ta bhagu bhabho bha djelia, ka na bhugi wa bhali bha bhagiliki bha bhakima ka na bhugi wa bhalume. ¹³Nge, dyaa bha Yuda bha Tesalonika bha oka taa Paulo ukokolia dyokuto á Belaya livfia la Mbali, bhakena iko sumusia etulumilo. ¹⁴Ngo na dyito bha monima bhakia inenkenisia Paulo amoli naa obhingi; Sila kana Timoteo bhatikala a Bheleya. ¹⁵Bhaa bhukena na bha Paulo lotikaki bhukon'kianisia ku Antena. Ambusa bhaiganaka, bheidjale na mbino anga bha Sila kana Timoteo taa kiya bham'gboki ketetino. ¹⁶Tuku Paulo ubhibha sibhaka aa Antena, á ena andei iyo ya dhene údjale na mesilo, wooka asemele na m'pumatima wese wadyena. ¹⁷bhubhi tuana nganyi na Bhayuda asemele na yavfulu ya Mbali kana bhaa bhubhi mondua Mbali, ka na bhigula bha mokokoma na bhaa bhubgboka iyaa. ¹⁸Ka na bhamo bha bhutumba bha Epikolio ka na Sitoiko bha kumana naabho. bhamo bhavfia: mushe uno una mavfia magi ototi ivfia indje? Ibhamo bhavfia: Eenikiana toku akokolia wa bha Mbali ibhamo, mungusa akokolia mbino dja Yesu kana iumua. ¹⁹Ngo bhandunga, ka bhankenisia anga Eelopanga, nivfia: tupasi idjibha maubhili ma ketetino maa uvfanishie? ²⁰Ngo tooka minguso mio tundje wasu bha oke. Toondue tudjibhi koko ya minguso miyo. ²¹Ngo, bhushe bha Antene ka na bhakeni bhaa bhudjumana á Antene bhubhi etishia evfumbu yabho iyokanila minguso. ²²Paulo, atema abholigogo Aelopago avfia: bhushe bha Antena, yagboka anganu taa nufungalie eegi minguso ma dhini. ²³Ngo, ebhi luvfa andei taanu ya dhene ka yagboka mesilo, miyo nubhi kolia, yakogboka á untuwa tomoi makpalua: anga Mbali undjo andje djibhikianiese! undjo nu n'bibiyé mbese nuwe inendjibha, ndjoo iyo yanekokolia nuwe mbino djeèse. ²⁴Mbali undjo ukamba kisi kana bhitopa bhio bhasemele, undjo un Bhwáná á ikulu la nguvfa ka na á kisi, andjidjuma mese aa bhiavfulu bhio bhikpelana na mabho ma bhushe; ²⁵Andikambilaniése na mabho ma bhushe, tuku subhi gwala na kulu wa bhima bhitopa, idje undjo uowuwe anga bhatopa ibhika, ivfuma, ka bhitopa. ²⁶Manga okiya taa bhushe bhatopa, bhavfundua aa manyika kutamamoi, bhadjumana á etando ya kisi kuntu bhu, manga akisia bhivfumbu kana mililo mamagwolo mabho. ²⁷Onda na taa bhanvfungala Bhwáná, ka ninenvfungala taa bhameni nine bhubhaka, imbiese andjese dhomu nasu, ²⁸Ngo angese tuna ibhika, tunikena ka tubhagwale. Toku bhamoi bhanu bhakpalua bhanu bhavfia: Angese tuu mboti. ²⁹Tuku kotino, tu mboti dja Mbali, tu kpaliasu na taa Mbali umuvfla ne na wolo, na bhilinge, ao na libhoilio li kekiana na itoka ka na otinga la bhushe. ³⁰Eevfumbu ya bhatungu tungu Mbali sa bhoneese, nge ketetino oonda bhushe bhatopa bha thubhua, ³¹Mungusa waa uvfisias bhusi ta bhumoi bhuo usambisi bhio kisi iye kana na bhutumba, bhwa mushe undjo un'tuma, iyo ikebhu undjo woona na mushe n'topa igwali enu ya eni kiane niine, mumusia anga bhoogusia. ³²Dyaa bhooka mbino dji omua anga bhoogusia, bhamo bha mosakia, ka bhamo bhavfia: tunoo kamili kaamo isua la mbino djio. ³³Ka neeto Paulo aneluta. ³⁴Bhaamo bha ekana ka nabho ka bha djelia, Denisi, Aolopogite, mwali na linya Damalisi, ka naibhamo nabho mulungo.

Chapter 18

¹Ambusa na dyaa Paulo a kena a Antena, ka a kena kaamo a Kolito. ²Agboka a Kolito mu Yuda temoi na linya la Akila, m'bhutalé wa Poto, niidja lésé kétéfino a Italia na mwali wésé Pilisilia, mungusa Kolode u susulia taa bhayuda bhatopa bhaesi a Roma. Agamana nabho; ³v 3 Ka, toku ubhia nabho mokambo kuumoi, adjumananabho ka a kamba: bhubha bha kpelia bha bhitanda. ⁴Paulo ubhi kokakolia a Sinagogi sabhato djitopa ka ubhibha komakula bhayuda ka na bhagiliki. ⁵Nge dyaa Sila ka na Timote bhukiana a Makedonia, bha djiowa na livfia la Mbali, bhabha vfanisia bhayuda taa Yese ubhia Klisito. ⁶Bhayuda bha tua nganyi ka bha andja iné sekisia, Paulo a tshutshula ngombe djésé, ka a bhasowa: kia manyika manú mi idia a mituwe mianu! Emi é túú. Ketetino ano ikenie anga bha pagano. ⁷Ka a vfundua dyoowa, a tangana a yavfulu la Yusuto, mushé undjo u monduwa Mbali, ka undjo yavfulu yese ibhia mililo na Sina Gogi. ⁸Ka dyaa Klisiso; nkota wa Sinagogi, an'djelia Bhwáná na bhwandja bhese bhutopa. Ka a bhugi wabhakolito, bhaa bhu moka Paulo, bha ndjelia dyokuto ka bha djiana. ⁹Bhwáná ansowa Paulo bhotio a bhiloti: mbese iyonduba nge vfia ka su katana, ¹⁰ngo tunai egula temoi, mushe andje ne kiesa bhubhi: vfia ngo ina bhushé bhagi a ndei ino. ¹¹Manga djumana edjo teemoi na meli sita, igulusia bhakolito livfia la Mbali. ¹²Na wakati iyo Galio ubha mono nkota wa Polovesia ya Akaaya, bha yudha bhan'kenila Paulo likumbé ka bhansitaka a Tubinali; ¹³bha ivfia: mushe uno ususuli bhushe taa bhan'kambila Mbali na tumba iyo iyetané na selia. ¹⁴Paulo ubhatola ivfia, dyaa Galia uvfia na bhayuda: ani ibhigwala mingusi ma mietané ao na bheenu bha bhikali, amba yanoka nuwe taa na suwa, oh! bhayida; ¹⁵nge, aniya gwala minguso man'kakanyi ikulu la livfia, ikulu la manya, ka ikulu la selia yanu, iyo inébhoni nuwe: indjé onduami igwali ntumba waminguso mio. ¹⁶Ka a bha lubha a Tubhinali. ¹⁷Na éto patopa, bha n'dunga Sositene, ndumanga wa Sinagogi, bhanbhitila a pele na tubhinali, mbese Galio iena bhubhi bhésé. ¹⁸Paulo a djumana masi ta magi a Kolito. Ambusá á bhalaka bhawanyinya bhésés, ka á kpata kúkú ká a kena a Sulia, ibho na Pilisilia ka na Akila, ambusa ni omuana nkokolo a Kenkolea, ngo ukia ilaki. ¹⁹Bha kiana a Efeso, ka Paulo a bhatika bhangenan bha mulungo. A lumila a Sinagogi, a zungumuza na bhayuda, ²⁰bhaa bha nkomula táá agwali mbani nabho masi ta djaa. ²¹Nge, sa ondésé, ka a bhalaka, nivfia: yéékie nata ekoséa evfaya éno a Yerusalema. Eni idjilie nuwe, ani Mbali ondà. Ka manga ésá á Efeso. ²²Ákpata a kuku a siká a Kaisalia, a tangana a Yerusalema, ka, ambusa ni salimia kanisa, a dhulua a Atokia. ²³Dyaa wetisia evfumbu ta djáá á Atokia, Paulo a kena, ka etaa a Galatia kana Filidjia, nibha kamisia bhatendé bhatopa. ²⁴Muyuda temoi mubhisiané Apolo, mubhutia wa Alesandilia, mushe wa otinga ka undjo udjibhi minguso ma Mbali, a kiana a Efeso. ²⁵Ubhia na otinga a paki ya Bwáná, ka mwidjale na mpumatima wa Mbali, ubhikokolia ka ubhi gulusia na bhwendjini na eyo ibhoni Yesu, imbi toku ubhi djibha ésé kwi djina la Yoani. ²⁶Oúwa na uhulu likokolia a Sinagogi. Akila ka Pilisilia bha moka, bha geiya ka bha vfenisia paki wa Mbali. ²⁷Toku ubhitota i yeta a Akaya, bha wanyese bha langamisia mevfimba, ka bha djibhisia bhatende na malubha táá bhan'bhigi tekima. Dyaa ukiana, ú kena na lokowa la Mbali, bhusumba anga bháa bhudjelia; ²⁸ngo a bha vfenda bhayuda á péle na bhushé, nibha vfanisia a makpalua teáa Yesu ú kilisito.

Chapter 19

¹Dyaa Apolo ubhia á Kolito, Paulo, ambusa na iluvfa Polovese dji úku dja Azia, á kiana á Efeso. A'kumana na bhatende bhamo, á bhasowa: ²N'úúdha mpumatima wa kengo dyaa nudjelia? Bha nkpetania: tundje mwasu bha óké ivfia taa i na mpumatima wa kengo. ³Avfia: indje idjinisia lio mudjina? ka bha ankpetania: idjinisia la Yoani. ⁴Ngo Polo avfia: Yoani udjinisia idjinisia la iesisia djambi, na ibhasowa bhandjelia undjo wi idji ambusa nana; evfivfele na taa, Yesu. ⁵Na mavfia maa, bhuhbia bha djine na linya la Bhwáná Yesu. ⁶Dyaa Paulo ubha avfisias mabho, mpumatima wa kengo, ya bha djamila ka bhavfia. mavfia kuvfikuvfi ka bha enga makanga. ⁷Bhu bhia bhatopa bha ekane bhushe ta bhúu na bhamo tabha vfili. ⁸Kaamo Paulo alumila a'semele na Sinagogi, dyaa úvfia na úhúlu. Na meli ta misaso, úkokolia dyulu la bhima bhio bhikhoni bhukota bha Mbali, na ikia lokúlú li ikamisia bhaa bhu moka. ⁹Nge, toku bhaamo bhutikala mitima kpingbi ka mbese idjelia, na isekisia á bhugi bhaa bhu bhiya á paki ya Bhwáná, aneluta na bho, avfakania bhatende, ka á gulusia kila masi á semele na kalasi ya Tilano. ¹⁰Iyo i-livfia bhidjo ta bhivfili, na taa bhatopa bhaa bhuhbia bhadjumane á Azia, Bha yudha ka bha Giliki bhu oka livfia la Bhwáná. ¹¹Ka Mbali ubhikia bhikako bhi isangala na mabho ma Paulo, ¹²Na dyaa utilia ngambi ya ngombe na musuala á ikulu la bhushe bha ndutu bha bhuhbia bha bukule mobhi wese; ka ndutu dja ésa, ka bhagu bha esa. ¹³Bhaamo Bhayuda bhaa bhuhbi igbegba gbegba bha tshutshu ienga anga bhaa bhuhbia na bhagu na linya la Bhwáná Yesu, na bha vfi: ya nesaga nue na linya la Yesu undjo undjo Paulo ugulusie! ¹⁴Bhaa bhuhbikia eyo, bhuhbia bhana sabha bha Sikewa, muyuda, omoi wabha dumanga bha bhakoli. ¹⁵Mpumatima wa bhagu abha kpetania: endjibhie Yesu, ka edjibhie Paulo uneni; nge nuwe, nubha neni? ¹⁶Ka mushe undjo bhagu bhuhbia angese na mobhi anakulia iikulu labho, abhatoka, bhatopa tabhavfili, ka abhabhitila ebhibhi na ibho itikila yavfulu ka na ikena mavfi bholumbo ka bha otakale. ¹⁷Iyo ya djibhi kiana na bha Yudha bhatopa ka na bha Giliki bhatopa bhaa bhuhbia bha gwale á Efeso, ka bhuwa bhabhagboka bhatopa, ka linya la Bhwáná Yesu libhia libibane. ¹⁸A'bhugi bha bhaa bhudjelia bhudja ikotubua ka na ivfia eyo bhukia. ¹⁹Ka esabho ya bhaamo bhaa bhukia mekambo mabhukanga, na ibho idisia malhubha mabho, bha vfamba apele na bhushe bhatopa: bha vfilanisia na likoli la bhilinge makomo ta éfu. ²⁰Na dyito vfele livfia la Bhwáná la vfandjala na lokulu ka na bhu gbingbi. ²¹Ambusa na bhima bhio ieta, Paulo atukulia lokendo lilkena á Yelusalema, na ikalua á Makedonia ka na Akaya. Dyaa ikiani iyo, uvfia, Eekpie dyokuto ta ieni Loma. ²²Utuma á Makedonia Timoteo na Elasito ta bhavfili bhaa bhuhbi ivfulia mokambo, ka idje atikala ku kalesi evfumbu ta djaa kaamo á Azia. ²³T'kiana á evfumbu iyo, ibhia na mogbegbilo ta dhene á iyo éébhoné paki ya Bhwáná. ²⁴M'bisiane tomoi Demetilio, atukulia, ubhitukulia na Falanga bhi avfulu bha Mbali bha Diana, ka ubhi vfindaka bha kambia bhese ta ekima. ²⁵A'bha kumanisia na bhaa bhuhbi kamba mokambo toku uo, ka avfia: oh bhalume, nudjibhi taa ibhika lasu la likima i á mokambo áóónó; ²⁶Ka nuwe na ena ka noóka taa, indjese ku á Efeso, nge á semele na Azia n'topa, i Paulo undjo atoka ka á basia dyombo la bhushe, na ivfia taa ta Mbali tasu tu kiana na mabho ma bhushe tundjabho tu Mbali. ²⁷Bhwa bhuwo tu pasi iena, undjese ku taa mokambo wasu ubhitakalie; ikaamo yavfulu ya Mbali wasu wa mwali Diana indji itemi ta ese, ka imbi bhu dhene bha aao bhuo bhu bhudjibhikiane á Azia ntopa ka kisi ntopa ikandi enu. ²⁸Mavfia maa mabhidjalisia na bhúsúngu, bha andja i dyoma: úndjo ú dhene i Diana wa bha Efeso. ²⁹Ka ndei ya dhene kwetubhú ya dyoma. Bhakéna bhatopa mangbalangbá á yavfulu ya mabhina, na múlúngo ku omoi nabho Gayo ka Alisitaliko, bhushe bha Makedonia, bhange na mulungo na Paulo. ³⁰Paulo ubhaónda aenikiana ápele na bhushe, nge bhatende bhunsikisia; ³¹Bhámó bha Azia, bhaa bhuhbia bha mbeni bèsè, bhan'tumila bhushe, na ine sikisia sakeni á yavfulu ya mabhina. ³²Bhaamo bhú dyoma namuna yanga bhó bhaamo namuna iyomó, ngo moyeye ubhia á étulumilo, ka bhaamo bha djibhe abho mungusa wendje bhuku manila. ³³Ngo bham'bhia Alekizandele á etulumilo, undju Bhayuda bha mavfisias á pele; ka Alekizandele á ubhi vfanisakia óbhó, toku mushe undjo úóndu ivfia á pele na bhushe. ³⁴Nge dyaa bhugi bha taa úbhia muyuda, bhatopa idyoma na dyoi ta limoi saa ta épili: úndjo ú dhene i Diana wa bha! ³⁵Na dyito, angbela malubha, á dhúlúsia étulumilo mitema, avfia: bhalume bha Efeso, néni undjo úsinue taa ndei ya dhene ya Efeso i móngbeli wa yavfulu ya úndjo ú dhene Diana ka na mosilo wese ú kúwá ikulu la nguvfa? ³⁶Na éyo igwala mbèse nganyí, nupasi ikatana, ka mbèse nuwe ikia mangbalangba. ³⁷Ngo nu desia bhushe, bhaa bhandjabhi na munguso aó bha sèkè abho, aó sesakiabho Mbali wasu wa mwali. ³⁸Ani kotio Demetilio ka na bhushe bhèse bha mokambo bha na ya iné sitaka mushe, ina masi ma isamba ka na bhatumba, bhákó sitakiana bhaa na bhámó. ³⁹Ka ani nú óndúe ivfia mingusa na bhadumanga bha bhatumba. ⁴⁰Tuná bhúwa bha igwala bha sitaké na éyo ya ètà bhusibhúno, mungusa indjese na kókó ta emoi iyo itu lúúsie ta élunda éno ikiana. ⁴¹Ambusa na mavfia maa, á vfandja étulumilo.

Chapter 20

¹Dyaa moyéyé iyo ú iba, Paulo á bha kulumaniquia bhatendé bhésé, ka, ambusa na idje ibhá komola, á bhatiká ká ákéna a Masedhonia. ²Ú luvfa ésanga éyi, na ikomola égi bhatende bèse. ³Ká a,o ukéna á bhugiliki, dyoowa ugwala meli ta misáso. Úbhia su toti ikpata a kuku na ikéna a Silia, dyaa bhayuda bhúm'levfulia milungo. Na éto a dunga mwango mwa iiganaka a paki ya Makedhonia. ⁴Úbhia na bhaa ukéna nabho mulungo mupaká mupaka ku a Azia: Sopateli wa bheloya, mona wa Pulusu, Alisatoko na Sekudho bha Tesalonika, gayo wa Dhelebhe, Timoteo, na Tikiko na Telefimo, bhabhutia bha Azia. ⁵Bháno bha kena apele, ka bhú ti sibhá, á Tolea. ⁶Angasu, ambusa na masi ma mékati ma mbese tivfo, ta djamila á kúkú a Filipi, ká, ambusa na masi ta éfu, takiana a Tolea, dyaa ta étisia masi sabha. ⁷Bhusi bha kwandja bha poso, tubhia bhakukumanilé dyeilu la ibhuna mokati. Paulo, undjo ubhia ta akeni kapuma ááo, avfavfia na bhatende, ka akenila na ikokolia lèse mpaka a katikati wa bhotiyo. ⁸Ibhia na djobela ta djigi a semele na sugweye ya ikulu iyo tubhia bhakukumanile. ⁹Ngo, ninongo tomoi nalinya la Eutiko, undjo ubhia un'djumané a dilisa, úbhia n'lalé ta égi na évfumbu éta iyo paulo ubhi kokolia; n'tokiané na tolo, áputshá á golofi ya masaso ku iitshi, ká ákotemiana sa ogwa. ¹⁰Nge paulo, dyaa úduluwa, án'kulia ka án'butukania, na ivfia: mbése nuwe isuma, ngo Mpumatima wese úkuwe. ¹¹Dyaa úkpatá kaamo, bhuná mokati ka adhia, ká ávfia ka amo évfumbu ta éta ku igia la bhusi. Ambuda na iyáá ákená. ¹²N'nongó úndjo bhumiganisia m'bhiké, ka ya gwala isea ta dhènè. ¹³Angasi, talikitia Paulo na kúkú á pélé, ká tasika Asosa, dyaa tuókana ta tun'geie, miengusa ibhia taaa uluvfie na makulu. ¹⁴Dyáá útú gboka á Asosa, tan'djamisia á kuku, ka ta kena a mitileni. ¹⁵Dya owa takenila na obhingi la bhene, takiana kapuma aao takianá á égula éyo ibhia ébhonané na kio. Apuma aao undjomo, tusika a Samosi, ka bhusi bha manai ta éna Mileto. ¹⁶Paulo udunga mwango wa ieta a Efeso mbese itema, nataa ánéko étisie évfumbu á Azia; ngo ubhia na mangbalngba ma ikiana, ani ibhia nana ewezekane, á Yerusalema bhusi bha Patekote. ¹⁷Nadyito, a Mileto Paulo átumá bhushé a Efeso ikovfungala bhaga gulu bha kanisa. ¹⁸Dyaa bhukiana angese a bhasowa: nudjibhie namna yania, tangia bhusi bhá kwandja bhuo itangana á Azia, sigé ami nanue iniluvfusia. ¹⁹Nikambila bhwana na idji dulusia litopá na madjoli, ka á semele na itshutsha na lio milungo mabhayuda mio ya éta. ²⁰Nudjibhi taa, si alie ami livfia lio libhia anganu na énu ká si ondu ami inékokolia núwé ka na inégulusia nuwe a pele na bhushé ka na á bhia vfulu, ²¹na ilondula bhayuda ká na bhagiliki bha ndjibhi Mbali ká na idjelia anga Bwáná bhwasú Yesu Kilisito. ²²Ká ketétino, Énai, yakéna á Yerusalemu, Mpumatima musangilané, na mbese idji bha iyo igbokie; ²³Yèsè kuu, dyaa ya eta ndei ya dhène na yomo, Mpumatima wa Kengo widjibhisia taa midyalolo ka na mipuli ma isibhakie. ²⁴Nge indjé kii ami dyulu lami kubha nène éma ta emio ya ibhika lami, toku éma éyo i angami ékima, nata ya akisia iluvfa lami naiséa, ka mokambo úwo i údha anga bhwáná Yesu, ikokolia livfia la likima la lokowa la Mbali. ²⁵Ká ketétino énai, édjbibhi táa nundje éni tabhianu bhosio bhaámi nuwe bhatopa dyaa ya éta anganú na igulusia bhukota bhwa Mbali. ²⁶Maana maa yanésowa nuwe bhusibhuno taa é túú na manyiká manú bhatopá, ²⁷nge inékokolia mono núwe makoko matopa ma Mbali mbèsè i alia. ²⁸Udji ngbelai kotiyo núwé bhakulu bháao, ka na ékúmbhú ku étubhu ikúlú la éyo Mpumatimawa Kengo únekia Askofu, dyulu la idhisia kanisa ya bhwáná iyo ya owáná na manyika mèsè kubhanene. ²⁹Edjbibhie taa itangani bhi anganu ambusa na ikéna lami, bha ambuwa bha bhakali bháá bhandje gwaliabho na bhukúkú bha ékumbu; ³⁰ka anganú igwalie na bhushé bhaa bha témié a bholigogo bhwanu igulusia mingusa ma ebhélá, bha bhalutu bhatende bha gwali a mbusa nabho. ³¹Djibhai kotiyo, na idjuwa taa, ikia bha idjo ta bhisas, sitikilé ámi bhotio ka bhusi inékomolá núwe na madjoli. ³²Ká ketetino yané avfisia nuwè á mabhó ma Mbali ká a livfia lá lokowa lèsè, angá undjo upasie ikpelá ká na iowa tikoanga bhatopa bhaa bhakengulana. ³³Sibhiami na kulu ya bhilingé, olo, ao ngombé dja mushé. ³⁴Núdjbibhie nuwé bhakulubhaao taa mabho mami mánò mú kamba a kulu djami ka anga bhushé bháá ébha nabho. ³⁵Enévfania nuwe na hali etopa ta na ikamba dyitano lio ékpie ikamisia bhaa bhana bholelu, undjo, uvfia kubhanene: iekima ékoete iowa koli ko iudha. ³⁶Imbusa na ivfia éto, átssuma malu, ka avféma nabho bhatopa. ³⁷Ká ibho bhatopa bhalila, ka bhan'kulia á ényi n& iné mombaka. ³⁸Bha n'vfutukania, na bhukúkú tókú uvfia taa bhandjé éni tabhiése. Ka bhakéna nabho mulunga mpaka kú ákuku.

Chapter 21

¹Tu djamila á kúkú, ambusa na djuwe ivfakana nabho ka tukena ta asú ku à kosi, á puma aao á Lodho ka touwa á Patala. ²Ka tu gboka kúkú undjo ubhi kalisakia á Foniki, tukpata ka tukena. ³Dyaa ta ena esanga kipulo, taitika á dyali, ta eka pakiasu ya m'bhongo wa Sulia ka ta kiana á Tilo, owa kúkú ubhia taa údúlusie bha kumbo bese. ⁴Tu gboka bhatende, ka ta gwala dyaa masi sabha. bhatende bha susuliané na mpumatima, bhuvfia na Paulo taa sakeni á Yelusalema. Nge, dyaa tumala masi sabha, ta dunga paki ya ikena, ka bhatopa bhatuluvfusia mulunga na bhali bhabho ka na bhana bhabho á libine la ndei ya dhène. Ta tshima malu an'kpangba wa obhingi ka ta vfema. ⁶Ka amó, ta lakana bhaa na bhaamo, ta djamila á kúkú, ka ibho bha kpudha angabho. ⁷Na imala lokendo lasú á dyabha, takená á Tilo ku á Tolemai, dyaa tabha bhiga bha mónima, ka ta gwala nabho bhusi ku bhutubhu. ⁸Takena ápúma aao, ka takiana á Kaisala. Dyaa tulumila á yavfulu ya Filipo evfandjelisite, undjo ubhia wa bhaa sabha, ta gbalia angese. ⁹Ubhia na bhaseke ta bhanai na makala bha bhubhi engenga. ¹⁰Toku tubhia dyaa masi ta magi, nkanga tomoi, um'bhisiiane Agabho, á dúlúwá ièsá á Yudeya, ¹¹Ka átu gboka. Ageya mokabha wa Paulo, ane sangaka makulu ka na mabho, ka avfia: Ena eyo yavfia mpumatima wa kengo: mushe undjo mokabha uno ú wèse Bhayuda bhan'sangakie namuna kutemói á Yelusalema, ka bhan'kulusie á mabho ma bhapagano. ¹²Dyaa tu oka éyo, djuwe na bhaa bhubhia dyaa, tan'komula Paulo taa sa keniese á Yulusalema. ¹³Na dyaa á kpetania: indje nu kiie, na ilila ka na ini bhúna mpumatima? Etayali mbése ku egwali n'sangake, nge kaamo iyogu á Yelusalema dyulu la linya la Bhwáná Yesu. ¹⁴Toku usika o dyedyo lású, ta katana, ka tavfia: kia bhuondusia bha Bhwáná bhu kiana! ¹⁵Ambusa na bhusi bhuo, tanétukulia, ka ta kpata ikena á Yelusalema. ¹⁶Bhatende bhamó bha Kaisalia bhu idja dyokuto nasu mulungo, ka bha tu kenisia anga undjo ubhisiana Mnasoni mushe wa ésanga ya Kipulo, ntende wa ngbee, anga undjo tubhi gbalia angese. ¹⁷Dyaa tukiana á Yulusalema, bha monima bhatu bhiga na iséa. ¹⁸Kapuma aao, Paulo akena anga Yakobo ka bha gagulu bhatopa bha kumanila. ¹⁹Ambusa na ibha bhiga, á sumula na ikpolaka iyo Mbali á kia á semele na bha pagano á mokambo wese. ²⁰Dyaa bhu oka, bha m'biba Mbali. Kaamo bhan'sowa: wa ena, monima bha Yuda éléfu imbani bhaa bha djelia, ka bhatopa bha nakulu dyulu la selia. ²¹Ngo, bhubhia bha oke taa ógulusie anga Bhayuda bhatopa ta bha bhapagano dyokuto bhatiki bhwa Musa na ivfia bha tini ta abhó bhana bhabho dhúdha ka mbitèsé ibhó ièka minguso miabhó ma asili. ²²Tu kúé titani? na mbése nganyi, bhushe bhagi bha kumanila, ngo bha djibhie ta ówé wòúwà. ²³Na dyito kia iyo tunésouwe. Ina angasu bhalume tabhanai bhaa bhuolapa; ²⁴Úbhá geiya, úbha kengula, ka vfinda vfute djabho, ambusa taa bha omúà mitue mabhó. Ka na éto bhatopa bha djibhi taa mitopa mio bhaóka ivfia dyulu dyai indjese angili, nge ówé dyokuto udji luvfusia na ibhona selia. ²⁵Na ibhónà bha pagano bhaa bhu djelia, djúe tu dúnga mwango ka tukpalua ikúlú bhó kia bhatikila idhia bhillaka bhatumbu dja milimo, manyika, ma tumbú dja bhèsènga ka na djá mavfani. ²⁶Ngo, Paulo ágià bhushé bhaa, anékengula, ka apuma ao átangana nabho á yavfulu ya Mbali, dyulu la ikókólia na endje bhusi bhuo ikengulana ligwalie liakisiane ka kila mushe á vfanisia sadhaka yèse. ²⁷Na ikomala la masi sabha, Bhayuda bha Azia, na ineména Paulo á semele na yavfulu ya Mbali, bha susulia dyombo la bhushe, ka bhan'dunga Paulo, ²⁸Na idyoma: bhalume bha Isaeli, kotu vfuliai! Enai mushe undjo úgulusie bhugula bhitopa ka na á kisi kuntubhu bhubhi bhasu, bhubhi bha selia ka na bhubhi bha egula eno, dyokuto álu musia bha Giliki á semele na yavfulu ya Mbali ka á túka ku na égula ya kénge ino. ²⁹Ngo bhúménà pikilie Tilofimo wa Efeso ibhó nana á ndei ya dhene ka bhu kpalia taa Paulo un'tanganisia á semele na yavfulu ya Mbali. ³⁰Ndei ya dhène étopi ya dyena, ka bhushe bha tinika bhigula bhitopa. Bhan'dunga Paulo, ka bhan'bhia á bhovfo na yavfulu ya Mbali, na dyaa bhikuse bha egilana kotiyo. ³¹Toku bhubhi vfungala ta bha múlú, á bhali ya kiana anga n'dumanga wa bhasudha taa Yulusalemaku étubhu ya bhitakala. ³²Dyo kaa, ágéia bhasudha ka nabha dumanga bhabhó, ka bhabha kénila. Na inéména n'dumanga wa bhasudha ka na bhasudha bhatikila ine bhitila Paulo. ³³ngo n'dumanga wa bhasudha ám'bhamba, andumanga ka á súsúlia bhasudha bhan'sangi minyololo ta mivfili. Ambusa éiya, únéní, ka undje iyo ákia. ³⁴Nge á semele na dyombo, bhaamo bhudyoma namuna yómó, bhaamo namuna yangabhó; sa bhiése na iyoka mio mibhi vfiana, dyulu la elúnda, á susulia bhan'kenisia á yavfulu ya dhène. ³⁵Dyaa Paulo úkiana á mabhó ma bhasudha, bhasudha bhan'geia, dyulu la bhsungu bha dyombo; ³⁶Ngo ábhugi wa bhushe bhú mikaka na idyoma: kia manga áugu. ³⁷Evfumbu iyo bhan'tanganisia á yavfulu ya dhène, Paulo avfia na n'kota wa bhasudha: ebhongi ku na emi inésowa ema téémói? ndumanga wa bhasudha an'kpetania: udjibhi ivfia Kigiliki? ³⁸Undjai kotio mu Egipto undjo útomboka mono anbusa áno, ka undjo úkenisia bhaóla bhushe éléfu ta inyai ampena wa iseké? ³⁹Emi muyuda, Paulo á manyula, muyuda wa Talaso ya kilikia, m'bhutala wandei ya dhène eyo si kandeése ènu. Ilúúsia emi, yane komola, evfi na bhushe. ⁴⁰N'dumanga wa bhasudha ámúà lúúsa, Paulo, n'témé ápele na bhasudha, ávfana bhushe óbhó. Bhushe bha katana, avfia na lúgà la kiegalanía, avfia:

Chapter 22

¹Bhalume bhamonima ka bha Tita, okai etoti ine sowa nue ketetino a vfia lami! ²Dyaa bhooka idje ivfia na luga la kiihbalania, ibho bha tikala kamo guwe. Ka Paulo avfia: ³emi mu Yuda, ibhutala a talaso ya kilisia; nge yo onda ya dhen yokuino, kz n'vfeisiane a makulu ma gamalieli niidjebhisiana selia ya bhiidje bhaasu, niine dulusia ka na kabhe bhe dyulu la Mbali,uku nue nu masimo. ⁴Yeenisia mpuli ka niola dyulu dya asilia djiino; ya sangaka ka yabhaavfisya a mudyalolo bhalume ka bhali. ⁵Ndumanga wa bhakoli ka na bhagagulu bhatopa bhisambolie. Yuda dyakuto makpalua dyulu dya bha damasi ta ebha kenisia bhasangake a Yerusalelu bhaa bhu bhi ya dyia ka ebheenisia mpuli. ⁶Toku ebhia na paki ka yoowa chekedhe na Damasi, dyokaaa, aitema la dyuvfa, aliga mpena udulua ikulu la nguuvfa yiikungila. ⁷Ikuwa a misia, ka yooka dyoi inisowa: Saulo, Saulo, mungusa indje windenisi mpuli? ⁸Ya kpetania: oweneniBwáná ? ka isowa: Emi Yesu wa Nazareti, undjo wiindenisi mpuli. ⁹Bha a bhu bhiya nami bhwenatekima mpena, nge bhookaabho dyoi la undjo ubhivfia. Ngo ya vfia: ekie titani, Bwáná? ¹⁰Ka Bwáná isowa: tema, kena aDamasi, ka dyaa bhanesuemitopa ,io okie. ¹¹Tuku sibheema taami ema, niisua la bheengba bhampena uwo, bhaa bhu bhiya nami mulungo bhidunga obho ka ya kiana a damasi. ¹²Ngó undjo bha Yuda bha topa bha bhu bhiya bhadjumane a samase bhun sambola tee kima, iidja ikodji vfanisia angami. ¹³Ka isowa: Saulo, moniima, ena. Dyokaa, yeena ka yanlengisia. ¹⁴Avfia: Mbali wa bhiidji bhaasu uneminula odjibhi bhoondusia bheese weeni bhaa bheendjini, ka wooki ma vfiamanyuwa weese; ¹⁵Ngó on'kambiali na bhusa mboli, apele na bhushé bhatopa, bhima bhio yeena ka niyoka. ¹⁶Ka ketetino, indje olivfie? teema, une djinisya ka okia djambi djai, niibhisya linya la bwáná. ¹⁷Niikpuda lami a Yelusalemu,uku ibhivfema asemele na yavfulu ya Mbali ya tingbana. ¹⁸Ka yamena Bwán inisowa: kulumila, ka esa mangbalangba a Yelusalemu, mungusa bhandji djeliebho bhusamboli bhay dyulu dyami. ¹⁹Ka yavfia: Bwáná, bha djibhie ibho bhakulu bhao taa ebha avfisya a mudyalolo ka ebha bhifila na mambaka asemele na bha sinagogi bhaa bhubhiya bhane djelie owe, ka taa. ²⁰Dyaa manyika ma Setefano mwiidiya, n'samboliyai ebhiya mweene ku bha nene n'teme, yookana niibhamo, ka ya ngbelangombe dja bhaa bhumula. ²¹Ngó isowa: keena, ene kenisi taa dhomu a bhituko bhiimo. ²²Dyaa bhu moka a livfia lio. Ngé kotiyobha tubhula dyoi, nivfia: umesisia musheeno akisi uno indji bhongiesi ta abhiki. ²³Ka bha dyoma, bha bhiya ngombe niituwa, ka bha tubhula suvfu ikulu. ²⁴n'dumanga wa bhasudha asusulia bhantanganisia Paulo asemele na yavfulu ya dhene, a iyana na niibhitilana na mambaka, ambusa idjibhikiana koko iyo bha dyoma niisua leese. ²⁵Dyaa ubhiya sune bhitilana na mambaka, Paulo avfia na n'dumangaa bhasuadha undjo ubhia n'teme: ee lusiane ine m'bhitila na mambaka muloma, undjo andiese musambisiane? ²⁶Amavfia maa, n'kota wa bhasudha akena anga n'dumanga dyulu dyikon kpetia, niivfia: oki titani? musheeno u Mulima. ²⁷Ka n'dumangaa bhasudha iidja, avfia na Paulo: isoowa, owe Muloma? Paulo adjelia. ²⁸N'dumangaa bhasudha akpadha: ituka selia ya mushe iniivfinda bhilinge ta bhiigi, ka emi, Paulo avfia, emi Muloma wiibhutala. ²⁹Kotino bha bhubhi tota ine miya bha ne djilisia, ka n'dumangaa bhasuda, niena ta Paulo ubhiya Muloma n'dumanga undjo onduwa mungusa ubha saa sangaki. ³⁰Apomao, itota liidji koko eyo bhayuda bhunsitaka, n'dumanga bhasudha ansangula miniki, ka owa luusa anga bhadumanga bha bhakoli ka na bhalasa kuetubhu bha kulumanila; ambusa, an'dulusia paulo, amavfisya abholigogo bhwaabho.

Chapter 23

¹Paulo, mádjo ma bhoné anga bhadumangá bha bhakoti, avfia: bha mónimá bhá bhalume, ina dyoi dyami dyalikima litopá lá mpumatima wámi lio lütumá mpaka bhusi bhúno á pele na Mbali. ²N'dumangá wa bhakoli Anania á luusiá bháá bhubhà tshekedhé nana ta bhá movfulá á anyuwa. ³Na dyàà Paulo ánsowa: Mbali únéovfulu bhie, logubhó yaówa mpembe! owé ódyano n'djumané dyulu la inisambhisia iyekana na selia, ká wa bhúnà selia na ilusia tàà bhi indovfula!⁴Bhàa bhúbhia á tshekedhe nàà bhúvfia: owé wan'seka n'dumanga wa bhakoli wa Mbali! ⁵Ka Paulo ávfia: si djibhé ámi, bhamónima, táá ibhia n'dumanga wa bhakoli; nge ikpaluana: undje vfi bhiai ébhibhi na sulutani wa bhushé bhai. ⁶Paulo, na idjibhe taa á etulumilo opasika lumo bha Falisayo, akpatisia dyoi apele na n'dumanga wa bhakoli: bhamonima bha bhalume, emi mu Falisayo, mona wa mu Falisayo, ikuu mungusa wa ikpalia ka iumusia bhaa bhougwa lio ya avfisiana a bhutumba. ⁷Dyaa uvfia eto, bha Falisayo ka bha Sadhokayo bhaandja lobhiko, ka etulumilo ya vfakanaka. ⁸Ngo bha Sadhokayo bhavfia taa iumua lindjese, ka indjese na ntambia ao mpumatima, opasika lumo bha Falisayo bhu djelia bhima bhio tabhivfili. ⁹Ibhia na elunda ta dhene, ka bhakpalua bhaamo opasika la bha Falisayo, bha tema, bhatuana nganyi, ka bhavfia: tundje eniasu bhubhi tabhumoi anga mushe uno; saipmo mpumatima wa kengo toomoi ao ntambia tomoi undjo un'sowa. ¹⁰Dyaa lobhiko lu djilia, ndumanga wa bhasudha á ondua ta Paulo bhane vfundake bhisulu bhisulu na bhushe bhaa, á dulusia bha sudha mungusa bhan'geya Paulo á bholigogo bhwabho ka bhan'kenisia a yavfulu ya Kaisala. ¹¹Bhotio bhwa kapuma aao, Bhwáná á n'ndjanila Paulo, ka avfia: Mbèse iondua; nge, tókù dyokuto udisia bhusamboli bhwámi ásemele na Yelusalema, iekpie dyokuto taa udisia bhusamboli á Loma. ¹²Dyaa bhusi bhwa giya, Bhayuda bhalumila ikumbe, ka bha okana na ivfia taa bhandje dhie ka na inyuwa ku taa bha múlà Paulo. ¹³Bhaa bhulumila ikumbhe lio bhúbhia iéta makomo ta mánai, ¹⁴Ka bhúkena ikogboka bhadumanga bha bhakoli ka na bhagagulu, bhaa bhubhasowa: ta dunga mwango djue kubhanene, mbèse djue idhia mpaka dyikaa tu mulu bhie Paulo. ¹⁵Nuwe kotiyo, ketetino, únsowai n'dumanga wa bhasudha, an'disia á pele nanu, toku kuku nutotie idjibha hali yèse ekima; ka djue, á pele na idje ibhamba, tu gwali tayali na ine mûla. ¹⁶Mona wa n'sali wa Paulo, na iyoka mbino djio, úkena á ya vfulu ya Kaisala anko nsowa Paulo. ¹⁷Paulo um'bhisia sindili tomoi, ka avfia: un'kenisia n'nongo uno anga bhakota, mungusa úna livfia la inesowa. ¹⁸Sindili an'geya n'nongo undjo, ankenisia anga n'kota, ka avfia: mushe wa mudyá lolo Paulo ibhisia, ka ikomula ta endisia angai n'nongo uno, undjo ú na livfia ta lumoi la inesowa. ¹⁹Nkota wa bhasudha, na inen'dugo n'nongo undjo á obhó, ka bhane luta an'bhongo, á miya: una endje ya inisowa? ²⁰Ankpetania: Bhayuda bha okana ta bhanevfemi on'disia Paulo kapuma á pele na n'kota wa bhasudha, toku mushe undjo wa ondue idjibha hali yèse ya ékina. ²¹Mbèse owe ibha oka, nge iyeta makomo tamanai kati yabhó bhan'tumila mbino dja djibhibhi, ka bhu dunga mwango, ibho ku bhanene, ta bhasiki idhia na inyuwa mpaka bha mulu Paulo; ketetino ibho bhaa tayali, ka bhosi bhiabho ku idjelia lai. ²²N'dumanga vabhasudha angbudu sia, n' nongo undjo, ambusa na idje ine muva, makoko taa mbese ivfia na mushe miyo wisowa. ²³Kaamo á bhisia bha dumanga ta bha vfili bha bhasudha, ka avfia: únervfangai, kwa ásaá ya bothio, bhasudhá mia ta épili, bha aluvfusia bhafalasa makomo sabha, ka bha óndua mia ta épili dyulu dyi ikena á Kaisalia. ²⁴Kia égwali dyokuto na falasa n'tukulie dyulu dya Paulo, ambusa na ta nuidji na bho anga Guvelenele Felikisi. ²⁵Úkpalua malubha maa muvfia: ²⁶Kolodilio, Lusía, anga Feliki guvenelee, m'bibiane; isamba! ²⁷Mushe úno, Byayuda bha bha bhan'dunga, ubhá taa bhamulu, dyaa ya dyanila na bhasudha ka ya bhaaga na iyoka taa úbhia mú Loma. ²⁸Ya ónda èdjibhi koko eyo bhusitaka, yan'kenesia á pele na nkota wa bhasudha. ²⁹Igboka ta ubha n'sitake isowa lá minguso mio mibhoni selia yabho nge sa kiese ema ta emoi ya ebhibhi iyo ya aka taa manga aogu ao akenisiana á mudyakolo. ³⁰Dyaa edjibha taa Bhayuda bhunlevfula milungo, yane disila nana taa ao angou. tuenikanie. ³¹Bhasudha, iyekana na luusa luo bho udha, bhan'geya Paulo, ka bhan'kenisia bhotiyo mupaka kúá Atipatili. ³²Apúmá aao, bhatika bha luvfusia falasa bha keni nana mulungo, ka bha iganaka a'yavfulu ya dhène. ³³Na ikiana á Kaisala, bha luvfusia bha falasa bha muwa Guvfelenele malubha, ka bha muwa Paulo. ³⁴Ambusa na isoma malubha, Guvfelenele amia Paulo taa owe mushe wa Poloveze ya nia. Na idjibha taa ubha mu Silisia: ³⁵Ene sambisie, Guvfelenele avfia, dyaa bhaa bhunesi taka bha idjie. Ka alúúsia taa bha n'ngbeli á yavfulu ya Elodhe.

Chapter 24

¹Ambusa na masita efu, yakiana udumanga wa bhakoli Ananiasi, ma bhaga gulu ka nan'vfisia tomoi Teletulo. bhukositaka paulo anga guve lenele. ²Paulo ubhisiana, ka Teletulo asitaka, na mavfia mano: ³Muesimiya waikulu Felikisi, atukiya iseya na bhugwe taa bhumoit bhwá bhuenekane, kaetuko á iyono iuda ibhonga ébasiane na itukulia liyo ukpekisiya; na eto tudjibhiye bhitopa ka na bhigula bhitopa ketiti. ⁴Nge na mbese inelivfisi egi, yanekomola uoki, á bhusumba bwai iyo tunao ya ivfia tabuwa. ⁵Ta gboka mushe uno unà matata, undjo akpekia ivfakana anga Bhayuda bhatapa bha kisi, úadji ún'ukota wa dhini la bhanazaleti, ⁶Dyokuto átshutshá itukà yavfulu ya Mbali, ka tan'dunga. tubha onda taa bhansambisa iyekana na selia yàsú; ⁷Nge uduma nga wa bhasudha Lusía idja, atúagà á mabhó màsú na Lokulu ta ligi, ⁸Ni ulusiya bhaabhusitaká bhi idji ápèlé nai.otokiye owe mukulao, minemiya, igeya etopa iyo ta asitaka. ⁹Bhayuda bhakulumanila á masitaki, bhadjélia bhima bhiyo bhibhá dyokuto. ¹⁰Ambusa ka guveleneli ávfànà taà avfi, Paulo akpetanya: ni idjibha taa, yeta bhidjo ta bhigi, o un'tumba wa étuko ino, inakpalia liyò yádungá livfia dyulu linésigila na masitaki mami. ¹¹Indjese yaaké masi ta bhúú na mamó ta mavfli, owezi idjeliya, taa yikena a Yelusalema iko nemwabhu duwa Mbali ¹²Bhigboke á bho ásemele na yavfulu ya Mbali, imbi á bha Sinagogi, imbia ndei ya dhene, sinebhikiana na mushe, ao itulumishia bhushe ibha dyedya ibhibhi. ¹³Bhatoke a bho ikakilia minguso miyo bhisitaka nao. ¹⁴Yadjelia teekima taa enkambili Mbali wa bhidje bhami iyekana nà paki eyo bhabhishiye ndhini talumoi, ni idjelia etopa eyo ékpa lúanà áselia ká na bhakanga, ¹⁵Ká na igwala anga Mbali na ikpalia liotoku bhúlú udhá dyokuto taá igwalie na iumúá angá bhaa bha endjini ká na bhá mbesè endjini. ¹⁶N a dyito ya djo owa lokulu li udha dyoi la mpumatima lá mbesè inebhasia liyo Mbali ka bhushé bhandje ikaliabho. ¹⁷Ambusa na bhidjo ta bhigii mbesè émi iyenikiana, ya idja ikò ówá sadhaka á étúko yami, ka na dyulu libhá vfanisia iowá. ¹⁸Na éyó bhamó bhayudá bhá Azia bhu igboká n'kengulané áyavfulu ya Mbali mbesè bhuhè itulumá, mbesè moyèyè. ¹⁹Ibhá ibho bhaa bhu énikáná ápele nai ká na isitaka, ani bhúbhia na éma ya ébhibhi angami.. ²⁰Ani ékima,kia bhávfie ya ébhibhieyo bhi gboka nao, dyaa isambá ápele nan'kota wa bhasudhá, ²¹Kia igwali taésé kú idyoma lio ikia asémele nabho: na isowá lá iómúá anga bhaá bha ógwa iyo ébhusi bhuno musambisiane á pelè nanú. ²²Felikisi, úndjo udjibhá ta ekiuma iyo ibhonie asili ya kanisa yabhó ábhá kpúdhúsia, na ivfia: dyaa nkótá wabhasudhá Lusía ú idjé ébhoie ékima munguso wánù. ²³Ka oowa luusa angá n'dumauga wa bhasudhá bhángbeli Paulo,ka bhá muwá úhúlú tábhúa ka na mbésè isikisia wanga ese tá ómoi á kom'meni. ²⁴Ambúsá na masi tabhúsá, Felikisi bhi idja na Dulusia, mwali wese, nudjo ubhúà múyúdá, á bhisiá Paulo. ansámbisiá Paulo ikulu la idjelia anga Kisitu. ²⁵Nge, tóku Paulo úbhi ikókólia ikulu la bhu éndjiana lio li idjie, Felikisi, na iéna bhúa, avfia: ketetino údji luta; dyaa épati wakati iyo, ine bhisie ká àmó. ²⁶Úkpalia á évfumbu yoku iyo taa Paulo úmuúé bhilinge; kotiyo Ubhin bhisakia ku leke leke dyulu lá inemiakia. ²⁷Bhi idjó ta bhivfili bhaétá dyokuto, ka Felikisi á údhá wa inépéna na linya lá Polikio Fesito. Felikisi átiká Paulo á mudyalóló, na iyonda taá Bhayúda bhá sèèyá.

Chapter 25

¹Fesito, na ikiana lese á Polovese, á kena ambusa na masi tamasaso á Kaisalia ka á Yelusalema. ²Bhadhumanga bhunsitaka Paulo. ³Bhanvfema taa bhan'disia á Yelusalema. Bhanlungila mulungo, dyulu la inemula na paki. ⁴Fesito á kpetania taa Paulo úbhia mgbele á Kaisala, ka ta idje kubhanene ubhia ta úkeni dyokowa. ⁵Kia bhaa bha bhadumanga anganu bha edji anganu, á vña dyito, ka ani inabhima bhio bhi inesitaka mushe uno, kia bha sitaka. ⁶Fesito úkia ese ku masi munane ao ta bhúú nabho, ambusa akena á Kaisalia. Kapuma aaó, úbhia n'djumane á agima wèse wa bhutumba, aowa lúúsá bhan'disia Paulo. ⁷Dyaa manga ukiana, Bhayuda bhaa bhuhbia á Yelusalema bhan'kungila, ka bhan'disila á bhugi wa masitaki má mabhibhi, maa sibhiese nakali ya ima djelia. ⁸Paulo andja isamba mavfia mano: sikie ami ema ya ebhibhi, ao na selia ya Bhayuda, ao na Kanisa, ao na Kaisala. ⁹Fesito, na iyonda ifulaisia Bhayuda, ákpetania Paulo: nuóndue ikena á Yelusama, ka nugwali bha sambi siane na bhima bhino á pele nami? ¹⁰Paulo avfia: Iápele na tubhinali ya Kaisala dyaa ésambha, iese ku dyaa égwalie musambi siane. sikieami ema ta emoi ya ebhibhi anga Bhayuda, toku odjibhie ta ekima. ¹¹Ani kia ema ya ébhibhi, ao bhuhbi bhuo bhu pasi inindulusia, indje sikiami iougwa. nge, ani bhima bhio bhi isi ta ka bhi bha ebhela, mushe andjese na selia ya ini kulusia angabho. Ewezekanie ikeni oikosambha anga Kaisala. ¹²Ngo Fesito, ambusa na ikena ikumbe na bhatumba bhatopa, ákpetania: wa ónda ikena á Kaisala, úkeni á pele na Kaisala. ¹³ambusa na masi ta bhua, nkota Agilipa ka na Bhelenike bha kiana á Kaisalia, ikombhiga Fesito. ¹⁴Toku bhu etisia dyaa masi magi, Fesito ansowa nkota munguso wa Paulo, ka avfia: Felikisi utika á mudyalolo mushe tomoi. ¹⁵Na bhuhbi bhwa eyo, dya ibhiya á Elusalama, Bhadumanga bha bhakoli ka na bhagagulu bha bha Bhayuda bhusitaka, nivfema idungiana lèse. ¹⁶Ebha kpetanyia taa idjese asili wa Bhaloma na taa bhoowa mushe apele taa a ogu mbese sa muenekane na bha bhasitaka, ka ipata livfia apele na bha bhasitaka. ¹⁷Ibho kotino bhwidja ana, ka, mbese ilivfia, idjumana kapuma ao á agima wami wa bhutumba, ka yowa luusa taa bhadishia mushe uno. ¹⁸Bha bhusitaka bhunefanisia, saenese ya ebhibhi iyo bhusitaka; ¹⁹Bhubhia na bho bhatuwane nganyi ebhona eyo iya kanisa yabho kana udjo ubha taa Yesu udjo woogwa, ka taa Paulo udjelia taa uku ugwale mubhike. ²⁰Ni idjibha taa indese na eyo edhungwa angabyi djiyo, yamiya ani ú onduwe ikena á Yelusalema, ka agwali usambe ikulu la bhima bhiyo. ²¹Nge paulo abhisiana, dyulu la ibhiya sadjibhika anga nùkota, ya lusia bha ungweli mpaka dhoka enetumuwe anga Kaisala. ²²Agilipa avfia na Fesito: abhonda dyokuto esambhisia mushe uno. Apuma, Fesito amanyula, owe osambisiye. ²³Apuma oo kotiyo, Agilipa ka Bheleniki bhi idja bhanesalia taa ekima, ka bhatanga asemele na egula yisambisia na bhatumba ka na Bhadumanga bha ndhei ya ndene. ilulu la luusa la Fesito, bhadisia Paulo. ²⁴Ngo Fesito avfia: n'ukoto Agilipa, ka nuwe bhato bha nuiyano nasu, numenie mushe uno na toku abhungi wa bhushe bha Bhayuda bhidja angami, ao á Yelusalema, ao dyano, ni idhoma taa sibhabhonga tese taa mushe uno abhiki. ²⁵Angami, ni idjibha taa sakiyese éma ta emoi n'ukota, ya engika taa akeni. ²⁶Idjani na ya ikpalua anga n'ukota dyulu lese, na eto yakiya aenikina apele nanu, ka a ikoeta, ambusa na iya mungusa mièse. ²⁷Ngo ye evfilane na mbese enu inetuma mushe wa mudyalolo mbese inefanisia iyo bhasitaka nao.

Chapter 26

¹Agilipa avfia na Paulo: úna lúúsa la ivfia mavfia mai. Ka Paulo avfàná: ²Ya dji éna n'seye, nkota Agilipa, na igwala bhusi bhúno musambé ápele nai na bhima bhitopa bhio Bhayuda bha isitaka, ³Ngo odjibhie ta ékima asili wabho ka na mika kanyi mabhó. Yané komola kotiyo wi indoki ta gúwé. ⁴Ibhika lami, ku itatika bhivfumbu bha bhunongo bhwami, édjbhikianie na Bhayuda bhatopa mungusa bhwieta á Yelusalema á semele na étuko yami. ⁵Bha djibhi tangia ngbé, ani bhaóndu ibhúvfa ta ébhia mufalisayo, iyekana na sili ya kpingbi ya Kanisa yàsú. ⁶Ka ketetino ya avfisiana a'masambo mungusa émi ikpalia iakisiana la ilaki lio Mbali úkia anga bha idje bhasu, ⁷Ka na eyo kabhila djasú ta bhúú na djimó ta épili dji kpalie, taa dji ikambila Mbali mbèse idhogá bhotiyo ka bhusi. Idyúlú li ikpalia lio hôô nkota, ka Bhayuda bhi isitaka! ⁸Indje! úenie mbèse idjelia taa Mbali ú úmusie bhaa ba ogwa? ⁹Angami angili, iwézékáná ekü mingusó kuvfikuvfi na linya la Yesu wa Nazaleti. ¹⁰I iyò ikia á Yelusalema. Ekulia á mudjalolo bhaa bha kengo ta bhagi, na iyuda lokulu lúo anga bhadumanga bha bhakoli, ka, dyaa bhubha ola idjelia toku bhaamo. ¹¹Ibha enisia Mpuli á bha Sinagogi bhatopa, ka ya bhásulutisia bhan'sesaka Mbali. Na ietisia lámi la bhusungu angabho, ibha dungusia imbiese a'ndei ya dhène ya bhakeni. ¹²Na isowa la bhio ikena á Damasiki, na lúúsà la bhadumanga bha bhakoli. ¹³Na ivfakana lá bhúsi, hôôô nkota, iyena na paki mpena inikúmba ka na bhaa ebha nabho mulungo mpena toomoi idhulua ikulu la nguvfa, ka uyo úngala iyeta dyuvfa. ¹⁴Takúá bhatopa á misia, ka ya oka dyoi lio livfia na luga la Kiebhaliania: Saulo, Saulo mungusa wa endje windenisi mpuli? Igwalinaí kpingbi itoka iluvfa ikulu la falasa. ¹⁵Yamanyula: owe neni, Bhwáná? Ka Bhwáná avfia: emi Yesu undjo uindenisie mpuli. ¹⁶Nge téma, ka unedungila á makulu mai; ngo éné djanilá dyulu ya ine ávfisia mushe wami wa mokambo ka nsamboli wa bhima bhio obhièna ka na bhio ovfanisiani námi. ¹⁷Ene minula á semele na bhushe bhanó ka á semele na bha Pagano, anga bhaa yanetuma, ¹⁸Ambusa taa úbha ogula madjo, mungusa bha esi á livfue bha tangana á mpena ka ièsá á lokulu la mugu iouwa anga Mbali; dyulu bha udhu, na idjelia angami, bhukúkú bha djambi ka bhotiko na bhaa bhakengulana. ¹⁹Na éyo, nkota Agilipa, sitoke ta ami ibhelia iénisiana la ikuku la nguvfá: ²⁰Anga bhaa bha Damasiki mbani, ambusa á Yelusalema á semele na Yudeya etopa, ka na anga bha Pagano, ékókólia itika djambi ká na inebhasia anga Mbali, na ikia mekambo ma ikànà na itikila djambi. ²¹Waéna maana màà Bhayuda bhu idunga á semele na ya vfulu ya Mbali, ka bha vfungala ta bha indulusia. ²²Nge lokówa la ivfuliana na Mbali, ekumu bhike mpaka bhusi bhúno, ya kia bhusamboli á pele na bha dadu ka bhadumanga, mbèse emi ièsa á eyo bha kanga ka Musa bhuvfia ièna iyo iidjie, ²³Idjibha taa Kilisito úéni mpuli, ka taa úgwalie wapikilie iomua anga bhaa bhougwá, ú londolúwè mpena anga bhushe ka na á bhikita. ²⁴Tókú úbhi vfia éto dyulu dya masambo mèse, Feseto úvfa ta ikpe: Paulo, una tombe! Idjibha lai la ligi lane gilibhuwa ntuwe. ²⁵Indjami na tombe, muesi miwa mènè mènè Fesito, Paulo a'kpetia; ièse, ku kuvfi, mavfia má angili ka má bhusumba maa evfie. ²⁶Nkota údjbhie bhima bhino, ka yan'sawa na uhulu; ngo édjbhi taa andje sinuèse éma ta émoi, mungusa miyo mieta mibhiaese mikobhane. ²⁷Nkota Agilipa, wa bha djelia bhakanga? edjbhi taa wa bha djelia. ²⁸Ka Agilipa avfia na Paulo: wiidyedyi ketetino ekiana mu Kilisito! ²⁹Paulo á kpetania: egwali ketetino ao egwali ambusa, igwali ekima anga Mbali taa mbèse kuowe mukulu aao, nge kaamo na bhatopa bhaa bhi indokie bhùsibhuno, nú óuwe toku etano, iésisia isangilana! ³⁰Nkota, Guvelenele, Bhelenike, ka bhatopa bhaa bhubhia bhadjumané nabho bha téma, ³¹Ka, na ine luta, bhavfiana ibho na bhamó: mushe úno sa kièse éma iyo ya énilé taa àógú ao mudyalolo. ³²Ka Agilipa ávfa na Fesito: mushe úno ubha taa átikilana, ibhá gwala mbèse Kaisala inébhisia.

Chapter 27

¹Dyaa mwango idungiana ta tukenie á Italia, ta muwa n'dumanga wa dyombho la bhasudha Augusito, na linya la Yulio, Paulo na bhamo bhushe bha mu dyalolo. ²Tudjamila á kúkú wa Adalamiti, undjo úbhia taa úk pangbi Azia, ka ta kena, tubhia dyaa na Alisitaliko, mushe wa Makedonia ma Tesalonika. ³A'puma aaó, ta kiana á Sidona. Yulio, undjo úbhi ingbela Paulo ekima, á luusia Paulo akeni anga bha mbèni bhese ka bhako udhu liboi labho. ⁴Ta ésa dyaa, ta nanula á ésanga ya Kipulo mungusa movfufu útusigila. ⁵Ambusa na ikalia dyabha la dhene lio la idaa malivfa á Kilikia ka na Pamufulia, ta kiana á Mila ya Lukia. ⁶Ka dyaa, n'dumanga wa bhasudha, á kpoka kúkú tomoi wa Alesandulia undjo ubhi kena á Italia, ta djamila. ⁷Dyaa masi tamagi tu idjaka bhodhe bhodhe, ka ibhia na matata dyaa tu ko óuwa á Kinido, dyaa movfufu si idji la esanga ya Kelete, ani-bhongo wa Salumoni. ⁸Ta linga na mpuli, ka ta kiana á égu la iyo libhisiana liko la likima, tshékédhé na dyaa ibhia ndei ya dhène ya Lasea. ⁹Evfumbu ta eta ya eta, ka iluvfa na kuku dyouwa tshisi, ngo masi dyokuto ya ifunga mubhia imo ma eta. ¹⁰Na dyito Paulo á kpetia bha amo, na ivfia: hôô bhalume, ya ena taa iluvfa lino lindje kandièse matata, ka mbese ibholisia bhima. Indjese ku dyulu la bhakumbo ka na kúkú, nge kaamo dyulu la bhushe bhású. ¹¹N'dumanga wa bhasudha, úbha óka bhó kú aluvfusia kúkú ka na mukula kúkú, sa ókèèse navfia ma Paulo. ¹²Ka toku liko libiese likima dyulu la masi ma lugwe, bhaamo bha onda bha esi na ikena á Foiniki, liko la Kelese lio libhona opasika la idji la idjakoko ka na opasika la ikulu la idjakolo, dyaa bha dumanie ietisia masi ma lugwe. ¹³Movfufu wa mbèse lokulu wa vfumba, bha tubhula sindiko ka bha kpangba an'kpangba wa esanga ya Kelete, na ikpaa taa bhaudha selia yabho. ¹⁴Nge ketetino movfufu wa lokulu, uwo bha bhisie taa Eulakilo, wa vfumbha á esanga. ¹⁵Kúkú ágiana na movfufu, mbese ta ése itoka ikambana na movfufu, ka teneti kilisia ikena tititi. ¹⁶Tuéta i idji sa sisanga tasi moi na linya la Kahuda ka ta ena mpuli na ikena ánga mweli wa Salupa; ¹⁷Ambusa na ine n'tubhula kuku, bha vfungala namna ya ibha vfulia na ititia kuku, ka na iondua taa bhaneko ukame á iseke la Siliti, bha dulusia ngombe djio djibhia toku mápupa makuku. Na dyito, bhane tikisia, bha geiyana na movfufu. ¹⁸Toku tubhia bha bhitilane ta egi na movfufu, kapuma aao ta kulia bha kumbo a'obhingi la dhene. ¹⁹Ka bhusi bha masaso ta tua na mabho masu ku bhanene bhima bha kuku. ²⁰Dyuvfa ka na bha dhaduwa bhiéni kianiése masi ta maghi, ka movfufu ubhia na lokulu la ituéta djuwe túbholisia ikpalia litopa la itu bhikisia. ²¹Tubha tasu mbese idhia evfumbu ta eta. Ngo Paulo, a'tema a' bholigogo bhabho a' bhasowa: hôô bhalume, ibhia ekpie nuindoki ka mbese djue iésa a'Kelete, amba tuku maniasu na mpuli uno ka na ibholisia bhima. ²²Ketetino yane komola nuwe gwalai na mbese iondua; ta ómoi wanu andje eni tèsè mpuli, ka indje gwali ta ése na ibholisia bhima ku bhokubhio bha kúkú tèsè. ²³N'tambia wa Mbali undjo enáná ka na undjo ekambilie, i idjanila bhotio bhuno, ²⁴Ka isowa: Paulo, mbese iondua; ekpie taa ò sambi á pele na Kaisala, ka ena, Mbali uneowa patopa bhaa unabho, á kúkú. ²⁵Na isowa dyito, hôô bhalume djelilai, ngo ena ikpalia anga Mbali taa égwalie tókù bhi isowa mono. ²⁶Nge tu ukamie á esanga ta emoi. ²⁷A' bhotio bha masi taa bhúú na mamo ta manai, dyaa tubhi ikena na ivfitavfita á dyabha la Adiliatiko, bhushe bha mokambo ya kuku, á katikati wa bhotio bha ena ta bhaandja ibhambha á misia. ²⁸Na ikulia kipimo, bha gboka phipimo ta mavfli; dhomu ta bhua, á kulia kepimo kaamo, á gboka bhepimo ta bhúú na bhimo ta efu. ²⁹Na bhuwa taa bhanekotu tale na bhigulu, bha kulia sindiko ta inyai a' bhobha bha kúkú, ka bhasi bha ka bhusi igiya. ³⁰Nge toku bhushe bha mokambo wa kúkú bhu vfungala bha kenila kúkú mavfi, ka bhúsangula kúkú wa bhuwa naisowa taa bhane kulia Sindiko á bhusindo bha kúkú, ³¹Paulo ávfia na n'dumanga wa bhasudha ka na bhasudha: ani bhushe bháno bhatikaleabhó dyokaa á kúkú ano, nundje gwalianu bha bhike. ³²Ngo bhasudha bha tina miniki ma kúkú wa bhuwá, ka bhatila ikua. ³³Ápéle na bhùsi igia, Paulo àbha komola bhatopa bha dhù, na ivfia: ibhusibhuno bha ta bhúu na mà mó tamanai iyo nubhi si bhaka ka na núwe ikama na mbese idhia. ³⁴Yane bhisia kotio nuwe nú dhù, ngo iyo iekpie dyulu la ibhika lánú, ka indje gwaliese na undjo úbholisie longbilièse lan'tuwe. ³⁵Na ivfia éto, ágéya mokati, ka ambusa na iiganisia lokowa anga Mbali á pele na bhatopa, á úbhuna, ka á andja idhia. ³⁶Ka bhatopa bhapata lokulu kaamó, bha dhia! ³⁷Tubhia, á semele na kúkú, bhushe mia ta épili makomo sabha na sità. ³⁸Dyaa bha óguta, bha tuwa bhakumbo ka na ngano á obhingi. ³⁹Dyaa bhusi bhúgia, bha éné ta abhó misia; nge bha ena ta dhomú n'tungu na iseke, bha dhunga mwango wa iyenika kúkú, ani bhubhi tóká. ⁴⁰Bha sangula bhasindiko dyulu bhatikila bhikeni á obhingi la dhène ka bha sàngila dyo kuto á sàa yoku iyo bhio bhibhia bhiliané na n'kai ambusa bha témia ngombé ya mápupa makúkú ka bha kéna á mibhongo. ⁴¹Nge bha kulu manila na libhoi la malivfa ma tũ dyaa bhú kàmba na kúkú; ka bho sindo bha kúkú bhú kpatana, bha tikala mbese idhigà, na dyaa bhòbha bha bhúnia na lokulu la kesúkúwá. ⁴²Hhasudhá bha ókáná bhaólu bhushe bha mudyalolo na bhúá bha tàà ta omoi wabho anéaté na mòdhi. ⁴³Nge n'dumanga na bhasudhá, undjo úóndá inebhikisia Paulo ábhasikisia taa mbèse ibho ikia mawazo maa. A lúlusia bhàà bhúdjibhá modhi bhanekilia ámalivfa dyulu lá ikiana á misia, ⁴⁴Ka anga bháámó bhá gwali úkulu lá mbao ao á bhima bhimó bha kúkú. Ka na étò bhatopa bhakiana á mùngé bha bhiké.

Chapter 28

¹Ambúsa na djuwe ibhiká, dyokáa na djuwe idjibha na taa ésanga eyo ibhisia na Melita. ²Bhasendji bhutukilia bhusumbá iéta bhúwo bhakaki mono pikie; bhutú bhiga djue bhatopa isala, lio bhú tshuanisia mungusa mbula iikóowa ka ibhia nalugwé ta lugi. ³Paulo úbhosa unduko wamikakiyá ká idji kulia iisala, nyili tomoi ávfundua na bhundjá bhi isala ka a'linga a obho, ⁴Dyaa bhá sendji bhéná nyili m-bhabhé óóbhó ésé, bhavfia ibho na bháámo: angili mushe úno u'mulushia, mungusa bhutumbá bhondésé a'bhiki, ambúsà niidje ibhika a'obhingi. ⁵Paulo an'tshitshà nyili iisala, ká sa oké ésé ta éma ta émoi. ⁶Bhushe bháa bha kpaata bha menie sa bbinga ao nikua ni ogwa dyokaa; nge, ambúsa nibho isibha evfumbu étà, bhéna taa éma téemoi ya bhubhi sin'kianilésé, bhá bhásia mavfia ká bha vfia nata ú Mbali. ⁷Ibhia, a mibhongo, mabhulu mankota wa esanga eyo, ubhisiané na linya lá Púbilio, undjo útúbhigá ká útúgbalisia évfumbu ya masi tamasásò toku bhambéni. ⁸Idja Púbilio ubhá a ndalo, ubha na ndhútú dja mobhi u lugutane ká ni yanda manyisia mábhó, ká an'bhikisia. ⁹Ikulu laao, bhámó, bhushe bhá ndutu bha esanga éyo bha midjila, ka bha bhika. ¹⁰Bha tukolia téegi, ka, ni ké na lású, bhatoowá bhima bhio tubhá nàò kúlú. ¹¹Ambusa na djue idjumana méli ta misaso ta djamila a kúkú tomoi wikená á Alexandelia, iyo ya étisia édjo ya lugwe a esanga, ka iyo ikpaluana nivfanisia bhagbé bha bhalume. ¹²Taa sika á Silakuse, ta djumana dyaa masi tama sàsò. ¹³Iyèsà dyaa, téেকেকা migbángbá takiana á Legio; ka, movfufvu witéma la dyúvfa wa vfumbá kapúma aao, tukia masi ta mavfili an'tandua wikiana a' Puteoli, ¹⁴Dyaa tu gboka bha monima bháa bhutuvfema tu gwali nabho masi sabha. Ka ndyitò tukokiáná a' Loma. ¹⁵Nikiana a' Loma, bha monima bháa bhuoka mono lokúkú lású bhudja iko túgbóka, mpaka a' ékumanilo lá Apio ká na bhyavfulu ta bhisaso bhi ibhiga bhakeni; Paula, ni bha éna, a' bibá Mbali, ká a' langámá mobhi. ¹⁶Dyaa tukiana a' Loma, bha múnusia ikogbalia yésé egulá kuvfi, na sudha tomoi undjo ubhingbela. ¹⁷Ambusa na masi tamasásó, Paula ábhisia bhadumangá bhá Bhayuda; ká dyaa bhúkumanila, a' bhasowa mavfia mánò: BHawanyinya bha bhalume, na mbésé ikia éma ya bhùbhi teemoyi anga bhushe imbiésé a' asili wa bhatitá, bhikulia ésákáláká ya thia a' Yelusalema ka ya'owáná a' mabhó má bhaloma. ¹⁸Ambusa nibho inindhia, bhubhitótá inikianishia a'ligwa. ¹⁹Nge, bha Yuda bhoonde ábhó, ka yoondhá émi kubha nene ikonesowa Kaisala, sibha ésé nátá yakositaka étuko yami. ²⁰Enai mungusa éndjé yané bhisia nuwe ikulumanila nánú ka ninesowa nuwe; ngo nisowa la ikpalia la Isaeli lio ya vfevfá mudya lolo úno. ²¹Bhaa kpétania: dyuwe túúdha àsú malubha tá mamoi ma mwidja anga Bhayuda nisowa lai, ká súdjéesé ta mushe ta omoi undjo úkovfia bhubhi bhai. ²²Nge tuonduwe tuoki éyò weengika, ngo tudjibha taa, dhini a loluwo lúlusikiané bhigulá bhitopa. ²³Bha muwá bhúsi bhi kumanila ka bhangboká bhagi angésé na yavfulu: Paulo abha kókólia bhukótá bha Mbali, ni sambolia, ka nivfungala, ásémélé na selia ya Musa ka dja bha kanga, ni bha dyedya na éyo ibhonie Yesu. Mazungumuzo máa malivfia itátiká pindi mupaka idjakolo. ²⁴Bhamó bhudjelia, ka bhamó bha djelie ábhó. ²⁵tókù bhu kpudhá mbésé iyokana, Paulo a'kpukumia mavfia mano: ibha na koko iyo mpumatima kengo, uvfia na bha idje bhanu iyeta anga nkanga Isaya, uvfia: ²⁶Kená angá bhushé bhánò, ká ubhá soowa: núokie na matoyi mánú, ká nundje djibhi anu; nuénie na madjo manu ka nundje enianu. ²⁷Ngo mipumatima ma bhushé bhánò mikpingbi nana; bhukpingbimaizia matoi mabhó, ka bhusiga madjo nabho niondua nátá bhané kwéné na madjo mabhó, ni yoká na matoi mabhó; ni djibha na mipumatima mæbhó, bhá nene bhasie, ká nata éné bha bhikisie. ²⁸Djibhai nataa ibhika, lino la Mbali lakena a' bhinékitá, ka bhá mokie. ²⁹Dyaa uvfia dyito, Bhayuda ikena, ni twana nganyi ibhó bhakulu bhaa. ³⁰Paulo adjumana bhidjo ta bhivfili a'yavfulu eyo úbhii vfinda. Ubhá bhigaka bhatopá bhaa bhu bhimidjakala ikone nyúnyà. ³¹Úkókólia bhukota bhá Mbali ka ni gulusia bhushé lio libhonie Bhwáná Yesu kilisito, na uhulu lutopá mbésé loseká.

Romans

Chapter 1

¹Paulo, n'kambia wa Yesu Kilisito, mubhisiane taa agwali n'tende, bhum'minula taa á kokolia livfia la Mbali, ²Undjo ubhia mu lakane tangia ngbe na Mbali na paki ya bhatende bhese á makpaluwa ma kengo, ³Ka iyo ibhonie mona wese m'bhutale á libhoti la Dawidi, iyekana na mobhi, ⁴Ka nuvfansiane mona wa Mbali na lokulu, iyekana na mpumatima wa bhukengo, á iumuwa anga bhaa bha ogwa, Yesu Kilisito Bhwáná wasu, ⁵Angese tu udha lokowa ka bhutende, dyula la ikenisia na linya lese á iesimia idjelia, la bha pagano, ⁶A semele nabho nu dyokuto, nuwe bhaa nubhisiana na Yesu Kilisito. ⁷Anga bhatopa bhaa, á Loma, bha bhaondusia bha Mbali, bha bhisiane igwala bha kengo: kia lokowa ka bhuguwe bhugwali bhu owane na Mbali idja wasu ka anga Bhwáná wasu Yesu Kilisito. ⁸Ya iganisia pikilie djokowa anga Mbali wami ma ietila anga Yesu Kilisito, dyulu lanu bhatopa, na dyito idjelia lanu i edjibhikiane á kisi ku n'tubhu. ⁹Mbali, undjo in'kambilie á mpumatima wami á livfia la mona wese, ú

n'samboli wami wa iyo inekpoliye masi kumatopa, ¹⁰Na ivfema mingo na mingo lanu anga Mbali na iudha ambusa nao, na iyonda lese, bhukima bha ikena angese. ¹¹Ngo yonduwe ene eni, dyulu la inesowa nuwe zawadi la mpumatima, ambusa taa nu gwali bha kame. ¹²Ao dyokuto, mungusa tu gwali na n'vfevfe djuwe bhatopa á idjelia iyo itubhonie djuwe bhatopa, anganu ka na angami. ¹³Indje onduani inetikila nuwe á mbese idjibha, bhamonima, bha mingo migi ibha waza ikena ikonenyunya ambusa taa epati puma anganu, toku á bhikita bhimo; nge si pate ami namuna ya ikena. ¹⁴Ina mungusa na bha Giliki, ka na bha Epala, bhaa bha na otinga ka bhaa bha na mabhela. ¹⁵Na eto, ina kulu egi ya inekokolia nuwe, dyokuto livfia la Mbali, nuwe bhaa nu á Loma. ¹⁶Mungusa indje ami na bhutshoni á livfia la Mbali: i lokulu la Mbali á ibhika la n'topa undjo adjelia, bha yudha pikiliye ka bha Giliki, ¹⁷Mungusa angese i ienikiane bhu endjini bha Mbali á idjilia ka dyulu la idjelia. ¹⁸Bhusungu bha Mbali bhu bhuenisiane á ikulu la nguvfa na bhaa bhutomoka bhatopa ka na bhu mbese endjini bha bhushe bhaa bha sigilie angili mbese koko, ¹⁹Mungusa iyo opasie idjibha taa i ya Mbali i enikiane nabho, Mbali ubha vfanisia. ²⁰Na eyo, bhima bha mbese ienikana bha Mbali, lokulu lese la masi matopa ka bhu Mbali bhese, bhienikanie na madjo, tangia dyaa kisi ú kiana, iyekana na mekambo mese. Bhandje abho kotiyo na isameana, ²¹Mungusa na inedjibha Mbali, bham'bibe abho toku Mbali, ka bha miganisie abho lokowa; nge bhuhola á mawazo mabho, ka mipumatima mabho ma mbese otinga mibhia á livfue. ²²Na idji ena taa bha bhatumba, bhu ouwa na tombe; ²³Ka bhu basia obibo la Mbali la mbese bhuhhi á akuvfe wa mushe undjo ú m'bhithi, manoli, tumbu dja makutu ta manai ka na dja idhadha. ²⁴I na eyo Mbali ú bhatikilisia á bhusulu, eyekana na kulu ya mipumatima mabho: taa mebhi mabho ku bhanene migwali mbese esima: ²⁵Ibho, bhaa bhu bhasia angili wa Mbali á ebhela, ka bhaa bhu abuduwa ka ikambila iyo ikiana á egula ya undjo ú kia, undjo ubhalikiya masi kumatopa. Innô!! ²⁶I dyulu la eyo Mbali ú bhatikisia á kulu dja sulu: mungusa bhali bhabho bhu bhasia hali ya ibhutala á iyo i ietane na hali ya ibhutala; ²⁷Ka inamuna ku emoi bhalume, bhutikila hali la ibhutala la mwali, bhadji owa á kulu djabho ibho ngungu, na ikia bhalume na bhalume bhima bha bhusulu, ka na ipata ibho bhakulu bhaao musaala uwo ú muengimane na mekambo wabho. ²⁸Toku bhabhabho na kulu wa inedjibha Mbali, Mbali ú bhatikilisia á hali djabho dja dji bhithi, dyulu la ikia bhima bha bhi bhi bhi, ²⁹Na igwala bha idjale na tumba etopa ya bhima bha mbese endjini, bha idjale na kulu, dja iyola, dja mbiko, dja bhuswele, dja ikombana; ³⁰Aba ebhela, mushe wa ebhela, mushe wa bhusulu, mushe wa malonda, mushe wa ivfenyuwa, mushe wa inedyabha, bhaa bha bhaidjale na bhuhhi, bhaa bhandje esimie abho bha bhutia bhabho, bhaa bhandje abho na otinga, ³¹Bhaa bha esimie selia, bhaa bhana bhuondusia bha ibhutala, na bhukuku. ³²Ka imbi toku bha djibhie okumu la Mbali, iyo ivfie taa bha oguwe, bhaa bha kiie bhima toku bhiyo, mbese kúu toku bha bhi kiie, bha bha okane nana bhaa bhabhi kiie.

Chapter 2

¹Hôô mushe, ugwali mbiai neni, owe undjo ú okumue, úna ukumu la mbese iibha, mungusa, na i ukumua bhamo,udji okumuwe ku bhanene, mungusa owe undjo wa ukumuwa, ukúe namuna kutemoi. ²Tudjibhie, na eyo, taa okumu la Mbali anga bhaa bha kúe bhima toku bhio, ka iyekana na angili. ³Ka uwazie, hôô mushe, undjo ú okumuwe bhaa bha kúe bhima toku bhino, ka bha bhakúe, taa ubhikie á úkúmu la Mbali? ⁴Ao wasinuwa bhugumia bha bhukima bhese, ibhelia lese, ka na ebhelia lese la mpumatima muta, na mbese idjibha taa bhukima bha Mbali bhunetumuwe á idjibhasia?⁵Nge, na mpumatima wai wa kpingbi ka na mpumatima wai wa mbese bhukuku, wadji avfisia lito la bhusungu dyulu la bhusi bha bhusungu na ienikiana la bhu endji bhwa okumu la Mbali, ⁶Iyo ya ouwe anga kila mushe iyekana na mekambo mese; ⁷Na iyavfisia ibhika la masi kumatopa angabhaa na ibhelia a ikia ekima, avfungalie esima, obibo ka na mbese iúgwa;⁸Nge linya ka na bhusungu anga bhaa, na mpumatima wa mbiko, bhandje esimiabho selia ka bha onduwe iyo indjese selia. ⁹Meyeye ka na mipuli á mpumatima wa mushe ntopa undjo ú kue bhuhhi, pikilie anga bhayuda, ambusa anga bha Giliki!¹⁰Obibo, esima ka bhuguwe anga ntopa undjo ukúe ekima pikilie anga bhayuda, ambusa anga bha Giliki! ¹¹Mungusa apele na Mbali indjese na idjeliana. ¹²Bhatopa bhaa bhukia djambi na mbese selia bha oguwe dyokuto mbese selia, ka bhatopa bhaa bhukia djambi na selia, bha ukumuanie na selia.¹³Na eyo, indjese bhaa ba okie selia bhaa bha endjini á pele na Mbali, nge ibhaa bha ikambisie bha gwalie bha bhandan. ¹⁴Ani bha pagano, bhaa bhandje djibhiabho selia, bha kúe iyo ikpaluana á selia, bhaa, bhandje abho na selia yabho ku bhanene;¹⁵Bha vfanisie taa mokambo wa selia un'kpaluane á mipumatima mabho, dyoi la mpumatima myabho na kú bhusamboli, ka mawazo mabho misitakianie oa mitikilanie mungo na mungo. ¹⁶I iyo idjanilie á bhusi bhuwo, iyekana na livfia lami la Mbali, Mbali ú okunuwe na Yesu Kilisito mekambo mamikobhane ma bhushe.¹⁷Owe undjo udjiouwe linya la muyuda, undjo umugwale á selia, owe undjo udji bibisie anga Mbali, ¹⁸Undjo udjibhie iyonda lese, undjo udjibhie mekambo mese ma mikima, na igwala mugulusiane na selia; ¹⁹Owe undjo undji vfetakie ta udjibhi iluvfusia bhushe bha bhutiti, pena wa bhaa bha á livfuwe, ²⁰Munganga wa dhene wa bha ewiyawiya, mweli wabha edudu, mungusa ú, á selia paki ya otinga ka ya angili. ²¹Owe kotiyo, undjo ugulie bhaamo, undje djigulusiai owe mukulu aao! owe undjo ukokolie ta mbese iteiya, wa teiya! ²²Owe undjo undjo usikisie makanyi, wa kena makanyi! owe undjo usikisia iabuduwa mesilo, wa abuduwa mesilo!²³Owe undjo ukúe obibo la selia, wa sika ine mesimia Mbali na iluvfa kuvfikuvfi na selia! ²⁴Mungusa linya la Mbali dyulu lanu ili sesaka anga bha pagano, toku iyo iekpaluane.²⁵Dhudha lu lukima, ani wa esemia aao, nge aniwaluvfa kuvf kuvfi na selia aao, dhudhalai lindje ta ese dhudha. ²⁶Ani kotiyo n'djudhe á esimia lúúsa la selia ya dhudha, bhudjudhe bhese bhundje gwaliese toku dhudha? ²⁷N'djudhe wa ibhutala, undjo á esimia selia, andjene okumuese owe undjo uluvfue kuvfi kuvfi, na igwala n'djebhe selia ya dhudha?²⁸Muyuda, indjese undjo ú an'bhongo na selia ka dhudha, indjese luwo lu luenekane á mobhi, ²⁹Nge muyuda i undjo ú asemele na selia, ka dhudha i iyo ya mpumatima; iyekana na mawazo ka mbese na makpalua. Djumbo dja obibo dja bhayuda djindjese dja bhushe, nge dja Mbali.

Chapter 3

¹bhayuda bha éti bhamo na endje, indje faidha iyo dhudha i naó. ²Ina faidha ta dhène a paki djitopa, pikelié bhu údha minguso ma Mbali. ³Na éndje! ani bhaamo bha djelie abho, ikanda lá idjelia labho limalie idjelia angáMbali? ⁴Mbese! am'bhongo wómó, Mbali agwali endjini, ka kila mushé toku wa ébhela, iyekana na iyo ikpaluana: na ugwali mu bhandane éndjini á mavfia mai, ka upati selia dyaa bhané sambisi iyo. ⁵Ngé ani bhú mbese endjini bhwasuiú ya kia bhu endjini anga Mbali, tu vfié indje? Mbali andjini dyaa ú vfanisíe bhusungú bhese?(yavfia toku mushé). ⁶Mbèse, obhongo lumó, namuna yaniya Mbali ú ukumúwe kisi?⁷ká ani, na ebhela yani, bhu éndjini bha Mbali bhu énikanie égi dyulu la obibo lèse, mungusa wa endje émi mukulu aao igwali kaamo mú ukumuané toku mushé wa djambi? ⁸Ká mungusa wa éndje tundje kiasu bhubhi ambusa taa ékima ikiana, toku bhaaamo, bhaa bhatu vfetakié, na toku bhaamo, bhaa bha tu vfetakié, na inefanisia taa tuvfia? okumú la bhushé bhaa lú endjini. ⁹I kotiyo éndje! tu bhasumbá i éta? mbese, mungusa ta mala idjbha taa bhatopa, bhayuda ká bha giliki, bha a semele na djambi, ¹⁰iyekana na iyo ikpaluana: indjese na wa éndjini, átá omoi. ¹¹Tá omoi andjese na otinga, tá omoi andje n'vfungaliése Mbali; nhatopa bha bha bholé, bhatopa bhandje vfiabho ukweli. ¹²Indjese na undjo ú kiie ékima, mbèse tá omoi; ¹³molinga wabho ú bhudjako bhúwo bhu bhu égulané. Bha kambisie bhilami bhabho mungusa wa ikombaka; bha anyuwa bhabho bha bhaidjale na tshéngú dja nyili; ¹⁴bha anyuwa bhabhó bha bha idjalé na matunaki ka na mavfia má makali. ¹⁵Bhá na makula tá vúwé na ivfandjulia manyika; ¹⁶itúka ká na m'puli bhi á paki. ¹⁷Bhandjé djibhiabho paki ya bhuguwé; ¹⁸bhuwá bhá Mbali bhundjese á pélé na madjo mabhó. ¹⁹Ngo, tudjibhi taa étopa iyo selia ivfia, ivfia angá bhaa bha á itshi ya selia, mungusa anyúwá n'topá igwali mu égulané, ká taa bhushé bhatopá bhagwali bhágwali bhá ukumuané a pélé na Mbali. ²⁰Mungusa mushé ta omoi andje gwalises mu bhandané a pele nana na mekambo ma selia, mungusa i á selia iyo i idjie idji bhikiana lá djambi. ²¹Nge kétéfino, na mbese selia bhu éndji bha Mbali bhu bhu énikané, iyo bha kanga ka selia i sambolie; ²²bhu endjini bha Mbali na idjélia angá Yesu Klisto angá bhatopa bhaa bha djelia . Indjese na iminula. ²³Ngo bhatopa bhú kia djambi ká bhú sikisiana á obibo la Mbali; ²⁴ká bhu bhandana ketiti na lokowa lese, na paki ya iesisiana djambi iyo i angá Yesu Klisto. ²⁵I idje undjo Mbali ú mavfisía, na manyika mese, a gwali, anga bhaa bhadjelie mipuli isowa la Mbali dyulu lá ivfanisia bhu éndjini bhese, mungusa ú tika mbese iukumua djambi djio dji kiana á pélé, wakati wa ibhelía lese, ambusa, ya vfiá, ²⁶na ivfanisia bhu endjini bhese á wakati uno, na namuna ya igwala endjini na ibhanda undjo ú na idjelia anga Yesu. ²⁷Idji biba likotiyo niya? la indjese. Na selia ya niya? na selia ya mekambo? mbese, nge na selia ya idjelia. ²⁸Mungusa tuwazie taa mushé ú m'bhandan" na idjélia, na mbese mekambo ma selia. ²⁹Ao Mbali ú èse ku Mbali wa bhayuda? andjese dyokuto wa bhapagano? ya dyelia, ú djokuto wa bhapagano? ya dyelia, ú djokuto wa bhapagano. ³⁰Mungusa i èse ku Mbali tomoi, undjo ú bhandie bha gbega na idjelia ka bha djudhé na idjelia. ³¹Tu énié kotiyo selia bhúle na idjelia? mbèse! na dyito ta djelia selia.

Chapter 4

¹Tuvfie titani isua la abalayama, idjasu, uudha iyekana na mobhi? ²Ani Abalayama udjikiana isua la mekambo, ubha na koko ya idjilombishia, nge mbese apele na Mbali. ³Ngo bikpalua la vfia titani? Abalayama udjilia Mbali, ka eyo ilomba taa u endjini. ⁴Anga, anga undjo ukiiye mokambo tomoyi, evfindo yese ilimbie, mbese tuku lokowa, nge tuku ema temoyi ya vfute; ⁵ka anga undjo sakiese mokambo, nge undjo adjelia mushe wa mbese ne mondua Mbali, idjelia lese lilombisie a bhwindjini. ⁶Namna temoyi Daudi avfia aisua la busumba bha mushé undjo Mbali ulombisia bwendjini mbese mekambo: ⁷iseya lii anga bhaa mabhii mabho bhasemehana, ka bhaa djambi djabho bhoundana! ⁸Iseya lii anga mushé undjo Bhwáná salombishe ese djambi djesel! ⁹Iseya liyo yese ku isua la bhagbega, au ii dyukuito isua la bhadjudhe? ngo ta vfia taa idjelia ilombisiana bhwendjini anga Abalayama. ¹⁰Ilombisiana angese titani? iy'ambusha, au apele na dhudha lese? subhese sa kuwe dhudha, ubha n'djudhe. ¹¹Ka uu udha epi ya dhudha, tuku linya ya bhwendjini iyo u udha isua la idjilia evfumbu iyo ubha n'djudhe, munguso agwali idja bhatopa bhaa bha bhadjudhe bhaa bhadjelia, isua la bhwendjini ilombisiana nabho dyukuito. ¹²Ka idja bhagbega, bhaa bhanjabho bhagbega, nge bhaa bhaluvfu kaamo a molulu wwa idjelia ya idjasu Abalayama evfumbu iyo ubha n'djudhe. ¹³Mbese isua la bhutumbu iyo bhotiko bha kisi ilakiana mono anga Abalayama au a libhoti lese, iyi isua la bhwendjini bha idjelia. ¹⁴Ngo, ani bha bhutikala na tiko isua la bhutumba, idjelia indje gwaliese ka ilaki la lugwa. ¹⁵Munguso taa bhutumba bhudishakie bhusungu, ka dya bhutumba bhundjese bhubhi bhundjese. ¹⁶Na koko taa bhaa bhutikala na tiko bha munguso wa idjelia, isua la na taa igwali isua la lokowa, na taa ilaki ligwali la menemene a libhoti litopa, mbese kwa anga bhaa bha ichi la bhutumba, nge dyukuito anga bhaa bha na idjelia anga Abalayama, idja asu bhatopa, iyekana na eyo ikpaluana. ¹⁷Yane avfishia idje wa bhikita ta bhigii u idje ase apele na anga undju un'djelia, Mbali, undjo oowa ibhika anga bhaa bhogwa, ka undjo ubhishie bhima bhio bhindese tuku taaa bhi bhiya. ¹⁸Ikpalia imbiese tuku undjia ni ikpalia etopa, udjelia, mungusa taa agwali idje wa bhikita ta bhagi, iyekanaka liyo bhu n'sua mono: libhoti ligwali ta lugii. ¹⁹Ka, sakata idjelia lese, sa juwese taa mobhi wese ubha sa dogo, mungusa abha sa akishia bhidjo mia temoi, ka na taa Sala sabha tese a evfumbu ya ibhuta bhana. ²⁰Sabha ese na madjidji, isua likanda idjelia, dyulu la ilaki la Mbali; nge idjelia lese imua lokulu, na ine lombishia Mbali. ²¹Ka abha na idjelia angili na taa eyo alaka ikini dyukuito. ²²Isua lao la lombishia bhwendjini angese. ²³Nge mbese ni isua lese ku kalese ikpaluana na taa iyo ilombi angese; ²⁴Idyukuito kamo ni isua lasu, eyo ilombi angasu, a djuwe bhaa ta djelia undjo umumushia anga bhaa bhogwa Yesu Bhwáná bhasu, ²⁵ka omua isua tudjikiana bhushé bha endjini.

Chapter 5

¹na igwala bha bhandané na idjelia, tu na bhuguwé anga Mbali na bhwáná bhasu Yesu Kilisito. ²anga undjo tu udha na pakiya idjelia lokowa lúwo, a semele na iyo tu nao bhasimé, ka tadji bibisia a ikpalia a obibo la Mbali. ³Kaamo kotiyó tudji bibisie à mipuli, na idjibha taa mipuli mibhutùé ibhélià. ⁴Ibhelià là kiya itoka, kà itoka là kiyà ikpalia. ⁵Ngo ikpalia lindjé kombiése, mungusà bhu ondusia bha Mbali bhù akà à mipumatimamasú na Mpumatima wa Kengo úwo ubhià mùtú owé. ⁶Mungusa dyaa túbhià ka àmo mbèse lokulu, Klisto, à ogwa dyulu la bhàa bhà na djambi. ⁷I kpingbi ta mushé à ogu ikulu la mushé wa endjini. Mushé upasi i ugwa dyulu là mushé wà n'kima. ⁸Ngé Mbali avfanisià bhu ondusia bhèse dyulu lasú, na iyo, dyaa tubhià bhushé bha djambi, Klisto uogwà dyulu làsú. ⁹Na iéta iyo, ketetino tóuwà bha bhanda né na manyika mèse, tugwaliè bha bhi ké nàna à bhusungu. ¹⁰Ngo ani, dyaa tubhia bha akodhu, tubhia bhalongané na Mbali, na ligwa là monà èse, idyokuto, na igwala bhalongané tugwaliè bha bhikisiane na ibhikà lèse. ¹¹Kà mbèse kuna éyo, nge kaaamo tu dji bibisiè angà Mbali na Bhwáná bhasu Yesu klisto na undjo ketitino tubhà bha údhi i longana. ¹²Na iyo, toku i anga mushé tomoi iyo djambi dji lumilà à kisi, kà na djambi ilumila ligwa, ká na iyo ligwa li áka anga bhushé bhatopa mungusá bhatopá bhú kià djambi! ¹³Ngo mpáká à selià djambi djibhá á kisi. Ngo djambi dji indjèse dyaa selia indjèse. ¹⁴Na dyito, ligwa litabhálá tangià Adhamu mpaka kú anga Musa, kuna anga bhàaa bhakiabho djambi dja mbèse i ésimia selià évfilané na dja Adhamu, iyo i bhosio bhá undjo ú idjiè. ¹⁵Nge sibhaèse na liowa la ketiti toku là djambi; mungusá, ani na djambi dja mushé tomoi i na bhagi bháabhu ogwa na iyéna taa lokowa là Mbali kà na liowa la lokowa li idjé anga mushé tomoi, Yesu Klisto, djibhia dji àké anga bhagi. ¹⁶Ká sibhià èse na liowá tuko liyo likianà na tomoi undjo úkiya djambi, ngo kisha djambi ku djimoi iyo isambia li ouwaa okúmú, kamo kotiyó liowa là ketiti luowà libhandané à djambi djigi. ¹⁷Ani à djambi dja tomoi ligwa li tabhala na idji kalesi, ina dyokuto bhàa bhu udh`è lokowa lúgi kà liowa lá bhuéndjini bhatabhalie à ibhaka na Yesu Klisto idji kalesi. ¹⁸Na éto kotiyó, toku na djambi ku djimoi okumu lu gbokábhushé bhatopa, i namuna temoi na kosà ku temoi ya selia ibhandana liyo li disie ibhika là áká anga mushé n'topá. ¹⁹Mungusa na ikanda iesimià lá mushé tomoi bhagi bhu ouwá na djambi, inamuna ku témoi i esimia lá tomoi bha gwaliè endjini. ²⁰Ngó selia i idja mungusá djambi dji étà, ngé dyaa djambi djiéta djigi, lokowa luétilà. ²¹Na éyo, toku djambi dji tabhalà na ligwá, dyokuto lokowa lú tabhalà na bhu endjini dyulu là ibhika là masiku matopa, na Yesu Kilisito Bhwáná wasu.

Chapter 6

¹Tuvfie kotiyi titani? tugwalie ku adjambi, ambusa taa lokowa luvfulu? ²mbese, djuwe bhaa tuugwa adjambi, namuna yaniya tubhiki kaamo ku adjambi? ³Nusinuwe taa djuwe bhaa tubhia bhadjine anga Yesu Kilisito, i a lihwa lese liyo tobhia bha djiné? ⁴Tubhia bha onané nana na idjina a ligwa lese ambusa taa, toku Kilisito ubhia mu umuwe anga bhaa bho ugwa na obibo la tita, inamuna ku émoi djuwe dyokuito tuluvfíee a ibhika la basi. ⁵Na éyo, ani touwa éti témoi nana na iyekana nalgwa lese, djuwe tugwali dyokuito iyekana na iomuwa lese. ⁶Na idjibha taa mushé wasu wa ngbé ubhia n'gogilané nana ambusa taa mobhi wa djambi u bhitakala, mungusa tunégwalé bha kobhé bha djambi; ⁷mungusa undjo u muugwe u esisiana a djambi. ⁸Ngo, ani tougwa na kilisito, tudjelie taa tubhikie dyokuito nana, ⁹na idjibha taa Kilisito u omuwa anga bhaa bhu ogwa, andje oguwe tese; ligwa lindje tese na lokulu a ngese. ¹⁰Mungusa u ogwa, ka idyulu la djambi liyo u ogwa mungo tomoi; u idja kaamo m'bhiké, ka i munguso wa Mbali uwo u m'bhike. ¹¹Na eyo nuwe bhakulu bhaap, mudjibhonai toku bhaa bhougwa a djambi, ka toku bhaa bha bhikie dyulu la Mbali anga Yesu Kilisito. ¹²Kia djambi dji gwali kotiyi mbese itabhala amebhi manu mami ogwé, ka nu ésimia anu kulu djese. ¹³mbese nuwe iyowa manga ma mebbhi manu a djambi toku bhima bha mbese bhuendjini; nge nudji owai nuwe bhakulu bhaao anga Mbali, toku bhima bha bhwendjini. ¹⁴Mungusa djambi indje gwalie tese na lokulu anganu, ngo nubhagwalé, mbese a itshi la selia, ngé a itshi la lokowa. ¹⁵Mungusa wa endje! tukii djambi, mungusa tuu, mbese itshi la selia, nge a itshi la lokowa? mbese. ¹⁶Nundje djibhianu taa noowana anga mushé toku bha kobhé dyulu la ine mesimia, nú bhakobhé bha undjo númesimiye ao a djambi djiyo djikenesi a ligwa, ao na ésimia iyo i kenisiye a bhwendjini? ¹⁷Nge djokowa djigwali dji iganisie anga Mbali na iyo, ambusa na igwala bhakobhé bha djambi, nu ésimia na mipumatima manu, a selia ya asili iyo nubhia bha gulusiané. ¹⁸Na igwala bha éisiané a djambi, nouwa bhakobhé bha bhu endjini. ¹⁹Yavfia na namuna ya bhushé, mungusa wa bhulalu bha mobhi wanu. Namuna ku émoi noowa mango manu toku bhakobhé a bhusulu ka na bhu mbese endjini, na iouwa a bhu mbese bhu éndjini, naiyo ketetino nu owa mango manu toku bha kobhé a bhuendjini na ikiana a bhukengo. ²⁰Mungusa, dyaa nubhia bhakobhé bha djambi, bhushia uhulu na iyo ibhonie bhu éndjini. ²¹Indjé puma djio nubhutukotiyi? Puma djio na ngbangbanisia bhusi bhuno. Ngo tututu wa bhima bhio, iese ku ligwa. ²²Nge ketetino, na igwala mu esisiane a djambi ka na iouwa bha kobhé bha Mbali, mu toku na puma masi ku matopa. ²³Mungusa musahala wa djambi, i ligwa; nge iyowa la ketiti la Mbali, i ibhika la masi kumatopa anga Yesu Kilisito Bhwaná wasu.

Chapter 7

¹Nundje djibhi anú, bha monima, mungusa yavfia angá bhushé bhaa bhadjibhie selia, ta selia i nalokukulu dyikuto anga mushé wakati etopa iyo ú mubhiké?²Na dyito, mwali undjo ún'sngé ú á itshi la selia la mulume wèse ani ukumubhiké; ngé ani mulume a ogwa, andje ta èse a itshi la selia iyo. ³Ani kotiyo, a ouwa mwali wa womo mulume, na mulume wèse su kumubhiké, ugwali mubhishie mwali wa makanyi; ngé ani mulume ogwa, adjé ta èse a itshi la selia, na ibhona taa aandje ta èse mwali wa makanyi na iouwa mwali wa womo mushé.⁴I namuna ku émoi, bhamonima, nuwe dyokuto nubhia, na mobhi wa klisto, bhagwalé bha ogwé na iyo ibhonie selia, mungusa nubhia wa undjomo mushé, anga undjo úomuwa anga bhaa bhu ogwa, ambusa taa tu bhutu puma anga Mbali.

⁵Ngo, dyaa tubhia a mobhi, kulu dja djambi djio djibhia apaki ya selia djikia mokambo á mango masú, nata tukeni mupaka kú á ligwa.⁶Nge ketetino, tubha bhaesisiane á itshi la selia, na igwala bha ogwé áselia iyo a itshi laao tubhia bha liye, namunata tu kambia mpumatima wa basi, ka mbèse na selia ya ngbé.⁷Tuvfie kotiyo titani? selia i djambi mbèse! ngé idjibha djambi na paki ya selia. Ani selia sibha ivfia èse: mbese ilebhelie, ngo amba sidjibheami taa ilebhelie i djambi. ⁸Ká djambi, napaki yokuiyo, i kia anganu na seliatumba djitopa dja ilebhelie, ngo na mbèse selia djambi dja ogwa.⁹Angami, nugwalé wakati womo mbese selia, ibhia mubhiké, nge dyaa selia i idja, djambi dji idja kaano, ka émi ya ogwá. ¹⁰Na dyito, selia iyo i kénisie aibhika i angami iyo i kénisie a ligwa.

¹¹Mungusa djambi dji pata paki, ya inikomba na selia, ka na iyo i ndula. ¹²Selia i kotiyo kéngo, ka ma koko ma Kengo, endjini ka ékima.¹³Iyo ibhia angami ékima ibhia kotiyo angami maana ma ligwa? mbese! nge i djambi, ambusa taa iénikiana toku djambi na inékenisia a ligwa na iyo i ékima, ka taa na selia, djibhia dji okumuané á ikulu iko éta. ¹⁴Tudjibhie, na éyo, taa selia i ya mpumatima, ngé émi, i yaa mobhi, un'kulusiané a djambi.

¹⁵Mungusa indje djibhi ami iyo ikiie: indje kiie ta ami iyo yonduwe ka ékiie oiyo é bhilie. ¹⁶Ngo, ani sikie iyo indjé ondu ami, idji bhie dyaa ta selia i ékima.¹⁷Ká ketetino mbese emi undjo ukiie, nge i djambi djio dji angami. ¹⁸Iyo i ékima, idjibhie, indjese angami, evfi vfataa i a mobhi wami: ina iyonda liyo, nge mbese lokulu la ikia ékima.

¹⁹Mungusa indje kiiami bhukima bhuwo i onduwe, ka ékiie bhubhi bhuwe indje onduami. ²⁰Ká ani ya kia iyo indje ondu ami, indje tese émi undjo ekiie, i djambi djio dji angami. ²¹Yaéna kotiyo a selia iyo dyaa ya onduwe i kii ékima, bhubhi bhu angami.²²Mungusa é nakulu ya selia ya Mbali, iyekana na mushéwa semele; nge ya éna a mango mami yomo selia, iyo ionduwe ikosia selia iyo idjibhie, ka iyo i dungusie na selia ya djambi iyo i a mango mami.²⁴Na bhukuku bhuwo énao! neniwami undjo wa indesisie a mobhi uno wa ligwa? ²⁵Djokowa dji gwali dji iganisiané anga Mbali na Yesu kilisito Bhwáná wasu! na iyo kotiyo, émi mukulu aaao, é nidjibha n'kobhé wa selia ya Mbali, ka i a mobhi n'kobhé wa selia la djambi.

Chapter 8

¹Indjese kotio ketetino na ukumu anga bhaa bha ánga Yesu Kilisito. ²Na eyo, selia ya mpumatima wa ibhika ánga Yesu Kilisito i ndesisia á selia ya djambi ka na ya ligua. ³Ngo ema iyo indje wezekaniese á selia, mungusa mobhi ú avfisia mbese lokulu, Mbali ú okumua djambi á mobhi, na ituma, mungusa wa djambi, monaese ku bhanene á semele na mobhi muvfilane na úwo wa djambi, ⁴Ka iyo ambusa taa bhuendjini bha selia bhugwali bhu akisiane angasu, bhaa tu luvfue mbese iyekana na mobhi, nge iyekana na mpumatima. ⁵Na eyo, bhaa, bha bhikie na mobhi, bha ekie minguso ma mibhi, ka bhaa bha bhikie iyekana na mpumatima, bha ondhuwe minguso ma mpumatima. ⁶Ka kulu ya mobhi, i ligwa, ka kulu ya mpumatima i ibhika ka na bhuguwe; ⁷Mungusa kulu ya mobhi i bhuakodhu na Mbali, mungusa undjese á itshi ya selia ya Mbali, ka undje pasiese á ta bhuwa. ⁸Ngo bhaa bhabhikie na kulu ya mobhi Mbali andje seiese nabho. ⁹Nuwe, nundjebhikianu na kulu ya mobhi, nge kulu ya mpumatima, ani mpumatima wa Mbali ú mugwale anganu. Ani mushe andjese na mpumatima wa Kilisito, andjese mushe wa Kilisito. ¹⁰Ka ani Kilisito ú anganu, mobhi, iekima, ú mubhike dyulu la bhuendjini. ¹¹Ka ani mpumatima wa undjo ú úmusia Yesu anga bhaa bhogwa ú mugwale anganu, undjo ú umusia Kilisito anga bhaa bhuogwa ú iganisie dyokuto ibhika á mebhi manu mamio gwe na mpumatima wese úwo ú mugwale anganu. ¹²Na eyo kotiyo, bhamonima, túndje asu ma vfute ya mobhi, taa tubhiki dyulu la mobhi. ¹³Ani nu bhikie na kulu ya mobhi, nu úguwe; nge ani na nubhikie na kulu ya mpumatima, na olusia kulu dja mobhi, nu bhikie, ¹⁴Mungusa bhatopa bhaa bha luvfusiane na mpumatima wa Mbali bha bhana bha Mbali. ¹⁵Ka nupateanu mpumatima wa bhukobhe, mungusa nugwali kaamo á bhuwa; nge nutapata mpumatima wa idjelia na úwo tu lilie: Abha! Tita! ¹⁶Mpumatima úwo mukulu aao atusambola á mpumatima wasu taa tu bhana bha Mbali. ¹⁷Ngo, ani tu bhana, tu dyokuto bhana bha tiko: bhana bha tiko ya Mbali, ka bhana bha tiko mulungo na Kilisito, ani tueni mpuli nana ambusa taa tu gwali bha bibisiane nabho bhatopa. ¹⁸Ywaza taa mipuli ma evfumbu ino indje gwaliiese namuna temoi na obibo luwo lú idjie luwo bhatuvfanisie. ¹⁹Dyokuto bhushe bha sibhie na kulu etopa iyenisiana la bhana bha Mbali. ²⁰Mungusa bhushe bhubhia na bhisiú, mbese na ionda labho, nge mungua wa undjo ú avfisia, ²¹Na ikpalia liyo ligwali dyokuto lusionisiane á bhukobhe bha kanyaka, dyulu la iudha uhulu la obibo la bhana bha Mbali. ²²Ngo, tudjibhi taa, mpaka bhusi bhuno, bhushe bhatopa bha teseka ka na iyena mpuli wa ibhuta. ²³Ka indjese ku idje; nge djuwe dyokuto bhaa tuna malumbuko ma mpumatima, djuwe dyokuto tu tesikie ku bhanene, na isibhaka idjelia, iesisiana la djambi dja mobhi wasu. ²⁴Mungusa tugwalie bhabhike dyulu la ikpalia. Ngo, ikpalia lio tu enie indje tese ikpalia: liyo tu enie, tupasi ili kpalia kaamo? ²⁵Nge ani takpalia liyo tundje eni asu, tu lisibhie na ibhelie. ²⁶Inamuna ku emoi dyokuto mpumatima wa tu vfulia na bhulelu bhwasu, mungusa tundje djibhiasu iyo tupasi ivfema á ivfema lasu. Nge mpumatima úwo mukulu aao útú vfemilie na mpuli úwo tundje djibhiasu tumba, ²⁷Ka undjo ú vfungalie idjibha á mipumatima iyo i mawazo ma mpumatima, mungusa i Mbali undjo utu vfemilie dyulu la bhaa bha kengo. ²⁸Tudjibhie, na eyo, taa bhima bhitopa bhikambie á bhukima bha bhaa bha mundu Mbali, na bhaa bha bhabhisiane iyekana na iyonda lese. ²⁹Ngo bhaa ubha djibha pikilie, ubha dyokuto sa bha minula bha gwali bha vfilane na akuvfe wa mona wese, ambusa taa mona wese agwali wa pikilie á ibhutala anga bhaa bha wanyinya. ³⁰Ka bhaa ubhaminulu, ubha dyokuto mubha bhisie, ka bha ubha bhisia ubha bhanda endjini; ka bhaa ubha bhanda endjini, ubha biba dyokuto. ³¹Tuvfikotiyo titani na iyena bhima bhino? Ani Mbali ú dyulu lasu, neni undjo ú sikie? ³²Idje, undjo sa sikeese na mona wese idje mukulu aao, ngo uowa mome wese dyulu lasu bhatopa mungusa endje andje tu owe asu bhima bhitopa nana? ³³Neni undjo ú sitakie bhaa bhu minulana na Mbali? I Mbali undjo ú bha bhandilie bhu endjini. ³⁴Neni undjo úbha okumuwe? Kilisito ú ogwa, kaamo, ú ómuwa, ú á ilume la Mbali, ka únevfema dyulu lasu! ³⁵Neni undjo utu avfisie dhomu na bhuundhusia bha Kilisito? igwalie mipulu, ao mateso, ao isagiana, ao egwa, ao bholumbo, ao ligwa, ao abanda? ³⁶Toku bhusi, liyo bhatubhonie toku mekoko miyo mitinani bha enyi. ³⁷Nge miyo mitopa ta toka dyulu la undjo utuonda. ³⁸Mungusa edjibhi taa imbi ligwa imbi ibhika, imbi bha tambia, imbi bhakota bha kisi, imbi bhima bha masi mano imbi bhio bhi idjie, ³⁹Imbi djokulu, imbi bhu ikongo, imbi bhu dhou, imbi iyomo ema, indje pasiese itukenisia dhomu na bhu ondusia bha Mbali bhu asemele na Kilisito Bhwaná bhaasu.

Chapter 9

¹Yavfia angili ánga Kilisito, indje vfiami ebhela, dyoi lami la mpumatima l'isambola na mpumatima wa kengo:

²Ina bhukuku ta dhene, ka na iyoka bhukali bha mbese iibha á mpumatima. ³Mungusa iondhue igwali ku bhanene n'tunane ka igwala dhomu na Kilisito dyulu dya la bha monima, bha bhutia bhami iyekana na mobhi, ⁴Bhaa bha bha Isalaeli, anga bhaa bha na tiko, ka ba obibo, ka na malonga, ka na selia, ka na inekambila Mbali, ⁵Ka na malaki, ka na bhidje bhabho, anga bhaa Kilisito ú idjana mobhi, undjo ú ikulu la minguso mitopa, Mbali m'bhalikiane masi matopa. Inôô. ⁶Indjese na ivfia taa livfia la Mbali litikala mbese koko. Mungusa bhatopa bhaa bhueka á Isalaeli bhandje abho bha Isalaeli, ⁷Ka, dyulu la igwala á libhoti la Abhalayama, bhandje abho bhatopa bhana bhese, nge ivfiana: anga Isaaka libhoti lai livfundue, ⁸Evfi vfele taa indjese bhana bha mobhi bhaa bha bhana bha Mbali, nge ibhana bha ilaki bhaa bha bhabhonane toku libhoti. ⁹Ena, na iyo, livfia la ilaki: iidji á evfumbu aiyo kuio, ka Sala ú odhue mana mulume. ¹⁰Ka, kaamo ibhia dyokuto anga Lebheka, undjo ú owana lila na Isaaka idja wasu kutomoi. ¹¹Mungusa imbi ese bhana bhandje abho bha bhutale, ka bhandje abho bha kie ekima ao obhibhi, ambusa taa igwali iakisane mawazo ma Mbali, na mbese ibhona mekambo, ka na iyonda kulimoi ya undjo ú bhisie. ¹²Lebheka ú sowana: n'dumanga ú kambilie n'dhadhu toku ikpaluana: ¹³E munda Yakobho ka m'bhilia Esau. ¹⁴Tuvfie kotiyo indje? i na mbese indjini anga Mbali? mbese! ¹⁵Mungusa uvfia na Musa: emugu bhu kuku anga undji emululie bhukuku, ka e samie undjo yoonduwe inesamea. ¹⁶Na iyo kotiyo, iyo idje bhoniese undjo ú ondue, ao undjo u ondue isame ana, nge anga Mbali undjo ú ugue bhukuku. ¹⁷Ngo ma kpalua muvfia na Falao: inetemia á bhubhi bhku bhuwo mungusa wa ivfanisia lokulu lami ligwali likpolane á kisi n'topa. ¹⁸Na eyo, ú muguli bhukuku undjo ú mundue ka ukpingbi manisie n'tima anga undjo ú ondhue. ¹⁹Nesauwe: mungusa wa endje uvfame kaamo? ngo owe undjo ú n'kane á iyonda lese? ²⁰Hôôô mushe, owe, owe neni undjo ú tuwani nganyi na Mbali? ndiko ya n'kondubha ivfie na undjo ú kamba: mungusa wa endje wa ikia dyito? ²¹Amadja ndiko andjese mukula n'kondubha, na ikamba na bhutiti namuna temoi ndiko ya obibo ka na ndiko ya mbese obibo? ²²Ka tuvfi titani, ani Mbali, na iyonda ivfanisia bhusungu bhese ka na ivfanisia lokulu lese, udjelia ibhelie la liete ndiko dja bhusungu djio dji kambana dyulu dya ituka, ²³Ka ani ú onda ivfanisia bhu gumia bhese bha obibo á ndiko dja bhukuku djio utayalisia, dyulu la obibo? ²⁴Na eyo útu bhisia, mbese ku bhayudha, nge kaamo anga bhapano, ²⁵Iyekana na iyo uvfia á Osey: ibhisie bhushe bhami undjo sa bhiese mushe waami, ka mu ondusia wami undjo sa bhese mu ondusia wami; ²⁶Ka dyaa bhubha sowa: nundjanu bhushe bhami! nugwalie bha bhisiane bhana bha Mbali wa m'bike. ²⁷Isaya, ngambo yese, uvfama dyulu la Isalaeli: dyaa esabho ya bhana bha Isalaeli igwalie toku iseke la obhingi la dhene, bhaa bha tikalie bha gwalie bha bhike. ²⁸Mungusa Bhwáná, ú malie mungusa wese ka na itina ku endjini; ngo Bhwáná ukiie ema ta bhua dyulu la kisi. ²⁹Ka, toku Isaya uvfia apele: ani Bhwáná wa bhukali sa tutiki lese libhoti, amba tubhia bha óúwe toku Sodhomo, amba tubhia bha vfilane na Gomola. ³⁰Tuvfi kotiyo titani? Bhapagano, bhaa bhavfungale abho bhu endjini, bhu udha bhu endjini, bhu endjini bhuo bhu idja á idjelia, ³¹Na dyokuto Isalaeli, uvfungala salia ya bhu endjini, sa kianiese á selia iyo. ³²Mungusa wa endje/ mungusa Isalaeli úvfungala, mbese na idjelia, nge toku á mekambo. Bhututalana á libhoi la likia, ³³Iyekana na iyo ikpaluana: bhonai, ya avfisia á Siyona libhoi la likiya ka la ikosiana, ka undjo un'djelie andje gwaliese na bhutshoni.

Chapter 10

¹Bhamunima, iyonda la Mupuma'ntima wami ka nivfema lami anga Mbali isua labho, yese kutaa bhabhike. ²Ena bhusamboli na taa bha na m'vfevfe isua la Mbali, nge mbese otinga: ³mbese idjibha bhwendjini bhwa Mbali, ka bha ungakala itemiya bhwendjini bhwabho ku bhanene, bhadji dulushia bho a bhwendjini bhwa Mbali. ⁴Ngo klisito u tututu wa bhutumba, isua la mushé ntopa undjo a djelia agwali endjini. ⁵Musa ukpalua dyukwito isua la bhwendjini bhwi na koko na taa, idja a bhutumba: Mushé undjo ukumbilie bhima bhiyo ubhikie isua lao. ⁶Nge ena tuku ya vfia bhwendjini bhuo bhwidja a idjelia: ivfia a Mupuma'ntima wayi: neni undjo ukpatie a nguvfa? iyi ine dulushia klisto; ⁷ao: neni undjo u dulue asemele na lichia la dhou? iyi ine kpatishia Klisto a bholigogo bha bhougwa. ⁸Bhaa bhwa vfia titani? livfia li tehekedhe nayi, angayi na anyuwa, kaangayina mupuma'ntima. Ango iyi livfia liidjelia, liyo tu loondulue. ⁹Ani wavfia fomu angayi na anyua taa Yesy klisto u bhwana, ka ani wa djulia angayi na mupuma'ntima na taa mbali u mumusia anga bhaa bhougwa, obhiki bhio. ¹⁰Ngo na idjelia aMupuma'ntima okianiye a bhwendjini, ka na ivfia fomu a anyuwa ukianiye a ibhika, iyi ekana na eye makpalua mavfia. ¹¹Mushéundjo an'djelia idje andje lebhalebhiese. ¹²Indjese na iyetana ta limoyi, na koko na taa, a bholigogo bha bhayaudi ka bha giliki, munguso bhaa bhatopa na bhwáná tomoi, undjo u un'gumiya isua la bhaa bhatopa bhaa bhaa bhisakie. ¹³ngo mushé n'topa undjo ubhishakie linya la Bhwáná u bhiki bhio. ¹⁴bha bhishi titani undjo bha n'djeliabo? ka bha n'djeli titeni undjo bhandja bho bhanemoke? ka bhooki titani mbese mushé wa ibha tondilai. ¹⁵ka bhako tondulu titani sombese mushé wa ibha tuma? iyekana na iyo ikpaluana: ii bhusumba makulu ma bhaa bhako kpolisia bhe gwèe, bhaaa bhakokpolisia makoko ma makima! ¹⁶Nge bhatopa bhakoliabho bhukoko bha bhukima. dyukwito Isaya uvfia: Bhwánán, neni undjo udjelia molondo wasu? ¹⁷dyito idjelia liidjie a nuyo wa oka, ka miyo wa oka liidja a livfia la klisto. ¹⁸nge ya vfia: nhaokeabho? ambush! dyai labho lakena a kisi n'topa, ka mavfia labho mpaka a tututu wa kisi. ¹⁹Nge yavfia: Isilaeli bhaa djibhabho? Musa wapikilie ivfia: ibha somelie bhagwali na lia a bhaa bhandjabho ekita, ekolusia bhusungu bhanu isua la ekita iyo indjese na otinga. ²⁰ka Isaya ubha mbese bhua ka okokiana iko vfia: yoka gbokiana na bhushé bhaa bhubhi ndungaliabho, yako enikianá anga bhushé bhaa bhu ibhisiabho. ²¹Nge isua la Isilaeli, avfia: inanula mabho mami masi ku matopa anga bhushé bha mbese ikolia ka bha mbese iyokana.

Chapter 11

¹Yavfia kotiyoy: Mbali utikila bhushe bhese? mbese! ngo emi dyokuto mu Isalaeli, wa libhoti la Abhalayama, wa kabila ya Benyamina. ²Mbali satiki lese ta bhuwa bhushe bhese, bhaa ubha djibha pikilie. Nundje djibhianu iyo makpalua muvfia dyulu la Eliya, namuna eyo ú sitakiye Isalaeli anga Mbali: ³Bhwáná, bhu ola bha kanga, bhu bhukula mituwa mai, etikala emi ka lesi, ka bha vfungalie ini ndula? ⁴Nge indje djibhu iyo Mbali ú muwa? itayalisia bhushe elefu sabha, bhaa bha tshume abho malu á pele na Bhaala. ⁵Inamuna ku emoi dyokuto á wakati uno, itikale bhaa bhu minulana iyekana na lokowa. ⁶Ngo, ani i na mungusa wa lokowa, indjese dyulu la mekambo; namuna yomo lokowa lun'djese tese lokowa. Ka ani i ku mekambo, indje tese lokowa; namuna yomo, mokambo indje tese mokambo. ⁷Idje kotiyoy? iyo Isalaeli uvfungalie, sali udhe ese, nge iminula li udha, ka bhaamo bhuhia na mitima kpingbi, ⁸Toku ibhia ekpaluana: Mbali ubhaowa mpumatima wa ibhelia, madjo ma mbese iena, ka matoi ma mbese ioka, mpaka bhusi bhuno. ka Daudi avfia: ⁹Kia meza mabho migwali angabho mulungo, bhokila, makiya, ka igwali malipo mabho! ¹⁰Kia madjo mabho magwali na livfue na mbese imi iena, ka mikongo mabho mikenila na ikonguma! ¹¹Yavfia kotiyoy: i mungusa wa itutala liyo bhu kuwa? mbese! nge, i á ikuwa labho liyo, bha pagano bhu djeliana bha bhuki, ambusa taa bha gwali bha susuliana á ibhiliana. ¹²Ngo, ani ikuwa labho libha bhu bhugumia bha kisi, ka ibhúú maishiana la bhugumia la bha pagano, bha gwali imbani dyaa bhatopa bha dji bhasie. ¹³Yanesowa nuwe eyo, bha pagano: matoku emi ntende wa bha pagano, ebibie mokambo wami, ¹⁴Ambusa, ani iwezekanie, isusulia ibhilia la bhaa bha bhami, ka na ibhikisia bhaamo. ¹⁵Ngo, ani ituana labho i iyo kanisiana la bhushe á kisi, igwali titani ikpudhusiana labho, imbi ibhika labho anga bhaa bhuogwa? ¹⁶Ngo, ani bhiapikilie bhikengo, undukowa ao ú dyokuto; ka ani mulika ú kengo, mitavfi mi dyokuto. ¹⁷Nge ani mitavfi mimo mibhia miesesiane, ka ani owe, undjo ubhia eti wa mizautuni ya muluwa, ubhia mutangane á semele nabho, ka waouwa wa mulika ka wa isoguwa la eti ya mizaituni, ¹⁸Mbese idji biba mungusa mitavfi miyo. Ani wadji biba, djibha taa mbese owe undjo ó na mulika, nge imuliko uwo anevfevfa. ¹⁹Ovfikotiyoy: mitavfi mibhia mi esisiane, ambusa na taa emi egwali mulumile. ²⁰Iyo i ekima; mibhia mi esisiane dyulu la ikanda idjelia, ka owe, ubhikie na idjelia. Mbese inetikilisia á bhisaú, nge ondhúa. ²¹Ngo, ani Mbali sa tike esemitavfi mya asili, andjene tikiliese. ²²Bhona kotiyoy bhu kima ka bhukali bha Mbali: bhukali anga bhaa bhu kuwa, ka bhukima bha Mbali angai, ani wa gwala n'kane á bhulima bhuwo; ani wakia namuna yomo, ugwali dyokuto muesiana. ²³Ka namuna temoi, ani bha gwale abho bhalivfie á mbese idjelia, bha gwalie bhalumile; ngo Mbali ú na lokulu la ibha lumusia kaamo. ²⁴Ani owe, ani ubha mu esisiane á eti wa mizautuni ya asili wa muluwa, ka na itanganisiana kuvfi á asili wai á eti ya mizetumi ma ekima, inamuna temoi bha gwali bha tangane iyekana na asili yabho á bhati bhabho bha mizeituni. ²⁵Ngo indje onduwami, bhamomima, ta musinuwa sili ino, ambusa taa nunekone bhonile toku bha tumba, iyo séému temoi ya Isalaeli ikuwa á mbese idjelia, mpaka dyaa bha pagano bhatopa bhalumila. ²⁶Ka inamuna ino Isalaeli n'topa igwalie m'bike toku ikpaluana: m'bhikisia ú ekie á Siona, ka ú esisie anga Yakobho bhaa bhu kanda ine monduwa Mbali; ²⁷Ka egwalie malonga mami nabho, dyaa iesisie djambi djabho. ²⁸Na eyo ibhonie livfia la Mbali, bha bha akodhu dyulu lanul nge na iyo ibhoni iminulana, bha bhaondane dyulu la bha idje bhabho. ²⁹Mungusa iyowa na ibhisia la Mbali indjese na nganyi. ³⁰Inamuna temoi toku nubhia mungo uwomo mbese ine esimia Mbali ka na ikanda labho la esima nu udha kotio bhukuku, ³¹Inamuna temoi bhu kanda i esimia, ambusa taa na bhu kuku bhuo bhu kiana anganu, bha udha dyokuto bhu kuku. ³²Ngo Mbali ubha avfisia bhushe bhatopa á mbese isimia, mungusa á ku bhu kuku anga bhatopa. ³³Na ibhona bhugumia, bhu tumba ka otinga la Mbali! Dyokumu djese djindjese dji dji bhikiane, ka paki djese dji ndjese dji enikiane! mungusa. ³⁴Undjo ú djibha mawazo ma Bhwáná, ao neni undjo ubhia aowa makoko wese? ³⁵Undjo ú muwa wa pikilie, mungusa an'kpudhusia? ³⁶I angese, na idje, ka dyulu lese iyo i bhima bhitopa. Angese obibo á bhidjo bhitopa! Inôô!

Chapter 12

¹Yanékomola nuwe kotiyo, bha monima, na bhukuku bha Mbali na iowa mebhi manu toku sadhaka ya ébhike, kéngo, ékima anga Mbali ikambila lanu ligwali na énu. ²Mbèse nuwe iyekana na bhya masi mano, gwalai bhané bhasie na otinga la basi, mungusa nu djibhi ikakanua iyo i ionda la Mbali, iyo i ékima, édjeliané ka ésimé. ³Na lokowa, luwo i owana, yavfia anga kila mushé wanú na mbese igwala idje mukulu aao na mawazo ma ikulu, ngé na igwala na mawazo ma otingá, iyekana na képimo wa idjelia liyo Mbali ú owa anga mushé n'topa. ⁴Mungusa, toku tu na mango magi a mobhi ku umoi, ka mango maa matopa mandje kambiese namuna ku émoi, ⁵na éyo djuwe bhaa tubhagi, tu mobhi ku umoi anga Kilisto, ká tú mango bhaa na bha amo. ⁶Mungusa tu na maowa kuvfikuvfi, iyekana na lokowa luwo tu owana, kia undjo ú naliowa la iyénga á éngi iyekana na idjélia; ⁷kia undjo ú m'bhisiané a mokambo a kambu mokambo wese, kia undjo ugulusiè adji owa a igulusia lèse. ⁸Ka undjo ú dyedyie á dyedyi. Kia undjo ú ouwe aowa na uhulu; kia undjo útelemilie mokambo á ku na n'vfevfene; kia undjo ú énie bhukuku á kii na iséa. ⁹Kia bhuondusia migwali mbese bhu swélé. Ondua ai ikia bhubhi, dungia nai la kpingbi á bhusumba. ¹⁰Na bhu ondusia bha liwanyinya, gwalai bha idjalé, na iyondana bhaa na bha amo na ésima, ikpékisiana bhaa na bha ania. ¹¹Gwalai na n'vfévféné, ka mbese na bhulelu. Gwalai na mpumatima n'tshuwané. Kambilai Bhwáná. ¹²séiai na ikpalia. Gwalai na ibhélia abhu ondusia. Livfiai a ivféma. ¹³Ubhaowai bhaa bha kéngo kúlú djabho. Bhigai bhushé. ¹⁴Bhalikiai bhaa bhane éni n'úwe mpuli, nu bha bhalikiai ka mbese ibha tunaka. ¹⁵eiiai na bhaa bha seie, lilai na bhaa bha lilie. ¹⁶Gwalai na kúlú ku émoi bhaa na bha amo. Mbese núwe iavfisiana kúlú djanú á bhima bha dhene, ondai iyo inedulisia. Mbese nuwé idji éna nuwe bhakulu bhaao na bhutumba. ¹⁷Nú iganisianu anga mushé bhubhi á bhubhi. Vfungalai iyo i ya ekima á péle na bhushé bhatopa. ¹⁸Ani ya wezekana; na iyo inébhonie núwé, gwalai na bhuguwé na bhushé bhatopa. ¹⁹Mbèse núwé i úna nuwé bhakulu bhaao, bha ondusia bhami, ngé tikilai bhusungu bhu djikii ku bhanènè; mungusa ikpaluana: angami i na i una, angami i na ivfinda, uvfia Bhwáná. ²⁰Ngé ani akodhu wai ú na égwa, umuwa ya idhia; ani ú na yamá, ú muwa má inyúwá; mungusá ná ikia dyito, i makoká ma isala máa n'kikilia a n'tuwe wese. ²¹Mbèse idji tikilisia taá bhubhi bhunétoki, nge bhukima bhú toki bhubhi.

Chapter 13

¹Kia mushe n'topa á esimia bhakota bha ikulu; nge indjese na bhukota bhuo bhu idjiese anga Mbali, ka makota maa ma magwale ma avfisiane na Mbali. ²Na eyo, undjo ú túú nganyi na n'kota, á sika silia iyo Mbali ú avfisiane ka bhaa bha sikie bha bhisie iyokumua á ikulu labho ku bhanene. ³Indjese dyulu la mokambo wan'kima, i dyulu la wan'bhibhi, úò bhatumba bha bha onduane. Úónduwe úgwali mbese iyonduba nkota? Kia ta ekima, ka upatie lúúsa. ⁴Ntuma ú nkambia wa Mbali dyulu la bhutima bhai. Ngo ani wa kia bhubhi; onduwa, ngo indjese keteti iyo úvfevfa kpuma, na igwala nkambia wa Mbali dyulu la bhakia ebhibhi. ⁵I ekpie kotiyo á itshi la selia, mbese ku na isowa la iyonduba azabho, nge kaamo na isowa la dyoi la mpumatima. ⁶I dyulu la eyo nu vfindie kodi. ngo bhatumba bha bhakambia bha Mbali bhaa bha kambisie mokambo uwo. ⁷Úbha owai bhatopa iyo i yabho: kodi anga undjo uvfindi mandjado, iyonduba anga undjo ú mundue; esima anga mushe umúúé esima. ⁸Mbese né muwa mushe ta ema, ani sibhaése iyondana bhaa na ibhamo; ngo undjo óónda bha amo á ákisia selia. ⁹Na eyo, makoko: undje luvfuai makanyi, undjo, óluai, undje tei áyi, undje lobheliai, ka bhio bhipasi kaamo igwala, na bhu djaa bhaaó tuvfe toku tano: úmúnda mangénai toku owe mukulu aao. ¹⁰Bhundusia, bhundje kiesie bhubhi anga womo: bhu ondhusia bhu kotiyo iya kisiana la selia. ¹¹Iyo indjese na enu mungusa tudjibhie evfumbu iyo tu naó: iwakati wa isusumua á tóló, ngo ketetino ibhika ya óuwa tshekedhe nasu iyeta dyaa tu andja idjelia. ¹²Bhotiyo bhane tútúlia, bhusi bhunekogia, tutikilai kotiyo makambo ma livfue, ka tu salai bhitukumo bha mpena. ¹³Tuluvfai ta ekima, toku na bhusi, dhómó na ietisia bhu dhiisia ka na bhukoluwa la bhingoka, idjionda ka na mavfani, mbhiko, liya. ¹⁴Nge ún'salai Bhwáná wasu Yesu Kilisito, ka mbese nuwe iyonda mobhi dyulu dya kuludjese.

Chapter 14

¹um'bhigai undjo ú na bhulelú á fidjelia, ká mbesè núwè. ²Undjo úkpalié idhya bhitopá: womó, úndjo ú na bhulélú, ú dhié ése ku bhisúká bhá bhibisi. ³Kiá údjo údhié sá meniesé bhúle úndjo andjé dhiéése, ká undjo andjé dhiéése sá sam bisiése úndjo ú dhié, ngó Mbali ún' bhigá. ⁴Owé néni, undjo ón'sambisié n'kambià wa wómó ? A'ni á témá, áò àni á kúwá, iyò ém, bhonié mwéli wésé. Nge útémíé, ngo Mbali únalokulu lá iné n'témià. ⁵Mushé tómóí úbhandié bhúsi tabhumoi iyèta bhúsi bhúmó; wómó masi matopá igwala namúná kúémóí. Kilà múshé ádjibhi á otingá lése kubhanènè. ⁶Undjó ú bhàndi masi, ákiá namuna temoi angá bhwáná. undjó ú dhié, idyúlú lá bhwáná iyo Udhié' ngo ú kpudhusié lokówá angá Mbali; undjo andjé dhiese, idyúlú lá bhwáná iyó andjé dhiésé, ká ukpudhusié lokówa angá Mbali. ⁷Na éyó, mushé táomoi andjé bhikiesé kú bhanéné, ká andjé oguesé dyúlú lesé ku bhanéne. ⁸Ngo áni tabhikà, tabhiká dyúlú lá bhwáná. Imbi tu bhikié, imbi tú oguwe, tú àsú kú angá bhwáná. ⁹Ngo Kilisito ú ogwá ká ú úmúà, mungusá á tabhálá angá bhaá bho úgwá ká ikúlu lá bhaá bhá bhabhiké. ¹⁰Ngé òwé mungu sa wa éndjé ún' sambisi wa ánó? áò òwé, mungusa éndjé úmenié wánó bhúle? mungu sá tugwalie bhatopá bhá sanbé á péle na tubhinali ya Mbali. ¹¹Ngo ikpalúaná:émúbhiké bhwáná ávfiá málú matopá má tshúmanié á péle námi, ká malúgá matopá má mú úwé Mbali obibo. ¹²Nadyuto, ntopá wasúúvfié mbinó djése angá Mbali dyúlú lésé mukulu áaó. ¹³Mbèse núwé ngúngú idjisambisiá; nge wazai na mbèse ikiá tá igwali sálá la inekosiá wánó. ¹⁴Idjibhié ká iyá djelia angá bhwáná Yesu taa ta émoi indjése súlú ángésé, ká éma tá émoi indjése súlú iyé mukuaao, ká éma isúlú angá undjo ú éni taa isúlú. ¹⁵Ngé áni, mungu sá éma ya idhiá, wánó á kúkúmana, undjé lúvfu ai iyekana na bhu óndusiá: mbèse ikiá, na bhaidhiá bhái, ta undjó Kilisito á ogwá ikúlú lèse áógu. ¹⁶Kia bhusumba bhai bhunene bhasie bhubhi. ¹⁷Ngo bhitopa bha Mbali, indjése idhia ka inyuwa, nge i bhu éndjini, bhu guwe ka na iseea, na mupumatima wa kéngo. ¹⁸Úndjo ún'kambili Kilisito namuna éyo ú ékima anga Mbali. Ka ún'djeliane na bhushe. ¹⁹Na éyo kotiyo, tuvfangá lai kaamo iyo itu disilie bhu guwe ka na ikpelana lásu. ²⁰Dyulu la bha idhia, sutuku ai mokambo wa Mbali. A angili bhima bhitopa bhi túú nge ièbhibhi anga mushe, dyaa údhie, aóú libhoi la liiiya. ²¹I ékima mbèse idhia bhilaka bha tumby, na mbese inyuwa anga wano paki ya ikuwa, ya makia ao ya bhulelu. ²²Idjelia lio unao, ulingbela apele na Mbali. Aseea undjo andjedji okumuese idje mukulu aao mungusa wa iyo manga uondue. ²³Ngo undjo u na nkakanyi na eyo u dhie ú úkumuanie, mungusa andje dhiese na idjelia. Etopa eyo si idjese á idjelia i djambi.

Chapter 15

¹Dyuwe bhaa tu na lokulu, tu wezie ibhelia bhaa bha na bholelu bha bhaa bhandje abho na lokulu ka na mbese djue isea djuwe bhakulu bhaao. ²Kia kila mushe wasu an'fulaisia undjomo na iyo i ekima dyulu la ikpelia. ³Ngo Kilisito sa djifulaisiese idje mukulu aao, nge toku ikpaluana: maseki na bhaa bhane sekisie ma ikulia emi. ⁴Ngo, bhitopa bhio bhibhia bhikpaluana apele ibha dyulu la itugulusia, ambusa taa na ibhelia, ka na bhu kuku iyo makpalua maowa, ikpalia lio tubhia mono nao. ⁵Kia Mbali wa ibhelia ka na wa bhukuku anoowa nuwe kulu tomoi bhaa na bhaamo anga Yesu Kilisito, ⁶Ambusa taa nuwe bhatopa, na anyuwa tomoi, nu bibi Mbali ka Tita Bhwáná bhasu Yesu Kilisito. ⁷Kotiyo bhaa na ibhamo, toku bhiganai Kilisito utu bhiga dyulu la obibo la Mbali. ⁸Yavfia, na eyo, kilisito ubhia n'kambia wa bhagbega, dyulu la ivfesia bhu angili bhwa Mbali na i akisia malaki maa mu kiana anga bhaidje bhanu, ⁹Na dyokuto bhapagano bha m'biba Mbali na isowa la bhukuku bhweise iyejana na iyo ikpaluana ina eyo enebibie á bhikita, ka enebhelie djumbo na obibo la linya lai. I evfiane kaamo: ¹⁰Bhikita, seeai na bhushe bhese! ¹¹Ka kaamo; bhbai Bhwáná, nuwe bhikita bhitopa, un'bibai na djumbo, nuwe bhushe bhatopa! ¹²Isaya avfia dyokuto: ivfundue á libhoti la Yese mona, undjo utemie dyulu la itabhala á bhikita, bhikita bhan'ikpalie djie. ¹³Kia Mbali wa ikpalia anu idjalisia na isea litopa kà na bhuguwe bhútopa á idjelia mungusá nugwali bhaidjali na ikpaliá, na lokulú la mpumatima wa kengo. ¹⁴Na iyo inebhoni nuwe, bhomonima, eminukulu aao è mudjibhe taa, nu bhaidjalé nakulu ya ékima, nu idjalé na otinga lutopa, ka bhatoke ikomulana bhaa na bhaámo. ¹⁵Na dyito, á namuna yomo, énékpalua nuwe na hali ya nvfevfene toku iné djulia nuwe bhio bhietá, na isowa la lokowa lio Mbali wa induwa, ¹⁶Ta igwali n'kambia wa Yesu Kilisito anga bha pagano, na ikambisia mokambo wa bha gwali sadhaka yese ya ékima, ékengulane na mpumatima wa kengo. ¹⁷Ikotiyo na koko ya idji bibisia anga Yesu Kilisito, na éyo ibhonie bhima bha Mbali. ¹⁸Ngo indje pasiami ivfia éma ta émoi iyo Kilisito sa kiéese angami dyulu la ikenisia bha pagano á iesimia, na livfia ka na mekambo, ¹⁹Na lokulu la bhikako ka na mekambo, na lokulu la mpumatima wa Mbali, namuna taa, iyandja á Yelusalema ka á bhékita bha mibhongo, mpaka kú á Ililiko, imala ivfandja égi livfia la Kilisito. ²⁰Ka ya djiowá obibo la ikókólia livfia dyaa Kilisito sabhiese mu kpalane ambusa na mbése ikpela á bhékpua bha bháamo toku ikpaluana: ²¹Bhaa bhabhi abhó bha óké ikókólia, bhe énie; bhaa bha bhiabho bha oké ivfia, bha djibhie. ²²I iyo isikisia saa étopa ikiana anganú. ²³Toku ketetino, inde tèse na éma éyo isikisie nuwa, ka na igwala bhidjo ta bhigi na kulu wa ikéna anganú, ²⁴Ya kpalia inéna nuwe dyaa iyetiye, dya ikenie á Sipania, ka, tukeni mulungo, ambusa na émi imalisia ta bhua kúlú wami wa igwala anganú. ²⁵Dyano ya kéna á Yelusalema, dyulu la mokambo wa bhaa bha kéngo. ²⁶Ngo bha Makedhonia ka na bha Akaya bhúóndha ikia mokandjo dyulu la bhabhóka bha bhaa bha kengo bha Yelusalema. ²⁷Bhubha ónda ta ékima, ka ibhá éwezekane bhabha kilia, ngo ani bha pagano bhu udha fiadha dyabhó dja mipumatima, iwezekani dyokuto vfulia ábhima bha mobhi. ²⁸Dyaa émalie únguso úno ka dyaa ékpudhusie maówa mánò, ékenie á Esepania ka iyetiye anganu. ²⁹Idjibhie taa na ikéna anganú, igwali muidjalé na bhalaka bha Kilisito dyaa iidje iyo. ³⁰Yane komola nuwe, bhamonima, na Bhwáná bhwasa Yesu Kilisito, ka na bhoúndhusia bha mpumatima, na isianisia, na ivfémá anga Mbali dyulu lámi, ³¹Ambusa taa igwali m'bhikisiané anga bhaa bhandje dji bhiabho Mbali á Yudheya; ka ta ma owa maa ya vfevfa à Yelusalema magwali ma djeliané na bhaa bha kengo, ³²Namuna taa ekiana anganu na iseea, ani iiyonda la Mbali, ka ta éseya. ³³Kia Mbali wa bhu gúwé agwali nanú bhatopa! Inóó!

Chapter 16

¹Ya avfisia apele nanu, Foibhe, n'sali wasu, undjo ú n'kambia a kanisa ya Kenkulea, ²Ambusa taa num'bhigi anga Bhwáná bhwasu toku nu bhigaki mono bhaa bha kengo, ka taa nu muwa bhitopa bhio ugwali nao na kúlú anganu, ngo ú owa sadhaka anga bhagi ka angami mukulu aaô. ³Úbha bhigai Pilisika ka na Ikila, bhangenami bha mokambo anga Yesu Kilisito, ⁴Bhaa bhaowa mitue mabho dyulu la inibhikisia; indjese emi mukulu aao undjo ubhaiganisie lokowa, i kaamo makanisa matopa ma bha pagano. ⁵Salimiai dyokuto kanisa eyo asemele na ya vfulu yabho. Un'salimiai Epainata, muondhusia wami, undjo ubha wa pikilie á Azia dyulu la Yesu. ⁶Ún'salimiai Malia, undjo úéna mpuli ta mugi dyulu lanú. ⁷Ún'salimiai Andoloniko ka na Yunia, bha wanyinya bhami ka bhangenami bha mudyalolo, bhaa bhudjibhikiana anga bhatende, ka bhaa bhubhia anga Kilisito apele nami. ⁸Un'salimiai Ampuliato, muondhusia wami anga Bhwáná, ⁹Ún'salimiai Ulubhano, mangenami wa mokambo anga Kilisito ka na Sitaki muondusia wami. ¹⁰Ún'salimiai Afele, undjo ú n'djeliane anga Kilisito. Salimiai bhaa bha yavfulu ya Alisitobulo. ¹¹Salimiai Helodhio, monima, salimiai bhaa bha yavfulu ya Nalikiso, bhaa bha anga Bhwáná. ¹²Salimiai Tilifena ka Tilifosa, bhaa bhu kamba egi dyulu la Bhwáná. ¹³Slimiai Lufo, undjo ú minulana na Bhwáná, ka na inyaese, undjo ú dyokuto wami. ¹⁴Salimiai Asinkilito, Fulego, Helme, Patoloba, Helema, ka na bha wanyinya bhaa u nabho. ¹⁵Salimiai Filologo na Yulia, Neleo na n'sali wese ka Olompa, ka na bhaa bhakengo bhaa nabho. ¹⁶Salimianai nuwe na bhaamo na ibhusua la kengo. Kanisa djitopa dja Kilisito yane salimia nuwe. ¹⁷Yane komola nuwe, bhamonima, na idji ngbela na bhaa bha kú ta nuvfakana ka na makia, na bhubhi bhi ugulusia lio nu udha. Gwalai dhomi nabho. ¹⁸Ngo bhushe toku bhaa bhandjekambili ta abhó Kilisito Bhwáná bhasu, nge mala mabho kubhanene; na mavfia ma lèlè ka na ma ikomba, bha kóosie mipumatima ma bhaa bhandje abho na bhubhi. ¹⁹Anganu, esima lanu li lidjibhikiane na bhatopa; ya séea kotiyo dyulu lanu, ka ya ónda taa nugwali na bhutumba na iyo ébhoni ékima ka túú naiyo ibhoni bhubhi. ²⁰Mbali wa bhugue, un'gbotanie ketetino mugu á makulu manu. Kia lokowa la Bhwáná bhwasu Yesu Kilisito ligwali nanu! ²¹Timoteo, mulungo wami wa mokambo, yanesalimia nuwe, ka na Lukio, Yasona ka na Sosipateli, bha monima. ²²Yanesalimia nuwe anga Bhwáná, émi Telitiyo, undjo úkpalua malubha maa. ²³Gayo, n'keni wami ka wa kanisa etopa, anesalimia. Elasito, angbela lito wa ndei ya dhene anesalimia na wanyinya Kalitusi. ²⁴Kia lokowa la Bhwáná bhwasu Yesu Kilisito lugwali nanu bhatopa! Inno! ²⁵Anga undjo upasie inetemia nuwe iyekana na livfia lami lio la Mbali ka na ikokolia la Yesu Kilisito, iyekana na iyenisiana la sili ya ekobhe bhidjo na bhidjo, ²⁶Nge evfanisiane ketetino, na makpalua ma bha kanga, na ibhona selia ya Mbali wamasi matopa, ka na idjibhisia bhituko bhitopa, ambusa taa bha esima á idjelia, ²⁷Anga Mbali, n'tumba ku bhanene, agwali na obibo bhidjo na bhidjo, na Yesu Kilisito! Inno!

1 Corinthians

Chapter 1

⁴Yaniganisia Mbali wami djokowa dja masimatopa dyulu lanu, mungusa lokowa la Mbali lio liowana anganu na Yesu Kilisito. ⁵Ngo angese nu bhiya bhaidjale na bhugumia bhutopa bhuwo bhu bhonie livfia ka na ptinga, ⁶Bhusamboli bha Kilisito ibhia bbutemisiaane kpingbi anganu. ⁷Namuna taa liowa ta limoi line ne kande nuwe, na isibha lio nu asemele na udja kaamo la bhuana wasu Yesu Kilisito. ⁸Manga anekamisi nuwe dyokuto mpaka bhubhi Bhwáná mpaka bhusi bhuo Bhwánáwasu Yesu Kilisito ukpuduwe. ⁹Mbali ú wa idjelia, idje undjo únébhisia ta nulongana ma mona wese, Yesu Kilisito Bhwáná wasu. ¹⁰Yane komula nuwe, bhamonima, na linya la Bhwáná wasu Yesu Kilisito, nugwali bhatopa na livfia talimoi, ka mbese nuwe igwala bhavfakanake, nge igwala bha dungiane na mpumatima tomoi ka na kulu temoi; ¹¹Ngo, bhamonima, yaoka na isowa lanu, na bhushe bha Kolowe, ibhia na djobhiko á katikati ya anu. ¹²Iyonduwe evfi taa kila mushe wanu avfi taa: emi, e Paulo ka emi wa Apolosa! ka emi, wa Kefa! ka emi wa kilisito! ¹³Kilisito ú muvfakane? Paulo ú gogilana dyulu lnu, ao é á linya la Paulo nubhia bhadjinisiane? ¹⁴Ya kpuodusia lokowa anga Mbali, na iyo si djinisiami ta omoi wanu, sakakului ku Kilisipo ka Gayo, ¹⁵Ambusa na ta mushe ta omoi sa vfiese taa nubha bha djinisiane na lina lami. ¹⁶Idjinsia kaamo libhoti la Setefano; ambusa na dyaa, indje djibhiami taa idjinsia bhamo bhushe. ¹⁷Kilisito situmese mungusa wa idjinsia, i dyulu la ikokolia livfia la Mbali, ka na eyo mbese bhutumba bha ivfia, ambusa taa musalabha wa Kilisito énégwali mbese énu. ¹⁸Ngo ikokolia la musalabha itoku tombe anga bhaa bhaoguwa; nge angasu bhaa tubha bhike, ilokulu la Mbali. ¹⁹Ekpaluana kaamo: etukuwe bhutumba bha bhatumba, ka emalie olinga la bhaa bha na otinga. ²⁰N'tumba únia? k'kpalua únia? mushe wan'kakanyi wa kisi uno úno? Mbali sa bhasieese otinga la kisi uno iyowa bhuedudu? ²¹Ngo mungusa kisi, na bhutumba bhese, san'djibhese Mbali na bhutumba bha Mbali, Mbali uonda ibhikisia bhaa bhu djelia na bhu edudu bhwi ikokolia. ²²Bha yudha bhavfema bhikako, ka bha giliki

bha vfungala bhutumba: ²³Djue, tu kokolie Kilisito undjo bhun'gogila; i likia anga Bhayuda ka bhu édudu anga bha Pagano, ²⁴Nge lokulu la Mbali ka bhutumba bha Mbali anga bhaa bha bhabhisiane igwali Bhayuda ao bha Gjiliki. ²⁵Ngo bhu édudu bha Mbali i na bhutumba ieta bha bhushe, ka bhulelu bha Mbali bhu nalokulu ieta bha bhushe. ²⁶Bhonai, bhamonima, anganu bhaa nubhia bha bhisiane idjese na bhatumba bhagi iyekana na mobhi, áo bhagi bhaa bhanalokulu, bhagi bhaa bha bhagumia. ²⁷Nge Mbali uminula bhima bhio bhi bha édudu bha kisi dyulu la ibha enisia bhaa bha na bhutumba bhutshimi; Mbali ú minula bhima bha bhilelu bha kisi dyulu la ienisia bhio bhi nalokulu bhutshoni; ²⁸Ka Mbali ú minula bhima bha tititi bha kisi, ka na bhi iméanema, bhie bhindjese na enu, mungusa wa idhulusia bhio bhi na enu; ²⁹Ambusa taa mobhi tomoi onene bibisie á pele na Mbali. ³⁰Ngo, ina isowa lese lio tu anga Yesu Kilisito, undjo, anga Mbali, ubhan'kiané dyulu lasu bhutumba, bhu endjine ka ikengulana ka na iesisiana djambi, ³¹Ambusa, toku ikpaluana, kia undjo udji bibisie, andji bibisia anga Bhwáná.

Chapter 2

¹Angami, bha monima, dyaa ibhia mukene anganu, indèse na mavfia má bhudhene ao má bhutumba dyaa ikena ikonekokolia nuwe bhusamboli bhwa Mbali. ²Ngo sibhi.ami na mawazo ma idjibha anganu iyomo ema ku Yesu Kilisito, ka Yesu Kilisito undjo ú gogiláná á musalabha. ³Emi mukulu aao ibhia anganu na bhu lelu, na iyondua ka na ikpokpuma ta dhene; ⁴Ka livfia lami ka ikokolia lami sibhia èse na otinga la ibholisia bhushe, nge ikulu la ivfanisia mpumatima ka na lokulu, ⁵Ambusa taa idjelia lánú likiana, mbèse na otinga la bhushe, nge ikulu la lokulu la Mbali. ⁶Na éyo, i bhutumba bhúo tu kókólie anga bhaa bha túú, bhutumba bhúo bhundjèsè bha évfumbu á iyono, imbi bhakota bha évfumbu á iyono bha bhagwali bha létane. ⁷Tu kokolie bhútumba bha Mbali, bhwa sili ka na ékobhané, iyo Mbali, á pele na bhivfumbu, údhisia dyulu la obibo lású, ⁸Bhutumba bhuwo nkota ta omoi wa evfumbu iyo sabhiese nao, ngo, ani bhubhia nao, amba bha mule abho á musalabha Bhwáná wa obibo. ⁹Nge, tókù ikpaluana, ibhima bhio lidjo la énéese ka otio sa oke èse, ka silumilé èse á mpumatima wa mushe, bhima bhio Mbali útukulia dyulu la bhaa bha munduwe. ¹⁰Mbali útu vfanisia na mpumatima. ngo mpumatima útatie étopa, imbi á semele na Mbali. ¹¹N'éto bhushe bha djibhie bhima bha mushe ani indje mpumatima wa mushe igwala angèsé? I'dyokuto, mushe ta omoi andje djibhièse bhima bha Mbali ani indji kú mpumatima wa Mbali. ¹²Ngo, djúwe, tu ndjasu bha údhe mpumatima wakisi, nge mpumatima úwo wa idja anga Mbali, ambusa taa tudjibhi bhima bhio Mbali útuowá na lokowa lèse. ¹³Ka' tumavfie:mbèse na mavfia maa magulusanie na bhutumba bha bhushe, nge na bhaa bha gulusie na mpumatima wa kengo, na ikambila livfia la mpumatima dyulu la bhima bha mipumatima. ¹⁴Nge mushe túmbu andje ódhuèse bhima bha mpumatima wa Mbali, ngo, bhie angèse tókù tombe, andjeli djiwezi idjibha. ¹⁵Mushe wa mpumatima wa kengo, ú kuvfi, údji bhie bhitopa, ka andje gwalièse mudjibhé na mushe. ¹⁶Ngo neni úndjo udjibha mawazo ma Bhwáná ta angulusia? Ngo djúwe,tuna mawazo ma Kilisito.

Chapter 3

¹Angami, bhamonima, indjese tokú angá bhushé bha Mbali bhaa yabhá munésowé nuwé, ngé tókù anga bhushé bha mobhi, toku anga bhana anga Kilisito. ²Énoowa nuwe mazibha ma inyuwa, mbèse bhima bhiidhia bhá kpingbi, ngo nundjéto kianu ibhélia; ka nundje tokianu imbieese saa ino, nungusa núkú káamo a mobhi. ³Na éyo, nungusa anganú ikú na kabhébhé ka na mbiko, nu ndjanú kú á mobhi, ká nundje luvfu anu toku mushe? ⁴Áni omoi wanu avfia: emi, i wa Paulo! ka undjomo: emi, wa Apolo! nundjé anu bhushe? ⁵Apoli ú kotio nèni? bha kambia, na isowa labi nudjelia, na iyekana tokú bhwáná ú muwa kila mushé. ⁶I yona, Apolo ubhungula malivfa toku mbula, nge Mbali ú ondisia, na iyéna tàa undjo u onie ú éma, ao undjo ubhungulu malivfa toku mbula, nge Mbali undjo u ondisie. ⁸Úndjo u onie ka undjo u bhungulu malivfa toku mbula bha ku endjini, ka kila mushé upati matabhisi mèse iyekanaa na mokambo wèse iyekana na mokambo wese ku bha nène. ⁹Ngo tu bhakambia bha Mbali. Nuwe nubholé bha Mbali, nuwe nu yavfulu ya Mbali. ¹⁰Iyekana na lokowa la Mbali lúo ubha muninduwé, ya avfisia bha, ekpua toku n'kpelia wa otinga, ka undjomo ákpela ikulu la áò. Nge kia kila mushé angbeli na muna éyo ukpelié. ¹¹Ngo womo mushé andjé avfisisi bha ékpua, toku bhoku bhio Yesu Kilisito u avfisia. ¹²Ngo, ani mushé a kpela a ikulu lá bhukpua bhiyo na holo, na bhilinge, na mabhoi má likoli, na mbàò, na nyasi, na poli, mokambo wa kila mushé iyenikyanie ta fomù; ¹³ngo bhusi bhúwò bhú énikanie, mungusa ienisianie na isala, ka isala li djalibhié mokambo la kila mushé. ¹⁴Ani mokambo úwò úkambana na mushé a ikulú la bha ékpua ani úndjese mu úgwé, upatie matabhisi. ¹⁵Áni mokambo wa mushé wa sénga, mushé úudjo úbholisié matabhisi mèse; angese, ugwali m'bhike, ngé na iyetila isala. ¹⁶Nundjé djibhianu taa nu yavfulu ya Mbali, ká Mpumatima wa Mbali u migwalé anganu? ¹⁷Ani mushé á bhukuwa yavfulu ya Mbali, Mbali u muluè; ngo yavfulu ya Mbali i kengo, ka nuwe nú yavfulú ya Mbali iyo. ¹⁸Mbese mushé idjiituka idje mukulu aoo: ani mushé anganu uwazi taa u na bhutumba a kisi ino, kia agwali na tombé, ambusa na igwala n'tumba. ¹⁹Ngo bhutumba bha kisi ino bhu tombé á pele na Mbali, i ékpaluané dyoku ito: ú dungu bhaaa bha na bhutumba á bhu swèlè bhabho. ²⁰Ká kaámó: bhwáná udjibhie mawazomá bháá bhá na bhutumba, udjibhi taa indjese na énu. ²¹Ká mbèse mushé kotiyo iavfisia obibò lese anga bhushé; ngo étopa i anganu, ²²Igwali Paulo, igwali Apolo, igwali Kefa, igwali kisi, igwali ibhika, igwali ligwa, igwali bhimá bhá mási mano, igwali bhimá bhio bhi idjié. ²³Bhitopa bhi bhuwánú, ka nu anga Kilisito, ka Kilisito ú anga Mbali.

Chapter 4

¹Na iyo, kia bhatubhoni toku bha kambia bha Kilisito, ka bha gulusia bha sili ya Mbali. ²Kaamo, iyo ivfemanie anga bha gulusia, iese ku kila mushe á gwali mukamé. ³Angami, indjese ta mungusa igwali mu ukumuane na nuwe, áo na tubhinali iyo mushe ukambie. Indje dji ukumuami ku bhanene, mungusa indje djibhiani bhubhi bhuwo ya kia; ⁴Nge indje se dyulu la iyo indje bhandane ami. Undjo ú n'doku nuwe ú Bhwáná. ⁵Na eto mbese i ukumuwa mushe ápele na wakati, mpaka dyokaa Bhwáná ú idjie, undjo ú avfisie á mpena iyo ibhia ekobhane á livfuwe, ka iyo ivfanisise kulu dja mipumatima. Ngo mushe n'topa ú udhuwe djumbo dja lobibo anga Mbali. ⁶I dyulu lanu, bha monima, iyo ikia bhima bhino ikia ta egwali mufana wa Apolo, ambusa taa nu djibhisia bhushe bhasu taa mbese ibho iko etisia iyo ikpaluana, ka ta omoi wami ane isowa la undjomo na womo. ⁷Ngo neni undjo ú nekúe igwala dhomu? ka owe indje éma aao iyo sú pateai? Ka ani ú li pata, mungusa wa endje údji bibisie, toku sú pate mono ai? ⁸Wa oguta leli; wa guma leli? Nu andja i tabhala na djuwe tundje asu bha ouwe. Ka nu pasie itabhala kaamo mungusa tu tabhala nanu! ⁹Ngo Mbali, iwazie, úkia dyulu lasu, bhatende, bhushe bha mbusha, bhaa bhu ukumuana taa bha ogu, mungusa tubhia bhushe. ¹⁰Tu bhushe bha ega dyulu la Kilisito; nge nuwe, nu bha tumba anga Kilisito; tundje asu na lokulu; nge nu na lokulu. nu bha esimiane, ka djuwe tu bha enekane bha bhule! ¹¹Mpaka á wakati ino, tu oguwe na egwa, na yama, ikanda ngombe ya isala; tu bha enisiane mpuli, igbegba dyano na dyo owa; ¹²Tadoga na ikamba na mabho masu bhakulu bhaao; isekiana, ta bha bhalikiya; bha enisiane mpuli, ta bhelia; ¹³Bha vfetane tuvfie na bhukima; tu ouwa toku bhumbu bha kisi, mitakana na bhatopa, mpaka ketetino. ¹⁴Indjese taa ine enisia nuwe bhatshoni iyo ya kpaluwa bhima bhino; nge yanesowa nuwe apele toku bhana bhami bha bhuondusia. ¹⁵Ngo, dyaa nu udhuwe bha eli elevfu ta bhúu anga Kilisito, nge nundje anu na bha idje bhagi, mungusa i emi undjo inebhuta nuwe anga Yesu Kilisito na livfia la Mbali. ¹⁶Yane komola nuwe, kiai toku, emi ikakie. ¹⁷Dyulu la iyo inetumila nuwe Timoteyo, undjo ú mona wami, wa bhu-ondusia ka mukame anga Bhwáná une djuwie nuwe paki djese anga Kilisito, namuna yaniya, igulusakie bhigula bhitipa á ma kanisa matopa. ¹⁸Bhaamo bhu idjala na bhisau, toku sibhe ami mukene anganu. ¹⁹Nge ekenie ketetino anganu, ani i iyonda la Bhwáná, ka edjibhie, mbese mavfia, nge lokulu la bhaa bhu idjala na bhisau. ²⁰Mungusa bhukota bha Mbali indjese ku mavfia, nge na lokulu. ²¹Nu onduwe indje? Kia ekeni anganu na bhu mbaka; ao na bhu odnusia ka na mpumatima wa idji dhulusia?

Chapter 5

¹Tookiye ivfianá egula etopa taaa ina mavfani anganu, ka mavfani toku máa mandji bgokianiese anga bhapagano; ina taa tomoi wanu una mwali wa idjidje. ²Ka niidjala nabhisau! ka nubha nu taa bhauzinike, ambusa taa undjo ukiya bhubhi bhuwo aesisiana anganu! ³Anga mi,mbese amobhi, nge ugwale na mpumatima, ya mala isambisia, tuku ebho dyoka, udjoakiya bhubhi bhuo ⁴Linya la bhwana Yesu,nuwe ka m'pumatima wami nigwala bhakulumanile na lokulu la bhwana kwasu Yesu, ⁵Kiya mushetuku undjo agwali mowane anga mugu dyulu litukiana la mobhi, ambusa taa m'pumatima igwali mubhike bhusi bhwáná Yesu. ⁶E ekima tuku nudji bibisie. nundje djibhi anu taa tivfo tabhuwa litubhuluwe libhonga la mikate? ⁷Kiya nuesisia tivfo djangbe, ambusa taa nugwali libhonga la nikati la basi, mungusa nundanu na tivfo, ngo kilisito, pasako yasu udjo owa ikulu lasu. ⁸Tkiai kotiyo evfaya, mbese na tivfo dangbe, mbese na tevfo dja ilebhula ka ma nubese tivfo ya tuu ka, naya augili. ⁹Yene kpalua nwe malubha ta mbese iyokana na bhushe bha mavfanyi, ¹⁰Mbese na hali temoi ya kpengbi na bhaa bha namavfanyi á kisi ino, ao nabha á lnga ka na bha aga bhushe,yomo, iekpie nanu nuesi á kisi ino. ¹¹Ketetino, iyo enekpalua nuwe, iya mbese igwala na iyokana na nushe undjo, ie munebhisie anonima, ie namavfa nyi, ao alauga, ao avfauga nilemo, u aseka bhushe, ao ákolua bhingoka, ao aaga bhushe bhima, mbese ata idhia na mushe toku undjo. ¹²Ena endje, ya isambhisia bhaa bha bhovfo? indjese taa bhaa bha asemele bhaa nubha saubhisie? ¹³Dyulu la bhaa bha abhovfo, Mbali ubha sambisie. esisai bha kali a semete nanu.

Chapter 6

¹Àni tomoi waanu, ú na munguso na ún'djomo, úwezie inesitaka á pele na bhaa bhandjabhó endjini, áó mbese á pele na bhaa bha kengo? ²Núndje djibhianu taa bhaa bha kengo bha sambisie kisi? Ka ani na nuwe bhaa kisi úgwali n'sambisiane, nundje ákianu isambisia taa búwá? ³Nundje djibhianu taa tusambisi bhie bhatambia? Ka tundje sambisiasu, namuna temoi, bhima bha kisi ino? ⁴Ka kotio ani nuna minguso dyulu la bhima bha kisi ino, ibhaa kanisa indje bha djibhiabho bhaa nubha dunguwe toku bhatumba! ⁵Ya livfia na bhutshoni bhanu. Dyokuto indjese anganu na mushe ta omoi wa bhutumba undjo upasie ivfia anga bha wanya bhese. ⁶Nge wanyinya úsitakie wanyinya ka iyo á pele na bhaa bhandje abho bha djelie! ⁷T'hubhi anganu nugwali bhasitakiané nuwe ngungu. Na endjo nundje bhelianu hubhi? Na endje nundje nétikilisianu bhané agi nuwe? ⁸Nge i nuwe bhaa nu kúe bú mbèse endjini ka na iaga, ka ièse ku anga bha wanyinya iyo nu kúe éto! ⁹Nundje djibhie anu taa bhaa bhandjabho endjini bha ndje eniabho bhukota bha Mbali? Mnese nuwe ikombana: imbi bhaa bha na mavfanyi, imbi bhaa bha na milimo, imbi bhaa bhaluvfú makanyi, ¹⁰Imbi bha édhendeleke, imbi bha ébayi, imbi bhaa bha na lobhia, imbi bha álángá, bha kóluwa bhingoka, bha seka bhushe, bha ágá bhushe bhima, bhandje eniabho bhukota bha Mbali. ¹¹Ka idyaa nubhia iyo, bhaamó bhanganu. Nge nubhia bha okiane, nge nubhia bha kengulane, nge nubhia bha bhandane na linya la Bhwáná Yesu Kilisito, ka na mpumatima wa Mbali wású. ¹²Bhima bhitopa bhi bhilusiane na emi, nge bhitopa bhindjese na enu, bhima bhitopa bhi bhiluusiane námi, nge indje gwaliامي áitshi la éma ta émoi. ¹³Bhima bha idhia bhi dyulu la lila, ka lila dyulu la bhima bha idhia; ka Mbali ú tukue bhitopa lila ka na bhima bhi idhéa. Nge mobhi undjese dyulu la mavfanyi. ú dyulu la Bhwáná, ka Bhwáná dyulu la mobhi. ¹⁴Ka Mbali, undjo úú musia Bhwáná, útu umusie dyokúto na lokulu lèsè. ¹⁵Nundje djibhianu taa mebbhi mànú mi mango má Kilisito? igeiye kotiyo mango má Kilisito ikia mango ma undjo ú na malembia? ¹⁶Dhomú na iyaa nundje djibhianu taa undjo ú n'liané na mushe wa malembia ú mobhi kú tóomoi nana? ngo, i évfiané, bha vfili bha gwalie mobhi kú tóomoi. ¹⁷Nge undjo ú lianie na Bhwáná ú nana mpumatima ku úmoi. ¹⁸Kenélai mavfanyi mavfi. Djambi djimó djüo mushe úküe, djambi djio dji á bhovfó na mobhi; nge undjo údji ouwe á mavfanyi ákia djambi á mobhièse ku bhanène. ¹⁹Nundje djibhianu taa mobhi wanu ú yavfulu ya mpumatima wa kengo iyo i nuwe, iyo nú udha anga Mbali, ka nundje ta anu wanue ku bhanene? ²⁰Ngo nú kulana na likoli ta likali. Bibai kotio Mbali á wánú ka á sémele na mpumatima wánú ú wa Mbali.

Chapter 7

¹Na éyo ibhonie bhima bhio nú ikpalua, ya waza taa iekima anga mulume mbese inebukula mwali. ²Toku éto, na isika mavfani, kia mulume agwali na mwali wèse. ³Kia mulume a'wuwa mwali èse kúlú wèse ka mwali a'kii dyokuto anga mulume wèse. ⁴Mwali andjese na bhukota a'mobhi wèse kubhanènè, nge i mulume; ka namuna tomoi, mulume andjese na bhukota a'mobhi èse ku bhanènè, nge i mwali. ⁵Mbese nue iomiana, ani sigwale iokana lanu la evfumbu ta bhua, a'mbusa ta nukenila na ivfema Mbali; ka nu iganila bhatopa, na bhua taa mugu anene tshutshé na ombese nuwe ikenila na ivfema. ⁶Si vfimi iyo toku enu, sikie ami iyo toku selia. ⁷Ébha ónda taa bhalume bhatopa bha kü toku emi; nge kila mushe a'údhu anga Mbali kebhu wa kubhanene, omoi na paki yomo, womó na paki ómo. ⁸Ánga bhaa bhandjabho bha donge ka na bhaa bha ógusia bhalume, ya vfia taa ibhusumba angabhó bhatikala tóku emi. ⁹Nge ani bhakanda ikenila na ivfema, kia bha songiana; ngo iekima bha songi koliko na inetshubhula. ¹⁰Ánga bhaa bha songiana, ya lúlúsia, mbese emi, nge Bhwáná, taa mwali satikilana na mulume wese. ¹¹(Ani a'sika bhoku, a'gwali mbese isonga ao bha longana na mulume wese), ka mbese mulume ilubha mwali wese. ¹²Ánga bhaamo, indjese Bhwáná, iemi undjo andjese nune djibhe Mbali ka únakulu wata bha gwali nana, mbese idje inesaga; ¹³Ka ani mwali úna mulume undjo andjene djibhiése Mbali, ka únakúlú taa bha gwali nana, mbese idje inesaga mulume wese. ¹⁴Ngo mulume undjo andje djibhiése Mbali úkengulane na mwali, ukengulanie na mulume wese; na mbese eto bhana bhandje gwali abho túú, na ikia éto bhana bha gwali kengo. ¹⁵Ani bhaa bhandje djibhi Mbali bha tikilana, kia bhatikilana, mwali ao mulume bhandje, abho a'semele na bhuguwe. ¹⁶Ngo udjibhi taa, mwali, ani um'bhikisi mulume wai ao udjibhi taa, mulume, ani um'bhikisi mwali wai? ¹⁷Na eto, kila mushe a'luvfu na iyekana na eyo a'údha anga Bhwáná, iekana na ibhisia lio a'pátá anga Mbali. Na dyito ya óowá lukusa a'semele na makanisa matopa. ¹⁸Ómoi undjo úbhia m'bhisiáne taa sun'djudhe, mbese idje idjikia taa atinana dhudha. ¹⁹Dhudha indjese ema, ka igwala mbese ikua dhudha indjese ema, nge iesimia selia ya Mbali, ya etie bhitopa. ²⁰Kia kila mushe agwali ku áhali aiyoku iyo úbha dyaa úbhia m'bhisiáne. ²¹Ani úbhia m'bhisiáne n'kobhé, su eni ai ebhibhi; nge ani opasi iowa na uhulu, djelia dyukaa. ²²Ngo n'kobhe undjo ubhia m'bhisiáne na Bhwáná ú úhulu anga Bhwáná; namna temoi, mushe undjo ú úhulu undjo úbhisiand, ú n'kobhe anga Kilisito. ²³Núwe na esisiana á djambi nalikoli ta likali, mbese nuwe ióúwa bha kobhe bha bhushe. ²⁴Kila mushe, bha monima, gwalai a'pele na Mbali na hali iyo úbha dyaa úbhisiáne. ²⁵Ánga bhaseke bhaa bha na makálá, undje ami na selia ya Bhwáná; nge ya óowá mawazo mámi; toku ya ma údha anga Bhwáná bhukuku ni gwala mune ngbele. ²⁶Enai kotiyo iyo ya éna ékima, na isowa lá taa bhi vfumbu bha bhibhibhi bhá óúwá tshèkèdhè: i-ébhongé anga mulume a'gwali dyokuto. ²⁷Ani owé úmuliané na mwali, mbese i-vfúngala itinà n'niki úwo; ani mwali undjo a'tinà óniki, mbese ivfungala mwali wómó. ²⁸Ani wasonga, undjai na djambi; ka ani n'seke wa likala a'sóngá, andjese na djambhi, nge bhushe bhaa bhasongiana bha eni mpuli a'mobhi, ka ébhaonda inesigila nuwe na bhiyo. ²⁹Enai iyo ya vfia; bhamónima, dyánò évfúmbu ya óuwa dyele; ka dji bhaai taa, bhaa bhana bhali bha gwali toku bhandjabhó nabhó, ³⁰Bhaa bhalilie igwali toku bha ndje liliabho, bhaa bha séié igwali toku bhandjé sieie ábhó, bhaa bha kuluwe, igwali toku bhandjabhó na éma, ³¹Ka bhaa bha óndhú kisi igwali toku bhandje óndhu abho, ngo bhosio bha kisi ino bhu bhi iétà. ³²Ngo, ibhá onda taa mugwali ombese mpuli. Undjo andjese músonge a'dyéni na bhima bha Bhwáná, namna yania un'fulaishie Bhwáná; ³³Ka undjo unsonge mwali adjí dyenisia na mwali wèse. ³⁴Ina namuna kwémoi ya étané na mwali undjo ásonga ka na n'séké wa likálá: undjo andjésé n'songé a'dyeni na bhima bha Bhwáná, ambusa ta agwali kengo mobhi ka a'mpumatima; ka undjo usonga a'dyeni na bhima bha kisi, namuna ya inefulaishia mulume wese. ³⁵Ya vfié eyo na faidha yanu; indjesenisia nuwe a minguso myami kima ka nu pati inen'kambila Bhwáná mbese idji sigila na mimó. ³⁶Ani mushe éna taa a'kanda óbibo dyúlú la n'sèké wèse djambi, ka ansongisia. ³⁷Nge undjo údhungu mwango, mbese, inesi kisia ká na ióndá lèsè ku bhanènè, ka undjo á dhungá mwango taa an'geli n'séké wèse wá likálá, undjo ákia ékimá. ³⁸Na dyito, undjo ánsongisia nsèké wèse akia ekima, ka undjo san'songisiése ákia bhusumbá bhiieto. ³⁹Mwali ún'liané dyokuto évfumbu étaa dyaa mulume wèse un'bhiké, nge ani mulume óúgwa, idje ú úhulu na isongiana na undjo ú mündúè; na dyitó, dyaa igwali èsè angá Bhwáná. ⁴⁰Úmusèyè ta égi, mbani, ani a'gwali toku úéto, iyekana na mawazo mámi. Ká émi dyokuto, ya djelia iudhá mpumatima wa Mbali.

Chapter 8

¹Na eyo ebhone bhilaka bhia tumbu bhiyo bhi bhiyowane á milimo, tudjibhie taa tubhatopa bha tudjibhie-idjibha lidishi bhisau, nge bhoondusia bhukpeliye. ²Ani mushe adjelia idjibha ema, adhese kamo mudjibhe tuku ekpiye idjibha. ³Nge ani mushe amunda Mbali, udjo udjibhikene nana. ⁴Dyulu la eyo kotiyo ya idhiya bhilaku bha tumbu bhiyowane á milimo, tudjibhiye taa indese na milimo á kisi uno, ka ye ku Mbali tomoi. ⁵Ngo, ani ena bha bha bhishane taa tu Mbali, igwali ikulu la nguvfa, igwali á kisi, toko iegwali angili ta bhagi bha tu Mbali ka na tabhagi bhata Bhwáná, ⁶Na dyito angasu yese ku Mbali tomoi, Tita undjo iyeke bhima bhitopa ka dyulu la undjo tubha gwale, ka Bhwáná ku tomoi, Yesu Kilisito, anga undjo ina bhima bhitopa ka dyaa tubha gwale. ⁷Nge idjibha lio indese anga n'topa bhamo, uyekana na namuna iyo bha bhabhone kaamo milimo, bha dhie bhilaka bhio bha tumbu toku bhuidja milimo, ka mawazo ma mpumatima waabho, mana bholelu. ⁸Indese ema üdhiya iyo itu bhambisie na Mbali: ani taidhia, tundjasu ya yiyeta; ani tuidhie asu, tundjasu na ya ekande. ⁹Udje ngbelai, mingo mitopa ta uhulu lanulunekone basia libhoi la likia dyulu la bhana bhulelu. ¹⁰Ngo, ani mushe anenena, owe undjo ona idjibha, n'djumané nüdhia á yavfulu ya milimo, mawazo ma mpumatima wese, anga undjo una bhulelu, indje n'dilisiëse idhia bhilaka bhia tumbu bhio bhi idjiye á milimo? ¹¹Ka dyukuto undjo una bholelu woguwe ni idjibha lai, monima dyulu lio Kilisito woogwa! ¹²Nükia djambi namuna étopa na bha wanyinya ka niibho talisia ami mpumatima na bhulelu wakia djambi anga Kilisito. ¹³Na dyito, ani anayi dhia ya n'kosia monuma, indjedhü tabhiami elaka ya tumbu, ambusa nàtá enekon kosie monüma.

Chapter 9

¹Indjami na uhulu, undjami n'tende, simene mwami Yesu Bhwáná bhasu. Nundje anu mokambo ami anga Bhwáná. ²Ani anga bhamo undje ami ntende; i n'tende anganu. Ngo nu evfaniko ya mokambo wami anga Bhwáná. ³Iyo i ngubha yami anga bhaa bha isitaka. ⁴Tundjasu na luhusa la idhia ka na iyuwa? ⁵Tundjasu na lúusa ya igwala na n'sali wasu wakanisa toku mwali wasu; toku bhamo bhtende bha kakie, ka bhamonima anga Bhwáná, ka Kefa? ⁶Ao, emi kalesi ka na bhala na bha tundjasu na luúsa ta la ikambaa? ⁷Neni úndjo ukie mokambo wa bhusudha na ivfindama lésé kubhaneno? neni undjo úoni vinya, ka á kandi idhia puma djaaó? Neni udnjo udhi ishie ekumbo ya ngombe, ka akandi inyua mabhali maaó? ⁸Bhima bhiyo ya vfia, indji kiane dyokuto anga bhushe? selia undje vfiese dyokuto? ⁹Ngo ikpaluana á selia ya Musa: su n'sigi ngombe anguso ani a'leta ngano. Mbali ubhonie munguso ma bhangombe, ¹⁰Ao manga uvfieése ku isowa lasu? Tadjelia, iisowa lasu lio ukpalua taa undjo ukambi bhole ú na lúusa la ikamba ka na ikpalia, ka undjo úvfuwe bhole, úvfúú bhole na ikpalia taa manga úúdhue Kebhu. ¹¹Ani túóna angami bhima bhapumatima, iema ta dhne ani takua bhima bhanu bha mobho. ¹²Ani bhamo bha na lúusa luó anganu, indjese masu na igwala na lúusa luó dyokuto? Nge tu kambi lasu selia eyo. Ta bhelia miyo mitopa, ambusa nala tunoko sangili loseka á la Kilisito. ¹³Nundje dji bhianu taa bhaa bhakambie mekambo miyo mitshubhulana ma kanisa, bha dhie á kanisa, bhaa bha kambie an'tuwa bhadhie abho bhwan'tuwa. ¹⁴Nanuna temoi dyokutu, Bhwáná ú lúúsia anga bhaa bha kókóli livfia la Mbali bha bhiki na livfia la Mbali. ¹⁵Anganu, si kambilanu selia iyo ta emoi, ka indjese taa evfemie nge ya kpalúa eto; ngo iondue ekima iúgú koliko iyesisiana obibo luno. ¹⁶Ani ya kokolia livfia la Mbali, endjese angani ema ya obibo ngo éekpie taa ekokolia, ka ekukunami ani sikokolie livfia la Mbali! ¹⁷Ani ya kiya na mpumatima wan'kima, iodhúe matabhisi; nge ani ya kia na mbése iyonda lami, iakumbo undjo bhi ndua. ¹⁸Matabhisi mani ma mani? iiyowa ketiti livfia la Mbali liyo ikokolie, na mbése iúdha selia yami ya ikokolia livfia la Mbali. ¹⁹Ngo ata toku i uhulu anga bhatopa, yadji kia nkambia wa bhatopa ambusa taa epati bhushe ta magi. ²⁰Na Bhayuda, ibha toku Bhayuda ambusa taa ibha ódhu Bhayuda; na bhaa bha aitshi ya selia, toku itshi la selia. (imbi toku emi mukulu aó indje ami itshi ya selia), ambusa taa iúdhu bhaa bha itshi la selia; ²¹Na bhaa bha mbese selia, toku mbese selia (imbi toku egwale mbese selia ya Mbali; na igwala á itshi la selia ya Kilisito), ambusa na ibha údha bhaa bhandjó abho na selia. ²²Ibhia na bhulelu anga bhaa bha na bhulelu. edji kia etopa anga bhatopa, ambusa taa tu bha bhikisia bhaamo. ²³Ya kia etopa na isowa la livfia la Mbali, ambusa taa égwali nanu. ²⁴Nundje dji bhianu taa bhaa bha keni mavfi ma isindana bha kenie bhatopa mavfi, nge tomoi undjo ú udhue matabhisi? Kenai mavfi nata nu údhu mata bhusi. ²⁵Bhatopa bhaa bha sianie bhadji owa na tumba étopa ya ébhibhi, ka bha kiie dyulu dya iúdha matabhisi ma kanyaka; nge djuwe, tukiai iyo dyulu la iúdha matabhisi ma mbese kanyaka. ²⁶Emi kotiyo, ekeni toku iyovfulu movfuvfu. ²⁷Nge ya enisia mobhi mpuli, ka na iúkambisia, na bhuwa bhi igwala emi mukulu áao musikiane ambusa na ikokola ibaamo.

Chapter 10

¹Bhamonima, indje onduwami ta nusimia taa bha edje bhasu bhubha bhatopa na iyetila obhingi la dhene; ²Ta bhubhia bhatopa bhadjinisiné anga Musa ka á obhingi la dhene; ³Ta bhudhia bhatopa bhima bha idhia bha mpumatima, ⁴Ta bhu nyuwa bhatopa á étuko ya mpumatima, ngo bhu nyuwa á étoko ya libhoi la mpumatima úbha ékéká, ka libhoi lio libhia Kilisito. ⁵Nge bhagi angabhó bha bhiabhó bhakima anga Mbali mungusa bhu sila à mpena wa iséke. ⁶Ngo, bhima bhio bhi kiana dyulu la ituvfanisia mufano, ambusa taa tuneke udhé kulu ya ébhibhi, toku ibhó bhu údha. ⁷Mbèse nuwe iabudua milimo, toku bhaamo bhabho, na iyekana toku ikpaluana: bhushe bhadyumana dyulu la idhia ka na inyuwa; bhatema ka ibhima. ⁸Mbèse dyuwe idji owa á mavfanyi toku bhaamo bhabho bhudji owa, bhusila bhusi kutabhumoi bhushe bhilefu makomo ta mavfili na bhimo na bhimo ta bhisaso. ⁹Mbèse dyuwe inetshutsha Bhwáná, toku bhaamo bhabho bhun'tshutsha bhaa bhusila na nyili. ¹⁰Mbèse nuwe ingungumaka, toku bhaamo bhabho bhu ngungumaka, bhaa bhusila na Asilisia. ¹¹Bhima bhino bhibha kiana la dyulu la ivfanisia mufano, ka ibhia bhi kpaluané toku makokó masu, angasu bhaa ga owá á tútútú wa bhidjo. ¹²Na éyo kotiyo, undjo úkpalie taa ú un'temé adjingbéli na ikuwá! ¹³Itshutshana ta limoi la inidjilése lio libhaése la mobhi, ka Mbali, undjo ú un'kamé, andje lúusiese taa nugwale bhatshutshané ikoéta lokulu lanu; nge na itshutshana útayarisie dyokuto namuna ya itita, ambusa taa nu wezi ibhelia. ¹⁴Na dyito, bha úndusia bhama, kenilai milimo mavfi. ¹⁵Yavfia toku anga bhushe bha otinga; djibhai toku yavfia. ¹⁶Lungú la bhalaka lúo ta bhalikia, indjese ilongana á manyika ma Kilisito? mokati úwo ta úbhúma, úndjese ilongana á mabhi wa Kilisito? ¹⁷Mungusa inamokati ku ta ómoi, djuwe bhaa tubhagi, ta óúwa mobhi toomoi; ngo mokati úwo ta ludhia djuwe bhatopa. ¹⁸Ubha enaí bha Isalaeli iyekana na mobhi: bhaa bha dhie bhio bhudugwana bhandje abhó na malonga na n'tuwá? Yavfia kotiyo titani? ka bhilaka bha tumbu bhio bhi bhiowané á milimo iéma ao molimo ú éma? Mbèse. ²⁰Yavfia taa iyo i iyowané, bha óowá anga bhagú, ka mbèse anga Mbali; ngo, indje onduami taa nugwali na malonga na bhagu. ²¹Undje pasiai inyuwa lúngú la Bhwáná ka na lungu la bhágu; nudje pasianu udhia á mésa ma Bhwáná, ka á mésa ma bhágù. ²²Túóndue tukoluwa kabhébhé wa Bhwáná? tu na lokúlú la inemila? ²³Topa élúúsiané, nge étopa indje na énú; etopa ielúlúsiane nge étopa indje kpeliese. ²⁴Kia mushe ta ómoisa vfungala faidha yese, nge kia kila mushe avfungala faidha ya wómó. ²⁵Dhiai étopa éyo ikulusanie á sokó na mbèse idji iya á mpumatima. ²⁶Ngo misia mi ma Bhwáná ka étopa éyo i asemele. ²⁷Ani úndjo andje nedjibhiése Mbali ané bhiga ka ta wa djelia ikéná, dhia étopa eyo bhané óuwe, na mbèse iya na isowa la mawazo na mpumatima. ²⁸Ani mushe anesowa: ino ibhaiowané á sadhaká ya milimo! Mbèse idhia na isowa la undjo á kpetia, ka na isowa la mawazo ma mpumatima. ²⁹Yavfia dyanó mbèse na mawazo ma mumatima wanu, nge na maa ma wómó. Na éndje, uhulu lami lúgwalie lusambisiané na mawazo i mamó? ³⁰Ani yadhia na lokowa, mungusa wa éndje igwalie m'vfamilané dyulu la éma iyo ikpudhusie lokowa? ³¹Ani égwali taa nubha bhadhie, ao bha nyuwé áo tabhakie miomo, kiai étopa dyulu la obibo la Mbali. ³²Mbèse nuwe ikosia bha Giliki, bha Yudha, kanisa ya Mbali, ³³Namuna temoi émi dyokuto éku lokulu á bhima bhitopa bhifulaisia bhatopa, na ivfungala, mbese faidha yami, nge faidha ya bhagü, ambusa taa bha gwali bha bhiké.

Chapter 11

¹Kia toku emi, toku emi kubhanene ikia toku Kilisito. ²Yane biba nuwe na iyo nane djulia nami na esima litopa. Ka na eyo na djelia miyo ene sowa nuwe dyokuto ene oowa nuwe. ³Iyondutaa, nudjibhi taa Kilisito ú n'kota wa mushe n'topa, taa mulume ún'kota anga mwali, ka Mbali ú n'kota wa Kilisito. ⁴Mulume n'topa undjo vfemie ao iyenga, ntuwe n'sigale, á mokisia nkota wese bhutshoni. ⁵Mwali n'topa, na mbogo wa úmo, undjo ú vfemie ao iyenga, n'tue vfololo, á mokisia nkota wese bhutshoni: itoku á omuana. ⁶Ngo ani mwali andjese musige n'tuwe, anga mwali igwala n'tinane ngbili ao igwala mu ómuane, kia asigi n'tuwe. ⁷Mulume andje pasiese isega n'tuwe, mungusa manga ú akuvfe ka lobibo la Mbali; ngambo yomo mwali ú lobibo la mulume. ⁸Na eyo, mulume sú idjese anga mwali, nge mwali undjo ú bha mu idje anga mulume; ⁹Ka mulume sa kambisianese na isowa la mwali nge mwali ú bha nkambisiané isowa la mulume. ¹⁰Na toku ito mwali, na isowa la bhatambia, úpasie igwala ikulu lan'tuwe wese na wsima anga undjo úm'bhikilie. ¹¹Na dyito, anga Bhwáná, mwali andje bhikiese mbese mulume, imbi mulume mbese mwali. ¹²Ngoanamuna temoi taa mwali wa idja á paki ya mulume, namuna temoi mulume ú mugwale na isowa la mwali, ka bhatopa bhuidja anga Mbali. ¹³Nuwe bhakulu bhaao ukumuai: ébhonge mwali á vfemi Mbali untue vfololo? ¹⁴Kisi kubhanene andjene vfanisiese nuwe taa ibhutshoni anga mulume agwali na ngbili djigi, ¹⁵Nge iobibo anga mwali agwali nao, mungusa ngbili djibha angabho dji owane toku etambala. ¹⁶Ani mushe ónda itua nganyi, tundjasu na tabhia aao iyo, imbi makanisa ma Mbali. ¹⁷Na iowa makoko maa, iyo indje bibiami, iyo nu kumanilie, mbese taa núóú bhukome, nge dyulu núóú bha bhibhi ikoeta. ¹⁸Ka apele ya óka taa dyaa nuwe mukumanakilie á bhitulumilo, i na ivfakanaka anganu, ka ya djelia ta búwá, ¹⁹Nge ékpie igwali dyokuto na makanisa ma búwa búwa anganu, ambusa taa bhaa bha bhadjeliane bha gwali bhadji bhikiane toku bha eto anganú. ²⁰Dyaa kotio muku manili iyo, undjese mungusa isowa la idhia bhima bha idhia bha Bhwáná; ²¹Ngo dyaa ogwalie owe sú dhie, kila mushe úkpekisi igeiya bhima bhese bha idhia kubhanene, ka tomoi ú na egwa, ka undjomo ú na bhukolua. ²²Nundjanu na bha yavfulu dyaa nu dhie ka nunyye? áo nú sesakie yavfulu ya Mbali, ka na inbha vfanisia bhutshoni bhaa bhandja bho na ema. Ene sóúwe nuwe indje? Emi ine bibi nuwe? Na eyo indjene bibianu nuwe. ²³Ngo ua udha anga Bhwáná iyo inegulusia nuwe; i Bhwáná Yesu, bhotio bhuwo dyaa ubhia mú owane, mugeye mokati; ²⁴Ka ambusa na idji iiganisia lokowa, á úbhuna, ka avfia: ino i mobhi wami úwo ún'bhunané dyulu lánú; kiai ino na ine djuwa émi. ²⁵Namuna temoi, ambusa na idhia, ágeia lungu, ka avfia: lungu luno iilongana la bhasi á manyika mami; kiai ino na inidjua mingo mitopa dyaa nu nyuwe. ²⁶Ngo mingo mitopa dyaa nu dhie mokati úno ka na inyuwa lungu luno, nú kókólie ligwa la Bhwáná, mpaka dyaa ú idji bhiyo. ²⁷Namuna wa eyo undjo údhu mokati, úgwali mu lombe na mobhi ka na manyika ma Bhwáná. ²⁸Kia kotiyo mushe aji djibhila ku bhanene, ka na eto ádhi mokati ka na inyuwa lungu luwo; ²⁹Ngo undjo údhie ka ú nyuwe mbese idje idjibhona, mobhi wa Bhwáná, á dhia ka á nyuwa isambisiana lèse ku bhanene. ³⁰Na eto i anganu bhagi na ma bhunga ka na ndutu ka na bhagü bhaa bha ógwa. ³¹Ani ta djisambisia djuwe bhakulu bhaáo, tundje gwali bhiasu bha sambisiané. ³²Nge dyaa tugwali bha sambisiane, tugwalie na azabhú anga Bhwáná, ambusa ta djuwe ka na kisi tuneko gwalena úkúmu. ³³Na eyo, bhamonima, dyaa nu kumanilie dyulu la idhia, sibhanai bhaa na bhamo. ³⁴Ani mushe ú na egwa, kia ádhü angèse, mungusa nunoko kumanile dyulu lanúè isambisiana. Itukulie bhima bhimo dyaa iyekie bhi iyo.

Chapter 12

¹Na iyo iebhone liowa la mpumatima, indje onduwami, bhana bhaema, taa nugwali a mbese idjibha. ²Nudjibhi taa dyaa nubha bha pagan nudji tikilisia á milimo ma meluma, iyekana toku nubhia bha kenisiane. ³I dyito yanesowa nuwa taa, ta omoi, ani avfia na mpumatima wa Mbali; andje vfiese: Yesu ún'tunane! ka ta omoi, andje pasiese ivfia: Yesu u Bhwáná! Ani indjiku mpumatima wa kengo. ⁴I na iyowa kuvfi kuvfi, nge mpumatima ku omoi; ⁵Mikambo kuvfi kuvfi, nge Bhwáná kú tomoi; ⁶I na mekambo kuvfi kuvfi, nge Mbali ku tomoi undjo ukambiese etopa anga bhatopa. ⁷Ngo, anga kila mushe ivfanisia na mpumatima li liowane dyulu la faidha ya bhatopa. ⁸Na eyo, anga tomoi iiowané na mpumatima livfia la bhutumba; anga womo, livfia la otinga iyekana na mpumatima ku ta omoi; ⁹Anga womo idjelia, na mpumatima uokuwo; anga womo, liowa la ibhikisia, na mpumatima uokuwo; ¹⁰Anga womo, liowa la ikia bhikako; anga womo iyenga; anga womo, idjibha mpumatima; anga womo, idjibha itabhilia bha luga. ¹¹Mpumatima wokuwo ku tomoi, ú kambisie bhima bhio bhitopa, uvfakanie anga kila mushe tokuowo únduwe. ¹²Ngo, toku mobhi úkutomoi, ka na mango ta magi, ka toku mango matopa ma mobhi, imbiese bhugi bhaoó, ikiese mobhi ta omoi, inamuna tomoi, i Kilsito. ¹³Tubhia bhatopa, na éto, bha djinisiane á mpumatima ku tomoi, dyulu la ikia mobhi ku tomoi, ogwali Yuda, ogwali na úhúlú, ka tubhia bhatopa bha uvfé na mpumatima ku tomoi. ¹⁴Na éyo mobhi undjese na lingo ku limoi, nge ú n'kiane na mango ta magi. ¹⁵Ani okulu wavfia: mungusa indjami óbhó, indjami wa mobhi indje gwaliese mobhi na isowa la lilio? ¹⁶Ka ani ótoi wavfia: mungusa indjami lidjo, indjami wa mobhi, indje gwaliame wa mbhi na isowa la lilio? ¹⁷Ani mobhi ntopa ubha lidjo, iyoka igwali nia? Ani ibhi gwala étopa ku iyoka, iombhua ligwali linani? ¹⁸Na dyito Mbali ú avfisiane kila lingo á mobhi toku manga úonda. ¹⁹Ani bhitopa bhi bhia lingo ku talimoi, amba mobhi úgwala nani? ²⁰Dyaa kotiyó ina mango magi, ka mobhi ku tomoi. ²¹Lidjo lindje pasiese inesowa obho: indjami na kúlú wanu. ²²Nge iékima, manga ma mobhi maa ma maenikiane igwala na bhulelu bhugi, bha na lazima; ²³Ka maa tu mawazi igwala mbese enu á mobhi, tu mikumbuwe na esima ta dhene. Nadyito mango masu maa ma mbese enu, mipatie esima ta lugi; ²⁴Lotungo lumó, bhio bhi na enu tundjasu na kulu aaó. Mbali ukamba mobhi namuna ya iyowa esima á bhio bhikanda enu, ²⁵Ambusa taa ine gwale na ivfakana á mobhi, nge taa mango magbelana mamó na imamo. ²⁶Ka ani lingo ta limoi la ena mpuli, mango amtopa ma enie mpuli na lio dyokuto; ani lingo talimoi la esimiana, mango matopa ma seie na lio. ²⁷Nu mobhi wa kilisito, ka nu mango mese, kila lingo na enu yese. ²⁸Ka Mbali utemia á semele na kanga, bha masaso bha Dhokotolo, kaamo bhaa bhaowana ikia bhikako, ka bhaa bha na liowa la ibhikisia, la ivfulia, la ikambisia, na ivfia mavfia kuvfi kuvfi. ²⁹Bhatopa bha bhatende? bhatopa bha bhakanga? bhatopa bha bha Dhokotolo? ³⁰Bhatopa bha na liowa la bhikako? bhatopa bha na liowa la ibhikisia? bhatopa bha vfi na maluga kuvfi kuvfi? bhatopa bha tabhilie? ³¹Gwalai na kulu wa liowa la likima. Ka ina kaamo na pika ya ékima ya inévfanisia núwè.

Chapter 13

¹Dyaa evfie na luga la bhuse ka na dja bhatambia, ani indjami na bhoondusia, emi mosilo uwo uvfie, ao tuku mondoli uwo olilie. ²Ka dyaa yodhu kebhu wa bhukanga, nüdji bha sili djitopa ka na malifa matopa, ka ani ena idjelia litopa ku aitulusia mitala, ani indjami na bhoondusia, indjiami ema. ³Ka dya evfakanie bhima bhami bhitopa dyulu la bha bhoka, ka dya yoouwe imbiëse mobhiami dyulu dya egwaei m'vfambane, ani indjami na bhoondusia, iyo indjekieëse ema. ⁴Bhoondusia bhubhelie, bhubhwü djale na bhukima; bhoondusia bhundese na kabhebbhe; bhoondusia bhundjine bibhese; bhundjwese na bhisau, ⁵Bhundji kandiese adhabho, bhundji vfungaliëse faidha yese, bhundjese na bhusungu, bhundji vfungaliëse bhuubhi, ⁶Indjiseise na mbese bhwendjini, nge bhusei na endjini; ⁷Bhutikilisi bhitopa, bhu djelie mitopa, bhu kpalie bhitopa, bhu bhelie mitopaa. ⁸Bhoondusia bhundji ogwese. Makanga mohue á tútútú ka maluga mübie, idjibha li lindie. ⁹Ngo tudjibenie ta buwa ka tu ingie bhu kanga ta bua. ¹⁰Nge iyo yeekame yüdjie, iyo iya epichi elindiye. ¹¹Dya ebhia mona, evfia tuku mona ebhi ioga tuku mona, ebhi djuaka tuku mona. dyaa ya kika kotiyo mushe, ya tikila kotiyo bhitopa bhia bhudaadu. ¹²Bhusi bhuno teena isowa la kiyowa, na haliya livfue, nge ketetino tu eni kanie bhosio kwa bhosio; bhusi bhuno edjibhie na epichi, nge ketetino edjibhie toku ebhianono mudjibhe. ¹³Ketetino kotio bhima bhio ta bhüsaasu bhi bhigwale: idjelia, ikpalia, bhoondusia; nge iyo üdheene á bhima bhitopa, ü bhoondusia.

Chapter 14

¹Vfungalai bhu ondusia, gwalai na kulu ta egi nu udhu zawadi dja mipumatima, nge nu udhu iyenga. ²Na eyo, undjo uvfie na luga, andje vfiese na bhushe, nge na Mbali. Ngo mushe andje mokiese ka iam'pumatima uwo manga uvfie na iam'pumatima úwò manga uvfie na asili. ³Undjo ú éngie, opasi ka lumu, uvfie na bhushe, ubha vfanisise vfololo, ubha komulue, ubha bhumbúe. ⁴Undjo uvfie na luga udji vfanisise idje mukulu aaó úndjo ú engie uvfanisise kanisa. ⁵Yá ondue taa nuwe nuvfie bhatopa na luga, nge kaamó na ikoéta taa nu éngai undjo ú engie, ú dhene iyeta undjo uvfie na luga, ku taa undjo utabhilie, dyulu la kanisa iúdhú ivfanisiana ta vfololo. ⁶Ka ketetino, bha monima, endje enu aaó égwali nao anganu ani yané ekila nuwe na ivfia na luga? ka ani sivfie nanú á iyenisiana, áò na idjibha, ao na iyenga, áo na asili? ⁷Ani bhima bha mbese ivfuma bha bhia dyoi, filimbi áo panda indje vfundusiese dyoi kuvfikuvfi, tudjibhie titani iyo bha bhelie i filimbi áo i panda? ⁸Ka ani panda ya bhia dyoi la étané, neni udji ta yarisie á bhita? ⁹Namuna temoi nuwe, ani na luga nundje ówe anu livfia kuvfi, tudjibhi namuna yania iyo nu vfie? ngo nuvfie ketiti. ¹⁰Ina abhugi wa maluga á kisi, undjese na luwo lúetie imamó na ótinga. ¹¹Ani kotiyo sidjibhé maana ma luga, egwali epala anga undjo uvfie, ka undjo uvfie úgwali epala anganu. ¹²Namuna ku emoi nuwe, mungusa nuwe nu ondue iyowana á mipumatima, ta égwali dyulu dya ikpila kanisa iyo nuvfungalie taa nupati egi. ¹³Nadyito, úndjo úvfi na luga úvfemie dyulu la iúdhú liowá la itabhilia. ¹⁴Ngo ani ya vfema na luga, mupumatima wami úá vfema, nge otinga lami lugwalie lutemé. ¹⁵Ikiani kotiyo titani? évfemie na mpumatima, nge évfemie dyokuto na lotinga. ébheli djumbo na mpumatima, nge ébheli dyokuto na lotinga. ¹⁶Namuna yomó, ani wa iganisia lokowa na mpumatima, namuna yania undjo ú á semele na bhushe úkpetani tio Ino! á mokambo ái wa lokowa, mungusa andje djibhiése iyo wa vfia? ¹⁷Wa kia mekambo ma lokowa ma mikima, iékima, nge undjomó sa vfanisiane ése. ¹⁸Ya migania Mbali lokowa na iyo ya vfia na luga inéta nuwe bhatopa; ¹⁹Nge, á kanisa, yonda ekima ivfia mavfia ta éfu na otinga lami, ambusa taa egulusia dyokuto ibhaamó, koliko ivfia mavfia éléfu ta bhúu na luga. ²⁰Bhamonima, nugwalai anu bhana á otinga lanu, nge dyulu la bhubhi, gwalai bhana, ka, na isowa la otinga lanu, gwalai bhushe bha kamé. ²¹Ikpaluana á selia: ianga bhushe bha kabhila yomó ka na anyuwa wa bhushe bha bhituko bhimo ka évfie anga bhushe bháno, ka bhandje nindokia bho ka dyito, Bhwáná úvfia. ²²Naikulu la éyo, maluga ma évfaniko, mbese anga bhaa bhudjelia, nge anga bhaa bhandje abho bha djelie; bhukanga, ngambo yomó, iévfaniko, mbese anga bhaa bhandje abhó bha djelie, nge anga bhaa bha djelia.

23 Ani kotiyo, á ikumanila la kanisa ku etubhu, bhatopá bha vfie na luga, ka lúo lu idjie anga bhushe áo anga bhaa bhandji bha djelie, bhandje vfi abho taa una tombé? ²⁴Nge ani bhatopa bha enga, ka ani bhaa bhandjabhó bha djelie bha djanila áo bhushe, bhan'vfamili bhatopa, bhatopa bha mukú núwe. ²⁵Sili ya mpumatima wese ya vfundua bhovfo, na éto, ákua bhosio itshi, á mabudua Mbali, ka á londula taa Mbali wa angili angili á semele naa nu. ²⁶Ikiani titani, bha monima? dyaa mukumanilee bhaa áo bhaamó anganu bha na lúmbo? ivfanisia, iénisiana, luga, itabhilia kia étopa ikiana mungusa wa ikpela. ²⁷Ani mushe avfia na luga, bha vfi ta bhavfili ao mbese bha eti tabha saso, kila mushe na mungo wese, ka wómó atabhilia; ²⁸Ani undjese na wa itabhilia, katanai á kanisa ka avfi na mpumatima wèse ka na anga Mbali. ²⁹Na eyo ibhonie bha kanga, kia ta bhavfili ao ta bha sáso bha vfie, ka ibhamóbha bhóni, ³⁰Ka ani undjomo ún'djumané á vfanisiana, kia undjo wa pikilie á katano. ³¹Ngo nupasie bhatopa ienga womó ka womó, ambusa taa bhatopa bha gwali bha gulusiané ka ta bhatopa bha gwali bha dye dyané. ³²Mipumatima ma bhakanga mi esimie bhakango, ³³Ngo Mbali andjese Mbali wa moyeye, nge wa bhugúwè. toku na makanisa matopa ma bhaa bha kengo. ³⁴Kia bhali bha katana á bhitulumilo, ngo bhandjie abhó na luusa la ivfia, nge bha gwalio bhané dulusie iyekana na toku selia evfie. ³⁵Ani bha ondue igulusiana ikulu la ema, kia bha ei bhalume bhabho á yavfulu, ngo ibhutshoni anga mwali ivfia á kanisa. ³⁶I anganu dyaa livfia la Mbali li idja? óa ianganu nuwe bhakulu bha aao livfia li idja? ³⁷Ani mushe úkpalie taa ú n'kanga áo ú na bhukanga, kia á djibhi taa iyo ibha kpalua i selia ya Bhwáná. ³⁸Ka ani mushe sa djibhé selia iyo, kia agwali mbese idjibha. ³⁹Na dyito bhana bha éma, gwalai na kúlú ya iyenga, ka nusikisianu ivfia na luga. ⁴⁰Nge mitopa mi kiana na bhukima ka mbese moyeye.

Chapter 15

¹Yane sowa nuwe kaamo, bhamonima, livfia la Mbali lio inekokolia mono nuwe, liyo nu udha, na iyo nubhia bha bhelié, ²Ka na iyo nubhia bha bhike, ani na gwala nao toku ine kokolia nuwe; namuna yomo, nubha bha djelie ketiti. ³Ine gulusia nuwe apele na etopa, toku ili, udha dyokuto, ta Kilisito ougwa dyulu dja djambi djasu, iyekana na makpalua; ⁴Ubhia mu onane, ka u umua bhusi bha masaso, iyekana na makpalua; ⁵Ka undjanila Kefa, kaamo anga bhaa tabhu ka na bhamo ta bhavfili. ⁶Kaamo, abha djamila bhamonima, iyeta miya ta efu mungotomoi, bhaamo bha ku bha bhike, ka bhaamo bha mala iogwa. ⁷Kaamo, andjanila Yakobo, na bhatende bhatopa. ⁸Ambusa na ibho bhatopa, idjanila dyokuto emi, toku wa ibhekuwa, ⁹Ngo emi undjo ntende wa bhuwa, indje akiami ebhisiana ta n'tende, iyenisia kanisa ya Mbali mpuli. ¹⁰Na lokowa la Mbali luwo etano, ka lokowa lese anganu lubhiaese ketiti, dhomu na dyaa, ikamba ibha eta ibho bhatopa, indjese ku emi mingo mitopa, nge lokowa la Mbali luo lu angami. ¹¹Na eyo kotiyo, igwali emi, igwali ibho, enai iyo tu kokolie, ka iyo kuiyo nu djelia. ¹²Ngo, ani bha kokolia taa Kilisito ú umua anga bhaa bhu oguwa, namuna yania bhaamo bha anganu bhavfie ta undjese na iumua anga bhaa bhu ogwa? ¹³Ani undjese na iumua anga bhaa bha ogua, Kilisito sa omueese. ¹⁴Ka ani Kilisito sa umueese, ikokolia lasu likotiyo ketiti, ka idjelia lai li dyokuto la ketiti. ¹⁵Dyuwe ta enikiana toku bhasamboli bha ebhela bha Mbali, mungusa tun'sambola Mbali taa ú umusia Kilisito, ani sabhi mumusiese, amba bhaa bhu ugwa bhu umuabho. ¹⁶Ngo ani bhaa bhu ogwa bhandje umuabho, amba Kilisito dyokuto sa umueese. ¹⁷Ka ani Kilisito sa umuwese, idjelia lanu li ketiti, nuku kaamo asemele na djambi djanu, ¹⁸Ka na dyito, dyokuto bhaa bhu ogwa anga Kilisito, bhu bhola. ¹⁹Ani ku á ibhuka laao lokulio taa tukpalia anga Kilisito, tu na bhukuku ta bhugi ieta bhushe bhatopa.

²¹Ngo, mungusa ligwa li idja na mushe, idyokuto na isowa la mushe lio iumua anga bhaa bha ogwa la idja. ²²Ka toku bhatopa bho ugwa isowa la Adhamu, inamuna temoi dyokuto bha bhiki kaamo anga Kilisito, ²³Nge kila mushe na egula yese. Kilisito toku wa pikilie, ka bhaa bha anga Kilisito, dyaa á idja lese. ²⁴Ambusa igwali na tútútú, dyaa ú iganisie bhukota anga undjo ú Mbali ka Tita, ambusa na ibhuna bhukota bha kisi, na bhakota bhatopa ka dyokulu bhutopa. ²⁵Ngo ekpie ta alombi ku á ikokianisia bha kodhu bhese á itshi ya makulu mese. ²⁶A kodhu wa tútútú undjo ugwati muesisiane, i ligwa. ²⁷Mbali, na eto wa avfisiane bitopa á itshi la makulu bhidjidulusia angese, iyenekiane taa undjo udulusia bhima bhitopa sitikise yomo. ²⁸Ka dya bhima bhitopa bhiguale bhidulusiane angese, dya mona idje mukulao ogualie un'duluwe anga undjo uwa vfisiane bhima bhitopa á itshilese, ambusa taa Mbali aguali un'topa anga bhatopa. ²⁹Nana jomo bha bhue titani bha bhadjinisiane dyulu la bha bhu ugwa? ani bhaa bhogua bhandji umubhia bho, mungusa indje bhakie taa bha djini dyulu labho? ³⁰Ka djue, mungusa indje tubha guale á saa etopa kua atali? ³¹Masi matopa jaame ku mwa vfisiane kualigua, juna, bhana bhema, na obibo luo nu nao dyulu lami tuku utuwe, anga Yesu Kilisito Bhwáná wasu. ³²Ani i á iena la bhushe lio ibha sianisia bha tumbu á Efeso, undje faidha eyo in'didji la? ani bhaa bhougwa bhandje umumono, tudhai ka tunyua, ngo kapuma tu uguwe. ³³Mbese nuwe idje komba: bha mbeni bha bhabhibhi, bhatukuwe esima la mushe. ³⁴Udji iyai bhani kubhanene, toku iselia, ka nukiai taa nu djambi, ngo bhaamo bhandje n'djibhiabho Mbali, yavfia eto taa nu udhu bhutshoni. ³⁵Nge, womo uvfia: namuna yania bhaa bhougwa bho umu bhio? na mobhi wa namuna yania uwo bhu idji nao? ³⁶Edudu! iyo wa ona indje tuwese, ami indjese mu ugwe. ³⁷Iyo wa ona, indjese mobhi uwo ú tuwe; ilopuma ngungu, la ngano saa iyomo, ao dya namuna iyomo; ³⁸Ka Mbali oowa mobhi toku ú onduwe, ka ákila lopuma na mobhi wese. ³⁹Mobhi n'topa undjese namuna temoi; nge mimo mi mebbhi ma bhushe, mimo matumbu, mimo ma manoli, mimo ma titi. ⁴⁰I na dyokuto mebbhi ma ikulu la nguvfa ka na mebbhi ma kisi; nge mebbhi ma ikulu la nguvfa mi mietane, na mebbhi ma kisi. ⁴¹Uwomo ú mpena wa dyuvfa, ú womo ú mpena wa weli, ka ú womo úmpena wa adaduwa; imbese adaduwa tomoi ú etane na mpena wa adaduwa undjomo. ⁴²I dyokuto i na iomuwa anga bhaa bha ogwa. Mobhi ú muonane sa vfola; ú omuwe mbese ivfola; ⁴³U muonane na bhutshoni, ú muomuwe na obibo; ubhia muonane mbese lokulu; uómúwa mu idjala na lokulu; ⁴⁴U múónane mobhi wa ki mushe, ú oúmuwa mobhi wa mpumatima. Ani i na mobhi wa ki mushe, i dyokuto na mobhi wa mpumatima. ⁴⁵Maana naaó ikpaluana: mushe wa pikilie, Adhamu, ubhia mpumatima wa mubhiko. Adhamu wa tútútú ubhia mpumatima wa ibhikisia. ⁴⁶Nge undjo wa mpumatima andjese wa pikilie, i undjo ú wa ki mushe; undjo ú wa mpumatima wa pikilie ú idjie ambusa. ⁴⁷Mushe wa pikilie, ú kambana na misia, ú wa misia; mushe wa mavfili ú wa ikulu la nguvfa. ⁴⁸Toku ubha wa misia, bha dyokuto bha misia; ka toku ubha wa ikulu la nguvfa, bha dyokuto bha ikulu la nguvfa. ⁴⁹I namuna temoi toku tu vfilana na undjo wa misia, tuvfilani dyokuto na á kuvfe wa undjo ú ikulu la nguvfa. ⁵⁰Iyo yavfia, bha monima, taa mobhi ka manyika indje eniese bhukota bhwa Mbali, áo ivfola li eni mbese ivfola. ⁵¹Enai, yanesowa nuwe sili temoi: tundje uguasu bhatopa, nge djuwe bhatopa tugwalie bha bhasiane, ⁵²Dyokaa, na igbolia ka na iena, á panda ya tútútú. Panda iyo vfulanie, ka bhaa bhougwa bha ómúwe mbese ivfola, ka djuwe, djuwe tugwali bha bhasiane. ⁵³Ngo ekpie ta mobhi wa n'vfoli usali wan'mbese

ivfolá, ka mobhi úwo wa múúgwe ú sali mobhi wa mbese íógwa.⁵⁴ Dyaa mobhi wa ivfolá ugwalí n'sale mobhi wa mbese ivfolá, ka dyaa mobhi úwo wa móúgwe ú gwali nsale mobhi wa mbese íogwa; dyaa iya kisanie livfia liyo libhia likpaluane: ligwa libhia limilane na itoka.⁵⁵ Hôô ligwa, itokalai li nani? Hôô ligwa, bhukali bhai bhu nani?⁵⁶ Bhukali bha ligwa, i djambi, ka lokulu la djambi, i selia.⁵⁷ Nge dyokuwa dji kpudusiana anga Mbali, undjo á tuówa itoka na paki ya Bhwáná bhwasu Yesu Kilisito.⁵⁸ Na eyo, bha monima, bha bhaóndusia, gwalai bha kame, mbese idiga, na ikamba ta ekima na ekima á mokambo wa Bhwáná, idjibha taa mokambo wanu undje gwaliese wa ketiti anga Bhwáná.

Chapter 16

¹Na eyo ebhinie mokondjo wa iko bhoowa bhaa bha kengo, kiai, nuwe dyokuto toku i lúúsia á bha kanisa bha Galatiya. ²Kia kila omoi wanu, bhusi bhu itatika posho, á avfisia am'bhongo iyo upasie, iyekana na iudha lèse, ambusa na ta nuneke sibhake ikiana lami ikulu la ikumanishia mekondjo. ³Ka djaa iidjie, etumue na malubha, bhushe bhaa nubha djelie, na mekondjo manú á Yelusalema. ⁴Ani ya bhonga taa ikeni emi mukulu aao, ekenie nabho lokendo. ⁵Ikenie angnu dyaa ikalie Makedhonia, ngo ekalibhio Makedhonia. ⁶Sayomo iosalibhie anganu, oo dyokuo ietisie evfumbu ya lugwe anganu, ambusa taa ekeni nanu dyaa ekenie. ⁷Indjeonduanu ino mulungo ineni nuwe ka na ieta, nge ekpalie igwala evfumbu ta djaa nanu, ani Bhwáná ú lúúsie. ⁸Nge igwalie á Efeso mpaka á Patekote; ⁹Ngo mulango wa dhene ú múégulane ka ilumila itavfololo, ka bha akodhú bha ta bhagi. ¹⁰Ani Timoteyoákiana, kia angwali anganu ombese bhuwa. ngo úkambie toku emi mokambo wa Bhwáná. ¹¹Mbese mushe ine bhelakaka kotiyo. Gwalai nabho taguwe, ambusa taa áeki angami, ngo enen'sibhie na bhamonima. ¹²Na iyo ebhonie monima Apolo, in'komula ta egi ta aidji anganu na bhana bha ema ibhamo, nge sibhaése na iónda lése ta ákú ketetino, ukenie dyaa upati egula. ¹³Bhonai, temai bha kame á idjelia, gwalai bhalume, nudjikanisiai. ¹⁴Etopa iyo nukúe ikiana na bhundusia! ¹⁵Kaamo yane komola nuwe bha monima, nudjibhie taa bhwandja bha Setefano i malumbuko ma Akai; ka udji ówá á mokambo wa bhaa bhakengo. ¹⁶Gwalai na ésima anga bhushe toku bhano, ka anga bhatopa bhaa kambie mokambo namuna kutemoi. ¹⁷Ya séá maiyeni kiana la Setefano, na la Folotinato ka la Akaiko, bhaa bhasigila dyaa mubha yanu iyo. ¹⁸Ngo bhu dulusia mpumatima wami ka na wanu. Djibhai namuna ya ibhoowa bhushe toku bhano lokúkú. ¹⁹Ma kanisa ma Azia bhané salimia nuwe. Akila ka Pilisila, na kanisa eyo i anga bhó na yavfúlú, bhané salimia nuwe egi anga bhwáná. ²⁰Bha wanyinya bhatopa bhané salimia nuwe. Salimia nai bhaana bhamo á ibhusua la bhukengo. ²¹Ayanesalimia nuwe, emi Paulo, na óbhó wami kubhanéné. ²²Ani mushe andje munduése Bhwáná, á gwali n'tunané! Malanata. ²³kia lokowa la Bhwáná Yesu Kilisito lugwali nanu! ²⁴Bhúondusia bhami bhú gwali angnu bhatopa anga Yesu Kilisito.

2 Corinthians

Chapter 1

¹Paulo, n'tende wa Yesu Klisto na iyonda la Mbali, ka na monima Timoteyo, a kanisa ya Mbali iyo i a kolinto, ka anga bhatopa bhaa bha kengo a Akaya étopa. ²Kia lokowa ka bhuguwe bhugwali bhu owané angani na iidja anga Mbali tita wasu ka anga Bhwáná Yesu Klisto! ³Mbali abhalikwa tita wa Bhwáná wasu Yesu Klisto, ita wa bhukuku ka Mbali wa ikomula litopa. ⁴Indjo utukomuluwé a mipuli masu mitopa, ambusa taa, na ikomulana liyo tu nao anga Mbali, tupasi ikomola bhaa bha na mipuli. ⁵Mungusa inamuna temoi mipuli ma Klisto mi migi angasu, i namunz témoi ikumulana lasu li ligi anga Klisto. ⁶Ani tu a mipuli, i dyulu la ikomulana ka la ibhaka lanu; ani tubha komulané, i dyulu la ikomulana lanu, liyo li likane na ibhelia mpuli namuna temoi mipuli miyo tu mieniye. ⁷Ka ikpalia angai li lisimé, mungusa tu djibhi taa, ani nu na mipuli, nu dyokuto na ikomulana. ⁸Tundjio ondu asu, na éyo, inetikila nuwe mbése idjibha, bhamonima, na isowa la mipuli miyo mitugboka a Asia, miyo mibhia angasu mi été, iyéta djokulu djasu, namunata tubha tasu bhakpalie taa tu bhikie. ⁹Ka tubhibhona toku tu né ogwa, ambusa taa tu avfisie ta asu ikpalia lasu angasu djie bhakulu bhao nge iavfisia anga Mbali, undjo u omusia bhaa bhu ogwa. ¹⁰I idje undjo utu ésisia a djambi ka idje undjo utu ésisie a ligwa toku lino, idje undjo tu n'kpalie taa utu ésisie kaamo a ligwa. ¹¹Nuwe dyokuto na ituvfulia na ivféma lanu, ambusa taa lokowa lu udhana dyulu lasu na bhagi bhagwali dyulu la bhagi paki ya i ganisia lokowa angasú. ¹²Mungusa iyo ikiie obibo lasu, i bhusamboli ka na ikpalia lasu, liyo lituluvfusie a kisi, ka kaamo angunu, na bhukéngo ka na bhu tuu a pele na Mbali, mbese na bhutumba bha mobhi, ngé na lolowa la Mbali. ¹³Tundje ne kpaluasú nuwe éma iyomo ku iyo nu somie, ka iyo nu djibhie. Ka ékpalie taa nu kenie na idjibha mpaka tutútú, ¹⁴toku nu djibha tanu ta bhuwa ta tú obibo lanu, i namuna tomoi nugwali la asu bhusi bha Bhwáná Yesu. ¹⁵A akpalia liyo, ibhaonda ikena pikilie anganu, ambusa taa nu udhu lokowwa la mavfli; ¹⁶ya onda i éta anganu a ikena lami a Makedonia, ka i ésa a Makedonia ikiana anganu ka ikéni nanu mulungo a Yudea. ¹⁷Ka na éto, na iyonda iyo, ikia toku mushé undjo andje djibhie? mua ngo mio imidunga mi miango ma mobhi? namuna taa igwali angami na idjelia ka na isika? ¹⁸I angili taa Mbali u n'kamé, livfia liyo tunesowa nuwe libhia ése la idjelia ka la isika. ¹⁹Mungusa mona wa Mbali, Yesu Klisto, undjo ubhia mukokoliané nasu anganu, na émi, ka na Silvano, ka na Timoteo, sibha ése idjelia ka isika, ngé idjelia liyo libhia angése. ²⁰Mungusa iyo ibhonie malaki matopa ma Mbali, i angese i idjelia; i na éyo kaamo Inoo li livfiané nan na djuwe tuvfie Inoo na obibo la Mbali. ²¹Ka undjo útú temia ka nanu anga Klisto, ka undjo útútilia madha, i Mbali, ²²undjo útú avfisia evfaniko, ka úavfisia a mipuma. ²³Ngo, ya mavfisia Mbali

n'samboli a mpumatima wami, i na inéokila núwè bhukuku iyo si keneta ami a Kolinto. ²⁴Mbèse taa ta ne éta nuwe a idjelia lanu, nge tanévfúlia nuwe a iséa lanu, mungusa nu bhasime a idjeliaj.

Chapter 2

¹Idunga mwango kotiyu emi mukulu aao na mbese i iganaka anganu na mukuku. ²Ani ya kia ta nugwali na bhukuku, neni undjo ukiie taa esea, ani indjese ku undjo tan'kia taa agwali na bukuku? ³Ikpalia toku ikia na isowa la mbese ipata bhukuku, á ióúwa lami, anga bhaa ibha taa topa na ikpalia liyo na isea lami i lanu bhatopa. ⁴Ina idyena ta dhene na puli, na bhukali á mpumatima, na mbese taa nugwali na bhukuku, nge ambusa taa nu gwali bha djibhe bhu ondusia bha ieta bhuwo enao anganu. ⁵Ani tomoi ubha undjo udisia bhukuku, mbese emi undjo yakia taa agwali na bhukuku, i nuwe bhatopa, áo bhamo bhanu ani, si etisie mbani. ⁶I iyake anga mushe undje azobho undjo upata anga bha gi, ⁷Namuna taa nupasie imbieše ine mugula bhukuku, ka na ine komola, ambusa taa ane gwale na bhukuku bha ikoeta. ⁸Yane komola kotiyu nuwe nu bhwa bhuondusia angese; ⁹Mungusa enekpaluwa nuwe, ani nu esimie bhima bhio bhitopa. ¹⁰Ngo, undjo nu muguwe bhukuku, emuguwe bhukuku dyokuto, ka iyo ya oguwa bhukuku, ani ya enila mono ema bhukuku, i isowa lanu apele na Kilisito, ¹¹Ambusa taa tu nen'tikile mugu wakati wa itu toka, mungusa tundje si nuwe asu kulu djese. ¹²Na dyito, dyaa ibhia mukiane á Toloasi dyulu la livfia la Kilisito, imbi toku Bhwaná wa indegula mulango, sibhe ami na iama á mpumatima, mungusa sin'gboke ami Tito, monima; ¹³I na eto, ebha tika, ikena á Makedhonia. ¹⁴Djokowa djigwali dji kpudhushiane anga Mbali, undjo utu kiie taa tu toki anga Kilisito, ka ú vfandjie na ieta angasu á bhigula bhitopa embia ya idjibha lese! ¹⁵Na eto, túú, anga Mbali embia ya ekima anga Kilisito, anga bhaa bhuhika ka anga bhaa bu ogwa: ¹⁶Anga bhamo, embia ya ligwa, iouwe ligwa; anga ibhaamo, embia ya ibhika, iouwe ibhika. Kaneni undjo ú muake á bhima bhio? ¹⁷Mungusa tundje tukuasu livfia la Mbali, toku bhagi bha kiie; nge na bhu endjine, nge na iyeka anga Mbali, iyo tuvfie anga Kilisito apele na Mbali.

Chapter 3

¹Tukpekisiai kaamo idji bibisia djuwe bhabhakuli bhaao? Ao tuna kulu, toku bhaamó, malubha ma inebibisia anganu óà ma idja anganu? ²Inúe bhaa nu malubha mású, makpaluané á mipumatima masú, madjibhikiane ka ma somané na bhushe bhatopa. ³Nu toku mudyaa malubha ma Kilisito, e'kpaluane, na mokambo wásù, mbèse na kalamu wa wino, nge na mpumatima wa Mbali wa mbike, mbese ikulu la mésa ma libhoi, nge ikulu la mésa ma mobhi, á mipumatima. ⁴Ikpalia lio, tunaó anga Kilisito anga Mbali. ⁵Indjèse na taa tugwalie djúwe bhakulu bhaao tugwali na itoka ingbela ema iyomo toku iyasu. Itokolasu, la idjie anga Mbali. ⁶Atu tokisia tu gwali bha kambia bha ilongana la bhasi, mbèse la malubha, nge la mpumatima; ngo malubha ma ólúe, nge mpumatima lióúwe ibhika. ⁷Ngo, ani mokambo wa ligwa, úkpaluana á ikulu la mabhoi, ubhia m'bibiane nata bháná bha Isalaeli bha toke abhó ibhona bhosio bha Musa, isowa la obibo la bhosio bhèse, imbi tóku obibo lèse la ieta, ⁸Mingo imbani mokambo wa mpumatima undje gwaliese na obibo lukuété! ⁹Ani mokambo wa úkumia úbha m'bibané, mokambo wa iukumia ina obibo ta lugi. ¹⁰Ka ichi la mokambo úwo, ubhiya mibibane subhièse na enu, dyulu la obibo luwo luba ikulu luate. ¹¹Na éyo, ani úwo wa masi matopa ú m'bibiane wa ikoéta. ¹²Na igwala kotiyo na ikpalia lio, tu na uhulu ta dhène, ¹³Ka tundje kieasu tóku Musa, undjo úsiga bhosio bhèse na étambala, na isowa la ta bhana bha Isalaeli bha nékoéné tútútú ya iyo iya iètà. ¹⁴Nge mawazo mabho ma óuwá kpingbi. Ngo mpaka bhusi bhuno, etambala iyo ikuwe dyaa, bha somie iyokana la ngbé, ka andje temièse, mungusa i anga Kilisito ú bhola. ¹⁵Mpaka bhusi bhuno, dyaa unsomi Musa, etambala ta émoi i n'kuliane angabho na mipumatima; ¹⁶Nge dyaa mipumatima nine bhasie anga Bhwáná, etambala ya esisiana. ¹⁷Ngo, Bhwáná ú mpumatima; ka dyaa mpumatima wa Bhwáná ú iyo, dyaa i uhulu. ¹⁸Djúwe bhatopa bhaa, masio mbese bhi tambala, tubhonai toku á semele na luéna lobibo la Bhwáná tubhia bha basiane na ivfilana na obibo ka na obibo, toku anga Bhwáná, mpumatima.

Chapter 4

¹I na eyo, na igwala na mokambo uno, iyekana na bhukuku bhuwo tu owana, tundje tikilie asu vfevfene. ²Tasika ikia bhima bha bhutshoni bhio bhi kianie na ikobhanal; tundje luvfu ta asu á bhuswele, tundje bhasie asu á bhubhi livfia la Mbali. Nge na ikokolia angili, tu vfanisie bhushe na dyoi la mpumatima litopa apele na Mbali. ³Ani livfia lasu la likima likulialiane kaamo, li lialiane anga bhaa bhu ogwa, ⁴Anga bhaa bhu kanda idjelia livfia la Mbali bhaa mbali wa edjo ino ú siga otinga labho, ambusa taa bhane ene itshana la lokulu la livfia la Mbali. ⁵Tundjedji kokolie asu djuwe bhakuku bhaao; i Yesu Kilisito undjo ú Bhwáná undjo tu kokolie, ka djuwe bhaa tu bha kambia bhami isowa la Yesu. ⁶Mungusa Mbali, undjo uvfia: mpena ú enikanie á bhigula bha livfue! undjo ú tshuanisia mpena á mipumatima masu taa otinga lugwali lungale na obibo la Mbali á bhosio bha Kilisito. ⁷Tavfevfa lito liyo á ndiko dja misia, ambusa taa lokulu la dhene luwo lu owana anga Mbali, ka mbese angasu. ⁸Tu ano á mogbegbilo wa namuna etopa, nge situkianiiese á tútútú; á bhukuku, nge á mbese ikanda ikpalia; ⁹A ienisiana mpuli nge mbese itikila, ikosoana itshi nge mbese itikila, ¹⁰Na ivfevfa masi kumatopa á mebhi masu ligwa la Yesu, ambusa taa ibhika la Yesu ligwali dyikuto li enikiane á mebhi masu. ¹¹Mungusa djuwe bhaa tu bhabhike, tu masi matopa bha owane á ligwa na isowa la Yesu, mungusa ibhika la Yesu ligwali dyokuto la enikane á mobhi wasu whaiogwa. ¹²Na eyo ligwa likiie mokambo angasu, ka ibhika anganu. ¹³Ka, toku tuna mpumatima ku tomoi á idjelia úwo uvfie á livfia la makpaluwa: i djelia, na iyo evfia! djuwe dyokuto ta djelia ka i dyulu la eyo ta vfia, ¹⁴Na idjibha taa undjo ú mumusia Bhwáná Yesu útú umusie dyokuto na Yesu, ka útú vfanisie djuwe ka nanu apele nana. ¹⁵Mungusa mitopa miyo mikiana dyulu lanu, ambusa taa lokowa na idji gbokumia, lugwali lugi, á obibo la Mbali, mejambo ma lokowa ma bhagi. ¹⁶Na eto tundji tikilie asu nvfevfene. Ka imbi mushe wasu wa bhovfo andja idji tuka, mushe wasu wa semele udji bhasia kie kila bhusi. ¹⁷Mungusa mpuli wasu wa mbese bhukali indje livfiese, iyeta bha kepimo bhatopa, ¹⁸Bhudhü bha masi matopa bha obibo, mungusa ta bhona, mbese á bhima bhio bhi bhienikane, nge a bhio bhindje enikaniese, mungusa bhima bhio bhi bha bhienikane bhi bha ieta, ka bha mbese ienikana bhi bha masi matopa.

Chapter 5

¹Tadjibha, ta ani etandha iyo tu bhagwale á ikulu la misia ya bhukulana, tuna á ikulu la nguvfa, iyomo etanda iyo itukuliana na Mbali egula ya igwala masi matopa iyo sikianése na obho wa mushe. ²Kaamo, tusimbie á semele na etanda eyo, tuondue igwala á yavfulu yasu la ikulu la nguvfa, ³Ani ta gwala bhanesigilé, ka tundje eni kiani asu bholumbo, ⁴Ngo tu á semele na etanda eyo, tu simbie, ilémanila, mungusa tu ondue, mbese mungusa itikila, nge tu djisigila, ambusa na ta iyo i yaligwa igwali ikulungile na ibhika. ⁵Ka undjo útu kamba dyulu la eyo i Mbali, undjo útu oowa toku bhilinge bha mpumatima. ⁶Tu kotio masi matopa muidjalo ma ikpalia, ka tu djibhi taa na igwala á mobhi uno, tu gwali dhomu na Bhwáná. ⁷Ngo tu luvfue na idjilia ka mbese na iyena, ⁸Tu bhaidjale na ikpalia, ka tu onduwe ekima tuesi á mobhi uno ka tu gwali anga Bhwáná. ⁹Idyulu la iyo dyokuto ta tudjikanisia angese egwali ekima, nigwata tugwali bhagwale á mobhi uno, ao ta tuesi mobhi uno. ¹⁰Ngo ya tupasa tugwali bhasambisiane apele na Tulubhinaliya Kilisito, ambusa ta kila muse aodhu iyekana na bhukima ao na bhubhi bhuo ukia, bhugwale asemele na mobhi wese. ¹¹Niidjibha kotino bhwa bha bhwana; tuvfungali itoka bhuse; Mbali utu djibhie, ka ekpali nata amipumatima manu nutudjibhi dyukuto. ¹²Tundjine bibisiasu kaamo djuwe bhakulu bhao anganu; nge tabowa nue ta nudji bibisia ikulu lasu, ambusa ta noudhu ibha manyula bhaa bhondu idji bibisia ávminguso niya bobo ka mbese miya mpumatima. ¹³Na dyito ani eemukande idjibha ekima idyulu la Mbali; anu edjibhi ekima idyulu djanu. ¹⁴Ngo bhuondusia bha Kilisito bha tulagimisa, mungusa tueni ta, ani tomoi ubhiya moegwe dyulu la bhatopa, bhatopa kotio bha bhoogwe; ¹⁵Ka undjo woogwa dyulu la bhatopa, ambusa ta bhaa bhabhikie bhandji bhikiabho labho bhakulu bhaa, nge dyulu la undjo woogwa ka na iomua dyulu laabho. ¹⁶Na eto, na ketetino, tunde djebhiasu mushe iyekana na mobhi; ka ani tubhia bhane n'djebhi Kilisito nie kana na mobhi, ketetino tundje n'djebhi taasu na hali aiyoo. ¹⁷Ani mushe ú anga Kilisito, woowa undjo ukambana na Mbali ketetino. Bhima bhangbe bhietá; ena, bhima bhitopa bhiyowa bhia basi. ¹⁸Ka bhio bhitopa bhüdjá anga Mbali, undjo utulonganisia nabho na Kilisito, ka undjo utuowa mokambo wi ilonganisia. ¹⁹Ngo Mbali ubhiya anga Kilisito, alonganisia kisi na idje mukulao, ni isika ibhandela bhushe maseki maabho, ka á avfisía angasu livfia lü longanisia. ²⁰Tukie kotino mekambo miya bhayumbi dyulu dja Kilisito,uku Mbali umubhike á bhayüwa bhasu; tane komula nue alinya la Kilisito: gwalai bhalongane na Mbali! ²¹Undjo sadjibheese djaambi, ukia ikiana djambi dyulu dyasu, ambusa ta tugwali angese bhaa bha endjini bha Mbali.

Chapter 6

¹Mungusa tukambie na Mbali, tané komola nuwe na mbese iúdhá lokowa la Mbali keteti. ²Ngo avfia: wakati wa iyokana, ine komola nuwe, á bhusi bha ibhika, enevfulia. Ena kotiyo wakati wa iyokana, ena ketetino bhusi bha ibhika. ³Tudjeowa asu makiya na bhitopa bhiyo bhi kianie, mungusa mokambo wa Mbali úneko gwali ema ya inefamila. ⁴Nge tu óúwe obibo á bhima bhitopa, toku n'kambia wa Mbali, na ebhelia méyèyè, na mipuli, na bhukúkú, ⁵Na ibhitilana, na midjalolo, á méyèyè, á mekambo ma bhukobhe, á igiisia, á itikila idhia; ⁶Na bhu túú, na otinga, na ibhelia, na bhukima, na mpumatima wa kengo na bhuúndhusia bhwa angili, ⁷Na livfia la angili, na lokulu la Mbali; na bhitukúmó bhá bhita ka na bhitukomo bha indji ngbela á bhutumba, ⁸A'semele na obibo ka na bhutshoni, á semele na bhibhi ka na bhukima bha hali ya mushe, na igwala toku mushe wa bhelúwe, imbi ubha mushe wa n'kima; ⁹Toku mushe undjo andje djibhi kianiése, imbi taa udjibhi kianie, toku mushe undjo áóguwa, ka enai toku tu bhabhiké; toku bhaa bhabha ówa azabu, imbi bhandje abhó bha bhaóle; ¹⁰Toku bhaa bha na bhukúkú, ka tu ású masi matopa ku bha séèè; tókú bha bhóka, tadji gúmusia bhagi; tókú bhaa bhandje abhó na éma, ka tuna bhitopa. ¹¹Bha ányua bhasu bha égulana isowa lánú, bha Kolitho, mipumatima masu mwa vfuvfuma. ¹²Nundje bhambi taanu angasu; nge idjelia lánú la búúmana na isowa lanú ku bhanene. ¹³Útuiganisilai tókú nú údha, yanesowa nuwe tókú bhana bhámi, mipumatima manú mivfúvfúma dyokútò! ¹⁴Mbèse núwe igwala na bhaa bhandje abhó na idjelia á itshi la bhushe bha bhituko bhimo. Ngo indji iyokana lio li asemele na bhuéndjini ka na mbèse bhu éndjini? ao iyo i anmuna temoi á semele na mpéna ka na livfúe. ¹⁵Indje iyokana lio li ásemele na Kilisito ka na Bhelila? áo i ásemele na bhaa bha djelia ka na bhaa bhandje abhó bha djelie? ¹⁶Indje iyokana lio li á yavfulu ya Mbali ka na ya milimo? Ngo tuu ya vfulu ya Mbali wam'bhike, toku Mbali ú livfia: égwalie ka éluvfúe na abhó; égwalie Mbali wabhó, ka ibhó bha gwalie bhushe bhámi. ¹⁷Na éto, esai angabhó, ka gwalai kuvfi nabhó, avfia Bhwáná; mbèse ibhukula iyo indjèse túú, ka énépokie núwe. ¹⁸Egwali anganú Tita, ka nu gwali angami bha nóngó ka na bhaséké, avfia Bhwáná wa lokulu lútopá.

Chapter 7

¹Na igwala na malaki toku maa, bha ondusia bhani, tuji tuu manisia na bhusulu bhutopa bha mobhi ka na bha mpumatima, na imala idji kengula na bhuwa bha Mbali.²Utuowai egula á mipumatima manu! tukie asu bhubhi anga mushe, tu tuke asu ya mushe, tu patesu faidha angfa mushe.³Indjese mungusa wa ine ukumua nuwe iyo ivfie namuna ino; ngo imala ivfia taa nu á mipumatima masu á bhika ka á iyogwa.⁴Ina ikpalia ta dhene anganu, ya dji biba egi dyulu lanu; imuidjale na ikomula, imuidjale na isea a meyeye masu mitopa.⁵Mungusa, tangia ikiana lasu a Mkedhonia, mobhi wasu indjese na iyama ta limoi, tu ena mpuli namuna etopa; bhita a bhovfo, bhuwa a semele.⁶Nge Mbali, undjo ukomula bhaa bhu kosiana, utukomula na ikiana la Tito,⁷Ka mbese ku a ikiana lese, nge kaamo na ikomulana lio Tito idje mukulu aao wa ena dyuliu lai: utu sumula kulu yai ya dhene madjoli mai, vfevfene wai ikulu lami, namuna taa isea lami ibhia dyokuto dhene likoete.⁸Imbi toku bhaluwa bhami bhune kukumanisia nuwe, ka si yute ami. Ka ani ibha muyute, i mungusa i ena taa bhaluwa bhaa bhune kuku manisia nuwe, imbi ibha evfumbu ta bhuwa.⁹Ya sea á wakati uno, mbese toku nubhia na bhukuku, nge na iyo ikukumana lanu line vfevfafa nuwe á i esisiana djambi; mungusa nubhia bha kukumane dyulu la Mbali, ambusa taa nugwali mbese ipata angasu evfindo ta emoi.¹⁰Na eyo, bhukuku iyekana na Mbali inebasia a ibhika liyo tundji yutu ta asu kaamo, namuna yomo bhukuku bha kisi bhu bhutuwe ligwa.¹¹Ka ena, bhukuku bhoku bhuwo iyekana na Mbali, indje n'vfevfene uwo su enikiane ese anganu! indji bhikosi bhaao, indji isuma laao, indje bhuwa bhaao, indje kulu yaao, ya dhene, na indje n'vfenisia á minguso mitopa taa nu bhia tuu á munguso uwo.¹²Ani kotiyo inekpaluwa nuwe, sibha ese dyulu la undjo ú seka, mbese dyulu la undjo u li udha; i bha mungusa n'vfevfene wanu angasu úgwali mu enikane anganu apele na Mbali.¹³I na eyo tubha bha komolane. Nge na ikomulana lasu, tubha bha séee ta egi kaamo na isea la Ttito, liyo mpumatima wese ubhia n'dulusiane na nuwe bhatopa.¹⁴Ani apele nana idji biba tabuwa ikulu lanu, si pate ami bhutshoni; nge, toku tubha bhanesowe nuwe masi kumatopa iyekana na angili, iyo tu dji bibisia anga Tito lio libhia la angili.¹⁵Idji aneonda nuwe ta egi, dyulu la esima lanu anga bhatopa, ka namuna iyo nu m'bhiga na bhuwa ka na ikpokpuma.¹⁶Ya séea na emi idjiowa anganu na bhitopa.

Chapter 8

¹Tane djibhishia nuwe, bhamonima, lokowa la Mbali lio la enikiana á makanisa ma Makedhonia. ²A bhugi wa meyeye miyo bhu pata, isea labho la iéta ka na bhobhoka bhabho bha bhuku ete ibhuta egi bhu gumia bha uhulu angabho. ³Bhu owa na iyonda labho iyekana na iyo bhubha nao, imbi na ieta iyo bhubha nao, ⁴Na ituvfema na ikakamia ta egi taa ibho dyokuto bhagwali á lokowa luo lukenisiane anga bhaa bha kengo. ⁵Ka mbese taa bhu djiowa pikilie ibho bhakulu bhao anga Bhwáná, ka angasu, na iyonda la Mbali. ⁶Tun'tuma kotiyo Tito anganu á komali mokambo uwo wa bhukima, toku ú útati ka. ⁷Namuna temoi toku anganu na djilisia na bhima bhitopa, á idjelia, á livfia, á otinga, na n'vfevfene wa bhima bhitipa, ka na á bhuondusia bhanu angasu, kiai taa nu djilisia dyokuto á mokambho ono wa bhusumba. ⁸Indje vfié ami iyo mungusa iyowa lúúsa, nge dyulu la ivfeisia na n'vfevfene wa bhamo, bhuangili bha bhúóndusia bhai. ⁹Ngo nudjibie lokowa la Bhwáná bhanu Yesu Kilisito, undjo dyulu lanu udji kia mobhoka, ngumia toku ubhia, ambusa taa na bhokhoka bhese, nu kiana bha gumia. ¹⁰I bhukoko luo ya disia, ngo ya bhonga nanu, anganu bhaa nuandja nu ku ikia, nge bha ondi ikia makoko maa ku á édjo eyo iéta mono. ¹¹Malai kotiyo ketetino ikia, ambusa taa iyakisiana iyakana na bhiyo nunao iénginana na n'vfevfene úo nunao bhaónde. ¹²Bhuondusia bha bhkima, dyaa bhuiyo, bhu lukima mungusa bhupasi igwala ekima á egula ése, ka mbese á egula eyo idjese ya ése. ¹³Ngo itoku, mbese taa inetikilisi nuwe á magumu dyulu la iseisia ibhamo, nge iyeka selia ya bhu endjini: naio yatugboka ketetino iyo nuku ya iéta imalie kulu yabho, ¹⁴Ambusa taa iyo bhukia ya iéta imali dyokuto kulu yanu, nata égwali ku endjini, ¹⁵Toku ikpaluana: úndjo ú bhosa ta egi sabhaése na ya egi, ka undjo úbhosa buwa sa kandeése. ¹⁷Ngo úpokea ivfema lasu, ka na n'vfevfene wa bhasi ka na iyonda lésé kubhanene manga kéna anganu. ¹⁸Tatuma nana monima undjo lumbo lèse lubhonie livfia la Mbali, luo lu ludjibhikiane á makanisa matopa; ¹⁹Ka undjo, kaamo, ubhia m'minulane na makanisa taa agwali mangelasu wa mulungo wa lokendo na mokambo wa bhukima, iyo ta akisie á lobibo la Bhwáná dyokuto ka na isambola bhuondusia bhasu bha bhu kima. ²⁰Tkia dyito ambusa na ta mushe anetusumile dyulu dya mokondjo uwo wa mugi, uwo tu ú ngbelie, ²¹Ngo tuvfungalie iyo iékima, mbese ku ápele na Bhwáná, nge dyokuto apele na bhushe. ²²Tatuma nabho monima, yndjo tuena angese n'vfevfene ta mugi ka undjo ú mú uvfanisie kaamo mungo umo na isowa la idjelia la dhene lio únao anganu. ²³Na éto, iyo iyanga Tito, ú na asu ka mulungo masu wa mokambo anganu; ka na iyo i anga bhawanya bhasu, bha bhatambia bha makanisa, lobibo la kilisito. ²⁴Ubha owai kotiyo, apele na ma kanisa, evfaniko ya bhu ondusia bhanu, ka úbha vfanisiai taa tuna koko ya dyuwe idji bibisia anganu.

Chapter 9

Dyulu la ikambila bhaa bha kengo si bha ondeami inekpalua nuwe. ²Edjibhie, na eyo, bhu ondusia bhanu bha bhukima, bhio ya dji bhibha dyulu lanu á Makedhonia, na ivfia taa Akaya i tayali langia edjo iyo ya eto kolo; ka n'vfevfe wanu ususulia bhushe bhagi. ³Ytuma bhamonima, ambusa taa obibo luwo tune owa nuwe lune gwale mbese yenu na isowa la aku undjo, ka taa nu gwali tayari, toku i mala ivfia. ⁴Indje ondu ami, ani bhushe bha Makedhonia bha keni nami mulungo ka mbese ine gboka nuwe tayali, ka ikpalia liyo ine nebhasie angasu bhutshoni, na anganu dyokuto. ⁵Ya ena taa ibha ekima ibhisiabha monima bha keni pikilie anganu, ka bha tukulia liowa lanu liyo nu lakiana, ambusa ta ligwali tayali, namuna taa liowa ka mbese igwali ya makombaki. ⁶Djibhai liyo, undjo ú óni ta bhuwa ú kolie ta bhuwa, ka undjo ú óni ta egi ú kolie ta egi. ⁷Kia kila mushe á owa toku á engika á mpumatima wese, mbese na n'vfuno áo na kobiyo, mungusa Mbali ú onduwe mushe à owa na isea. ⁸Ka Mbali upasi ine owa tumba djitopa dja lokowa, ambusa taa ugwali mupate masimatopa bhima bhitopa miyo mi malie kulu djai djitopa, ú udhu kaamo egi á mokambo wai wa n'kema, ⁹Toku ikpaluana: uvfandja, ú owa bhabhoka; bhu endjini bhese bhu gwali masi kumatopa. ¹⁰Undjo ú ouwe bhuku anga muonisia, ka na mokati wese wa idhia, une ouwe, ka ubhutisie bhuku bhugi, ka ú gbukunie puma dja bhu endjini bhanu. ¹¹Nu gwalie bha gumia bha bhima bhitopa bhiyo, na paki yasú, tu ouwe mekambo na lokowa anga Mbali. ¹²Mungusa ikambisia la mokambo uno, indje maliese ku kulu ya bhaa bha kengo, nge i kaamo iyo i ouwe mekambo migi mya lokowa anga Mbali. ¹³Na iena ekima mekambo miyo mi kambana, bhum'biba Mbali na ikolia lanu á mokambo wa livfia la Kilisito, ka liwa lanu la iyowa angabho ka na anga bhatopa. ¹⁴Bhavfema dyulu lanu, mungusa bhane onda nuwe isowa wa nuwe. ¹⁵Djokowa dji niganila Mbali dyulu la iyowa lese liyo tundje tokiasu ili biba toku i ekipe.

Chapter 10

¹Emi Paulo, yane komula nuwe, na inedulusia ka na bhukima anga Kilisito, emi emuénikané mune dulusie dyaa i ánganú, ka muidjale na n'vfevfene anganu dyaa egwali dhômu nânú; ²yane komula, dyaa igwali úyo, mbèse emi idji sulutisia na iiganila na ikama na n'vfevfene uwo, iyo iundue ikia anga bhaamo bhaa bhatu bhokie toku bhakali iyekana na mobhi. ³Ani tuluvfu á móbhi, tundjesiani asú iekana na mobhi. ⁴Ngo bhitukumo bhio tusiani náò bhindjese bha mobhi; nge i nalokulu, na iyonda la Mbali, na ikoosia djogubhó dja dhene. ⁵Ta kosia mawazo ma éma étopa éyo i ya ikulu iyo iitubhulané á ikulu la ótinga la Mbali; ka ta disia mawazo matopa maa madunginé na iné mesimia Kilisito. ⁶Tu tayali dyokúto na iazibhúwa ikanda èsima litopa, dyaa esima lanu igwalie liáké. ⁷Nubhónie iyo iienikianie á madjo manu! Ani mushe á dji éna taa ú anga kilisito, ka na evfa ta ekima idje mukulu aao taa, tókù ú wa Kilisito. ⁸Ka dyaa édji bibisie tabuwa ekoète makókó maa Bhwáná útuowá dyulu la iné kpela nuwe ka mbese dyulu la ine bhukula nuwe; undje gwaliami na iyoka bhutshóni, ⁹Ambusa na taa ine gwalé muéni kané tókù undjo ú óndue ine tetania nuwe na malúbha manu. ¹⁰Ngo, bhu vfia, ma lubha mani ma na bhudhü ka na lokulu; nge dyaa idje mukulu aao, ú na bhúlélú, ka livfia lèse liénikianie bhúlè. ¹¹Kia undjo úvfie namuna éyo à éni taa tú á séméle na malubha masú na mavfia, na mbèse igwala, na dyokuto tú á mékambo masú, dyokaa. ¹²Tundje pasi asu ivfungala igwala endjini ao ivfilanisiana na bhaamó bha bha dji lúúsia ibhoku bhanene, na idjipima na kúpimo wabhó ka bhanene ka na idji vfilanisia ibho bhakulu bhaaó, bha kanda otinga. ¹³Anganu tundje onduasu idjibibisia á bhovfo na kipino n'topa, tugeiè, namuna yono; toku kepimo wa mipaku ma ivfakana iyo Mbali útu vfanisia namuna atukianisia dyokuto toku nuwe. ¹⁴Túndje étisiasu mipaka masú tókù tu bhasú bha idje anganu ngo i ikima mpaka ku anganu iyo tubhia bha kiané na livfia la Kilisito. ¹⁵Indjèsè á bhóvfó na kepimo n'topa, indjèsè mekambo ma bhaamó, miyo tune bibisie; nge i na ikpalia, ani idjelia lanú la gbukumiaama, na iyonda kaamó likuété anganú, iyekana na mipaka miyo tu owáná, ¹⁶Ka na ikokolía livfia la Mbali iyeta anganu, mbèse ine bibisia na iyo ibhia n'kiané á mipaka miyo tu bhaowa bhamo. ¹⁷Kia undjo údji bibisie adji bibisia anga Bhwáná. ¹⁸Ngo indjèsè úndjo údji óúwe lúúsa idje mukulu aao undjo ún'djeliané, i undjo Bhwáná á luusia.

Chapter 11

¹Hôô! ani nutokie ini bhelia na tombe tabua djio dja angami! Nge nuwe ni ibhelia! ²Nge enanu na ka bhebhe kabhebhe undjo ú wa Mbali, mungusa énélebhelia na mulume tomoi, dyulu ya ienikana anga Kilisito toku n'seke walikala la likima. ³Nge, na nuna temoi dyaa nyili un'komba Eva na bha éluè, iyoóndue taa mawazo manu mane kuwe ka bhasiane na inedulusia anga kilisito. ⁴Nge, ani mushe údja ikone kókólia nuwe yesu undjomo undjo andjese undjo tun'kókólia, áo ani na óúdha mpumatima úwómó, ao livfia la Mbali ilimó lio lindjese lio mú óka mónó, kiai ibheliana nana ekima. ⁵Ngo, ya ena taa sibhe ami aitshi na ema ta emoi anga bhatende bhaa bhi bhia na esima. ⁶Ani indje djibhiami toku bha vfavfie, indjami namuna temoi á lotinga, ka tu vfanisia miyo mitopa anganu ka na bhima bhitopa. ⁷Ao, ikia djambi na isowa taa, na idji dulusia emi mukulu áaó ambusa taa nuwe nugwali bhatubhulane, ine kókólia nuwe livfia la Mbali ketiti? ⁸Eteiya á semele ya ma kanisa máámó, na iúdha évfindo, dyulu la inówa nuwe. Ka dyaa ébhia anganu ka ya dji gboka na kulu, sibhé ámi bhaa bhuidja á Makedhonia bha idisia iyo ikanda. Na etopa idji ngbéla na mbese igwala á kumbo wanu, ka indji ngbelie. ¹⁰Na angili wa kilisito undjo ú angami, yavfia taa lobibo lúwo lundje esiése angami á sehemu ya Akaya. ¹¹Na éndje? mungusa andje nondúà ámi nuwe? Mbali údjibhie! ¹²Nge ekia ka ekiie namuna yoku iyo dyulu dya iesisia mawazo ma makobhané anga bhaa bha vfungali mawazo maa, ambusa taa bha gwali bha gbokiané toku djúe á semele na bhima bhio bhibhi bibané. ¹³Bhushe bhaa bha bhatende bhabha bhibhi, bhushe bha mokambo bha makombaki, bha dji alia taa bha bhatende bha Kilisito. ¹⁴Ka iyo indjese ya isangala, mungusa mugu idje mukulu aaó á dji alia taa un'tambia wa bhakambia bhése dyokuto bha dji alia anga bha kambia bha endjini. A tútútú wabho mekambo mabho mienikaniye. ¹⁶Ya iganila, taa mushe sa ibhoni toku indjami na enu; mbese dyito, idhungai toku indjami na yenu ambusa taa emi dyokuto idji bibisia ta bhia. ¹⁷Iyo ya vfia, na isima iúdha iyo idji bibisi naó, indje vfiami iyekana na Bhwáná, nge tókù na tómbé. ¹⁸Mungusa ina bhaghi bhaa bhane bibisie na iyekana na mobhi, idji bibisie dyokuto. ¹⁹Ngo nabheliana na iyonda bhaa bhandjé àbhó na énu, nuwe bhaa nú bhatúmba. ²⁰Ani mushe ane enisia nuwe mpuli, ani mushe ane mila nuwe, ani mushe ané telia nuwe, ani mushe adji ena, ani mushe mushe anétunula ébhaga á bhosio, nuwe ún'beliai. ²¹Ena bhutshoni bha ivfia, ta vfanisia bhulèlu bhàsú. Na eto bhitopa bhio mushe upasi ikia, yavfia toku mushe undjo andjese na enu, emi dyokuto, ékiie! ²²Bha bha ébhalania? emi dyokuto. Bha Isalaeli? emi dyokuto. Bha bha libhoti la Abalayama? emi dyokuto. ²³Bha bhakambia bha Kilisito? ya vfia toku mushe wa éga. iidyokuto iyeta: na mekambo, bhusumba ieta; na ibhitilana, bhusumba ieta; na midyalóló, bhusumba ieta. Na mungo mugi mya ligwa, ²⁴Ya bhitilana na bhayuda mambaka makomo ta manai na iesisia teemoi, mingo ta éfu, ²⁵ibhitilana mingo ta misaso, na mambaka, bha ikulia mabuo mungo toomoi, iinama na kúkú mungo ta nusaso, ya étisia bhusi kubhutubhú na bhotiyo á ékúkò ya dhooú. ²⁶Lékéléké á dyokendo, ibhia un'bhikia á dyobhingi, m'bhikia anga bha ágá bhushe bhima, m'bhikia anga bha monimá bha étuko yami, m'bhikia anga bha pagano, m'bhikia á ndei dyaa dhène m'bhikia á mpena ma iseke, m'bhikia á òbhingi la dhène, m'bhikia anga bha monima bha bha bhibhi. ²⁷Ibha á mokambo, ka á mpuli, mudji ánisie á bhakongili, na égwa ka na yama, na isika idhia mungo migi, na lugwe ka na bholúmbó. ²⁸Ka, na mbese ivfia bhimo bhima, ibhia n'kungilané na mawazo maa makanisa matopa miowa masimatopa. ²⁹Neni ú nabhulelu, ta igwali na bhulelu? Neni úeki na ikúa, taa éné otalé? ³⁰Ani ièkpiané idji bibisia, ibhulelú bhami taa idji bibisie. ³¹Mbali, undjo ú Tita wa Bhwáná Yesu, ka undjo un'bhalikaané masi matopa, udjibhi taa indje vfetakiami! ³²A'Dhamasiki, Guvfeleneli wa n'kota Aleta úbhi ngbelisia ndei ya dhène ya bha Dhamasiki, mungusa bha idungu; ³³Nge bha idulusia á dilisa, á semele na ékemó, á bhutá bha logubho la dhène ka ya pupaná á mabho mabho.

Chapter 12

¹Ekpiye idji bibisia iyo indjese ekima yidji bhiyo na bhilotika na iyenishana anga bhwana. ²Edjibhie mushe tomoi anga kilisito, udjo ubho yoowa bhidjo ta bhuu na bhimo tabhinai, ugeyana aikulu ku aikulu la nguvfa la masos, (ani amobhi wese indje djibhiye, ani a bovfo na mobhi wese indje djibhiye, Mbali undjibhiye). ³Ka edjibhie taa mushe undjo(ani ibha amohhi wese,ao mbese mohhi wese indje ndjibhie, Mbali undji bhiye). ⁴Utubhulane a Patadiso, ka oka mavfia ma mandi bhongiese niivfia a mandje lusiye ese mushe ivfia. ⁵Edji bibishie na mushe tuku ono, nge na emi mukulao indje dji bibishie ami, yeseku abhulelu bwami. ⁶Ani ibhi onda inebibisia, si gwali ami undjo andji na enu, ngo evfia angili, nge ya djisingila, ambusa taa mushe anibhande ikulu la iyo weniye angami ao iyo okiye angami. ⁷Ka na taa enegwale mudja le nabhisau, disowa a idjibibisia na iyenisiana liyo, ya avfisiana bhobhiyo a mobhi, n'tambia wa mugu ai ndovfula emi emi ene nu bibisie iko eta kepimo. ⁸Mingo ta misaso evfema bhwana ankinisia dhomu nami, ⁹Ka isowa: lokowa lami la na aka, ngolokulu lami la akisiana a bholelu.ene bibisie kotiyio iyonda ekima mukuete na bholelu bwani, ambusa taa lokulu la kilisito lugwali luame ikulu lami. ¹⁰Maana ma ao edjililie á bholelu, á maseki, á iteseka, dyulu la Kilisito, ngo dyaa inabho lelu, dyaa inalokulu. ¹¹Ebhia elenga: nuwe nu isulutisia. eanganu ebhagwala m'bibane, ngo,sibha ami nushe waigwala a itshi la bhatende bhaa bha bhadumanga, imbi toku indjami muhe ta emoi. ¹²Bhivfa ni ko bha bhutende bhami ya enikiana á semele nanu na ibhelia madyalibho matopa,na bhivfaniko, na meekabo ka na bhi kako. ¹³Na endje nubhia bha ene kane mbese enu na ieta makanise imamo? na toku sibhie ami munebhone nuwe? indulumia na makosa maa. ¹⁴Ena, mungo wa masaso etayali na ikena anganu, ka indje ne bhoni ami nuwe; ngo indjese bhima bhanu bhio evfungalie, imene nuwe. indjese, bha na bhaa bhavfungali dyulu la bha bhutia bhabho, nge bha bhutia dyulu la bana bhabho. ¹⁵Angami, edji ouwe na bhu undusia bhami, ka edji ouwe emi kubhanene isowa la mipuma tima myanu, na inonda nuwe ya ku ete, igwala muondane tabhua anganu. ¹⁶Ao! sibhu ami munebhone nuwe; nge toku mushe wa bhuswele, yane ubha nuwe na mayele! ¹⁷Epata faidha anganu na bhaa ebhatuma anganu? ¹⁸I'muwa Tifo makoko a keni anganu, ka em'tuma na wanyinya: Tito u udha faidha anganu? tuluvfu asu na mpumatima tomoi na paki yoku iyo? ¹⁹Nu kpalie evfumbu ta et taa tundjie asu na ya nvfia anganu. I'apele na Mbali, na Kilisito, taa tuvfie; ka iyo etopa, bha onda ekima, tavfia dyulu la inekamisia nuwe. ²⁰Ngo ya iondua mbese inegboka nuwe, dyaa ekianie, toku ibha onda, ka na igwala mugbokiane nanu emimukulu aao toku nuondeanu. Ya ondua igboki mbiko, ibhiliana,ebhela bhisau, moyeye. ²¹ya ondua taa na ikiana lami Mbali wami indeni bhule kaamo ikulu lanu, ka taa enegwale mbese ilila ikulu la bhagi bhaa bhukia djambi pikulie ka bhaa bhandjabho bha tubhue na mbese itshubulana, na mavfani ka na mbese iyokana miyo bhubhia á semele

Chapter 13

¹Ya eka anganu mungo wa masaso. ki la nguso uvfianie apele na bhasamboli ta bha vfili ao ta bhasaso. ²Dyaa ibhia mungo wa mavfili, imala ivfia ka bhusi bhuno dyaa undje taami ya vfia kaamo anga bhaa bhukia djambi apele ka na anga bhamo bhatopa taa, ani ya kpudha anganu, indje bha uguliami bhukúkú, ³Toku nu vfungalie evfaniko iyo Kilisito uvfi nami, idje undjo andjese na bhulelu anganu, nge undjo ú nalokulu anganu. ⁴Ngo úbhia n'gogilane isowa la bhulelu bhweise, nge u'n'bhike na lokulu la Mbali; djuwe dyokuto tu na bhulelu angese, nge tubhikie nana nalokulu la Mbali anganu. ⁵Nudji bhanai nuwe ku bhanene, dyulu la idjibha ani nu a idjelia; lengisiai nuwe bhakulu bhaa. Nundje djibhianu taa yesu Kilisito ú anganu? ani nubhigwala ta nundjanu bha djibhé. ⁶Nge ya kpalia taa nugwali bha djibhé taa djuwe tusikiane asu. ⁷Na dyito, tuvsemi Mbali taa nu kú anu ébhibhi, mbése ta tuénikiane bha djeliané, ngo ambusa taa tu kú iyo iékima ka taa djuwe tunégwale toku bhatikilané. ⁸Ngo tundjasu na lokulu á angili; tu asu kuna eyo ya angili. ⁹Tu seie dyaa tugwali na bhuleli, tu nalokulu; ka na eyo tu vfemie á sala djasú, isimisiana lanu. ¹⁰Nadyito ya kpalua bhima bhino na mbése igwala, ambusa taa, igwala, enégwalé na bhukali iyekana na bhukota bhuo Bhwáná wa induwa dyulu la ikpela ka mbése dyulu la ituka. ¹¹Na mio mimo, bhamonima, gwalai na isea, nudji simisiai, nu djienai bhukúkú, gwalai na kúlú ku tomoi, bhikai ta gúwé; ka Mbali wa bhuguwe ugwali nanu. ¹²Salimianai bhaa na bhaamo na ibhusua la kengo. ¹³Bhaa bha kengo bhatopa bhané salimia nuwe. ¹⁴Kia lokowa la Bhwáná Yesu Kilisito, bhu ondhusia bhwa Mbali, ka ilongana la mpumatima wa kengo úgwali nanue bhatopa!

Galatians

Chapter 1

¹Paulo, n'tende, mbese ni sowa la bhuse ni sowa la mushe, nge na Yesu Kilisito ka na Mbali Tita, undjo amomusia a ligwa, ²kana bha monima bhatopa bhaa bhana mi, a bhiavfulu bhia Mbali bhia Galatia: ³Kia lokowa ka na bhuguwe bhugwali bhuowane anga Mbali Tita ka na bwáná wasu Yesu Kilisito, ⁴Undjo udji owa dyulu la djambi djasu, na taa atu esisia a evfumbu eno ya ebhibhi, iekana na bhoondusia bha Mbali wasu ka na Tita, ⁵Na taa igwali obibo la bhivfumbu na bhivfumbu! inoo! ⁶Ya sangala tuku na djibasia keteno anga undjo une lokowa la Kilisito, ni eeta a livfia ilimo. ⁷Mbese taa ina ilimo livfia, nge ina bhuse bhaa bhanekundju nuwe, ka bhoondu na taa bha ne kosia nuwe a livfia la Kilisito. ⁸Nge, dya djuwe ku bha nene, dya un'tambia tomoi wa ikulu la nguvfa ukoko lie livfia limo ta limo lokolio tune londola mono nuwe, atuna na ka! ⁹tuvfia apele, ka ya iganila a evfumbu a yoku iyo: ani mushe ane kokolia ilimo liyo lindjese liyo no ooka, kia a tunana ka! ¹⁰Ka ketetino, edyulu la bhuse liyo ya minu la, ao la Mbali? etoku ta evfungalie ifulasia bhuse? ani ibha kamo mufulaise bhuse, amba sigwala ami muse wa mokambo wa Kilisito. Yane sowa nuwe, bhamonima, taa livfia liyo likoko liana emi lindjese la muse; ¹²Ngo silu dhami ao silo kami na muse, nge üenisiana na Yesu Kilisito. ¹³Nu djibha, iluvfa, tuku ebhia mulungo uwomo mugwale a bhuyuda, tuku yenisia m'puli mbese bhuwa ka ni tuka yavfulu ya Mbali, ¹⁴Ka toku ebhia mukene apele a semele na bhuyuda ieta bhagi bhangei nami ka na etuko yami, yagwala n'kigia ne a egula ya etakile dyulu libhigiana na bha Tita. ¹⁵Nge, dyaa windengika anga undjo wi bhuta a m'bhongo ku a lila la adyie, ka a ibhisia na lokowa lese, ¹⁶Nujenisia angami na mona wese, na taa ekokolia nga bhapagano, dyikaa, sokane ami na bhaa bhana mobhi ao manyika, ¹⁷Ka indji keni ami aYelusalema anga bhaa bhubhia bhatende apele na mi, nge ekeni a Arabia. Ka yigana ka kamo a Damasi. ¹⁸Ambusa na bhidjo ta bhisaso, ekeni a Yelusalema eki idjibhikiana ne Kefa, ka edyumanie masi ta bhuu na mamu ta eefu angese. ¹⁹Nge seene tomoi wa bhatende, ani sibha ku yakobho, wanya wa bwáná. ²⁰Abio ya kpalua nanu, enai apele na Mbali, sivfe take ami. ²¹Ikena kamo am'bhongo wa sulia ka na Silisia. ²²Ngo bhosio bhama bhuenekane ese a bhia vfulu bha Mbali bhia Yudea bhio bhi anga Kilisito; ²³Yesu ku idje, bhooka ivfia: undjo mingo na mingo mutu enisiem'puli akokolia ketetino idjelia liyo mango uvfandja. ²⁴Ka bhaa biba Mbali dyulu lami.

Chapter 2

¹Ambusa na bhidjo taa bhuuna bhima tabhinai, yakena kamo a Yerusalemu emi na Balanabha, yangeya dyokuto Tito; ²Ka yagwa ambusa nienisiana liyo ikpatá. Ya bhavfanisia taa fomu livfia liyo ekokoli anga bhapagano, yavfanisia kukalesi anga bhuku bhaa bha bhakpaliane, ambusa na mbese ikena mavfi ao ikena mavfi ketiti. ³Ngé Tito undjo ubhiya nami, ka undjo ubhiya Mugiliki, sondusianese taa atina na dhudha. ⁴Ka iyo dyulu laa bhawanyinya bha bhabhibhi bha bhulumusia ka ikobha angasu mungusa imala uhulu luu tunao anga Yesu Kilisito, na kulu witudunga bhakobhe. ⁵Tu ndji bho asu taa evfumbu ka tundjibheliasu na suluti yabho, ambusa taa angili wa livfia itikala angasu. ⁶Bhaa bhabha kpalane teegi bhubhia nbgeé bhaneni, iyo indji bhabhoniese: Mbali andji kiese adjelia bushe, bhaa bha bhakpaliane teegi bhandisulutisie abho. ⁷niisika, iye nikia na taa livfia liyo yowana dyulu la bhadjudhe toku Petelo ikulu la bhabgega. ⁸Ngo undjo ukia anga Petelo ntende wa bhabgega aki a dyokuto angami ntende wa bha pagano. ⁹Ka nidjibha lokowa luwo yoowana, Yakobo, Kefa, kana Yoani, bhaa bhubhona toku maganga, bhi ndua emi ka na Balana bha, bhindua obho, ambusa ta tukeni, djuwe anga bhapagano, ka ibho anga bhabgega. ¹⁰Bhatuvfema pikilie taa tubhadjibhi bha bhoka, ka yokwiyo ye ne kima na n'vfevfena wikiya. ¹¹Ngé dya Kefa widja a Atokia, tubhia bhabho nane, dyulu dya ubhia widungiana. ¹²Nikia, apele nikiana la bhushe taa djaa bhaa bhutumana na Yyakobo, ubhi dhia na bhapagano; ka, dya bwidja ako bhana ka akatana a mbgongo, niondua bhabgega. ¹³Naidja ibhamo bhaYuda bhanebasia dyokuto naana, isua la na taa Balanabha dyokuto agwali munebasie na bhukubhi bwabho. ¹⁴Ni bhona taa bhaluvfe abho iyekana na bwendjini bha livfia, yavfia na Kefa, apele na bhatopa: Ani owe undjo omu Yuda indje obho uwe bhapagano lokulu taa bha bha Yuda? ¹⁵Djue, tu bha Yuda bhi bhutala, ka mbese bhushe bha djambi anga bhapagano. ¹⁶Nidjibha taa, djibhai kotio taa indjese na mekambo ma selia mio mushe uu sulhuwe, ngé nidjelia anga Yesu Kilisito, djue dyokuto tudjelia anga Yesu kilisito ka mbese na mekambo ma selia, mungusa mobhi tomoi undji suwese na mekambo ma selia. ¹⁷Ngé, dya tuvfungali tugwali bha suwe na Kilisito ani tubhigwala dyokuto djue bhakulu bhaa bhabgokiane a Mbali, Kilisito ugwalie un'kota wa Mbali? dhomu na dyaa! ¹⁸Ng, ani yakpela kamo bhina bhio étuka, yanekpeleaémi mukulao undjo ya bhitoka, ¹⁹Ngo na selia ka yoogwa na selia ambusa taa ébhiki anga Mbali. ²⁰Ebhia n'gogilane na Kilisito; ka ani em'bhike, indjese émi undjo ebhikie, ii Kilisito undjo ubhikie angami; ani emubhike ketetino a mobhi émubhike nidjelia anga mona wa Mbali, undjo windunda ka undjo udjiowa idje mukulao dyulu lami. ²¹Indje tuami lokowa la Mbali; ngo ani isua la dungiana na selia, Kilisito woogwa ese ketiti.

Chapter 3

¹O bha galatia, nakanda otinda, neni undjo ane kombaka nuwe, nuwe, a madjo manu Yesu kilisito bha gogila nusumali? ²enai iyo etoti idjibha anganu isua la mekambo ma bhutumbá mio nuudha mono Mpumatima, ao isua la idjelia mingusa mio bhune gulusia nuwe? ³Na kanda otinga angili? ambushu na itatika na Mpumatima, nuondue ketetino nu malia na mobhi? ⁴nu pia mo mpuli ketiti? ani angili ibiya mooketiti. ⁵undjo unowa nuwe Mpumatima, ka ni kia bhishisho a bholigogo bha nu, ukiye na mekambo ma bhutumba, ao isua lidjelia minguso mio nugulusiana? ⁶Tuku Abalayama u djelia Mbali, ka iyo uvfanisia tu u mushe wa endjini, ⁷djibhai ta bhaa bha na idjelia ibho bhaa bhana bha Abalayama. ⁸ma pkalua dyukuito, muvfanishia apele na taa Mbali u djibhisi bhio bhinekuta isua la idjelia, mpkolisia Abalayama makoko ma makima apele: bhikita bhitopa bhigwali a tochibho isua layi! ⁹Isua la na taa bhaa bhadelia bhagwali na toti bho mulungo na Abalayama undjo udjelia. ¹⁰Ngo bhatopa bhaa bha bhadungiane na mekambo ina bhutumba bhaa bhaichi la mesumakako; ngo bhupkalua: tunanaka undjo andje kiyiese mitopa mio mi pkaluana a bhuku la bhutumba, ka nikatanda ikambila. ¹¹ka na taa indjese na undjo udjibishanie apele na Mbali isua la bhutumba, iyo iya angili, munguso bhu vfia ta: bhaa bhabhikie isua la idjelia. ¹²Ngo, bhutumba bhundji bhoniese idjelia; nge ivfia na ta: undjo ukambili bhima bhino ubhikie isua lao. ¹³kilisito utukula a mesuma koko ma bhutumba, idje iyowa no mesumakako isua lasu; ngo ipkaluana: tunuku tunuku undjo udji sangilie a eti, ¹⁴ikiana eto isua la tochibho la Abalayama luudhana a bhikita bhitopa iyanisiana anga Yesu Kilisito, ka na taa tu udhue isua la idjelia Mpumatintima iyo ibhiya ilaki. ¹⁵Bhamona imalevfie tuku bhushé, ilaki ani la dyalianá, imbiese tuku la kiana na bhushé, indjuse na undja ulugusie, ka undjese na undjo ugbukumie. ¹⁶Ngomaloki mukiana anga Abalayama ka na libhoti bhése: ka na mabhoti, tuku ibhia la bhagi, nge tuku ibhise ku talimiye: ka a liboti layi, undjo u Kilisito. ¹⁷Bhona iyo ya oka: ilaki, iyo Mbali uvfia tangia nge, indji bha bholuese ikiana, ka dyukuito ilaka lindje gwali la ketiti, na bhutumba wiidjo. Bhijo mia tinyai na makomi ta masaso ambushu yao. ¹⁸Ngo ani bhotiko bwi idja a bhutumba, indje idji tese a ilaki; ngo, isua la ilaki iyo Mbali ukia a Abalayama hii liwa la lokowa lese. ¹⁹Munguso wendje bhutuba? bhuona na koko yota bhubhi bhu enikana ta fomu, ku dyoka iko idjie libhoti liyo lilakana; liyo li vfia na na bha ntambia, na paki unlonganishia. ²⁰Anlonganishia andjese wamushé tomoi, nge Mbali wese ku tomoi. ²¹Dya bhutumba bhouwa bhusikiane na malaki ma Mbali? mbese dyito! ani bhutumba bhuowana isua li owa ibhika, bwendji bwidji angili' angili a bhutumba. ²²Nge lipkalua isanga bhitopa ichi la bhubhi, munguso na taa etopa iyo ilakana yowana isua lidjelia anga Yesu kilisito a bha bhadjelia. ²³Apele na idjelia iyi idja, tu bhia bhasangiane a ichi la bhutumba, na ibhona idjelia liyo lienikani bhio. ²⁴Dyukuito bhutumba bhu bhiya tuku n'gbeli munguso wa ituluta anga Kilisito, nisua la na taa tudjibhikiana isua la idjelia. ²⁵Idjelia liidja, tundji tasu a ichi la m'gbeli undjo. ²⁶Ngo nu bhatopa bhana bha Mbali isua li idjelia anga Yesu Kilisito. ²⁷Nuwe bhatopa, bha nudjina anga kilisito, nu n'sala kilisito. ²⁸Indjese na muyaudi ka na mugiliki, indjese na n'kobhe ka undjo andjese n'kobhe, indjese na mulume ka na mwali; ngo nuwe bhatopa nu tomoi anga Yesu kilisito. ²⁹Ka ani nu anga kilisito, nu libhoti la Abalayamu, tiko iyekana na ilaki.

Chapter 4

¹Ngo, nibhona bhotiko imona, yavfia indjetaniese ta bhuwa na n'kobhe, imbitoku ubwáná wa bhatopa; ²Ngee wichi la bhabhutia bhese ka na bhakota ku evfumbu ya vfsia idjidje. ³Djuwe djiokoto, namuna kutemoi, dyaa tubhiya bhana, tubhiya a bhukobhe ilemanila la kisi; ⁴Ngee, dya bhivfumbu bhia kisiana, Mbali atuma monese, ibhutala anga mwali tomoi, ibhutala ichilaseliya, ⁵Ambusa ta abhabhe bhaa bhubhiya ichilaseliya, na ambisa nata tuudhu idjeliana. ⁶Ka tukunu bhana, Mbali utuma a mipumatima manu upumatima wa monese, uwo ulila: Abba! Tita! ⁷Dyito undje tahi n'kobhe, ngee mona; ka ani owe mona, owe dyokoto bhotiko na lokowa la Mbali. ⁸Nungouwomo, nudjibhanu Mbali, nukambila tu Mbali bha bhabhiabho bha kisi; ⁹Ngee ketetino nadjibha Mblali, Ao sibhigwala taa nu djibhikiana na Mbali, naendje nanebhasiya anga bha bhabhalule kana ilemanila ni bholuwa, tokokamo nonduwe ibhakambila kamo? ¹⁰Nubhonimasi, meli, bhivfumbu ka na bhidjo! ¹¹Yanonduwa nuwe ikamba mbese enu. ¹²Gwala tokuemi, ngo emi dyiokoto toko nuwe. bhamonima, yanekomula nuwe. ¹³Nukiyanu ta bhubhi ta bhumoyi. Nudjibhiye nataanisowa na bhulelu bha mobhi bhuwo ya nekokoliya nuwe pikiliye livfia la Mbali. ¹⁴Ka imbi tokoesulungana a mobhi, nusambolanu Ao mbulembule na mbese kulu; nusikiyanu, nuidunga toko n'tambia wa Mbali, toku Yesu Kilisito. ¹⁵Emiya kalukuliya wa bhusumbha bhanu? ngo yanobhiya nuwe, taa, ani ibhiese ngimana, amba nuesisiya madjo manu nuindiwa emi. ¹⁶Emi yowa akodhu wanu niminesuwa nuwe angili? ¹⁷Bhugwalo bhuwo bhanao anganu bhundjese tuu, ngee bhondu banelugusiya nuwe, ambusa taa nugwalo dyulu labho. ¹⁸Yekima iyudha bhugwalo anga undjo n'kima, ka na bhivfumbhu bhitopa, ka mbhese mene dya ekunanu. ¹⁹bhana bhanu, anga neni yokikamo inematila libhuta, dyoka Kilisito wenikiani anganu, ²⁰Yondu ketetino egwali, chekedhe nanu, ka bhasiyai livfia, ngo ena bhumi nisuwa lanu. ²¹Isuwai, nuwe bha nonduwe igwala ichila seliya, noketanu tabwa seliya? ²²Ngo ipkaluwana ta Abalahama uudha bhana ta bhavfili, tomoi wa mwali wa n'kobhi, ka tomoyi wa mwali wa kilanga. ²³Ngee mona wa n'kobhe abhuta niekana na nobhi, ka mwali wa kilanga abhuta ni ekana na ilaki. ²⁴Bhima bha bhosiyatola; ngo bhalibhaa bha bhilaka ta bhivfili. tomoi wa n'tala wa Sinai, abhuta nikambhila, idje Agala, ²⁵Ngo Agala, un'tala wa Sinai wa Alabia, - ka wekonaka na Yelusalema ya masimano, iyoya bhu kobhe na bhana. ²⁶Ngee Yelusalema likulu iguwe, inyinyasu; ²⁷Ngo ikpaluwana: owe seya, n'kumba, owe undjo n'debhutwaye! vfama ka na makuwa, undjo sokai inematila libhuta! Ngo bhana bha bhutikila na bhagwali bhagi iyeta bha kilanga. ²⁸Anganu, bha monima, toku Isaaka, nubhana bhi ilaki. ²⁹Ka idyukoto undjo obhutala iyekana na mobhi umenisi m'puli undjo ubhutala na m'pumatima, dyito ikamo ketetino. ³⁰Ngee yavfia titani makpaluwa mavfia titani? Sagha n'kobhi na monese, ngo mona wa n'kobhe andjetikali yese na tikona mona wa mwali wa kilanga. ³¹Nadyito, bhana bhema, tundjasu bhana bha n'kobhe, ngee bhana bha kilanga.

Chapter 5

¹Isowa la ukulu luo Kilisito utu tavfanisia, gwalai bhasime, ka mbese nuwe inetikilishia kamo azabho wa bhukobhe. ²Enai, emi Paulo, yanesowa nuwe-taa, ani nuwe na nitinishia dhudha, Kilisito andje gwaliese na Yenu temoi anganu. ³Ka yakanushia kamo mungo tomoi anga mushe n'topa udjo adjitinishia dhudha, taa n'dunge na ikenila a selia kw'etubhu. ⁴Navfa kana na Kilisito, nuwe bhaa nuvfungalie bhu endjini aselia; nakuwa a lokowa. ⁵Angasu, ü idjelia lio tusi bhakiye, na m'pumatima, ikpalia la bhwendjini. ⁶Ngoangá Yesu Kilisito, nitinana dhúdha, udjésé na enú; nge idjelia lio likambisiane na bhundusia. ⁷Nukéni mavfi ékima: neni úndjò anetema nuwe, nisika idjelia angili? ⁸Inevfanishia lio lidjese anga undjo anebhisia nuwe. ⁹Tivfo bhuwa yabhingisia libhanga la mekati. ¹⁰Ena ikpalia anganu, anga bwáná, taa nu n'djidjuwanu kuvfi. nge un'djo unesilioni nuwe, igwali mbese neni, onyenisha niye. ¹¹Angami, bhamonima, ani ya londola kamo dhudha, nu indje yeni kamo umpuli? undjo woolana amusalabha andikotioese! ¹²Bhatoki iyesisia na, bha bhanesilingi nuwe! ¹³Bhamonina, nubha bha bhishiane a uhulu, yese nukiai anu taa uhulu luwo lune ekane ni bhika iyekana na mobhi; nge unekpudhusia, na bhoondushia, bwi ivfuliana bhamo na bhamo. ¹⁴ngo seliya etopa iyakisha ne a livfia talimo, asemele na lino: omunduwe ma ngenai tuku owe mukulao. ¹⁵Nge ani namatana ka ni dhiana bhamo na bhamo, udji mbgelai taa nunegwale bhatukane bhamo ka na bhamo. ¹⁶Yavfia kotino: luvfai iyekana na mpumatima, ka nudja kisanu bhiyo mobhi woonduwe. ¹⁷Ngo mobhi una bwesebhondushe twatane na bwa umpumatima, ka umpumatima una bwese bwetaana a bwa mobhi; bha bhakangane ibho ngungu, ambusa na taa onekiye iyo wabha onda. ¹⁸Ani oluvfushaniye na umpumatima, udji tai ichi la seliya. ¹⁹Ngo, mekambo nia mobhi nu midji vfanishie, yeseku mavfani, bhubhi, mbese iyoka na , ²⁰Milimo, madji, liya, mbiko, ibhiliana, bhutumbu, mevfo, ivfakanaka, ibhiliana la tu madhini, ²¹Mekunya, bhunyushia bhudhishia, ka na bhiyo bhi bhivfilane. yenesuwa nuwe apele, tuku yabha muvfiye, taa bha bhakiye bhima tuku bhiyo bhandjeeniabho bhukota bwa Mbali. ²²Nge puma dja umpumatima, ee bhoondusia, iseya, bhuguwe, ibhelia, bhusumba, ya ebhalikiwe, mbese mavfani, munedulisie, un'tumba; ²³Selia indese kuvfi na bhima bhiyo. ²⁴Bhaa bhanga Yesu Kilisito bhutikila bhia mobhi na faidha djabho ka na kulie djabho. ²⁵Ani tubhikiye na umpumatima, tuluvfai dyukuto iyekana na umpumatima. ²⁶Tuvfungaliasu obhibho la chengu, na idjivfungalia bhomo na bhamo, na taa tudhaliana bhamo na bhamo.

Chapter 6

¹Bhamonima, ani mushe eka ipatikana na bhubhi, nuwe bha nubha upumatima, umuwahi bhukoko na upumatima wa guwe. Odjimbela ku bhanene, na bhuwa bhata bhanene chuche dyukuto. ²Vfevfai bhakumbo bhamona bhamo, ka nuwa kikisiya dyukuto seliya yak Klisito. ³Animushe adjiena toku ema, mbhese sagwali ema, adjituka idje mukulau. ⁴Kila mushe abhoni mekambho mese kubha nene, ka dya ugwali na sabhabhu idjibha idje mukulau, ka mbhese dyulu diya mangenana; ⁵Ngo kila mushe ovfevfai akumbo wese ku bha nene. ⁶Kiya undjo bha vfanisi livfia akiliya kebhu na bhi ma bhese bhitopa anga undjo uvfanisi livfia. ⁷Nukombha nayi yanu: bhandji mosakiabho Mbali. Iyo mushe oniye, okoliye dyukuto. ⁸Undjo ona amobhi wese okuwe amobhi wese bhubhi; ngee undjo ona dyulu la Upumatima ukoli a Upumatima ivibhika la masi ku matopa. ⁹Mbhese djiuwe itikila nikiya ekiya ekima; ngo tukoliye a evfumbhu yekima, anetudjilugusiyasu. ¹⁰Na eto, niyekana diya tapa hali, tukiyai bhu sumbha anga bhatopa, ka niyeta anga bha monima bhidjeliya. ¹¹Anayi na bhudhene bhikpaluwa ya nepkaluwa nuwe na obho wami kubhanen. ¹²Bhatopa bha bhadu bhagwali bhenikwane bhakima iyekana na mobhi nuakiye nutimtsiana dhudha, dyulu dya ambhusa bhanenisiane n'pulu ikulu la musalabha wa klisito. ¹³Ngi bhagbega ku bha nene bha ndje bhoniabho seliya; ngu bhondu ta a nugwali bhagbega, taa nunebhibhisia amebhimianu. ¹⁴Nibhona na mio mibhoni yee, dhomu nami mawazo minibhi bhisiya bhima ibhimo ila ku musalabha wa Bwáná Yesu klisito, na undjo kisi n'gogila dyulu dyami, toku emi etano a kisi! ¹⁵Ngo indjeses kuto gwali n'gbega ao n'djudhe; iyo iema, yibhuthala ketetino. ¹⁶Guwe ka na bhukuku anga bhatopa bha bhekiye iyo paki, ka na Israeli la Mbali! ¹⁷Aya mbhese mushe ambhua anikiliya bhubhi, ngo ya vfevfai angami na mobhi tumba dja Yesu. ¹⁸Bha monima, kiya lokowa la bwáná Yesu klisito lugwali a Upumatima Ino!

Philippians

Chapter 1

¹Paulo ka Timoteo, bha kambia bha Yesu Kilisito, anga bhatopa bhaa bha kengo anga Yesu Kilisito bhaa bha á Filipino, bha dumanga bha Kanisa na bha kambia bha kanisa: ²Kia lokowa ka bhuguwe lu owana anganu na iidja anga Mbali Tita wasu ka anga Bhwáná Yesu Kilisito. ³Ya iganisia djokowa anga Mbali wani na idji djulia na bhitopa bhiyo nu ikilia, ⁴Ne mbese itika, á ivfema lami litopa dyulu lanu, ⁵Na ivfensia isea lami naisowa la iyo mukambisie á livfia la Mbali, tangia bhusi bha pikilie mpaka saa ino. ⁶Idjibhie taa undjo ú kpekishia anganu mokambo uno wa n'kima úkiie taa igwali n'kima á bhusi bha Yesu Kilisito. ⁷I endjini taa ine wazi nuwe bhatopa, mungusa yane vfevfai nuwe á mpumatima wami, áo á isangilana lami, áo á mekambo na ingbela ka na itemila livfia la Mbali, nuwe bhaa nubhia bhatopa á lokowa ta lumoyi toku emi. ⁸Mungusa Mbali ú n'samboli wami wa kulu yami iyo inao anganu á mpumatima wa Kilisito Yesu. ⁹Iyo ivfemie á ivfema lami, i taa bhu odnusia bhanu bhuvfulu egi ieta á idjibha ka mu idjale na otinga. ¹⁰Dyulu la ikubhalia bhima bhio bhi bhikima bhiku ete, ambusa taa nu gwali túú ka mbese makosa bhusi bha Kilisito, ¹¹Idjale na puma ya endjini djo dji na Yesu Kilisito á obibo ka á djumbo dja obibo dja Mbali. ¹²Ya onduwe taa nu djibhi, bhamonima, taa i kianila ibhia dyulu la ikenisia apele livfia la likima. ¹³Na eyo, á yavfulu ku etubhu ya mokambo wa bhasudha ka á bhigula bhimo bhitopa, mushe sa sinue ese taa i djulu la Kilisito liyo ibhia n'sangilane, ¹⁴Ka bhaamo bha monima anga Bhwáná, na nvfevfene á isangiana lanu, bhubha na ikpalia dyulu la ikokolia mbese bhuwa livfia la Mbali. ¹⁵Bhaamo, i dyito, bha gulusie na kulu ka na mpumatima wa n'kakanyi; nge ibhamo na paki ya endjini. ¹⁶Bhano bha kambie na bhu ondusia, na idjibha taa i dyano dyulu la ingbela livfia la likima, ¹⁷Nu eto kaamo kotiyo, bhaa na mpumatima wa n'kakanyi, bha kokolie Kilisto na koko djo dji ndjese túú ka na mawazo ma ini susulia mipuli mino á isangilana lami. ¹⁸Imbi ito, namuna etopa, igwali toku ya enikana, ao igwali angili, Kilisito ú mala mono ikokoliana: ya séea ka esie kaamo. ¹⁹Mungusa idjibhie taa iyo idjibhasie á ibhika lami, dyulu la ivfema lanu ka na ivfuliana na mpumatima wa Yesu Kilisito, ²⁰Iyekana na isibha lami ta n'kame ka na ikpalia lanu iyo indje gwali na bhutshoni ya ema ta emoi, nge taa, ketetino toku masi kumatopa, Kilisito ugwalie mubibiane á mobhi wami na mu idjale na ikpalia, igwali na ibhika lami, umbi na ligwa lami; ²¹Mungusa Kilisito ú ibhika lami, ka ligwa i ena eyo i údha. ²²Nge, ani i na koko á mokambo wami ta ebhiki á mobhi. indje tokianu ivfia iyo epasie iyonda. ²³I na mogbegbilo wa djotungo ta epili: ena kulu ya ikena ka na ya igwala na Kilisito, iyo i ekima anga bhamo bhagi; ²⁴Nge dyulu lanu iekpie taa igwali á mobhi. ²⁵Ka idjibhi, idjibhie taa igwalie ka itikalie nanu bhatopa, dyulu la nuwe ikenila ka dyulu la isea lanu á idjelia, ²⁶Ambusa taa, na ikpudha anganu, nupati angami koko djigi dja idji bibisia anga Yesu Kilisito. ²⁷Yese kúu nu luvfu namuna ya endjini na livfia la Kilisito, ambusa taa, imbi dyaa i idjie ikone ena nuwe, imbi egwali mbese i idja, ionduwe iyoki taa nuku bha gwale bha sime á mpumatima ta omoi, na isiana na mpumatima ku

úmoi dyulu la idjelia livfia la likima;²⁸Na mbese nuwe inetikilisia na buwa ta bhumoi bha bhakodhu bhanu, iyo i angabho alama wa ibhola, nge anganu alama wa ibhika,²⁹Iyo anga Mbali, une kilia nuwe lokowa, na iyekana na la Kilisito, mbese ku á ine n'djelia, nge kaamo iéna mpuli dyulu lese,³⁰Na isukia bhita bhoku bhio nu indena isukia, ka iyo nu okiemano masi taa esukiye.

Chapter 2

¹Ani kotiyi inaikomolana anga Kilisito, ani ina inetuluzaniaia á bhu ondusia, ani nuna mpumatima toomoi, ani i na inemugulia bhushe bhukúkú ka na iyoka bhuúkú, ²Kianisia iseya lami ta likima, igwali na kulu temoi, bhu ondusia ku bhumoi, mpumatima kú úmói, mawazo ku mamoi. ³Mbese nuwe ikia ema, na mwazo ma ivfakana áo na obibo la tititi, nge kia idjidulusia linekie i bhona ibhamo toku bha á ikulu lai. ⁴Kia kila mushe wanu, egula ya ibhona faidha yese ku bhanene, abhoni dyokuto ya ibhamo. ⁵Gwalai na kulu djiyo djibhia anga Yesu Kilisito, ⁶Djio djibhia djibhike na hali ya Mbali, sa ése toku ema iyo ú aga, á engimana na Mbali, ⁷Á djikia idje ku bhanene, na igeiya hali ya n'kambia, na igwala in'vfilane na bhushe, ka á énikiana toku mushe n'topa, ⁸Ú djidulusia idje mukulu áao, na igwala na esima mpaka á ligwa lese, mpaka ku á iogwa á musalabha. ⁹I na dyito Mbali un'tubhula á ikulu la bhushe bhatopa, ka inemuwa linya liyo li á ikulu la manya matopa, ¹⁰Ambusa taa na linya la Yesu, malu matopa matshumana á ikulu la nguvfa, á kisi ka á itshi la misia, ¹¹Ka taa maluga matopa ma tubhia taa Yesu Kilisito ú Bhwáná, á obibo la Mbali Tita. ¹²Na éyo, bha ondusia bhami, toku nubha masi matopa bha esimie, kambai á ibhika lanu na bhuwa ka na ikpo kpuma, mbese ku toku emi idyaa mukambie, nge kambai ekima imbi dyaa indje ukiie anganu taa nu ondu ka nu ku, iyekana na kulu yese ya ekima. ¹⁴Kiai bhima bhitopa mbese ingungumaka ka mbese makanganyi, ¹⁵Mungusa nu gwali bha kame ka túú, bhana bha Mbali bhaa bhandje abho na ukumu á semele na ngei ya bhakali ka na nganyi, á semele nabho nu gwali bha tshuane toku djobela á kisi, ¹⁶Na iavfisia an'tima livfia la ibhika, ka epasie idji bibisia, á bhusi bha Kilisito, na mbese ikena mavfi ka na ikamba ketiti. ¹⁷Ka imbi igwalie ema eyo iowanie dyulu la sadaka ka dyulu la mokambo wa idjelia lanu, é seie, ka éseie nanu bhatopa. ¹⁸Nuwe dyokuto séesai nuwe bhakulu bhaao, ka séesai nami. ¹⁹Ya kpalia anga Bhwáná Yesu inetumila nuwe ketetino Timoteo, ambusa ta egwali musee na idjibha hali yanu. ²⁰Mungusa indje ami na mushe dyano undjo ú na mawazo kumamoi toku emi, undjo ubhonie angili hali yanu, ²¹Bhatopa, na éyo, bhavfungalie faidha djabho ka mbese dja Yesu Kilisito. ²²Nudjibhi taa ubhaa n'tshutshane, na idji owa á mokambo wa livfia la Mbali na emi, toku mona na idjidje. ²³Yakpalia kotiyi inetumila nuwe idji dyokaa idjibhie iyo ikianilie; ²⁴Ka ina idjelia anga Bhwáná taa emi mukulie aao dyokuto ikenie ketetino. ²⁵Ya éna ekima inetumila nuwe monima Epafolodhilo, mangelami wa mokambo ka wa bhita, na undjo nu itumila bhitopa bhiyo bhi mala kulu djami. ²⁶Mungusa ubhia na kulu ane eni nuwe bhatopa, ka ndutu djese. ²⁷Ubhia na ndutu, na éyo, ka kalibho na iyogwa; nge Mbali ú muguwa bhukuku, ka mbese ku dyulu lese, nge dyulu lami dyokuto, ambusa taa ine gwale na bhukuku á ikulu la bhukuku. ²⁸Yan'tuma dyokuto na n'vfevfene ta mugi, mungusa dyaa nune menie nu séea, ka égwali emi mukulu aao na bhukuku mu dluwe ta bhua. ²⁹Un'bhigai á Bhwáná na isea litopa, ka esimiai bhushe toku bhaa. ³⁰Mungusa i dyulu la mokambo wa Kilisito uwo ubha kalibho na iogwa, na iavfisia maisha mese á atali ambusa taa á kambu mokambo uwo nubhi kambila émi.

Chapter 3

¹Ambusa na mitopá, bha monima, séeyi anga Bhwáná. Indje dogiami na inekpaluwa nuwe bhima namuna bhokubhiyo, ka anganú bhiyo bhi faidha. ²Udji ngbelayi na bha ambuwa, udjingbélayi na bha kambiya bha bhabhibhi, udjingbélayi na bha gbéga bhá ébhelá. ³Ngó bha gbéga, idjuwe, bhaa tu m'vfemie Mbali na mpumatima wa Mbali, bhaa tu m'bibiye na paki ya Yesu Kilisito, ka bhaa tundje avfisie táásu bhuondusia bhású á kúlú ya mobhi. ⁴Emi dyokuto, egwaliye na itumaniya kúlú ya mobhi. Ani wómó ukpaliyé na tàa údji ouwe á kúlú wa mobhi, émi dyokuto epasi igwala na faidha, ⁵Emi, mutinane dhudha bhusi bha munane, tumba ya Isalaeli, ya kabhila ya Benyamina, Hebhalania mubhútalé na bha Hebhalania; á seliya, ya bha Falisayo; ⁶Djúlú la n'vféfvéné ébhatésa kanisa; na ibhóna bhu éndjini bhá seliya, ya mbese ikalipiya. ⁷Ngé bhima bhiyo bhibhiya ángámi tóku faidha, ibhiéna tóku ya bhibholisia, djúlú lá Kilisito. ⁸Ka dyokuto ieniyé bhima bhiyo bhitopa tóku bhi bhibholé, djúlú la bhusúmbá bhá inédjibha Yesu Kilisito Bhwáná bhami, djúlú lésé yatikila mitopa, ka yabhi éna tóku masovfó, na táá ené pati Kilisito, ⁹Ka égwali mugbokiané angése, mbése na bhútúmbá bhámi, bhúwo bhú idjiye á selia, ngé na bhúwo bhú patikaniye á idjeliya ángá Kilisito, bhútúmbá bhuwo bhú idjie ángá Mbali na idjelia, ¹⁰Dyulu la inédjibha Kilisito; ka na lokulu la iomuwa lese, ka na mipuli mese mitopa, na igwala muvfilane nana a ligwa lésé, ¹¹Ani iwezekani nami, ipása iomúwa anga bháa bhu ógwa. ¹²Idjésé táá ya toka, áo táá ya túúmànà; ngé ikuálokendo, mungusa ékiáná, múngusá, emi dyokuto, ebhiya mugeyané na Yesu Kilisito. ¹³bhamonima, yawaza táá indje ámi mouwé iyo; ngé ya kiyá éma ta émoi: na isinúwá bhiyo bhi éta ka na ibhóna bhiyo bhi ápele, ¹⁴Ikoné kenila lokendo ku á kóko ááo, dyulu la ipata faidha là ibhisiana là Mbali iyetila ángá Yesu Kilisito. ¹⁵Djúwe bhatopa kotiyo bháa tu túú, túgwali na mawazo móku màa tamámoyi; ká ani una mawázo mámó, Mbali úné saidiye dyokúto. ¹⁶Yésé kúú. á mawázo móku màa ta ouwá náó, tuluvfú taasú á móku màa. ¹⁷Gwalayi bhatopa bháa bhindikiyé, bha mónima, ká bhonàyi bháa bháluvfúwe iyékana na mufáno wású. ¹⁸Mungusa ina bhagu bháa bháluvfúwe na bhú akódhú na musalábhá bhá Kilisito, imala móno inésowa núwe, ká yavfia káámó ketétino na ndila. ¹⁹Mwisho wábhó igwalie ibhóla; tumbali tábhó i tumálá mabhó, bhá avfisiyé obibo labhó á miyo mibha ouwe bhutshóni, mawázo mábhó miése kú á bhima bhá kisi. ²⁰Ngé bhugwaló bhású bhú á ikúlú lá nguvfá, dyaa tusibhákiye dyokuto Bhwáná Yesu kilisito tóku m'bhikisiyá wasú, ²¹Úndjo úbasie mobhi wasu waitshoomana, na iwi iganisia muvfilané na mobhi wésé wá obibo, na lokúlú lúwo únaó na malifa má ibasiya bhima bhitopá.

Chapter 4

¹Dyúlú lá dyito, bhá ondúsia bhámi, nú isééa lámi ká akúma wámi wa bhukota, gwaláyi dyito bhá simé ángá Bhwáná, bhá ondúsia bhámi! ²Yákomolá Evodiya ká yá komólá Sintike na igwálá na kúlú témoyi ángá Bhwáná. ³Ká owé, mangénami wa mokambó mukamé, yádjéla, yané komula ibhá saidiya, ibho bhàa bhusianilá livfila lá Mbali na émi, ká na Kelema ká na bhangénami bhàamó bhá mokambó, bhàa manya mábhó ma á sémelé na malubhá má ibhika. ⁴Sééai masi kumatopá ángá Bhwáná; yá kpetaniya káamó sééai. ⁵Kiyá inédulusia lámi lidjibhikiana ángá bhushé bhatopá. Bhwáná óúwa tshekedhé. ⁶Mbèse núwe isumbúká kétiti; ngé á mitopa, un'djibhisiayi Mbali kúlú djanú djitopá na ivfema ká na ikomúla, na iyowa ká na inesukula Mbali na mékambo ma lokówa. ⁷Ká bhuguwé bhá Mbali, bhúwo bhú etiye otingá lutopá, lúngbeliye mipumatima manú ká na mawazo manú ángá Yesu Kilisito. ⁸Ambúsa na mitopá, bhamónimá, kiyá mitopá miyo mi mikima, mitopá miyo mi ma ésima, mitopá miyo mi éndjini, mitopá miyo mi túú, mitopá miyo mi miondané, mitopá miyo mi midjeliané, miyo mi ma ángili ká miyo mi pasiye ibibiana na djúmbo, igwali kóko ya mawazó manú. ⁹Miyó nú óká, nupátá ká nuóka dyúlú lámi, ká iyo nú éná angami, kambisiai. ká Mbali wa bhúguwé ugwaliye nánú. ¹⁰Ibhá na isééa ta dhéné ángá Bhwáná na iyo nú kiyá na ikpudhusia kúlú djanú angámi; nubhiwáza ta ékima, ngé nubhá na ékandi. ¹¹Indjèsé isowá lá kúlú yámi iyo yavfiyá minó, mungusá ibhiya musééé na háli iyo ibhia náo. ¹²Idjibhie ibhika á bhutsóni, ká idjibhie ibhika á bhodye. A mitopá ká á bhigulá bhitopá étoka i óguta ká igwálá na égwá, na igwálá á bhodyé ká á wakáti wá ikanda. ¹³Itoká mitopá na úndjo wi kamisiyá. ¹⁴Na éyo nukiya ékima idjéliya ipáta nipuli tóku émi. ¹⁵Nudjibhiye núwe bhakulu bháao, núwe bhushé bhá Filipi, á itátika lá ikókoliya livfiya lá Mbali, dyàa yaiésá á Makedonia, kaniwá tá émoyi siokanèsé námi á minguso má iyowá ká na ma iúdha; ¹⁶Ibhiya èse ku núwe kalési, mungusá nu itumila mingo ta mivfili á Tesalonika, iyo ibhiya kúlú djami. ¹⁷Indjèse tàa evfungaliye liyowa; ngé ivfungaliye dji gwaliye na bhodyé angánú. ¹⁸I udhá djitopá ká i á sémelé na bhodyé; ibhiya mukungilané na bhima, na iúdha á mábhó má Epafolodito bhiyo bhi eká angánú tóku malasi má émbiya ékima, i sadháka iyo Mbali ádjeliya, ká iyo i náná ékima. ¹⁹Ká Mbali wámi wa ouwe kúlú djánú djitopá iyékáná na bhú gumiyá bhèsé, na obibo, ángá Yesu Kilisito. ²⁰Ángá Mbali wasú ká Tita igwali obibo lá bhidjo na bhidjo! Inôôô! ²¹Salimiyai bhatopá bhàa bhá kéngo ángá Yesu Kilisito. bhá mónimá bhàa inabhó bhané salimia núwe. ²²Bhàa bhá kéngo bhatopá bhané salimia núwe, ká ása kú bhàa bhá á yavfúlú ya Kaisalia.

Colossians

Chapter 1

¹Paulo, ntende wa Yesu Klisito na bhoondusia bhwa Mbali, ka na muniima Timoteo, ²Anga bhaa bha kengo ka na bha muniima bhaa bhana bhoondusia anga Kilisito bhaa bha bhadjumane a kolose, ka kia lokowa ka bhuguwe bhuo bhweka anga Mbali idjasu bhugwali nanue! ³Ta migania Mbali lokowa, Tita wa Bhwáná wasu Yesu kilisito, ka tundji dogiasu nine nvfema isua lonu. ⁴Dya tooka idjelia lanu la M'pummatima anga Yesu kilisito ka na bhooo ndusia bhaanu anga bhaa bha Kengo bhatopa. ⁵Isua lii kpelia lio li liavfisie asemele niikulu la nguvfa, ka na livfia lundjini, na livfia laangili lidji liana mono. ⁶Iyo iiana anganu tuku ikiana a kisi n'topa; yabhuta puma, ka dji ondie, tuku ikianie augonu ibhanda bhusi bhuo nue nooka ka niidji bha lokowa la Mbali iye kanaka na angili, ⁷Tuku bha Epafalasi bhunegulusia mo nue, mohundusia wasu wa mulungo wa mokambo, undjo wanganu mohondusia nkambisia wa Klisito. ⁸Ka undjo atu vfanisia bhuo bhukambie a Mpumatimaasu. ⁹Isua luto djuwe dyukuto, Ibhanda bhusi bhuo tudjibhisiana mono, tundji dogiasu minenvfema Mbali isua lanu, ka niivfema ta nugwali bhiidjale niidjibha bhoondusia na bhutumba bhutopi ka na otinga asemele na Mpumantima. ¹⁰Mungusa nu nuluvfu toku bhwana woondue ka nine nseisia, niibhuta puma tumba djitopa na mekambo mikima ka nionda nii djibha la Mbali. ¹¹Gbagai na tumba ese etopa na lokulu leese la obibo, isua la n'ata gwalai masi ku matopa ka na iseiya livfia ka niisibha ka. ¹²Lokowa la tita kia liga naka iyo ya noowa nuwe bhu kpingbi nii dunga kebhuwa tiko anga bhaa bha Kengo asemele na mpena. ¹³Iyo ya tu eisia alokulu la livfue ka ya tu kenisia asemele na bhukota bhwa mona wa muhondusia bheese, ¹⁴isua leese teesi siana a bhu kobhe ka ta tikila bhubhi. ¹⁵Idje akuvfe wa Mbali undjo ubhutala a libhoti la kisi. ¹⁶Ngo isua leese bhima bhitopi bhi kambiana bhiyo bhu kulu na nguvfa ka ikulu la misia, bhio bhienne kanie ka na bhio bhindji enekia niese, agima, teka, ilombelo, bhukota. Etopa ikiyana na idje ka nisua leese. ¹⁷Idje waapele abhima bhitopa, ka bhima bhitopa ka bhima bhitopa bhi bhi bhambana angese. ¹⁸Idje n'tuwe wa yavfulu ya Mbali, idje n'tatiko wi ibhutala lopikilie nii lumila anga bhaa bhoogwa nisua li lumila anga n'topa wa pikilie. ¹⁹Ngo Mbali onda bhugbagisia bhuo bhugwali anga monese. ²⁰Oonda angese iokana na idje mukula, eye etopa iikula la mMisia ka na iyo i asemele niikulu la nguvfa niikia bhuguwe angese, isua la

manyika a musabha weese.²¹Ka nue nutuku mungo tomoi bha keni ka bhaa koodhu isua la mawazo manu ka na mekambo mianu mibhiibhi, ano ketetino ane longanisia nue a mobhiewese.²²Nyelu djidji vfanisia apele naanu ba Kengo, mbese idjeliana ka na mbese ine sumula.²³Ani noundu ilivfia bhakiane ka mbese idjeliana, mbese ine kpudusia nu kpelea a livfia leo nooka , lio libhio likokoliane na bhima bhitopa ichi la nguvfa, ka neemi Paulo, igwala nkie m'kota Mbali.²⁴Ya seiya ketetino na mipuli ikulu laanu, ka iyo ya kanda amipuli mio Kilisito, ya mala amobhiami, yulu dya mobhiese, huo ii yavfulu ya Mbali.²⁵Isua la mipuli mio ikiana nkota Mbali, iyekana na a kumbo ondjo Mbali indua chekedhe nanu isua la ta ekokolia molonwa Mbali.²⁶Bhukota bhuo bhukobhana evfumbu etopa ka na mbotidjitopa, nge ya vfanisiana kotino anga bhaa Kengo bheese.²⁷Anga andjo Mbali wonda ka idjibhisia ta undjo u m'bibane, n'gume na mokambo anga bha pagano idjibha Kilisito anganu, ekpalea la obibi.²⁸Idge endjo tulondue tu nyenyi mushe n'topa ka niigulusia mushe n'topa lotinga lutopa, ambusa niivfenisia anga Mbali mushe n'topa a kiana n'kiane anga Kilisito.²⁹Isua lio ekambie nii shiana na lukulu leese lao liitokisia na lokulu anganu.

Chapter 2

¹Youndue ekiana, taanudjibhi mingo imbani ma bhu dheene bha bhita bhuo ya sukia dyulu dyanu, ka na bhaa bha a laodikia, ka na bha topa bhaa bhane abho bhosio bhami a mobhiami, ²Ambusa taa bha gwali na M'pumantima muidjale nii bhumbana, bha gwali bhakumonile asemele na bhoonduasias, ka bhagumu taa puu na otinga ta bha djibhi sili ya Mbali, idjibha Kilisito. ³Sili eyo yee kobhe mato matopa ma bhutumba ka na idjibha. ⁴Ya vfia eto ambusa ta mushe ane ne kombe nue na mavfia ma mabhiibhi. ⁵Ngo ani sigwale nanu a moobhi, Egwali na nu a M'pumantima, iena niiseiya luusa luu lu anganu ka niidjelia laanu la likame anga kilisito. ⁶Na dyito, tuko nu n'djelia Bhwaná Yesu Kilisito, luvfai angeese. ⁷Nii tuwa mili ka nii langa ma angeese ka niine saanga nidjelia iye kana nivfeisia lio uno owa nue, ka nionda a mekambo ma lotowa. ⁸Udji ngbelai nata mushe ane kone owe elaka ka Yesu na otinga na Ebhela ya chengu, idji tungila na asuli wa bhushe a mekia ma kisi ka mbese ma Kilisito. ⁹Ngo angeese eedjumane amobhiese bhu Mbali ku bhutubhu. ¹⁰Nu na bhitopa bhiidjale angeese na mobhi. Idje undjo u n'kota wa bhitopa ka na bhukota bhutopa. ¹¹Ka angeese nu kuwa dhudha dhudha ta lumoi lu lukianeese noobho, nge dhuudha la Kilisito, iyo yiidja iyokiana la mobhi a momu: ¹²Tuku no onana mo naabho mulungo niidjina nue dyukuto nuumua nana, nidjelia a lokulu la Mbali, undjo u momusia anga bhoogusia. ¹³Nue bha nubhia bhoogwe na maseti manu ka na bhudjudhe bhamu bhwa mombhi u niiganisia iibhiika nue nabho, nitu kiliya lokowa na maseki a masu matopa. ¹⁴U lima meenu bhiyo bhi kpaluana niitu sitaka a selia ka iyo ibhia na bhwa akodhu angasu, ka nii bhitaka nii gogila a musalabha; ¹⁵Wookia ma kota ka na bhukota, ka abha bhiya a bovfo bhee nikian bha vfanisiana a musalabha. ¹⁶Mbese ùushe kotiyo inesambi siya dyulu liidhia niinyuwa ao dyulu la mpinda, niivfundua la weli ao na sabhato. ¹⁷I bhiya akuvfe wa bhima bhio bheekiye ambusa, ngé mobhi uwa Kilisito. ¹⁸Mbese mushe toomoi, nie nikiana munedulusié ka ni abuduwa bha tambia, sanaagi nue kebhu wa mavfi, atikila niena ka niidjia vfiisa niene lese la bhisau la otinga lese la mobhi. ¹⁹Undjo sa dungiane na n'kota, Etuku mobhi n'topa uo sudungiane na n'tuwe, younganake égula teee moi na mango ka na milika yowa tiku ya bgukumiana na Mbali. ²⁰Ani noogwa na Kilisito egula teemoi isua la minguso ma kisi uno, idje kotino nudjia vfiise iichi la selia wa kisi uno tuku bhaa bha bhabhike aki uno: ²¹su dungu! su djombi! su bukula! ²²Minguso mino mitopa mabhitakala, ka iyo ikiana niitumana ka na malaki ma bhuse? ²³Minguso mino mie ni kiana nataa mi mia bhutumba, niidjé dulusia la nho, niikpa tila meebhi na bhukali, ngo indji kiiese ema niisigila kulu wa mobhi.

Chapter 3

¹Ani kotiyu nu omuwa na Kilisito, vfungalai bhima bha ikulu, dyaa Kilisito ú n'djumane á ilume la Mbali. ²Dungia nai na bhima bha ikulu, ka mbese na bhiyo bhi á kisi. ³Mungusa nu ogwa, ka ibhika lanu li lialie na Kilisito anga Mbali. ⁴Dyaa Kilisito, ibhika lanu, li djanie, ngo nu djanie dyokuto nana á obibo. ⁵Olai kotiyu mango maa ma á kisi, mavfanyi, bhusulu, kulu dja djiete, kulu dja djibhibhi ka na kulu dja ilanga, iyo iiabuduwa mesilo. ⁶I dyulu la bhima bhiyo liyo bhusungu bha Mbali bhu idjie anga bhana bha bha tomboki, ⁷Á semele na bhiyo nu luvfa pikilie, dyaa nubhia bhabhike á djambi. ⁸Nge ketetino, tikilai ikia bhima bhiyo, á bhusungu, á bhutumbu á bhukali, á ivfetaka, á mawa á anyuwa wanu. ⁹Mbese nuwe ivfetana, nouwa bha esisiane anga mushe wa ngbée ka na mekambo mese, ¹⁰Ka na inen'sala mushe wa basi, undjo anebasiya, na otinga, iyekana na toku undjo un'kiya. ¹¹Indjese dyano na Mugiliki, na Muyuda, na ngbega na n'djudhe, na bha epala na bha keni, bha kobhe na bhaa bha ukulu; nge Kilisito ú n'topa ka anga bhatopa. ¹²Na eto kotiyu, toku nu bha minulane na Mbali, bhaa bha kengo ka na bha odnusia, salai mipumatima ma bhukuku, na bhusumba, ma idji dhulusia, na bhutii, na ma ibhelia. ¹³Bhelianai, ka, ani tomoi ú na munguso na ioomo, sameanai. Inamuna temoi Kilisito une samea nuwe, sameanai dyikuto. ¹⁴Nge á ikulu la bhima bhitopa bhiyo gwalai na bhu ondusia, bhuwo bhu n'niki wa i esisiana á djambi. ¹⁵Ka ta bhuguwe bha Kilisito, á bhuwo nubhia bha bhisiane dyulu la ikia mobhi ku tomoi, u tabhala á mipumatima ma anu. Ka gwalai na idjibha. ¹⁶Kia livfia la Kilisito ligwali anganu ta ligi; gulusianai ka komolanai na bhutumba bhutopa, na zabhuli, na djumbo, na djumbo dja obibo, na ine bheliya Mbali á mipumatima manú na paki ya lokowa. ¹⁷Ka ambi toku nu kiie, na livfia ao na mokambo, kiai etopa á linya la Bhwáná Yesu, na i iganisia lokowa anga Mbali Tita na iyeta angese. ¹⁸Bhali, gwalai na esima anga bhakume bhanu, toku i namuna temoi anga Bhwáná. ¹⁹Bhalume. ondai bhali bhanu, ka mbese nuwe igwala nabho na bhukali. ²⁰Bhana, esimiai bhabhutiya bhanu á bhima bhitopa, mungusa iyo i ekima anga Bhwáná. ²¹Bha idje, mbese nuwe ikoluwa bhana bhanu, mungusa bhane dyene á mipumatima mabho. ²²Bhakambia, esimiai á bhima bhitopa anga bha Bhwáná bhanu iyekana na mobhi, mbese ku á madjo mabho, toku iseisia madjo mabho, nge na inedulisia á mpumatima, na bhuwa anga Bhwáná. ²³Etopa iyo nu kúe, kiai na mpumatima ta n'kima, toku anga Bhwáná ka mbese anga bhushe, ²⁴Na idjibha taa nu udhuwe anga Bhwáná bhotiko bha mokambo uwo nu n'kambila. Kambilai, Kilisito, Bhwana. ²⁵Mungusa undjo ú kambie á mbese bhu endji ú udhuwe iyekana na mbese bhu endjini bhese, ka indjese na i minula bhushe.

Chapter 4

¹Bhwáná ubhaaowa bhusé bhai bhamokambo iyo ya-endjimi ka ya-iaké, nidjibha taa owe dyokuto unabhwáná a ikulu la nguvfa. ²Livfiai nivfémá, gisiai na mekambo ma lokowa. ³Vfemai dyokuto nàsú, ambusa taa mbali atuégulá ékusé ya livfia, ná táá épati ikokolia idjelia la Kilisito, lio émi esangiané, ⁴Ka ni djibhisia tókù yondu ivfia. ⁵Luvfai nabhutumba nga bhaa bha abovfo, ka kulai évfumbu. ⁶Kia livfia lánú ligwali masikumatopa li lóngané na lokowa, ligwali na n'néli, ambusa ta nudjibhi iné kpetania mushé. ⁷Tikiko, monima mundusia wan'kima ka n'kambia wan'kamé, mangelami wa mokambo anga bhwáná, unesowue núwé étopa iyo ibhoniè. ⁸Yan'tuma mangbá lamgbá anganú taa nudjibhi masowa masu ka taa a komulá mipumatima maanu. ⁹Yan'tuma ibho na Onesimo, ka nionima mundusia n'kima n'kamé, undjo u kuwanú. Bhanesumulu nuwe etopa eyo yeetiye dyano. ¹⁰Alisitaliko, mangelami wamudyalóló, a nesalimia nuwe, ka ma Malako, wanyinya wa Bhalanabha, na kòkò eyo masuuliana(taa ani i-idja anganú, um-bhigai); ¹¹Yesu, m-bhisiané Yusutusu, anésalimia nuwe dyokuto. Bha dyokuto bha bhandané bhagbéga, ka yésé ku bháa ikamba nabho a bhukota bha Mbali, ka bhaa bhubhi komakula. ¹²Epafala, undjo u'wa anu, anésalimia nuwe: n'kambia wa Yesu Kilisito, undjo andje dhogiésé nine vfemela nuwe, ambusa taa nutemi ka nudjibhi bhundusia bhutopa bha Mbali. ¹³Ngo yn'sambolia na toku wena mpuli ta migi dyulu dyanu, bhaa bha a Laodikia ka na bhaa bha a Iyelopoli. ¹⁴Lúkà, munganga mundusia, anésalimia nuwe, ka na Demasi. ¹⁵Ubha salimiai bha monima bhaa bha a Laodikiya, ka na a Nimufasi, ka Kanisa eyo ya asemele na yavfulu yésé. ¹⁶Dyaa bhalua bhaa bhadomani anganú, kiai nátá bha sómáná dyokuto a Kanisa ya Laodikia, ka musomi a mungu uwo wanganu, na bhaa bhi idji a Laodikiya. ¹⁷Ka vfia na Alikipo: ngbéla mokambo uwo owudha anga Bhwáná, ambusa taa okambisia tekima. ¹⁸Yané salimia nuwe, émi Paulo, na obho wami kubhanene. unedjuliai ni sangina lami. Kia lokówá lugwali nanu.

1 Thessalonians

Chapter 1

¹Paulo ka Sila, ka Timoteo á kanisa ya bha Tesalonika, iyo i ya Mbali Tita, ka ya Yesu Kilisito Bhwáná: kia lokowa ka bhu guwe bhugwali bhuowane anganu! ²Ta kpudhusia mingo mitopa djokowa anga Mbali dyulu lanu bhatopa, na ine kpola nuwa á ivfema lasu anga Mbali, ³Na idjidjulia mbese idoga mokambo wami wa idjelia , mokambo wai wa bhu ondusia ka ikama la ikpalia layi anga Bhwáná bhasu Yesu Kilisito, apele na Mbali idje wasu. ⁴Tudjibhie, bha monima bha ondusia bha Mbali, taa nu bha minulane, ⁵Livfia lasu la Mbali libhiaese li kokoliane ku á mavfia ngungu, nge na lokulu, na mpumatima wa kengo, na ikpalia li idjale; mungusa nundje sinue anu taa tudji vfanisia dyokuto anganu, dyulu lanu. ⁶Ka nuwe bhakulu bhao, nubhia bhaa bhukia toko emi ekakie ka bhaa bha Bhwáná, na iudha livfia á mipuli migi, na iseea la mpumatima wa kengo, ⁷Ambusa taa na ouwa bhaa bhane eki nuwe dyulu la bhatopa bhaa bhu djelia á Makedhonia ka á Akaya. ⁸Mbese kúú, na eyo, livfia la Mbali liokana anganu á Makedhonia ka á Akaya, nge idjelia lanu anga Mbali lidjibhikiana egula etopa, á namuna eyo tubha ta asu na kulu ya ivfia. ⁹Mungusa i sumulanu, dyulu lasu, indje namuno iyo tu djeliana nanu, ka namuna yaniya iyo nune bhasia anga Mbali, na itikila iabuduwa mesilo, ka na inen'kambila Mbali wa m'bhike ka wan'kima, ¹⁰Ka isibhaka i idjala mona wese á ikulu la nguvfa, Yesu, Undjo ú nunusia anga bhaa bhu ogwa, undjo utu bhikisie á bhusungu bhuwo bhu idjie.

Chapter 2

¹Nudjibhiè nuwe bhakulu bhaào, bha monima, tàa ikiana lasu anganu sibhià ése na mbese koko. ²Ambusà na iéna mpuli ka na isekisiana à Filipo, toku nu djibhié, tubhá na ikpalia anga Mbali wasu, dyulu lá inékokolia nuwe livfia lá Mbali na ilutana, na mévfo. ³Mungusa igulusia lasu lindjèse lá ibholisia bhushé, ao a minguso ma sulu, ao a minguso ma ikombaka; ⁴ngé, na isowa tàa Mbali utu éna andjini na itú owa tàa Mbali utu éna endjini na itú owa livfià lèse, i dyito tu vfiè, mbèse dyulu lá iseeisia bhushé, ngé dyulu lá inéseeisia Mbali, uudjo utshutshuwe mipumatima masu. ⁵Mbèse, na éyo, tuvfiè asu mavfia ma ivfétaka, toku nu djibhiè, koko yasu sibhaèse ya ilanga bhushé, Mbali u n'samboli. ⁶Tu vfungalé asu obibo luwo lu idjiè anga bhushé, imba anganu imbi anga bhaamo; tupasa ikia na lokulu toku bhatende bha Kilisito; ⁷nge tu bhia bhá idjalé na inédulusia anganu. Namna témoi toku adhiisia u dhiisiè bhana bhese, ⁸tubhi onda, na bhuondusia bhasu bha bhukima anganu, mbèse ku á inéowa nuwe livfia lá Mbali, ngé káamo ibhikà lasu kubha nène, toku tu ne onda nuwe iéta. ⁹Nune djuliè ku bhanène, bha monima, mokambo wasu ká mpuli wasu, bhotiyo ká bhusi mokambo, na igwala akumbo angá tá omoi wanu túné gulusià àsie ku nuwe livfia lá Mbali. ¹⁰Nu bha samboli ká Mbali ú dyokuto, tàa tupata anganu bhàa bhudjelia iluvfa l kengo, lá endjini ká lá mbèse bhubhi. ¹¹Nudjibhiè dyokuto tàa tubhá angá kila wanu iyo i tita anga bhana bhèse, ¹²na inévféma núwe tàa nuluvfu na namuna ya endjini angá Mbali, undjo unébhisiè nuwe á bhukota bhèse ká na obibo lèse. ¹³I naéyo tukpudhusiè sàa étopa lokowa angá, Mbali na iyo tàa na iudha livfia la Mbali liyo tukiá tàa nu oki, nu li udha, mbèse toku livfia la bhushé, ngé na iyo lita lilá angili, toku livfià la Mbali, liyo likambiè anganú bhàa nú djelia. ¹⁴Mungusa nuwe, bha monima, nuouwa bhàa bha ékiye bha kanisa mà Mbali máa má anga Yesu kilisito á yudheya, mungusa nuwe dyokuto, nuwe nuénisiana mpuli na bha wanya bhanú ku bhanène na mipuli moku miyo bhu éna anga bha yudha, ¹⁵ibha Yudha bhoku bhàa bhu mulusià bhwáná Yesu ká na bhakanga, ká na bhàa bhutu éniisà mpuli, miyo mbali andje onduèse, ká bhàa bhá bha akudhu bhá bhushé bhatopa, ¹⁶bhàa bhutusikia taa tu bhá soowa bha pagano tàa bhá gwali bha bhiké mungusa bhasiki ikénila á djambi djabho. Nge bhusunga bhá Mbali bhu ku ibila na ibha kianila. ¹⁷Angasu, bha monima, ambusa na igwala evfumbu ta buwa dhomu nanu, na mobhi ngé mbèse na mpumatima, tubha na kulu ta dhéne ya iné éna nuwe. ¹⁸Dyokuto ubhià na kulu wa iéka anganú, asà ku émi Paulo, mungo tomoi ao ta mivfili; ngé mugu sau owé èsé paki. ¹⁹Indje iyo i, na éyo, ikpalia lásu ao isééa lasu ao akuma wasu wa obibo? mbèse ku na nuwe dyokuto, á pele na Bhwaná bhasu Yesu, á iidja lèse? ²⁰Tadjelia, nu obibo lasu ka isééa lású.

Chapter 3

¹I na éyo, na mbèse isibhaka lasu, ká tú dunga mwangó wa itikala kalesi á Athene, ²tú n'túma timoteyo, wanyasu, n'kambia wa Mbali á livfia lá klisto, mungusa wa inékanisia núwè ká na iné komula búwe dyúlú lá idjelia lánú, ³ambusa tàa mushé trá omoi ané gwalé mudyené na mipuli má masimano; mungusa nudjibhie núwe bhakulu bha ao tàa tu dyano dyulu lá bhiyo. ⁴Ká dyàa tubhia anganu, tuné kokolia nuwe á pélé tàa tugwalie á mipuli, toku ma kiáná, ká toku nu djibhiè. ⁵Na iyo, mbèse i sibhaka lami, ibhi kenakena iko iya idjelia lánú, na bhuwá tàa atshútshaka anékoné tshutshé núwe, ká tuné gwalé bha kambé ketiti. ⁶Ngé Timoteo, na ikiana ketetino anganu, utu owá mbinó dja djikima dja idjéliá utu owrá mbinó dja djikima dja idjelia lánú ká na bhu ondusia bhanú, kú na itu sowa tàa masikumatopa bhatu djuwé ékima, na iyonda itu éná toku dyokúto djuwe tu ondúwe iné éná núwe. ⁷Na dyulu la éto, bhamónima, na isulunga ná lasu ká na mipuli másu, tubha bhaà bha komonané dyulu lánú, isowa lá idjelia lánú. ⁸Ngo ketetino tu bhabhiké, mungusá tuku bhakamé angá Bhwáná. ⁹Indje djokowa djio, na éyo, tupasiè iné kpudhusià Mbali dyulu lánú, na isééa litopa tiyo tu nàò dyulu lánú, á pélé na Mbali wasu! ¹⁰Bhotiyo ká bhusi, tu névfémiè na n'vfevféne n'topá tàa tuneéni núwe, ká na igbukumià iyo i ékandé á idjelia lánú. ¹¹Kià Mbali idje mukulu aao, idja wasu, ká Bhwáná wasu Yesu, á tukulia paki yasu mungusa tu kéní anganu! ¹²Kia Bhwáná à gbukumia ta égi anganú, ká anga bhatopa, bhuondusia bhuwo kunao djuwe bhakulu bhaao anganú, ¹³dyulu lá i kamisia mipumatima manu tàa migwali mbèse idyedya na á bhu kéngo angá Mbali idja wasu, á ikpudha lá Bhwáná wasu Yesu na bhàa bha kengo bhèse bhatopa.

Chapter 4

¹Kaamo, bha mónima, nuóka myasu namuna nupasiè iluvfa na inéseisià Mbali, ká iyo nu kiiè, tanékomola núwe ká tanélapila nuwé á linya lá Bhwáná Yesu na ilúvfa á háli iyo ya mbèse idago. ²Nudjibhiè, naéyo, malaki màa tunéowá nuwe iidja angá Bhwáná Yesu. ³Iyo Mbali ú ondúwe, i itshubhulana lánú; itàa nutikila mavfanyi; ⁴i taa, kila mushé wanú adjibhi taa a avfisià mobhi wèse á itshubhulana ká á bhu éndjini, ⁵na mbèse nuwe idji owa á kúlu dja kisi toku bhá kiiè bhapagano bhàa bhandje ndjibhiè abhó Mbali; ⁶itaa mbèse mushé inévfé taka wanyèse ká na inélanga na minguso, mungusá Bhwáná ú unúwe á bhima bhiyo bhitopa toku tumala mono inesowa ká iné djibhisià núwe. ⁷Mungusa Mbali satu tume èse taa tu kii bhu sulu, nge á itshubhulana. ⁸Undjo kotiyo usikie malaki máno andje sikièse mushé, nge un'siki Mbali, undjo úné owa dyokuto Mpumatima wese wa Kéngo. ⁹Naiyo ibhonie bhuondusià bhá liwanyinya, nundjé ànu na kúlú taa bha nékpaluwa nuwe; mungusa nu mala idjibha nuwe bhakulu bhàao angá Mbali iyondana nuwe ngungu, ¹⁰ka i dyokuto iyo nu kiiè angá bha wanyinya bhánú bha topa á Makedonia étopa. Nge tané komolanúwe, bha monima, mbèse nuwe itikila bhu ondusià bhúwo, ¹¹ká na i avfisià ésima lanu na igwala taguwe, na ikià mekambo mànú ku bha nène, ká na ikamba na mabho mánú, toku tunésowa mona núwe, ¹²taa nuluvfu á bhu éndjiné na bhàa bha á bhovfo, ká tàa nu gwali na mbèse kulu ya mushé. ¹³Tundje ondu àsú, bhamonima, taà nugwali á mbèse idjibha dyulu lá undjo ú ouwe ambusa taa nuné dyéné tóku bhàa bhandjé abho na ikpalia. ¹⁴mungusa, ani tukpaliè taa Yesu ú ogwa ká ú omuwa, tudjelia taa Mbali udisie na iyetila anga Yesu, bhàa bhu ogwa. ¹⁵Enái, naéyo, iyo tanésowa núwe iyékana na livfia lá Bhwáná: djuwe bhàa tu bhabhiké, bhàa tutikala isibha i idja lá Bhwan, tundje étiasu á pele na bhàa bhú ogwa. ¹⁶Mungusa Bhwaná ku bhanene á evfaniko iyo iowaná, na dyoi lá n'tambià, na dyoi lá nguvfá, ká bhàa bhú ogwá angá kilisito bhá omuwe bhá pikiliè. ¹⁷Kaamo, dyuwe bhàa tubhabhiké, bhàa bhagwalie bhatikalé, tu gwalie bhatopa bha bhinuwe nabho á lobhundji bhundji, á ikumanila na Bhwaná á mevfuvfu, ká dyokuto tugwaliè na bhwaná. ¹⁸Komolanai núwe bhatopa na mavfià máno.

Chapter 5

¹Na iyo ibhonie wakati na bhivfumbu, nundje anu na kulu, bha monima, taa bhane kpaluwa nuwe. ²Mungusa nudjibhie ta ekima nuwe bhakulu bhao ta bhusi bha Bhwáná bhu idjie toku mushe wa lobhiya bhotiyo. ³Dyaa bhushe bha vfié taa: bhuguwe ka idedima! ngo bhubhi bhubha idjiliye mbese ibho idjibha toku bhukali bha ibhuta bhu midjiakiliye mwali wa lila, ka bhandje titi abho. ⁴Nge nuwe, bha monima, nundje anu á livfuwe na isowa taa bhusi bhuwo bhune djukusia nuwe toku mushe wa lobhiya; ⁵Nu bhatopa bhana bha mpena ka bhana bha bhusi. Tundje ta asu bha bhotiyo áo bha livfuwe. ⁶Mbese djuwe ilala kotiyo tolo toku ibhaamo, nge tu gusiya ka gwali mbese iétisiya. ⁷Mungusa bhao bha lakaliye bhalakaliye bhotiyo, ka bhao bha kolakuwe bha kolakuwe bhotiyo. ⁸Nge djuwe bhao tu bha bha bhusi, tugwali mbese iyetiya, tugwali bha sale ngubha ya idjeliya ka na ya bhuondusiya, ka na isala akuma wa ikpaliya la ibhika. ⁹Mungusa Mbali sa tutume ese á bhusungu, nge á i udha ibhika na Bhwáná bhasu Yesu Kilisito, ¹⁰Undjo ú ogwa dyulu lasu, ambusa taa, tu giisiya, ao tu lali, tubhikie nana. ¹¹Ina eyo, komulanai, ka sowanai, toku nu kue angili. ¹²Tanekomola nuwe, bhamonima, na ibha esimiya bhao bha kambiyé dyulu lanu, bhao bhane kenisie nuwe anga Bhwáná, ka na bhao bhane komulu nuwe. ¹³Gwalai nabho na bhu onduvia ta bhugi, na isowa la mokambo wabho. Gwalai nabho na bhuguwe. ¹⁴Tane vfema nuwe dyokuto, bha monima, nubha sowai bhao bha bhikiye á moyeye, komulai bhao bha á bhubhi; bheliá bhao bha na bhulelu, gwalai na ibhelia anga bhatopa. ¹⁵Bhonai taa mbese mushe ikpudhusia bhubhi á bhubhi; nge kenilai masakumatopa na ikia ekima, igwali anganu, áo anga bhatopa. ¹⁶Gwalai masi kumatopa bha séee. ¹⁷Vfemai mbese itikila. ¹⁸Iganisia lokowa á bhima bhitopa, ngo miyo ni iyonda la Mbali anga Yesu Kilisito. ¹⁹Nu limai anu mpumatima. ²⁰Mbese nuwe imenamen bhukanga. ²¹Nge bhonai ekima bhima bhitopa; Ngbelayi iyo i ya ekima. ²²Gwalai dhomu na tumba etopa ya bhubhi. ²³Kia Mbali wa bhuguwe idje mukuluwaa ane kengula nuwe bhatopa, ka bhu mushe bhwanu bhutopa, mpumatima wa kengo, mpumatima ka mobhi, ugwali mungbelane mbese bhubhi, wakati wa i idja la Bhwáná wasu Yesu Kilisito! ²⁴Undjo une bhisia ú n'kame, ka i idje undjo ú li kiiye. ²⁵Bhamonima, vfemai Mbali dyulu lasu. ²⁶Salimiyayi bamonima bhatopa na ibhusuwa la kengo. ²⁷Yane lapiya nuwe anga Bhwáná, taa malubha mano magwali masomeane na bhamonima bhatopa. ²⁸Kia lokowa la Bhwáná wasu Yesu Kilisito lugwali nanu!

1 Timothy

Chapter 1

¹Paulo, atimbia wa Yesu klisto tita Mbali obikisia uvfia ka na livfa la Yesu klisto mitimamasu, ²anga Timoteo, monami wabuodisiya: kia Mbali tita ka Yesu klisto mukulasu anowa lokulu, bukuku ka bugue. ³Ya n' edjusia mkoko m'a inesakua mono, ikena lami a Makedonia, dha inesukua mota utikala a Efeso, mungusa isakuwa a bushe bamo ta mbese bi umusia makoko mamo, ⁴ka mbese ibo idungyana na butititi ma mabutaka mio m' digakie makangani ma livfia n' egula yikenisia a pele mokambo wa Mbali a bakolia. ⁵Koko wa bukoko ivfe buondoshia buo bwijigia mpumatima wa nkima namawazo, ka na bukolia bwa angili. ⁶Hya bamo bushe batua minguso mio, babola iekeka minguso ma tititi; ⁷bondu bagwali bagumesia ba bukuku ka bandjejibiabo minguso mio ba vfia, kuna mio badjelie. ⁸Tundjesunyusu ta makoko ma makima, Omi wamikambula ome mukulao, ⁹tudjibi ta makoko m'biese ma bushe ba babibi ka bajambite, bushe dinika bidudu, bagu ka nab'olaka bushe, ¹⁰bushe bamalembia, ba busulu, bushe ba lobia ba bushe, busheabela, bushe ba makombki, ka mio mi domu na makoko ma makima, ¹¹to kut'eko mbinedya busumba ba Mbali nkima, mbine djio binduwa mono. ¹²Ebibi mushe ndjò induwamo lokulu, anga Yesu klisto mukulasu, takuteto avfia ta emundue, ¹³ka niang' idjiumania a bukota bese, emindjo ebia mo mushe wa maseki, aenisia bushe mpuli, mushe wa makolua. nge Mbali idusulia bukúkú, mungusa ibikyakya moeto mbese idjiba, na bupkingbi ba mpumantima; ¹⁴ka lokowa la mukulasu la kpata, na bukolia ka na buondusia lio linga Yesu klisto. ¹⁵Livfia lino liangili ka li la bushe idjelia ta Yesu klisto widja mono a kisi mungusibikisia bushe ba babibi, ba ibia mushe wa pikiye wa bubi. ¹⁶Nge mbali indogwila bukuku, mungusa emi mushe wa pikiye wa Yesu klisto ivfanisia angami mpumatima wese wa nkima, mungusa egwali madjo ma bushe ba bakoli angese mungusa ibika l'angili. ¹⁷Anga nkota wa masi ndjo andjogogu biese ban'emeni meniabo, Mbali kutomoi, kia busumba ka bukota bugwali nana masi na masi ino! ¹⁸Bukota buo enesuwe, Timoteo, monami tokuteto dyoi la Mbali la vfie angae ta ijuwa la ta, ushiana bita ba bikima, ¹⁹ongbeli bukolia ka mawazo ma makima. ma mawazo bushe bamo babolisia, ka bin'amisiya a malivfa isuwa la bukolia. ²⁰Banda hymeneé ka Alesandala, ba ibatuwa a mabo ma Mugu, ta bou naotinga la mbese gwala na maseki.

Chapter 2

¹Yabhadjibhisia, apele na bhimabhitopa na nuwe inefema Mbali, inebomula, itanganishia minguso ma mekambo ma bhushe, ²Bakota na bhushe bhatopi baabubatemiya abhukota, abhusa tupati maisha ma makima na guwe, aminguso mikima m' ángili. ³Dya iekima idjibha na pele na Mbali abikisia wasu, ⁴Ondu yese ta bhushe bhatopi bhabhiki, ka bou o'otinga l'angiliangili. ⁵Munguso Mbali wese ku tomoi, ka kámo mushe, wa bhaligogo tomoi Yesu Klisito mushe, ⁶Idje mukulao ane vfunduny a ligwa. ikulu la bhushe bhatopi. iyo dyha isambolia yakiana naevfumbu yese, ⁷Dyha bindavfisiya mushe wilondola minguso ma Mbali ka untambiya, yavfia angiliangili, indje vfiami ebela, na igulusiya baá bandje bhadjibhiyabho mba n'idjlia liangili. ⁸yondu kotiyó bhushe bhatopi bhavfemi Mbali abhigula bhitopi , bavfemi Mbali nigidisiya mabho makengo mbese busungu ka mbese mawazo mabhibhi: ⁹Yondu kamo ta bhali bhasali ngombe yeeta, itukuliya isala dyabho a pele na Mbali ombese isangila ngbli, injisiya bhima bhakengokengo isala ngombe djalikoli, ¹⁰Nge bhadungu minguso mamikima, má mabongie na bhali bha bhakambili Mbali. ¹¹Kia mwali aoki ma vfia nabhuguwe, nge nimadjeliya. ¹²Idjese ekima mwali ilondola ka ombese idunga bukota pele na mulume;nge otikali guwe. ¹³Mungusa Adamu ôundjo bhukamba apele Eva akokambana ambushu; ¹⁴Ka ombese Adamu moodjo ukuwa, mwali m'0djo ukuwa, akutemakaka na bhubhi. ¹⁵Nge ubhikie ani ouwa adjie, ani akuma a bhukolia,bhundusia ka bhukengo.

Chapter 3

¹Linolivfia livfealio la menen: ani mushe onda bhubi anga dumanga onda emekima. ²Igwali bisumba ta: ukoli wa ambese ijikala na Mulume wa Mwali tomoi, mbese makanyi, na minguso mamikima, nabhua iluvfa lese, ibhiga, kengo igulusia. ³Aguali mbese ijowa na bhu kolua, mbese bhusungu, mbesepkela bhasungu, mushe wukumanishakia. ⁴Mbese sini aguali ni nanua bwanja na yavfuluese, adengu ba na bese yondua ni guala mbese ebhela, ⁵mungusa ani mushe sjibe ananua kubha nene yavfuluyese, titani oko pkeliye yavfulu ya Mbali?⁶Mbese ije guala onjo anebasia, keteti no na bhuwa bhata anevfevfe na malonda aku abhutumba mabhugu. ⁷Yhu kuto bha kakelia na bushe mabovfo mungusa onekolelue ni ikua a mulunga wa Mugu.⁸Mokoli bha bhuabhua gyhukulo bushe ba menemene, ⁹ipkela munguso uwo ujelia asemele na otinga la lukima. ¹⁰Ka inetchutcha pikilie, na atatika katino baupkeli bhe se ani bha kugelabha.¹¹Muali, yhukuto aguali mushe wa menemene, ka ananua bha na mese, akoko bushe, mbese ikokaka upumatima ta tutu, umbese ibhe na malume bhamo, ipkela bitopa. ¹²Bha koli bhi tchi labho bha guali mulume wa mualito moy na anjo unanue tekima banabhese ka na ya vfulu yese ku ba nene; ¹³Ka anja ijalisia tekima akumbo wese onjo onduwe minguso ka na bhudhi bha upumatima anga Yesu Klisito. ¹⁴ya anepkalulia bhima bhino nepkalea ikena kitetino atungawai, ¹⁵ka osibhani ya livfia, nge, obhoni na tita ni ojilu ufusi ayavfulu ya mbali, iyo i utuwa wa Mbali unjo a majo, liganga na bhotumbia wa angelangili. ¹⁶Nge, sombiilambula ikobha la minguso tadyene: iyo kweni kana amobhi, ka ya jibhi ka na koti o apumatima, bhatambia mamena, iyo wa makoko, kisitopa inemoka iji bhenulo asemele elomba.

Chapter 4

¹Kaa Upumatina kengo uvfie mangbalangba ta, atutu a bivfumbu, unguso idungina nalinguso mabagu moma bolishakie bushe ka na makoko mabagu, ²na makombaki ma bagulisia babi ka ba mipumatinma mabo mowatététi, ³isakakwa bushe tambesebisonga, ka niguana makidi ma bima biidia bio Mbali ukamba tambidiana tekima anga bushe ba bajibi Mbali. ⁴Ungusa itopi bio Mbali ukamba bibikima, ka ematewo; indje tuwanise, ilyanie na lobibo, ⁵mungusa bitopi bibi kengulana na livfia la Mbali ka na malombo. ⁶Isakakuwa minguso mino anga ba wanya bae, wawae ntende nkima wa Yesu Klisito, ndjo adyisiana na livfia la likima nawaluvfa nao ekima. ⁷Sika tokaka dja butititi. ⁸Kiakia mokambo wa dini; munguso ma buabua; nge dini la nkima a minguso mitopi, mina magwaliya ma minguso mya keketino ka na minguso mio miji biye. ⁹Iyo li livfia l'angili ka lio liekima ni l'ikambila. ¹⁰Tu kambie, angili, ka tu shianie, mungusa mitima mau na nga Mbali, ndjo u abikisia bushe batopi, nge a pele mbani bondushia bese. ¹¹Vfia minguso mino, ka iligulusiya. ¹²Mbese a mushe igwala na mabela a bunongo bae, nge gwala evfa, iko anga bakoliá, a mavfia, a evfilae, a buondoshia, a bukolia, a busumba. ¹³Bonaka minguso ma Mbali, na Bukoko ba bushe, na ,a gulusia. ¹⁴Mbese isabila mio Mbali anowa, eme yo Mbali unowa Mona a bukoli, ka na mabo ma Bagagulu ikulu naye. ¹⁵Bona minguso mino, butumu bwaye bugwali nao, mungusa bushe batopi bakeni a pele. ¹⁶Ngbela makoko maye; ku,aa minguso mino, mungusa ikakia dyito, ajibikisie owe mukulu ao, ka obikisie ba banokie.

Chapter 5

¹Mbese nyue ivfamakila bagogulu, ngée ubakokoliai kuku ije; kokolia banongo kuku bawanyinya babalume, ²ubali bandumanga kukubadye, baseke tuku bawanyinya bha bali. ³Bibai bali bhabusia balume bha boogusia balume angiangili. ⁴Ani mwali unjogusia mulume ona bh'ama aa ka na bajulu, a bhagulusia mbaniikia busumba a b'anja bibabo, ka ipkudusi anga bubabuta biyo ndunga angabo; Mungusa ibusumba anga Mbali. ⁵Unyo olusi mulume angiangali, ka atila abongo kalesi, k'avfisias bupkalio bw'ese anga Mbali k'atikala butio ka djuwa n'iji komola anga Mbali ta ninetubila. ⁶Ng'oso otikie osanyo ogua, agwali mbise suku ne vfuma. ⁷Abasakua emeyo, unguso baguali mbese kobiyo. ⁸Ani mushe akanda imgbela b'ese, ka bha buauja bwese angiangili, k'atikala ikoli, k'eta bubi bhanjo andimw'ese ukolie. ⁹Ani unj'ogusia mulume, andese mwakisie b'ijo makumi bukingiandala, kanjo ubia na mulume t'omoi, ande pkaluan'ese a buku. ¹⁰Aguali n'evfanyisilo ya membo miese, kuku awamisia bhana, akambila asanyo, iyokia makulu bushe bha bukúku, kambilai bivfanyikilo bitopi ma mikambo mamikima. ¹¹nge bha bugusia mulume suk'useke utikila, ungusa dhya bhijali kulu ibalugusie anga Klisito, boonduwe isongena kamo. ¹²Ka banekokue k'ibitaka mapatano ma pikilie. ¹³Ngen'eyo bujiki a buewiyawiya bágula ike na yavfulu na yavfulu; ka bandese bewiyawiya nge ungulisia miguso mie mi ndese na koko. ¹⁴Yondue bhaa bugusia balume bhaku baseke bhasongiana, bha butu bona, bha tukulia mandja mabho; mugu anepate egula a mavfia mabho. ¹⁵Nge ibamo ba pkuda unguso wi nemikaka Mugu. ¹⁶K'anigha bujelia, balume na bhali ona bha bugusia balume, kia babamgbeli, ka dini lunikuba vfulie, nge ingbeliese ku bugusia mulume angiangili. ¹⁷Tikia bagagulu bha baluvfusie makamba ekima batumbiana ikima biana miago tamavfili, asa bhaa bakambie mokambo w'ikokosika na wigulusiakia. ¹⁸Ungusa makuba mavfia taa: unde sangilaie ngombhee anyua kije suku nedia upuma. Ka mushe wa mokambo ostaili na vfuteese. ¹⁹Mbese ibwiko ne sitaka ugagulu angai, ani sigwala naba samboli tabasaso. ²⁰Bhaa bakaki bubi, ubavfamela apele na bama batopa, amba bamo bowa na buwa. ²¹Ya ne lapiana Mbali, apele na Yesu Klisito ka n'apele na ba Ntambia Mbali ibona emambese ilenganyia ka nikia ema n'ikia ema n'iminula. ²²Mbese inemavfisilia mushe mabo nabu mamgba-langba ka mbese ijilumusia a bubi bwa mushe; enilinda awe mukuluo. ²³nu vfikalayianu ku inyuwa malivfa; nge kambilia kun'engaoka, ungusa likundu ka na ndutu jae ja lekeleke. ²⁴Bubi bwa bamo bushe bu bwenimbisia, angabamo, yenikianiese k'ambusha. ²⁵Ka dhyokuto, mekambo mamikima mi mienikone, ka mamibibi mindetika liese mbes'ienikana.

Chapter 6

¹Kabushe batopi bá ba n'akumbo ba mokambo bameni mweliabo toku nkota, mungusa linya la Mbali ka makoko, má ba ngulu masekisia. ²Vfia minguso mino anga bushe ta bushe ba lobibo la mokambo, mbese ibw'igwala na masili anga mweli abó, isowa láta uwanyabo wa dini, nge bakámbi mokambo ta nkima táku bushe bá b'ondú idungyana na mokámbo wa nkima. ³Ani mushe agulusia makókó má mabibi, ka má madjese mavfia má kengo má manguso Yesu klisto ka má mandjese makókó má dini. ⁴Ona andjendjibiese ema ,ka ona ndutu djivfavfia egi, djio djibutakie kulu, djobiko, ikókana,mavfia m'ebélá, ⁵Makangani má tititi má bushe bá lukú bá babasikila minguso ma makima, bá bapkakita bapapatie bilinge a dini. ⁶Ikamba mokambo wa Mbali n'iseya na bi ma bua bio onao, iekima, ⁷Mungusa tuekemo asu n'ema akisi , ka i'angili ta tundjepkdu biasu n'ema; ⁸Ani tuna bima b'idia ka na ngombé, yaka nasu imbaa. ⁹Nge ba b'ondú bilinge bisi bakue n'itshutshana, a mulungo, ka a kulu djibibidja tititi ka b'ampuli bau bukosaki bushe a libunga. ¹⁰Mungusa buondushia bukueta ba bilinge bi milika ba bubi botopa, ka bushe ba budungiana na minguso miyo, bubola , bukená domu n'ikoliá, k'ibwjitua ibo bakulu buo a mipuli migi. ¹¹Owe mushe wa Mbali, kenila minguso mio mavfia, ka vfungala butumba, dini, ikolia, buondushia, mpumatima di, bugue. ¹²Shiána ishiana lálíkima l'ikoliá,dunga maisha ma milele, isowa lao l'uo ubisianá mono, ka dyulu dyao lua wavfanisa bukoliá ba bukima apele na basamboli bagi. ¹³Ya vfia Náye a pele na Mbale undjo udisaki ibika á bima bitopi, k'ápele na Yesu klisto, undjo uvfanisiá bukoliá ba bukima á pele na nkota Pilato, ta ongbeli makoko, ¹⁴Ka ta obiki mbese bubi, mbese kobiyo, mpaka iekyana la mukulu Yesu klisto, ¹⁵Undjo uvfiese évfumbuese nkota tómó w'iseya,nkota wa bakota, ka bukukú wa bakúlu, ¹⁶Undjo kuidje mukul'aó una ligwala mbes'iogwa angese na mabó, undjo ongwangwalie a mpena w'ikaiya,lío mushe t'ómoi andjése mwené ka na lokulu l'iéna, angese ndjo ul'obibo ka lokulu lamilele. ino ! ¹⁷Ubasoa bagumia b'evfumbu eno ta mbes'ib'igwala na bisau, ka mbes'ibikpalia bima bamo bio b'etiye, nge iavfisia mitima mabo anga Mbali, undjó otuakakii bima bio bisi bitopi munguso tugwali n'iseya a minguso maó. ¹⁸Ubasuawa, baki bukima, bagwali mbese bomu,bagwali ekima ekima na bushe batopi, ¹⁹Ka n'ikobisia á tita la masi ma m'idji biye ükulu la ndu la kpingbi mungus'idunga maisha m'angiliangili, ²⁰E timoteo, ngbela lito, n'isikaka melondo má tititi ka má bangé, ²¹Ka na makangani m' otinga lá bubibi buo bushe bamo bako bakolie, bá babola a bukolia. tikia lokowa ligwali nanu !

2 Timothy

Chapter 1

¹Paulo , ntambia wa Yesu klisto, a boondusia ba Mbali, isowa mbino dja bukima bio bi anga Yesu klistu, ²Anga Timoteo, monami wa buondisia: kia Mbali tita ka Yesu klisto mukulasú amou lokówa, anogwilá bukukú ká anowá buguwe. ³Ebibi Mbali m'djo bangúlú bámi b'ukambilá, n'djo enkambakili mo na mawazo ma makima, na mungus'eto inedjuu mo masi matopi botio na dyuvfa a molombo mami. ⁴Idjuaka mádjoli máye, ka igwala na kulu li n'ena mungusa idjalá n'iseya, ⁵Idjuaka bukoliá báye babukima, bá buanganonguluaye Loisi ka n'ano Enine, ka angese dyukuto. ⁶dyulu dyio enouwe makoko ta ovfamia emeyo Mbali unowa mono,uo upata mono na mabo m'a bagagulu. ⁷Mbali s'atowa mwese movfuvfu wa bua nge movfuvfu wa lokulu, wa bua nge movfuvfu wa lokulu, wa buondusia ka w'otinga. ⁸Mbese ni gwala na butolionili n'esambolia mukulasu, ka l'inisambolimi muohe wa mudyalolo esé. ngeteseka námi na mbino dya Mbali, ⁹na lokulu la Mbali n'djo atubikisia ka atu vfanaka iminula la kengo, mbese mungusa bakambia basu, nge na kulu esé mukwaó, ka na lokowa luo Yesu klisto utowa mono apele l'evfumbula masi ku matopa, ¹⁰ka luo lienikaná keketino iienikana la abikisia lasu Yesu klisto n'djo ala ligwa ka alia násu ligwala mbesiogwa lio mbino dja Mbali litouwe. ¹¹Ese ka munguso mbimo djino dja youwa akokolia molondo ka ntende wa Mbali mushe w'igulusia bapangano. ¹²Asinge tuku yenimo mpuli mungusa mino minguso; nge indjami na buthommi isua lao, mungusa edjibie indjo y'ankoliá, ka ya djejita una lokulu li ngbela lito lami mpaka busi buo. ¹³Minguso mivfilana na livfia la likima Mbali mio w' ouda angami, umidungá a buondushia baye buo bamo anga Yesu klisto. ¹⁴Ngbela lito la likima, iekanaka a mpumatima kengo lio ligwagwali angasu. ¹⁵Odjibi ta bushe batopi bá ba Asia buitika, bushe bao ba Phygelle ka helomogéne. ¹⁶Kia mukulu avfandji bukukuú bwese a ya vfulu la Onesifole, mungusa evfumbu etopi w'ikindisakie, ka andjese na butshoni ba minyololo bami. ¹⁷Dya mangu kiana a balom'iyó,idji ni vfungala na mpumatima etopi, k'idjinindena. ¹⁸Tikia ta mukulu amogulia bukuku busi bao. odjibie ekima ta idje mukulao ikambila mekambo ta megi a Efeso.

Chapter 2Ka owe, monami, ka gwala na lokulu a lokowa luwe langha Yesu Klisito.

²Ka woka anywami na bhughe ba bhasmboli, ukabhisia ku na bushe bushe bhikolia, bhushe bhaaminifu, ibhowa makoko maa dyakhuto á bghabamo.³Tueni naye umpuli taku Soda nkima wa yesu Klisito. ⁴Anjese soda unjo udhunga minghuso miakisi, nge unjo useisie unjo amasiya amokambo. ⁵Na mushe anjisaliесе gyughuma, ani sashanese ekima.⁶Ibhongita ukambia wa mabulu akambi pikiye nikokuwa puma. ⁷Jibaiyo evfiye, ka Mukulu onouwe otenga aminguso mitopi.⁸Juwa Yesu Klisito, unjo avfundua aliboti la Daudi, ijikomue kati na melio, toku mbino ja Mbali, ⁹Isowa lao liyo yenimpuli kiko dungianaka toku mushe wa bubi. Nge livfiaya la Mbali linjedhungia naki ese. ¹⁰Lisua leto ebelie minguso mitopi dyulu la bá buminula na mono munguso ibho gyokuto bapathi ibhiko liyo langa Yesu Klisito, ka ubhibho la masi matopi. ¹¹Livfia lino liangili: Ani tugwwamano nana, tubhiki nabho batopi; ¹²ani tathoka, tubhiki nana; ani talambhuwo, ije utulambhuwwe dyokhuto; ¹³Anijiwe tunjekoliasu, ij'utikhali ukolia, onunghuso anjelambuluese minguso mese ku kalesi; ¹⁴Ubhaju usia minguso mino, owe ibhageghyo apele na Mbali; umbhese ibwitutana ka na mavfia, mibhabhitaka bao bokiye; ¹⁵kya lokulu l'ijivfanisiya ange Mbali toku mushe njo atoka, mushe mokambo unjoo anjebia bibiese, unjookokoma nisiye ekima livfia l'angiliangili. ¹⁶Sike minghuso matitit ma bakeni, ka mavfia mabo motalishakie toku bobiyi. ¹⁷Bhaano Himeneyo na Fileto; ¹⁸Bhshe bha bhukena dhomu na bhusumba, bha kovfia angili ta iyomua gimala moieta, ka bhabasia bhondaniaia bhabushe bhamo. ¹⁹Ngo ivfia la Mbali ujibhi ibhangese: na mushe njoo upholakiye linya la Mukulu atiki bubhi. ²⁰A yavfulu ya dhene, indese na bhima bya wolo na bhilingi ngungu, nge bya biti na bya misia dhyokuto; ibhimo bya ubhibhi, ka ibhimo umbhese obhibho. ²¹Ani mushe anepkela na butengo, nisika mingusu so miyo ugwali ndiko l'obibo, kengo, la busamba anga mukwao, lá bikima na mikambo mitopi. ²²Kenila minguso ma bunongo mavfi, ka vfungale minguso mamikima, ikotia boondusia, buguwe, na bushe bine bisia Mukulu na Upumatima wa kima. ²³Tuwa mavfia matititi na matombe jiba ta mabutaki imanana. ²⁴Nge indhes ekima ukhobe wa Mbali iguala ni manana; ugwali mene musha guwe anga buse batopa, mushe njojibie makoko, mushe wa upumatima di; ²⁵Anga bushe ba mokange ni ebowa makoko na buguwe, nijelia ta Mbali ubouwe upumatina witikila bubi mungusa bowu notinga langilingali, ²⁶kata, gya baji biminguswiyo, besie amilungo mia mugu, miyo mibadunge mono taba kambila.

Chapter 3

¹Djiba ta a masi ma tututu, igwali na bivfumbu ba pkikpingbi. ²Mungusa bushe bagwali nabomu, baondusia bá bilinge, bushe ba belegbé bushe ba bolenga b'aseka masiki, bushe ba makangani anga bazazi babo, bushe b'isika idjelia bukima, bushe mbese na dini. ³Bushe b' antuwe pkikgi bushe b'ikia minguso ma butshoni, b'akoka bushe, bushe b'ibikianaka, bushe ba bekutu, bushe ba lia anga bushe ba bakima, ⁴Baolasha bushe, bushe ba kulu ebibi, bushe ba bisao, ba bondu munguso ma tititi inemeta Mbali; ⁵Igwala toku bushe ba dini, anga basikasikie lokulu lao. gwa domu na baa bushe. ⁶Angabo ina bamo bushe bá batanganakie a b'yavfulu, idungaka bali na makombaki bamo, bushe ba bidjalina bubi, ba basakulu dja bima bitopi,

⁸Tukut'eto Sane ka na Jambelese bukangana mo na Musa , bushe bamo dyukuto bakiya makangani na minguso m'angili, bushe bá basik'ioka, bá basikyana na bukolia ba Mbali. ⁹Nge bandjekeniabo domu na minguso mabo, mungusa tombe jabo l'ienikianie anga bushe batopa toku dja bushe tabavfili bá tabapkala leli ano . ¹⁰Owe vfe kotio, ugulusiana mo nami, owemono eluvfil'ami, mingi nami, iana lami lá minguso, ¹¹Mimpuli mami, mateso mami, indje mateso ma s'enemwami a Antiokiya, a Ilonia, a lusite ? indje wao mpuli uo sibelimwami ? ka mukulu ibikisia na matopi. ¹²Isuwa la ta bá b'ondú igwala na bugue anga Yesu klisto b'eni mpuli. ¹³Nge bushe babibi ka ba lia bakeniabo ku masi matopi a bubi, ibolisa bushe bamo k'idjibolisia ibo bakulu bao. ¹⁴Owe, kumu angaye a minguso má wo ka ka mamó má omadjibie, isowa la ta udjiba mo minguso mio anga neni ; ¹⁵Dyoka ubutala mweye iyo, odjibi mavfia ma Mbali má mamou atinga l'ibika iekana na bukolia anga Yesu klisto. ¹⁶Mapkalakua motopi midjidji anga Mbali, ka ino dyulu l'igumusia, l'ikoko manisia, mungus'ikala, k'iowa makoko ma minguso ma makima, ¹⁷Ta mushe wa Mbali agwali na bukambisia ka n'eluvfila la likima.

Chapter 4

¹Ya ne bhumba apele na Mbali na apele na Yesu klisito bhaa bha tetanyakie bhushe bha bhogua kana bhaa bhaku majo, ka na linya longo wijie na bhukota . ²gulusia livfe nalokulu evfumbu etopa oguali nao bha jelia na sanbi ijelia, pkune lq, vfamila, ubha lilea ta bhodhee na ibho wa makoko. ³Mungusa ikiania evfumbu iyo bushe bandi tonduabo iyoka minguso ma Mbali: nge, bhamonabhi yoka minguso Mbali ibho bha kulu ma sonie Guombo ta nyimai nya bushe ma tenga bha ibho ku bha nene bhowdue. ⁴Bhasiku iyoka bha koko bha ngilangili, nge bha ne basie tabho kua atokaka tuebhe la. ⁵Nge owe, guala nijiba bhima bitopa, bhelia iye na upuli; kia mokambo wisia mbino, ijalisia tekima akumbo Way. ⁶Isuwa liemi ekambilie molimo w'eke lami. evfumbuy ke na lami lou shekene. ⁷Yasho ona bhovfo wakima, ya malae mavfimami, ya ngbela bukolia. ⁸Bhusu bhuno gyuguma nyi jina bhinda vvisila; Mukulu, bhtumba bhijene, manguindu bhiyo asemele na bhusi bhuwo, ka mbese kuemi, nge kamona bhatopa bha bhundu mio ija lese ⁹Uka mangbalangba alotungo lami; ¹⁰Nge Demas itika, na mondanisia na bhijo bha ketetino, ka ijekena a Tesalonika; Klesensa akena a Galatia, Tito a Dalmatia. Luka ka lese tu nana, ugeya Malako, ka ukaé nana, ku makulu k mungusa omushe wanu ne mene wa makambo. ¹²Ituma Tysike a Efeso. ¹³Gya wiji bhiyo, idisila Egumbugumbu eyo itika mono Troas anga Karpisi na bhitagho, gya etopa yeta mowa. ¹⁴Alexandre, utumbi, makw'ikia bhuhhita bugi. Mukulu omuwe iye nila na mokambo wese. ¹⁵Su ne vfukia nana, ikululio asika nao mavfiya masu. ¹⁶Asemele na initeta nyakia lami la pitilie mushe timoy sivfilese, nge batopa mwiti kila, ngo ghondua ta bhane bapcole! ¹⁷Kw'ije mukuluunja o wivfila ka ni nindua lokulu, na ta makoko mavfia iyeta angami ka na bhatopa bhandi sibi bhoki angami. Ka ibhika anyua wa poma. ¹⁸Mukulu wi bhivisie mekambo mitopa mia mibhibhi, ka wibhiki mungusa ailumusia a bhukota bhese mwikulu na nguvfa. Uka ije alombi bhijo na bhijo hino, hinombhoo! ¹⁹Ishamba Prikas na Akila, na libhoti Onezifore. ²⁰Erasto atikala a Korinto, na yatika Trofine na ndutu a Milet. ²¹Ivfasa nija wiji apele na mase malukwe. Eubulusi, Pudas, Linus, Clodia, na ghamo batopa bha ne tuanyue isamba. ²²Nge Mukulu aguali angai na Pumatima ka lokuwa la Mbali luguali nanu!

Titus

Chapter 1

¹Paulo, n'kambiya wa Mbali, ká n'tende wa Yesu Kilisito á idjéliya ya bhàa bhú minúlaná n'a Mbali ká na otinga lá angili lúwo lú iyekana na ikáma; ³Ká úndjo úvfanisiyá livfia lésé á wakati úwo á iúbhiliyá liyo iowáná iyékana na luúsa lá Mbali m'bhikisiyá wasú, ⁴Ángá Tito, móna wami kubhánéné á idjéliya lású ta limoyi: kia lokówa ká bhugúwe bhugwali bhi owáné angáyi iyéka angá Mbali Tita ká angá Yesu Kilisito m'bhikisiyá wasú. ⁵Iné tika móno á Kelete, na tàa útúkúliya miyo mibhiaèse mitukuliané, ká tàa, iyékana na luúsa lámi, utemiyá bha gagúlú á kila ndeyi, ⁶Ani igbokianiye mushé úndjo andjése na makósa, mulúme wa mwali Ku tomoyi, úndjo ú na bhána bhàa bhá bhasimé, bhàa bhandjé abhó á mavfanyi áo bhatombóki. ⁷Ngé agwali abhiga bhushé, mbéni wa bhushé bhá bhakima, agwali mufáno, éndjini, kéngo, ntúmbá, ⁹Mudungiané na livfia lá likima toku ligulusianá, n'a tàa agwali mutoké ikomúla iyékana na asili wa túú ká na ibhá ságá bha tuwá nganyi. ¹⁰Ina, ása ángá bha gbéga, égi ya bhushé bhàa bhá bhatombóki, bhavfia mavfia má tititi ká bhatúka bhushé, ¹¹Ángá bhàa ya fàa iégila anyuwa. Bhàa bhá koosiye mabhoti Ku matúbhu, na igúlusia dyúlú lá faidha ya bhutshóni iyo indjé bhongièse na igúlusia. ¹²Tomoyi wábhó, n'kanga wábhó ku bhanéné, uvfiya: Bhushé bhá Kelete bhushé bhá ebhelá masi kumatopá, túmbú dja djikáli, bhaóna idhiya mbèse ikamba. ¹³Bhusamboli bhúno bhú bhá angili. Na dyito ubhá vfamakiláyi na bhukáli, nataa bhapáti idjéliya lá likima, ¹⁴Ká mbèse ibhó idji owá á tokáka dja bhá Yúda ká á makókó ma bhushé bhàa bhá bhasiye seliya ya ékima. ¹⁵Etopá i túú dyúlú lá bhàa bhá túú ngé indjése na ya túú dyúlú lá bhàa bhá súlú ká bhàa bhandjé n'djibhie abhó Mbali, otingá lábhó ká dyóyi labhó lá mpumatima má súlú. ¹⁶Bhá kúye tóku bhá ndjibhiye Mbali, ngé bhá n'lambulúwe iyekana na mékambo mábhó, miyo mi sesaki Mbali, bhatombóki, ká na mbèse itoka mokambó tómoyi wá n'kima.

Chapter 2

¹Ngé owe, vfiya minguso miyo mi miekanaké na asili wa ituumana. ²Vfiya taa bhagagulu bha pasiye igwala mbèse na mpumatima myá bukubuku, ngé bha gwali bhushé bha ikakiya, bha otinga, bhakamé á idjeliya, á bhuondusiya, á ibhéliya. ³Vfiya taa bhagagulu bhá bhali bha pasiye dyokuto igwala bhushé bháa bha enikaniye á madjo ma bhushé na bhu Kengo, na mbèse bhushé bha ébhela, mbèse bhushé bha idjiowa á bhingoka, bha pasiye iowá makoko má makima, ⁴dyulu lá igulusiye bhali bha mandja bha ondu bhalume bhabhó ka na bhana bhabhó; ⁵bhá gwali mbèse mipumatima ma bukubuku, ngé bhá gzali bha sime anga bhalume bhabho, bhakambisia má mekambo ma byavfulu byabhó, bhakima, na idji dulusiya angá bhalume bhabho dyulu lá taa livfiya la Mbali lineko sesanaké. ⁶Ubhadyedyá dyokuto bha nongo bhagwali na otingá, ⁷na idji vfanisiya owe kubhanene toku mufano wa n'kima á minguso mitopa ka na igulusia á ma bhusúmba ka ma angili angili, ⁸livfiya lá lekima, l mbese, ilikala mungusa akodhu apati bhutshoni, ka agwali mbèse taá livfiya lá bhushi angasú. ⁹Ubha dyedyo bha kambiya bhadji dulusiya anga bha dumanga bhabhó, bhabha seeisiya á minguso mitopa ka na mbèse igwala nabho na n'kakanyi, ¹⁰na mbèse i teiya, nge na ivfanisiya masi kumatopa bhu kamisià bha bhukima, munguso mitopa, ¹¹naisowa taa lokowa la Mbali, luwo lúmóno étuko la ibhika la bhushé bhatopa, lu vfanisianá. ¹²Yatugulusia taa tutikila djambi ká na kulu dja kisi, ka na ibhika á edjo ino iyekana na bhu tumba, bhu endjini ka na inedjibha Mbali, ¹³na isibhaká ikpaliya la likima mukoete ká ienikiana la obibo la nkota Mbali ka na m'bhisiya wau Yesu kilisito, ¹⁴undjo údjiowa kubhanene dyulu lásu, mungusa atuesisiya á bhubhi bhutopa, ka na idji kiya bhushé bhèse kubhanene, bha twemané nana ka na igwala na nvfevfené wa ikamba nekambo mamikima. ¹⁵Vfià mino minguso, dyedya, ka vfamila na lokulu ntopa, ka na dyoyi ya bhukota. Mbese mushé taomoyi inéena mbulembule.

Chapter 3

¹Ubhadjúlíyáyi tàà bhagwali bhanédulusie angá bha túmbá ká angá bhakota, na iésimiya, na igwala tayali á mokambo wá n'kima, ²Na mbese ivfiya bhubhi dyúlú lá mushé, ni gwala mbese mbiko na bhshé, igwala mufano wan'kima, mudjali na iné dulusiya ápele na bhushé bhatopá. ³Mungusa djúwe dyokúto, tubhiya móno tititi, mbèse iésimiya, bhabholé, bha owáné á tumbá djitopá dja kúlú dja mobhi ká na djá bhubhi, bhabhiké á bhukáli ká á kúlú, na iyónnda bháné bhiliyá, ká djúwe dyokúto ibhiliiana djuwe ngúngu. ⁴Ngé, dyaa bhusumbá bhá Mbali mubhikisiyá wású ká bhuóndusia bhèse angá bhushé bhu énikiana, ⁵Utú bhikisia, mbèse dyúlú lá mékambo má seliya miyo tubhi kiya, ngé iyékana na bhukúkú bhésé, na idjina lá ibhútala káamó ká na i iganila káamó mpumatima wa kengo, ⁶Úwo úvfandja angásu na bhodye na Yesu Kilisito m'bhikisiyá wású, ⁷Ambúsa tàà, mu bhandané na lokówa lésé, tu ouwe, na ikpalia, tiko á ibhika lá masi ku matopá. ⁸Livfiya liuno li la angili, ká iyondúwe taa údjéliya bhima bhino, mungusa taa bhàà bhú djéliya Mbali bha andji ikamba mekambo mamikina. ⁹Éna iyo iékima ká na faidha anga bhushe. Nge sekayi mikákányi tóku bhushé bhá tombé, na mingúso ma mabhoti, mbiko, mikakanyi á miyo mibhoniye idjéliya lá bhushé; mungusa mindjése na maana ká mi tititi. ¹⁰Gwalá dhómú, ambusa na isowáná lá kwanza ká na lamavfli, undjo ukpekisiye ivfakanana; ¹¹Na idjibha taa tumba wa mushé tóku úndjo ú nudji basiyé dhómú, ká undjo úküé djambe, na idji ukúmúwa idjé ku bhanéné. ¹²Dyàa inétunúwe á Aletema áo á Tikiko, kiyá mángbalángba úkwi gboki á Nikopoli; mungusa i dyàa yá éngika iétisiya wakati wa lugwe. ¹³Yayalisiyá ekima lokéndo lá Zenasi, Dokotolo wa seliya, ká lá Apolo, taa bhané kandé éma. ¹⁴Ekpiye tàà bhangangasú dyokuto bhadjibhi ikamba mékambo ma mikimá mungusa bhasaidiyá kúlú dja bhaa bhá bhakandé, ambusa tàà bhané gwale mbèse ibhúta puma. ¹⁵Bhatopá bhaa énahó bhané salimiya núwe. Salimiya bhaa bhatú onduwe á idjeliya. Kiya lokówa lúgwali nanú bhatopá

Philemon

Chapter 1

¹Paulo, mushe wa nudyalolo wa Yesu Kilisito, ka wanya wa Tim,oteyo, á Philem,ono, m,u onduasia wasu ka m,angenasu wa m,okambo; ²Anga n'sali wasu Apiya, á Alikipo, mange nasu sudha, ka á kanisa iyo i á yavfulu yai: ³Kialokowa ka bhuguwe liowana anganu i ésa anga M'Ya kpudhusia djobibo mbese idhoga anga Mbali wami, na inekpola owe á ivfema lami anga Mbali, ⁵Mungusa idjibhie idjelia lai liyo ú nao anga Bhwáná Yesu ka bhu onduasia bhai anga bhaa bha kengo bhatopa. ⁶Yan'vfema taa idjelia lese igwali likame dyulu la Kilisito, na itu djibhisia tumba djitopa dja djikima. ⁷Na iyo ibha na iseea ta ligi ka na ikomulana dyulu la bhu onduasia bhwai; ngo na owe, monima, mpumatimama bhaa bha kengo miduluwa. ⁸Na eto, imbi toku ina uhulu lutopa anga Kilisito, ya inekpalu wa iyo i iwezekane; ⁹Ina iyonda á linya la bhuondusia iyo ya kenisia ivfema lino angai, na igwala iyo i emi, Paulo, n'gagulu, ka mano masi mushe wa mudyalolo wa Yesu Kilisito. ¹⁰Yane komola dyulu la mona wami,undjo im'bhuta na emi si á nudyalolo, Onesimu, ¹¹Undjo ubhia pikilie mbese yenu, nge ouwa manomasi na yenu, angai ka na angami. ¹²Yan'tuma angai um'bhiga toku mpumatima wai. ¹³Ibha na kulu ya inemavfisia á m'bhongo wami, mungusa á ikambila á egula yai, á wakati uwo i á mudyalolo wa ikokolio. ¹⁴Kaamo, sionde ami ikia mbese mawazo mai, ambusa taa bhusumba bhai bhuneko gwale toku yane sulutisia, nge igwali ya iyonda lai. ¹⁵Saa iyomo ubhia mutikilane nai á evfumbu ta djaa, ambusa taa un'bhigi á masi kumatopa, ¹⁶Mbese toku n'kobhe, nge toku undjo ú á ikula la n'kobhe, toku wanyinya muondusia wa n'kima, wami mukuaao, ka wai kotiyó, igwali á mobhi, imbi anga Bhwáná. ¹⁷Ani kotiyó wi dunga toku mbeni wai, um'bhiga toku emi mukulu aao. ¹⁸Ka ani uhekia bhubhi, ao ani ú navfute yai, etisia angami. ¹⁹Emi Paulo, yanekpaluwa na obho wami ku bhanene, enevfindie owe mukulu aao angami. ²⁰Ya djelia, monima, kia ipati angai faidha iyo anga Bhwáná; idulusia mpumatima wami anga Kilisito. ²¹Na iena esima lai liyo ya nekpaluwa na idjibha taa ukiie imbi ieta iyo iyo ya vfiá. ²²A saa iyokuino, tukulia nami egula ya igwala; mungusa ekpalie ikiana angai, dyulu la ivfema lai. ²³Epafala, mangelami wa mudyalolo dyulu la Yesu Kilisito, ²⁴Ane salimia, ka na Malako, Alisitaliko, na Dhema, Luka, bhange nami bha mokambo; ²⁵Kia lokowa la Bhwáná bhasu Yesu kilisito lugwali á mpumatima wai!

James

Chapter 1

¹Yakobho, n'kambia wa Mbali; ka na wa Bhwáná wasu Yesu Kilisito, á makabhila ta bhúu na djimo ta epili djo

djibhia dji vfandjale, tshamba! ²Bhamonima, djibhai taa i iseea angili ani na kuwa á madyalibho kuvfikuvfi; ³Na idjibha taa idjalibhia lami á idjelia ibhutuwe ibheliya. ⁴Nge ekpie taa ibhelia lanu li akikisia ekima mokambo wanu, ambusa taa nu gwali bhakame ka bha akikisiane, na mbese ikuwa ta bhuwa. ⁵Ani tomoi wanu á kanda bhutumba, á livfemi anga Mbali, undjo ú ouwe ketiti, anga bhatopa ka na mbese inefamila, ka ú lipatie. ⁶Nge á livfemi na idjelia, mbese i sita, mungusa undjo ú sitiye ú m'vfilane na kesukwa wa dyabha la dhene, edigisiane na movfufu ka iyenikiane ngambo djitopa. ⁷Mushe toku undjo sa waziese taa ú udhuwe ema ya Bhwáná: ⁸Ú mushe tomoi wa mawazo ta mavfili, andjese muteme á paki djese djitopa. ⁹Kia monima, undjo ú mudulusiane á djibibi á itubhulana lese. ¹⁰Kia n'gumia, á djibibi á idjidulusia lese; mungusa ú etiye toku liuwa la ebisi. ¹¹Dyuvfa la vfunduwa li kali, ka la omisia ebisi, liuwa lese la kuwa, ka bhusumba bha hali ya ese la limuwa; na iyo n'gumia ú bholie á pakidjese. ¹²Aseea mushe undjo ubhelie na isibhaka itshutshana; mungusa, ambusa na idjeitshutshana; mungusa, ambusa na idje itshutshana, ú udhuwe á kuma wa ibhika, uwo Bhwáná ú laka anga bhaa bha munduwe. ¹³Kia mushe ta omoi, dyaa utshutshanie sa vfi ese taa: i Mbali undjo itshutsha. Mungusa Mbali andje tshutshanie na bhubhi, ka andje tshutshue idje mukulu aao mushe. ¹⁴Nge kila mushe ú mutshutshane dyaa ú gwalie muekane ka nukombane na kulu ese kubhanene. ¹⁵Ka kulu, dyaa ibhutuwe, ibhutue djambi; ka djambi, ani walikambila, li bhutuwe ligwa. ¹⁶Mbese nuwe ikombana, bha monima bha ondusia bhami; ¹⁷Lokowa litopa la lukima ka liowa litopa la likima ma idjie á ikulu, anga Tita wa mpena, anga undjo indjese na mabha dhiliko imbi akuvfe wa inebhasakia. ¹⁸Utu bhuta iyekana na iyonda lese, na livfia la angili, ambusa taa tugwali toku bhhaa bha pikiliye a mabhoti mese. ¹⁹Djibhai bha monima bhaondusia, na kotiyo, mushe n'topa agwali na iyoka mangbalangba, mbese ituluganaka á ivfia, mbese isuma mangbalangba; ²⁰Mungusa bhusungu bha mushe bhundje akikiese bhu endjini bhwa Mbali. ²¹I dyulu iyo, na itikila bbusulu bhutopa ka na bhuswele bhutopa bha ieta, udhayi ta bhodhee livfia liyo li avfisiana angai, ka liyo lipasie ibhikisia mipumatima manu. ²²Kambisiai livfia, ka mbese nuwe idji owa á iyoka, á ikombana owe kubhanene na mawazo mai mabhibhi. ²³Mungusa mushe á oka livfia ka na mbese ili kambisia, ú muvfilane na mushe undjo ú bhonie luena bosio bhese bha ibhutala, ²⁴Ka undjo, ambusa na idji bhona, á kena, ka á sunuwa toku ubhia. ²⁵Nge undjo ú bhonie selia ekima, selia ya uhulu, ka undjo ubhelie, na mbese igwala undjo ú oka okie ka asunuwa, nge wa ikambisia, undjo ugwalie mu seee á mokambo wese. ²⁶Ani mushe ú kpalie taa ú mushe wa kanisa, na mbese idjibha i egila anyuwa wese, nge na ikombaka mpumatima wese, kanisa mushe undjo indjese na yenu. ²⁷Kanisa ya túú ka na ya mbese n'kiki, apele na Mbali idja wasu, i ikena iko bha nyunya bhaa bhuogusia bha bhutia ka bhasiana bha bhali á mipuli mabho, ka na idji ngbela na bhubhi bha kisi.

Chapter 2

¹Bha monima, kiya idjelia lasu anga m'bibisia wasu Bhwáná Yesu Kilisito bhu gwali ta dhomu na bhitopa bhio bhi djeliana na bhushe. ²Toku dyaa undjo olumilie na a'yavfulu yanu ya Mbali, mushe tomoi sa sala lopete la olo ka na ngombe ya ekima, ka undjomo dyokuto, ilumila mobhoka n'sale te ébhibhi; ³Ani wam'bhona undjo asala ngombe ya ékima, onsouwe: Owe, djumana dyano na éfula ya ekima! ka ani wavfia na mobhoka: Owe, tema dyaa! Ao djumana utchi la makulu mani, ⁴Ombésé nuwe bhakulu bhaao igwala bha vfakanake, ka nu kiyanu nuwe kubha nene bhutumba ni bhona mawazo maanu ma mabhibhi? ⁵Okai, bha monima bha bhundusia: Mbali sa minulésé bha bhoka a kisi n'no ta bha gwali bhagumia a idjelia, ka bhaa bhaéniye bhakota bha Mbali bhuo uláká anga bhaa ubhonduwe? ⁶Ka nuwe bhaa nubheni bhabhoka ombésé énu! kókó bha gumia nuwe a' masitaki? ⁷Ombésé ibho bhaa bhsekisimónó linya la likima lio nunao? ⁸Ani nuwakisié selia ya bhukota, niyekana na iyo ikpaluáná: Omunduwe mangelai tókù owe mukulao, nakia ekima. ⁹Ngee, ani na vfakania bhushe, nakia djambi, nu-udhuwe azabho na selia tókù bhaa bhaluvfu dhomú na selia. ¹⁰Ngo n'topa undjo u'luvfu aselia étopa nge akuwa a selia temoi, a tuka djitopa. ¹¹Nataa, undjo avfia: undji kútaai, avfani, avfia dyokuto: undjo lúútaai. Ngo, ani suku mbiai mavfani, ngee wóóla mushe, wóówa n'tukia waselia. ¹²Vfiai ka kiai tókù bhaa bhatoti isamba apele na selia ya uhulu; ¹³Ngo bhundjésé na bhukuku anga undjo sa kiésé bhukuku. Bhukuku bwetie bhutumba. ¹⁴Bha monima, indjé évfansie anga mushe taa una-idjelia, ani sa vfansie mekambo? Idjelia lésé lim'bhikisie? ¹⁵Ani wanyinya wa mulume ao wa mwali bha bholumbo ka bha kanda bhima bhidhia bha masi kumatopa; ¹⁶Ka tomoi wáanú ibha sowa: kenai ta guwe, ko, okama isala ka nu-ogutuwe! Ka nubhowanu iyo yabha ékpéané na mobhi, iyo eku indji? ¹⁷Idyokuto nii djelia: ani lindjésé na mekambo, idjelia laogwa kubha nene. ¹⁸Nge womo uvfie: owe, una ijdedia; ka émi, éna mekambo. Ivfansia idjelia lai la ombésé mekambo, ka émi, énévfansie idjelia na mekambo mami. ¹⁹Wa djelia taa Mbali wésé ku tomoi, wakia ékima; bhágú bha djelia dyokuto, ka bha kpokpuma. ²⁰Woondy odjibhi, owé mushe ketiti, taa idjelia ombésé mekambo indjésé na énu? ²¹Abhala yama, idja-asu, sa bhandane-ésé na mekambo, dyaa woowa mona wese Isaka. ²²Wéna taa idjelia likiana na mekambo mésé, ka, ka mekambo idjelia louwa likima. ²³Dyaa ya akisiana iyo makpalua muvfia: Abalayama an'djelia Mbali, Abalayama a-bandana waendjini ka a-bhisiana mbeni wa Mbali. ²⁴Nééna tókù mushe adjeliana nisowala mekambo, ka mbésé kwidjelia ngúngú. ²⁵Lahabu, n'kola idje dyokuto andji bhandaniese na mekambo, dyaa mangobhalia bhatambia ka abha-atisia a-pakiyomó? ²⁶Tóku mobhi wa-mbésé m'pumatima woogue, inamuna tomoi idjelia mbésé mekambo looguwe dyokuto.

Chapter 3

¹Bha mónimá, ombésé igwala anganu na bhushe bhagu bhaa bhagwali ni-igulusia, ngo nudjibhu taa tugwali bhasambisié ta kpingbi. ²Takia bhubhi djuwe bhatopa na paki djigi. Ani mushe sakie bhubhi na mavfia, u-mushe undjo a-kámá, utoki isukamia mobhi wese. ³Ani miniki miyo tan'sangila bha falasa á-anyuwa mungusa wibha lu vfuscia, tuluvfusie dyokuto mebhi mabhó kumitubhu. ⁴Enai, émbi bhakúkú bha dhéné bhaa bhénikianie na mevfufu má lokulu, miluvfushame na n'kai wa búwá ni-óndá láá luvfusia. ⁵Dyokuto, élami, evfusa ta buwa ya mobhi, éküé bhima ta bhigüi. Enai, tókü isala ta buwa livfambhie muliewa ta dhéné. ⁶Elami dyokútó i-egwalé, kisi dyokuto u-i-mwetanè. Elámi é-egwalé á mango masu ma mobhi, yatuka mobhi wású kun'tubhu, ka i-vfambie ibhika lasú, iyo kubhanene é-vfambani a genena. ⁷Tumbá étopa ya tumbu ka ya manóli, bhaa bhá-dhadhie ká tumbu djio dja a malivfa djo-owana ká djibhá djóowane na kisi wa bhushé. ⁸Ngé élami, mushe toomoi andji-iyowésé; ibhubhi bhuo bhundje esisianiésé; mungusa i-mwidjalé na lotshéngú lá ligwá. ⁹Na Elami tu bhalikie bhwaná idja- wasu, ka kuna elami tu túnákie bhushe bhaa bhu kiáná na a kuvfé wa Mbali. ¹⁰Na ányua djokundjo ivfianakie ibhalikia kani tunaka. Mbésé, bha monima, igwali dyito. ¹¹N'tuwe wa si langa undji kpalaliésé egula teemoyi malivfa mi-inywa ka na ma-makali? ¹²Eti téemoyi, bha-monima epasi ibhuta puma dja Olive, ao puma dji bhutu bhutü? Malivfa man'neli mandji bhutuésé taa buwa malivfa m'inyuwa. ¹³Néni wanu undjo u-n'tumba ka na otinga? Avfanisia mekambó mésé ni luvfa la likima niné dulusia la bhuitumbha. ¹⁴Nge, ani nangai na n'tima bhugwalo bhábhukali ka mbésé ivfia ebhelá alivfia la-angili. ¹⁵Bhutumba bhúno bhwidjésé i-ikulu lá nguvfa; nge i-bwamisia, bhwa mobhi, bhá bhágü. ¹⁶Ngo dyáá inabhugwaló bhábhukali ká na n'tima wi-bhikianaka, i na moyeye ká na tumbá étopa ya mekambo ma mibhibhi. ¹⁷Bhu tumbá bwikulu lá nguvfa bhú pikilie taa túú, kaamo ta guwe, ta mwenekané, alonganisia mwidjalé na bhukúkú ka na púmá dja djikima, igwala dhomu na bhúkubhi, ombésé bhusúélé. ¹⁸Lopumá la bhutumbá luloonáné a bhuguwe anga bháá bhu-ungali bhu guwé.

Chapter 4

¹Bhita ká mbiko dji ékiè niya? indjese á kulu djanu liyo nushianie bhita á mango mànú? ²Nu nakulu k nundjé anu na éma; nu bha olusia ká núnà ka bhebhé, ngé nundjé anú lokulu lá ipata; nu na mbiko ká na bhita, k ná kanda, mungusa nundje vfémie ànú. ³Nú vfémie ká nundje pati anu, mungusa nundje djibhie anu ivfema ékima, mungusa nú onduwe ivfema kú iyo iya kúlú djanu. ⁴Nuwe bha mavfanyi! nundje djibhianu tàa iyonda kisi i bhuakodhu na Mbali? undjo ú onduwe igwalá mbéni wa kisi adji kia akodhu wa Mbali. ⁵Nu waziè taa makpaluwa mavfie ébhela: Mbali u onduwe na kabhebehe mpumatima uwo u avfisià angasu? ⁶Ngé u owa lokowa la lúéte, i naeyo makpalua mavfiem Mbali andjé onduwe èse bhaà bha bhavfenyuwé, ngé ú ouwe lokowa lèse anga bhàa bha bhadjidulusie. ⁷Tu muesimia kotiyo Mbali; mbèse nuwe iné móka mugu, ká ú kénie dhomú nànú. ⁸Un'bhambai Mbali, ka uné bhambie nuwe. Okiyai mabhi manu, nuwe bhaa nuna djambi, tshubhulai mipumatima manu, nuwebhàa nu na mipumatima ta mivfili. ⁹Djibhai taa nú bhabhoka á mpumatima gwalai toku bhushé bha bhosiana, lilai; kià i osiyà lánú lidji basia á bhukuku. ¹⁰Nudjidulusiai á pele na Bhwán, ká idje unetubhuluwe. ¹¹Mbèse nuwe ivfiana á bhushi, bhamonima. Undjo uvfie bhushi dyulu lá wanyese ao u ukumue wanyaèse, ubhie bhubhi dyulu la selia ká ú ukumie selia. Ngo ani wa okumuwa selià, undjé á undjo ú luvfie itshi lá selia ngé ú úndjo ú ukumue selia. ¹²Undjo ú kakie ká ukambisakie seliaú èse ku tomoi, undjo upasiè ibhikisia ká ibholisia; ngé owé, owé néni? undjo ú ukumuwe mangénàna? ¹³Anga nuwe kotiyo, bhaa nuvfie: bhusibhuno ao kapume tukenie a ndeiya dhène temoi, tudjumanie owa édjo ku étubhú, na ikia bhutshulusi ká na ipata faidha! ¹⁴nuwé bhàa nundje djibhie anu ibhika lanu la kapuma! ngo ibhika lánú li indje? owé ú movfuvfi wa isala úwo udja niye evfumbu ta djàa, ká uwo ká kàamo ilimuwa. ¹⁵Ibhia bhusumba nuvfie: ani Mbali a onda, tu bhikie ka tu kiié ino ao éyo. ¹⁶Nge ketetino na dji bibisia a mawazo manu ma bhisa ú. Bhisaú bhitopa bha namuno bhino bhi bha bhíbhíhi. ¹⁷1ni mushé ú djibhie ikià bhusumbá ká á gwala mbese ilikia, á kia djambi.

Chapter 5

¹Anganú ketetino, bhagumia! lilai ka simbai, dyulu dya mpuli uwo unekianili nuwe. ²Bhugunia bhánú bhu vfolie, ka ngombe djanu dji dhianie na pavfá. ³Óló lánú ka bhilinge bhanú bhwákúkà; ka ikúkà lááo linetemeli nuwe toku bhusamboli, ka ikuka lio idhúe mebhi manu toku isala. Nukúmanishia mátò mánú a masi má tútútú! ⁴Enai, évfíndó ya bháá bhuné koléa núwe mabhulu, ka bhaa nubhaondusia, bha vfámá, ka ivfámá lábhó lákiana anga Bwáná wa lokúlú. ⁵Nubhika a kisi na iyonda la mipumatima mwanu ka ékwété, ka nu-idjaleshia mitima manu a bhusi bhi iyólushia. ⁶Nubhá dúnga, na bhá-olá bháá bhubhia endjini, bháá bhané tokea bho nuwe. ⁷Gwalai kotiyo ni isibhaka, bha monima ku a idja la Bhwáná. Enai, n'kambia wa mabhúlú usibhakie púma dja misia, ni-sibhika mbúlà dja pikilie djü kouwe ká na dja mbúsa na evfúmbu. ⁸Nuwe dyokútó, gwalai ni sibhaká, dhúlúsia mitima manú, ngo iyeká la Bhwáná lóuwá tshékédhé. ⁹Nugbegbai-anu niné vfilakakia ibho na bhaamo, bha-monima am-bhusa na taa nune sambisiane: énai, ntumba akiana a-ékuse. ¹⁰Bha monima ekai mpuli ka ibhelia toku bha kanga bhuvfia a linya la bhwáná. ¹¹Enai, ta vfia taa: isea likima anga bhaa bhwena mpuli na-isi bhaka. Núóká iyo i-vfíáná ni bhelia la Yobho, ka nu-éna ambusa iyo bhwáná u kia nana, ngo bhwáná ú mwidjalé na bhukúkú ka bhwakané. ¹²Apélé na bhima bhitopa, bhamonima, mbese nuwe ilápá ikúlú la nguvfá, imbiésé a misia, ao na-ilapa i-limo. Nge idjelia lánú ligwaliésé ku-idjelia ka isika lánú igwaliese ku isika, ambusa taa munekuwe iitshi la bhutumba. ¹³Omoi wanu am'puli? kia avfemi. Omoi wanu u niséea? kiaabheli djumbo dja lobibo. ¹⁴Omoi wanu u-na ndutu? kia abhisia bhagagulu bha Kanis, kia bhagagulu bhavfemi ikulu lese, nine tilia madha na linya la Bhwáná; ¹⁵Ivfema li-idjelia libhikisie n'sambia ka Bhwáná um'bhikisie ka ani ukia djambi, ugwali muésisiané djambi. ¹⁶Tubhuai djambi djanu ibho na bhaamo, ka vfemai ikulu la bhaamo ambusa taa nugwali bha bhike. Ivfema la masi kumapota la bhaa bha-endjini inaloku ta lúgi. ¹⁷Elia ubhia mushe tóku djuwe: uvfema nan'vfévféné taa mbula sikowa, ka mbula sikowe ésé bhidjo ta bhisaso na meli bhukingia ndala(Sita). ¹⁸Ka avfema kaamo, ka ikulu la nguvfa la kosia mbula, ka misia ma bhuta lopuma lese. ¹⁹Bha monima, ani tomoi wanu u bhola ta dhomu na livfia la-angili, ka woma an'kpudusia a livfia, ²⁰Adjibhi taa undjo un'kpudhusie mushe wa djambi tomoi a paki iyo u bhola u'bhikisie mpumatima tomoi a ligwa ka wanesigila na abhugi wa djambhi.

1 Peter

Chapter 1

¹Petelo, n'tende wa Yesu Kilisito angá bháa bha bhituko bhino ká bhavfandjálé á Ponto, á Galati, á Kapandokiya, á Aziya ká á Bitiniya; ²Ká bhàa bhú minúláná iyékana na bhúdumángá bhá Mbali Tita, na itúú maishia mpumatima ambúsa taa bhágwali na esima, ká bhavfándjúlá ibhó dyókuto mányiká má Yesu Kilisito: kiya lokówa ká bhu gúwe bhú gbukú mianá ángánú! ³Abhalikiáná Mbali, Tita wá Bhwáná bhású Yesu Kilisito, úndjo, iyé káná na bhúdhéne bhá bhukúkú bhésé, útú bhúta múngó wa mavfili, dyúlú lá ikpáliya liyo li kuné kamba, na iúnuwá lá Yesu Kilisito angá bhàa bhú ógwa, ⁴Dyúlú lá tiko iyo indje pasiese iyowana toku kanyaka, áo itúkiyána, áo iléla, liyo li avfisiáná nánú á ikúlu la nguvfa, ⁵Anganu bhaa, na lokulu la Mabli, nu bha ngbelane na idjéliya dyúlú lá ibhika tayali igwála bha vfanisiané á masi má tútútú! ⁶I iyo iküe isééya lánú, imbi tóku ketétino, iekpiye taa igwali, nugwalie na bhukúkú wakati ta bhúwa na mipúli kuvfikuvfi, ⁷Dyúlú lá taa idjalibiyáná lá idjeliya, iyo i nakúlú ya iyéta ólo, iyo ipasie ibhóla(iyo idjalibhiánie na Isala), i údhú tóku musahala djúmbo, obibo ká esima, dyàa Yesu Kilisito ú djanie iyo, ⁸Idjé undjo nu mundúwe mbése núwe nubhá nénéné, anga undjo nú sadikiye na mbése núwe nú bhanénéné, na isééya lánú liyo nundjevfié anú ká lá obibo; ⁹Mungusa nupatiye ibhika lá mipumatima manu dyúlú lá idjeliya lanú. ¹⁰Bhakanga, bhàa bhú engá na ibukúla lokówa lúwo lú avfisiana dyúlú lánú, bhúkiya ibhika liyo kóko ya ivfúngala lábhó ká na idjilunusia lábhó; ¹¹Na iyóna itshútsha évfumbú ká na bhivfaniko bhiyo bhivfanisianá na mpumatima wá Kilisito úwo ubhiya angábhó, ká iyo ivfánisiyá ápele naó mipúli mya Kilisito ká na obibo lúwo lu idji ambúsa naó. ¹²Ká bhuhhá vfanisiyá taa indjése ku labhó bhakulu bháao, ngé lá ánu, bhubhiyá bhàa bhú vfandjá bhima bhiyo, liyo bhúnesowa mónó núwe masimano bhàa bhune ikókoliya núwe livfiya lá Mbali na mpumatima wá kéngo iyéka á ikúlú lá nguvfá, áa á miyo bhatambiya bhá nakulu ya ibhóna á sémelé. ¹³I na éto, sangiláyi bhudjá bhá kúlú djanú, gwalai na idji dulusia ká gwaláyi na ikpáliya á lokówa lúwo bhané disiliye núwe, dyaa Yesu kilisito ú énikanie iyo. ¹⁴Toku bhána bhàa bhá na ésima, mbése núwe idji owá á kúlú djá mobhi djiyo nubhiya naó pikiliye mungusa nubhiya á mbése idjibha. ¹⁵Ngé, mungusa undjo unébhisiyá nuwe ú kéngo, núwe dyokúto gwaláyi kéngo á iluvfá lánú litopá, iyékana na makpalúwa; ¹⁶Nugwaliyé kéngo, múngusá émi é kéngo. ¹⁷Ka ani nuvfemiye tóku Tita undjo ú sambisiye iyékana na mokámbo wá kila mushe, na mbése i minula bhushe, luvfáyi na bhuwá á wakati wá lokendo lánú. ¹⁸Na idjibha taa indjése na

bhinia bhiyo bhipasie ivfóla, na bhilinge áo na ólo, tàa nubhiya bhá kombolané á namúna ya bhubhi ya ibhika liyo nú udhá angá bha idjé bhánú,¹⁹Ngé na manyiká makima má Kilisito, tóku móna mokókó undjó andjèse na libhúnga ká undjo andjèse sulu,²⁰Mutúmané na Mbali ápele na itukulianá lá kisi, ká muvfansiané á tútútú wa bhuvfumbu dyúlú lánú,²¹Undjó angesè tú mwaminiye Mbali úndjo ú mumusiyá angá bhàa bhú ogwa ká ú nuwá obibo, namúna tàa idjelia ká ikpaliyá láyi li áni angá Mbali.²²Na ikéngula mipumátima mànú na iésimiya bhu éndjini dyúlú tàa á páti bhuondúsiya bhá liwanyinya bha ángili, ondánáyi ku núwe ngungu, na mpumatima wanú n'topá,²³Mungusá nú bhútala kaamó, mbèse á libhoti lá kanyáka, ngé á libhoti lá mbèse kanyáka, na livfiya lá libhiké ká lá kila wakati wá Mbali.²⁴Mungusá mobhi n'topá i tóku ékisi, ká obibo lèse lutopá tóku liúwa lá ébhisi. Ebisi yaómà, ká liúwa lá kúwa;²⁵Ngé livfiya lá Bhwáná libhikiye masi kumatopá. Ká livfiya liyo i liyo li kokolianá angánu iytila livfila lá Mbali.

Chapter 2

¹Na iyesisia kotiyo bhubhi bhutopa ka na makombaki matopa, bhu swele, kulu, ka ebhela ya bhukubhi. ²Gwalai na kulu, toku bhana bha bhalemba, mabhali ma mpumatima ka na túú, ambusa taa nana nu ondi á ibhika; ³Ani nu tshusha taa Bhwáná ú n'kima. ⁴Ún'bhambai, liboyi la libhike, lisikiane na bhushe, nge li minulane ka likima ápele na Mbali; ⁵Ka nuwe bhakulu bhaao, toku mabhoyi ma mabhike, kumanilai dyulu la ikpela ya vfulu ya mpumatima, ikia mokambo wa bhaa bha kengo, iyowa sadhaka dja mipumatima, djio dji djikima anga Mbali na Yesu Kilisito. ⁶Mungusa ivfiana á makpaluwa: enai, ya avfisia á Siyona libhoyi la mangano, li minulane, la likima; ka undjo uli djelie andje eniese bhutshoni. ⁷Esima li kotiyo anganu, bhaa bhudjelia. Nge, anga bhaa bhana mitima kpingbi, libhoyi liyo bha kpelia bhu lituwali óuwa la likima la mangano, ka libhoi la likiya ka la ikosia; ⁸Bhu tutala nao dyulu la mbese idjelia livfia, ka livfia liyo libhiya labho. ⁹Nuwe, na namuna iyomo nu tumba ya eminulane, mokambo wa bhukota, ekita ya kengo, nulane, mokambo wa ambusa taa nu kokolia bhusumba bha undjo une bhisia nuwe iesa á livfuwe na ilumila á mpena wese wa mudjeliane, ¹⁰Nuwe bhaa nubha ,oanu bhushe, ka ketetino nouwa bhushe bha Mbali; nuwe bhaa nubhia moanu bha udhe bhukuku, ka ketetino na udha bhukuku. ¹¹Bha ondusia bhami, yane komola nuwe, toku bha keni ka bhaa bhu idja bhukeni á kisi, na isika kulu dja mebhi djiyo dji na bhita na mpumatima. ¹²Gwalai na bhuluvfusia bha bhukima anga bha pagano, ambusa taa, dyaa bhane vflie nuwe ebhela ya bhubhi toku nubhaa bhushe bhabhibhi, bha eni mekambo manu ma mikima, ka bha bibi Mbali, á bhusi bhuwo ú idjie iko bha nyunya. ¹³Gwalai bhadji dulusie, na isowa la Bhwáná, á bhukota bhuwo bhu anga bhushe, igwali anga n'kota toku n'dumanga, ¹⁴Igwali anga bha Guvfeleneli toku bhaa bha bhatumane nana dyulu la iazibhuwa bhaa bha bhabhibhi ka ivfesiya bhaa bha bhakima. ¹⁵Mungusa i iyonda la Mbali iyo na ikia bhukima nu katanisiye bhushe bhaa bhandje djibhiabho ema, ka na bhaa bhandje abho na enu, ¹⁶Na igwala na úhulu, mbese ikia úhulu toku ngome iyo i kumbuwe bhubhi, nge na ikia toku bha kambia bha Mbali. ¹⁷Esimiyai bhushe bhtaopa; ondai bha wanyinya; onduwai Mbali; esimiai n'kota. ¹⁸Bhakambia, gwalai na idji dulusia na bhuwa bhutopa anga bha Bhwáná bhanu, mbese ku anga bhaa bha bhakima ka tüi, nge dyokuto anga bhaa bha na hali ya ekunge. ¹⁹Mungusa i lokowa ibhelia mipuli dyulu la ine djuwa Mbali, dyaa ú enisiani mpuli ketiti. ²⁰Na iyo, indje obibo luwo lu á ibheliya mipuli mungusa wa ikia makosa? Nge ani wa bhelia mipuli dyaa nu küye iyo iékima, ilokowa ápele na Mbali. ²¹Ka ina iyo nubhia bha bhisiane, mungusa Kilisito dyokuto ú ena mpuli dyulu lanu, na inetikila nuwe mufano, ambusa taa nu eki manya mese. ²²Ijde undjo sa kiese djambi, ka á anyuwa wese si vfunduwe ese livfia la ebhela; ²³Idje undjo, úsekiana, sa kpudhusiese maseki, muenisiane mpuli, sa iganisiese ema, nge údjiowa anga undjo ú okumuwe ekima, ²⁴Idje undjo uvfevfa idje mukulu waa djambi djasu á mobhi wese á ikulu la musalabha imbi toku tubhia bhaa bhu ogwa á djambi tugwali bhabhike á bhu endjini, na iyenisiana lese la mpuli liyo nubhia bha bhike. ²⁵Mungusa nubhia toku mekoko miyo mibhola: Nge ketetino, nakpudha anga mungbeli ka undjo úbhonie mipumatima manu.

Chapter 3

¹Nyúwe bhali dyókúto, gwalayi na esima angá bhalúme bhánú, ambusa tàa, ani bhámó bhandjé ésimiye abhó livfiya, bha basianá mbèse na livfiya, iyékana na ilúvfa lá bhali bhabhó, ²Na iyéna namúna ya iishuya láyi lá likimá ká na ya inémonduwa Mbali. ³Idji lóla lánú mbèse ili gwala lá ilúwá ngbili, ká isala bhima bhá ólo áo isala ngombé, ⁴Ngé igwálá mushé wa mpumatima wa mbèse iyonekana á ilólaka lá libhibhi, igwali mpumatima wá n'dulúsiané ká wa tüi, úwo ú na likolita likáli ápele na Mbali. ⁵Dyúlú lá iyo bhali bhàa bhákengó bhudji lóla tangia ngbé bhú kpáliya angá Mbali bhudjidulusiya ápele na bhalúme bhabho, ⁶Tóku Salaa, undjo ú mésimiya Abhalayama ká am'bhisia: Bhwáná bhèsé. ká nuwe nú bhána bhèse, ani ná kiya bhukima dyókuto, wálá núndjé ondusiané anú na bhuwa tá bhúmoyi. ⁷Bhalúme, vfanisiayi dyókuto bhutumba bhanu á maisa mánú na bhali bhánú, tóku nu djibhiye tàa mwali ú na bhulelú; ubhá ésimiyáyi, tóku mushé undjo nupatiye nabhó lokowa lá ibhika. Kiya igwali dyito, ambusa tàa ivféma lánú angá Mbali liné sigiláné. ⁸A tútútú i tàa, gwalá yi bhatopa na mawazo ku tamámoyi ká na kúlú ku ta emoyi, bhu idjalè na bhuondusiya bhá liwanyinya, lá ikindisiana, ká na lá idjidulusiya. ⁹Mbèse i iganisiya bhubhi á bhubhi, áó liseki ikúlú lá liseki; ngé bhalikiayi mungusa nú bhisianá dyúlú lá dyito; nataa nu odhu bhalaka. ¹⁰Ani undjo, dyókuto, ú onduwe ibhika ká na iisia masi má makima, kiya angbéli elámi yèsè á bhubhi ká anyuwa wese á mavfiya má ebhélá,

¹²Múngúsa mádjo má Bhwáná màa angá bhàa bhá endjini ká matóyi mése ma fómú á ivfema lábhó, ngé bhosioyó bhá Bhwáná bhundje onduwe ese bháa bhá kiiye bhubhi. ¹³Ká neni undjo uné éniyiye núwe mpuli, ani nu na nvfévféne á ikiya bhukima? ¹⁴Na éto, dyàa ani nu enisiani mpúli dyúlú lá bhu endjini, nu gwaliye na isééa. Núgwáláianu nabhó na bhúwa, ká nú gbegbáyi anu, ¹⁵Ngé ú mavfisiayi Kilisito Bhwáná á mpumatima mami, na igwálá wakáti ntopá tayáli na iné ngbéla núwe, na inédúlúsiya ká na ésimi, ápele na n'topá undjo uné vfémiye núwe kókó ya ikpaliya liyo li anganú, ¹⁶Ká na igwala na dyoyi lá mpumatima lá likima, ambúsa tàa, dyókàa bhánévfetákiye núwe toku nu bhakiya bhubhi, bháa bhásesakiye ilúvfa lánú lá likima angá Kilisito bhá gwali na bhutshóni. ¹⁷Ngó i ékima itéseka, ani i iyónnda lá Mbali, na ikiya bhusumbá na mbèsé ikiya bhubhi. ¹⁸Kilisito dyókúto ú téséka dyúlú lá djámbi, idje wa endjini angá bhàa bhandjé abho endjini, natàa atúkianisiyá angá Mbali, undjo ú ógwá á mobhi, ngé undjo ubhiya nu iganisiané mu bhiké á mpumatima, ¹⁹Na dyàa dyókúto ú kena iko gulusia á mipumatima miyó mibhiya á nudyalolo, ²⁰Bhá bhu bhiya wakati wómó mbèse inédjibha Mbali, dyàa ibheliya lá Mbali libhiya li kenilé, á masi má Nówa, á wakati wá itukuliya Safina, á iyo esabho ya bhushe ta búwa, evfivfele tàa munáne, bhubhiya bha bhike á malivfa. ²¹Malivfa màa núbhiya aláma wa idjina, iyo indjese itúú náná lá bhusúlú bhá mobhi, ngé iyókana lá dyóyi lá mpumatima lá likimá na Mbali, ká iyo ketétino ya né bhikisiya núwe dyókúto, á iúmúwá lá Yesu Kilisito, ²²Undjo ú á ilúme lá Mbali tangiya dyàa úkená á ikúlú ngúvfa, ká tàa bhatambiya, bhakota ká djokúlú, bhibhiya á itshi lá lokúlú lésé.

Chapter 4

¹Naiyo kotiyó, Kilisito na iyéna mpuli à mobhi, núwe dyokuto nu onduwe mawazo màa. Ngo undjo ú éna mpuli à mobhi á tikilana na djambi, ²Dyulu lá ibhikà, mbése iyekana na kululu djà bhushé, ngé iyekana na i yonda lá Mbali, á wakati uwo watikala wa á ibhika á mobhi. ³Yá áká mbàni, na éyo, na igwala bha kiyé à évfumbu iyo ya étá iyonda la bha pagano, iluvf á mavfanyi, kúlú djà mobhi, bhú nyusià bhá bhuéte, idhià liété, ká na inyuwa, ká na iàbuduwa mésilo má iyolà. ⁴Kotiyó ibho bha sangaliè tàa nuwé nundje kenianu nabhó mavfi mulungó á mavfanyi mabhó ma miété, ká na inévfilia núwe ebhelá. ⁵Bhasumulúwe angá undjo ú tayali na iukumua bhaà bhá bhabhiké, ká bhaà bhú ogwá. ⁶Mungusa livfià la Mbali libhià dyokuto likokoliané angá bhaà bhú ogweá taa, ambusa na ibhó i ukumúàna toku bhushé á mobhi, bha bhikiè iyekana na Mbali ká na mpumatima. ⁷Tútútú wa bhima bhitopa youwa tshékdhe. Gwalai kotiyó na bhutumbá ká ná idji dédémisià, dyulu lá idji owá á ivfema anga Mbali. ⁸A pele na étópá, gwalai núwe bhakulubhaao na bhuondusia bha bhuété, mungusa bhuondusia bhusigiè djambi djigi. ⁹Bhiganayi nuwe ngungu, na mbése idyena. ¹⁰Toku bha avfakania bha bhakima bha djokowa dja Mbali kià kila liowá liyo ú udhá, ¹¹ani mushé avfia, igwali toku undjo uko koliye mavfia ma Mbali màa mukokoliana na bha kangá, ani mushé kia mokambo wa Mbali, kià á ku iyekana na lokulu la Mbali, adji bhisia, ambusa taa bhima bhitopa bha Mbali bhigwali bhi bibiané na Yesu Klisto, anga undjo obibo ká lokulu lú angése, á bhidjo na bhidjo. Inhôôô! ¹²Bha ondusia, mbése núwe i djukuwa, toku éma temoi iyo nundje dyubhiano ká yané kianila nuwe, litshiya lá isala lá dhène liyo anganu dyulu lá inétshutsha nuwe. ¹³Tokunú bhaenisiané mpuli dyulu lá Klisto, seèai, ambusa taa á ivfanisiana lá obibo lese, seeai a bhivfaya. ¹⁴Ani bhanesaka dyulu la linya la Klisto, nubha séée; mungusa mpumatima wa obibo, Mpumatima wa Mbali, ú anganu. ¹⁵Kia tá omoi wanú, na éyo, ané éné mpulu tokumuolusià, ao wa lobhia, ao ákiabhubhi, o undjo ú dji lumusiè á mingusa mya bhushé. ¹⁶Ani mushé éna mpuli toku mu Klisto, mbése idje igwala na bhutshoni, á m'bibi méné Mbali isowa la linya liyo. ¹⁷Ngo i wakati uwo okumu bhu tatikiè á yavfulu wa Mbali. No., ani ya tatika angasu, igwali titani á tútútú anga bhaa bhaudjé ésimie abho livfia la Mbali? ¹⁸Ka, ani undjo ú éndjini & dji bhikisia na mekúúkúkú, igwalie namuna yaniya anga bhàa bhá na bhusulu ká na djambi? ¹⁹Na iyo, bhàa bha énie mpuli na iyonda la Mbali bha iganisià mipumatima mabho anga undjo útú kia, na ikia iyo i y ekima.

Chapter 5

¹Énáyi ikomulána liyo yabhá vfémá bhagagúlú bhàa bhá ángánú, émi n'gagúlú tóku ibhó, n'samboli wa mipúli má Kilisito, ká úgwaliye á obibo lúwo lú enikaniye bhiye: ²Dhi isiyáyi ékumbu yá mekókó má Mbali miyo mi mingbélané nánú, mbèse na sulúti, ngé na iyónda lánú, iyékana na Mbali; mbèse dyúlú lá faidhá yá súlú, ngé na iyónda lánú kubhanéné; ³Na mbèse na háli ya ibhá tabhálá bhàa bhá á itshilánú, ngé na igwála mufáno wá mungbéli wá n'kima wá mekókó. ⁴Ká dyàa n'dumángá wá bhá Basitele ú énikaniye, nu patiye dyugumá lá obibó lá mbèse kanyáka. ⁵Namúna kutémoyi, núwe bhàa nú bhanóngó, ésimiyayi bhagagúlú. Ká bhatopá, á iyokana lánú ku bhanéné, gwaláyi na idji dulusiya; mungusá Mbali andje ondúèsé bhàa bhá na bhisàú, ngé úákakiye lokówa angá bhàa bhanédulusiye. ⁶Nudji dulusiya á itshi lá obhó wá lokúlu lá Mbali, ambúsa taa anétubhúlá á wakáti úwo iwéze kaniye; ⁷Avfisiyáyi masumbúko mánú matopá angese, mungusá idje mukulu ààó úndjo uné ngbéli núwe. ⁸Gwaláyi na idji dulusiya, udjingbeláyi na akodhú wanu, múgú, úndjo ú timbátimbiye tóku simba na inguluma, na ivfúngala neni úndjo mangá ú miliye. ⁹Na núwe kambá náyi náná na idjéliya lá likamé, na idjibha taa mipúli á móku miyo mi mikiyáné angá bhá wanyinya bhànú bhàa bhá á kisi. ¹⁰Mbali wa lokówa lutopá, úndjo unébhisiya núwe á obibo lèse lá mási kumatopá iyétila angá Yesu Kilisito, Ambúsa na núwe iyénisiana mpuli á evfumbú ta djààà, idjé kubhanéné, uné tukuliye núwe, úkanisiye idjéliya lánú, uné ouwe núwe lokúlu, ká unétémisiye núwe ta kpú. ¹¹Angèsé igwali lokúlú á bhidjo na bhidjo! Inhôô! ¹²I iyétila angá Silivfano, úndjo ú á mádjó mámi wanyinya wa mukamé, yanékpálúwa núwe mavfiyá mánò tabhúwa, dyúlú lá inékomúla núwe ká na inéfanisiya núwe taa lokówa lá Mbali lúwo nu bhaliyané naó lú lá ángili. ¹³Kaniwá ya bhàa bhú minúláná iyo i á Bhabhoni yané salimiya núwe, kúna Malako, mona wami. ¹⁴Salimiya nayi nuwe ngungu na ibusuana la bhu ondusiya. Kiya bhuguwe bhugwali anganu bhatopa bhàa nu anga Kilisito.

2 Peter

Chapter 1

¹Simoni Petelo, n'kambia ka n'tende wa Yesu Kilisito, anga bhàa bhu udha avfakana idjelia la likoli ta lumoi na yangangasu, na bhu endjini bha Mbali wasu ka m'bhikisia wasu Yesu Kilisito; ²Kia lokowa ka bhu guwe bhu gwali anganu bhu gbukumiane na idjibha Mbali ka na Yesu Bhwáná wasu! ³Tuko ilaki lese la Mbali utu owa etopa iyoi bhonie ibhika ka kulu wa bhuondusia, na paki ya idjibha undjo utu bhisia na obibi lese ku bhanene ka na iyonda lese, ⁴Miyo utu owa malaki mese ma dhene ka na ma bhusumba, ambusa taa nao nu owu bhàa bha kumanilie namuna ya ki Mbali, na itikila kanyaka iyo i akisi á kulu ya mobhi, ⁵Mungusa wa iyo, kiai lokulu lanu bhatopa dyulu la ikianisia á idjelia lanu kula wa iyonda, á kulu wa idjibha, ⁶Idjibha lanu á idedima, idedima á isibhaka, isibhaka á bhuondusia, ⁷Bhuondusia á bhuliwanyinya, bhu liwanyinya bhuondusia. ⁸Ngo ani bhima bhiangai, ka bhigi, bhidje netiliese nuwe nu gwali na bhulelu áo mbese igwala na ibhuta puma á idjibha Bhwáná wasu Yesu Kilisito. ⁹Nge undjo ukandie ipata bhima bhiyo ú mushe wa bhutiti, andje eniese dhomu, ku usunuwa ikengula djambi djese dja ngbe. ¹⁰I na eto, bha monima, kiai nalokulu ta lugi igwala bha kame á ibhisiana ka iminulana lanu; mungusa, na ikiya eto nundje tualieanu. ¹¹I naiyo, taa ilumila á bhukota bhuwa masi kumatopa bha Bhwáná bhasu ka m'bhikisia wasu Yesu Kilisito lu gwalie anganu bhudjeliane. ¹²Naiyo, igwalie na inedjulia nuwe bhima bhiyo, imbi toku nu bhi djibhie ka taa nu bha kame á bhu angili bha masimano. ¹³Ka ebhonie toku iekpiye, wakati n'topa uwo egwalie n'djumané á etanda ino, ine djulie nuwe minguso miyo, ¹⁴Mungusa idjibhie taa élitikilie n'kпамinya, na Bhwáná wasu Yesu Kilisito utu djibhisia mono. ¹⁵Nge ikiie etopa taa imbi ambusa na ligwa lami nugwali idjuwa bhima bhiyo. ¹⁶Indjese, na eyo, na iyoka toka ka tuwo tu tuwana na bhuswele, tuwo tune sumula mono nuwe lokulu ka i idja la Bhwáná wasu Yesu Kilisito, nge i toku tu ena na madjo masu bhu ndumanga bhese. ¹⁷Mungusa ú udha anga Mbali Tita esima ka obibo, wakati uwo obibo la lukima luwo likia taa á oki dyoi liyo livfia: uno ú mona wami wa bhuondusia, anga undjo i avfisia ikolia lami. ¹⁸Ka tu oka dyoi liyo ieka á ikulu la nguvfa, dyaa tubhia nabho á n'tala wa kengo. ¹⁹Ka tuna livfia la bhukanga liyo li likane angili, i ekpie taa tulibhoni toku lobela luwo lu lungale á egula ya livfue mpaka wakati uwo bhusi bhu gue iyo ka adaduwa wa kapindi uvfunduwe á mipumatima manú; ²⁰Na idjibha mbani nuwe ku bhanene taa livfia ta limoi la bhukango iyo likpaluwa na indje pasiese itabhili ana na namunao iyomo, ²¹Mungusa indjese na iyonda la mushe uwo bhu kanga bhu engana, nge bhushe bhuvfia taa eka anga Mbali, evfanisiane na mpumatima wa kengo.

Chapter 2

¹Ibhiya anga bhushe bhakanga bha ebhela, ka egwalie dyokuto anganu bha Dokotolo bha ebhela, bhaa bhalu musie bhakanisa bha ebhela, ka bhaa bhan'lambuluwe Bhwáná undjo ubha esisia á djambi, bhadji disilie ibho bhakulu bhao bhubhi bha bhuku ete. ²Bhagi bha bhaekiye á bhubhi bhabho, ka pakiya angili igwalie ebhole dyulu la ebhela ya bhukubhi bhabho. ³Na kulu wa ilanga, bha pakiye faidha anganu na mavfia ma makombaki maa seli i okunuwe tangia ngbe, ka bhubhi bhuwo bhundje ibhiese. ⁴Ngo, ani Mbali sabhatikile moese bhatambia bhaa bhu kiya djambi, nge ani ubha kenisia mangbalangba á litshiya la livfiwe ka na ibha ngbela dyulu la isibhaka okumu: ⁵Ani sa tikile mono kisi wa ngbe, nge ani um'bikisia Nowa, idje wa munane, idje undjo ubhia akokolia wa bhu endjini, dyaa udesia mbula ya dhene á kisi wa bhaa bhubha na djambi; ⁶Ani ú ukumuwa taa itukiana ka isengi na ine basia evfu ndei dja dhene dja Sodhomo ka na Gomola, i ibhaowa toku mufano anga bhaa bhandje monduwe abho Mbali, ⁷Ka ani um'bikisia wa endjini Loti, udnjo úéna mpuli ta mugi dyulu la mavfanyi ma bhaa bhubhia na djambi, ⁸Mungusa wa endjini, undjo ubhia mugwale nabho, undjo ubha teseka á mpumatima wese wa endjini maseku matopa dyulu la iyo ubhi ena ka na iyoka, na mekambo mabho ma i olisiya; ⁹Bhwáná udhibhie iésisia bhaa bha endjini á mipuli, ka ibha avfisía á m'bhongo bhaa bhandje abho endjini dyulu bhapati azabho bha ukumu, ¹⁰Zaidi bhaa bha ekamakie na mobhi na kulu wa bhusulu ka bhaa bhandje esimie abho bhukota bhaa bha bhavfenyuwe ka bhaa bha na malonda, bhandje onduwe abho isesaka djobibo dja Mbali, ¹¹Nge bhatambiya, bhaa bha nalokulu ka nagilita eko ete, bhandje sesakia abho Bhwáná. ¹²Nge ibho toku bhushe bhaa bhan'sje abho na otinga bhaa bhubhutala toku tumbu bhaa dungianie ka na ibholisiana, bhasekisiye mingusa miyo bhandje dji bhi abho, bhanguwe na djambi djabho kubhanene, ¹³Na ipata musaala wa bhu mbese endjini bhabho, na isea ikoluwa na kulu á bhusi, bhushe bhatukiane ka sulu, bhaa bha dji ouwe á kulumu ye ete á makombaki mabho, na inefulaisa nuwe á bhi vfaya. ¹⁴Bha na madjo ma idjale na mavfanyika na mbese ionda itikila djambi; bha kosiye mipumatima ma mbese mi sime; bha na mipumatima ma ionda ilanga; ibhana bhaa bhu tunana. ¹⁵Ambusa na iesa á pakiya endjini, bhu bhola iyeka paki ya Bhalama, mona wa Bheoli, udnjo ú onda musaala wa mbese endjini, ¹⁶Nge undjo falasa un'vfanila dyulu la djambi djese ku bhanene, falasa wa moluma, uvfia na dyoyi la mushe, ka asikisia mavfia ma mbese enu ma n'kanga undjo. ¹⁷Bhushe bhaa bha bhituko bha mbese malivfa, djobhundji bhundji djiyo dji dsgianie na movfuvfu; livfuwe la bhisi li libha sibhake. ¹⁸Na navfia maidjale na bhisaú, bhakuluma bhaa bha Tita ketetino, bhushe bhaa bha bhikie á ibhunga; na kulu dja mobhi, na mavfanyi; ¹⁹Bhubha laka uhulu ka ibho bhakulu bhao bhaku bhakobhe bha djambi, mungusa kila mushe ú kun'kobhe na iyo udü kilia. ²⁰Na eyo ani, ambusa na idjiluta á bhusulu bha kisi, na inen'djibha Bhwáná ka m'bhikisia, Yesu Kilisito, bhadji owa kaamo ka bhukuwa na haliyabho ibhitakala iyeta hali yabho ya pikilie. ²¹Mungusa ibhiya ekima angabho na mbese idjibha paki ya bhu endjini, ao na itika paki iyo ambusa na i idjibha, na selia ya kengo iyo bhubhiya bha owane. ²²Ibha kianila iyo ivfia mbendo ya angili: ambusa á kpudhila iyo ú kodja, ka madya kuluvfe, udnjo unok8ia udji kuliya kaamo á litshiya la masovfo.

Chapter 3

¹Enai ino, bha ondusia bhami, i malubha ma mavfili máa yané kpaluwa nuwe. A tapa ta mavfili, yadji djulia na bhya ngbé, na isusumuwa ta vfololo otingá lanu, ²ambusa ta nudji djulia na igulusiana la bhàa bhakéngo bhakanga ká na ukumu la Bhwáná ka m'bhikisia(naiétila) á bhatende bhanu. ³Djibhai á péle na étopa, taa, a masi ma tútútú, i idjie bhaa bha bhaidjalé na isesaka, bhaa bha luvfue iyekana na kúlú djabho ku bha nène, ⁴ká bha vfié: ilaki la iyeka lèse li niya? mungusa, tangia bhatita bhu ogwa, itopa i kú toku kisi ú tatika. ⁵Na iyo, bhusinuwa na iyonda labho taa ibhia á wakati uwomo, ikulu la nguvfa libhia ngbé ká kisi i kiana na ivfunduwa á malivfa na livfia lá Mbali, ⁶ká taa na sabha bho ayo kui yo wa ngbé ú linda na malivfa; ⁷ngé, na livfia á loku liyo, ikulu la nguvfa ká na kisi wa ketétino bhi bhingbelane dyulu la isibhaka isénga, á bhusi bha ukumu ká iogwa lá bhushé bha djambi. ⁸Ngé ina, éma temoi mbése núwei sinuwa, bha ondusia bhami: i taa anga Bhwáná, bhusi tabhumoi toku bhidjo éléfu témoi ka bhidjo éléfu témoi itoku bhusi ta bhu moi. ⁹Bhwáná andjese na bholele(á ikasia) ilaki lese, toku bhaamo bha waziè. Ubhelie dyulu lanu, andje onduèse taa tomoi á ogú, nge(ú onduwe) ta bhatopa bhakiana á itubhuwa. ¹⁰Bhusi bha Bhwáná bhu idjie toku mushé wa lobhia. A bhusi bhúo, ikulu lá nguvfa lietiye na bhitopa bhiyo bhi asemele bhima bhitopa bha asili wakisi bhi nyenguwé, ká kisa, ká na mekambo miyo ú naó á semele, ugwali n'séngé. ¹¹Mungusa mitopa miyo mi apaki yá isénga, ibha wezekana nuwe nugwali bhushé bha hali ya niya á iluvfa lánú ligwali kéngo, ¹²bhonai, ká tuko nu onduwe i idja la bhusi bha Mbali, bhuwo ikulu lá nguvfa li sengiè ká inyenguwa, ká bhima bhá asili dyokuto bhi nyenguwe. ¹³Nge tu sibhakiye, iyekana ná ilaki lèse, ikúlú la nguvfa l basi ká kisi wa bási, dyàa bhu éndjini bhu gwaliè. ¹⁴Na éto, bha ondusia, na isibhaka bhima bhiyo, kiai taa anégboki núwe mbése bhubhi ká mbése djambi á bhuguwe. ¹⁵Kpeleai taa ibhelia mu ondusiá wasu Paulo utukpaluwa dyokuto iyeke na bhutumbá bhúwo ú owaná. ¹⁶I iyo ikiá taa á malubha matopa semele na miyo ú vfia mitopa, ka semele na iyo mavfia ma kpingbingbi na idjibha, miyo bhushé bhaa bhandje djibhiè abho ká bhàa bhandje abho bha kamé ékima mavfia ma Mbali bha bhasiyè kókó djá àó, toku bha bhasakiye ma kpaluwa mamó dyulu lá itukiana labho kubha néné. ¹⁷Núwe djokuto, bha ondusia, nuwe bhàa nu djibha, údji ngbelayi, na isowa taa nuné gwalé bha bholisiané na bhàa bha na djambi, nuné kuwé á idjelia lánú. ¹⁸Ngé nugwali á lokowá ka na inédjibha Bhwná wasu ká m'bhikisia wasu Yesu Klisto. Angésé obibo, ketetino ká na masikumatopa! Innôô.

1 John

Chapter 1

¹Ito ibhiya á itátika, iyo tú óká, iyo tu éná na mádjo mású, iyo tú ená ká mabhó mású mú búkúlá, iyo ibhonie livfia lá ibhika, ²Ngó libhika liénékana, ka tu liéna ká ta li sambola ka tanékóko liya núwe libhika lá masi matopa, liyo libhiya tshékedhe na Tita, liyo livfanisianá angású, ³Iyo tu éná ká iyóka, tanékókoliya núwe dyókuto nugwali nasú égulá témoi. Nge, igwala lásu égula kutémoi na Tita ká na móma wèsé Yesu Kilisito. ⁴Ka takpalúwa bhima bhino, ambúsa taa isééa lású ligwali lá bhusumbá. ⁵Mbinó djio tú óká dyulu lésé, ka djiyo tané kokólia núwe, itàa Mbali ú m'péna, ká angésé livfuwe tá búwa lindjésé. ⁶Ani tavfia taa tu nabhó múlúngo, ká na taa djúwe tuluvfúwe á livfúwe, tavfia ébhélá, ká túndjé vfié asú angili. ⁷Ngé, ani tá luvfá á mpéna, tóku idjé nukúlú ààó ú á mpéná, tu nabhó bha gwalé égula ku émoi, ká manyika ma Yesu móna wèsé matshubhula djambi djasú djitopá. ⁸Ani tavfia taa túndjé asú na djambi, tadjitúka djúwe bhakúlú bhá àó, ká ukweli lundjesé ángású. ⁹Ani tatúbhúwa djámbi djasú, mangá ú mukámé ká éndjini dyúlú lá idjé itúsaméa, ká na itutshubhúla bhubhi bhású bhitopa. ¹⁰Ani tavfia taa túndjéasú na djambi, tan'sówa taa ú na ébhélá, ká livfia lésé lindje tésé ángású.

Chapter 2

¹Bhadjulu bhanu, yanekpaluwa bhima bhino, mungusa nunekie djambi: ka ani mushe akia djambi, tu na mushe wa itusambi la anga Tita, Yesu Kilisito wa endjini. ²Ú idje ku bhanene alonganisia dyulu la djambi djasu, mbese ku djambi dja asu, nge kotiyu dyulu la djambi djakisi ku etubhu. ³Ani ta ngbelaselie djese, na dyaa tu djibhi taa tandjibha. ⁴Undjo úvfie: indjibha, ka na mbese idje ingbela selia djese, ú mushe wa ebhela, ka bhu angili bhundjese angese. ⁵Nge undjo ungbelie livfia lese, bhu ondusia bha Mbali bhu angili bhu sime angese: na dyaa tudjibhi taa tu angese. ⁶Undjo ú vfie taa ú angese upasie iluvfa toku idj mukulu aao ú luvfa. ⁷Bha ondusia bhami, indjese selia ya basi iyo yanekpalua nuwe, nge i selia ya ngbe iyo nu udha ku á itatiko, iyo selia ya ngbe, i livfia liyo nu oka. ⁸Kaamo, i selia ya basi iyo ine kpaluwa nuwe, iyo i ya ekima angese ka anganu, ngo livfuwe ya andja iesisiana ka mpena wa menemene wa andja ienikiana. ⁹Undjo uvfie taa ú á mpena, ka sun'bhilie wanyese, ú ese mutikale ku á livfuwe. ¹⁰Undjo ú munduwe wanyese ú mugwale á mpena, ka andjese na likiya ta limoi la ikuwa. ¹¹Nge undjo un'bhilie wanyese ú á livfuwe, ú luvfuwe á livfuwe, ka andje djibhi ese dyaa úkenie, mungusa livfuwe lan'siga madjo. ¹²Yanekpaluwa nuwe, bha dyulu bhami, mungusa djambi djanu dja sameana dyulu la linya lese. ¹³Yanekpaluwa nuwe, bha Tita, mungusa nun'djibha undjo ubhia á itatika la kisi. yanekpaluwa nuwe, bha nongo, mungusa nun'toka mugu enekpaluwa nuwe, bha djulu bhami, mungusa nu n'djibha Tita. ¹⁴Enekpaluwa nuwe, bha Tita, mungusa nu n'djibha undjo ubhia á itatika la kisi. Enekpaluwa nuwe, bhanongo, mungsua nu nalokulu, ka livfia la Mbali li ligwale anganu, ka nu n'toka mugu. ¹⁵Mbese nuwe ionda kisi, na bhima bhese bhitopa. Ani mushe á onda kisi, bhu ondusia bha Tita bhundjese angese; ¹⁶Mungusa bhitopa bhiyo bhi á kisi, i kulu wa mobhi, kulu wa madjo, ka bhisaú bha ibhika, bhindje idjiese anga Tita, nge bhi idjie á kisi. ¹⁷Ka kisi ú etiyu, ka na kulu wese dyokuto; nge undjo ukie bhu ondusia bha Mbali ú gwaliye masi ku matopa. ¹⁸Bhadjulu bhami, touwa á evfumbu ya tútútú, ka toku nu oka taa i na undjo andje n'djibhiese Kilisito ú idjie, i masimano na bhagüi bhaa bhandje n'djibhiabho Kilisito: na dyaa tu djibhie taa i wakati wa tútútú. ¹⁹Bhu vfunduwa angasu, nge bhabhabho bhasu; mungusa ani bhubhi ya bhasu, amba bhu gwala nasu, nge iyo ikiana ambusa taa ivfanisiana taa bhatopa bhandje abho bhasu. ²⁰Anganu, nu udha lokulu anga undjo ú kengo, ka nuwe bhatopa nu djibha. ²¹Enekpaluwa nuwe, mbese taa nundje djibhie anu angili, nge mungusa nu djibhie, ka mungusa indjese na ebhela ta emoi iyo i idjie á angili. ²²Neni undjo ú na ebhela, i undjo ú lambuluwe ta Yesu ú Kilisito? undjo ú undjo andje n'djibhiese Kilisito, undjo á lambula Tita ka na mona. ²³N'topa undjo á lambula mona andjese ta na Tita; n'topa undjo an'djelia mona andjelia dyokuto Tita. ²⁴Kia iyo nu oka á itatika la kisi igwali anganu. Ani iyo nu oka ku á itatik la kisi i igwale anganu, nu gwaliye dyokuto anga mona ka na anga Tita. ²⁵Ka ilaki liyo utu owa i ibhika la masi kumatopa. ²⁶Enekpaluwa nuwe bhima bhio dyulu la bhaa bhubhola. ²⁷Anganu, lokulu luwo nu udha angese lu luhwale anganu, ka nundje anu na kulu wa inegulusia nuwe; toku lokulu lese lanegulusia nuwe bhima bhitopa, ka lu menemen, ka lundjese ebhela ta emoi, gwalai angese iyekana na igulusiana liyo úne owa nuwe. ²⁸Ka ketetino, bha djulu bhami, gwalai angese, ambusa taa dyaa ú djanilie, tugwali na ikpalia, ka dyaa á idja lese tugwale na bhutshoni ka dhomu nana. ²⁹Ani nu djibhie taa ú endjini, djibhai taa n'topa undjo ú esimie selia ú nubhutale angese.

Chapter 3

¹Enai idji bhuondusia bhuwo Tita utu samboli, taa tu gwali bha bhisiane bhana bha Mbali! ka tu bhana bhese. Ani kisi situ djibhe asu, mungusa kisi sin'djebhe ese. ²Bha ondusia bhanu, tu ketetino bhana bha Mbali, ka iyo tu gwalie indjese nu vfanisiane; nge tu djibhie taa, dyaa iyo igwalie nu vfanisiane, tu gwalie bha vfilane nana, mungusa tu meniye toku ú. ³Undjo ú na ikpalia angese adji túi maisia toku idje mukulu aao utu. ⁴Undjo ukiie djambi á luvfa á m'bhongo wa semelia, ka djambi ya ese i ya mbese i esimia selia. ⁵Ngo, nudjibhie, Yesu ú idja iesisia djambi, ka andjese ta na djambi. ⁶Undjo ugwalie angese andje kiie ese djambi; undjo ú kiie djambi sa mene ese, ka san'djibhe ese. ⁷Bhana bha bhasu, mbese mushe ine vfetaka nuwe. Undjo ú kiie bhu endjini ú endjini, toku idje mukulu aao ú endjini. ⁸Undjo ukiie djambi ú wa mugu, ngo mugu ukia djambi tangia á itatika. Mona wa Mbali ú idja taa á tuku mekambo ma mugu. ⁹Undjo ú bhutala anga Mbali andje kiie ese djambi mungusa puma dja Mbali dji angese; ka andje pasiese ikiya djambi mungusa ú bhutala anga Mbali. ¹⁰Idyaa bha djivfanisie bhana bha Mbali ka bhana bha mugu. Undjo andje luvfuese á itshi la selia angese wa Mbali, i namuna ku emoi na undjo andje monduese wanyese. ¹¹Ngo iyo nubhiya bha kokoliane ka iyo nu oka tangia á itatika, i taa tu ondanai bhaa na bhaamo, ¹²Ka na mbese ivfilana na Kaini, undjo ubhia wa mugu, ka undjo ú mula wanyese. Ka mungusa wa endje ú mula nao? mungusa mekambo mese mibhia endjini. ¹³Mbese nuwe isangala, bha monima, ani kisi yane bhilia. ¹⁴Tudjibhie taa tu eta á ligwa mpaka ku á ibhika, mungusa tu onduwe bha monima. undjo andje onduese ú mugwale á ligwa. ¹⁵Undjo ú bhilie wanyaese ú nu olusia, ka nudjibhie taa muolusia ta omoi andjese na ibhika la masi kumatopa angese. ¹⁶Tu djibha bhu odnusia na iyo ú owa ibhika lese dyulu lasu; djuwe dyokuto, tu pasie i owa ibhika lasu dyulu la bhamonima. ¹⁷Ani mushe ú na bhima bha kisi, ka taa, na inemena wanyese á kulu, sa mokile ese bhukuku, namuna yaniya bhu ondusia bha Mbali bhu bhuenekane angese? ¹⁸Bhana bhasu, mbese djuwe ionda ku á mavfia ka na elami, nge na mekambo ka na angili. ¹⁹Na dyaa tu djibhie taa tu bha bha angili, ka tu dulusie mipumatima masu apele nana; ²⁰Ngo ani mpumatima wasu watu ukumua, Mbali ú ta dhene iyeta mpumatima wasu, ka ú djibhie bhima bhitopa. ²¹Bhaondusia, ani mpumatima wasu situ ukumue, tu na ikpalia anga Mbali. ²²Etopa iyo tu vfemie angese, tu li udhuwe angese, mungusa tu luvfue á itshi la selia djese ka tu kiie bhio bhi bhikima angese. ²³Ka, ino i selia yese: kia tu djelia á linya la mona wese Yesu Kilisito, ka tu ondanai djuwe ngungu, iyekana na selia iyo utu owa. ²⁴Undjo ú esimie selia djese ú mugwali anga Mbali, Mbali ú nugwale angese; ka tu djibhie taa ú mugwale angasu na mpumatima uwo utu owa.

Chapter 4

¹Bha ondusia bhami, mbese nuwe idjelia mipumatima mitopa; nge tshutshai mipumatima, mungusa ya idjibha taa ani i ya Mbali na isowata bha kanga bhagi bha ebhela bhu idja á kisi. ²Nudjibhie mpumatima wa Mbali na mino: mpumatima n'topa iyo idjilie taa Yesu Kilisito ú idja á mobhi ú wa Mbali; ³Ka mpumatima n'topa uwo undjo undje djeliese Yesu indjese wa Mbali, i undjo un'lambuluwe Kiliisto, iyo nu oka taa i idjie, ka iyo i mano masi á kisi. ⁴Nuwe, bha djulu, nubha bha Mbali, ka nubha toka, mungusa undjo ú anganu ú n'dumanga i eta undjo ú á kisi. ⁵Ibho, bha bha kisi; mungusa bha vfiie iyekana na kisi, ka kisi ibha pkiye. ⁶Djuwe, túú bha Mbali; ka undjo un'djibhie Mbali utu okie; undjo andjese wa Mbali andje tu okie ese: idyaa tu djibhie mpumatima wa angili ka na mpumatima wa ibhola. ⁷Bha ondusia, tu ondana bhaa na bhaamo; ngo bhu ondusia i anga Mbali, ka n'topa undjo ú onduwe ú mubhutale anga Mbali ka ú djibhie Mbali. ⁸Undjo andje ondu ese san'djibhe ese Mbali, mungusa Mbali ú bhu ondusia. ⁹Bhu ondusia bha Mbali bhudji vfanisia angasu na iyo Mbali ú tuma mona wese wa bhukalesi á kisi, ambusa taa tu bhiki angese. ¹⁰Ka bhu ondusia bhu wo bhi bhia, mbese ku toku tu munda Mbali, nge na iyo utu onda ka an'tuma mona wese toku alonganisia á djambi djasu. ¹¹Bha ondusia, ani Mbali utu onda, tu wezie dyokuto i ondana djuwe ngungu. ¹²Mushe andje moese nunemene Mbali, ani ta ondana djuwe ngungu, Mbali ugwalie nasu, ka bhu ondusiabhese bhu angili angusu. ¹³Tudjibhie taa tu angese, ka idje ú angasu na iyo utu owa mpumatima wese. ¹⁴Ka djuwe, tu ena ka tu djeliya taa Tita un'tuma mona toku m'bhikisia wa kisi. ¹⁵Undjo ú djelie taa Yesu ú mona wa Mbali, Mbali ú angese, ka idje ú anga Mbali. ¹⁶Ka djuwe, tu djibha bhu ondusia bhuwo Mbali ú nao angusu, ka tu bhu djelia. Mbali ú bhu ondusia; ka undjo ú á bhu ondusia ú anga Mbali, ka Mbali ú angese. ¹⁷I iyo bhu ondusia bhu angili angusu, mungusa tu gwali na ikpalia á bhusi bha okumu, toku idji ú, ka djuwe tu dyokuto á kisi uno. ¹⁸Bhuwa bhu ndjese á bhu ondusia, nge bhu ondusia bha angili bhu esisiye bhuwa; mungusa bhuwa bhu na azabho, ka undjo ú na bhuwa andjese musime á bhu ondusia. ¹⁹Angasu, tu munduwe, mungusa utu onda apele. ²⁰Ani mushe avfia taa: emunduwe Mbali, ka na idje sum'bhiliye wanya ese, ú mushe wa ebhela; mungusa undjo andje munduese wanyinya wese undjo ú meniye, namuna ya niya uko munduwe Mbali undjo andje meniese? ²¹Ka tu pata angese selia ino: kia undjo ú munduwe Mbali á mundu dyokuto wanyinya wese.

Chapter 5

¹Ndjo odjelei ta Yesu û klisto, ubutala na Mbali, ka ndjo umondue ndjo mbuta omondu ndjo abutala. ²Tu djibie ta tubondi bana bá Mbali, mungusa ta monda Mbali, ta tukiakie makoko mese. ³Mungusa buondia ba Mbali i'dunga ka ingbela makoko. na makoko mese indjese dhi, ⁴mungusa batopi bá babutali na Mbali ba tokakii kisi, ka iyo itokakie kisi i, idjelia lasu. ⁵Neni ndjótokaki kisi, iese ndjo a djejia ta Yesu omuna Mbali? ⁶undjo, Yesu klisto, oeka muno na malivfa ka manyika, mbese na malivfa ngungu, ka na malivfa na manyika dyukuto, na ntima wa kengo ondjo ovfie, mungusa ntima makengo o wangili. ⁷mungusa bá ta basaso bá bavfie: ⁸ntima, malivfa, ka na manyika, ba ta basaso ban'iyokana. ⁹Ani tu na mavfia ma bushe, livfia la Mbali idhene, mungusa livfia la Mbali livfie mungusa munese. ¹⁰Ndjo ondjie amona Mbali a ma vfia mese; ndjo ana mavfia mano asemele nana. ndjo andje ndjejie Mbali akia wa ebela, mungusa adjeliese livfia Mbali avfia na mun'ese mukulu. ¹¹Ka ena mavfia mese, iyo Mbali atoa masi matopa, na ma masi mapatikanie anga monese. ¹²Ndjo ona mona ona masi; ndjo andje na mona Mbali ondje na masi. ¹³Mungusanu ya kpalua mino, minguso nu ndjibi ta muna masi mangili, nue bá budjelia linya la mona Mbali. ¹⁴Abhongo'ese tuna mpumatima tii t'ani ta vfema ema angese iyo ondue, atokié. ¹⁵Ani tadjiba ta otokie, em'etopi iyo tu vfemie, tu djibie ta towa nao ema eyo ta vfema. ¹⁶Ani mushe ena mangelana akia bhubi iyo indje nekinisiese a ligwa, kya aombi, ka Mbali odisia masi anga mangelana amua ndjo akia bhubi s'ugu. ana bhubi iyo y'idisia ligwa; itshe mungusa bá bhubi enevfemie. ¹⁷Matopi ma matshe m'angili bhubi, ka ina bhubi itshe ya ligwa. ¹⁸Tu djibi ta ani mushe abutala na Mbali andje kiakiese bhubi ndjo abutala na Mbali odji ndjibi mukulu, na ndjo wa bhubi andje n'dhungakise. ¹⁹tu djibi ta djue tu bushe ba Mbali, na kisi intopi itshi ma mabó ma Mugu. ²⁰Tu djibi dyukuto ta mona Mbali eka, ka atowá idjiba ndj'ekima, ka tuasemele ya ndj'akima, wa munese Yesu klisto. ²¹Indje ndjo û Mbali wangili, ka na masi matopi. ba dadu ndji ngbelai na bha mbali bamo.

2 John

Chapter 1

¹Emi ngagulu, angg'owe Kilia undjo umimulama na Mbali k'anganu bhana bhese, bá ebondue angiliangili, ka endjese kuemi mukuluao undjo ebondue, nge bhushe bhatopi djukuto bá badjimie munguso m'angiliangili, ²Isowa lá minguso m'angiliangili mio migwagwali angasu, ka mio migwali bhi nasu ma si matopi: ³Kia Mbali Tita ka Yesu Klisito, mona Tita, anowa nue lokowa, bukuku ka bugue bhese, á minguso m'angiliangili ka bhuondushia! ⁴Iseya mo egi dya bhagboka bhana bhae imobaluvu t'ekima a minguso m'angiliangili, isowa la mokoko má tu geiya mo anga Tita. ⁵Ka kilia, emeyo enevfemie s'eno, indjese tokuta enowa makókó mamo má ketetino, Nge má tupata móngbé ku ántatiko, ivfe ta tuondanadjue bhatopi mushe na mangelana, ⁶Kaiondana lilualuvfu vfe toku makókó mese mavfia. Makókó mánuluvfu nao vfe moma, tukut' eto bubagulusia monue á ntatiko. ⁷Mungusa bhushe bhagi bhamakombaki bhowa a kisi, bhá bhadjekoliakiabho ta Yesu Klisito w'idja moakisi namobhi. udjo adyito, ú mushé wa bhelegbe ka mushe wa makangani na Klisito. ⁸Udjingbelai nue bhakulu, mungusa nunekobalisie lopuma la mokambo anu, Nge nupati evfinda lugi. ⁹Undjo ukenidhomu nigwala mbes íkuma a ndu dja makoko ma Klisito andjese na Mbali; nge undjo ukumu amakoko una Tita ka Mona. ¹⁰Ani mushe andjese na makoko mino k' idjidja anganu, Mbese nunidjumanisia a yavfulu, ka mbes'inetu ishamba! ¹¹Mungusa undjo untu ishamba! owa a semelé ma bhubhi bhese. ¹²Egwali mbami na minguso migi m'inekpalakua nue, indjonduami ta imaki na lovfoli ka na nsuje wa bhadjongu; nge y'ondú idji angani, evfevfia nanú n'anijua, mungusá iseya lasu ligwali lá likima. ¹³Nsal'aye undjo uminulamá mono, bhana bhese bhanetu ishamba.

3 John

Chapter 1

¹N'gagulu, a Gayo, muondusia, úndjo é mundúwe angili. ²Mu ondusiá, iné vfémie taa bhima bhai bhitopá bhibhongi ká ogwali na mobhi kpingbi, toku mpumatima wai ú mubhongé. ³Ebha na iséea taligi, dyaa bha monima bhi kiana ká na isambola bhú angili bhuwo bhu angai, ká na namuna iyo oluvfié á bhu angili. ⁴Indjé ámi na iséa la iyeta iyoka taa bhána bhámi bhaluvfuwe á bhú angili. ⁵Muondusiá, ukiiè namuna ku émoi anga bhawano, imbi anga bhakeni; ⁶bhusambola bhú ondusia bhai á pele na kanisa. Ubha kenisia lokendo ta lukima na hali ya mushé wa Mbali. ⁷Mungusa i (á liya la bhwáná) liyo bhu kéna mbèse ipata éma anga bhapagano.

⁸Tupasiè kotiyò ibhiga bhushé toku bhano, ambusa taa tugwali nabho bha kambia dyulu lá angili.⁹Ikpalu mavfia ta buwa á buwa á Kanisa; nge Diotrefa undjo uonda igwala wa pikilie angabho, sa tubhigé èsé.¹⁰I na éyo, ani ya idja, é djúúe mekambo miyo úkia, na ivfandjalisia mavfia ma mabhibhi dyulu lásu; iyo situfulaishé èsé, idjé undjo sabha bhiga ka ése bha monima, ka bhaa bhubhi onda ikiya, úbha sikisia ka ibha saga á kanisa.

¹¹Muondusia, mbèse iye kanaka na bhubhi, ngé na bhukima. Undjo ú kiè bhu kima ú wa Mbali; undjo ú kiè bhu bhii andjé meniese Mbali.¹²Batopa, ká na angili ku bhanene, bhisambolie ta ékima Dhemetilio; djuwe dyokuto; tu n'sambolie, ka udjibhie taa bhusamboli bhasu bhu bhukima.¹³Egwalie na migi ma iné kpaluwa, ngé indje onduami ima kpaluwa na wino ká na évfandakali.¹⁴Ekpaliè ine éna ketetino, ká tuvfiè nai bha lengisiané.¹⁵Kia bhuguwé bhu gwali nai! bhambeni bhané salimia. Tshamba bha mbèni, kila mushé na isamba lèse.

Jude

Chapter 1

¹Yuda, n'kambia wa Yesu kilisito, ka wanyinya wa Yakobho, anga bhaa bhú bhisiana, bhaa bhuondaná na Mbali Tita, bhaa bhá bhangbélané dyulu lá Yesu Kilisit: ²Kia bhukúku, bhu guwé ká bhuondasia bhú gbukumianá!
³Bhaondusia bhámi, tóku ibháóna inékpaluwa núwe angili angili djúlú lá ibhika lánú bhatopa, yadji óka suluti ya inékpaluwa núwe djúlú lá inekomula núwe na isánila dyulu lá idjelia liyo liówána anga bhaa bhákéngo mungo ku toómoyi. ⁴Ngo bhapagano bhaa bhudjilumusia ásemele nanú, bhaa okúmú lábhó lúkpaluwana tangia ngbé, bhaa bhábasia lókówa lá Mbali wásu ábha selia bhabhó, bhaa bhalambula mweli wasu ká Bhwáná bhásu Yesu Kilisito. ⁵Iyondúwe iné djulia núwe, anganu bhaa nudjibha ékima bhima bhiyo bhitopá, bhiyo Bhwáná, ambusa na ibhikisia bhushe ká na ibhabhiya á ékita ya Edjipito, ubhá óla bhaa bhan'djibhiabhó Mbali, ⁶Bhaa ubhá bhungamisiya isowa lá okúmú lá bhusi bhá tútútú, bhatambia bhaa bhandji ngbeleabhó á bhutambia bhabho, nge bhaa bhutikila bhugwaló bhabho, bhu lumusiana a mudjalóló wa livfuwe lá masi matopá;⁷Liyo Sodhomo ká Gomola ká ndei dja dhéne dhéne djiyo djibhaa dji bhambanaké nàò, djiyo djikia mavfanyi ká na bhubhi á kisi, bhúowáná tóku mufano, iyéyana na isálá lá masi ku matopá. ⁸Imbiése toku, bhushe bhaa dyókúto, bhaidjalé na engiko lá bhiloti bhabhó, bhátúka dyokúto mebbi mábhó, bha éna mbulembule bhukóta ká na isekisiya djobibo.⁹Ngo dyaa Mikaeli, n'dumanga wa bhatambiya dyaa bhubhi tuana ngányi na mágú ka na isakanila mobhi wa Musa, san'sowese mavfia ma maseki, ngé uvfia: kiya Bhwáná aneowa awabho! ¹⁰Ibhó, kuvfi kuvfi, bhubhivfia na maseki bhiyo bha djibhé abhó bhudjikómbe na iyo bhúdjibhá ta ékima. ¹¹Bhukuku angabhó! mungusa bhúéka paki ya Kaini, na ionda labho la kanyaka, bhudjilu musia á djambi dja Balaam, isowa la kanyaka, ibho dyokuto bhupata okúmu toku Kola.¹²Bhushe bháno bhá toku maganga ma mabhibhi á bhivfaya bhánú bha bhuondusia, ibhiti bhiyo bhitshútshúwá poli, bhiyo bhindjesé na púma, bhiyo bhiógwa mingo tamivfli, na ikútuláná angili. ¹³Késukuwá wámasungu na obhingi la dhéne ibhiya bhutshóni bha bhubhi bhabhó kubhanéne toku ilo; bhá toku bha duwa-duwa bhaa bhúbhólá á livfuwe lá masi kumatopá.¹⁴Idyokúto dyulu lábhó liyo Enoka, mushe wa sabha tangia Adamu, ú enga taa: Ena, Bhwáná úéka na bha kéngo bhésé élefu na bha élefu, ¹⁵Dyulu lá ikiya okúmú talumoi anga bhatopá, ká na ibha bhandila mabhi mabhaa bhandjibheabhó Mbali, á sémelé nabhó, mabhi matopa maa bhúkiya ká na mavfia ma maseki maa bhuvfia isowa lese bhakia djambi bha súlú. ¹⁶I bhushe bhaa bha ngungumakie, bhaa bhatelebbhanakiye na bhubhi bhabhó, bhaa bhadjiluvfusie iye kana na kulu djabhó, bhaa bhaluvfuwe na mavfia ma igata, bhaa bha onduwe bhushe djulu lá faidha yabhó¹⁷Nge núwe bha-ondusia, udji djuliai na miyo mivfiana mónó na bhatende bha Bhwáná bhásu Yesu Kilisito. ¹⁸Bhúnesowa mónó núwe taa á bhivfumbu bha tútútú igwalie na bhushe ba isesaka, bhaluvfuwe iye kana na kúlú djabhó dja bhusulu; ¹⁹Ibhaa bha disie ivfakanaka, bhushe bha mbese kókó, na mpumatima.²⁰Dyúlú lánú, bha óndusia, na igulusiana núwe kubhanéne á idjélia lánú lá kéngo, ka ivfema na lokulu lá mpumatima wa kéngo; ²¹Udji ngbelai á bhú ondúsia bhá Mbali, na isibhaka bhukúku bha Bhwáná bhásu Yesu Kilisito djulu lá ibhika lá masi kumatopá. ²²Ubháúguliai bhukúkú bhaa bhandje abhó na idjelia; ²³Bhikisia bhaamo na ibha ésisia á isala; ka anga bhamo kaamo, gwalai na bhukúkú bhugamané na bhuwá, na ibhilia imbi ngombé iyo yasulumáná na mobhi. ²⁴Ngo, anga undjo upasie ine ngbela á makiya ká na inékianisia núwe á obibo lá mbese idyedyana ká á iseya ta ligi; ²⁵Anga Mbali kubhanene, m'bhikisia wásu, na Yesu Kilisito Bhwáná wásu, migwali obibo, lokúkú, lokúkú ká gilita, kú ápele na bhivfumbu bhitopá, ka tangia ngbé, ká kétéfino, ká na bhidjo na bhidjo! Inhô!